

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 22

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE
BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA
YUNAN MEZÂLİMİ

I
BALKANLAR'DA YUNAN MEZÂLİMİ

ANKARA-1995

Proje Yöneticisi

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Necati AKTAŞ

Necati GÜLTEPE

Devlet Arşivleri

Devlet Arşivleri

Genel Müdür Yardımcısı

Genel Müdür Yardımcısı

İsmet DEMİR

Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Yayına Hazırlayanlar

Hacı Osman YILDIRIM

Uğurban DEMİRBAŞ

Ali KAYA

Abmet ALTINTAŞ

Nuran KOLTUK

Vahdettin ATİK

Abmet ÖZKILINÇ

Murat CEBECİOĞLU

Muhammed SAFİ

Oğuz ÇAKIL

Mustafa SERİN

Temur ÇALKIN

Abdullah SİVRİDAĞ

Ali Osman ÇINAR

Habibe TOPALOĞLU

Mücahit DEMİREL

Osman USLU

Recep KARACAKAYA

Numan YEKELER

Mustafa KARAZEYBEK

Murat YÜZBAŞIOĞLU

Bilgisayar Dizgi

Sevinç AKÇA

Ali COŞKUN

Reyhan ÖNTAŞ

Sayfa Düzenleme

Yakup YILDIRIM

ISBN 975-19-1056-0 (Tk)

ISBN 975-19-1057-9 (1. c.)

**ARŞİV BELGELERİNE GÖRE
BALKANLAR'DA VE ANADOLU'DA
YUNAN MEZÂLİMİ**

I

BALKANLAR'DA YUNAN MEZÂLİMİ

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti, kuruluşundan itibaren idaresi altında bulunan milletleri âdil ve hoşgörülü bir biçimde yönetmiş, devletin tebaası olan bütün unsurlar, sağlanan bu geniş hürriyet ortamından yararlanmışlardır. Osmanlı tebaasının önemli bir kısmını oluşturan gayri müslimler içinde yer alan Rumlara da diğer bütün milletlere olduğu gibi her türlü hürriyet, mülkiyet güvenliği, eğitim ve dil serbestisi, ekonomik refah sağlanmıştır; ırkî ve dinî hürriyetlerini barış ve güven içinde koruma fırsatı verilmiştir. Rumlar yüzyıllar boyunca hiçbir sıkıntı ile karşılaşmadan yaşamışlar, hattâ kendilerine Osmanlı tebaası olan Ortodoks Hristiyanlar içinde imtiyazlı bir statü de tanınmıştır.

XIX. yüzyılın sonlarına doğru, birçok tarihî olaylar ve dünyadaki gelişmelerden dolayı eski gücünü kaybeden Osmanlı Devleti'nin bu durumunu istismar ederek, kendilerine menfaat temin etmeye çalışan dönemin büyük devletleri maksatlarına ulaşabilmek için türlü yollar denemeye başlamışlardır.

“Düvel-i Muazzama” diye anılan bu devletler, Osmanlı Devleti aleyhine takip ettikleri politikalarında Yunan unsurunu da devreye sokmuşlar ve bu toplumu XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar kendi amaçları doğrultusunda kullanmayı başarmışlardır.

Mart 1821'de, Fenerli bir Rum olan Aleksandr İpsilanti, Eflâk-Boğdan'da ilk Yunan ayaklanmasını başlatmış,

fakat muvaffak olamamıştır. Aynı yıl Aleksandr İpsilanti'nin kardeşi Dimitri İpsilanti de Mora İsyanı'nı başlatmıştır. 1827 yılında Osmanlı Devleti'nin Yunan ayaklanmasına son darbeyi indirmeye hazırlandığı sırada İngiltere, Rusya ve Fransa donanması Navarin'de Osmanlı donanmasını imha ederek (20 Ekim 1827) Yunanlılar için çok müsait bir ortam hazırlamışlardır. 1828-1829 Türk-Rus harbinden sonra meydana gelen gelişmelerin sonucunda İngiltere, Fransa ve Rusya'nın baskıları ile Osmanlı Devleti 1830 yılında, Yunanistan'ın bağımsızlığını kabul etmek zorunda kalmıştır.

Yunanistan, bağımsızlığını Avrupa'nın büyük devletlerinin desteği ile sağladığı gibi, kuruluş yıllarından itibaren başlayarak izlediği Osmanlı aleyhindeki yayılmacı politikasını da bu büyük devletlerin koruyuculuğunda sürdürmüştür. Nitekim, Bizans İmparatorluğu'nun Osmanlı sınırları içinde kalan eski topraklarını yeni Yunanistan'a kazandırmayı hedefleyen bu politikanın (Megali İdea) sonucunda, Türkler ve çeşitli Balkan milletlerinin Yunan hegemonyası altına alınmaları hedeflenmiştir. Hattâ Balkan Slavlarının dahi Helen kültürü içinde eritilmeleri tasarlanmıştır.

Yunanistan, 1830'dan 1922'ye kadar geçen sürede Teselya, Makedonya, Güney Epir, Rodos ve Girit'i çeşitli siyasî manevralarla gerçekleştirdiği işgaller sonucu ele geçirirken, buralarda yaşayan Türkler de çeşitli baskı ve zulümler sonucunda yerlerinden yurtlarından atılmışlardır.

Yunanlılar çok milletli topraklar üzerinde tek milletli bir devlet oluşturabilmek için, Türk-Müslüman nüfusunu, hattâ buralarda yaşayan Müslüman olmayan diğer milletlere her türlü zulmü ve baskıyı insafsızca ve sistemli bir şekilde uygulayarak, onları yok etmeye ve öz vatanlarından zorla koparıp atmaya çalışmışlardır.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan bu eser sayesinde, Yunanistan'ın Batı Trakya Türkleri üzerindeki zulüm ve baskıları ile Ege denizindeki yayılmacı politikasının geçmişteki temellerini daha iyi anlamak, Türkiye ile Yunanistan arasında halâ problem teşkil etmekte olan konuların Yunan kaynaklı çıkış sebeplerinin gözler önüne serilmesini sağlamak mümkün olacaktır.

Bu eserin hazırlanmasında emeği geçen Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeline teşekkür ediyor ve eserin ilgililere yardımcı ve yararlı olmasını diliyorum.

Ali Naci TUNCER

Başbakanlık Müsteşarı

PREFACE

The Ottoman State has ruled since its early establishment the peoples under its administration with justice and tolerance and all the people under the administration of the state have profitted from this extensive freedom. As has been so for all the non-muslims, who constituted an important part of the Ottoman citizens, the Greeks also profitted from the freedom, security of property, liberty in education and language, and economic prosperity; and were given the opportunity to protect their racial and religious freedom in peace and security. The Greeks have lived for many centuries without facing any trouble, moreover they have been appointed a privileged status among the Orthodox Christians which were Ottoman citizens.

Towards the end of the XIX th century the Ottoman State lost its former power due to many historical events and the developments in the world. The big states of the period took advantage of this situation for their own interest. They tried many ways to reach their goal.

These states which were called the “Big Powers” included the Greeks in their policies carried out on the disadvantage of the Ottoman State and succeeded to use this people in accordance with their objectives until the first 25 years of the XX th century.

In March 1821, Aleksandr Ipsilanti who was a Greek Phanariot, started the first Greek rebellion in Walachia-Moldavia but has not been successful. In the same year Dimitri Ipsilanti, the brother of Aleksandr Ipsilanti, started the Mora rebellion. In 1827 when the Ottoman State was preparing for the last strike in the Greek rebellion, the navy of England, Russia and France destroyed (20 October 1827) the Ottoman navy in Navarin by which they prepared very suitable conditions for the Greeks. As a result of the developments after the Ottoman - Russo War between 1828-1829 the Ottoman State had to accept in 1830 the independence of Greece with the oppression of England, France and Russia.

Greece gained its independence with the support of the big European states and in the same way continued its spreading policy against the Ottomans since its establishment under the guardianship of the big states. As a result of this policy (Megali Idea) desiring to have new Greece gain the former territory of the Byzantine Empire which was left within the borders of the Ottoman State, they aimed to gather the Turks and the various Balkan people under the Greek hegemony. Moreover, it was planned to assimilate the Balkan Slavs within the Hellenic culture.

In the period between 1830 and 1922 Greece got hold of Teselia, Macedonia, South Epir, Rhodos and Crete after various political manoeuvres; the Turks who lived here were banished from their homeland as a result of various oppressions and violences.

In order to establish a state consisting of one people on a territory where many peoples had been living the Greeks applied cruelly and systematically all kind of violence and oppression to the Turkish-Muslim population and also to the

other non-Muslim peoples living here by which they tried to annihilate them and have them escape from their homeland.

With this work prepared by the General Directorate of the State Archives it will be possible to understand better the historical basis of the spreading policy of Greece in the Aegean Sea and the violence and oppression applied to the Eastern Thracian Turks; and to reveal that the occurrence of problems between Turkey and Greece relating to certain subjects are caused by the Greeks.

I would like to thank the personnel of the Prime Ministry General Directorate of the State Archives Directorate of Ottoman Archives who spent effort in the preparation of this work and hope that it will be helpful and useful to those who are interested in this subject.

Ali Naci TUNCER

Prime Ministry Undersecretary

SUNUŞ

Türkler'i, özellikle Osmanlı asırlarında, ulaştıkları kültür ve medeniyetin yaratıcı ve terkipçi şuuru ile tarih sahnesine çıkararak ve bu oluşu vücûda getiren sırlar nelerdir? İşte bu tilsımı bulmak, geçmiş adına ne kadar önemli ise , hâl ve gelecek namına da o kadar ehemmiyetli ve lüzumludur. O kadar lüzumludur ki, bu tilsımlı şifre çözülmedikçe, Türklüğün istikbalini açacak anahtarı bulmak mümkün değildir.

Şuna milletçe inanmak yerinde olur ki, devrini tamamlamış ve geçmişin hâfızasına terkedilmiş bu tarihî hâdiseler, vakti geçmiş, vazifesi tamamlanmış olaylar olarak görülmemelidir. Bunlar, belki de geleceğin temellerini teşkil ettiği için, toplum olarak, büyük bir uyanıklık ve şuûrla üzerinde durmamız gereken gerçeklerdir. Unutulmamalıdır ki, istikbalin kulağına söylenecek bir çift söz, vadesi tamamlanmış gibi görünen bu tarih hazinesinin derinliklerinde saklıdır.

Osmanlı Türklüğü, tarihin bu dört bin yıllık çok eski kavmine yeni bir iklim, yeni bir coğrafya ve yeni bir medeniyet ufku açarak, Türk'ün kaderine ihtişamlı bir gelecek sağlamak suretiyle, bütün dünyanın dikkatini, bir çok defalar da endişe ve korkusunu üstünde toplayan bir fâtihi millet, bir medeniyet yaratıcısı olmuştur.

Millet olarak, bilmeye ve görmeye şiddetle muhtaç olduğumuz gerçeklerin çehresine ayna tutup, hakikatlerin muhasebesini yapmamız kaçınılmazdır.

Gerek Selçuklu, gerekse Osmanlı İmparatorluklarının dünya tarihindeki yerlerini tâyin ederken, yalnızca siyasî ve askerî seyirlerini tespit edip, medenî, manevî, içtimaî çarklarının dönüşünü ve dünya medeniyeti tarihine getirdikleri nizâm, üslûp ve ahengin mâhiyet ve ehemmiyetini belirtmezsek, Türk tarihi, bir siyaset ve askerlik med ve cezrinden ibaret kalır.

Osmanlı Devleti, askerî rejim esasına göre kurulmuş olmasına rağmen, İmparatorluk tarihini, kılıçların ve süngülerin dünya coğrafyası üstünde çizdiği geniş hudutlarda değil; Türk dehâ ve medeniyetinin, yeryüzü medeniyetleri üzerinde kurduğu mantıklı, âdil, müsamahakâr ve manevî saltanatı içinde bulmak mümkündür.

Osmanlı asırlarının tarihî tekâmülü içinde ilerlerken, bu mucizeli oluşun yükseliş sebeplerini, yalnız politikanın ve orduların ardı sıra değil, idarî, hukukî, iktisadî, vicdanî, dinî, içtimaî, bedîî ve kültürel yönleriyle araştırmak icap eder.

*

Osmanlı Devleti üç kıtaya yayılmış coğrafyası, çeşitli ırk, din, dil, örf ve âdetlere sahip toplulukları bünyesinde barındırması; bu çok zengin ve renkli kültür yapısı içinde altı asırdan fazla hükümrân olması ile dünya tarihinde kurulmuş ve tarihin seyrine müessir olmuş büyük devletler arasında çok önemli ve müstesna bir yer işgal eder.

Devletin kurucusu Osman Gazi ve ondan sonra gelenler, yukarıda ifade etmeye çalıştığımız nizâm, üslûp ve terbiyenin tedrisinden geçtiklerinden, hep âdil, müsamahakâr ve hakkaniyete dayalı bir idare tarzı uygulamışlardır. Bu sebeple, çeşitli din ve ırktan topluluklar Osmanlının adaletli idaresini benimsemişlerdir. Anadolu'da doğmuş Osmanlı Beyliği'nden cihanşümûl bir devletin ortaya çıkması bu sayede mümkün olabilmıştır. Osmanlı Devleti, kendine has

müesseseleriyle asırlara tasarruf eden mükemmel bir idare şekli ortaya koymuş, fethettiği toprakların üzerinde yaşayan halka eski mülklerinde oturma ve yaşama hakkını tanımış, onlara hiçbir şekilde sosyal, dinî ve kültürel baskı yapmamıştır. Bu toplulukların zorla Müslümanlaştırılması veya Türkleştirilmesi yoluna gidilmemiştir.

Osmanlı Devleti bünyesinde huzurlu yaşayan gayri müslimler, bu sistem içinde ırkî ve dinî kimliklerini korumakla kalmamış, çok yaygın bir şekilde uğraştıkları ve ellerinde tuttukları ticaret sayesinde, üstelik Müslümanlara nazaran daha rahat bir hayat sürmüşlerdir. Müslüman Türk askere giderken, ödedikleri askerlikten muafiyet vergisine (bedel-i askeriye) karşılık, askerlik yapmayan gayri müslim unsurlar ticarî hayatın bütün dallarında söz sahibi olmuşlardır.

*

Tarih boyunca Osmanlı asırları incelendiğinde, her dönemde Osmanlının âdil ve müşfik idaresini görmek mümkündür. Türk devlet geleneği öteden beri dürüst ve âdil bir çizgi takip etmiştir. Türkler, patronajları altındaki topluluklara, azınlıklara karşı insaflı, dürüst ve müşfik davranmış ve asla müstemlekecilik politikası takip etmemişlerdir.

Türk-İslâm devlet geleneğinin en önemli unsurlarından biri olan hoşgörü sayesinde, Osmanlı Devleti, tarihte hiçbir devlete nasip olmayacak bir şekilde, halklarını barış ve refah içerisinde bir arada yaşatmıştır. Siyaset gereği, endoktrinasyon, yani sosyalleştirme metod ve usullerine başvurmadan, azınlıkları asimile etmeden bunu asırlarca sürdürmüştür.

Türk her devirde, her zaman, her gittiği yerde kurtarıcı olmuş; adalet dağıtıcı, medeniyet kurucu ve hürriyet getirici bir rol üstlenmiştir. Türk arşivleri bunun canlı şahididir.

*

Rumların, Osmanlı Devleti içerisinde, diğer gayri müslim topluluklara nazaran daha özel bir durumları vardır. Bilindiği gibi, IV. Haçlı Seferi'nden (1204) sonra, Ege'de üstünlüğün Bizans İmparatorluğu'ndan, Venedik Devleti'ne geçmesiyle birlikte, Katolik Venediklilerin dinî konulardaki hoşgörüsüzlükleri ve iktisadî alandaki sert tutum ve davranışları karşısında zor durumda kalan Ortodoks Rumlar, daha sonraları buralara hakim olmaya başlayan dürüst ve âdil Osmanlı yönetimini tercih etmekte tereddüt etmemişlerdir.

Fatih Sultan Mehmed zamanından başlayarak Venedikle girişilen savaşlarda, Akdeniz'deki Venedik deniz üstünlüğü sona erdirilmiş, Doğu Akdeniz'de Ceneviz ve Venedik'ten boşalan yerin öncelikle Osmanlı Rumlarınca doldurulması yoluna gidilmiştir. Osmanlı yönetimi, Rumları ticarete teşvik eden tedbirler almayı dahi ihmâl etmemiştir. Ege adalarından az vergi toplanması bunun en açık örneğidir.

Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'un fethini müteakip burada yaşayan Rumlara kendi patriklerini seçme hakkını tanıyarak dinî ve özel hukuk alanına ait meselelerin çözümünü, Rum Ortodoks Kilisesi'ne imtiyaz olarak bahşetmiştir. Ayrıca, divân tercümanlığı, Eflâk-Boğdan beylikleri gibi önemli görevler de çoğu kere Rumlara verilmiştir.

Yüzyıllar boyunca Osmanlı Devleti bünyesinde imtiyazlı durumlarını koruyup önemli mevkiele elde eden Rumlar, ele geçirdikleri ilk fırsatta, kendilerini maşa olarak kullanan Avrupalı büyük devletlerin de yardımlarıyla,

Osmanlıya karşı ihanet ve isyana kalkışmışlardır. Rumlar arasında bu tür ayrılıkçı fikirlerin gelişmesinde, Avrupalı büyük devletler önemli rol oynamışlardır.

Rumlar, Fransız İhtilâli'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik düşüncesi ile, Napolyon'un Yedi Ada'yı işgalinden sonra tanışmışlardır. Yedi Ada'nın, 1800-1807 tarihleri arasında Rusya'nın güvencesi altında bağımsız bir devlet statüsü kazanmasından sonra da milliyetçilik düşüncesi Rusların gayretleri ile Rumlar arasında iyice yayılmıştır. Nitekim Rusya, 1812'de Bükreş Antlaşması'yla muhtariyet kazandığı Sırbistan'dan sonra Rumları da ayaklandıracak uygun bir ortam bekliyordu.

Bu dönemde kurulan ihtilâlciler gizli cemiyetlerden Filiki Eterya'nın etkili çalışmaları ile Rumlar arasında Osmanlı Devleti'ne karşı isyan plânları yapılmaya başlanmıştır. Diğer taraftan, Avrupa kamuoyunda eski Yunan'ın Avrupa medeniyetine beşiklik ettiği görüşü yaygınlaşmış, Avrupalı aydınlar eski Yunan kültürü ile daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Bu ilgi, Yunan hayranlığına dönüşmüş ve Avrupa kamuoyunun Rumların gelecekleriyle ilgilenmeleri zeminini hazırlamıştır.

Rum isyanını, dolayısıyla Rum isteklerini “Şark Meselesi”nin bir parçası olarak değerlendirmek gerekir. Bilindiği gibi “Şark Meselesi”nin özünü, Türklerin Avrupa ve Anadolu'dan çıkarılması düşüncesi teşkil etmektedir. Siyasî tarih terminolojisinde yer almış olan “Şark Meselesi” tâbiri, Osmanlı Devleti'nin Batılı devletler tarafından parçalanmaya çalışılmasını ifade etmektedir. Bilinmelidir ki, Rum meselesinin kaynağında, tıpkı Ermeni meselesinde olduğu gibi, “Şark Meselesi” diye adlandırılan milletlerarası bir strateji yatmaktadır. Bu bakımdan Osmanlı Devleti bünyesindeki azınlıkların ayrılıkçı maksatlar doğrultusunda kışkırtılması ve isyânların teşviki teşebbüsleri de “Şark

Meselesi” içinde değ erlendirilmelidir. “D  vel-i Muazzama” denilen bu b  y  k Avrupa devletleri arasında Avrupa veya d  nya h  kimiyeti konularında   o u zaman bir rekabet olduğu için, “  ark Meselesi” konusundaki g  r    açıları da bu rekabetten etkilenmekteydi. Bu sebeple, bu devletlerin “  ark Meselesi” hakkındaki politikaları, zaman içinde değişiklikler g  stermi tir.

XVIII. y  zyıldan itibaren Osmanlı Devleti’ne kar   Avusturya ile   e itli ittifaklar içine giren Rusya, Osmanlı Devleti’ni parçalamak ve sıcak denizlere inmek gayesini g  d  yordu. Rusya’nın g  neye inmesini   ıkarlarına uygun bulmayan İngiltere ise Osmanlı Devleti’nin g  cs  z olmasını, fakat varlığını s  rd  rmesini kendi menfaatleri açısından uygun g  r  yordu. 1821 yılında Mora’da meydana gelen Yunan ayaklanmasına kadar Osmanlı Devleti’nin toprak b  t  nl    n   koruma politikasını s  rd  ren İngiltere, bu olaylardan sonra politika de i tirerek, isyancı Rumları desteklemeye ba lamı tır.    nk   İngiltere’nin Yunan meselesine seyirci kalması, Rusya’nın Yunanistan   zerinde n  fuz sahibi olması ve Akdeniz’e rahatça inmesi anlamına geliyordu. Bu b  lgede s  z sahibi olmak isteyen İngiltere’nin, insiyatifi tamamen Ruslara kaptırmamak için Yunanlılara destek olması ve daha aktif davranması gerekmiştir.

Balkanlar’a y  nelik yayılcı bir politika takip eden Avusturya ve Rusya ise, XVIII. y  zyılın ikinci yarısından itibaren Rumlar arasında bağımsızlık d    ncesini pratiğe geçirerek, aktif hale getirmeye gayret sarfetmi lerdir. Ruslar, 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı’nda, Osmanlı Devleti’ni içten vurmak ve parçalamak maksadıyla Balkanlar’da ve Mora’daki Ortodoks halkı isyana teşvik etmişlerdi. Ayrıca,   ari e Katerina’nın Ortodoks Slavlar ve Rumları Osmanlı idaresinden kurtaracak “Grek Projesi” ile de, Bizansı yeniden diriltmek istemişlerdir.

Tepedelenli Ali Paşa ile İstanbul arasındaki anlaşmazlığı fırsat bilen Rumlar, 1821'de ayaklanmışlar, bu isyan teşebbüsü Osmanlı Devleti tarafından Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın da yardımıyla bastırılmıştır. Mehmed Ali Paşa gibi güçlü bir komutan ve idarecinin, Akdeniz'in kilit bölgesinde bulunmasından rahatsızlık duyan İngiltere, Fransa ve Rusya devletleri gönderdikleri ortak donanma ile Navarin Limanı'nda bekleyen Osmanlı donanmasını, hiçbir savaş durumu yokken, beklenmedik bir baskın sonucu tamamen yakmışlardır. Bu baskın, Osmanlı Devleti açısından çok ağır kayıp ve zararlara sebep olmuştur.

Navarin felâketinden sonra, Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne yönelik baskılarını ve tehditlerini artırması, Osmanlı Devleti'nin bu ülkeye savaş açmasına sebep olmuştur. 1828'de yapılan Osmanlı-Rus Savaşı sonucunda, Osmanlı orduları doğuda ve batıda yenilgiler almış; bu savaşın sonunda 1829'da imzalanan Edirne Antlaşması'ndan beş ay sonra Osmanlı Devleti, Yunanistan'ın bağımsızlığını tanımak zorunda kalmıştır.

Rumlar, Yunan devletinin kurulmasından sonra da "Megali İdea"nın gerçekleşmesini dış politika hedefleri olarak belirlemişlerdir. Yunanlıların geçmişte yaşamış oldukları iddia edilen toprakları ele geçirip, başkent İstanbul olmak üzere, eski Bizans'ı diriltmek şeklinde hayal ettikleri "Megali İdea", Rumları yayılmacı bir politikaya sevk etmiştir.

Yunanistan'ın "Megali İdea"yı uygulaması bölgedeki dengeleri alt üst edebilirdi. Hattâ büyük devletlerden birisini yanına aldığı takdirde, bu devletin nüfuz alanını diğerlerinin aleyhine genişletmesi, sadece yeni ele geçen bölgeyi etkilemekle kalmayıp, Avrupa'daki kuvvet dengelerini de bozabilirdi. Bu sebeple; İngiltere, Fransa ve Rusya, değişen milletlerarası şartlarda Yunanistan'ı bir piyon gibi kullanmışlar, fakat kontrolsüz bırakmamışlardır.

Ancak, “Megali İdea” politikası doğrultusunda Yunanistan’ın gerek Müslüman Türk halkına, gerekse Balkanlar’ın diğer gayri müslim topluluklarına uyguladığı baskı ve mezâlime ve işlediği bu insanlık suçuna, batılı dostları da seyirci ve hattâ ortak olmuşlardır.

İlk Rum isyanından itibaren, Mora, Attika, Teselya, Girit ve diğer Ege adalarından, Rum nüfusunun çok üzerinde bir Türk nüfusu yerinden yurdundan atılmıştır. Kıyımlar, göçler ve nüfus mübadelesi olmasaydı, bugün Yunanistan’da Yunan nüfusundan daha fazla Türk nüfusu bulunacaktı. Nitekim, Türklerin bu bölgelerden plânlı ve sistemli bir şekilde çıkarılması ve mezâlime maruz bırakılması ile Rumlar için yeni bir “Hayat sahası” meydana getirilmek istenmiştir.

Yunanistan, Türklerin nüfusu hakkında rakam vermemektedir. Ancak, 1923 yılında Lozan Antlaşması’nın imzalandığı tarihte Türklerin nüfusu 130 bin idi. Yıllık nüfus artışının % 2.8 olduğu esas alınır, bugün Yunanistan’daki nüfusun 500 bin olması gerekmektedir. Aradaki 350 bin fark, Yunan asimilasyonu sonucu yurt dışına çıkan ve geri dönmesine izin verilmeyenlerle, arazisi çeşitli sebeplerle ellerinden alınarak iç bölgelere göçe zorlanan ve buralarda iş bulma vaadi ve çeşitli baskılarla Yunanlaştırılmak istenenlerdir.

1953 yılında Batı Trakya arazisinin % 84’ü Türk azınlığa ait iken, istimlâkler, Osmanlı tapularının kabul edilmemesi ve benzeri yollarla bu oran bugün % 20-30’a düşürülmüştür.

Batı Trakya’nın 27 Mayıs 1919’da Neuilly Antlaşması ile Yunanistan’a verilmesinden bu yana, Yunanistan’ın Türkler üzerindeki baskı ve asimilasyonu, 76 seneden beri her an biraz daha şiddetle artarak devam etmektedir.

Yunanistan'da yaşayan Müslüman Türk'ün maruz bırakıldığı baskı, mezâlim ve haksızlıkları şu şekilde sıralamak mümkündür:

– Türk Türk'e mal satamaz, birbirlerinden mülk edinememezler.

– Türk'ün malına (1), Rum'un malına (5) oranında değer biçilerek, Türk'ün elindeki gayri menkûlü ne pahasına olursa olsun alınmak istenir.

– Türk çocuğunun öğrenimi her vesile ile kısıtlanır.

– Müslüman Türk vakıflarına, vakıf mallarına ve mülklerine el konulur.

– Yunanlılara sınırsız kredi verilerek, Türk mülklerinin satın alınması sağlanır.

– Türk gençlerinin sportif ve kültürel faaliyetlere katılmaları engellenir.

– Yunan ordusuna zorla askere alınan Türk çocukları, Türklük gururunu rencide edici hareketlere muhatap edilmektedirler.

– Türklerin davullu zurnalı düğün yapmalarına imkân tanınmaz. Yani, örf ve âdetlerini serbestçe yaşamalarına fırsat verilmez.

– Küçük yaştaki Müslüman Türk çocuklarının, Hristiyanlaştırılmak maksadıyla köylerde açılan kreşlere gönderilmeleri konusunda ailelerine baskı yapılır.

– Diğer taraftan, Müslüman Türk, Pomak ve Çingeneler dışında kalan halkların, Hristiyan dininin Ortodoks mezhebine bağlı olmaları ve kilisenin desteği ile birleşmeleri kısmen sağlanmış ise de, halen Sırp, Makedon, Bulgar, Arnavut ve Girit kökenliler bağımsızlıkları için gizli faaliyet göstermekte olup; geçmişte olduğu gibi, bu unsurlara bugün de çeşitli baskı ve haksızlıklar yapılmaktadır.

Kısacası, Yunanistan'da Türk olarak yaşamak, Türkçe konuşmak yasaktır. Türk düşmanlığını kendilerine düstur olarak kabul etmiş zâlim Yunan idaresi altında yaşamak bahtsızlığına uğramış olan 'Evlâd-ı Fâtihan' soydaşlarımız, bağımsızlıklarını koruyamamış olmakla beraber, millî kültürlerini ve varlıklarını her türlü baskıya rağmen korumayı başarmışlardır.

*

Buna karşılık Türkiye, 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Antlaşması ile azınlık statüsünü onaylayarak, Rumlara, Türk vatandaşlarının sahip olduğu ferdî hak ve hürriyetlerin tamamını kullandırmıştır.

Rum asıllı vatandaşlarımız, bugün Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yüksek güvencesi altında olup, her türlü hukukî haklarını serbestçe kullanmaktadırlar. Eskiden olduğu gibi, ülkenin varlıklı vatandaşları olup, her mesleği serbest bir şekilde yapabilmektedirler. Kendi inançlarına göre, kiliselerinde ibadetlerini yapmakta, kendi okullarında kendi dilleri ile eğitim görmekte, kendi dillerinde yayınlar yapmakta, sosyal ve kültürel faaliyetlerini sürdürmektedirler. Özetle, Rum vatandaşlar, Türk vatandaşlarının sahip oldukları bütün haklardan eşit şekilde yararlanmaktadırlar.

*

Bilinmelidir ki, Türk'ün tarih boyunca, gerek Balkanlar'da gerekse Anadolu'da maruz kaldığı Yunan mezâlimini görmezlikten gelmek, hakkın ve adaletin bütününü öldürür.

Türk milleti olarak, kan dâvâsı gütmek, intikam almak gibi hareketlere başvurmak, inancımıza da, tarihî şeref ve asâletimize de yaraşmaz; ancak hakikatleri ortaya koymak, unutulmamalıdır ki, millî, insanî ve aynı zamanda bir ilmî vazife ve mükellefiyettir.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nce yayınlanan, "Arşiv Belgelerine Göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan Mezâlimi" adlı çalışmada, "Megali İdea"yı gerçekleştirebilmek için hareket eden Rumların Balkanlar'da ve Anadolu'da plânlı olarak Ulah, Bulgar, Makedon, Sırp ve Müslüman Türk nüfusunu yok etme çalışmaları, yaptıkları mezâlim belgeleriyle ortaya konulmaktadır. Eser, "Balkanlar'da Yunan Mezâlimi" ve "Anadolu'da Yunan Mezâlimi" olmak üzere, iki cilt olarak hazırlanmıştır.

Bu eserin birinci cildinde, 1853-1925 tarihleri arasındaki olaylara ait 133 belge yer almıştır. Bu belgelerin, Rumların, Müslüman Türklerden başka, kendileriyle aynı dinden olan Balkanlar'ın diğer etnik unsurlarına karşı yürüttüğü baskı, haksızlık ve mezâlimleri de ortaya koyması dikkat çekicidir.

Eser üç ana bölümden meydana gelmektedir:

Birinci bölümde, Yunan mezâliminin hangi şartlarda gerçekleştiğini ortaya koyan ve Türk-Yunan münasebetlerinin tarihçesinden bahseden "Giriş" kısmı yer almaktadır.

İkinci bölümde, "Belgelerin özet ve transkripsiyonları", yer, şahıs ve müessese adlarına ait "İndeks" ve "Giriş" kısmı için faydalanılan kaynakların verildiği "Bibliyografya" bölümleri bulunmaktadır.

Belgeler kendi içerisinde "Gayri Müslimlere Yapılan Mezâlim" ve "Müslümanlara Yapılan Mezâlim" başlıkları altında iki kısma ayrılmıştır.

Bu bölümde, önce belgelere, kronolojik sıraya uygun olarak belge sıra numarası ve belgenin muhtevasını ifade eden bir başlık, daha sonra da köşeli parantez içinde italik yazı ile belgelerin özeti verilmiştir. Özeti altında belgenin tarihi bulunmaktadır. Daha sonra, belgelerin transkripsiyono-

nuna yer verilmiştir. Orijinal metindeki harf ve hece düşüklükleri köşeli parantez içinde gösterilmiştir.

Belgelerin sıralanışında olduğu gibi, aynı belgenin içindeki vesikaların sıralanışında da kronolojik sıra gözetilmiş olup, transkripsiyon ve fotokopiler de bu sıraya göre dizilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, belgelerin fotokopileri bulunmaktadır. Bu bölümdeki belge numaraları ile ikinci bölümde yer alan belge numaraları birbirinin aynıdır. Her iki bölümde de belge numarası ve özet başlıkları aynı tarzda verilmiştir. Belge fotokopisinin hemen altında, belgenin kimliği olarak vasıflandırılabilen referanslar yer almaktadır. Bu referanslar, belgenin Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı ve Cumhuriyet arşivlerinde hangi fonlarda bulunduğunu, dosya ve gömlek numaralarını göstermektedir. Çok sayfalı belgelerde, referans en son sayfanın alt kısmında verilmiştir. Eserin ikinci cildini teşkil eden “Anadolu’da Yunan Mezâlimi” adlı çalışma da, en kısa zamanda ilim çevrelerinin dikkat ve yararlanmasına sunulacaktır.

*

Takdir edileceği üzere, tarihin gerçek bilgileri ilk elden orijinal kaynaklara, yani arşiv belgelerine dayanır. Belgesiz tarih yazılamaz ve olayların gerçek yönleri gün ışığına çıkarılmaz.

Arşiv belgeleri olmadan ve bilinmeden, varsayımlarla tarih yazmak, belirli bir devir hakkında hüküm vermek, bir devri veya olayları değerlendirmek, tarih biliminin gerektiği tarafsızlığa ve ilmî objektifliğe sığmaz.

Konusunda büyük bir boşluğu dolduracak olan bu arşiv belgelerinin neşre hazırlanmasında emeği geçen Başbakan-

lık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeline tebrik ediyorum.

Bu vesileyle çalışmalarımızda her türlü teşvik ve desteği bizlerden esirgemeyen Başbakanlık Müsteşarı Sayın Ali Naci TUNCER'e ve Müsteşar Yardımcıları Sayın Kadir GÜNAY ve Sayın Oğuz TEZMEN'e teşekkürlerimizi sunmayı görev biliyorum.

Ayrıca, eserin en iyi şekilde basılması için gayret gösteren Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürü Sayın Mehmet YAZICI'ya ve mesai arkadaşlarına da teşekkür ediyorum.

Eserin, tarihî hakikatlerin ilmin ışığında aydınlanmasına yardımcı ve ilgililere çalışmalarında yararlı olması en samimi dileğimizdir.

12 Haziran 1995

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

FOREWORD

What are the secrets that put the Turks on the stage of history with the creative and compounding conscience in the culture and civilization they reached, especially during the Ottoman centuries, and the secrets that made this possible? To find this spell is not only important for the past but it is also important and necessary for the present and the future. It is necessary because as long as the code for this spell is not deciphered it will not be possible to find the key to the future of the Turks.

As a nation we should not consider these historical events which have completed their age and are left to the memory of history as past events which have completed their function. These are facts which we as a nation should be consider with great attention and conscience because they may constitute the basis of the future. One should not forget that the couple of words to be whispered in the ears of the future is hidden in the deepness of the treasury of history.

The Ottoman Turkish entity has been a creator of a civilization and a conquering nation attracting attention and many times the anxiety and fear of the whole world by creating a new season, a new geography and a horizon of a new civilization to this very old nation having a past of four thousand years, with which a magnificent future has been provided for the fate of the Turks.

It is inevitable for our nation to mirror the truth, which we dreadly need to know and to understand, and to appraise the real facts.

Turkish history would be no more, than political and military tides if when determining the place in history of the Seljuks and the Ottoman Empire only political and military developments would be stated without mentioning the civil, moral and social developments and the character and importance of the organization, style and harmony brought to the world civilization.

Although the Ottoman State was established according to principles of military regimes its history has not been written with the wide borders on the world geography determined with swords and bayonets; instead it is possible to find the reasonable, just, tolerant and moral sultanate established by Turkish intelligence and civilization on the world.

The reasons for the magic rise during the progress of Ottoman centuries should not be sought only in the policies and military forces, it should also be sought from the administrative, legal, economic, moral, religious, social, esthetic and cultural points of views.

*

The Ottoman State occupies a very important and special place among the big states which have been established during the world history and which have been influential on the direction of history because it has dominated three continents covering peoples of various races, religions, languages, traditions and customs and in this wealthy and colourful cultural structure it has ruled for more than six centuries.

Osman Gazi, the founder of this state, and his successors have all applied the administration based on justice, tolerance and equity because they were grown up with the discipline, style and education which has been tried to be

explained above. For this reason the peoples with various religions and races accepted the just administration of the Ottomans. This made it possible for an Ottoman province in Anatolia to become a worldwide state. The Ottoman State has with its peculiar organizations established an excellent method of administration which has lasted for many centuries, has given the people living on its territory the right to live on their land and has not applied any social, religious or cultural pressure. These people were not forced to become Muslim or Turkish.

The non-muslims living in peace in the Ottoman State did not only protect their racial and religious identity they also lived conveniently in comparison with the muslims because they were extensively occupied with trade which was under their dominance. While the muslim Turks had to render military service, non-muslims did not in return for a tax of military exemption (bedel-i askeriye) which eased them to become prominent in all branches of trade.

*

When examining the whole history of the Ottoman centuries one can observe in every period the just and tender administration of the Ottomans. The Turkish state tradition has always been fair and equal. The Turks have been reasonable, fair, and tender towards the peoples under their patronage and have never applied colonization policies.

Tolerance, which is an important factor in Turkish-Islam state tradition, made the peoples in the Ottoman State live together in peace and prosperity which has not been achieved by any state throughout history. The Ottoman State has continued this for many centuries without, according to their policy, using methods or ways of indoctrination or in other words socialization and without assimilating the minorities as the big states did.

In every period, wherever Turks have gone, they have rescued people, provided justice, established civilizations and brought freedom. The Turkish archives are the living evidence of this.

*

The Greeks had a more special place in the Ottoman State in comparison with the other non-muslim peoples. As it is known, after the IV th Crusade (1204), the dominance of the Aegean region moved from the Byzantine Empire to the Venetian State. Hereupon the Orthodox Greeks confronted many difficulties due to the religious intolerance and the severe attitude and behaviour of the Catholic Venetians. So they did not hesitate to prefer the just and fair Ottoman administration which later dominated this region.

Wars with Venetia, starting during the period of Sultan Mehmet the Conqueror, gave an end to the Venetian naval superiority in the Mediterranean and the places in the East of the Mediterranean left by the Genioses and the Venetians were first filled with the settlement of the Ottoman Greeks. The Ottoman administration did not even neglect to take measures encouraging the Greeks to be occupied with trade. The most obvious example of this is the fact that in the Aegean islands a small amount of tax was collected.

After the conquest of Istanbul Sultan Mehmed the Conqueror gave the Greeks who lived here the right to choose their own patriarchs and the Greek Orthodox Church had the privilege to solve problems relating to their religious and private legal matters. Besides, the Greeks were many times appointed to important posts such as the post of Imperial translator or governor of the province called Walachia-Moldavia.

Although the Greeks had privileges and were appointed to important posts in the Ottoman State during many centuries they rebelled and betrayed the Ottomans at the first opportunity with the support of the European big states that used them as tools. The European big states have played an important role in the development of such discriminating ideas among the Greeks.

The Greeks met with the idea of nationalism put forward with the French Revolution when Napoleon occupied the Ionic Islands. Between 1800-1807 the Ionic Islands gained the status of being an independent state under the security of Russia after which the idea of nationalism deeply spread among the Greeks by the efforts of the Russians. Nevertheless, Russia first had Serbia gain its autonomy with the Bucharest Agreement in 1812 and waited for the suitable conditions to have the Greeks rebel.

The influential activities of a secret revolutionary organization called Filiki Eterya established in this period started to make plans for rebellion among the Greeks against the Ottoman State. On the other hand, the European public opinion extensively believed that ancient Greece was the cradle of European civilization and European intellectuals started to be more interested with the culture of ancient Greece. This interest changed to admiration for Greece and prepared the European public opinion to show interest in the future of the Greeks.

The Greek rebellion, thus the Greek demands should be dealt with as a part of the "Oriental Question". As it is known, the essence of the "Oriental Question" is the idea to move the Turks out of Europe and Anatolia. The term "Oriental Question", which takes place in the terminology of political history, means the efforts of the Western states to break down the Ottoman State. It should be known that the

source of the Greek matter is an international strategy called the "Oriental Question" just like it was with the Armenian question. That is why the provocations of the minorities in the Ottoman State for discriminating purposes and the efforts to encourage the rebellions should be evaluated within the "Oriental Question". The big European states called the "Great Powers" usually were in competition concerning the dominance of Europe or the world. So their opinions about the "Oriental Question" were under the influence of this competition. Consequently the policies of these states concerning the "Oriental Question" have changed from time to time.

Since the XVIII th century Russia had various alliances with Austria against the Ottoman State with the aim to break down the Ottoman State and to reach warm waters. England considered Russia's move to the south unagreeable with its own interests and wanted for its own benefit the Ottoman State to weaken but to continue its existence. England continued its policy to protect the territorial unity of the Ottoman State until the Greek upheaval in Mora in 1821. After these events it changed its policy and started to support the rebelling Greeks because if England would ignore the Greek question Russia could be influential on Greece and thus be able to move easily to the Mediterranean. England that wanted to be dominant in this region had to support the Greeks and to be more actively so not to leave the initiative only to Greece.

Austria and Russia followed a spreading policy in the Balkans and starting from the XVIII th century they put into practice the idea of independence among the Greeks and spent effort to activate this. The Russians had encouraged during the Ottoman-Russo War between 1768-1774 the Orthodox people in Mora and the Balkans to rebel so to strike the Ottoman State internally and to break it down.

Besides, they wanted to revive the Byzantine Empire with the “Greek Project” of Czarina Katerina so to save the Orthodox Slavs and Greeks from the Ottoman administration.

The Greeks taking advantage of the disputes between Tepedelenli Ali Pasha and İstanbul upheaved in 1821; this rebellion attempt was suppressed by the Ottoman State with help of the Governor of Egypt Mehmed Ali Pasha. England, France and Russia were irritated of the presence of Mehmed Ali Pasha, being a powerful commander and administrator, at an important position in the Mediterranean and sent an corporate navy to the Navarin Harbour to organize a unexpended attack to the Ottoman Navy although there was no state of war and burnt the whole naval force. This attack had caused considerable losses and damages regarding the Ottoman State.

Following the Navarin disaster, Russia increasingly oppressed and threatened the Ottoman State. After the Ottoman-Russo War in 1828 the Ottoman armies were defeated in the east and the west and at the end of this war the Ottoman State had to recognize the independence of Greece five months later than the Edirne Agreement signed in 1829.

After the establishment of Greece the Greeks continued their foreign policy objectives to realize the “Megali Idea”. “Megali Idea” is imagined as the revival of the old Byzantine Empire with İstanbul as the capital city by recapturing the territory claimed to be inhabited by the Greeks in the past. This imagination has directed the Greeks to follow their spreading police.

If Greece would apply its “Megali Idea” the stabilities in this region would be upside down. Moreover, if Greece would be supported by one of the big states, this state would expand its area of power on the disadvantage of the other

states. This situation would not only influence the captured region but it would also disturb the balance of powers in Europe. Consequently England, France and Russia used Greece for their interests under changing international conditions, but never left Greece out of control.

Nevertheless, the western friends of Greece have not reacted to, instead corporated with the human crimes, the violences and cruelties applied by the Greeks according to the policy of "Megali Idea" to both the Muslim Turks and to the other non-muslim peoples in the Balkans.

Starting from the first Greek rebellion a number of population much higher than that of the Greek population have been banished from Mora, Attika, Teselia, Crete, and other Aegean islands. If there had not occurred any genocide, migration or exchange of population the number of Turkish population would be much higher than that of the Greeks in Greece today. The planned and systematic banishment of the Turks from these regions and the violences and cruelties the Turks have been subject to are carried out to establish a new "Area of Life" for the Greeks.

Greece does not give any number about the Turkish population. However, when the Lausanne Agreement was signed in 1923 the population of the Turks was 130 thousand. If one accepts a yearly increase of 2.8%, the population should be around 500 thousand. The difference of 350 thousand between these two numbers is because of those Turks who went abroad due to the assimilation and were not permitted to come back, or who were forced to migrate because their land were taken from them for various reasons or who became Greek by various oppressions or with the promise to be employed.

In 1953, 84% of the land in Western Thrace belonged to the Turkish minority, however this percentage had decreased

to 20-30% today due to legal expropriation, the refusal of Ottoman land deeds and other similar reasons.

Since Western Thrace has been appointed to Greece with the Neuilly Agreement signed on 27 May 1919 the pressure on and assimilation of the Turks in Greece has increasingly been continuing for 76 years.

It is possible to list the pressure, violence and injustices which the Muslim Turks suffer in Greece as follows:

- Turks cannot sell goods to Turks, they cannot buy property from each other.*
- Property of the Greeks is five times more valuable than that of the Turks, so the property of the Turks are tried to be taken over for whatever price.*
- Education of Turkish children is limited in every way.*
- Pious foundations, their goods and their real estates are seized.*
- The Greeks are given unlimited credit to ease the purchase of Turkish property.*
- The Turkish youth is prevented from attending sportive and cultural activities.*
- Turkish young people who are forced to render military service in the Greek army, are faced with behaviour dishonouring Turkish proud.*
- Turks are not allowed to perform traditional weddings. They cannot freely live according to their traditions and customs.*
- Families are forced to send little Muslim Turkish children to the kindergartens established in the villages with the aim to Christianise them.*

– *On the other hand, although it has partially been provided that the peoples except the Muslim Turks, Pomaks and Gypsies were attached to the Orthodox sect and were joined with the support of the church, still some people of Serbian, Macedonian, Bulgarian, Albanian and Cretian source were secretly carrying out activities for their independence; as it has been in the past these people have been facing various oppressions and injustices.*

To sum up, in Greece it is forbidden to live as a Turk or to speak Turkish. Our descendants of a family that came in with the conquest are unlucky to live under the tyrannic Greek administration which has accepted it as a rule to hate the Turks; still they have succeeded to protect in spite of all the oppressions their national culture and existence although they have not been able to protect their independence.

*

On the other hand, the Treaty of Lausanne signed on 24 July 1923, Turkey accepted the status of minorities and gave the Greeks all the individual rights and freedom equal to the Turks.

Our citizens of Greek origin are under the high security of the state and they are free to use all their legal rights. As it has been in the past, they are the wealthy citizens of the country and are occupied in every profession. The Greek citizens are praying in churches according to their own beliefs, are educated in their own schools and language, are preparing publications in their own language, and are continuing their social and cultural activities. To sum up, Greek citizens are equally benefitting from all the rights given to the Turks.

*

It should be known that ignoring the Greek cruelties to which the Turks, both in the Balkans and in Anatolia, have

been subject to throughout history will kill the entity of right and justice.

Our religious belief, our historical honour and our nobility refrain the Turkish people to have blood feuds, to murder and to take revenge; however revealing the truth is a national, human and scientific duty and responsibility.

This work, which is called “Greek Violences and Cruelties in the Balkans and Anatolia According to Archives” published by the General Directorate of the State Archives puts forward on the basis of records the cruelties and the planned annihilation attempts applied by the Greeks to the Wallachian, Bulgarian, Macedonian, Serbian and Muslim Turkish population in the Balkans and Anatolia in order to realize the “Megali Idea”. This work consists of two volumes as “Greek Violences and Cruelties in the Balkans” and “Greek Violences and Cruelties in Anatolia”.

The first volume of this work includes 133 records relating to events between 1853-1925. It is interesting that these records reveal the oppression, injustice and cruelties of the Greeks applied not only to the Muslim Turks but also to the other ethnic entities in the Balkans who are of the same religion.

This work consists of three main chapters:

The first chapter is the “Introduction” part which explains the history of the Turkish-Greek relations and reveals the conditions in which the Greek cruelties occurred.

The second chapter consists of the “Transcriptions and summaries of the records”, the “Index” listing the names of the places, persons and organizations and the “Bibliography” giving the utilized sources in the “Introduction” part.

The records are divided among themselves under the headings called "Cruelties and Violences Applied to the Non-Muslims" and "Cruelties and Violences Applied to the Muslims".

In this chapter, the records are first given a record number according to their chronological order and a summary heading explaining the content of the record. Next the summaries are given within square parentheses printed in italic. Under the summary the date of the record can be found. Following this, the transcriptions of the records take place. Letter and syllable droppings in the original text are shown in square parentheses.

As it has been in the order of the records, records consisting of more than one page have also been organized chronological; transcriptions and photocopies are in the same order, too.

In the third chapter, there are the photocopies of the records. The record numbers in this part and those in the second chapter are the same. The record number and the summary headings are given according to the same method. Right under the photocopies of the records there are references which may be, in a way, identified as the identity of the record. These references show the fonds and the file number of the record in the Prime Ministry General Directorate of the State Archives Directorates of Ottoman and Republic Archives. In the case of records consisting of more than one page the reference is given at the bottom of the last page. The second volume of this work called "Greek Violences and Cruelties in Anatolia" will be presented as soon as possible to the attention and use of circles of science.

*

As it will be appreciated, true information about history depends on first - hand sources or archival records. Without

archives history cannot be written and the real aspects of the events cannot be made known.

It does not suit to the objectivity required by history and science to write histories, to decide on a certain period and to evaluate a period or events based on hypotheses without using and knowing archives.

I congratulate the personnel of the General Directorate of the State Archives Directorate of Ottoman Archives who have spent effort to prepare these archival records for publication which will fill in a big gap in this field.

On this occasion, I would like to thank the Prime Ministry Undersecretary Ali Naci TUNCER and the Deputy Undersecretaries Kadir GÜNEY and Oğuz TEZMEN who supported and encouraged us in our activities.

We would also like to thank Mr. Mehmet YAZICI, Director of the Prime Ministry Printing House with Circulating Capital and his colleagues who all have expended their effort in printing this work.

We wish that this work will be helpful in revealing the historical truth in the light of science and will be useful in the work of those interested.

12 June 1995

İsmet BİNARK

General Director of the State Archives

K I S A L T M A L A R

M.	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebî'u'l-Evvel
R.	Rebî'u'l-Âhir
Ca.	Cemâziye'l-Evvel
C.	Cemâziye'l-Âhir
B.	Receb
Ş.	Şa'bân
N.	Ramazân
L.	Şevvâl
Za.	Zi'l-ka'de
Z.	Zi'l-hicce
A. MKT. UM.	Sadâret Mektûbî Umûm Vilâyet
b.	bin, ibn
BCA.	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
bk.	bakınız
BOA.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
çf.	çiftlik
DH. EUM. 3. Şb.	Dâhiliye Emniyet-i Umûmîyye 3. Şûbe
DH. KMS.	Dâhiliye Kalem-i Mahsûs
HR. SYS.	Hâriciye Siyasi
k.	karye
ks.	kasaba
kz.	kaza
m.	mahalle
n.	nahiye
nu.	numara
s.	sayfa
sn.	sancak
TFR. 1 A.	Teftîşât-ı Rumeli Sadâret
TFR. 1 KV.	Teftîşât-ı Rumeli Kosova
TFR. 1 M.	Teftîşât-ı Rumeli Müteferrik
TFR. 1 MN.	Teftîşât-ı Rumeli Manastır
TFR. 1 SL.	Teftîşât-ı Rumeli Selanik
TFR. 1 UM.	Teftîşât-ı Rumeli Umûm Vilâyet
Y. PRK. HR.	Yıldız Perakende Hâriciye
Y. PRK. ZB.	Yıldız Perakende Zabtiye

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	V
PREFACE	IX
SUNUŞ	XIII
FOREWORD	XXVII
KISALTMALAR	XLI
İÇİNDEKİLER	XLIII

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Giriş	3
I- Osmanlı İdâresinde Rumlar	6
1- Din ve Eğitim Hürriyeti	6
2- Ticaret Hürriyeti	9
II- Yunan İsyanı ve Yunanistan Devleti'nin Kurulması	10
1- Milliyetçilik Akımının Rumlar Arasında Yayılması	10
2- Filiki Eterya'nın Kurulması ve Faaliyetleri	11
3- Tepedelenli Ali Paşa'nın İsyanı	12
4- Rum İsyanının Başlaması ve Gelişmesi	13
a- Eflak-Buğdan İsyanı	13
b- Mora İsyanı	13
5- Dış müdâhaleler ve Yunanistan Devleti'nin Kurulması	14

	<u>Sayfa</u>
III- Megali İdea veya Helen Emperyalizmi	17
1- Girit Meselesi	17
a- Girit İsyanları (1821-1877)	17
b- Girit'te 1877'den Sonraki Durum	21
2-Yunanistan ile Sınır Anlaşmazlığı	22
3- 1897 Türk-Yunan Savaşı	24
a- Savaşı Hazırlayan Olaylar	24
b- Savaşın Safhaları	27
c- İstanbul Konferansı ve Barış Antlaşması	28
4- Girit'i Yunanistan'a Bağlama Girişimleri	29
5- Gudi Darbesi ve Elefterios Venizelos'un İktidara Gelmesi	31
IV- Balkan Savaşları	34
1- Balkan Devletleri Arasında Birlik Kurulması	34
2- Birinci Balkan Savaşı (1912-1913)	35
3- Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913)	36
4- İkinci Balkan Savaşı (1913)	37
5- Avrupa Devletlerinin Ege Adaları Üzerine Planları	38
V- Birinci Dünya Savaşı ve Yunanistan'ın Savaşa Katılması	40
1- Paris Barış Konferansı ve İzmir'in Yunanlılar Tarafından İstilasası	41
2- Batı Anadolu'nun Yunanlılar Tarafından İstilasası ve Sevr Antlaşması	43
3- Birinci İnönü Muharebesi ve Londra Konferansı (21 Şubat-12 Mart 1921)	45
4- İkinci İnönü Muharebesi	46
5- Sakarya Meydan Muharebesi	47
6- Büyük Taarruz	48
VI-Genel Değerlendirme	50
1- Gayr-i Müslimlere Yönelik Saldırıları	50
2- Türklere Yönelik Saldırıları	53

II. BÖLÜM
BELGELERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONU

Belge
Sıra Nu.

Sayfa

A- GAYR-İ MÜSLİMLERE YAPILAN MEZÂLİM

1	Rumların Akhisar'daki Protestanlara Baskı Yaptıkları	61
2	Yunan Askerlerinin Palama Köyünden Bir Kişiyi Öldürüp Dört Kişiyi Yaraladıkları	61
3	Korfu'da Bir Kız Çocuğunun Hamursuz Bayramı'nda Katledilmesi Sebebiyle Yahudilerin, Yunanlıların Saldırılarından Kurtulmak İçin İstanbul ve İskenderiye Gibi Yerlere Göç Ettikleri	63
4	Kesriye Rum Metropolidi ile Emrindeki Silahlı Rumların İki Bulgar Kilisesini Cebren İşgal Ettikleri	64
5	Bulgarların Rum Kilisesine Girmeleri İçin Rum Eşkiyâlarının Biri Bulgar Papazı Olmak Üzere İki Kişiyi Katledip Bulgar Ahaliye Baskı Yaptıkları	65
6	Kesriye'de Rum Eşkiyâsının Beş Bulgarı Öldürdükleri	67
7	Selanik'in Davud-ı Bâlâ Köyünü Basan Rum Çetesinin İki Bulgarı Ağır Şekilde Yaraladıkları	69
8	Rum Eşkiyâ Çetelerinin Yunan Hükûmeti'nce Silahlandırılıp Korunduğu ve Rum Köylülerin Çetelere Yardım Ettikleri	71
9	Yunan Zabiti Dimitri Vasendi'nin Etrafına Topladığı Eşkiyâ ile Rumeli Vilâyetlerinde Karışıklık Çıkartmak İçin Hazırlıklar Yaptığı	80
10	Ulah-Rum Gerginliğinden Dolayı Ulahların Daha Fazla Osmanlı Askeri Talep Ettikleri	81
11	Rum Eşkiyâsının Florina'nın Srebreno Köyüne Saldırarak Katliâm Yaptıkları	82
12	Yunan Eşkiyâsının Karaferye'nin Barayniçe Çiftliği'ne Saldırarak On Üç Kişiyi Katlettikleri	83
13	Karaferye Civarındaki Ulahlara Karşı Rum Eşkiyâsının Saldırılarda Bulundukları	85
14	Kesriye Bölgesinde Çetelerin Halka Yaptıkları Saldırıların Engellenmesi İçin Seyyar Müfreze Kurulması	87

15	Rum Eşkiyâ Çetesinin Bir Papazı Yaralayıp Bir Bulgar Kilisesindeki Bulgarca Kitapları Yaktıkları	89
16	Rum Eşkiyâ Çetesinin Karaferye'nin Bançesne Çiftliği'ni Basarak İki Kişiyi Katlettikleri	90
17	Görice'de Rum Eşkiyâsının Palaskulübeleri Köyünü Basarak Ulah Kilisesindeki Kitapları Yaktıkları ve Ulahça Ayin Yapılmaması Konusunda Halkı Tehdit Ettikleri	92
18	Gevgili'ye Bağlı Moin Köyünden Dört Bulgarın Rum Eşkiyâsı Tarafından Kesilerek Katledildiği	93
19	Rum İken Bulgarlığı Seçen Bir Kişinin Rum Eşkiyâlarınca Öldürülüp Bir Kişinin de Yaralandığı	94
20	Patrikhanenin Emriyle Görice Rum Metropolidinin Nüfus Sayımında Ulah ve Arnavudların Rum Olarak Yazılmamaları Halinde Afaroz Edileceklerini Belirttiği	95
21	Yunan Eşkiyâ Çetelerinin Ulahlara Yaptıkları Tehdit ve Tecâvüzler	96
22	Rum Eşkiyâ Çetesinin Armancıka'da Bulgar Kilisesine Saldırarak Kitap ve Evrakı Yaktıkları	97
23	Aydos Köyüne Giren Rum Eşkiyâ Çetesinin Sekiz Ev ve Bir Dükkanı Yakıp, Bir Bulgarı Öldürdüğü	98
24	Manastır'da Ulahlara Ait Mabedin İnşasını Durdurmak Maksadıyla Rum Eşkiyâlarının Ulah Halka Taarruz Ettiği	99
25	Yunan Eşkiyâsının Ulahlara Yönelik Saldırılarına Ait Liste	100
26	Florina'nın Nolyan-ı Bâlâ Köyünde Bir Düğün Evine Saldıran Rum Eşkiyâsının Evi Ateşe Verip Çoğu Kadın ve Çocuk On Üç Kişiyi Katledip Altı Kişiyi Yaraladıkları	104
27	Rum Çetelerinin Grebene'nin Avralla Köyünde Ulahlara Ait Evleri Ateşe Verdikleri	105
28	Yunan Çetelerinin Rumeli'deki Bulgar ve Ulahlara Karşı Yaptıkları Saldırıların Son Günlerde Arttığı	106
29	Rum Eşkiyâsının Bulgarlara, Rum Patrikhanesi'ne İntisab Etmeleri İçin Baskı Yaptıkları	107
30	On Beş Kişilik Bir Rum Çetesinin Grebene'nin Perul Köyünde İki Ulahın Evini Yaktıkları	108
31	Dört Bulgarı Öldürüp İkisini de Yaralayan Rum Eşkiyâsının Yakalanarak Tutuklandığı	109

32	Horpeşte'nin Ezereç Köyüne Gelen Yunan Eşkiyâsının Yaktığı Samanlıklarda Bir Kişinin Öldüğü	110
33	Rum ve Ulahlar Arasındaki Gerginliğe Metropolitin Sebebi Olduğu ve İdaresindeki Manastır Rum Hastanesi'nde Rum Eşkiyâsının Tedavi Edildiği	111
34	Kuruşova Rum Cemaatinden Altı Kişinin Ulahlara Saldırdığı	114
35	Karaferye'de Ayamarin Çiftliği'ni Basan Rum Eşkiyâsının Bir Bulgarı Öldürerek Kaçtıkları	115
36	Halkı Bulgar Olan Urla Köyüne Saldıran Rum Eşkiyâ Çetesinin İki Bulgarı Katlettiği	116
37	Karaferye'ye Tabi Bulgar Köylerinde Rum Eşkiyâ Çetelerinin Katliâm Yaptıkları	117
38	Poleşte Köyünden Üç Kişinin Rum Eşkiyâsı Tarafından Öldürüldüğü	121
39	Yenice'de Dört Bulgar ile Üç Ulahın Rum Eşkiyâsı Tarafından Katledildikleri	122
40	Bir Rum Çetesini İhbar Ettiğinden Dolayı Gevgili'de Ulah Bekçinin Rum Papazı ve Yandaşları Tarafından Ağır Şekilde Dövüldüğü	123
41	Selanik'in Yaylacı Çiftliği'nin Rum Eşkiyâsı Tarafından Basılarak Bir Evin Bombalandığı ve İki Kişinin Yaralandığı	125
42	Rum Eşkiyâsının Kaymakçalan'da Üç Bulgar Çobanı Katlettikleri ...	126
43	Rum Komitelerinin Manastır'a Bağlı Köylerden On Dört Bulgarı Öldürmek İstedikleri	127
44	Ulahlarla Meskûn Patocin Köyünde On Hane ile Yavoriyan Çiftliği'nin Rum Eşkiyâsınca Yakıldığı	128
45	Yunan Çetelerinin, Halkı Bulgar Olan Horpeşte'nin Ezereç Köyünü Basarak Ahalisini Zorla Rumlaştırmak Maksadıyla Katliâm Yaptıkları	130
46	Drama Rum Metropolitinin Arnavuçları Kullanarak Bulgarları Yaralatıp Öldürttüğü	136
47	Manastır'a Bağlı Köylerde Rumların Ulahlara Karşı Saldırılarda Bulundukları	138
48	Dolan Köyünden Dört Ulahın Rumlar Tarafından Öldürüldüğü	140
49	Katrin, Karaferye ve Grebene Kazalarına Tabi Köylerde Ulahlara Yunan Eşkiyâsı Tarafından Tecâvüzlerde Bulunulduğu	141

50	Katrin'de Rum Eşkiyâsının Duvarlara Bildiri Asarak Ulahça Konuşmanın Yasaklandığı Yolunda Tehditte Bulundukları	146
51	Yunanlı Yorgala Atanaş'ın Ulah Kostantin Veled-i Dimitri'yi Yaraladığı	147
52	Bulgar Mihaloş'un Menlik Rum Metrepolidinin Teşvikiyle Öldürüldüğü	149
53	Bulgarlık İddiasında Bulunarak Bulgarca Ayin Yapmak İsteyen Eğridere Köyü Ahalisinden Angel Nikola'nın Rum Eşkiyâsı Tarafından Öldürüldüğü	153
54	Kavala'da Bir Bulgarı Öldürüp Bir Bulgarı Yaralayan Üç Rum'un Yunan Konsolosluğu'nda Saklandığı	155
55	Bir Rum Çetesinin İsteveniye Köyünde Komitenin Sırlarını Açıkladıklarından Şüphelendikleri Altı Rumu Öldürdükleri	157
56	Görice'nin Kilisora Nahiyesindeki Ulahların Rum Eşkiyâsının Mezâlim ve Baskısına Maruz Kaldıkları	158
57	Florina'da Bulgar Kalenik-ı Bâlâ Köyüne Gelen Rum Eşkiyâ Çetesinin Üç Haneyi Yakıp Bir Çocuğu Öldürdükleri ve Bir Kadını da Yaraladıkları	161
58	Siroz, Zihne ve Demirhisar Kazalarında Millî Husûmetleri Dolayısıyla Rum ve Bulgarların Birbirlerine Karşı Saldırılarda Bulundukları	162
59	Bir Rum Çetesinin Oşteme Köyünde Eksarhhâne'ye Mensup Dört Kişiyi Katledip Üç Kişiyi de Yaraladıkları	170
60	Selanik Yunan Konsolosunun Emrinde Hareket Eden Bir Rum Çetesinin Çeşitli Cinayetler İşlediği ve Cebren Para Topladığı...	171
61	Katrin Kasabası Meclis-i İdâre'sinin Ulah Azası Naki'nin Rumluğu Kabul İçin Tehdid Edildiği	173
62	Kesriye'de Rum Eşkiyâsı Tarafından Üç Bulgar Kadının Öldürülüp İki Tanesinin de Yaralandığı	174
63	Rum Eşkiyâsının Bazı Bulgarları Rumlaştırmaya Çalıştıkları	176
64	Rum Eşkiyâsının Yaktığı Hanelerin Yeniden Yaptırılması	177
65	Garancı Köyünde Katliâm Yaparak Firar Eden Rum Çetesinin Takibine Devam Edildiği	184
66	Rum Eşkiyâsının Nasliç'te İki Bulgarı Katlettikleri	185

67	Iraklı Çiftliği'ne Hücum Eden Rum Eşkiyâsının Bir Bekçiyi Öldürüp Dört Bulgarı da Yaraladıkları	187
68	Rum Eşkiyâsının Bof Karyesinden Beş Bulgarı Katlettikleri	188
69	Bir Rum Çetesinin Bulgarlarla Meskun Aydos Karyesine Hücum Ederek Altı Kişiyi Öldürüp Üç Kişiyi Yaraladıkları	190
70	Kesriyeli İki Bulgarın Rum Eşkiyâsı Tarafından Katledildiği	191
71	Ustrumca'da Rum Eşkiyâsı Aleyhinde İhbarda Bulunan Bir Rum'un Öldürüldüğü	192
72	Manastır'ın Dragoş Karyesinde Yakılarak İmha Edilen Şahıslarla İlgili Tahkikat	193
73	Selanik'te Rum Komitesinin Emellerine Karşı Gelen Rum Atnaş Nikola'nın Öldürüldüğü	202
74	Zihne'nin Karlıkova Köyünde Beş Bulgar Çobanın Rum Çetesi Tarafından Katledildiği ve Cesetlerinin Parçalandığı	203
75	Negrita Nahiyesi Müdürü Mina Zograf Efendi'nin Evine Rum Eşkiyâsı Tarafından Silahlı Saldırıda Bulunulduğu	206
76	Bulgar Köyü Olan Ribarça'ya Saldıran Rum Eşkiyânın Otuz Kişiyi Katlettikleri	207
77	Yunanlıların Bir Ulah Tüccara Zulüm Yaptıkları	208
78	Rum Çetelerinin Karacaabat'ın Pojan ve Tresine Köylerini Basarak On Yedi Bulgarı Öldürüp Okul ve Evlerini Yaktıkları	209
79	Rumların, Bulgar Ahaliyi Rum Patrikhanesi'ne Bağlama Gayretleri	210
80	Laken Karyesinde Kosta Yani'yi Döven Rum Papazının Oğullarının Cezalandırıldığı	213
81	Manastır'ın Dihova Karyesinde Rum Eşkiyânın İki Bulgarı Öldürdüğü	214
82	Eğrikapı'da Rum ve Bulgarların Müşterek Kullandıkları Mezarlığa Rumlar Tarafından Bulgar Cenazelerinin Defnedilmesinin Engellendiği	216
83	İhtida Eden Rum Kadın ve Kızlarına, Fener Rum Patrikhanesi Tarafından Akıl Hastanelerine Kapatılarak İşkence ve Mezâlim Yaptırıldığı	218
84	Rumların Bulgar Okullarını Kapatıp Bir Bulgar Okulunu Yaktıkları ve Bulgar Kiliselerini de Kapatmak İstedikleri	219

B- MÜSLÜMANLARA YAPILAN MEZÂLİM

85	Yunan Askerlerinin Hudut Boyunca Eşkîyâyâ Yardım Ettikleri ve Arka Çıktıkları	223
86	Yunan Eşkîyâsının Yenişehir'deki İki Çiftlikten Beş-Altı Yüz Kadar Koyun Gaspettikleri	224
87	Harkir Adası'na Gelen Eşkîyânın İki Kişiyi Öldürüp Üç Kişiyi de Yaraladıkları	224
88	Yunan Eşkîyâsı İçin Yunanistan'daki Hristiyanlardan Yardım Toplandığı ve Yunan Kralının On İki Bin Eşkîyâyı Techiz Edip Silahlandığı	225
89	Tırhala, Yenişehir ve Golos'taki Müslümanlara Yapılan Saldırıların Önlenmesi İçin Yunan Hariciye Nazırı Nezdinde Yeniden Teşebbüste Bulunulması	226
90	Tırhala'da Hristiyan Ahali ve Askerler Tarafından Müslümanlara Baskı Yapıldığı ve Yeni Tamir Edilen Caminin Tahrip Edildiği	228
91	Yunanistan'da Bulunan Müslümanların Can ve Mallarının Tehlikede Olduğu	229
92	Yenişehir ve Girit'te Müslümanların Can ve Mallarının Tehlikede Olduğu	230
93	Girit'te Müslümanların Can ve Mallarının Tehlikede Olduğu ve Binden Fazla Müslümanın Katledildiği	231
94	Yenişehir'de Müslümanların Çeşitli Bahanelerle Tutuklandıkları ve Göçe Zorlandıkları	233
95	Yenişehir ve Kardice'de Müslümanların Baskı Altında Tutularak Göç Ettirilmeye Çalışıldığı	235
96	Girit'te Hristiyanlar Tarafından Müslümanlara Mezâlim Yapıldığı ve Girit'in İşgalinden Önce Müslümanlara Güvence Veren Devletlerin Buna Seyirci Kaldıkları	237
97	Kandiye'de Hünkâr Camisi'nin Bahçesine Merkezî Hükûmet Tarafından Kanun ve Hukuka Aykırı Olarak Müze İnşaatı Yapılmakta Olduğu	240
98	Hasat Mevsiminde Yunanistan'a Giden Amelelerin Dönüşte Yunan Askerleri Tarafından Tahkir Edildiği ve Bir Kısımının Yaralandığı	241

Belge Sıra Nu.		Sayfa
99	Parga'ya Gitmekte Olan Kaptan Şaban'a Ait Kayığın Yunan Asker- lerince Çevrildiği ve Yolcuların Eşyalarının Gasp edildiği	242
100	Kıbrıs'ta Rumların Komiteler Kurarak Müslümanlara Karşı Saldırılarda Bulundukları ve Yunan Emellerini Gerçekleştirmek İstedikleri	244
101	Yunanlılar'ın Müslümanları Göç Ettirmeye Yönelik Zulüm ve Yıldır- ma Hareketleri	249
102	Selanik ile Civar Kazalarda Rum Muhacirlerin Müslümanların Mal ve Emlâklerine El Koydukları ve Yunan Askerlerinin Kadınlara Tecâvüz Ettikleri	251
103	Drama'nın Karagöz Köyünde Müslüman Halkın Yunan Asker- lerince Dövüldüğü	254
104	Yunan Askerlerinin Drama'da Bazı Köylere Girerek Halka Zulüm ve Kadınlara Tecâvüz Ettikleri	255
105	Yunanistan'ın Türk Yerleşim Birimlerine Rumları İskân Ettirdikleri ve Camileri Tahrip Ederek Türkleri Hıristiyanlığı Kabule Zorladıkları	256
106	Yunanlıların İşgal Ettiği Topraklarda Yaşayan Müslümanlara Yaptıkları Mezâlim ve Asimilasyonun Önlenmesi	258
107	Yunanlıların Makedonya ve Batı Trakya'da Müslüman Halka Zul- mettikleri	266
108	Drama ve Havalisindeki Müslüman Ahaliye Zulmedilip Kadınlara Tecâvüz Edildiği	270
109	Sisam'da Yunan Askerleriyle Komitecilerin Osmanlı Sahillerine Saldırma Hazırlıkları Yaptığı	277
110	Siroz'daki İslam Mekteplerinin Rumların Eğitime Tahsis Edildiği	279
111	Selanik Civarındaki Müslüman Köylerde Halkın Göçe Zorlandığı ve Müslümanların Evlerine Zorla, Kafkasya'dan Gelen Rum Göçmenlerin Yerleştirildiği	281
112	Kavala Civarında Önce Bulgarlar, Daha Sonra da Rumlar Tarafından Bazı Cami, Mescid ve Mezarlıkların Tahrip Edildiği	282
113	Yunan Hükûmeti'nin Hıristiyan Halkı Silahlandırıp Müslüman Halkın İdaresinde Olması Gereken Mektep, Medrese ve Vakıf- haneleri Zorla İşgal Ettiği	284
114	Makedonya'da İktidar Partisine Oy Veren Müslümanlara Rumlar Tarafından Eziyet Edildiği	286

Belge Sıra Nu.		Sayfa
115	Vodine'de Müslümanların Mukaddes Yerleriyle Can, Mal ve Irzlarına Taarruz Edilmesine Yunan Hükûmeti'nin Kayıtsız Kaldığı	289
116	Vodine ve Selanik'te Bazı Camilerin Rumlar Tarafından İşgal ve Tahrip Edildiği	293
117	Hanya'da Yunanlılar Tarafından Cami ve Mekteplere Saldırıları Yapıldığı	295
118	Kavala, Drama, Sarışaban ve Pravişte Kazalarındaki Müslüman Ahalinin Göçe Zorlandıkları	299
119	Hanya'daki Sultan İbrahim Camisi'nin Kiliseye Çevrildiği	301
120	Zihne'deki Müslümanların Drama'ya Nakl ve Tehcir Edilerek Mal ve Eşyalarının Yağmalandığı	302
121	Batı Trakya'daki Müslümanlara Yunanlılar Tarafından Yapılan Zulüm ve Baskının Gün Geçtikçe Artmakta Olduğu	304
122	Yunanlıların Trakya'da Müslüman Halka Yaptıkları Baskının Gidererek Arttığı	308
123	Yunanlıların Trakya'yı İşgal İçin Yaptıkları Mezâlim ve Propaganda Faaliyetleri	310
124	Yunanlıların Gümölcine Civarında Yaptıkları Askerî Faaliyetler ve Baskılar	313
125	Yunanlıların Ermenileri Zorla Askere Aldıkları, Doğu ve Batı Trakya'yı İşgale Hazırlandıkları ve Çorlu'da Katliâm Yaptıkları	314
126	Yunanlıların Trakya'daki Müslümanlara Göç Etmeleri İçin Baskı ve Zulüm Yaptıkları	317
127	Yunanlıların Trakya'daki Halka Zorla Miting Yaptırdıkları ve Hazırladıkları Belgeleri İmzalattıkları	321
128	Yunanlıların Trakya'da Camileri Basarak Tahrip Ettikleri, Halka İşkence Yaptıkları ve Sebepsiz Yere Müslümanları Tutukladıkları	322
129	Yunanlıların Trakya'da Yaptıkları Gasb ve Mezâlimle İlgili Cetvel	323
130	Batı Trakya'da Müslümanların Çeşitli Suçlar İsnadıyla Cezalandırıldıkları	328
131	Yunan Hükûmeti Tarafından Yunanistan'daki Türklere Karşı Rum Çetelerinin Silahlandırıldığı	329

Belge		
<u>Sıra Nu.</u>		<u>Sayfa</u>
132	Batı Trakya'daki Rum ve Ermeni Çetelerin Müslüman Halkı Göçe Zorladıkları	330
133	Menteşe Milletvekili Esat İleri'nin Batı Trakya'daki Müslümanlara Yapılan Zulmün Önlenmesi Hakkındaki Önergesi	331
İNDEKS	333
BİBLİYOGRAFYA	391

III. BÖLÜM

BELGELERİN FOTOKOPİLERİ	395
--------------------------------------	-----

I. BÖLÜM

GİRİŞ

GİRİŞ

Yunanistan, coğrafi özelliklerinin yanı sıra, askerî ve jeo-ekonomik konumundan dolayı tarih sahnesinde hususî bir yer işgal etmiştir. "Antikite" olarak tanımlanan en eski çağlardan beri birçok kavim bu topraklara sahip olabilmek için mücadele vermiştir. Bundan dolayı bu bölgeye "kültürler arenası" da denebilir. Bu topraklarda geliştirilen kültür varlıkları denizcilik sayesinde geniş alanlara yayılma imkânı bulmuştur. Bölgenin tarihi, eskiçağ tarihçileri tarafından genel olarak, Helen dönemi (M. Ö. 1900-M. Ö. 30) ve Roma dönemi (M. Ö. 750-M. S. 476) şeklinde iki ana bölüm halinde değerlendirilmektedir¹.

Roma İmparatorluğu'nun ikiye parçalanmasıyla (476) ortaya çıkan ve bugünkü Yunanistan topraklarının da içinde yer aldığı Bizans Devleti'nin sınırları 1000'li yıllardan itibaren doğudan sel gibi akan Selçuklu Türkmenleri tarafından zorlanmaya başlanmış 1016 yılından başlayarak Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın babası Çağrı Bey, Bizans nüfuzu ve idaresinde bulunan Doğu Anadolu ve Gürcistan'da yer alan vasal krallık ve vilâyetleri kısa sürede yönetimine katmıştır². Selçuklu Türklerinin kısa zaman içinde yüksek hareket kabiliyeti sergileyerek Abbasî Devleti'nin ve halifeliğin merkezi Bağdat'ı ele geçirmesi, Bizans'ın Anadolu'daki varlığının artık son dönemlerini yaşadığını göstermesi bakımından önemlidir³. Nitekim büyük Malazgirt meydan muharebesinde (Ağustos 1071) ağır yenilgiye uğrayan Bizans, bundan sonra Anadolu'daki Türk ilerleyişinin önüne geçemeyecektir. Süleyman Şah'ın önderliğinde İznik dahil, bütün Anadolu'nun Selçuklu Türkleri'nin eline geçmesiyle "Anadolu Selçuklu Devleti" resmen kurulmuş oluyordu. Hattâ Süleyman Şah büyük bir ihtimalle, İstanbul'un fethi yönünde plân ve askerî hazırlık yapmıştı⁴.

Bir taraftan Selçukluların Anadolu'da ilerlemesi, diğer taraftan XI. yüzyılın sonlarında başlayıp XIII. yüzyılın ortalarına kadar devam eden Haçlı seferleri, Bizans'ı yıpratmış, toprak kayıplarını arttırmıştır. Ayrıca, Bizans tarafından

¹ Bülent İplikçioğlu, *Eskiçağ Tarihinin Anahatları I*, Marmara Ü. Yay., İstanbul 1990, s. 18-19.

² Ernst Honigmann, *Bizans Devleti'nin Doğu Sınırı*, İstanbul Ü. Edebiyat Fak. Yay., İstanbul 1970, s. 175-177.

³ Şükrü S. Gürel, *Tarihsel Boyutları İçinde Türk-Yunan İlişkileri (1821-1993)*, Ankara 1993, s. 20.

⁴ Ali Sevim, *Anadolu'nun Fethi - Selçuklular Dönemi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1988, s. 81.

başka milletlere geniş ticaret imtiyazları verilmiş ve ülkenin çevresinde deniz ticareti bütünüyle Latin üstünlüğüne bırakılmıştır⁵.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin batıda bir uç beyliği olan Osmanlılar da genişlemesini batı istikametinde yapmış, uzun yıllar Bizans'a bağlı tekfurlarla mücadele etmişlerdir. Osmanlı Türkleri, Bizans'ın doğusundaki toprakları tamamen fethederek, Bizans'ın Ege ile bağlantısını kesmek ve Çanakkale Boğazı'na hâkim olmak için, ilk olarak 1356'da Avrupa yakasına asker çıkarmışlardır. Nitekim bu harekât Bizans topraklarının ve merkezi olan İstanbul'un kuşatılmasını hedefliyordu⁶.

Osmanlıların Balkan harekâtı başlarken Doğu Trakya, Selânik ve havâlisi ile bazı sahilleri müstesna olmak üzere, Mora yarımadası ve Güney Epir'in tamamına yakını Bizans'a tâbi bulunuyordu. Balkanların kuzeydoğu kısmı Bulgarların ve Yukarı Sırbistan ile Serez, Drama mıntıkaları da parçalanmış bir halde Sırp'ların elindeydi. Epir'in kuzeyinde büyüklü küçüklü Sırp, Arnavut ve Latin prenslikleri vardı. Bu prenslikler Venedik ve Napoli krallarının nüfuzunda bulunuyorlardı. Mora sahil şehirleri de Venediklilere bağlıydı⁷.

Orhan Gazi, Rumeli'de izlediği siyasetle bölge halkının yakınlığını kazanmaya gayret etmiş, Bizans kralı Kantakuzen ile çok sıcak ilişkiler kurmuş, iki hükümdar Teselya ve Makedonya üzerindeki Sırp ve Macar baskısına karşı ittifak yapmışlardır. Bunun neticesi olarak Süleyman Paşa Çimpi ve Gelibolu'yu Osmanlı topraklarına katmakta fazla zorlanmamıştır. Süleyman Paşa'nın kumandasındaki Hacı İlbeyi, Evrenuz, Gazi Fazıl ve Yakup Ece gibi beyler de Rumeli'nin fethinde büyük gayretler sarfetmişlerdir. Bu komutanlar Bizans'a denizden gelebilecek yardımı kesebilmek amacıyla Bolayır ve Tekirdağ'a kadar olan Marmara sahillerini ele geçirmişler, buraların nüfus dengesini sağlayabilmek için Karasi taraflarından Türkmenleri iskân etmişler, Edirne'ye doğru genişleyen fütûhâtta Marmara ve Keşan'ı da Osmanlı topraklarına katmışlardır (1357)⁸. Evrenuz ve Hacı İlbeyi'nin Dedeâğaç ve Dimetoka'yı ele geçirmeleri Edirne'nin fethi yolunu açtı. 1363'te Rum ve Bulgar kuvvetleri ile Sazlıdere mevkiinde yapılan meydan muharebesi Osmanlıların zaferiyle neticelenmiş; Edirne, Türklerin eline geçmiştir. Aynı yıl içinde Filibe ve Gümölcine de Osmanlı topraklarına katılmıştır⁹. İkinci Meriç Muharebesini (1372) müteakip Gümölcine çevresi, Borla, İskeçe, Marolye, Kavala, Drama, Zihne, Serez,

⁵ Gürel, *a.g.e.*, s. 20.

⁶ Laszlo Rasony, *Tarihte Türklük*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara 1988, s. 196.

⁷ İsmail H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c. I, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1982, s. 161-162.

⁸ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 156-158.

⁹ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 163-165.

Karaferiye fethedildirmiştir¹⁰. Türklerin uzun süren baskılarına dayanamayan Bizans, kendine bağlı Selanik despotluğunu Venediklilere satmak zorunda kalmış, burada meskûn bulunan Rum ahali Bizans'a karşı Türklerin yanında yer almıştı. Sultan II. Murat, Selanik'in Venediklilerden savaşız teslimini istemişse de bu teklif kabul olunmamış, bunun üzerine kırk gün süren Osmanlı muhasarasından sonra şehir Türkler'e teslim olmuştur (1430). Sultan Murat buradaki kiliseleri Rum ahaliye tahsis etmiştir. Selanik'in alınmasından sonra Epir halkı da Türk idaresini tercih etmiş, bunun üzerine Epir'in merkezi durumundaki Yanya kendiliğinden Türk yönetimine girmiştir (1431)¹¹.

Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'da yürüttüğü fütûhât hareketlerinin selâmeti ve Osmanlı genişlemesine karşı deniz yolu ile Avrupa'dan, Bizans'a ve Türklerle savaşız diğer despotluklar ile küçük devletçiklere gelecek yardımı önleme açısından, büyük öneme sahip olan Mora da 1446 senesinde akıncı beyi Turhan Bey tarafından Osmanlı hâkimiyetine alındı. Böylece bu yıla kadar ortaya konulan mücadele neticesi Balkanların tamamına yakını Osmanlı Devleti hâkimiyetine girdiği gibi Bizans büyük fetihten önce çepeçevre abluka altına alınmış ve batı ile irtibatı kesilmiştir¹². Avrupa'da izlenen siyasetin planlaması fetholunan toprakların yeniden organizesi ve abluka altını alınan Bizans'ın artık tarih sahnesinden silinmesi maksadıyla yapılacak harekâtın hazırlıkları için Edirne merkez haline getirilmiştir. Nihayet uzun ve geniş çaplı hazırlıklardan sonra Bizans'ın elinde kalan son merkez olan İstanbul'un fethi aşamasına gelinmiş, Fatih Sultan Mehmet'in üstün askerî ve idarî kabiliyeti, uygulanan stratejik taktik İstanbul'un Türklerin eline geçmesine vesile olmuştur (29 Mayıs 1453).

1461'de Trabzon alınmış, aynı sıralarda Atina Dükalığı'nın ve Mora'nın hemen hemen tamamının ele geçirilmesiyle Osmanlı Devleti Ege'nin iki yanındaki anakaraya egemen olmuştur. Bundan sonraki Osmanlı çabası Ege ve Doğu Akdeniz'deki Latin (Venedik) varlığına son verme doğrultusunda olacaktır. 1450'yi izleyen yirmi yıl içinde Ege'deki birçok küçük ada Osmanlı egemenliği altına girmiştir. Ege'nin büyük ve önemli adalarından Rodos 1522'de, Sakız ve Naksos 1566'da, Kıbrıs 1571'de, Sisam 1577'de, Girit 1699'da fethedilmiştir. Böylece, Doğu Akdeniz'deki Ortodoks Rum varlığı, 1830'da Yunanistan bağımsızlığını kazanıncaya kadar bütünüyle Türk egemenliği altında kalmıştır¹³.

¹⁰ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 171-172.

¹¹ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 409-410.

¹² Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 442-443.

¹³ Gürel, *a.g.e.*, s.21.

I- Osmanlı İdâresinde Rumlar

1-Din ve Eğitim Hürriyeti

Osmanlı sınırları içinde yaşayan gayr-i müslimlere, ırkî ve dinî hüviyetlerini barış ve düzen içinde koruma fırsatı verilmişti.

Avrupa'nın bir çok yerindeki Museviler, İrlandalı Katolikler, Fransa ve Silezyalı Protestanlar, Macaristanlı Kalvinistler gibi daha birçok toplulukların dinî inançlarından dolayı uğradıkları zulümler ve çektikleri işkenceler, sürgünler hattâ katliâmlar göz önüne alınacak olursa Osmanlı yönetimi altında yaşayan değişik inanç ve ırklara ait toplumların ne kadar huzur ve güven içinde bulundukları ortaya çıkar. Sözü edilen bu toplumlardan birçoğunun çareyi Osmanlı Devleti'ne sığınmakta bulduğu da bilinen tarihî bir gerçektir¹⁴.

Temelde İslâmî kurallara bağlı kalan Osmanlı Devleti "millet sistemi"ni esas kabul etmiş, böylece idarî mekanizmanın işleyişini kolaylaştırmış ve devamlılığını sağlamıştır. "Millet sistemi"nin temel yapısı Fatih Sultan Mehmet tarafından örülmüştür¹⁵.

İstanbul'un fethi tamamlandıktan sonra Ayasofya'ya giren Fatih Sultan Mehmet, Patrik ve papazlar da dahil olduğu halde, kadın ve çocuk bütün halk kesiminden insanları burada toplanmış ve ağlar halde gördü. İçeride sükûnet sağlandıktan sonra Fatih, Patriğe korkmamasını ve ayağa kalkmasını emrederek şöyle dedi: "Ben Sultan Mehmet; sana ve arkadaşlarına ve bütün halka söylüyorum ki bugünden itibaren artık ne hayatınız ne de hürriyetiniz hususunda benim gazabımdan korkmayınız". Daha sonra kumandanlarına dönerek "Askerlerin halka hiç bir fenalık yapmamalarını emretmelerini ve herhangi birisi bu emre itaat etmezse ölümle cezalandırılacağını" bildirmiştir. Diğer bir fermanla da savaş sebebi ile İstanbul'dan kaçmış olanların geri dönerek iş ve güçleriyle meşgul olmalarını ve bunların haklarının garanti altında tutulduğunu beyan etmiştir¹⁶. İstanbul'un fethinin ilk gününde, fethi gerçekleştiren büyük padişâh tarafından sergilenen bu hoşgörülü tutum daha sonraki dönemlerde de aynen devam etmiş, Ortodoks kilisesinin Bizans İmparatorluğu zamanındaki bütün hakları tanınmak suretiyle Rumlar, hiç bir zaman benimsemedikleri, Katolik Garp Kilisesi'ninin nüfuz ve hâkimiyeti altına düşmekten kurtarılmış, böylelikle kiliselerin bağımsızlığı emniyet altına

¹⁴ Salahi R. Sonyel, "Büyük Devletlerin Osmanlı İmparatorluğu'nu Parçalama Çabalarında Hristiyan Azınlıkların Rolü", *Belleten*, XLIX/195 (Aralık 1985), s. 648-650.

¹⁵ Gülnihâl Bozkurt, *Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasi Gelişmelerin Işığı Altında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu (1839-1914)*, Ankara 1989, s.10.

¹⁶ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 491.

alınmıştır. Fatih Sultan Mehmet, Gennadios'u Patrik olarak tayin etmiş, aynı zamanda İstanbul'da oturan Katolik Cenevizliler ve Galata ahâlisine de bir fermanla kilise ve inançlarının teminat altında olduğunu bildirmiştir¹⁷. Aynı imtiyazlar Ermeni ve Yahudi cemaatlerine de tanınmıştır¹⁸.

Ortodokslara verilen dinî imtiyazlar şöyle sıralanabilir:

1- Ortodoksları kimse rahatsız etmeyecektir.

2- Gennadios ve ona bağlı piskoposlar her türlü vergi ve resimden muaf olarak yaşayacaklardır.

3- Kiliseler cami olmayacaktır.

4- Evlenme, boşanma ve her türlü dinî ibadetler serbestçe yerine getirilecektir.

5- Paskalya yortusu tam bir özgürlük içinde kutlanacak ve üç bayram gecesi Fener'in kapıları açık kalacaktır.

6- Piskopos ve metropolitler yargı ayrıcalıklarına sahip olacaklardır.

Bütün bunlara karşılık Gennadios da yeni hükümdarı tanıdığını ve ona uyruk olduğunu ilan etmiştir.

O zamana kadar sadece ruhânî lider olan patrik, şimdi padişâhın koruyuculuğunda, kendi dinî topluluğunun birçok dünyevî işlerinin de tartışılmaz yöneticisi olmuştu. Ortodoksların evlenme, boşanma, miras gibi özel hukuk meseleleri ve Ortodokslar arasındaki her türlü anlaşmazlıklar da ya patrik veya yetki verdiği papazlar tarafından çözümlenecekti¹⁹.

Rum Ortodoks patriği, dinî yetkilerine, yargı ve eğitim ile alâkalı yetkileri katmış olmakla kalmıyor, aynı zamanda Osmanlı Devleti içindeki Rumlardan hariç, çok daha geniş bir kitle üzerinde otorite sahibi kılınıyordu. Çünkü Osmanlı Devleti içindeki Ortodokslar sadece Rumlardan ibaret değildi; Sırplar, Romenler, Bulgarlar, bazı Arnavut ve Araplar da Ortodoks mezhebine dahildiler. Bu durum XVIII. yüzyıl sonlarına kadar sürmüştür. Fransız ihtilalini takip eden dönemde Avrupa'nın her tarafına yayılan "milliyetçilik" fikri Osmanlı Devleti bünyesinde bulunan toplumları da etkilemiştir. Bu akımın bir

¹⁷ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, c. II, s. 6-7.

¹⁸ Bozkurt, *a.g.e.*, s. 10.

¹⁹ Coşkun Üçok, "Osmanlı İmparatorluğu ve Rum-Ortodoks Kilisesi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri, Üçüncü Askerî Tarih Semineri*, Ankara 1986, s.191.

neticesi olarak Rum kontrolünde bulunan Ortodoks kilisesinin statüsüne, Rumlar dışındaki Ortodoks unsurlar tarafından itiraz edilmeye başlanmıştır²⁰.

Fener Patrikhanesi, sahip olduğu geleneksel yetki ve imtiyazları, zaman zaman keyfiliğe ve Rum olmayan unsurları sindirmeye kadar götürmüştür. Rumlar, patrikhane içindeki nüfuzları sayesinde Bulgaristan'daki bütün dinî makamları ele geçirdikleri gibi, o bölgenin ticaretinde de önemli bir hâkimiyet kurmuşlardı. Bütün amaçları Bulgaristan'ı Rumlaştırmaktı²¹. İstanbul patriği, 1800 tarihlerinde metropolitlere gönderdiği bir tamimle Bulgar kilise mekteplerinin kapatılmasını, kiliselerde yalnız Yunanca yazılmış din kitaplarının okunmasını, mekteplerde Yunanca kitapların kullanılmasını emretmiştir. Nitekim Rum Papazı Hilaryan, Tırnova Katedrali'nin mihrabı arkasında bulduğu eski Bulgar patriklerine ait kütüphaneyi merasimle yaktırmıştır²². Patrikhanenin Bulgarlar üzerindeki baskısı, Sultan Abdülaziz'in Bulgarların 1870'de ayrı bir kilise kurmalarına müsaade etmesine kadar devam etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin azınlıklara tanıdığı serbestlik çerçevesinde onlara kendi dillerinde eğitim yapma hakkının verilmesinden yararlanan Rumlar da kendi kiliselerini kurmuşlar ve kendi eğitim-öğretim kurumlarını açmışlardır. Bu kurumlar dinî niteliği ağır basan bir eğitim düzenini benimsemişler, dolayısıyla da kiliselere bağlı kurumlar halinde teşkilatlanmışlardır²³, zamanla da örgün eğitim-öğretim kurumu haline getirilmişlerdir. Bir süre bu şekilde devam ettikten sonra Osmanlı Devleti'nin parçalanması yönünde planlar tatbik eden batılı devletlerin güdümüne girmeye başlayan bu "eğitim" kurumları buna bağlı olarak da ilgili devletlerin siyasî amaçları doğrultusunda Osmanlı Devleti aleyhine olan her türlü faaliyette yerlerini almışlardır²⁴.

İstanbul'dan başka İzmir, Bükreş, Sakız, Ayvalık gibi yerlerde Rum tüccarları tarafından açılan okullarda, dinî konulardan çok Yunan klasikleri, matematik ve doğa bilimleri okutulmaya başlanmıştı. Çoğu batı üniversitelerinde eğitim görmüş öğretmenlerin görev aldığı bu okulların mezunlarına, Rum tüccarların sağladıkları burslarla batı üniversitelerinin kapıları da açılıyordu²⁵.

²⁰ XVIII. yüzyıl sonuna gelindiğinde, patriklik, Osmanlı Devleti'nin bütün uyruklarının dörtte biri demek olan 13.000.000'dan fazla Hristiyan Osmanlı uyruğu üzerinde yetki sahibiydi. Tözün Bahçeli, *Greek-Turkish Relations Since 1955*, Boulder 1990, s.5'den naklen, Gürel, *a.g.e.*, s.23.

²¹ Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayr-i müslim Teb'anın Yönetimi*, İstanbul 1990, s.52.

²² Halil İnalcık, *Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, İstanbul 1992, s.19.

²³ İlknur Polat, "Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Rum Eğitim-Öğretim Kurumlarının Yeri ve Önemi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri, Üçüncü Askeri Tarih Semineri*, Ankara 1986, s.440.

²⁴ Polat, "a.g.m"., s.443.

²⁵ Gürel, *a.g.e.*, s. 26.

2- Ticaret Hürriyeti

Dördüncü Haçlı seferiyle birlikte Ege'de üstünlük, Bizans İmparatorluğu'ndan Venedik Devleti'ne geçmiş, yerli Rumlar iktisadî yönden, Katolik Venediklilerce ezilmiş ve sömürülmüşlerdir. Bu şartlar hüküm sürerken bölgede hâkimiyet kurmaya başlayan Osmanlılar, Rumlar için kurtarıcı olarak kabul edilmiş, Rumların çağrısı üzerine Venedik'in elinde bulunan birçok Ege adası Türkler tarafından fethedilmiştir.

Osmanlı Devleti, takip ettiği askerî ve ekonomik politika çerçevesinde Doğu Akdeniz'deki Ceneviz ve Venedik tüccarlarının elinde olan deniz ticaretine son vermiş, bunlardan boşalan yerin öncelikle Osmanlı tebeasından olan Rumlar tarafından doldurulmasının yolunu açmıştır. Böylece Osmanlı yönetimi, Rumları askerlikten muaf tutarak daha çok ticaret işlerine yöneltmiştir. Hatta Ege adalarında öteki bölgelere göre vergi oranı daha düşük tutulmuş; böylelikle Rumlar ticarete teşvik edilmiştir. Yunan dostu yazarların ileri gelenlerinden biri olan İngiliz tarihçisi Profesör Dakin: "Halk Türk yönetimini Venedik yönetimine yeğ tutuyordu, vergiler daha hafif, yönetim daha yumuşaktı ve Müslümanlar, Roma Katolikleri'nden daha hoşgörülüydü" demektedir²⁶.

Rum tüccarlar, daha XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin iç ve dış ticaretinde Ermeni ve Yahudi tüccarlarla rekabete başlamışlardı. 1700'lü yıllara gelindiğinde Rum tüccarlar, Venedik, Trieste, Napoli ve Marsilya gibi ticaret merkezlerinde de koloniler kurmuşlardı²⁷. Bu arada 1779'da, Rum tüccarları, gemilerine Rus bayrağı çekme ve Rus konsoloslarının koruyuculuğundan yararlanma ayrıcalığını da sağlamışlardı²⁸. Bu durum Rusya'nın bayrağı altında Karadeniz'de ticarî faaliyetlerde bulunan Rumların elindeki ticaret filosunun hızla büyümesini sağlamıştır.

Fransız İhtilal savaşları da Rum ticareti için yeni imkânlar oluşturdu. Napolyon'un Mısır seferi üzerine Osmanlı-ingiliz işbirliğiyle Fransızlar doğu Akdeniz'den atıldılar. Daha önce Venediklilerin bu bölgeden uzaklaştırılmaları sırasında olduğu gibi bu kez de Fransız tüccarlarının doğu Akdeniz'de bıraktığı boşluğu kısmen Rumlar doldurdu. 1821 yılında Rum ticaret filosunun 600 gemiye, yıllık ticaret hacminin de 150.000 tona ulaştığı bilinmektedir. Osmanlı Devleti'nin kendilerine sağladığı bu imtiyazlar ve muafiyetler sayesinde zengin-

²⁶ Bilâl N. Şimşir, *Ege Sorunu-Belgeler*, Ankara 1976, c.I, s.XIV.

²⁷ Gürel, *a.g.e.*, s.24.

²⁸ Rıfat Uçarol, *Siyasi Tarih*, İstanbul 1985, s.100.

leşen Rumlar, dışarıdan gelen destek ve tahriklerle devletine karşı ilk isyanı başlatan unsur olmuştur²⁹.

II- Yunan İsyanı ve Yunanistan Devleti'nin Kurulması

1- Milliyetçilik Akımının Rumlar Arasında Yayılması

Yeniçağın başlarına kadar Avrupa'da bir Yunan problemi yoktu. Ortaya çıkan "Rönesans ve Hümanizm" hareketleriyle Avrupalı aydınlar Yunan kültürü hakkında araştırmalar yapmak için birimler oluşturarak düşünce alanında Yunan sempaticizmi başlatmışlardır. Edebiyat alanında eski Yunan klasikleri tekrar tercüme edilerek yazılmış; bu gelişmeler Osmanlı Devleti tebeası olan Rumlar arasında da geçmişlerine karşı özlem ve hayranlık uyandırmıştır. Osmanlı Devleti'ni içerden parçalayıp çökertmek için planlar hazırlayan Avrupalı devletler "Yunancılık" fikrinin uyandırılması ile istismar edilebilecek, kendi menfaatları doğrultusunda kullanılabilecek bir unsuru yakalamış bulunuyorlardı. Bunun için de Yunanlılar arasında milliyetçilik ile bağımsızlık düşüncesini yaymaya gayret sarfetmişlerdir³⁰.

1768-1774 Osmanlı-Rus savaşı esnasında Rusya, Balkanlarda ve Mora'daki Ortodoks halkı isyana teşvik etmiştir. 1770 yılında Rus filosu Mora sahillerine gelerek Koron'u muhasara altına almıştır. Rusya'nın Akdeniz harekâtı kumandanı Aleksi Orlof'un planına göre; Çanakkale Boğazı'nın Osmanlı donanmasının çıkmasını engellemek için kapatılmasından ve Akdeniz'deki bazı mühim adalara sahip olunmasından sonra Mora'dan itibaren Selanik'e kadar isyan başlayacaktı. Rus kışkırtmaları sonucunda ayaklanmalar 1770 Mart'ında başlamış, önceden yapılan hazırlıklar sebebiyle derhal genişlemiş, bu arada Müslümanlara karşı katliamlar yapılmıştır³¹.

Osmanlı-Rus savaşı sonunda imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması'na³² göre Ruslar, Osmanlı şehir ve kasabalarında münasip görecekları yerlerde konsolosluklar açabilecekler, Galata'da bir kilise inşa edecekler ve Ortodoks halka mahsus olacak olan bu kilise Rus elçilerinin himayesinde bulunacaktı³³.

²⁹ Şimşir, a.g.e., s.XVI.

³⁰ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, c. V, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1983, s. 108-109.

³¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.IV, 1. Bölüm, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1982, s.394-395.

³² Küçük Kaynarca Antlaşmasının geniş tenkidi için bkz. Roderic H. Davison, "Küçük Kaynarca Antlaşmasının Yeniden Tenkidi", (Tercüme: Erol Aköğretmen) *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı:10-11 (1979-1980), s.343-368.

³³ Uzunçarşılı, a.g.e., s.423-424.

Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya, Ortodoks tebeayı himaye bahanesiyle, Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışmak imkânını elde etmiştir³⁴.

Bu arada Çariçe Katerina ise "Grek Projesi"ni ortaya atmıştır. Çariçe'nin bu projesine göre, Slavlar ve Rumlar Osmanlı yönetiminden kurtarılacaklar ve Bizans diriltilerek Katerina'nın oğlu Konstantin tarafından yönetilecekti. Ancak, Rum Ortodoks dünyasında yankı ve kök bulan asıl düşünce, Fransız ihtilaliyle birlikte Avrupayı saran milliyetçilik düşüncesidir³⁵.

Fransız İhtilalinin ortaya çıkardığı "İnsan Hakları Beyannâmesi" ile Napolyon'un Yedi Ada'ya yerleştikten sonra burada yaşayan Rumlar arasında yaptığı milliyetçilik telkinleri Rumların Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaları için çok büyük tesir yapmıştır³⁶. 1805'ten sonra bu bölgede Fransızların yerini alan Rusların çalışmaları ile Rum ayrılıkçılığı fikri iyice yayılmıştır³⁷.

Bu arada İstanbul'da yaşayan Fenerli Rumlar da Montesquieu, Racine, Voltaire gibi Fransız yazar ve düşünürlerinden tercümeler yapmakta, gençlerini Avrupa üniversitelerine göndermekte, oralaradaki fikir hareketleri ve bilim adamlarıyla temas halinde bulunmaktaydılar. Yunanistan ve Avrupadaki Rumlar arasında da yeni akımlardan esinlenecek eserler veren Kazmas, Rigas, Korais gibi yazar, şair ve fikir adamları ortaya çıkmıştır³⁸. Gelişen bu ortamda, Rum Ortodoks dünyası kökenlerini Klasik Yunan'da arıyordu. Rumlar, şimdi köklerini Bizans'tan ve Roma'dan daha gerilere, Helenistik dönemlere uzatarak kendilerine güven duygusu kazanıyorlardı³⁹.

2- Filiki Eterya'nın Kurulması ve Faaliyetleri

Rumlar arasında, isyan ve ihtilal için gerekli zeminin oluşturulmasında, bu maksatla kurulan cemiyetlerin faaliyetleri büyük bir önem teşkil etmektedir.

İhtilalci, gizli cemiyetler arasında en etkilisi olan "Filiki Eterya" 1814 yılının sonlarında Odessa'da kuruldu. "Dostlar Cemiyeti" anlamına gelen Filiki Eterya, batı Avrupa'daki gizli mason cemiyetlerinin kuruluş ve işleyiş usullerini benimsemişti⁴⁰. Filiki Eterya, kurulurken bir önder arayışı içindeydi. Örgüt tarafından

³⁴ Akdes Nimet Kurat, *Rusya Tarihi*, Ankara 1987, s.291.

³⁵ Gürel, *a.g.e.*, s.27.

³⁶ Karal, *a.g.e.*, c. V, s. 108-109

³⁷ Uçarol *a.g.e.*, s.101.

³⁸ Murat Hatipoğlu, *Yunanistan'daki Gelişmelerin Işığında Türk-Yunan İlişkilerinin 101 Yılı (1821-1922)*, Ankara 1988, s. 5.

³⁹ Gürel, *a.g.e.*, s.26.

⁴⁰ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.8-10.

ilk düşünölen kişi, 1815'den beri Nesselrode ile birlikte Rus Dışışleri Bakanlığı'nı yöröten "Kapodistrias" idi. Ancak Kapodistrias bu görevi kabul etmeyince, örgütün liderliğine, "Aleksandr İpsilanti" getirildi. İpsilanti, çok eski Fenerli bir ailenin mensubuydu⁴¹.

Filiki Eterya'nın ilk amacı, Rumları Osmanlı yönetimine karşı ayaklandırmak, bu arada mümkün olursa diğer Balkanlı Hristiyan topluluklarını da bu isyana karıştırmaktı. Örgüt, malî problemlerini çözümlmek amacıyla bünyesine öncelikle büyük tüccar ve armatörleri kaydetmiş, ayrıca halk üzerinde daha etkili propaganda yapabilmek için papazları kullanmıştır⁴². Bu örgüt zamanla güçlendikçe gayesini daha belirgin ve açık bir şekilde propaganda etmeye başladı. Filiki Eterya, ilk aşamada Mora'da bir Yunan devleti kurmayı, sonra da Orta Yunanistan, Batı Trakya, Selanik, Ege adaları, On İki Ada, Kıbrıs ve Batı Anadolu'yu Yunanistan'a katmayı, nihayet İstanbul'u ele geçirerek Bizans'ı yeniden kurmayı hedefliyordu⁴³.

3- Tepedelenli Ali Paşa'nın İsyam

Bölücü ve ayrılıkçı Rum aydınları ile Avrupalı aydınların çalışmaları ve Filiki Eterya'nın faaliyetleri sonucu Rumlar arasında Osmanlı Devleti'ne karşı isyan düşüncesi doğmuş ve geliştirilmişti.

1788'den beri Yanya Valiliği'nde bulunan Tepedelenli Ali Paşa bölgedeki ayrılıkçı Rum faaliyetleri için engel teşkil ediyordu. Tepedelenli Ali Paşa zamanında yürütölen etkili istihbarat çalışmaları sayesinde Rumların yaptıkları bölücü faaliyetler hakkında günü gününe haber alınıyor ve gerekli tedbirler vakit geçirmeksizin uygulanıyordu. Bölücü Rum hareketlerinin Tepedelenli Ali Paşa ve adamları tarafından engellenmeye başlanması bu durumdan çok rahatsız olan saraya yakın Rumları harekete geçirmiş ve Tepedelenli Ali Paşa aleyhinde yalan ve iftira kampanyası başlatılmıştır. Bu kampanyayı yürütenlerin başında Rum işbirlikçisi olan Padişâhın Mühürdârı Hâlet Efendi ile İstanbul Fener Patriği bulunmaktaydı. Tepedelenli Ali Paşa'nın, iftiralar sonucunda görevden alınması üzerine başlattığı isyan, 1820-1822 yılları arasında sürmüş, devlet ile vali arasında meydana gelen bu çatışma en çok bölücü Rumların işine yaramış, bölgede asayiş ortadan kalkmış, büyük bir istikrarsızlık ve kargaşa ortamı belirmiş, bu durumdan istifade eden Rum çeteleri ilk şiddet hareketlerine başlamışlardı⁴⁴.

⁴¹ Gürel, *a.g.e.*, s.28.

⁴² Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.10.

⁴³ Karal, *a.g.e.*, s. 109

⁴⁴ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.13-14.

4- Rum İsyanının Başlaması ve Gelişmesi

a- Eflak-Buğdan İsyânı

Rum isyanı ilk defa Eflâk-Buğdan'da başladı. Aleksandr İpsilanti bu suretle, Rus yardımını sağlamayı ve Eflâk-Buğdan halkını, hatta diğer Ortodoks toplumları ayaklandırarak, Balkanlarda genel bir ayaklanma çıkarmayı ümit etmişti. Bu amaçla Aleksandr İpsilanti, 6 Mart 1821'de bir miktar asker ile Prut nehrini geçerek, halkı silaha sarılmaya çağırdı ve hiçbir direnme görmeden Bükreş'e girdi. Böylece, Rum isyanı başlamış oldu⁴⁵.

O sırada toplantı halinde bulunan Laibach Kongresi'nde (Mart 1821) Avusturya Başbakanı Metternich'in, Çar Aleksandr'ı bu türden ayaklanmalara karşı uyarması üzerine, Çar tutum değiştirmek zorunda kalınca İpsilanti Rus yardım ve desteğinden mahrum kalmış oldu. Bölgedeki Romen halkın da isyâna katılmaması sonucunda, ayaklanma istenen sonuca varamadı. İsyâncı İpsilanti yandaşları yetişen Türk birlikleri tarafından bozguna uğratıldı. Avusturya'ya kaçabilen İpsilanti, burada Metternich'ci yönetim tarafından tutuklanarak hapis cezasına çarptırıldı⁴⁶. Metternich'in Rum ayrılıkçı hareketine karşı tavır almasının esas sebebi, Rusya'nın bölgedeki yayılmacı politikasında Rumları maşa olarak kullanmak istemesinin Avusturya'nın menfaatlerine aykırı olması ve yayılan milliyetçilik akımının çok milletli bir yapıya sahip olan Avusturya için de tehlike teşkil edebileceği endişesiydi.

b- Mora İsyanı

Aleksandr İpsilanti'nin Buğdan'a girdiği sıralarda, kardeşi Dimitri İpsilanti ile Prens Kontakuzene Mora'ya çıkmışlardı. Bunların ve Patras Piskoposu Pol Germanos'un teşviki ile 6 Nisan 1821'de, Mora Rumları ayaklandılar⁴⁷. Kısa sürede gelişen ayaklanma bir din ve ırk savaşına dönüştü. Mora yöresinde Osmanlı askeri yok denecek kadar azdı. Olanlar da, Tepedelenli Ali Paşa'ya karşı, Yanya'ya gönderilmişlerdi. Bundan yararlanan Rum isyâncıları, savunmasız yerli Türklerden binlerce kişiyi katlettiler⁴⁸. Bu arada Ege denizindeki adalarda bulunan Rumlar da savaş gemileri haline getirdikleri ticaret gemileri ile ayaklanmayı Ege adalarına yaydılar. Böylece Mora ve Ege adalarında, genel bir Rum isyanı başlamış oldu⁴⁹.

⁴⁵ Uçarol, *a.g.e.*, s.104.

⁴⁶ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.18.

⁴⁷ Uçarol, *a.g.e.*, s.105.

⁴⁸ Şimşir, *a.g.e.*, s.XXI.

⁴⁹ Uçarol, *a.g.e.*, s.105.

İsyanlar, İstanbul'da büyük bir heyecana sebep oldu. İsyanda parmağı olduğu tespit edilen bazı Fenerli Rumlar, metropolitler ve vatan haini ilan edilen Fener patriği idam edildiler. İsyancı Rumlar lehine hareket eden Hâlet Efendi de bir süre sonra öldürülmüştür. Olaylar böyle gelişirken kendi himayesinde bir Yunanistan kurulmasını arzu eden Rusya harekete geçmiş, Küçük Kaynarca Antlaşması hükümlerini ileri sürerek, Osmanlı Devleti'nden Ortodoks uyruklular hakkında güvence istemiş, bu isteği Babıâli tarafından reddedilmiştir.

Bu arada Avrupa devletleri 1822'de yapılan "Verona Kongresi"nde Yunanlıların bağımsız devlet kurmalarına karşı çıkmışlardı. Avrupa devletlerinin bağımsız bir Yunan devletine "şimdilik" karşı çıkmalarına rağmen, Avrupa kamuoyu Yunanlılara sempati besliyor, birçok Avrupalı subay ve gönüllü Rum asileri ile birlikte çarpışmak için Mora'ya geliyordu⁵⁰.

Çarpışmalar devam ederken, Yunanlılar 22 Ocak 1822'de "Epidauros" yakınlarında toplanıp bir "Bağımsızlık Beyannamesi" ve daha sonraları "Epidauros Anayasası" diye de anılan bir anayasayı kabul ve ilan ettiler⁵¹. İki yıl sonra 1824'te Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa, Mora ve Girit valiliklerinin kendisine verilmesi şartıyla Rum isyanını bastırabileceğini İstanbul'a bildirdi. İsyânın boyutları çok genişlediğinden Babıâli bu isteği kabul etmek zorunda kaldı. Mehmet Ali Paşa İbrahim Paşa komutasındaki bir orduyu Mora'ya çıkardı ve ayaklanmayı 1824-1827 döneminde bastırdı⁵².

5- Dış Müdâhaleler ve Yunanistan Devleti'nin Kurulması

Büyük Avrupa devletleri, Kutsal ve Dörtlü ittifakların getirdiği genel prensipler çerçevesinde, Yunan isyanının başından itibaren tarafsız bir politika izlemişler, konuyu Osmanlı Devleti'nin bir iç meselesi olarak kabul etmişlerdi. Fakat, Çar I. Aleksandr'ın ölümü (Aralık 1825) ile Rusya'nın başına geçen I. Nikola'nın şiddetli bir Türk düşmanı olup Yunan asilerine aşırı sempati duyması ve Doğu Akdeniz'i Mehmet Ali Paşa gibi güçlü bir komutan ve idarecinin denetimine bırakmayı ülkesinin çıkarlarına aykırı bulması, Rusların Yunan meselesini devletler arası bir problem haline getirmesine neden olmuştur⁵³.

Yunan meselesini Rusya'nın yararına çözümlmek için harekete geçen Çar I. Nikola, ilk olarak Prut boylarındaki sınıra asker yığmaya başladı⁵⁴. Arkasından

⁵⁰ Uçarol, *a.g.e.*, s.106.

⁵¹ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.20.

⁵² Gürel, *a.g.e.*, s.28.

⁵³ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.23; Uçarol, *a.g.e.*, s107.

⁵⁴ Uçarol, *a.g.e.*, s.108.

da 17 Mart 1826'da Babiâli'ye verdiği bir ulti­matomla Bükreş Antlaşması'nın (1812) uygulama şeklini gözden geçirmek istediğini bildirdi. Osmanlı yönetimi, bu durum karşısında, Rum isyânının Rusya tarafından genişletilmesinden çekinerek görüşmeyi kabul etti. Ruslarla yapılan temaslar Akkerman Mukavelesi (7 Aralık 1826) ile sonuçlandı. Bu belgede Yunan meselesinden hiç söz edilmemekteydi, fakat Rusya bu mukavele ile Balkanlar'da bazı avantajlar temin etmiştir.

I. Nikola, Osmanlılar ile Akkerman Mukavelesi görüşmelerini yaparken bir yandan da İngilizler ile Yunan meselesi hakkında görüşmelere başlamıştı. Nitekim, İngilizler, Doğu Akdeniz'de muhtemel bir Rus nüfûzunun ortaya çıkabileceği düşüncesiyle harekete geçmiş ve Rusların Yunanlılar lehinde alınmasını teklif ettikleri önlemler hususunda görüşmeyi kabul etmişlerdi⁵⁵. Görüşmeler sonucunda, daha Akkerman Sözleşmesi yapılmadan, 4 Nisan 1826'da "Petersburg Protokolü" imzalandı. Buna göre:

"Yunanlılar, Osmanlı Devleti'ne vergi ile bağlı özerk bir devlet haline getirilecek ve bütün Türkler Yunanistan'dan çıkartılacak; İngiltere ile Rusya her türlü çıkar hesaplarından uzak olarak, bu öneriyi Osmanlı Hükûmeti'ne kabul ettireceklerdi"⁵⁶.

Petersburg Protokolü, Yunanistan Devleti'nin kurulması yolunda, devletlerarası diplomasi alanında atılan ilk adım oldu. Avrupa devletlerinden Avusturya ile Prusya protokola katılmayı reddederken Fransa ise kabul etti. Rusya ile İngiltere, protokol esaslarını Osmanlı Hükûmeti'ne bildirerek uygulamaya konulmasını istediler. Osmanlı Devleti gönderilen notaya kesin bir şekilde olumsuz cevap verdi.

6 Temmuz 1827'de Londra'da imzalanan ve Petersburg Protokolü'nü teyit eden ayrı bir protokol, Osmanlı Devleti'nin Petersburg kararlarını kabul etmesi durumunda asillerle Türk yönetimi arasında bir mütareke yapılmasını, bunu takiben de Yunanistan Devleti'nin kurulacağını, eğer İstanbul bunu kabul etmezse Londra Protokolü (6 Temmuz 1827)'nde imzası bulunan üç devletin (İngiltere, Fransa, Rusya) Yunanlı "muhariplere" yardım etmesinin yanısıra, Osmanlı Devleti'ne baskıda bulunacağını öngörü­yordu⁵⁷.

Osmanlı Devleti, kendisine zorla kabul ettirilmeye çalışılan şartları reddedince, protokolde imzası olan devletler hemen harekete geçtiler. İngiliz,

⁵⁵ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.23-24.

⁵⁶ Uçarol, *a.g.e.*, s.109.

⁵⁷ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.24.

Rus ve Fransız donanmaları Mora'yı ve Çanakkale Boğazı'nı abluka altına aldılar. Navarin'de demirlemiş olan Osmanlı-Mısır birleşik donanması 20 Ekim 1827'de İngiliz-Rus-Fransız birleşik donanması tarafından yakıldı⁵⁸. Navarin olayından sonra, üç devlet büyükelçilerini İstanbul'dan çekerek Osmanlı Devletiyle ilişkilerini kestiler.

Navarin olayı, Osmanlı deniz gücü açısından çok olumsuz bir dönüm noktasıdır. Birbirine denizlerle bağlı üç kıtaya yayılmış bulunan ve 16 bin mil kadar kıyısı olan Osmanlı Devleti, "donanmasız bir deniz imparatorluğu" durumuna düşmüştür⁵⁹. Osmanlı donanmasının yediği bu büyük darbeden sonra Rusya, emellerini gerçekleştirme fırsatı çıktığı için memnundu. Ancak, Rusya'nın aşırı istekleri ve davranışları, İngiltere ve Fransa'yı endişelendiriyordu. Nitekim Fransa ve İngiltere, Mehmet Ali Paşa'nın askerlerini Mora ve Girit'ten çıkarmak için aralarında bir protokol yaptılar. Paşa'nın Mora'daki askerlerini geri çekmeyi kabul etmesi üzerine, iki taraf arasında 6 Ağustos 1828'de bir sözleşme yapıldı. Eylül ayı başında da Fransızlar, Mora'ya asker çıkartarak işgal ettiler⁶⁰. Navarin olayından sonra büyük askerî güç ve moral kaybeden Osmanlı Devleti'nin bu durumundan istifade etmek isteyen Rusya, 1828 Nisan'ında Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti.

Batıdan ve doğudan iki cephe açan Ruslar doğudan Erzurum'a batıdan ise Edirne'ye kadar ilerlediler. Edirne'nin de düşmesi üzerine, Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı. Osmanlı ve Rus temsilcileri arasında Edirne'de yapılan görüşmelerden sonra 14 Eylül 1829'da Edirne Antlaşması imzalandı.

Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan sonra imzalanmış şartları en ağır antlaşmalardan biri olan "Edirne Antlaşması" ile Osmanlı Devleti, Yunanistan Devleti'nin kurulmasını kabul ediyordu. Edirne Antlaşması'nın 10. maddesine göre Osmanlı Devleti; Rusya, İngiltere ve Fransa'nın Londra'da 6 Temmuz 1827'de ve buna dayalı olarak yine Londra'da 22 Mart 1829'da aralarında yaptıkları, Yunanistan Devleti'nin kurulmasını ve bağımsızlığını öngören anlaşma ve protokolü kabul edecekti.

Edirne Antlaşması'ndan beş ay sonra, 3 Şubat 1830 tarihinde İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanan yeni bir "Londra Protokolü" ile bağımsız Yunanistan Devleti'nin kurulduğu ilan edildi. Osmanlı Devleti de 24 Nisan 1830'da Yunanistan'ın bağımsızlığını kabul etmek zorunda kaldı.

⁵⁸ Gürel, *a.g.e.*, s.29.

⁵⁹ Şimşir, *a.g.e.*, s.XIII.

⁶⁰ Uçarol, *a.g.e.*, s.III.

Yunanlıların hâmisi olan İngiltere, Fransa ve Rusya Mayıs 1832'de Yunanistan'a son şeklini veren bir anlaşma yaptılar. Bununla, Yunanistan'ın kuzey sınırı olarak "Arta-Volo hattı" kabul edildi. Böylece, Yunanistan'a Attik ve Mora yarımadaları bırakılmış oldu. Ayrıca bu yarımadaların çevresindeki tüm adalar ile kuzey Sporadlar, Ege'nin ikinci büyük adası Eğribos dahil olmak üzere yüzlerce ada Yunanistan'a bağlandı. Kurulan Yunan Krallığı'na da Bavyera Kralı Louis'in oğlu Otto seçildi.

Bu arada üç büyük devlet, Yunanistan adına Osmanlı Devleti ile İstanbul'da son antlaşmaları doğrultusunda görüşmelere başladılar ve 21 Temmuz 1832'de taraflar arasında bir protokol imzalandı. İstanbul Hükûmeti yeni Yunan sınırını ve statüsünü kabul etti. Yeni Yunan Devleti de topraklarındaki Türk mallarının bedeli olarak, Osmanlı Devleti'ne belli bir tazminat ödemeyi yükledi⁶¹.

III- Megali İdea veya Helen Emperyalizmi

Büyük Avrupa devletlerinin himayesinde kurulan Yunanistan, bağımsız bir devlet olduktan sonra özellikle Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğüne yönelik yayılmacı bir politika izlemiştir. Yunanistan'ın bu yayılmacı politikasının temelini, "Megali İdea" düşüncesi oluşturmuştur.

Megali İdea, Yunanlıların geçmişte yaşamış oldukları iddia edilen toprakları, başta başkent Konstantinopolis (İstanbul) olmak üzere ele geçirip Bizans'ı diriltmek ve iki kıtalı, beş denizli büyük bir Yunanistan kurmak ideali şeklinde ifade edilmiştir⁶².

1 - Girit Meselesi

a- Girit İsyanları (1821-1877)

Doğu Akdeniz'in Kıbrıs'tan sonraki en büyük adası olan Girit, XVII. yüzyılın ortalarında Osmanlı hakimiyeti altına girmiştir. Osmanlı Devleti yönettiği her bölgede uyguladığı adâletli ve hoşgörülü idâre tarzını Girit'te de icrâ etmiştir.

Kandiye'nin fethinden Mora ihtilalinin başlangıcına kadar Osmanlı hakimiyeti altında geçen zaman zarfında Girit'te gözlenen sükûnet devresi, Osmanlı

⁶¹ Uçarol, *a.g.e.*, s.113-115.

⁶² Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.29.

idâresinin özenli iç politika uygulamalarına rağmen devam edememiştir. Mora ve adalarda Rumlar tarafından çıkarılan isyanlar Girit adasına da sıçradı. 1821 yılında başlayan bu ilk isyanın bastırılması için II. Mahmut, Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'yı görevlendirmiş ve isyanı bastırmıştır⁶³.

1830 yılında Yunanistan devleti kurulduğunda, Girit Rumları adanın bu devlete bağlanmasını sağlamak için yeniden isyan ettiler. Bu isyan da Mehmet Ali Paşa tarafından 1831 yılında bastırıldı. Ancak kendisine Girit valiliği de verilmiş olan ve kuvvetleri de adada bulunan Mehmet Ali Paşa Girit'i, buradan bir çıkarı olmayacağını anladığı için, 15 Temmuz 1840 tarihli Londra Antlaşması'ndan sonra boşaltmıştır⁶⁴. Girit'in Mehmet Ali Paşa'nın çekilmesinden sonra yeniden doğrudan Osmanlı idaresine geçmesinden az bir zaman sonra, Rumlar buraya tekrar dönmüş olan Yunan mültecileri tarafından isyana teşvik edildiler. Bu ayaklanma da, Osmanlı Devleti tarafından 1841 yılının ilk aylarında bastırıldı⁶⁵.

Bu arada, yeni kurulmuş olan Yunan Devleti de Girit'teki Rumları isyana teşvik etmekte ve asilere her çeşit yardımı yapmaktaydı. Yunanistan, Mısır bunalımı sırasında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu zor durumdan yararlanmak için, 10 Ağustos 1839'da koruyucusu olan üç büyük devlete bir muhtıra göndererek, Girit'in kendisine verilmesini istemiştir. Diğer taraftan da Teselya'ya çeteler göndererek, Makedonya ve Epir'de karışıklıklar çıkartmıştır. Ancak İngiltere, Yunanistan üzerinde Rusya'nın nüfûz kazanacağı endişesi ile Yunanistan'ın bu genişleme politikasını önlemiştir. Kırım Savaşı sırasında da, Yunanistan'ın Osmanlı Devleti'ne savaş açmak istemesi, İngiltere ve Fransa tarafından engellenmiştir⁶⁶.

Yunanlıların ümit ve arzuları, 1864 yılında Yedi Ada'nın kendilerine verilmesi üzerine tekrar uyanmıştır. Rumların bulunduğu Ege'deki bütün adaları ele geçirerek büyük bir Yunanistan kurmak isteyen Yunanlılar, Girit'i de Osmanlı Devleti'nden kopartmak için tekrar harekete geçmişlerdir. Adaya gönderilen papaz ve öğretmenlerle Rum halkını isyana teşvik edilmiş ve 1866 Ağustos ayında Girit ilk defa geniş ölçüde bir ayaklanmaya sahne olmuştur. Rumlar kendi kendilerine geçici bir hükûmet kurarak, Girit'in Yunanistan'a ilhâk edildiğini ilân ettiler.

⁶³ Osmanlı idaresinin Girit'te yerli halka tanıdığı haklar için bkz. Cemâl Tukin, "Girit", *İslâm Ansiklopedisi*, c.IV, İstanbul 1945, s.794-796.

⁶⁴ Uçarol, *a.g.e.*, s.182-183.

⁶⁵ Tukin, "a.g.m"., s.796.

⁶⁶ Uçarol, *a.g.e.*, s.183.

Osmanlı Devleti, isyanı bastırmak üzere harekete geçti. Fakat Avrupa devletleri bu defa da işe karıştı. Fransa ve Rusya'nın Girit'in Yunanistan'a terki veya özerklik verilmesi önerisi Babiâli tarafından reddedildi. Asilere, Yunanistan ve diğer ülkelerden gönüllü ve yardım gelmekteydi.

1867 Mayıs'ında Rusya'nın da onayını alan Fransa, Girit halkının şikâyet ve isteklerini belirlemek üzere, adaya milletlerarası bir komisyon gönderilmesini teklif etti. Fakat, Osmanlı Devleti ile İngiltere ve Avusturya bu teklife karşı çıktılar. Bunun üzerine Fransa, tasarıda, gönderilecek komisyona Osmanlı Devleti'nin de bir heyet ile dahil edilmesi şeklinde değişiklik yaptı. Buna mütareke talebini de ilave ederek Rusya, İtalya ve Prusya ile müştereken, Osmanlı Devleti nezdinde yeni bir teşebbüste bulundu. Ancak Osmanlı Devleti bu teklifi de içişlerine karışma sayarak reddetti⁶⁷.

İngiltere ise Girit meselesinin, Osmanlı Devleti'nin yerel bir problemi olarak kalmasını istiyordu. Bu arada yapımı sürdürülen Süveyş Kanalı açılınca, Hindistan yolu üzerinde bulunan Girit'in önemi bir kat daha artacaktı. Bu bakımdan da adanın statükosunun devamında yarar görüyordu⁶⁸.

Avrupa devletlerinin devam eden baskısı sonucunda Babiâli 12 Eylül 1867'de Girit'te genel af ilan etmeye razı oldu. 28 Ekim'de Fuat Paşa, Sadrazam Âli Paşa'nın Girit'te tatbik edeceği tafsillatlı ıslahat programını ilgili devletlere gönderdi. Ancak tatbik konulması düşünülen program Fransa'yı memnun etmedi. Bunun üzerine Fransa, Rusya, Prusya ve İtalya, Babiâli'ye verdikleri notada, Osmanlı Devleti'nin İngiltere'nin tutumundan cesaret alıp, diğer devletlerin fikirlerini gözönünde tutmadığını, kendi teklif ettikleri ıslahat programlarını uygulamadığını ve bundan meydana gelebilecek hiçbir şeyin sorumluluğunu kabul etmediklerini bildirmişlerdir. Londra Siyasal Bilgiler Fakültesi hocalarından Kenneth Bourne nota hakkında; "Bu nota vaziyeti olduğu gibi bırakmak şöyle dursun adeta bir afetin kapısını açıyordu". yorumunu yapmıştır⁶⁹.

Bu şartlar altında Sadrazam Âli Paşa 6 Ekim 1867'de Girit'e vardı ve hazırlanan ıslahat programını açıkladı. Buna göre: "Vergiler önemli ölçüde azaltılacak; valinin yanında biri Müslüman, diğeri Hristiyan olmak üzere iki danışman bulunacak; yerel ve genel meclisler kurulacak, bunların üyeleri Müslüman ve Hristiyanlardan seçilecek; ada gerektiği kadar sancaklara ayrılacak

⁶⁷ Tükin, "a.g.m"., s.796-797.

⁶⁸ Uçarol, a.g.e., s.184.

⁶⁹ Kenneth Bourne, "İngiltere ve Girit İsyanı, 1866-69", (Çeviren: Yuluğ Tekin Kurat), *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Enstitüsü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1/1 (1964), s.266-267.

ve bunların başına getirileceklerin yarısı Müslüman, yarısı Hristiyan olacak; adada resmî yazışmalar Türkçe ve Rumca olmak üzere iki dilde yapılacaktır".

Böylece Girit'e özerklik veren bir yönetim şekli getirilmiş ve Girit isyanı da yatışmaya başlamıştı. Girit'teki durumun sâkinleşmesinden hoşlanmayan Yunanistan bu kez de Yunanistan'a gelen Girit göçmenlerinin adaya dönmesini devletlerarası bir mesele haline getirmeye çalıştı. Ancak, göçmenlerin Yunanistan'da karşılaştıkları kötü şartlar, Yunanistan'ın aleyhinde bir durum oluşturdu. Göçmenler Girit'e dönmek istiyor, fakat anlaşmazlık çıkartacak bir kozdan yoksun kalmak istemeyen Yunanistan buna izin vermiyordu. Babıâli, 1868 Kasım ayı sonlarına doğru göçmenlerin Girit'e serbestçe dönmesini istedi. Osmanlı Devleti, 11 Aralık 1868'de Yunanistan'a verdiği notanın reddedilmesi üzerine de Yunanistan ile ilişkilerini kesti. Ortaya çıkan savaş durumunu gidermek için harekete geçen büyük devletler, 9 Ocak 1869'da Paris'te bir konferans topladılar⁷⁰.

Fransa, İngiltere, Rusya, İtalya, Prusya, Avusturya ve Osmanlı Devleti'nin katılımıyla gerçekleşen konferansa Yunanistan katılmadı. Uzun süren müzâkerelerden sonra, Paris Konferansı'nın resmi bildirisi 20 Ocak 1869'da kabul edildi. Bu bildiri Yunanistan Hükûmeti'nin Osmanlı Devleti'ne karşı çeteler toplamasını ve Yunanistan limanlarından Giritli âsîlere malzeme taşıyan gemilerin donatımını yasak edip mültecilerin de Girit'e dönmelerine mani olunmamasını talep ediyordu⁷¹.

Büyük devletler bu bildiri ile Yunanistan'ı hareketlerinden dolayı suçladıklarını açıkça belli etmişlerdir. Yunanistan'a bildiriye ek olarak verilen notada da bildiride ifade edilen maddelerin en geç bir hafta içinde kabul edilmemesi halinde, Yunanistan'ın hareketlerinden doğacak sonuçlar karşısında yalnız bırakılacağını ihtar etmişlerdi. Yunanistan hükûmeti, konferansa katılan devletlerin bu baskısı karşısında, 6 Şubat 1869'da bildiriye kabul etmek zorunda kaldı. Böylece, İngiltere'nin isteği doğrultusunda statükonun korunması esas alınarak Doğu Akdeniz bunalımı önlenmiş ve Osmanlı-Yunan anlaşmazlığı ile Girit meselesi geçici de olsa sona ermiştir⁷².

⁷⁰ Uçarol, *a.g.e.*, s.185-186.

⁷¹ Bourne, "a.g.m"., s.272-273.

⁷² Uçarol, *a.g.e.*, s.186-187.

b- Girit'te 1877'den Sonraki Durum

Girit Rumları, 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşında, Osmanlı Devleti'nin içine düştüğü zor durumdan yararlanmak amacıyla, Yunanistan'ın da teşviki sonucu yeniden isyan etmişlerdir. Rusya da, Ayastefanos Antlaşması'na, Girit adasında ıslahat yapılmasını ve uygulanmasını isteyen bir madde koyarak, konunun devletlerarası bir nitelik almasına sebep olmuştur. İngiltere ise Rusya'nın adaya tek taraflı olarak müdahalesini önlemek üzere, Girit meselesini Berlin Konferansı'na getirdi. Kongre, Berlin Antlaşması'nın 23. maddesine; Girit'te 1868 nizamnâmesi esaslarına göre ıslahat yapılmasını ve Osmanlı Devleti'nin bu konuda Avrupa devletlerine bilgi vermesi kaydını koydu⁷³.

Bu madde Osmanlı Devleti'nin Girit üzerindeki hâkimiyetini biraz daha kaybetmesine yol açtı. Nitekim sonradan büyük devletler, Osmanlı Devleti tarafından verilen bu vaadin yerine getirilmesini istediler. Bu vazife ile Girit'e gönderilen Gazi Ahmet Muhtar Paşa ile âsîler arasında, konsolosların kontrolü altında, Hanya'ya yakın Halepa mevkiinde müzakereler yapılarak, 23 Ekim 1878'de bir mukavelenâme imzalandı⁷⁴. "Halepa Mukavelenamesi"nin başlıca hükümleri şunlardır:

1- Girit genel valisi, beş yıl müddetle tayin edilecektir; genel vali, Müslüman veya Hristiyan olabilecektir. Müslüman olduğu takdirde Hristiyan, Hristiyan olduğu takdirde, Müslüman bir yardımcısı bulunacaktır.

2- Vilâyet Genel Meclisi 80 üyeden oluşacak; bunlardan 49'u Hristiyan, 31'i Müslüman olacaktır. Meclis yılda bir defa toplanacak, mahallî ihtiyaçlar hakkında karar verecektir.

3- Memurlar öncelikli olarak yerliler arasından seçilecektir.

4- Rumca, Türkçe gibi resmî dil olarak kabul edilecektir.

5- Vergi gelirlerinin fazlası adanın amme hizmetleri için kullanılacaktır.

6- Kâğıt paranın tedavülü yasak olacak, basın hürriyeti sağlanacaktır⁷⁵.

Böylece, Halepa Mukavelenamesi ile verilen yeni haklar ve getirilen düzenle, Rum halkın Girit'in yönetiminde daha etkili olması sağlanmıştır.

⁷³ Uçarol, *a.g.e.*, s.299.

⁷⁴ Tükin, "a.g.m"., s.798.

⁷⁵ Karal, *a.g.e.*, c. VIII, s.119.

2- Yunanistan ile Sınır Anlaşmazlığı

Yunanistan, Osmanlı-Rus savaşında Rus ordularının Edirne'ye girdikleri sırada Epir ve Teselya'da ayaklanmalar çıkartmış ve Yanya'yı da işgale hazırlanmaya başlamıştı. Bu durumun Balkanlarda yeni bir bunalıma yol açacağı ve Rusya'nın işine yarayacağı düşüncesiyle Avrupa devletleri Yunanistan'a engel olmuşlardı. Fakat Balkan meselesi sözkonusu olduğunda Yunanistan'ın çıkarlarının gözönünde tutulacağını da vaat etmişlerdi⁷⁶. Hatta İngiltere Sefiri Mr. Layard, Osmanlı Devleti tarafından ileride Yunanistan lehine bir hudut tashihi yapılabileceğine dâir Sadrazam Sadık Paşa'dan sözlü bir vaat almıştı. İngiltere, bunu resmi bir vaat gibi değerlendirek Berlin Kongresi'nde, Yunanistan'ın da müzakerelere katılmasını teklif etti⁷⁷. Yunanistan Dışişleri Bakanı Deliyanis, kongrenin 29 Haziran 1878 tarihli toplantısına katıldı ve toplantıda; Yunan Hükûmeti'nin Rum halkının bulunduğu bütün toprakların Yunanistan'a ilhakını arzu ettiğini, ancak zorunlu şartları dikkate alarak şimdiki halde sadece Epir ve Teselya ile Girit adasını istediğini bildirdi.

Nitekim tartışmalı geçen müzakerelerden sonra Berlin Antlaşması'nın 24. maddesi şu şekilde kabul edildi:

"Osmanlı Devleti ile Yunanistan, Berlin Kongresi'nin 13'üncü protokolünde bildirilen sınır düzenlemesi konusunda, anlaşmaya varamadıkları takdirde Almanya, Fransa, Avusturya, İngiltere, İtalya ve Rusya devletleri, görüşmeleri kolaylaştırmak için kendilerine arabuluculuk teklif etmek hakkını korurlar".

Böylece Berlin Antlaşması'nın 24. maddesi gereğince; Yanya, Tırhala, Preveze ve Golos taraflarından Yunanistan'a sınır düzenlenmesi yolu ile bir miktar toprak terki, Osmanlı Devleti'nin rızasını almak şartıyla, kararlaştırılmış oldu⁷⁸. Bunun üzerine harekete geçen Yunanistan, 16 ve 19 Temmuz 1878'de Babiâli'ye gönderdiği notalarla yeni sınırın düzenlenmesini istedi. Osmanlı Devleti ise Yunanistan'a hiçbir şekilde toprak vermemeyi kararlaştırdı ve bu kararını da büyük devletlere bildirerek, onlardan daha önceki düşüncelerini değiştirmelerini istedi. Ancak bu istek Avrupa devletleri tarafından kabul edilmedi ve Osmanlı Devleti ile Yunanistan da savaş hazırlıklarına başladı.

⁷⁶ Uçarol, *a.g.e.*, s.300.

⁷⁷ Ali Fuat Türkgeldi, *Mesâil-i Mühimme-i Siyasiyye*, (Yayını Hazırlayan: Bekir Sıtkı Baykal), Ankara 1987, c.II, s.168-169.

⁷⁸ Rıfat Uçarol, "1878 Berlin Antlaşması'na Göre Yunanistan Sınırının Düzenlenmesi Sorunu ve Yunanistan'a Toprak Verilmesi (1878-1881)", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri; Üçüncü Askeri Tarih Semineri*, Ankara 1986, s.212-214.

Fakat Avrupa devletlerinin baskısı üzerine, Gazi Ahmet Muhtar Paşa başkanlığında bir heyet, Yunanlılarla 6 Şubat 1879'da Preveze'de görüşmelere başladı. Taraflar arasındaki uzun tartışmalardan sonra, Yunan delegeleri bu toplantıdan birşey elde edemeyeceklerini anladıklarından 18 Mart 1879'da Preveze'yi terk ettiler ve görüşmeler sonuçsuz kaldı. Yunanistan bu durum üzerine Berlin Antlaşması'nın 24. maddesi gereğince büyük devletlerden arabuluculuk yapmalarını talep etti. Bu devletler, kendi aralarında Berlin'de yaptıkları 16 Haziran 1880 tarihli toplantıda, Yunanistan'a Osmanlı topraklarından toprak verilmesi kararını aldılar ve bu kararı Babiâli'ye bildirdiler.

Büyük devletlerin artan baskıları üzerine Osmanlı Devleti, 8 Şubat 1881'de, prensip olarak Yunanistan'a toprak verilmesine ve konunun İstanbul'daki büyük devletlerin elçileriyle Osmanlı delegeleri arasında yapılacak bir konferansta çözümlenmesine karar verdi⁷⁹. Nitekim, Osmanlı temsilcileri ile İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya-Macaristan, Rusya ve İtalya'nın İstanbul elçileri arasında görüşmeler, 8 Mart 1881 günü Alman elçiliği binasında başladı. Görüşmeler, çeşitli önerilerin ileri sürülmesiyle tartışmalı şekilde sürerken bu altı devletin elçisi, Babiâli'ye 19 Nisan 1881 tarihli ortak bir nota vererek, Osmanlı Devleti'nin oldukça aleyhine olan yeni bir sınır önerdiler. Bu nota üzerine, 21 Nisan 1881 günü toplanan "Heyet-i Askeriyye", yapılan teklifi inceleyerek bir rapor hazırlamış ve bunu sultana sunmuştur.

Bu rapora göre: "Teklif edilen bu şartlar reddedilirse ve bu da bir savaşa yol açarsa, buna Osmanlı Devleti neden olmuş sayılacaktır. Böyle bir durumda büyük devletler, Osmanlıların aleyhinde, Yunanlıların lehinde olacaklardır. O takdirde meydana gelecek savaşın şiddeti şimdiden kestirilemez. Onun için askeri durumun buna göre hazırlanması gerekmektedir"⁸⁰.

Sultan da yeni bir savaşın çıkmasına meydan vermemek ve büyük devletlerin Osmanlı Devleti aleyhine bir harekete girişmelerini önlemek için, elçilerin bu önerisini kabul etti⁸¹. Osmanlı Hükûmeti, 8 Mayıs 1881'de yaptığı toplantıda; Berlin Konferansı kararlarının yerine, ilgili devletler arasında alınan yeni karar esas olmak üzere bir sözleşmenin düzenlenmesi amacıyla Server, Gazi Ahmet Muhtar ve Ali Nizamî paşalar ile Artin Efendi'ye yeniden altı devletin elçileriyle görüşme yetkisini verdi. Osmanlı temsilcileri ile elçiler arasında görüşmelere yeniden başlandı⁸².

⁷⁹ Uçarol, *a.g.e.*, s.301-302.

⁸⁰ Uçarol, "a.g.m.", s.225-226.

⁸¹ Uçarol, *a.g.e.*, s.303.

⁸² Uçarol, "a.g.m.", s.226.

Böylece, Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasındaki sınırı, yeniden çizen anlaşma, 24 Mayıs 1881 günü imzalandı. Tamamı 19 madde olan bu anlaşmaya göre, iki devlet arasındaki sınır Salamirya ve Platamonan'dan geçip Narda nehrine ulaşmaktaydı. Yunanistan'a Teselya, Osmanlı Devleti'ne de Kuzey Epir kalacak şekilde sınır tespiti yapıldı.

Böylece Yunanistan bir savaşa katılmadan, diplomatik yollardan Avrupa devletlerinin çabası ve baskısı ile Osmanlı Devleti'nden bir parça toprak daha ele geçirerek, sınırlarını genişletmeyi başarmıştı⁸³. Bundan da cesaret alarak yayılmacı politikası doğrultusunda yeni hedeflere yöneldi ve öncelikle Epir ve Girit'e gözlerini dikerek bu yönde çalışmaya başladı⁸⁴.

3- 1897 Türk-Yunan Savaşı

a- Savaşı Hazırlayan Olaylar

Girit adasında, Halepa Sözleşmesi ile oluşturulan statüde, Rumlara geniş haklar verilmiş, ancak bu durum da onları memnun etmemişti. Rumlar, adanın yönetiminde daha etkili olabilmek ve adayı Yunanistan'a bağlamak amacındaydılar. 1878'den itibaren, bu amaçlarına ulaşabilmek için uygun bir ortamın çıkmasını beklemeye başlamışlar ve bu arada bazı girişimlerde bulunmuşlardı.

Nitekim, Girit Rumları 1885'de Bulgaristan ile Şarkî Rumeli'nin birleşmesi üzerine doğan Balkan bunalımından yararlanarak harekete geçtiler. Girit'in Yunanistan'a bağlanmasını, bu olmaz ise Halepa Sözleşmesi'nin kapsamının genişletilmesini istediler. Yunanistan da büyüyen Bulgaristan'a karşı dengeyi sağlamak gerekçesiyle, Girit'i ele geçirmeye kalkıştı ve ada Rumlarını isyan için kışkırtmaya başladı.

Girit Rumları, Halepa Sözleşmesi'nin iyi uygulanmadığını ileri sürerek 1888'de yeniden ayaklandılar ve adanın Yunanistan'a bağlanmasına karşı çıkan Türklere saldırılara başladılar. Bunun üzerine Babîâli, Girit'e asker gönderdi ve isyanı bastırdı⁸⁵. 26 Ekim 1889'da yayınlanan bir fermanla Girit valisine olağanüstü yetkiler verilerek yanına bir de komutan atandı. Valinin yetkileri şöyleydi:

- 1- Girit meclisine başkanlık yapmak ve görüşmeleri yönetmek,

⁸³ Uçarol, *a.g.e.*, s.303.

⁸⁴ Uçarol, "a.g.m"., s.229.

⁸⁵ Uçarol, *a.g.e.*, s.303-304.

2- Meclisin aldığı kararları onaylamak veya reddetmek,

3- Meclisin çalışmalarına son verebilmek⁸⁶. Daha evvel adaya verilmiş olan imtiyazlar da bazı sınırlamalara tabi tutuldu⁸⁷.

Girit adasında bu gelişmeler olurken, Yunanistan da Bulgaristan olaylarını fırsat bilerek Girit, Epir ve Güney Makedonya'yı kendisine katmak amacıyla Osmanlı sınırlarında bazı askerî hazırlıklara başladı. Bunun üzerine, Balkanlar'da yeni bir bunalımın çıkmasını kendi çıkarlarına aykırı bulan büyük devletler, İngiltere'nin önerisi üzerine Yunanistan'a baskı yaparak, askerî girişimlerine son vermesini istediler. Yunanistan'ın buna karşı çıkması üzerine de, Fransa dışındaki beş büyük devletin ortak donanması Yunanistan'ı kuşattı. Teselya'ya hücum eden bir Yunan askerî birliği de Osmanlılar tarafından püskürtüldü. Bunun üzerine Yunanistan, büyük devletlerin de isteğine uyarak bir kısım askeri terhis ederken büyük devletler de Haziran 1889'da deniz kuşatmasını kaldırdı. Böylece, Yunan emelleri bir süre frenlenmiş ve yeni bir Osmanlı-Yunan çatışmasının çıkması önlenmiş oldu⁸⁸.

1894 Haziran'ında ise Rumlar Halepa Sözleşmesi'nin uygulanmasını ve adaya Hristiyan vali atanmasını istediler. Osmanlı Devleti, 1895 Mayıs'ında Kara Todorî Paşa'yı adaya vali olarak atadı⁸⁹. Fakat bu Hristiyan vali, selefi gibi azimli olmadığı için adadaki karışıklığı gideremedi. Ertesi yıl, onun yerine Girit valiliğine getirilen Turhan Paşa da bu hususta büyük bir başarı sağlayamadı⁹⁰. Bütün bu çabalara rağmen, Hanya, Kandiye ve Resmo'da olaylar önlenemedi. Rum çetelerinin saldırılarına karşı korumasız kalan Türkler için kırsal bölgelerde yaşama imkânı kalmamıştı. Sahillerdeki kasaba ve limanlarda Türkler, iç bölgelerde ise Rumlar çoğunluğu oluşturmaya başladılar⁹¹.

Rumlar, Türklere karşı vahşi bir terör uygulamasına girişmişlerdi. Yunanistan'dan yardım gören çeteler Türk köylerini ve hatta kasabalarını basarak Müslüman halkı kadın, erkek, çocuk, genç, ihtiyar ayırdetmeden öldürüyor, mallarını yağmalıyor, evlerini barklarını yerle bir ediyorlardı. Çok geçmeden, Türkler de teşkilatlanarak kendilerini savunmaya ve çetelerin yuvalandıkları yerlere karşı saldırılarda bulunmaya başladılar⁹². Girit'teki konsoloslar,

⁸⁶ Erdoğan Yeğen, "XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Girit Olayları ve Osmanlı-Yunan ve Büyük Devletlerin İlişkileri", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri, Üçüncü Askerî Tarih Semineri*, Ankara 1986, s.281-282.

⁸⁷ Tükin, "a.g.m"., s.798.

⁸⁸ Uçarol, *a.g.e.*, s.304.

⁸⁹ Yeğen, "a.g.m"., s.283.

⁹⁰ Tükin, "a.g.m"., s.798.

⁹¹ Yeğen, "a.g.m"., s.283.

⁹² Midhat Sertoğlu, "Osmanlı Devleti'nin Kazandığı Son Harp Türk-Yunan Savaşı 1897(1313)", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı: 10 (15 Ekim 1987), s.32.

Türklerin varolma savaşını her zamanki gibi tek yanlı olarak değerlendirerek duruma müdahale edilmezse Hristiyanların yok edileceğini bildirdiler. Fransa ve İtalya ada sularına gönderdikleri savaş gemileriyle Girit olaylarına müdahale etme girişimlerinde bulunurken, bu davranış diğer devletlerce benimsenmedi. Bu arada, Sultan II. Abdülhamid asilere karşı harekete geçerek, Avrupalı büyük devletler müdahale etmeden olayların bastırılması için adaya on altı tabur asker gönderdi.

Büyük devletlerin elçileri de kendi aralarında anlaşarak Osmanlı Hükûmeti'nden Halepa Sözleşmesi'nin uygulanmasını ve Ada Genel Meclisi'nin toplanmasını istediler. Sultan bunun üzerine Avrupa devletlerinin baskısı üzerine, Halepa Sözleşmesi'nde tespit edilmiş olan bütün maddeleri uygulamaya hazır olduğunu ifade ederek adada genel af ilan etti. Sisam'ın eski prensi Georgis Beroviç'i de vali olarak atadı⁹³.

Ancak Rumlar, bununla da yetinmeyerek yeniden ayaklandılar. Girit'teki Türkler de Rumlara verilen imtiyazları kabul etmeyerek Babiâli'nin bu tutumunu protesto için 4 Şubat 1897'de ayaklandılar; böylece Girit adasında bir iç savaş başlamış oldu. Osmanlı Devleti, büyük devletlerin karşı çıkması üzerine adaya yeni askeri birlikler gönderemediğinden olayları kontrol altına alamadı.

Bu arada, Balkanlar'da yeni bir bunalımın çıkmasını istemeyen Avrupa devletleri, İstanbul ve Atina'ya bir savaşa yol açmamaları için baskı yapıyorlardı. Fakat Yunanistan bir yandan Girit'e asker gönderirken, bir yandan da Yunan ordusunu seferber hale getirmekte ve Teselya sınırına yığınak yapmaktaydı. Buna karşılık Osmanlı Devleti de askerî hazırlıklarını tamamlamaya çalışıyordu. Osmanlı-Yunan ilişkilerinin bu şekilde gerginleşmesi üzerine İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya devletleri, Girit'e ortak bir donanma göndermeye karar verdiler⁹⁴.

14 Şubat 1897'de Albay Timalen Vasos komutasındaki bir Yunan birliği Yunan kralı adına işgal için Girit'e çıktı. Albay Türklere her türlü vahşeti yaparak kendisine verilen görevin icaplarını yerine getirmeye çalıştı⁹⁵. Vasos, 16 Şubat 1897'de Yunan kralı adına adayı Yunanistan'a ilhak ettiğini bildiren bir beyannâme yayınladı. Yunan Başbakanı Deliyannis de Yunan Meclisinde Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu resmen açıklamıştı⁹⁶.

93 Yeğen, "a.g.m", s.284-285.

94 Uçarol, a.g.e., s.305.

95 Yeğen, "a.g.m", s.288.

96 Süleyman Kocabaş, *Tarihte ve Günümüzde Türk-Yunan Mücadelesi*, İstanbul 1988, s.103.

Osmanlı Devleti, olayı şiddetle protesto etti. Büyük devletler de 2 Mart 1897'de Yunan Hükûmeti'ne müşterek bir nota vererek, 6 gün zarfında Girit'ten askerini ve harp gemilerini geri çekmesini, aksi takdirde şiddetli tedbirlere başvurulacağını bildirdiler⁹⁷. Yunan Hükûmeti ada sularındaki savaş gemilerinin bir kısmını geri aldı ise de Rumları "Türklerin fanatizmi"ne terk edemeyeceği için adadan askerlerini çekemeyeceğini açıkladı⁹⁸. Bunun üzerine büyük devletler, 21 Mart 1897'de Girit'i kuşatarak adada özerk bir yönetim kurulduğunu açıkladılar. Ertesi günü de adaya asker çıkartıp Girit'i geçici olarak işgal ettiler.

Bu durum Yunan kamuoyunda büyük tepkiye yol açtı. Etniki Eterya'nın etkisi altında bulunan Yunan Hükûmeti ve kamuoyu, Osmanlı Devleti'ne savaş açılmasını istemeye başladı⁹⁹. Girit'teki hareket serbestisi kısıtlanan Yunanlılar bu sefer Teselya sınırında ihlal ve tahrik eylemlerine başvurarak, Osmanlı Devleti'yle harp isteyen kamuoyunun Makedonya'ya dönük ihtiraslarını gerçekleştirebileceklerini düşünüyorlardı. Etniki Eterya'nın ajanları vasıtasıyla ayaklandırılacak olan Makedonya Rumlarının yanı sıra Balkanlar'da bulunan diğer topluluklar da Osmanlı Devleti'ne savaş açacaklar, Yunanistan da bu yolla zafer elde edebilecekti¹⁰⁰. Bu planı gerçekleştirmek için Yunan subayları komutasındaki çeteler, Osmanlı sınırına tecavüze başladı. 9-10 Nisan 1897'de Kalabaka'da Osmanlı sınırını on beş kilometre kadar geçtiler. Ancak Osmanlı kuvvetleri karşısında tutunamayarak Yunanistan topraklarına geri çekilmek zorunda kaldılar.

Yunan saldırılarının devamı üzerine Yıldız Sarayı'nda toplanan meclis savaşa karar verdi. On beş dakika sonra da padişahın, meclisin kararını onaylaması üzerine orduya savaş emri verildi. Bu sırada Yunan ordusunun eşkiya saldırısı süsü vererek hududu geçtiği haberi geldi. Böylece 17 Nisan 1897'de Osmanlı-Yunan savaşı başladı¹⁰¹.

b- Savaşın Safhaları

Savaş başladığı sıralarda devletlerarası politik durum Osmanlı Devleti'nin lehineydi. Yunanistan, büyük devletlerin uyarılarını dinlememiş ve barışı bozan taraf olmuştu. Makedonya'da büyük bir Yunanistan devletinin kurulması, öteki

⁹⁷ Tükin, "a.g.m"., s.799.

⁹⁸ Yeğen, "a.g.m"., s.289.

⁹⁹ Uçarol, *a.g.e.*, s.305-306.

¹⁰⁰ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.41.

¹⁰¹ Yeğen, "a.g.m"., s.290.

Balkan devletlerinin çıkarlarına ters düşüyordu. Bu sebeple Bulgaristan, Sırbistan ve Avusturya, bu arada Yunanistan'ın o tarihlerde daha fazla büyümesini istemediklerinden İngiltere ve Fransa tarafsız kalacaklarını bildirmişlerdi. Almanya da yeni yeni politik ve ekonomik ilişkilerini geliştirdiği Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yanaydı. Rusya ise bütün bu devletlere karşı çıkararak Yunanistan'a tek başına yardım edemezdi. Böylece Osmanlı Devleti ile Yunanistan yalnız olarak karşı karşıya kalmışlardı.

Türk-Yunan savaşı, bu ortam içerisinde 18 Nisan 1897'de fiilen başladı. Ethem Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, Yunanlıları, arka arkaya yenilgiye uğratarak Yenişehir ve Tırhala'yı ele geçirerek geri çekilmeye mecbur bıraktı. Sonucu kesin olarak tayin eden savaş ise, 15-17 Mayıs 1897'de Dömeke'de yapıldı. Burada Türk ordusu Yunanlıları kesin ve ağır bir yenilgiye uğrattı¹⁰². Bu yenilgiden sonra Yunan ordusu hızla geri çekilmeye başlamış, halk dehşet içinde kalmış, hükûmet ise ne yapacağını şaşırmıştı. Önünde artık ordu diye birşey kalmamış olan Türk askerinin Yunanistan'ı baştan başa işgal etmesine ve başkent Atina'yı ele geçirmesine hiçbir engel kalmamıştı¹⁰³.

Yunanlıların bu kadar ağır yenilgi almasından hoşlanmayan Avrupalı devletler, savaşı bir an önce bitirmek için Osmanlı Devleti'ne müdahâle etmeye başladılar. Bu arada Yunanistan'da da iktidar değişikliği olmuş, yeni Yunan Hükûmeti de Avrupalı devletlere ve sonra da Rusya'ya başvurarak mütareke yapılmasının sağlanmasını istemeye başlamıştı. Bunun üzerine, Rus Çarı, Sultan II. Abdülhamid'e telgraf göndererek savaşın durdurulmasını istedi. Abdülhamid ise ateşkes şartlarının oluştuğuna kanaat ederek, Türk ordusunun nihâî taarruza hazırlandığı sırada mütareke yapılması için emir verdi (20 Mayıs 1897)¹⁰⁴. Yunanlıları kendi elleriyle hazırladıkları kötü durumdan yine büyük devletlerin müdahaleleri kurtarmış oldu.

c- İstanbul Konferansı ve Barış Antlaşması

Avrupalı devletler ve Rusya, Babiâli ile Yunanistan'ı harp hususunda başbaşa bıraktıkları halde barış şartlarının tespiti için devletlerarası bir konferansın toplanmasını istediler. Bu maksatla 3 Haziran 1897'de toplanan "İstanbul Konferansı"na, Osmanlı Devleti'nin temsilcisi ile Yunanistan adına hareket eden Almanya, Avusturya, Fransa, İngiltere, Rusya ve İtalya'nın İstanbul elçileri katıldılar. Dört ay süren görüşmelerden sonra 18 Eylül 1897'de, Teselya

¹⁰² Uçarol, *a.g.e.*, s.306-307.

¹⁰³ Mithat Sertoğlu, "a.g.m"., s.38.

¹⁰⁴ Sertoğlu, "a.g.m"., s.38-39.

sınırındaki bazı düzeltmeler dışında genel hatlarıyla savaştan önceki statüyü esas alan bir önbarış imzalandı¹⁰⁵.

Yunanistan'ın bu esasları kabul etmesi üzerine de Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında 21 Ekim 1897'de İstanbul'da ikili barış görüşmelerine başlandı. Kesin barış antlaşması ise 4 Aralık 1897'de imzalandı. On altı maddeden meydana gelen İstanbul Antlaşması'na göre¹⁰⁶:

1- Türk ordusu tarafından ele geçirilmiş olan Teselya, küçük sınır değişiklikleri yapılmak şartıyla, Yunanistan'a geri verilecek, sınır savaştan önceki duruma getirilecektir.

2- Yunanistan, Osmanlı Devleti'ne 4 milyon lira savaş tazminatı, ayrıca savaş sırasında halka verdiği zararlara karşılık 100 bin lira tazminat ödeyecektir.

3- Osmanlı Devleti, savaş tazminatının ödenmeye başlanmasından bir ay sonra Teselya'yı boşaltacaktır.

Osmanlı Devleti, Avrupa devletlerinin baskısıyla yapılan bu anlaşmayla savaş meydanında göstermiş olduğu büyük başarıdan yararlanamamış, masabaşı diplomasisinde kazandıklarını kaybetmiştir.

4- Girit'i Yunanistan'a Bağlama Girişimleri

Türk-Yunan savaşı, Girit meselesi yüzünden çıkmış, buna rağmen barış antlaşmasının hiçbir yerinde Girit anlaşmazlığından ve hal şeklinden bahsedilmemişti. Barışın imzalanmasından iki hafta sonra da 18 Aralık 1897 tarihinde büyük devletler, Girit'in özerkliğini ilan ettiler. Buna göre Girit adası Osmanlı Devleti'nin hakimiyetinde tarafsız ve muhtariyete sahip bir eyalet oluyordu. Adaya, ilgili devletlerin de onayı ile Sultan tarafından beş yıl için Hristiyan bir vali tayin edilecekti. Türklerin de temsil edildiği seçilmiş bir yasama meclisi bulunacak, onun kararları Osmanlı Devleti'nin müdahalesi olmadan valinin onayıyla yürürlüğe girecekti. Türklerin can güvenliği ve mal emniyeti temin olunduktan sonra Türk askeri adadan çekilecekti. Girit idaresi, Osmanlı Devleti hazinesine yıllık maktu bir vergi ödeyecekti¹⁰⁷.

18 Aralık 1897'de büyük devletler Girit'in Osmanlı hakimiyetinde özerk hale getirildiğini açıkladıkları sırada adanın dağlık bölgelerinde Türk ve Rum halkları arasında çatışmalar devam ediyordu. Osmanlı Hükûmeti adaya eski

¹⁰⁵ Karal, *a.g.e.*, s.117, Uçarol, *a.g.e.*, s.307.

¹⁰⁶ Uçarol, *a.g.e.*, s.307-308.

¹⁰⁷ Sertoğlu, "a.g.m"., s.40.

sadrazamlardan Cevat Paşa'yı göndererek duruma hakim olmaya çalıştı. Cevat Paşa'nın varlığı Türklerin moralini yükselttiğinden kırsal bölgelerde Rum baskısına dayanamayarak Kandiye'ye sığınan Türklerle şehrin Türk unsuru birleşerek Rumlara karşı koydular. Çıkan olaylarda İngiliz konsolosu da öldürüldü. İngiliz amirali şehrin Osmanlı komutanından, silah kullananların kendisine teslimini istedi. Evler aranarak birçok kişi tevkif edilip İngiliz gemilerinde hapsedildi.

4 Ekim 1898'de adayı işgal eden büyük devletlerin Girit'teki karışıklıklardan, Osmanlı yönetimini sorumlu tutan ortak notası, Fransız elçisi tarafından Babiâli'ye verildi. Bu notaya göre:

- 1- Dört devlet Girit adasında sultanın hukukunu koruyacak,
- 2- Osmanlı Hükûmeti adadaki kuvvetlerini bir ay içinde çekecek,
- 3- Ada'da çoğunluğun arzusuna uygun yönetim kurulacaktır.

Osmanlı Devleti egemenlik haklarına ters düştüğü gerekçesiyle notayı reddettiysede dört büyük devletin isteklerini zorla yerine getirmek mecburiyetinde kaldı. 19 Ekim'den itibaren Osmanlı askerleri Ada'dan çıkarılmaya başlandı. İngiliz, Fransız, Rus ve İtalyan birliklerinin Osmanlı askerlerinin boşalttığı stratejik noktaları işgaliyle, Girit fiilen dört büyük devletin hakimiyetine geçti.

Ada'da sözde Osmanlı egemenliğinde özerk bir yönetim kurularak başına da vali olarak Yunan Prensi Yorgi'nin getirilmesine karar verildi. Çar ortak kararı II. Abdülhamit'e bildirdi. Avusturya, Almanya ve Osmanlı Devleti'nin karşı çıkmasına rağmen savaşta yenilen Yunanlılar, Yunan Prensi Yorgi'nin adaya vali yapılması suretiyle mükâfatlandırılmış oldu. Babiâli, işgalci dört büyük devletin baskısı üzerine, Prens Yorgi'yi Girit Genel Valiliği'ne atamak zorunda kalmıştı. Yorgi'nin 21 Aralık 1898'de Girit'e giderek adanın yönetimini eline almasından sonra büyük devletlerin askeri birliklerinin ve donanmalarının büyük kısmı Girit'i terketti.

1899'da Giritli hukukçu Elefterios Venizelos tarafından hazırlanan anayasa Girit Kurucu Meclisi tarafından kabul edildi. Prense yardımcı olmak üzere dört Rumla bir Türkten meydana gelen danışma kurulu ile bir meclis kuruldu¹⁰⁸. Bu suretle Girit'in, Osmanlı Devleti ile bağları kopartılarak, adada Yunanistan'ın etkisi altında adeta bağımsız bir devlet kuruldu.

¹⁰⁸ Yeğen, "a.g.m"., s.291-293.

1901 yılında Prens Yorgi, Girit'i resmen Yunanistan'a bağlamak istedi, fakat Avrupa devletleri buna engel oldular. 1905'de ise Yorgi, yönetiminden memnun olmayan halkın baskısı üzerine, valilikten çekilmek zorunda kaldı. Büyük devletlerin, Yunan kralından, Girit için yeni bir vali seçmesini istemeleri üzerine, eski başbakanlardan Zaimis bu göreve atandı. Böylece, tamamen bir Yunan adası haline gelmiş bulunan Girit, görünüşte de olsa bir müddet daha Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmakta devam etti¹⁰⁹.

5 Ekim 1908'de Girit Meclisi, adanın Yunanistan'a bağlandığını ilan etti. Osmanlı Devleti bu ilhâka karşı çıktığı gibi büyük devletler de Bosna-Hersek ve Bulgaristan bunalımlarının sürmekte olduğu sırada yeni bir meselenin daha çıkmasını istemediklerinden bu oldu-bittiği tanımadılar. Bununla beraber İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya, Girit adasında bulunan askerlerini geri çekmeye karar verdiler. Osmanlı Devleti ise 30 Mart ve 27 Haziran 1909'da İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya'ya başvurarak, askerlerinin tahliyesini geri bırakmalarını istedi. Bu istek kabul edilmedi¹¹⁰.

Girit'in tahliyesi demek, Yunanistan'a bırakılması demektir. Bu tahliye nihayet 27 Temmuz 1909 Salı günü tamamlanmış ve sadece Suda limanında hâtıra kabilinden bir Türk bayrağı ile muhafız olarak birkaç büyük savaş gemisi bırakılmıştır¹¹¹.

Devletler askerlerini tamamen çektikleri gün Hanya kalesine Yunan bayrağı çekildi¹¹². Osmanlı Devleti'nde Girit'teki gelişmelere karşı büyük bir tepki doğmuş ve mesele bir Osmanlı-Yunan anlaşmazlığı halini almıştı. Büyük devletlerin baskısıyla olayların daha fazla büyümesi önlenmedi. Osmanlı Devleti, 3 Kasım 1909'da büyük devletlere bir defa daha başvurarak, Girit meselesinin kesin olarak çözülmesini istedi, fakat bu konuda zamanın daha gelmediği cevabını aldı. Bundan sonra Girit, 1912 yılına kadar, hukuk yönünden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmaya devam etti¹¹³.

5- Gudi Darbesi ve Elefterios Venizelos'un İktidara Gelmesi

Yunanistan'da genişleme politikasını başarıyla yürütebilecek istikrarlı bir yönetimin işbaşında bulunmamasına, askerî ve ekonomik çıkmazlar içinde olunmasına rağmen, Megali İdea'nın yabancı büyük devletlerin destek ve yardımlarıyla da gerçekleşebileceğine inanılmaktaydı. 1862'de devrilen ilk

¹⁰⁹ Uçarol, *a.g.e.*, s.310.

¹¹⁰ Uçarol, *a.g.e.*, s.340-341.

¹¹¹ İsmail Hâmi Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1972, C.IV, s.367.

¹¹² Tükin, "a.g.m"., s.802.

¹¹³ Uçarol, *a.g.e.*, s.341.

Yunan Kralı Otto'nun yerine büyük devletlerce "tayin edilen" yeni kral I. Yorgo (1863-1913)'nun tahta çıkmasından bir yıl sonra, 1864'de İngiltere, idaresi altında bulundurduğu İyon Adalarını Yunanistan'a devretmiş, 1881'de Tesalya ve Epir'in büyük bir bölümü, Avrupa devletlerinin baskısıyla Yunan topraklarına katılmıştı.

Megali İdea yolunda atılan bu Enosis adımlarına bir yenisini eklemek için 1896'da Giritli Rumlar tarafından bir isyan başlatıldı. Bir gurup subayın öncülüğünde 1894 baharında kurulmuş olan "Etniki Eteryia" (Milli Cemiyet)'nin çeşitli tedhiş ve kışkırtma faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan Girit isyanıyla birlikte adalı Rumların Enosis ilan etmeleri, 1897 Türk-Yunan Harbi'ne yol açtı ve bilindiği gibi Yunanlıların kesin mağlubiyetiyle sonuçlandı.

1897 yenilgisinden yaklaşık on yıl sonra, Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyeti gerçekleştiren 1908 Jön-Türk Hareketi'nin meydana gelişinden birkaç ay sonra Ekimde, Giritli Rumlar yeniden ayaklanıp Yunanistan ile birleştiklerini ve Enosis'i ilan ettiler. Fakat, Osmanlı yönetiminin sert tepkisi ve büyük devletlerin müdahalesi üzerine, başta saray olmak üzere Yunan Hükûmeti de Enosis'i kabul edemedi. Bu durum Yunan silahlı kuvvetlerinde, bilhassa genç subaylar arasında utanç verici bir olay olarak nitelendirildi. Eski zihniyetli siyasîlerin, milletlerarası somut ittifak ve bağlantılarla değil de, dışarıdan bekledikleri "kendiliğinden" müdahalelere bel bağlayıcı, romantik dış politikalarına ve siyasî partilerin sürtüşmesinden doğan politika kaosa karşı harekete geçen subaylar, Jön-Türk müdahale modelinden de esinlenerek, "Stratitokos Sindezmos" (Askeri İttifak) adı altında teşkilatlanmaya başladılar.

1909 yılının Ağustosuna kadar Yunanistan'da gerek basın, gerekse yeni kurulmuş olan Askerî İttifak'ın hükûmetlere karşı eleştirileri giderek yoğunluk kazandı. Bütün bu uyarılar hükûmeti ve parlamento'yu gerektiği şekilde harekete geçiremedi. Bunun üzerine mevcut krizi bertaraf etmek gayesiyle Askerî İttifak'a bağlı birlikler, 14/15 Ağustos 1909'da Atina'nın banliyölerinden Gudi'de toplanarak, o sırada iktidarda bulunan Demetrios Rallis hükûmetine kendi şartlarını dikte ettirmeye başladılar. Yunan ordusu, bu "Gudi Darbesi"nden sonra, liberal görüşlü ve aslen Giritli bir hukukçu olan Elefterios Venizelos'u (1864-1936) Atina'ya çağırarak yönetimi ele almasını istedi¹¹⁴.

Venizelos'un Atina'ya çağırılmasındaki amaç, siyasî partilerle parlamento, saray ve ordu arasındaki uyumsuzluğun giderilmesiydi. Bu teklifi 22 Aralık

¹¹⁴ Murat Hatipoğlu, "Elefterios Venizelos'un 1910 Yılında İktidara Gelmesiyle Megali İdea'nın Kazandığı Yeni Karakter", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'de Kadar), Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler*, Ankara 1986, s.457-460).

1909'da kabul eden Venizelos, 6 Ekim 1910'da Kral I. Yorgo tarafından başbakanlığa getirildi. Kral I. Yorgo ile ilk karşılaşmasında Venizelos şunları söylemişti: "Eğer majesteleri benim programımı ve fikirlerimi kabul ederse, kendilerine beş yıl içinde kuvvetlenmiş, yeni ve yurtdışında itibar sahibi bir Yunanistan teslim edebilirim"¹¹⁵.

Gerçekten de Venizelos, gerek sosyal alanda gerekse siyasî ve askerî alanda köklü yenilikler meydana getirdi. Ordunun politikadan uzak tutulması temel prensip olarak uygulanırken, Millî Meclis Yunan silahlı kuvvetlerinin eğitimi, reorganizasyonu ve silahlandırılması için bir Fransız askeri komisyonunun işbaşına getirilmesini, jandarma teşkilatı için de İtalyanlarla işbirliği yapılmasını kararlaştırdı. Özellikle Liberal Parti'nin parlamentoda çoğunlukça desteklenmesi, siyasî istikrarı sağlarken, saray-hükûmet ve ordu arasındaki ilişkilerde de düzelme görüldü¹¹⁶.

1911 yılında başlanan askerî düzenlemelere yaklaşık 116 milyon drahmi harcandı. Bu rakam, 1897 ile 1909 arasında aynı amaçlarla sarfedilen 25 milyon drahmalık miktar ile mukayese edilemeyecek kadar yüksekti. Fransız askerî heyeti tarafından eğitilen Yunan ordusu 1912 yılına gelindiğinde 95.000 kişilik iyi teçhiz edilmiş bir yapıya kavuşmuştu¹¹⁷.

Elefterios Venizelos'un Yunanistan'da gerçekleştirdiği yeniliklerin yanısıra İngiliz taraftarı olması, o yıllarda Osmanlı Devleti'nin Almanya'ya yakınlaşmasının da etkisiyle, İngiltere'nin bölgedeki çıkarları doğrultusunda Yunanlılara destek olmasına sebep olacaktı. Bundan böyle Venizelos'un atacağı bütün askerî ve diplomatik adımlar İngiltere'den destek görecekti, başka bir ifadeyle, kendi ülkesinde olumlu bir kamuoyu oluşturmuş olan Yunan başbakanı, Şark Meselesi'nin bir parçası durumuna gelen Megali İdea hayali uğruna, başta İngiltere olmak üzere, İtilaf Devletleri'nin siyasî ve askerî mekanizmalarının hizmetine girecekti. Böylece "Megali İdea" kavramı, ortaya çıktığı günden beri ilk defa soyut ve hissî yaklaşımlardan sıyrılıp, bölgesel ve milletlerarası antlaşmalara dayalı, somut bir hedef durumuna gelecekti¹¹⁸.

Venizelos için artık, inandığı Megali İdea düşünün hızla gerçeğe dönüştürülmesi için uygun fırsatları kollamak kalıyordu. Bu fırsatlardan ilki, 1912 Balkan Savaşı ile ortaya çıktı¹¹⁹.

¹¹⁵ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.51-52, 55.

¹¹⁶ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s. 56.

¹¹⁷ Hatipoğlu, "a.g.m"., s.461.

¹¹⁸ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.57.

¹¹⁹ Gürel, *a.g.e.*, s.33.

IV- Balkan Savaşları

1- Balkan Devletleri Arasında Birlik Kurulması

Venizelos, öncelikle çevresindeki komşuları ile Osmanlı Devleti'ne karşı, daha önceleri Kharilaos Trikopolis'in deneyip başaramadığı ittifakı kurma teşebbüsünde bulundu. 1911-1912 Türk-İtalyan savaşından istifade ederek, iktidarının en kuvvetli olduğu 1912'de Balkan ittifakına dahil oldu¹²⁰. Dağılmakta olan Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da kalan son topraklarını, yani Balkanları ele geçirmek üzere harekete geçen ittifakın temelini "Bulgaristan-Sırbistan Antlaşması" oluşturdu. 13 Mart 1912 tarihli "Dostluk ve İttifak Antlaşması" ile Bulgaristan ve Sırbistan, birbirlerinin toprak bütünlüğünü tanıyarak Osmanlı Devleti'ne karşı birleşiyorlardı. Antlaşmanın yürütülmesinde ise Rusya'ya geniş yetkiler veriliyordu. 12 Mayıs 1912'de Bulgaristan ile Sırbistan arasında ayrıca askerî bir sözleşme, 1 Temmuz 1912'de de iki tarafın genelkurmayları arasında bir antlaşma imzalandı.

Yunanistan ise Ayastefanos Antlaşması'nda Girit ve Kuzey Ege'deki emellerini gerçekleştirebilmek için, 1911 yılından beri Bulgaristan ile bir ittifak yapmanın peşindeydi. İki devlet arasında 27 Nisan 1912'de başlayan görüşmeler, Makedonya'daki talepleri çatıştığundan uzun sürdü. Sonuçta, 29 Mayıs 1912'de Sofya'da, Bulgaristan ile Yunanistan arasında imzalanan antlaşmaya göre:

1- İki devletten biri Osmanlı Devleti'nin saldırısına uğrarsa, diğeri ona bütün gücüyle yardım edecektir.

2- İki devlet, Osmanlı sınırları içerisindeki ırkdaşlarına verilmiş olan ayrıcalıkları gerçekleştirmek üzere, birbirlerine yardım etmeyi üstleneceklerdir.

3- Yunanistan ile Osmanlı Devleti arasında Girit meselesinden dolayı savaş çıkacak olursa, Bulgaristan bir yardımda bulunmayacak, ancak Yunanistan lehine tarafsızlık politikası izleyecektir¹²¹.

Ayrıca 22 Eylül 1912'de Yunanistan ile Bulgaristan aralarında bir askerî sözleşme imzaladılar. 1912 Ağustos ayında Bulgaristan, iyi ilişkiler yürütmekte olduğu Karadağ ile sözlü bir ittifak yaptı. Bunu siyasî rekabet yüzünden araları iyi olmayan Karadağ ve Sırbistan'ın 6 Ekim 1912 tarihli ittifakı izlemiştir¹²². Böylece, Balkanlardaki Osmanlı egemenliğine son vermek ve Türklere karşı birlikte mücadele düşüncesi, aralarındaki çekişmeleri bir tarafa bırakan Balkan

¹²⁰ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.57.

¹²¹ Uçarol, *a.g.e.*, s.356-359.

¹²² Hamza Eroğlu, *Türk İnkılâp Tarihi*, Ankara 1990, s.70.

devletlerini birleştiren bağ görevini görmüş, bunun sonucunda da Bulgaristan'ın çevresinde Balkan birliği meydana gelmiş oldu¹²³.

2- Birinci Balkan Savaşı (1912-1913)

Balkanlar'da yaşanan bunalım Balkan devletlerini Osmanlı Devleti'ne karşı birlikte hareket etmeye yöneltmiştir. İlk olarak 8 Ekim 1912'de Karadağ, daha sonra 17 Ekim 1912'de Bulgaristan ile Sırbistan ve 19 Ekim 1912'de Yunanistan Osmanlı Devleti'ne savaş ilân etti.

Osmanlı ordusu, coğrafî durumun olumsuzlukları ve savaşa iyi hazırlıklı olmadığı için seferberlik ve yığma işlerini zamanında yapamaması gibi sebeplerden dolayı her cephede yenilmiştir. Osmanlı orduları Bulgarlar karşısında Çatalca'ya kadar çekilmek zorunda kalmış, Sırbistan'a da Kumova'da yenilmiştir¹²⁴. Selanik 8 Kasım günü kendiliğinden Yunan ordusuna teslim olmuş; bu feci yenilgiler içerisinde, Türk kuvvetleri sadece Edirne'de Bulgarların, Yanya'da Yunanlıların, İşkodra'da da Karadağlıların kuşatmalarına karşı savunmalarını sürdürebilmişlerdir¹²⁵.

Yunan donanması da 18 Ekim 1912 günü, Pire limanından demir alıp Çanakkale Boğazı'na doğru gönderildi. Boğazın ağzını tutan Limni adasında Türk askeri yok denecek kadar azdı. Yunan donanması 21 Ekim 1912 günü Limni'yi savaşız teslim aldı. Arkasından teker teker diğer adaları ele geçirdi. 31 Ekim'de Gökçeada ve Taşoz, ertesi gün Semadirek, üç gün sonra Psara, 7 Kasım'da Bozcaada, 10 gün sonra Nikarya, 21 Kasım'da Midilli ve 24 Kasım'da Sakız adaları düştü. Yüzyıllardır Osmanlı egemenliği altındaki bu adalar bir ay içinde Yunan işgali altına girmişti¹²⁶.

Osmanlı Devleti'nin denizde aldığı bu yenilgilerde ve Osmanlı donanmasının güçsüz kalmasında yabancı devletlerin bu arada İngilizlerin de rolü olmuştu. Batılı ülkeler ve özellikle İngiltere, Yunan donanmasından daha güçlü bir Osmanlı donanması kurulmasını çeşitli yollarla engellemişlerdi. 1910 yılında gemi satın almak için İngiliz Hükûmeti'ne başvuran Osmanlı Hükûmeti'nin talebi kabul edilmemişti. Halbûki İngiltere Balkan savaşının patladığı günlerde, Yunanistan'a dört yeni muhrip birden göndermiş, Osmanlı Hükûmeti bir oldu-bitti karşısında bırakılmış ve Türk-Yunan güç dengesi bozulmuştu¹²⁷.

¹²³ Uçarol, *a.g.e.*, s.359-360.

¹²⁴ Eroğlu, *a.g.e.*, s.70.

¹²⁵ Uçarol, *a.g.e.*, s.365.

¹²⁶ Şimşir, *a.g.e.*, c.II, s.XVIII.

¹²⁷ Şimşir, *a.g.e.*, c.I, s.LIV-LV.

Kısa bir süre önce Yunanlılarla yapılan 1897 savaşını kazanan Osmanlı kara kuvvetleri, Balkan savaşında ise cepheleri besleyecek denizyollarında donanma tarafından güvenlik sağlanamadığı için yenilmekten kurtulamamıştır. Osmanlı Devleti, daha 1897 savaşının zafer şenliğini yaparken Yunanistan, patrikhâne aracılığı ile İstanbul'daki Rum vatandaşlara haber yollamaktan çekinmemiştir: "Varsın Osmanlı kara kuvvetleri kuvvetli olsun. Deniz kuvvetimiz üstün oldukça er ya da geç İstanbul'u alacağız"¹²⁸.

Karada ve denizlerdeki bu başarısızlıklar üzerine Osmanlı Devleti, savaşın durdurulmasını istemeye başladı. Ancak buna olumlu cevap, Bulgarların Çatalca'ya yaptıkları saldırıda yenilmelerinden sonra geldi. 28 Kasım 1912'de Osmanlı Devleti ile Balkan devletleri arasında Çatalca'da görüşmeler başladı. 3 Aralık 1912'de ateşkes antlaşması imzalandı. Yanya ve İşkodra savunmaları sürdüğünden Yunanistan ile Karadağ bu antlaşmaya katılmadılar. Sadece Bulgarlar ile gerçekleştirilen bu antlaşmaya göre Osmanlı Devleti, Bulgarların kuşatması altında bulunan Edirne'ye yardım göndermeyecek ve barış andlaşması Londra'da toplanacak bir konferansta yapılacaktı.

3- Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913)

Balkan bunalımına çözüm yolu bulmak ve barışı sağlamak amacıyla görüşmeler yapmak üzere, 17 Aralık 1912'de Londra'da devletlerarası "Büyükelçiler Konferansı" toplandı.

Londra Konferansı çalışmalara başladıktan sonra, bazı güçlükler ortaya çıktı. Yunanistan Ege adalarından, Karadağ İşkodra'dan, Bulgaristan Edirne'den çekilmek istemiyordu. Osmanlı Devleti de Ege adaları ile Edirne'den vazgeçmeye yanaşmıyordu. Diğer taraftan Rusya ile Avusturya arasındaki gerginlik giderilemiyordu. Bu arada Rusya, Kafkasya'ya asker yığmaya ve Anadolu'yu tehdit etmeye başladı. Ancak Almanya'nın baskısı üzerine gerilemek zorunda kaldı. Balkan devletleri, Tekirdağ'dan Midye'ye uzanan hattın kendilerine bırakılmasında ısrar ediyorlardı¹²⁹. Adalar ve Edirne yüzünden Londra Barış Konferansı 6 Ocak 1913 günü kesildi. O günkü oturumda Türk delegeleri, Türkiye'nin Girit adası üzerindeki bütün haklarından vazgeçebileceğini bildirmişler, ancak bunu, öteki Ege adalarının Türkiye'de kalması şartına bağlamışlardı¹³⁰.

¹²⁸ Afif Büyüktuğrul, "Osmanlı (Türk)-Yunan Deniz Silahlanma Yarışı", *Belleten*, XXXIX/156 (Ekim 1975), s.732.

¹²⁹ Uçarol, *a.g.e.*, s.366-367.

¹³⁰ Şimşir, *a.g.e.*, C.II, s.XIX.

Bunun üzerine büyük devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki diplomatik baskıları arttı. 17 Ocak 1913'de Osmanlı Devleti'ne ortak bir nota vererek, Edirne'nin Bulgarlara verilmesini, Ege adalarının geleceğinin tayin edilmesinin kendilerine bırakılmasını istediler. İttihat ve Terakki hükûmeti bu notayı reddetti. Bunun üzerine, 3 Şubat 1913'de savaş yeniden başladı. Bu defa da başarı sağlanamadı. İşkodra Karadağlıların, Yanya Yunanlıların, Edirne de Bulgarların eline geçti. Bu durum karşısında Osmanlı Devleti'nin barış görüşmelerine yeniden başlanması isteği üzerine, Balkan devletleri ile Osmanlı Devleti arasında, 30 Mayıs 1913'de, "Londra Barış Antlaşması" imzalandı. Buna göre¹³¹:

- 1- Osmanlı Devleti'nin batı sınırı Midye-Enez hattı olacaktı.
- 2- Osmanlı Devleti, Arnavutluk ile Ege adalarının geleceğinin belirlenmesini büyük devletlere bırakacaktı.
- 3- Yunanistan; Selanik, Güney Makedonya ve Girit'i alacaktı.
- 4- Bulgaristan; Kavala, Dedeağaç ile birlikte, bütün Trakya'yı sınırları içerisine katacaktı.
- 5- Sırbistan, Orta ve Kuzey Makedonya'ya sahip olacaktı.

Londra Barış Antlaşması Girit meselesini kesin bir çözüme bağlamıştı. Osmanlı Devleti bu ada üzerindeki bütün egemenlik haklarından kesinlikle vazgeçiyordu. 14 Aralık 1913 günü Yunan Kralı, Girit adasına Yunan bayrağını çekti ve adanın Yunanistan'a katıldığını dünyaya ilan etti¹³².

4- İkinci Balkan Savaşı (1913)

Osmanlı Devleti'nin yenilgisi sonucu Balkanlardan çekilmesi, siyasî bakımdan büyük bir boşluk bırakmış, dengesizlik oluşturmuş, Balkan devletleri Osmanlı mirasının bölüşülmesinde birbirine düşmüşlerdir.

Sırbistan, askeri hareket dolayısıyla, Sırp-Bulgar ittifakının çizdiği ve kendisine ayırdığı arazi parçasından daha büyük bir bölgeyi ele geçirmişti. Sırpların bu bölgeleri geri vermemesi, uyuşmazlığın düğüm noktasını oluşturuyordu. Yunanlılar ise, Bulgarların Ege kıyısına ulaşmış olmalarını kendi aleyhinde değerlendirmiş ve tepki göstermiştir. Bu durum, Sırbistanla Yunanistan'ı birbirine yaklaştırmış, aralarında ittifak yapmalarına sebep teşkil etmiştir.

¹³¹ Uçarol, *a.g.e.*, s.367-368.

¹³² Şimşir, *a.g.e.*, C.II, s.XXII.

Bulgaristan ise müttefik iki devlete 29-30 Haziran 1913'de zamansız ve hazırlıksız bir şekilde savaş ilân ettiyse de başarılı olamadı ve yenildi. İkinci Balkan Savaşı'ndan yararlanan Osmanlı Devleti ile Romanya da Bulgaristan'a karşı savaşa girdiler. Romanya askerleri, Bulgar Dobruca'sını ele geçirirken Osmanlı Devleti de Edirne'yi geri aldı.

Bulgaristan, bu yenilgiler üzerine Osmanlı Devleti ile diğer Balkan devletlerine başvurarak barış istedi. Bunun üzerine savaş sonuçlandıran antlaşmalar yapıldı.

İkinci Balkan Savaşını sona erdiren antlaşmalardan ilki, Bulgaristan ile diğer Balkan devletlerinin aralarında imzaladıkları 10 Ağustos 1913 tarihli Bükreş Antlaşmasıdır. Bu antlaşmaya göre Romanya ile Bulgaristan'ın yeni sınırı belirleniyor, Bulgaristan Güney Dobruca dahil, Tuna'nın güneyinde kalan önemli bir arazi parçasını, Romanya'ya bırakıyordu. Kavala Yunanistan'a terkediliyor, Makedonya'dan küçük bir arazi parçası Bulgaristan'a bırakılıyordu.

Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında da 29 Eylül 1913 tarihinde İstanbul Barış Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmaya göre, Osmanlı Devleti ile Bulgaristan sınırını Meriç nehri belirlemekte, Dimetoka Türk sınırları içinde yer almaktadır. Bulgaristan'da kalan Türklerin mülkiyet hakları garanti altına alınmıştır. Sırbistan ile barış antlaşması da 13 Mart 1914'de İstanbul'da imzalanmış, bu antlaşma ile Sırbistan'da kalan Türklerin durumları düzenlenmiştir¹³³.

Osmanlı-Yunan barışı ise 14 Kasım 1913'de imzalanan Atina Antlaşması ile gerçekleştirildi. Bununla Osmanlı Devleti, Yunanistan'ın Balkanlar'da ele geçirdiği topraklar ile Girit'in bu devlete ait olduğunu resmen kabul etti. Ayrıca Yunanistan'da kalan Türklerin sahip olacakları haklar ve durumları belirlendi. Ancak, 30 Mayıs 1913 tarihli Londra Antlaşması'nın beşinci maddesi gereğince, Ege adalarının geleceği büyük devletlerin kararına bırakıldığından mesele bu antlaşmada yer almamıştır¹³⁴.

5- Avrupa Devletlerinin Ege Adaları Üzerine Planları

Londra Barış Antlaşması'nın imzalanmasından az sonra büyük devletlerin adalar konusundaki eğilimleri ve niyetleri ortaya çıkmaya başlamıştı. İngiltere Dışişleri Bakanı Sir Edward Grey, 10 Haziran 1913 günü düşüncelerini Fransa'ya açıkladı. Buna göre, Çanakkale Boğazı'nın hemen ağzındaki Gökçeada ile

¹³³ Eroğlu, *a.g.e.*, s.71-72.

¹³⁴ Uçarol, *a.g.e.*, s.370-371.

Bozcaada Osmanlı Devleti'ne geri verilmeli, öteki adalar ise Yunanistan'a bırakılmalıydı. Adalar meselesi Güney Arnavutluk meselesine bağlanmalı ve bu iki mesele birlikte çözümlenmeliydi. Yani, Güney Arnavutluk sınırını boşaltmasına karşılık olarak, Gökçeada ve Bozcaada dışındaki öteki Ege adaları Yunanistan'a bırakılmalıydı.

İngiltere, Aralık 1913'de Ege adalarının Yunanistan'a verilmesi için resmen harekete geçti. Altı büyük devlet arasında yapılan gizli görüşmeler sonucunda alınacak ortak karar daha sonra Türkiye'ye duyurulacaktı. Bu arada, Paris'in ünlü Le Temps gazetesi İngiliz planını ele geçirerek yayınladı. Haber, doğal olarak Türkiye'de büyük tepki uyandırdı. Sadrazam, ağır bir dille İstanbul'daki İngiliz Büyükelçisine: "İngiliz Hükûmeti Türkiye'nin yokedilmesini istiyor" dedi. İngiliz planını hiçbir zaman kabul etmeyeceklerini ve adalar yüzünden Türkiye'nin eninde sonunda savaşa gireceğini söyledi.

Osmanlı Devleti'nin Londra Büyükelçisi Tefvik Paşa da İngiltere Dışişleri Bakanlığı'na bir nota verdi. Osmanlı Devleti, İngiliz tasarısını toptan ve önceden reddediyordu. Çanakkale Boğazı'na ve Anadolu kıyılarına yakın adaların Yunanistan'a verilmesini kabul etmeyecek ve bu adaları geri almak için bütün gücünü ortaya koyacaktı.

Londra Büyükelçisi Tefvik Paşa'nın yanısıra, Berlin, Paris, Roma, Viyana ve Petersburg'daki Osmanlı büyükelçileri de üstüste girişimlerde bulunarak büyük devletlerin İngiliz önerileri yönünde karar vermelerini önlemeye çalıştılar, ama bu girişimler etkisiz kaldı. Almanya, Avrupa devletleri arasında ikilik oluşturmamak için İngiliz planına karşı çıkmayacağını bildirdi. Avusturya ile İtalya da, müttefikleri olan Almanya'dan ayrılmak istemiyorlardı. Fransa ise zaten İngiliz planını önceden kabul etmişti. İngiliz planına karşı biraz da olsa Rusya direndi. Rusya, Çanakkale Boğazı önündeki Gökçeada ve Bozcaada'dan başka Limni ve Semadirek adalarının da Türkiye'ye bırakılması gerektiği görüşündeydi. Ancak İngiltere karşısında Rusya da geriledi.

Sağlanan görüş birliği üzerine, 14 Şubat 1914 günü altı büyük devletin Ege adaları konusundaki ortak kararları bir nota ile Babıâli'ye bildirildi. Gökçeada, Bozcaada ve Meis Osmanlı Devleti'ne bırakılıyor, Yunan işgalindeki öteki adalar ise Yunanistan'a veriliyordu. Yunanistan bu adaları silahlandırmayacak, tahkim etmeyecek, askerî amaçlarla kullanmayacaktı. Adalar ile Anadolu arasında kaçakçılığı önlemek için de etkin tedbirler alacaktı¹³⁵.

¹³⁵ Şimşir, *a.g.e.*, C.II, s.XXII-XXVII.

Büyük devletler, aynı nitelikte bir notayı 13 Şubat 1914'de Atina'ya verdiler. Nota ile Ege adalarının Yunanistan'a verildiğini, ancak Yunanistan'ın da Güney Arnavutluk'tan çekilmesi gerektiğini bildirdiler.

Babiâli, bunun üzerine 15 Şubat 1914 tarihinde büyük devletlere bir nota göndererek, bu karara itiraz etti. Fakat onlardan olumlu bir cevap alamadı. Bundan sonra meseleye diplomatik yollarla çözüm aramaya girişti. Ancak bu alanda da bir sonuca ulaşmadan Birinci Dünya Savaşı başladı. Böylece Ege adaları İtalya ve Yunanistan'ın elinde kaldı¹³⁶.

V- Birinci Dünya Savaşı ve Yunanistan'ın Savaşa Katılması

Osmanlı Devleti Almanya'nın müttefiki olarak Birinci Dünya Savaşı'na girince, Yunanistan Başbakanı Venizelos, Megali İdea rüyasının gerçeğe dönüştürülmesi için önemli bir fırsat yakaladığını sanarak Kral I. Konstantin'i savaşa girmeye ikna etmeye çalıştı ise de Kral bu riski göze almak istemedi. Oysa Yunan Başbakanı, başta Lloyd George olmak üzere İngiliz yetkililerle savaş ertesinde parçalanacak olan Osmanlı Devleti'nden pay kapmanın pazarlığını başlatmıştı. Ancak Prusya Askeri Akademisini bitiren Kral, Alman Kayzeri II. Wilhelm'in kızıyla evliydi ve Almanya'ya karşı savaşmak istemiyordu. Genelkurmay Başkanı Albay Metaksas da kralı destekliyordu. İkinci Balkan Savaşı'nda Yunanistan ile Makedonya meselesi yüzünden savaşan Bulgaristan'ın belirsiz durumu da Venizelos'u rahatsız ediyordu¹³⁷.

İngiltere ve Fransa, 1915 yılı başından itibaren Yunanistan'ı kendi yanlarında savaşa sokmak için girişimlerde bulundular. Yunanistan'ın savaşa girmesinin ödülü ise Batı Anadolu'nun kendisine bırakılması olacaktı. Venizelos bu durumdan yararlanarak savaşa girmek istemiş, fakat kral ile Yunan genelkurmayı buna karşı çıkmışlardı¹³⁸.

Çanakkale savaşı başlarken kralı bir kez daha zorlayan ve Çanakkale'ye Yunanistan'ın da asker göndermesini isteyen Venizelos, kralla açık bir anlaşmazlığa düşünce 1915 Martı'nda istifa etmek zorunda kaldı¹³⁹. Bulgaristan'ın 1915 yılı Ekim ayında savaşa katılması, aynı yılın Ağustos ayında yeniden başbakanlığa gelen Venizelos'un harekete geçmesine ve Yunanistan'ı İtilaf Devletlerinin yanında savaşa sokmak, Sırbistan'a yardım etmek için, çalışmasını hızlandırmasına yol açtı. Fakat kral buna yine karşı çıktı.

¹³⁶ Uçarol, *a.g.e.*, s.371.

¹³⁷ Gürel, *a.g.e.*, s.33.

¹³⁸ Uçarol, *a.g.e.*, s.403.

¹³⁹ Gürel, *a.g.e.*, s.33.

Ancak Venizelos, bu arada İngiltere ve Fransa'dan gizlice birliklerini Selanik'e çıkarmalarını istedi. Bunun üzerine bu iki devletin Çanakkale'deki askerlerinden bir kısmı 29 Eylül 1915'den itibaren Selanik'e çıkmaya başladı. Bu hareketin amacı, Çanakkale üzerinden gerçekleştirilemeyen, Rusya'ya yardım gönderme ve birleşme girişiminin, Balkanlardan bir yol açılarak gerçekleştirilmek istenmesi ile, Yunanistan'ı müttefiklerin yanında savaşa sokmaktı. Bu kez de kral, Venizelos'u 5 Ekim 1915'de yeniden başbakanlıktan uzaklaştırdı¹⁴⁰.

İtilaf kuvvetleri, 1916 Ocağında Korfu'yu işgal ettiler. Venizelosçu subaylar itilaf kuvvetlerinin egemen olduğu Selanik'te Ağustos ayında bir ayaklanma başlattılar. 1916 Ekiminde Selanik'e çıkan Venizelos, buradaki ayaklanma hareketinin başına geçti. İtilaf kuvvetleri (İngiliz ve Fransızlar) Aralık ayında Atina üzerine harekete geçtiler, İngiliz ve Fransız hükûmetleri Selanik'teki Venizelos yönetimini tanıdıklarını açıkladılar. Kral Konstantin 1917 Haziranında Atina Hükûmeti'ne yapılan baskılar ve uygulanan abluka sonunda tahttan çekildi. İkinci oğlu Aleksandr tahta geçer geçmez Venizelos, yeniden başbakan oldu. Yunanistan artık savaştaydı ve yenilecek olan Osmanlı Devleti'nin savaş sonrası paylaşımına katılabilirdi¹⁴¹.

1- Paris Barış Konferansı ve İzmir'in Yunanlılar Tarafından İstilas

Osmanlı Devleti'nin 30 Ekim 1918 tarihinde imzalamak zorunda kaldığı Mondros Mütarekesi'ni takip eden günlerde Rumlar, başta İstanbul olmak üzere Ege, Rumeli ve Doğu Karadeniz'deki yerleşim bölgelerinde taşkınlıklar yaparak Türkleri taciz etmekteydiler. Bu hareketler de doğrudan doğruya Venizelos'dan talimat alan "Mavri Mira" (Kara Baht) adındaki Anadolu Rumlarının kurduğu bir cemiyet tarafından yönetiliyordu. Anadolu'nun Yunan kuvvetlerince işgal edileceğine dâir söylentilerin yayılması da bu tecavüz ve aşırılıkların yoğunlaşmasına, Türk halkının giderek daha fazla ezilmesine sebep oluyordu.

Bu arada, Fener Patrikhânesi'nin güttüğü Megali İdeacı politika İstanbul Rumları tarafından büyük destek görmekteydi. 13 Kasım 1918'de aralarında Yunanlıların ünlü zırlısı Averoff'un da bulunduğu bir İtilâf devletleri filosunun İstanbul'a gelmesi Rumları çılgına çevirmiş, İstanbullu Ermenilerin de katıldıkları büyük taşkınlıklar bütün şehirde ve adalarda sabahlara kadar sürmüştü.

¹⁴⁰ Uçarol, *a.g.e.*, s.404.

¹⁴¹ Gürel, *a.g.e.*, s.34.

Bütün bu olayların devam ettiği sırada Barış Konferansı, hazırlanacak barış şartlarını görüşmek ve tespit etmek üzere 12 Ocak 1919'da Paris'de çalışmalarına başladı. Birinci Dünya Savaşı'nın galiplerince başlatılan ve 1919 ile 1920 yıllarını da içine alarak Londra ve San Remo'da sürdürülüp Sevr'de noktalanacak olan barış görüşmelerinde, özellikle Osmanlı Devleti'nin geleceği, daha doğrusu, nasıl paylaşılacağı konusu ağırlık noktasını oluşturmuştur. Nitekim 14 Mayıs 1919 günü yapılan görüşmelerde Anadolu'nun İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan devletlerince ne şekilde bölüneceğine dâir plan son şeklini almıştı.

Elefterios Venizelos'un devamlı gayretleri ve diğer büyük devletlerin desteklemesi sonucunda İzmir'e Yunan askeri çıkarılması 15 Mayıs 1919 tarihinde uygulamaya konuldu¹⁴². Yunan istilâ gücü, Amerikan, İngiliz, Fransız ve Yunan savaş gemilerinin koruyuculuğunda İzmir'e çıktı. Venizelos'un deyişiyle bu harekât, Yunan ordusuna tarihi boyunca ilk kez emanet edilmiş "şerefli bir görev"di. Yunan askerleri, Türk halkına karşı birçok taşkın davranışlarda bulundular ve İtilaf Yüksek Konseyi'nin yönergelerine aykırı olarak, tüm Aydın ilini istilaya başladılar. Bu istila, Osmanlı Devleti için çok ağır şartlar ihtivâ eden Mondros Mütarekesi'ne bile aykırıydı; çünkü istiladan önce İzmir bölgesinde bu harekete bahane edilebilecek hiçbir kargaşalık çıkmamıştı¹⁴³.

Yunanlıların İzmir'de giriştiği kırım harekâtı tüyler ürperticiydi. İşgalin ilk 48 saatinde İzmir ve banliyölerinde 2.000'den fazla Türk katledilmiştir. Vahşice işlenen tüm bu cinayetler, İzmir rıhtımında demirleyen yabancı devletler savaş gemilerinin subay ve erlerinin gözü önünde meydana gelmiştir¹⁴⁴.

Yunanlıların zulüm ve baskılarından dolayı yerlerini terketmiş olan Türkler geriye dönmek imkânından mahrum bırakılmışlardı. Buna ilave olarak Aydın vilayetindeki Rum unsurunu çoğaltmak maksadıyla buraya çok miktarda Rum göçettirilmişti.¹⁴⁵

Yunan istilasına karşı gösterilen tepki çok büyük olmuş Türk milleti bu olaydan duyduğu rahatsızlığı uzak köylerde yapılan küçük toplantılardan, İstanbul'da 23 Mayıs 1919'daki 200.000'den fazla kişinin katıldığı büyük Sultanahmet mitingine kadar çeşitli biçimlerde açığa vurmuştu¹⁴⁶. İzmir'in İtilaf Devletleri tarafından Yunanlılara işgal ettirilmesi Türk milletinin yüreğinde çok derin yara

¹⁴² Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.75-79, 87.

¹⁴³ Salahi R. Sonyel, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika I*, Ankara 1987, s.52-53.

¹⁴⁴ Hüseyin Işık, "Anadolu'da Yunan Mezalimi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'de kadar)*, *Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler*, Ankara 1986, s.381.

¹⁴⁵ Cengiz Orhonlu, "Yunan İşgalinin Meydana Getirdiği Göç ve Yunanlıların Yaptıkları "Tehcir"in Sonuçları Hakkında Bazı Düşünceler", *Belleten*, XXXVII/148 (Ekim 1973), s. 488

¹⁴⁶ Sonyel, *a.g.e.*, s.60.

açmış, fakat o nispetle de mücadele azmini kamçılamıştır. Bundan sonra gelişecek olaylarda görülen hırs ve azim, özellikle Yunan unsuruna karşı oluşan tepkinin tabii bir sonucu olmuştur. Paris'teki Barış Konferansı'nın öngördüğü bu işgal, yeni savaş tohumlarının da ekilip filizlenmesine yol açmıştır.

2- Batı Anadolu'nun Yunanlılar Tarafından İstilas ve Sevr Antlaşması

Bu arada Yunan ileri harekâtı, Küçük ve Büyük Menderes vadilerine yayılmış, Bayındır, Manisa, Aydın, Turgutlu, Tire ve Ödemiş'e kadar genişlemişti. Batı Anadolu'da başlayıp iç kesimlere yayılma eğilimi gösteren Avrupa emperyalizmi destekli Yunan işgali bölgede "Kuvva-yı Millîye ve Redd-i İlhâk" teşkilâtlarının kurulması ve tepkilerin eyleme dönüştürülmesi yönünde birtakım oluşumları ortaya çıkarmıştır. Nitekim organizeli Türk direnişi sonucunda yer yer şiddetli çatışmaların başlaması üzerine durumun ciddiyetini anlayan Yüksek Konsey, bölgede bir sınır oluşturulması için General Milne'ye ricada bulunulmasını istemişti (18 Temmuz 1919). General Milne, Temmuz ayının sonlarında İzmir'e gelerek Yunan Komutanı Paraskevopoulos'dan Yunan birliklerinin daha ileri gitmemelerini istedi. Kendisi, çalışmaları sonucunda "Milne Hattı" diye anılacak olan sınırın projesini 2 Ekim'de Yüksek Konsey'e verdi ve taslak Konsey tarafından kabul edildi. Milne Hattı, Yunanlıların işgal ettikleri bölgeleri Türk taarruzlarına karşı korumaktaydı.

İstanbul Hükûmeti'nin otoritesinin gözle görülür şekilde zayıflamasına karşılık Anadolu'daki Millî Hareketin giderek büyümesi karşısında İtilaf Devletleri, barış antlaşmasının fazla geciktirilmeden hazırlanması gerektiğini, aksi takdirde uygulanmasının ve kabul ettirilmesinin zorlaşacağını görmekteydiler. Paris Barış Konferansı'nın genel oturumu 21 Ocak 1920'de sona erdiğinde, İngilizlerin ısrarı üzerine Türkiye meselelerinin Londra'da görüşülmesi kararlaştırıldı.

Londra Konferansı 12 Şubat 1920'de toplanıp 10 Nisan'da sona erdi. Konferansa katılan müttefik başbakanları Lloyd George, Francesco Nitti, Aleksandre Millerand ve Elefterios Venizelos arasında yapılan görüşmelerde, İstanbul ve Boğazlar, kurulması öngörülen yeni Türkiye'nin malî kontrolü, Anadolu'daki nüfus bölgeleri, azınlıklar meselesi, Suriye-Mezopotamya ve Arabistan konuları ele alındı. Londra'daki konferanstan sonra müzakerelerin San Remo'da sürdürülmesi uygun görüldü ve Yüksek Konsey 18 Nisan'da San Remo'da biraraya geldi. Burada da Londra'da tespit edilen esaslar üzerinde duruldu. Bir taraftan barış antlaşmasına son şekli verilirken, Paris ve Londra'da

sürüncemede kalmış olan Kürdistan ve Ermenistan meseleleri de gündeme getirildi. Türkiye'nin Avrupa'daki sınırının, İstanbul ve Boğazlar'da uygulanacak rejimin ve kapitülasyonların ele alınıp son şekillerinin verildiği "San Remo Konferansı" 26 Nisan 1920'de sona erdi¹⁴⁷.

Sevr Antlaşması taslağı onay için İstanbul Hükûmeti'ne sunulduğunda, batılılar, böyle bir antlaşmaya karşı direnmeye kararlı olan Mustafa Kemalci güçler ortadan kaldırılmadan bu antlaşmanın uygulanamayacağı gerçeğini nihayet anlamışlardı. Bu nedenle daha önceden ileri çıkmalarına izin vermedikleri Anadolu'daki Yunan ordusuna, General Milne Hattı'nda yeşil ışık yakmışlar ve bundan sonra 22 Haziran 1920'de başlayan Yunan taarruzu, 20 Temmuz'da Bursa ve 5 Ağustos'ta da Uşak'ın düşmesi ile sonuçlanmıştı¹⁴⁸. Bu arada Yunanlılar, Balıkesir, Alaşehir ve Nazilli'yi de ele geçirmişlerdi. Aynı şekilde 20 Temmuz'da Trakya'dan da bir saldırı başlatan Yunanlılar Tekirdağ ve Edirne'yi işgal ederek 26 Temmuz'da bölgede kontrolü ele aldılar. Böylece 9 Ağustos'a kadar devam eden Yunan işgali, müttefiklerin arzu ettiği şekilde gerçekleşmişti.

10 Ağustos 1920 tarihinde Sevr Barış Antlaşması, İtilaf Devletleri ile İstanbul Hükûmeti arasında imzalandı. Sevr Antlaşması bir bakıma, Avrupalı büyük devletlerin XIX. yüzyıldan beri milletlerarası bir problem haline getirdikleri "Şark Meselesi"nin çözüme kavuşturulması anlamına geliyordu. Kesin hatları Birinci Dünya Savaşı'nda belirlenmiş olan ve Osmanlı Devleti'nin yıkılıp "Türk'ün Avrupa'dan atılarak geldiği yere gönderilmesi"ni öngören gizli-açık tertipler böylece gerçekleşecekti. Ne var ki zaman ve olayların gelişimi, meselenin çözümlenmediğini, en azından böyle çözümlenemeyeceğini ortaya koyacak, son sözü Türk milleti söyleyecekti¹⁴⁹.

Venizelos, ülkesine kazandırdığı bu başarıların sarhoşluğu içinde yeniden yasal olarak iktidara gelmek amacı ile 1920 Kasımı'nda genel seçimlerin yapılacağını ilan etmiş ve muhalefete her türlü demokratik imkânın sağlanacağını açıklamıştı. Bu arada maymunlarla oynamaya meraklı genç Yunan Kralı Aleksandr, bir maymun ısırtığı sonucunda kuduza yakalanarak ölmüştü. Venizelos ise 14 Kasım'daki seçimleri kaybetmiş ve 17 Kasım'da istifa ederek Fransa'ya gitmişti. Aralık'ta yapılan bir halk oylaması ile de Yunanlılar, büyük bir çoğunlukla Konstantin'in Atina'ya dönüp tahta oturmasını kararlaştırdılar.

¹⁴⁷ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.91-94, 102-103.

¹⁴⁸ Yuluğ Tekin Kurat, "Yunanistan'ın Küçük Asya Macerası", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri* (20 Temmuz 1974'e kadar), *Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler*, Ankara 1986, s.411-412.

¹⁴⁹ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.104.

Konstantin'in 19 Aralık 1920'de Atina'ya dönmesi ile Yunanlıların "Küçük Asya Macerası" yeni bir aşamaya girmiştir.

3- Birinci İnönü Mubarebesi ve Londra Konferansı (21 Şubat-12 Mart 1921)

Konstantin'in Yunan tahtına yeniden çıkması, İngiltere ve Fransa'da olumsuz etki yapmış ve her iki hükûmet Atina'ya yapmakta oldukları ekonomik yardımı kesmişlerdi. Konstantin bunun üzerine İtilaf devletlerine kendisini kabul ettirebilmek için Venizelos'un Anadolu politikasına sahip çıkmış ve Yunanistan'ın Sevr politikasında hiçbir değişiklik olmadığını gösterebilmek amacı ile iklim şartları elverişli olmadığı halde 1921 Ocak ayında Eskişehir'e saldırı emrini vermişti¹⁵⁰. Yunanlılar, Bursa ve Uşak muntikalarından Eskişehir ve Afyon istikametlerinde 6 Ocak 1921'de ileri harekete geçmişler, üç günlük yürüyüşten sonra 9 Ocak günü İnönü mevzilerinin önüne gelmişlerdi. Asıl muharebe 10 Ocak günü sabah saat 6.30'da Yunanlıların taarruza geçmesi ile başladı. Saldırısı Türk ordusu tarafından durdurulan Yunan kuvvetlerine karşı asıl zafer 10 Ocak 1921'de kazanılmıştı. Yunan ordusu ertesi günü tekrar Bursa civarındaki eski mevzilerine çekilmek zorunda kaldı¹⁵¹.

Daha önceden Uşak ve Bursa'ya zorlanmadan giren Yunanlılar, İnönü hezimetlerini, bu operasyonun sadece bir keşif harekâtı olduğunu iddia ederek örtmeye çalışmışlardı. Birinci İnönü Zaferi üzerine, İtilaf Devletleri'nin Yunanistan'ın Anadolu'daki millî hareketi ortadan kaldıracığına olan güvenleri sarsılmaya başlamıştı. Nitekim İtalya'nın yaptığı öneri kabul edilmiş ve Sevr Antlaşması'nın Londra'da toplanacak bir konferansta yeniden gözden geçirilmesi uygun görülmüştür.

21 Şubat-12 Mart 1921 tarihleri arasında toplanan Londra Konferansı'nda, başta Fransızlar ve İtalyanlar olmak üzere Müttefikler, Kocaeli yarımadası ve İstanbul'un Türk yönetimine bırakılması gibi bir takım küçük tavizler vermek suretiyle, Mustafa Kemal'i direnişten vazgeçirmek planı üzerinde duruyorlardı. Bunun için Ankara hükûmetini tanımadıkları halde, TBMM temsilcilerini de konferansa çağırmak zorunda kalmışlardı¹⁵².

Londra Konferansı'nda öncelikle Trakya ve İzmir'de yapılan nüfus mübadeleleri ile ortaya çıkan durumun milletlerarası bir komisyon tarafından tetkik ve tespiti üzerinde duruldu. Türk heyeti böyle bir araştırmanın ancak

¹⁵⁰ Kurat, "a.g.m.", s.412-413.

¹⁵¹ Eroğlu, a.g.e., s.173-174.

¹⁵² Kurat, "a.g.m.", s.413.

bölgelerdeki Yunan birliklerinin çekilmesinden sonra kabul edilebileceğini ifade etti. Ancak, Yunan Başbakanı Kalogeropulos bu teklifi kabule yanaşmadı. Londra'da ayrıca, Türkiye üzerinde malî kontrol, Boğazlar, Kürdistan gibi meseleler tartışıldıysa da Türk heyetinin "Misak-ı Milli" prensiplerinden taviz vermemesi üzerine konferans bir sonuca varamadan dağıldı.

4- İkinci İnönü Muharebesi

Konstantin, Sevr'in mutlaka ve zorla kabul ettirilmesi için yeni bir harekât başlatacağını açıklamış ve Yunanistan'da üç tertibin daha silah altına alınmasını istemişti. Tasarlanan bu yeni saldırı daha Londra Konferansı esnasında ele alınmış ve Birinci İnönü Muharebesi'nin ardından daha geniş çaplı bir harekât için hazırlıklara girişilmişti. 23 Mart 1921 günü ileri harekâta geçen Yunanlılar, biri Afyonkarahisar diğeri Eskişehir istikametinde iki koldan saldırıyı başlattılar. 24 Mart'ta Dumlupınar, 27 Mart'ta da Afyon düştü. Eskişehir yönünde gelişen Yunan saldırısı ise Birinci İnönü Muharebesi'nde takip edilen yoldan ilerlemekteydi. İnönü mevkiindeki çatışmalar 27 Mart sabahı başladı. Türk savunması karşısında Yunan kuvvetleri 31 Mart'tan itibaren bu kere de Bursa yakınlarındaki mevzîlerine çekilmek zorunda kaldılar. 1 Nisan'da sonuçlanan İkinci İnönü Muharebesiyle Yunanlılar, Türk savunmasını aşabilmek için daha geniş çaplı bir harekâtın gerektiğini anlamışlardı¹⁵³.

İkinci İnönü Muharebesi'nden sonra, İtalya ve Fransa gibi İngiltere de, Yunanistan'ın Ankara'dan Mustafa Kemâl Paşa tarafından organize edilen Türk kuvvetleriyle başa çıkamayacağını anlamıştı¹⁵⁴. İngiltere 14 Nisan'da Yunanistan'a "kat'î tarafsızlığını" bildirmiş, İngiliz Generali Henry Nilson da Yunanlılara yeni bir saldırıdan kaçınmalarını tavsiye etmişti. İtilaf Devletleri'nin de ortaklaşa yayınladıkları "tarafsızlık beyannamesi"ne rağmen Yunanlıların ileri harekâtdan vazgeçmeyecekleri ortadaydı. Bu arada müttefikler Paris'te toplanarak Trakya'yı Yunanistan'a bırakacak ve İzmir'i muhtar bir yönetime teslim edecek şekilde anlaşmanın sağlanması için iki tarafa da aracılık etmek istediler. Ancak Yunanlılar, "yüzyıllardan beri gelenekleşmiş olan emellerinden" (Megali İdea) vazgeçmeyeceklerini, ayrıca Birinci Dünya Savaşı'ndaki fedakârlıklarına karşılık kendilerine Sevr ile tanınan hakları korumaya kararlı ve muktedir olduklarını ileri sürerek, bu aracılık girişimine olumlu cevap vermediler¹⁵⁵.

¹⁵³ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.122-124.

¹⁵⁴ Kurat, *a.g.m.*, s.414.

¹⁵⁵ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.125-126.

Konstantin ve hükûmeti Anadolu'da üçüncü bir saldırı için ülkenin bütün imkânlarını topyekûn seferber etmişler, Yunan Parlamentosu oybirliği ile savaş için 650 milyon drahmilik bir ödenek kabul etmiş ve yedi tertip daha silah altına alınarak, orduya 53.000 kişi daha katılmıştı. Bu arada Konstantin ise 11 Haziran 1921'de Atina'da yapılan görkemli bir törenden sonra orduyu denetlemek üzere İzmir'e gitmişti. 13 Temmuz'da Afyonkarahisar, 17 Temmuz'da Kütahya ve 19 Temmuz'da Eskişehir'in alınması üzerine Atina gazeteleri İstanbul'un Yunanistan'a ait olduğundan söz etmeye başlamışlardı. Ancak 1921 Ağustos'unda Yunanlıların yöneldikleri hedef İstanbul değil, emellerine ulaşmalarının tek engeli olan Ankara idi¹⁵⁶.

5- Sakarya Meydan Muharebesi

Yunan taarruzunun ilk safhalarında Afyon, Kütahya, Eskişehir ve Sivrihisar düşmüş, Yunan ordusu Ankara'ya çok yaklaşmıştı. Polatlı'ya ve Haymana'ya kadar ilerleyen Yunan kuvvetleriyle Türk kuvvetleri arasında çok şiddetli çarpışmalar oldu. Yunan ordusu yirmi günden fazla süren Sakarya Meydan Muharebesi'nde bozguna uğramış, 2 Eylül günü saldırıdan vazgeçmek zorunda kalmış ve 11 Eylül'den itibaren de geri çekilmeye başlamıştı. İki gün sonra, 13 Eylül 1921'de Sakarya nehrinin doğusunda hiçbir Yunan artığı kalmamıştı¹⁵⁷. Yunanlılar tarihte eşine rastlanmayan bir "Elen İmparatorluğu", bir "Modern Bizans İmparatorluğu" emeliyle Sakarya'ya gelmişlerdi. Üç bin yıldır yaşatıldığı söylenen ve yüzyıldır Türk'e karşı saldıran Megali İdea'ya Sakarya'da dur denilmişti. Elenlerin Megali İdeası için Sakarya nehri bir kement olmuştu¹⁵⁸.

21 Mart 1922'de Paris'te toplanan İtilaf Devletlerinin "Şark Konferansı"nda Türk ve Yunan hükûmetlerine mütareke teklifinde bulunulmuştu. Başarısızlıkla sonuçlanan bu mütareke teşebbüsünün ardından Yunanlılar Ege ve havalisinde yeni hareketlere giriştiler. Yunan birlikleri 18 Nisan ile 30 Nisan arasında, İtalyanların boşalttığı Menderes vadisi ile Söke ve Kuşadası'nı işgal ettiler. 7 Haziran'da ise Samsun denizden topa tutuldu. Temmuz ayının sonlarında Yunan birliklerinin İstanbul'u işgal etmesi fikrî yoğunluk kazandıysa da, bunun sonuçlarının ortaya çıkaracağı olumsuzlukları göze alamayan müttefik devletler aldıkları ortak kararla bu fikirden vazgeçtiler¹⁵⁹.

¹⁵⁶ Kurat, "a.g.m"., s.415-416.

¹⁵⁷ Hatipoğlu, a.g.e., s.129.

¹⁵⁸ Kurat, "a.g.m"., s.416.

¹⁵⁹ Hatipoğlu, a.g.e., s.132-134.

6- Büyük Taarruz

Gazi Mustafa Kemal Paşa, 4 Mart 1922'de Büyük Millet Meclisi'nin gizli bir toplantısında, "Ordumuzun kararı, taarruzdur. Fakat bu taarruzu tehir ediyoruz. Sebebi, hazırlığımızı tamamen ikmale biraz daha zaman lazımdır. Yarım hazırlıkla, yarım tedbirlerle yapılacak taarruz, hiç taarruz etmemekten daha çok fenadır" diyordu¹⁶⁰. Nitekim Mustafa Kemal, sonuca diplomasi yoluyla gidilemeyeceğini kestirdiğinden, Büyük Taarruz hazırlıklarını yoğunlaştırmış ve bu sırada Yusuf Kemal ve Fethi beyleri Türk tezini anlatmak üzere Avrupa başkentlerine göndererek gerçek niyetini ustalıkla saklamayı başarmıştı¹⁶¹.

26 Ağustos sabahı Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, yanında Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa, Garp Cephesi Komutanı İsmet Paşa ve Birinci Ordu Komutanı ile birlikte muharebeyi yakından izlemek ve idare etmek üzere Kocatepe'deki gözetleme yerine çıktılar. Tarihî taarruz burada başladı. Topçuların sabah saat 4.30'da açtıkları ta'ciz ateşi ile başlayan harekât, saat 5'de önemli noktaları hedefleyen yoğun topçu ateşi ile devam etti¹⁶². Yunan Komutanı Hacı Anesti İzmir'deki konforlu karargâhından emirler verip talimatlar gönderiyordu. Türk taarruzu 30 Ağustos'da Dumlupınar'da beş Yunan tümenini hareketsiz hale getirmiş, imha harekâtıyla da "büyük felaket" Yunan ordusunun üstüne çökmüştü. Büyük Taarruz başladığından beri geri çekilen Yunanlılar 31 Ağustos'ta Uşak'ı, 2 Eylül'de Aydın'ı, 4 Eylül'de Alaşehir'i, 5 Eylül'de Kasaba'yı, 6 Eylül'de Manisa'yı yakarak İzmir'e doğru kaçıyorlardı.

Nihayet, 9 Eylül 1922 günü öncü Türk süvari birliği İzmir'e girerken peşinden Mürsel Tümeni geliyordu. Panik yüzünden Yunan birliklerinin ve Hristiyan halkın büyük bir kısmı kelimenin tam anlamı ile "denize dökülmüştü". 11 Eylül'de de Bursa'nın kurtulmasıyla, Büyük Millet Meclisi'nin kürsüsüne Bursa'nın Yunan işgâline uğramasının işareti olarak konulan siyah örtü kaldırıldı. Böylece Yunanistan'ın 15 Mayıs 1919'da fiilen başlattığı "Küçük Asya Macerası" Eylül 1922'de hezimetle sona ermişti.

3-11 Ekim 1922 tarihleri arasında İtilaf Devletleri'yle Yunanistan ve Türkiye'nin katıldıkları Mudanya Konferansı'nda ise Doğu Trakya'nın, Boğazlar ve İstanbul'un geleceği konuları görüşülmüş, 11 Ekim günü de Mudanya Mütarekesi imzalanmıştı. Bu mütarekeye Yunanistan ancak 14 Ekim'de imza koymuş ve Doğu Trakya'nın da Yunanlılarca boşaltılması sağlanmıştı¹⁶³.

¹⁶⁰ Eroğlu, *a.g.e.*, s.189.

¹⁶¹ Kurat, "a.g.m"., s.420.

¹⁶² Eroğlu, *a.g.e.*, s.190.

¹⁶³ Hatipoğlu, *a.g.e.*, s.137-140.

Mudanya Mütarekesi'nden üç hafta sonra, İngiltere, Fransa ve İtalya, Müttefik Devletler adına bir çağrı yaparak, Barış Konferansı'nın toplanmasını istediler. İsmet Paşa'nın başkanlığındaki Türk heyetinin katıldığı konferansa, Yunanistan, savaşın başından beri İngiltere'nin koruyuculuğuna sığınmış bulunan eski Başbakanı Venizelos'un yönettiği bir delegasyonla gitti. Konferans 20 Kasım'da başladı. Ancak müttefiklerle özellikle Osmanlı borçları, Musul meselesi, kapitülasyonlar ve öteki imtiyazların kaldırılması konularında derin anlaşmazlıkların ortaya çıkması üzerine, 4 Şubat'ta toplantı dağıldı. Lozan görüşmeleri 23 Nisan 1923'te yeniden başladı ve 24 Temmuz'da Barış Antlaşması ve ekleri imzalandı. Daha önce, 30 Ocak'ta imzalanmış bulunan Türk-Yunan Sözleşmesi de, son senet kapsamına alındı.

Lozan görüşmelerinin ilk döneminde Türkiye ile Yunanistan; askerî esirler ve sivil tutukluların değişimi; iki devlet arasındaki sınırın, Mudanya Mütarekesi'nde tespit edildiği gibi Meriç nehrinden geçmesi, İmroz, Bozcaada ve İtalya'nın egemenliğindeki Oniki Ada dışındaki Doğu Ege adalarının silahsızlandırılma şartı ile Yunanistan'ın egemenliğine bırakılması; Türkiye'deki Rumlarla Yunanistan'daki Türklerin mübadelesi konularında anlaşmaya varmışlardı. Pürüzlü tek nokta, Yunan ordularının ülkemize verdiği zararın giderilebilmesi için istenilen tazminat konusuydu. Lozan Konferansı'nın ikinci döneminde, Yunanistan'ın böyle bir tazminatı ödeyemeyecek durumda olduğunu gören Türk temsilcileri, tazminâta karşılık Edirne Karaağaç'ın Türk sınırları içine konulmasıyla yetinince, bu mesele de da çözülmüş oldu¹⁶⁴.

Avrupa'nın önde gelen devletlerinin maşası ve oyuncağı olmayı kabul ederek "İstanbul'u almak, Bizans'ı kurmak, Megali İdea'yı gerçekleştirmek" gibi olmayacak hayallerin peşinde koşan Yunanlılar'ın Anadolu macerası büyük bir hüsrân ve hayal kırıklığı ile son bulmuştur. İstanbul'un işgal altında olmasından cesaret alarak, Türk milletine boyun eğdirebileceklerini sanan Yunanlıların ve onları oyuncak gibi kullanan "Büyük" devletlerin en büyük hataları, Ankara'da Mustafa Kemâl Paşa'nın önderliğinde teşkilâtlanan Türk milletinin bağımsızlık tutkusunu ve ölmeyi esir olmaya tercih eden anlayışını hesâba katmamaları olmuştur. Nitekim Türk milleti bağımsızlık konusundaki azim ve kararlılığını Balkan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve İstiklâl Savaşı ile geçen uzun, yorucu, yıpratıcı ve eşi görülmedik bir tarihî dönemin sonunda, Osmanlı Devleti'nin mirasçısı olan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurarak göstermiştir.

164 Gürel, a.g.e., s.36.

VI- Genel Değerlendirme

Yüzyıllar boyu Osmanlı Devleti tebeası olarak Türk idaresinde rahat ve müreffeh bir hayat sürmüş olan Rumlar, millî ve dinî kimliklerinin korunması ve geliştirilmesi konularında hiç bir müdahale ile karşılaşmamış, hatta büyük imtiyazlar tanınarak devletin en üst kademelerinde söz ve mevki sahibi olmuşlardır. Her ilişkisini sömürge zihniyeti perspektifine oturtan Avrupa devletleri, Osmanlı Devleti ile olan bütün ilişkilerini de bu çerçevede ele almışlardır. Türkün Avrupa'dan hatta Anadolu'dan çıkarılması için birçok vasıta denenmiş, fakat bunlar içinde en etkili ve acı olanı Osmanlı Devleti içinde asırlarca adil ve kardeşçe yaşayan unsurları devlete karşı kışkırtmak olmuştur. Osmanlı Devleti'ni içten çökertmek için ilk etapta istismara açık bir yapıya sahip olan Rumlar kullanılmıştır. Rumlar bir takım vaatlerle harekete geçirilmiş, nüfus olarak kalabalık oldukları bölgelerde isyana teşvik edilmiş, devlete karşı organizeli ve teşkilatlı mücadele için aynî ve nakdî yönden desteklenmiştir.

1- Gayr-i Müslimlere Yönelik Saldırıları

1830 yılında Avrupalı büyük devletlerin himayesinde kurulan kukla Yunanistan Devleti, batıdan aldığı güç ve destekle yalnız Türklere karşı değil Bulgar, Ulah, Arnavut gibi yüzyıllar boyu birlikte yaşadıkları aynı dinden insanlara karşı da saldırgan bir tavır içine girerek Balkanlar'da yayılmacı bir politika izlemiş, daha sonra bu siyasetini Ege adalarına, hatta Anadolu'ya kadar taşımıştır. Rumların bu tutumundan buralarda yaşayan Yahudiler de nasibini almışlardır.

Devlet eli ve desteğiyle bu gaye için teşkil olunan çeteler, aynı zamanda dinî bir hüviyete sahipti. Çünkü Rum kiliseleri maddî ve manevî her türlü yardımı bu çetelere sağlıyor, zor zamanlarda çete mensuplarını kiliselerde barındırıyorlardı. Ayrıca Rum kiliseleri ile Ulah ve Bulgar kiliseleri arasında ortaya çıkan mücadelede Rum kiliseleri bu çeteler vasıtasıyla diğer kiliseler üzerinde baskı kurmuş ve onları faaliyet yapamaz hale getirmiştir. Mesela Kesriye Rum Metropolidi emrindeki silahlı Rumlarla birlikte iki Bulgar kilisesini işgal edip papazı ve kocabaşları dövmüşlerdir (belge 4). Florina'da Bulgar Kilisesi'ni Rum Patrikhanesi'ne bağlamak için Rumlar tarafından Bulgar ahaliye baskı yapılmış ve Nevaska nahiyesinde bir Bulgar papaz ile iki kişi öldürülmüş (belge 5); Vernova köyüne de elli altmış kişilik bir Rum çetesini baskın yaparak köyün kilisesinde bulunan Bulgarca kitapları yakmışlardır. Aynı çete Osince karyesi papazını da yaralamıştır (belge 15). Florina'nın Armancika köyünü de basan kalabalık bir Rum çetesini, buradaki Bulgar kilisesinde bulunan kitap ve evrakı yakıp papazla iki Bulgarı yanlarında götürmüşlerdir (belge 22). Ahalisi

Ulah olan Görice'inin Palaskulübe köyünü basan Rumlar, köyün kilisesindeki Ulahça yazılı kitapları yakmışlar, halkı da Ulah lisanıyla ayin yapmamaları konusunda tehdit etmişlerdir (belge 17). Patrikhane'nin emriyle Görice Rum metropolidi, köy papazlarını çağırarak nüfus sayımında Ulah ve Arnavutların Rum olarak yazılmalarını, yazılmayı reddedenlerin afaroz edilmesini istemiştir (belge 20).

Rumlar, Manastır'da inşa etmekte oldukları mabedin yapımının durdurulması için Ulahlara baskı uygulayarak Ulah başpapazını ağır yaralamışlardır (belge 24). Marihova nahiyesine bağlı Beceşte köyüne gelen otuz altı kişilik bir Rum çetesi Papaz Niko'nun evini basmış, bütün dinî kitapları gaspettikleri gibi ahaliyi evlerinden çıkararak Rum Patrikhanesi'ne intisap etmeleri hususunda tehdit etmişlerdir (belge 29).

Rum ve Ulahlar arasındaki gerginliğe Rum metropolidinin sebep olduğu ve idaresi altındaki Manastır Rum Hastahanesi'nde Rum eşkiyasının tedavi edildiği (belge 33); Gevgili'de Oşanı köyü bekçisi Ulah Kriste Payo'nun, Rum çetesini ihbar ettiği bahanesiyle papazın da içinde bulunduğu Rumlar tarafından ağır şekilde dövülmesi gibi olaylar da (belge 40) Rumların kendi dışlarındaki Hristiyanlara uyguladıkları zulmü ispatlamaktadır.

Bunlardan başka Rumların uyguladığı zulümle ilgili olarak da başka belge örnekleri kitapta yer almaktadır:

Drama Rum metropolidi serseri Arnavutları kullanarak Bulgarları öldürmüştür (belge 46). Bulgarca ayin yapmak isteyen Eğridereli bir Bulgar ise Rum eşkiyası tarafından öldürülmüştür (belge 53).

Kesriye'ye bağlı Oşteme köyünde de Eksarhhane'yi basan altmış kişilik bir Rum çetesi dört kişiyi öldürmüştür (belge 59).

Rumlar eğitim öğretimi de darbelemek ve Rumcadan başka dilde eğitim yapılmasını engellemek için çok ağır tedbirler uygulamışlardır. Bir mektupta yüz kadar Bulgar çocuğunun okuduğu bir mektebin Rumlar tarafından yakıldığı ve çocukların açıkta kaldığı yazılıdır (belge 84).

Görice'nin Kilisora nâhiyesinde Rum eşkiya çetelerinin mezâlimi neticesi Ulahların çeşitli yerlere kaçtıkları, nahiye kalanlara çocuklarını Rum mekteplerinde okutmaları için baskı yapıldığı bildirilmiştir (belge 56).

Karacaabat kazası Pojan ve Tiresine köylerini basan Rum çetesi, on yedi Bulgarı öldürüp okul ile birlikte yirmi yedi evi de yakmışlardır (belge 78).

Rumeli vilâyetlerinde oturan ve Eksarhhane'ye mensup Bulgar ahalisi Rum Patrikhanesi tarafından Eksarhhane'den ayrılıp Rum Patrikhanesi'ne intisap etmeleri için baskıya maruz bırakılmış, kilise okullarına ve öğretmenlerine saldırılarda bulunulmuştur (belge 79).

İhtidâ ederek Müslüman olan Rum kadın ve kızları, Rum metropolidi tarafından bir bahane ile Yedikule'deki Rum ve Ermeni hastahanelerine sevk edilerek işkenceye tâbi tutulmuşlardır (belge 83).

Yunan çeteleri daha çok eylemlerini kırsal kesimde, yani merkezden uzak yerleşim yerlerine karşı yapmaktaydılar. Baskı ve mezâlim bu savunmasız halkı oturdukları köy ve kasabalarını terke mecbur ediyordu.

Korfu'da bir kız çocuğunun Hamursuz Bayramı'nda öldürülmesi ve Rum baskılarının artması sebebiyle Yahudiler kabileler halinde İstanbul'a göç etmeye başlamışlardır (belge 3).

Kesriye'de köylerine dönmekte olan Bulgarlara Rum çetesi tarafından baskın yapılmış ve beş Bulgar öldürülmüştür (belge 6).

Florina'nın Srebreno Bulgar köyüne saldıran Rum eşkıyası iki kişiyi öldürüp iki kişiyi de yaralamış, geri dönerken de yanlarında on beş kişiyi götürmüşlerdir (belge 11).

Yine Florina'nın Nolyan-ı Bâlâ köyünde bir düğün evine saldıran Rum eşkıya çetesi, evi ateşe verip çoğu kadın ve çocuk on üç kişiyi öldürmüşlerdir (belge 26).

Karaferye'nin Barayniçe Çiftliği'ne saldıran Yunan eşkıyası on üç Bulgarı nehre atarak öldürmüşlerdir (belge 12). Odun kesmek üzere ormana gitmekte olan Gevgili'ye bağlı Moin köyünden dört Bulgar, önlerine çıkan Rum çetesi tarafından balta ile başları kesilerek öldürülmüştür (belge 18).

Grebene'nin Avrala köyünde Uahlara ait evler Rumlar tarafından yakılmıştır (belge 27).

Karaferye'nin Golişani, Gornotopanova, Yanpişte, Monoşpitya, Kopanova köylerine saldıran Rum çeteleri bir çok Bulgarı öldürmüş, çok sayı da evi de yakmışlardır (belge 37).

Belgelerin bazılarında da görüleceği gibi Rumlar zorla ve baskı ile kendi milliyetinden olmayan insanlar üzerinde Rumlaştırma siyaseti izlemiştir. Karaferye'nin bir çok Bulgar köyünü basan Rum eşkıyası, halkı Rumlaştırmak ve

kiliselerde Rumca ayin yapılması için insanları tehdit edip çok sayıda Bulgarı öldürmüşlerdir (belge 37).

Halkı Bulgar olan Horpeşte'nin Ezereç köyünü basan Rum çetesi, Rumluğu kabul etmeyen halkı öldürülecekleri yönünde tehdit etmişlerdir (belge 45).

Katrin Piskoposu Paztinosa'nın emri ile Meclis-i İdare'nin Ulah azâsı Naki'nin Rumluğu kabul etmesi için kardeşi, Rum çetesi tarafından kaçırılmış ve ölümle tehdit edilmiştir (belge 61).

Siroz kazasına bağlı Karlıköy ahalisi de Rumlaştırılmak için baskı altında tutulmuş ve Bulgar ahali Rum metropolidinden, Rum olduklarına dâir pusula almaları için tazyike maruz bırakılmışlardır (belge 63).

2- Türklere Yönelik Saldırıları

Yunanlılar Mondros Mütârekesi'nin öngördüğü şartların oluştuğu bahanesiyle özellikle İngilizlerin tahrik ve kışkırtmasıyla hareket ederek Türkler üzerinde soykırım uygulamaya başlamışlardır. Türklere karşı acımasız bir mücadele içerisine giren Yunanlılar, teşkil ettikleri ve devlet tarafından da desteklenen çeteler vasıtasıyla katliâm ve tecâvüz hareketlerine girişmişlerdir.

Tırhala, Yenişehir ve Golos'taki üç ayrı komiteye Yunanistan tarafından büyük yardımlar yapılmış ve Yunan kralı tarafından binlerce şakî techizatlandırılmıştır (belge 88). Yunanlılar, Türk nüfusu Balkanlar'dan uzaklaştırmak için başvurdukları baskı ve katliâma kutsal yerlere karşı giriştikleri şiddet eylemlerini de eklemişlerdir. Bu yolda, özellikle o bölgelerin Türklere ait olduğunu isbat eden cami ve benzeri tarihî eserlere karşı çok acımasız saldırılarda bulunmuşlardır (belge 112).

Tırhala'da yeni tamir edilen bir camiye Rum ahali ve çete mensupları tarafından yapılan saldırıda cami tahrip edilmiş, içinde ibadet eden Türkler de taş ve sopalarla yaralanmışlardır (belge 90).

Yunanlıların idaresine geçen topraklarda meskûn Türklere ait mektepler Rum mektebi haline getirilmiş, camilere kilit vurulmuş, Rum olmayan nüfus göçe zorlanmış ve göçe teşebbüs eden üç bin Türk yollarda perişan olmuştur. Türklerden boşalan köy ve kasabalara, başka bölgelerden ve devletlerden getirilen Rumlar yerleştirilmiştir.

Türklerin Hıristiyanlığı kabul etmeleri için asimilasyon uygulanmış, direnme gösterenler katledilmiş, kadın ve genç kızların namusları kirletilmiştir. Drama'da yapılan katliâmın duyulmaması için on beş köyün, diğer yerlerle olan irtibatı kesilmiştir (belge 105, 106, 108).

Yunanlılar bütün bu baskı ve zulümlerine rağmen, zorla mitingler tertip ettirerek Müslümanların Yunan Hükûmeti'nden memnun olduklarına dâir belge imzalattırarak İtilaf Devletleri temsilcilerine vermişlerdir (belge 127).

Vodine'nin eski eserlerinden Hünkâr Camii, Rumlar tarafından tahrip edilmiş ve Kur'ân-ı Kerîmler yerlere atılarak çiğnenmiştir. Burada faal olan Venizelistler ile Rum muhacirler ahalinin değerli eşyalarını çalıp, kadın ve kızların ırzlarına musallat olmuşlar, Türkleri beldeden göçe zorlamak için her türle işkence ve ezâyı uygulamışlardır (belge 115, 116).

Selanik, Demirhisar, Avrethisar, Lankaza, Karacaâbât ve Doksat'a Kafkasya'dan göç eden Rumlara verilmek üzere Türklerin evlerini, arazilerini, hayvanlarını ve hatta ekmeklerini dahi müsadere etmişler, kocalarının gözleri önünde kadınların ırzlarına geçmişler, Müslümanları Hıristiyanlığı kabul etmeleri için zorlamışlardır. Bu tecâvüz esnasında kendilerine karşı direnenleri, üzerlerine gaz dökerek yakma teşebbüsünde bulunmuşlardır (belge 101, 102, 110).

Kavala, Drama, Sarışaban, Pravişte kaza ve livalarına tabi köylerde Yunan askerleri büyük soygunlar yapmış, Müslüman ahaliyi evlerini tahliye etmeye zorlamışlardır (belge 118).

Rumlar, Türk nüfusunun meskun olduğu her yerde baskı ve şiddet uygulamışlardır. Girit adasında da bu gibi hadiseler vuku bulmuştur. Evlerini, eşyalarını, topraklarını terke mecbur kalan kırk bin Türk, Kandiye'de çok zor şartlar altında kalmışlar, tahminen bin Türk katledilmiş; katliam Avrupalı büyük devletler temsilcilerince bilindiği halde hiçbir girişimde bulunulmamış, Türkler tarafından terkedilen zeytin bahçeleri tahrip edilerek ağaçlar kesilmiştir (belge 93, 96). Türkler tarafından adada kurulan vakıf müesseselerine karşı zalimce hareket eden Rumlar, Kandiye'deki Hünkâr Camii bahçesinde, kanun ve teamüle aykırı olarak müze inşaatı başlatmışlardır (belge 97).

Batı Trakya'da da Rumlar büyük bir soykırım uygulamışlar, rastgele yakaladıkları Türkleri komiteci diye tutuklayıp işkence yapmışlar ve öldürmüşlerdir. Türklere baskı yaparak Londra Konferansı'na Yunan Hükûmeti'nden memnun olduklarına dâir telgraf göndertmişlerdir. Trakya'daki zulmü tahkik için kurulan heyetin çalışmaları da neticesiz kalmıştır (belge 121, 122).

Çorlu'da çeşitli bahanelerle tutukladıkları Türkleri işkenceye tabi tutmuşlar ve bir çoğunu öldürmüşlerdir. Baskı ile Türk köyleri boşaltılmış ve dışardan gelen Rumlar, bu köylere yerleştirilmiştir (belge 125, 126). Refet Paşa, tarafından Trakya'daki Yunan mezâlimi hakkında istatistikî bir cetvel hazırlanmıştır (belge 129).

Benzeri olayların yaşandığı Kıbrıs'ta da teşkilâtlanmaya başlayan Rum çeteleri, halkı Yunan emellerini gerçekleştirmek için ihtilale teşvik etmiş, kaza ve köylerde komiteler oluşturulmuştur. Komitelerin kışkırtmasıyla birçok Türk öldürülmüş, saldırılar neticesi çok sayıda cami tahrip edilmiştir (belge 100).

Emperyalizme karşı verilen İstiklâl mücadelesinin zaferle sonuçlanması ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasını izleyen yıllarda Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği üstün gayret ve Lozan Antlaşması'nın getirdiği karşılıklı güven Türk-Yunan ilişkilerini olumlu yönde etkilemiş, Balkanlar'da istikrarın sağlanmasında öncü rolü oynamış, fakat bu dönem fazla uzun sürmemiştir. Yunanistan çok geçmeden hakları Lozan'da garanti altına alınan Batı Trakya Türk'ü üzerinde asimilasyon politikasını tekrar uygulamaya koymuş ve burada yaşayan Türklerin hakları gasbedilmiştir. Ege Adaları'nı Türkiye aleyhine silahlandırmış; Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı için her türlü hile ve desiseye başvurmuştur. Bugün ise yeni oyunlar peşinde koşan Yunanistan Ege Suları'nın 12 mile çıkartılması talebi ve Güneydoğumuzda kanlı eylemler gerçekleştiren bölücü katillere verdiği destek ile geçmişte yaptığı hataları tekrarlamaya devam etmektedir.

II. BÖLÜM
BELGELERİN ÖZET
VE
TRANSKRİPSİYONU

**A - GAYR-İ MÜSLİMLERE YAPILAN
MEZÂLİM**

1

RUMLARIN AKHİSAR'DAKİ PROTESTANLARA BASKI YAPTIKLARI

[Saruhan'ın Akhisar kazasında bulunan Protestanlara, Rumlar tarafından baskı yapıldığı ve mallarının gasbedilerek kendilerinin ölümle tehdit edildiği Protestan vekili tarafından bildirildiğinden bu konuda gerekli tedbirlerin alınması.]

28 Ş. 1269 (6 Haziran 1853)

Ma'rûz-ı çâkerleridir ki,

Saruhan sancağına tâbi' Akhisar kazâsında bulunan Protestan tâ'ifesine hasebü'l-mezheb Rumlar tarafında icrâ-yı garaz ve nefsâniyet için rencide ve ta'addî ve kendilerinin telef ve i'dâmına kasd ve tesaddî olduğundan başka emlâkları dahi gâret olunarak tâ'ife-i merkûmenin râhat ve emniyetleri külliye münselib olduğundan ta'addiyât-ı vâkı'anın men' ve def'i husûsu Protestan vekili tarafından bâ-takrîr ifâde ve inhâ olunmuş olup nezd-i âsafânelerinde müstağnî-i ta'rîf ve beyân olduğu üzere her sınıf tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin istikmâl-i esbâb-ârâmiş ve istirâhât-bâlları matlûb ve mültezim olan usûl tebe'a-i perverî ve ma'delet iktizâsından olduğundan Rumlar tarafından bunlar hakkında îkâ' olunan cevır ü ezâ ve tesaddînin men' ve def'i ve tahkiye olunan gâret-i emlâk mâddesinin dahi bi't-tahkîk sahîh olduğu hâlde istirdâd ve ihkâk-ı hakk etdirilmesi husûsuna himem-i behiyye-i âsafâneleri der-kâr buyurulmak bâbından emr ve irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Ş. sene [12]69

Mustafa Nailî

BOA. A. MKT. UM. 140/21

2

YUNAN ASKERLERİNİN PALAMA KÖYÜNDEN BİR KİŞİYİ ÖLDÜRÜP DÖRT KİŞİYİ YARALADIKLARI

[Yunan askerlerinin Tırhala sancağına bağlı Palama köyünden bir kişiyi öldürüp, dört kişiyi muhtelif zamanlarda yaralayıp, hapsedmeleri üzerine ölenin yakınlarına tazminat ödenmesi ve yaralıların zarar ve ziyanlarının karşılanması hususunda gerekenin yapılması.]

6 Ca. 1287 (4 Ağustos 1870)

*Fî 6 Cemâziye'l-evvel sene [12]87 ve fî 23 Temmuz sene [12]86 târihiyle
Yanya Vilâyet-i Celîlesi'nden gönderilen tahrîrâtın sûretidir.*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Tırhala sancağı dâhilinde kâ'in Dömeke nâhiyesinde Palama karyesi ahâlisinden Fatandı (?) Milano'nun asâkir-i Yunaniyye tarafından katl ve nâhiye-i mezkûreye merbût Derbend Çiftliği ahâlisinden İstavri'nin diğer bir refîkiyle ahz ve darb ve habs edilmesinden ve kezâlik Nezird (?) Çiftliği'nden Çoban Koti ile Palamalı bir çobanı asâkir-i merkûme dutup darbetmelerinden dolayı vukû' bulan arz u iş'âr-ı çâkerâneme cevâben ve yetmiş altı numarası ve fî 23 Haziran sene [12]86 târihiyle murakkamen hâme-pîrâ-yı ta'zîm ve ibcâl olan emrnâme-i sâmi-i fehâmet-penâhîlerinde keyfiyet Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne iş'âr ile Yunan Hâriciye Nezâreti'yle bi'l-muhâbere alınan cevâbnâmede vukû' mâtde oraca dahi tasdîk olunup ol bâbda Fransızca vürûd eden evrâkın birer kıt'a sûreti leffen irsâl buyurulduğu merkûm Kostantin asker-i merkûme tarafından katl u telef edilmiş olmasından nâşî ahlâfına medâr-ı nisbet olmak üzere dîn-i şer'iyyesine ve darb ve habs edilenlerin zarar ve ziyânlarına mukâbil tazmînât taleb ve istihsâli hakkında sefâret-i müşârun-ileyhâya ta'lîmât-ı mukteziyye i'tâsı der-dest bulunduğu beyân-ı âlîsiyle bi't-tahkîk bu tazmînâtın ta'yîn-i mikdârıyla serî'an iş'âr ve ol cânib-i âliye arz u izbârı emr ü fermân buyurulmuşdur. Mâtde-i tazmîne dâ'ir mahalliyle ba'de'l-muhâbere keyfiyet dîvân-ı temyîz-i vilâyete havâle olunarak sûret-i hâle ve icrâ kılınan tahkîkâta göre maktûl-ı merkûm deyninin istîfâsı veresesi tarafından dahi taleb ve iddi'â olunduğu ve darb ve habs olunanlardan Koti'nin ol vakit asâkir-i Yunaniyye cânibinden eslihası alınmış ise de mu'ahharen yine kendisine redd kılındığı cihetle bu bâbda bir gûne iddi'â olmadığı ve tazmîn da'vâsında bulunmadığı anlaşılup ancak İstavri ile refîkinden biri darb ve diğeri sekiz gün İzdin'de habs edilmeleri işlerinin ta'tîline sebebiyet verdiğinden darb ve ziyânlarına mukâbil dört yüz gurusu alınması erbâb-ı vukûf ma'rifetiyle karârlaşdırıldığı misillü maktûl-ı merkûmun deyn-i şer'iyyesi dahi fazladan (?) on bin sîm-i hâlisleri fî'ât-ı câriyyesine tatbîkan bir dirhemi üçer gurusundan otuz bin gurusun istihsâli iktizâ-yı hâlden olmasıyla keyfiyet sefâret-i müşârun-ileyhâya beyân ve iş'âr olunmuş ve icrâ-yı iktizâsı mütevakkıf-ı emr ü irâde-i celîle-i hidiv-i a'zamîleri bulunmuş olmağın. Ol bâbda.

Vâli-i Vilâyet-i Yanya
bende
Ahmed Rasim

BOA. HR. SYS. 1623/45

3

*KORFU'DA BİR KIZ ÇOCUĞUNUN HAMURSUZ BAYRAMINDA
KATLEDİLMESİ SEBEBİYLE YAHUDİLERİN YUNANLILARIN
SALDIRILARINDAN KURTULMAK İÇİN İSTANBUL VE İSKENDERİYE
GİBİ YERLERE GÖÇ ETTİKLERİ*

[Korfu'da bir kız çocuğunun Hamursuz Bayramı'nda öldürülmesi nedeniyle Yunanlıların baskı ve saldırılarından canlarını kurtarmak için Yahudilerden altmış beş kişinin mal ve mülklerini terk ederek pasaportsuz olarak İstanbul'a geldikleri, ayrıca sekiz bin kadar Yahudinin de İskenderiyye vesâir yerlere göç ettikleri.]

18 Mayıs 1891

Nezâret-i Zabtiyye

Geçen Hamursuz'da Korfu adasında telef edilen bir kız çocuğundan dolayı Yunanlılar ile zuhûr eden arbede üzerine cânlarını kurtarmak için mâllarını mülklerini terkederek firâr etmiş olan Yahûdîlerden altmış beş nüfûs bugün İtalya Kumpanyası'nın Floro nâmındaki vapurı ile pasaportsuz olarak Korfu'dan Dersa'âdet'lerine gelmiş ve zabtolunan ifâdelerine nazaran Yunanlıların hücum ve tahakkümlelerinden dolayı kendilerinden başka sekiz bin kadar Yahûdî İskenderiye'ye vesâ'ir yerlere firâr ile canlarını kurtarmış oldukları gibi Korfu'dan Dersa'âdet'lerine daha bir çok Yahûdî geleceği anlaşılmış ve bunların pasaportsuz olmaları cihetiyle Hahamhâne'ye gönderilecek te'mînât-ı kaviyyeye rabtları münâsib gibi mütâla'a olunarak icrâsının icrâsı için me'mûrlar gönderilmiş olduğundan haklarında olunacak mu'âmelenin istîzânına cür'et olundu. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir.

Fî 6 Mayıs sene 1307

Nazım kulları

BOA. Y. PRK. ZB. 8/30

*KESRİYE RUM METROPOLİDİ İLE EMRİNDEKİ SİLAHLI RUMLARIN
İKİ BULGAR KİLİSESİNİ CEBREN İŞGAL ETTİKLERİ*

[Florina'ya bağlı Zeleniç ve Aydos köylerindeki Bulgar kiliselerinin Kesriye Rum metropolidi ve emrindeki silahlı Rumlar tarafından cebren işgal edilmesi ve Bulgar papazı ile kocabaşların Rumlar tarafından dövülmesi üzerine Bulgar halkın şikâyetçi olduğu, kiliselerin Bulgar Ortodoks halka iade edilmesi için gerekli tahkikatın yapılması.]

11 Ca. 1321 (5 Ağustos 1903)

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Aded: 604

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Kesriye Rum metropolidi ma'iyetinde müsellaḥ Rumlar bulunduğu hâlde Florina kazâsı dâhilinde Zeleniç karyesine giderek mahallî Bulgar ahâlisinin ileri gelenlerini nezdine celb ile kilisenin miftâhını kendisine teslîm etmeleri hakkında vukû' bulan teklîfine muvâfakat etmemelerine binâ'en Bulgar Papası Gi[y]orgi ve Kocabaşı İstoyan ve Nanço'yu adamlarına darbetdirdiği ve adamlarını kilisenin çatısına çıkarup cebren kapuyı açdırdığı ve Bulgarlardan kimse girememek için kiliseyi Mülâzim Halid Efendi'nin yed-i hıfzına tevdi' ve aynı mu'âmeleyi Aydos karyesindeki Bulgar kilisesine dahi icrâ eylediği Florina'dan iş'âr kılındığından ve Rum metropolidinin bu gibi teşebbüsât ve ta'addiyâtı sıfat-ı rûhâniyyesine yakışmayacak ahvâlden bulunduğundan bahsile mezkûr kiliselerin Bulgar Ortodoks ahâlisine teslîmi Bulgar Eksarhlığı tarafından bâ-takrîr istid'â kılınmasına nazaran bi't-tahkîk îcâb-ı hâlin îfâ ve inbâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 11 Cumâde'l-ûlâ sene [1]321

Fî 23 Temmuz sene [1]319

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

BOA. TFR. 1 A. 10/952

**BULGARLARIN RUM KİLİSESİNE GİRMELERİ İÇİN RUM
EŞKİYÂLARININ BİRİ BULGAR PAPAZI OLMAK ÜZERE İKİ KİŞİYİ
KATLEDİP BULGAR AHALİYE BASKI YAPTIKLARI**

*[Florina'nın Veşteran nahiyesindeki kilisenin Rum Patrikhane-
si'ne ait olduğuna dâir Bulgar halka bir belge imzalattırmak ama-
cıyla baskı yapan nahiye müdürünün uyarıldığı; otuz kadar Rum
eşkiyâsının, Neveska nahiyesine bağlı Prekopen köyünde biri Bulgar
papazı olmak üzere iki kişiyi katlettikleri ve civar köylerdeki Bulgar
ahalinin Rum Patrikhanesi'ne geçmeleri hususunda baskı yaptıkları.]*

24 B. 1322 (4 Ekim 1904)

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Aded: 668

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Müdîr-i nâhiye kendilerini müdürîyet dâ'iresine celbile münâza'un-fih olan kilisenin Rum Patrikhânesi'ne â'id olduğuna dâ'ir bir varakaya imzâ eylemelerini teklîf eylediğinden ve karyelerinde bulunan Rum ahâlinin eksarhhâneye tahvîl-i irtibât etdiklerinden bahsile icrâ-yı îcâbı istid'âsını hâvî Florina kazâsına tâbî' Veşteran karyesi muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesi tarafından huzûr-ı âlî-i âsafâ-nelerine takdîm edilüp havâleten tevdî' buyurulan arzuhâl zahrında kiliselerin yeniden münâvebeye vaz'ı gayr-i câ'iz ve Rumların Bulgar olduklarına dâ'ir ker-hen ve cebren verdirilmekte olduğu be-dîdâr olan evrâk üzerine şimdilik mu'âmele icrâsı kâbil olamayacağı der-kâr ise de me'mûrîn-i hükûmetin Rum olduklarına dâ'ir Bulgarlara evrâk imzâ ettirmek yolundaki teşebbüsât ve harekâtı da gayr-i câ'iz ve dâ'î-i mes'ûliyyet-i ahvâlden olduğu beyân-ı âlîsiyle bu cihetin tahkîkiyle müdürin mugâyir-i vazîfe-i harekâtda bulunduğu sâbit olursa hakkında mu'âmele-i lâzime îfâ ve netîcesinin arz u inbâsı irâde buyrulması ve bu bâbda Ohri Bulgar metropolidi tarafından dahi mürâca'at olunması üzerine sebkeden teblîğa cevâben Florina Kaymakamlığı'ndan bu kerre gelen tahrîrâtda mukaddemâ taraf-ı hükûmetden seddedilmiş olan mezkûr kiliseden dolayı bir gûne münâza'a ve ihtilâf zuhûruna meydân verilmeyeceğine dâ'ir irâ'e edilen bir varakayı imzâ etmeleri Veşteran nâhiyesi müdürî tarafından teklîf edilmiş ve bu

da ahâlinin müttehid olduklarından bahsile kilisenin küşâdını istid'â eylemeleri üzerine vukû' bulmuş ise de Bulgarların Rum olduklarına dâ'ir bir varakanın imzâ edilmesi gibi bir teklîfin vâki' olmadığı tedkîkât ve tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşılmış ve hattâ teklîf-i mezkûr üzerine ahâli-i merkûme izhâr-ı tereddüdle imzâdan istinkâf eylemelerinden nâşî evvelce ahâli tarafından verilen sözlere i'timâden küşâd edilen kilisenin de tekrâr seddedilmesi şikâyât-ı vâkı'ayı intâc eylemiş idüğü iş'âr kılınmasına mebnî kiliseyi teblîğât-ı adîde-i sâbika ahkâmına mugâyir olarak bilâ-istîzân küşâd ve seddeylemek ve varaka tanzîmiyle ahâliye imzâlatdırmak gibi ahvâle cür'et eden müdür-i mûmâ-ileyhin şedîden tevbîh ve ba'demâ bilâ-istîzân böyle bir hareketde bulunursa azledileceğinin teblîği ile berâber kilisenin de kemâ-kân mesdûd dutulması lüzûmu mezkûr kaymakamlığa teblîğ edilmiş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 18 Receb sene [1]322 ve
Fî 15 Eylül sene [1]320

Manastır Vâlisi
Ebû Bekir Hazım

Numara: 225

Huzûr-ı Celîl-i Hazret-i Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin on yedinci günü otuz kadar Rum eşkıyâsı Neveska nâhiyesine merbût Prekopen karyesine giden karye-i mezbûreli Daskal Kostantin Kondofça'yı katl ve Papa Nikola'yı berâberlerinde götürdükleri nâhiye müdürîyetinden iş'âr olunmasıyla tahkîkât ve ta'kîbât için zâbıta me'mûrunun hareket etdirilmiş olduğu ve netîcesi başkaca arz olunacağı mütekaddem 18 Eylül sene [1]320 târihli telgrafnâme-i çâkerî ile arzedilmişidi. Me'mûr-ı mûmâ-ileyh tarafından i'tâ edilüp cihet-i adliyyeye tevdî' edilen takrîrin leffen arz u takdîm kılınan bir kıt'a sûreti müfâdından keyfiyet tafsîlen karîn-i ilm-i âlî-i âsafâneleri buyurulacağı üzere eşkıyâ-yı merkûme Kesriye kazâsının Lehova karyesinden Ziso Dimo nâm şakînin riyâseti tahtında mezkûr Lehova ve Goruncu (?) ve Loşınçe (?) ve Florina'nın İsterebne (?) ve Naslıç'ın Rombalacı karyelerinden tertîb edilmiş otuz kişiden ibâret bulunduğu ve berâberlerine aldıkları Papa Nikola'yı dahi Prekopen karyesi kenârında bir dere içinde katleydikleri ve eşkıyâ-yı merkûme İsterebne (?) ve Prekopen ve Balkamış muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesine Kesriye Rum metropolidine mürâca'atla Rum Patrikhânesi'ne tebdîl-i intisâb eylemeleri lüzûmunu tenbîh etmiş oldukları anlaşılmış ve

ta'kîblerine şiddetle devâm edilmekde bulunmuş olmağla. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Recebü'l-ferd sene [1]322 ve
21 Eylöl sene [1]320

Florina Kaymakamı
bende
Abdullah Nuri

BOA. TFR. 1 MN. 49/4873

6

KESRİYE'DE RUM EŞKİYASININ BEŞ BULGARI ÖLDÜRDÜKLERİ

[Kesriye'den köylerine dönen altı Bulgardan beşinin Bubeşte köyü çayırında öldürüldüğü ve birinin kaçmayı başardığı, katillerin Yunan şapkası giymiş olmalarından ve Rumca konuşmalarından Rum eşkiyâ çetesine mensup olduklarının anlaşıldığı.]

7 Mart 1905

Telgrafnâme

Kesriye

Mahallî Numarası: 1512

Selanik'de Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

Dünki Pençşenbe günü Zağoriç karyeli Kahveci Nikola Nane ile Kotorili olup Zağoriç'de mukîm Yorgi İsteryo Kilisorapazarı'ndan ve Makrani karyesi bekçisiyle papası Kesriye'den avdet ve Bubeşte karyeli iki kişi Surviç(?)'den karyelerine azîmet ederken mezkûr Bubeşte karyesi altındaki çayırda hüviyetleri mechûl altı kişi önlerine çıkarak bi't-takrîb Zağoriç karyesine firâr edebilmiş olan mezkûr Makrani papasından mâ'adâsının katledildiği şimdi Zağoriç karyesi muhtarından alınan tezkire ile bekçinin ifâdesinden anlaşılp maktûllerin Bulgar kurâsı ahâlisinden olduğuna nazaran kâtillerin Rum eşkiyâsı olacağı melhûz bulunduğundan tahkîkât ve ta'kîbât-ı lâzime icrâsı zımnında me'mûrîn-i â'idesi ise müteheyyî-i azîmet bulunduğu ve keyfiyet diğer kazâlara, nevâhiye yazıldığı ve netâyic-i hâsılanın arzına müsâra'at edileceği ma'rûzdur. Fermân.

18 Şubat sene [1]320

Kesriye Kaymakamı
Tahsin

Telgrafnâme

Kesriye

Mahallî Numarası: 10582

Selanik'de Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmîsine

18 Şubat sene [1]320 târihli telgrafla arzolunduğu üzere Bubeşte karyesi çayırlarında Rum eşkıyâsı tarafından katl u itlâf edilen beş kişi hakkında mahallince icrâ etdirilen tahkîkât netîcesinden anlaşıldığına ve eşkıyâ yedinden firâra muvaffak olan Makrani karyeli Papa Toma'nın ifâdesine nazaran geçen pençşenbe günü Makrani karyesi bekçisi Yorgi ile Kesriye'den avdet ederken sa'at on bir raddelerinde Bubeşte çayırlarında müsellah üç kişi ve içlerinde teşhîs eyledikleri İsterebne karyeli yirmi-yirmi beş yaşlarında esmer çehreli, ter bıyıklı Cile nâmında bir şahıs ile diğer iki refîki önlerine çıkararak kendilerini der-destle daha ileride bulunan Bubeşteli Yovan ve Vasil ve Zağoriç karyeli Yorgi ve Kola'nın yanlarına götürdüklerinde içlerinden kebe ile sarılmış birisi sizi kapudan istiyor diye çağırmasıyla yukarıya doğru azîmetlerinde daha üç nefer şakî yanlarına gelerek yolcular miyânında bulunan Kilisoralı Vasil nâmındaki bir çocuk salıverildikten sonra eşkıyâ-yı merkûme kendilerini iki sıra yaparak önlerine silâh endâhtla arkadaşlarını katl u itlâf etdikleri sırada merkûm Papa Toma firârla Bubeşte ve andan Zağoriç karyesine ilticâ eylediği ve arkasından beş-on el silâh atıldığı hâlde isâbet etmediği ve eşkıyâ-yı merkûmenin Rum lisânıyla tekellüm ve üzerlerinde siyâh pantolon ve ba'zısının başında siyâh külâh ve birisinde Yunan şapkası bulunup cümlesinin gıra tûfengiyle ve Rum çetesine mensûb oldukları anlaşılmış ve ta'kîblerine gerek buradan ve gerekse Kilisora nâhiyesinden çıkarılan müfreze-i askeriyye tarafından civârında ve Yakova karyesinde taharriyyat-ı lâzime icrâ edilmiş ise de; bir ser-rişte ve emâreye tesâdüf olunamayup ma'a mâ-fîh yine ta'kîbât ve tahkîkâta devâm edilmekde bulunduğu ve maktûllerin vak'a gününden beri maktelde bulunup defn için cihâs olmadığı vesîle eden veresesini tarafından el-yevm kaldırılmayan cenâzelerinin defni husûsu Kesriye Bulgar papası tarafından bâ-tezkire teblîğ etdirildiği gibi teşhîs edilen İsterebneli Cile'nin der-desti Florina Kaymakamlığı'na yazılmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 22 Şubat sene [1]320

Kesriye Kaymakamı

Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 58/5725

*SELANİK'İN DAVUD-I BÂLÂ KÖYÜNÜ BASAN RUM ÇETESİNİN İKİ
BULGARI AĞIR ŞEKİLDE YARALADIKLARI*

[Selanik'in Davud-ı Bâlâ köyüne gelen yirmi-otuz kişilik bir Rum çetesinin köylülerden birkaç kişiyi bağladıkları ve milliyetlerini sordukları, Bulgar olduklarını söylemeye cesaret eden iki kişiyi kurşunlayarak ve bıçaklayarak ağır şekilde yaraladıkları, Rumların sürekli baskı ve saldırılarına karşı tedbirler alınması ve bu nedenle köylerinde bir askeri müfreze bulundurulması hakkında Davud-ı Bâlâ köyü abalisinin arzuhali.]

17 Mart 1905

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Âlîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Geçen Şubat mâhının üçüncü günü birâder ve akrabamız Davud-ı Bâlâ karyeli Prodan Kostantinof, karye-i mezkûreye Selanik'den avdet etmekde iken, Rum eşkiyâ çetesi tarafından katledilmiştir. Mâh-ı cârînin on birinci günü akşama karşı sa'at on bir raddelerinde yirmi-otuz kişiden mürekkeb bir Rum eşkiyâ çetesi, karyemize bi'd-duhûl bir kaç köylüyü bağladıkdan sonra hangi milletden bulunduklarını su'âle mübâşeret eylediler. Bulgar milletinden olduğunu söylemeye cesâret edenleri o anda katlediyorlardı. Rum eşkiyâ çetesi bu sûretle Hristo Nikola'yı kurşun ve kama ile cerhetdikleri gibi Hristo Gi[y]orgi'yi tehlikeli sûretde bir çok yerinden kama ile cerheylediler. İşbu fi'l-i katle karyemiz ahâlisinden ve Rum cemâ'atinden Gi[y]orgi Hristo Burgazlı ve Ostoyan Atanaş Marko dahi iştirâk ve eşkiyâya mu'âvenetde bulunmuşlardır. Lütfen ve kemâl-i merhameten mütecâsirîn hakkında îcâb-ı kânûnun icrâsıyla, cemâ'atimiz Rum eşkiyâlarının dâ'imî ta'addiyât ve ta'arruzâtına ma'rûz olduğu cihetle ileride dahi vukû'u melhûz ve hattâ muhakkak olan vukû'âtın önü alınmak için karyemizde bir müfreze-i askeriyyenin ikâme etdirilmesine müsâ'ade-i celîle-i hidîv-i a'zamîlerinin bî-dirîğ ve sezâvâr buyurulmasını gözyaşlar dökerek istirhâm ve niyâz eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Mart sene 1321

Bende	Bende	Bende
Mecrûh Hristo	Mecrûh Hristo	Selanik muzâfâtından Davud-ı
Nikola'nın birâderi	Gi[y]orgi'nin oğlu	Bâlâ karyesi ahâlisinden maktûl
İlya Nikola	Sotir Hristo	Proda'nın birâderi
		Hristo Kostantin

Müfettiş-i Umûmîlik

25 [Mart] sene [1]321

Eşkiyânın ta'kîbi için kuvve-i kâfiyye ve tahkîkât-ı lâzimenin icrâsı zımnında da me'mûrîn-i lâzimenin sevk ve i'zâm olunduğu 12 Mart sene [1]321 târihli tezkire münderecâtından anlaşılmış idiyse de netîce-i tahkîkât ve ta'kîbâtıdan henüz ma'lûmât verilmediği ve metn-i istid'âda cinâyetde medhallerinden bahsolunan iki şahıs hakkında dahi tahkîkât icrâsı lâzım geleceği cihetle netâyici bildirilmek üzere serî'an ve mazrûfen Selanik Merkez Kaymakamlığı'na.

Fî 15 Mart sene [1]321

Vürûdu fî 17 Mart sene [1]321

24

Vak'anın ihbâr olunmasını müte'âkib derhâl mustantık ve belediye tabîbi ile birlikde bi'z-zât mahall-i cürme azîmet ve tahkîkâta müsâra'at olunmuştur. Mecrûhlardan Bulgar milletinden Hristo Yorgi ifâdesinde münâferet-i milliyye sevkiyle kilise mes'elesinden mütevellid ihtilâf üzerine çiftliğe bağteten gelen bir çete Rum eşkiyâsı tarafından milliyeti ba'de's-su'âl cerhedildiğini ve kilise ihtilâfından mütevellid igbirâr dolayısıyla eşkiyânın vürûduna karye halkından Gi[y]orgi veled-i Hristo Burgazlı ve Ostoyan veled-i Atanaş Marko'nun delâletleri olduğunu şübhe etdiğini ve eşkiyâdan ba'zısının elbîse ve eşkâlini ta'rîf ile bunların Selanik ve Bağlıca karyeleri ahâlisinden olduklarını sûret-i tekellüm-lerinden istidlâl eylediğini der-miyân eylemiştir. Mahallince arîz u amîk icrâ kılınan tahkîkâtdan eşkiyânın ism ve hüviyetleri ta'ayyün eylememiş ve Rum cemâ'atından Gi[y]orgi ve İstoyan'ın delâlet ve mu'âvenetde medhaldâr olduklarına dâ'ir mecrûh-ı merkûmun şu ifâdesi diğer mecrûh Hristo ve Atanaş, karyenin muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyyesi ve isticvâb olunan eşhâs-ı sâ'irenin ifâde ve ihbârâtıyla te'eyyüd etmemiş ise de mechûlü'l-hüviyye eşkiyâ ile ma'an

merkûmân haklarında dahi hukûk-ı umûmiyye da'vâsı ikâme olunarak dâ'ire-i istintâkca tahkîkât kemâl-i germiyyetle ta'mîk edilmekte ve eşkiyânın ta'yîn-i hüviyyeti hakkında da zâbıtaca tecessüsât icrâ etdirilmekte olduğu ma'rûzdur.

Fî 17 Mart sene [1]321

Fî 17 Mart sene 1905

Selanik kazâsına tâb'i Davud-ı Bâlâ karyesi ahâlisinden Sotir Hristof, İlya Nikolov ve Hristo Kostondinov.

Yunan eşkiyâsından mürekkeb bir çete sene-i hâliye Şubat'ı üçünde müsted'îlerin akrabâsından Prodan Kostandinov nâm kimesneyi katleyledi.

Mâh-ı cârî-i Rûmî'nin on birinde dahi yirmi-otuz Yunan eşkiyâsından mürekkeb bir çete karye-i mezkûreye gelerek Bulgarlığı kabûl etmiş olan Hristo Gi[y]orgief ve Hristo Nikolof nâm kimesneleri fenâ sûretde cerhetdi.

Bu haydûtların ku[la]guzları karye-i mezkûre ahâlisinden ve Patrikhâne mensûblarından Corci Hristo Burgazlıya ve İstoyan Atanaş Marko nâm kimesneler idi.

Merkûmlar köylerinde asker-i şâhânedan dâ'imî bir karagolun bulundurulmasını istid'â ederler.

BOA. TFR. 1 SL. 67/6671

8

RUM EŞKIYÂ ÇETELERİNİN YUNAN HÜKÛMETİNCE SİLAHLANDIRILIP KORUNDUĞU VE RUM KÖYLÜLERİN ÇETELERE YARDIM ETTİKLERİ

[Nasliç'in Viroştan köyüne gelerek iltica eden Yunan eşkiyâ komitelerine mensup Nikola Dimitri'nin verdiği ifadeye göre on sekiz kişiden oluşan çetenin reisinin Kesriyeli Aristidi ve mensuplarının bir kısmının Yunan bir kısmının da Arnavud Hristiyanı olduğu, çetenin Kesriye ve Nasliç kazalarının ortak sınırı olan mıntıkada Rum halkı kışkırtmak ve Bulgar köylülerine tecâvüz etmek maksadıyla Yunan Hükûmeti tarafından silahlandırıldığı, maaşlarının Yunan Hükûmeti'nin bilgileri dabilinde merkez komitesi kanalıyla konso-

loslara, oradan metropolidler vasıtasıyla Rum köylerindeki papaz veya emin bir kişi tarafından kendilerine ulaştığı, çetenin yapacağı saldırılarda bütün ihtiyaclarının Rum köylerince karşılandığı ve bu Rum köylerinde saklandıkları, çatışma esnasında yaralanan eşkiyâların Boğaçko'da Rum doktor tarafından tedavi edildiği, Bulgarlar üzerine yapılacak baskınlarda yeterli sayıda eşkiyâ bulunmazsa Rum köylülerden takviye yapıldığı.]

21 S. 1323 (26 Nisan 1905)

Bu kerre kendi ârzûsuyla Naslıç kazâsının Viroştan karyesine azîmet ve ilticâ eden Yunanlı eşkiyâ komitelerinden Nikola Dimitri'nin ber-vech-i zîr zabtolunan ifâde-i evvelîyyesidir.

Fî 24 Mart sene [1]321, yevm-i Pençşenbe

– *Ne vakitten beri Yunanistan'dan hudûd-ı bâkânîyi tecâvüzle buralarda geşt ü güzâr ediyorsunuz?*

– Geçen üç yüz yirmi senesi şehr-i Teşrîn-i Evvel'in otuzuncu günü otuz sekiz nefer arkadaşla Velemeşkapusu (?) hâricinden leylen hudûdu tecâvüz ile Grebene kazâsının Kayalı karyesi bekçisi Yorgi nâm şahıs bizi Kalabaka'dan alup mezkûr Kayalı karyesine kadar getirdi ve Kayalı karyesi civârında bir ormanda bir gece ihtifâ ederek etmek dahi karye-i mezkûreden tedârik edilmiştir. Oradan kalkup Varka ta'bîr olunur mahalden ve Gostom ve Kavirbova karyeleri arasından mürûrla Vence tarîkini ta'kîb ederek doğruca Yalufetro karyesi civârına geldik ve orada iki gece kalarak kezâlik etmeklerimizi karye-i mezkûreden tedârik etdik, oradan Saçeşte bağlarına gelerek bir iki sa'at ârâm edüp bekçiler vâsıtasıyla etmek tedârik etdik oradan dahi kalkup Sençeviz ve Bekçeşte karyeleri arasından mürûr ederek doğruca Şışan Manastırı'na gidüp sabâh olduğu için görülmemek üzere bütün gün orada kaldık. Ahşam oldukda ahîran Kozaz'da der-dest edilen Kapudan Kara Livanos ile nısfımız Kesriye'nin Loşince karyesine gitmiş ve nısf-ı diğërimiz de Kapudan Yorgi Çondos Varda ile birlikde Bilaç Manastırı'na gitdiler, bir gün sonra cümlemiz Loçeşte'de birleşdik oradan Fostraç karyesine gitdik, oradan avdetde Molas deresini geçüp Çirçeşte karyesine geldik oradan Bişova'ya gidüp muhtefî olan Bulgar şakî re'îsi Kostando'yu katl u itlâf ve hânesini ihrâk etdikden sonra oradan cümlemiz kalkup ve arkadaşlarımızdan Apostol isminde birisi elinden mecrûh olduğu hâlde Kesriye'nin Pelesko ve Kuşca karyelerine gidüp mezkûr köylerde dört gün-dört gece kaldık ve oradan Naslıç kazâsının Kelenbesne ve Zanceko

karyelerine geldik oralarda bir müddet geşt ü güzâr etdikden sonra Lanka karyesine geldik ve oradan da Ezereç karyesine gitmek için kapudanımız tarafından mezkûr karye ahâlisine hitâben kabûl olunmaları zımnında mektûb yazmışlar ise de mezkûr köy ahâlisi Horpeşte'ye getirüp askere ihbâr-ı keyfiyyet olunmağla ta'kîbimize asker çıktığından bu sebeble mezkûr karyeye gidemeyüp Orda dağlarına gidüp orada ihtifâ etdik. Ve'l-hâsıl Yunanistan'dan çıktığımız günden beri evkâtımızı Kesriye ve Nasliç kazâsı köylerinde geçirdik.

– *Sen ve berâberinde bulunan arkadaşların ile kapudanınız nerelidir?*

– Ben Yunanistan'ın Lamya kazâsının Palovraha karyesindenim, arkadaşlarımın bir kısmı Giritli bir kısmı da Arnavud Hristiyânları idi.

– *Sen ve arkadaşların nerede birleştiniz?*

– Atina'da teşekkül eden Makedonya komite re'îsi tarafından üçer-beşer şimendüfer vâsıtasıyla doğruca Kalabaka'ya sevkolunarak belediye ma'rifetiyle teslîh olundukdan ve çete çete ayrıldıktan sonra hudûdu tecâvüzle Memâlik-i Osmâniyye'ye geçiverir idik.

– *Beherinizin ma'âşları kaç ar gurusu idi?*

– Herkesin şahsına göre ikişer-üçer Napolyon, ma'âş alıyorduk.

– *Almakda olduğunuz ma'âşları ne vâsıta ile alıyordunuz?*

– Konsoloslar vâsıtasıyla despotlara ve oradan da karye papaslarına ve papaslar tarafından kapudanlarımıza verilüp bize tevzî olunuyordu.

– *Geşt ü güzâr etmiş olduğunuz köyler kangı köylerdir?*

– Seçeşte nâhiyesiyle Şişan Manastırı, Loşinciyan, Kostoraç, Molası, Çerçeşte, Bişova, Gülbeneşte, Zañçako, Vidoloş, Kostançako, Lanka, Zikovişte, Loçeşte, Buhin, Selselko, Konlesko köylerine bir kaç def'alar gidüp geldik ve her köyde kemâl-i istirâhatle bilâ-hâvf ikâmet ve beytûtet ediyorduk.

– *Bu gezmiş olduğunuz köylerde lâzım gelen harekâtınızı kimler teshîl ve mu'âvenetde bulunuyor idi?*

– Her köyün mütevellîsi lâzım gelen mu'âvenet ve teshîlâtı irâ'e edüp asker geldikçe haber vermek üzere her köyde kulağuzumuz var idi.

– *Sen bu mütevellî ve kulağuzları şahsen bilir ve tanır mısın?*

– Her birini ism ve cismiyle bi'l-umûm çetemiz bilir ve tanırdı.

– Köylere gitdikçe yiyecek ve içeceği ne sûretle tedârik ediyordunuz ve ücretini veriyor mu idiniz?

– Hayır ücret vermediğimiz gibi, köylüler ma'a'l-memnûniyye bizi kabûl edüp besliyorlardı.

– Köylere gitdikçe bize ya'nî eşkıyâ çetelerine mu'âvenetde bulunmak için köylülerin ma'lûmât ve medhalleri var mıdır?

– Evet despotlar vâsıtasıyla her karye papaslarına ve mütevellîlerine sûret-i mahsûsada ta'lîmât verilmiştir.

– Bu ta'dâd etmiş olduğunuz köylerden size mu'âvenet ve kulağuzluk eden eşhâsın isimleri nedir?

– Evvelce de arzetdiğim gibi Seçeşte'de etmeklerimizi bekçiler tedârik etdikleri gibi, etmek getirdikleri vakit berâberlerinde isimlerini bilemediğim mütevellîler ile bir takım tere pantolonlu ma'rûf adamlar dahi berâberlerinde idi. Bi't-tab' bekçiler biliyor Şişan Manastırı'nda dahi bi'z-zât kendisi bizi manastır içine kabûl ederek akşama kadar bizimle birlikte oturup yemek vesâ'ire dahi vermiştir. Loşince'de dahi Anagoş ile oğlu Hristos Tomo ve Lolo Bakkal ve Kostoraç'da dahi umûm köy ahâlisi bizimle görüşüp hattâ mezkûr karye bekçisi Mişyani ismindeki bekçi bizim vâsıta-i muhâberemiz idi. O köyün mütevellîsi kim olduğunu merkûm bilir. Molas karyesinde ise bir kaç def'alar gidüp ikâmet ve beytûtet etdik ise de mütevellîler kim olduğunu tanımam. Çerçeşte'de Papa Tanas ile bakkal Ulah çoban iki kardaşlar vâsıtasıyla ba'zı yolları irâ'e etdikleri gibi papas ve bakkalın hânesine de bir çok def'alar ikâmet ve beytûtet etdik. Bişova karyesi ise; her iki komite tarafından tazyîk gördükleri için karye-i mezkûre ahâlisi her iki komiteye yataklık ve kulağuzluk etdikleri sizce de ma'lûmdur. Gülbeneşte'de Juga Bakkal ciddî muhbirimiz olup merkûm vâsıtasıyla da bir çok, müşkilâtımızı halletmiştir. Zançako karyesinde Anagoş ile karye bekçisi Tere yol gösterdiği gibi bir taraftan asker zuhûrunda derhâl ihbâr-ı keyfiyyet ederler idi. Vidoloş'da Barbadina ile birâderi ve Papa İsteryo kulağuzumuz idi. Hattâ Barbadina'da iki gıra tûfengi mevcûddur. Papa İsteryo'da ise bir sandık cebhâne dahi vardır. Vukû' bulan müsâdemelerde sarfetdiğimiz cebhânenin yerine merkûmdan alıyor idik. Cebhâne deposu merkûm İsteryo'dur. Loçeşte karyesinde de Paskal ile bekçileri vâsıtasıyla her dürlü ihtiyâcâtımızı ikmâl ediyorduk. Zikovişte karyesinde de Anagoş ve bekçi dahi kulağuzumuz idi. Buhin karyesinde de Şişman Panol muhbirimiz idi. Pesleçko karyesinde Muhtar Yorgi nâm şahsın hânesinde çok kerre müsâfir olduk ve kapudanımızın en sevgili dostlarından. Kutluca'da dahi bir adamımız vardıysa da ismi hâtırımda yoktur.

Kostaŋako'da Vasil Kini ile Bakkal Miho ile Kara Nikola oğulları ve diğeri Havpar İhtiyârca, Havparlalı çocuğu Kozma olup geşt ü güzâr etdiğimiz müddet zarfında isimlerini ta'dâd etdiğim eşhâs cümlesi kulağuzumuz ve levâzımât-ı mahsûsamızı tedârik edenler bunlardır.

– *Kaymakam beyin yanında iken Boğaçko'da bir takım mecrûhînin tedâvî olunduğunu ve bir doktor tedâvî etdiğini söylemiş idin. Bu yaralılar el-ân orada mıdır ve tedâvî eden doktor kimdir ve ismi nedir ve kaç yaşındadır?*

– Evet, hakîkaten Boğaçko'da el-ân arkadaşlarımızdan vukû' bulan müsâdemede cerîhadâr olan üç-dört arkadaşımız el-ân orada tedâvî olunmaktadırlar ve mezkûr karye ahâlisinden ismini bilemediğim otuz sekiz yaşlarında bir doktor tarafından tedâvî olunmaktadır. Ancak yaralılar dâ'imâ bir hânede bulundurulmayup iki-üç günde bir kerre hâneler tebdîl olunuyor ve mensûbu bulunduğumuz çete kapudanı mezkûr yerli daskallarından ismini bilemediğim fakat şişmanca otuz beş yaşlarında bir şahıs dâ'imâ kapudanımızla mülâkât ve lâzım gelen mu'âveneti teshîl eder.

– *Selçe, Diranova, Palaska karyelerine uğradınız mı ve orada muhbirlerinizi ve rehberlerinizi var mıdır, varsa kimlerdir?*

– Mezkûr karyelerde muhbirimiz var idi. Hakkıyla isimlerini bilemem. Gitmiş olduğumuz hâneleri biliyorum. Lâkin mezkûr karyelerde delâlet eden muhtarlar olmalıdır.

– *Geşt ü güzâr etmiş olduğunuz müddet zarfında nerelerde Bulgar komitesiyle müsâdeme etdiniz?*

– Yalnız Koraşte'de diğeri bir çetenin Bulgar komitesiyle müsâdemesi vukû' bulmuştur. Yine Kesriye kazâsında Mankila ile Nasliğin Bişova karyesinde kezâ Bulgar komitesiyle müsâdeme etdik. Hattâ Kostando'yu Bişova'da katl ve ihrâk etdik. Kostando'nun itlâf edildiğine dâ'ir de hükûmete tezkire yazmışdık ve bi'l-âhire hükûmetce icrâ edilen hafriyâtda cesedleri zuhûr etmiştir.

– *Kesriye kazâsıyla Nasliç kazâsında ve civâr kazâlarda kaç çete Bulgar eşkiyası vardır?*

– Kesriye kazâsıyla Nasliç kazâsında geşt ü güzâr eden Rum komitesi iki çeteden ibâretedir. Bunlardan başka hâl-i hâzırda komite yoktur.

– *Esâsen bunların re'îsleri kimdir ve kaçar kişiden ibâretedir ve kazâmız halkından ya'nî Nasliç kazâsı halkından çete ile birlikte bir kimse var mıdır, var ise isimleri nedir ve kangı karyelerdendir?*

– Birisi on ve diğeri yirmi kişiden ibâret olup on kişilik çetenin re'îsi Giridli Mihal ve yirmi kişilik çetenin re'îsi de Mihal'in amuca-zâdesi Mülâzim Varda Yorgi'dir. Varda Yorgi'nin mu'âvini de Kesriyeli Aristidi'dir ve Nasliç'in Zançaço karyesinden Apostol ile ismini bilmediğim bir Kıptî vardır. Kıptînin birâderi mezkûr karyede demircidir.

– *Sen arkadaşlarından ayrıldığının ve Viroştan karyesine gelerek teslîm olduğunun esbâbı nedir, doğrusunu söyle?*

– Ben Zançaço'da bir haftadan beri tedâvî olunmakta idim. Komite re'îsinden aldığım kâğıt üzerine Lanka'ya gitmekliğimi yazmış ben de kalkdım Lanka'ya gitdim. Sonra oradan çete ile berâber Zançaço karyesinden almış olduğumuz kulağuzlarla İslam kurâsından Banya ve Hayvalar karyelerinde bulunan Bulgar değirmencilerini alarak Ezereç karyesine maksadımızı icrâ etmek üzere ve esnâ-yı râhda Odra dağında bulunan Ezereç karyesi çobanlarından beş kişiyi dahi alarak merkûmûn ile berâber doğruca Ezereç'e gitdiğimizde karye-i mezkûre ahâlisi bizi hüsn-i sûretle kabûl etdiler ve berây-ı muhâfaza köylü tarafından bir kaç karakol köy etrâfına çıkararak bizi muhâfaza etdiler. Bu esnâda umûm köylü hâzır olduğu hâlde kapudanımız tarafından köylüye hitâben: *"Siz evvelce Rum iken Bulgar oldunuz. Halbûki şimdi yine Rum olmanız lâzımdır. Zirâ sonra sizin için vahîmdir. Bunun ile berâber sizden iki yüz lira isteriz"* demesi üzerine benim bu teklîfe karşı canım sıkılıp: *"Bu bâbdaki mu'âmeleniz iyi değildir. Hattâ resm-i tahlîf icrâ olunmuş iken buralara cesâret etmek ve bundan dolayı burada bulunan bi'l-umûm Rum köyleri bu mu'âmelemizi işidir ise bizim için iyi değildir"* kapudana vâki' olan îfâdem üzerine merkûm da bana: *"Sen otur yerinde istersen git"* diye tekdîr etdi ve hattâ: *"Hakkında fenâ olur kapudan benim"* demiştir. Ben de ol vakit bu mu'âmelesinden dolayı onlardan ayrılıp Lanka'ya kaçdım ve orada kendisini intizâr etdim. Mu'ahharan kapudan der-dest etmiş olduğumuz sekiz kişiyi kapudanımız kesdi ve otuz lira köylüden aldıktan sonra Lanka'ya gelüp bir gece beytûtet ederek ferdâsında Kesriye kazâsına merbût Pesalçako karyesine gelüp iki gece ikâmet etdikden sonra dün gece Zançaço Manastırı'na geldik. Orada da kapudanla tekrâr münâza'a ederek benim silâh ve fişenklerimi alup bana kastedeceğini hissettiğimden der-dest edecekleri sırada yedimde muhtefî bulunan kamayı teşhîr ile ber-takrîb yanlarından firâr etdim ve yakîn olan Viroştan karyesine gelerek teslîm oldum.

– *Vermiş olduğun ifâdelerin doğru olduğuna ve hilâf-ı hakikat olmadığına imzâ eder misin?*

– Evet doğrudur imzâ ederim.

Müste'min Rum komitesine
mensûb Yunanlı
Nikola Dimitri

Buraya kadar zabtolunan işbu ifâdât merkûm Nikola'nın olduğunu tasdîk ve temhîr eyleriz.

Polis
bende
Cafer Sadık

Polis Komiseri
bende
İbrahim Ali Remzi

Jandarma Yüzbaşı
bende
Süleyman Sırrı

Görülen lüzûm üzerine Nikola'nın tekrâr zabtolunan ifâdesidir.

– *Bulgar köylerine gitdiğiniz vakitlerde abluka edeceğiniz Bulgar karyelerini çetenin adem-i kifâyetinden Rum köylerinde çetenize iltihâk etmek üzere hîn-i hâcetde berâberinize almak hakk-ı selâhiyetiniz varmı idi ve böyle bir hâl vukû' buldu mu?*

– Evet hîn-i hâcetde gerek Bulgar komitelerinin ta'kîbine ve gerekse bir Bulgar karyesini abluka etmek îcâb etdikce çetenin mevcûdu kifâyet etmediği takdîrde bu Rum köylerindeki yatak ve kulağuzlarımız olan ve isimlerini beyân etdiğim eşhâsı teslîh ederek berâberimizde almağa hakk ve selâhiyetimiz vardır ve hattâ geçenlerde Mankesila karyesine gitdiğimiz sırada Bişova ve Zikovişte karyelerinden on kadar kesân birlikde idi. Vukû' bulan müsâdemede Bişova karyesinden olup geçenlerde Bulgar komiteleri tarafından katl u itlâf edilen Tanas mezkûr müsâdemede kasığı tarafından kurşunla mecrûh olup hânesinde tedâvî olunuyordu.

– *Bunlara nereden silâh tedârik ediliyor?*

– Kapudanımız vâsıtasıyla tedârik olunarak idâre etmediği hâlde kâr-i kadîm bir takım kapsüllü ve çakmaklı tüfenklerle teslîh ediliyordu.

– Bu bâbdaki ifâdenizin doğru olduğunu mühürler misin?

– Evet doğrudur imzâ ederim.

Müste'min Rum komitesinden

Yunanlı

Nikola Dimitri

Merkûmun işbu ikinci ifâdesi dahi muvâcehemizde ahzolunduğunu tasdîkan temhîr eyleriz.

Polis
bende
Cafer Sadık

Polis Komiseri
bende
İbrahim Ali Remzi

Jandarma Yüzbaşısı
bende
Süleyman Sırrı

İşbu evrâk-ı istintâkiyye aslına mutâbık ve muvâfık olduğu tasdîk kılınır.

Fî 26 Mart sene [1]321

Nasliç kazâsı zâbitası

*Nasliç Kaymakamlığı'ndan mevrûd fî 25 Mart sene [1]321 târihli
şifreli telgrafnâmenin sûretidir.*

Rum ahâliyi ifsâd ve Bulgarlar aleyhinde îcrâ-yı hareket etmek maksadıyla Yunanistan'da bi't-teslîh bu taraflara sevkedilegelmekte olan eşkıyâ çeteleri efrâdının ma'âşları Hükûmet-i Yunaniyye'nin inzimâm-ı re'y ve ma'lûmâtıyla müteşekkil merkez komitesi tarafından konsoloslara irsâl ve oradan da metropolidler ma'rifetiyle Rum köylerinde ve papaslar ile köylüden müntehab birer mu'temede tevdî' olunarak bu sûretle tevzî' ve çetelerin ihtiyâcât ve masârifâtı teshîl ve tesviye edilmekte ve bir tarafda îkâ'-i cinâyete gidecek olan çetenin mevcûdu hadd-ı kifâyede olmadığı hâlde evvelce sebt-i defter edilmiş olan Rum köyleri halkından lüzûmu kadar eşhâs alınarak müttehiden hareket ve ba'de'l-vukû'ât köylüler yerli yerlerine avdetle iş güçleriyle iştigâl etmekde olduğu ve çeteler bi'l-umûm Rum köylerinde ihfâ ve i'âşe edilerek müfrezelerin seyr ve harekâtı köylüler tarafından tarassud ve ihbâr edilegeldiği cihetle her tarafa eşkıyânın bir emniyyet-i kâmile tahtında dolaşmakda bulunduğu ve kendisinin mensûb olduğu çetenin re'îsi Kesriyeli Aristidi olup on sekiz kadar avenesiyle Kesriye ve Nasliç kazâlarının hudûd-ı müşterekesi üzerindeki mıntıkaya me'mûr olarak hattâ şu sırada Kesriye'nin Ezereç ve Mankeç ve

Mankesila ve Nasliç'in Bişova karyelerinde îkâ' olunan cinâyât-ı mütevâliyenin mütecâsirleri bu çete efrâdı olduğu ve Yunan zâbitânından Mülâzim-i Evvel Gi[y]orgi Varta nâmındaki sergerdenin dahi yirmi beş kadar ma'iiyetiyle dâ'imâ Kesriye'nin Boğaçko ve Loşince ve Kayalar'ın Balaç karyelerinde ihtifâ ve ihtiyâr-ı ikâmetle îcâbında etrâf ve eknâfı geşt ü güzâr ederek îcrâ-yı mel'anet eylemekde idiği müste'min Şakî Nikola'nın cümle-i ifâdâtından bulunmuş olup binâ'en-aleyh müste'min-i merkûmun dâhil-i kazâda beyân etdiği eşhâs ve mahallere dâ'ir icrâ-yı taharriyât ve ta'kîbât için buraca derhâl tertîb edilen müfrezeler sevk ve tisyâr olunduğu gibi; Kesriye kazâsına â'id olan aksâm hakkında da mahallî kaymakamlığına iş'âr ve makâm-ı âlî-i kumandanîye de arz u izbâr-ı keyfiyyet edilmiş olduğu ma'rûzdur.

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Adet: 96

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

28 Mart sene [1]321 târihli telgrafnâme-i âcizîye lâhikadır. Bu cihete tecâvüz eden eşkiyânın Yunanistanca kimler tarafından ne sûretle teslîh ve ma'âşları tevzî' edilmekde olduğuna bu tarafda kurâ bekçileriyle ahâliden kimlerin müşâreket ve mu'âvenet eylediklerine ve nerede esliha ve cebhâne bulunduğuna vesâ'ireye dâ'ir Nasliç Hükûmeti'ne dehâlet eden Lamya kazâlı Şakî Nikola tarafından verilen ma'lûmâtı hâvî olup Serfice Mutasarrıflığı'ndan gönderilen Nasliç Kaymakamlığı'nın telgrafnâmesiyle isticvâb varâkasının sûretleri manzûr-ı sâmi-i dâverâneleri buyurulmak üzere leffen takdîm kılındı. Lâzım gelen eşhâs hakkında tahkîkât ve muktezî mahallerde taharriyât icrâsı hakkında mezkûr mutasarrıflıkla Kesriye'de bulunan Görice mutasarrıfına îfâ-yı vesâyâ olunmuş ve merkûm Nikola'nın ifâdâtına nazaran eşkiyânın tertîbât ve teheyü'âtı me'mûrîn-i Yunaniyye'nin ma'lûmâtı tahtında icrâ kılınmakda idiği anlaşılmakda bulunmuş olmakla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 21 Safer sene [1]323 ve

Fî 13 Nisan sene [1]321

Manastır Vâlisi

bende

Ebû Bekir Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 61/6070

**YUNAN ZABİTİ DİMİTRİ VASENDİ'NİN ETRAFINA TOPLADIĞI
EŞKİYÂ İLE RUMELİ VİLÂYETLERİNDE KARIŞIKLIK ÇIKARTMAK
İÇİN HAZIRLIKLAR YAPTIĞI**

[Yunan zabitlerinden Dimitri Vasendi'nin, Selanik civarındaki Rumları müdafaa etmek, Bulgarları vurmak ve Rumeli vilâyetlerinde karışıklık çıkartmak amacıyla etrafına topladığı eşkiyâ ile Kalabaka ve Teke hanlarına gelerek silah ve mühimmat tedarik edip Grebene'nin Beyazkilise taraflarından sınıra tecâvüz edeceği bildirildiğinden, gerekli tedbirlerin alınması hakkında Manastır Vâliliği'ne gelen telgraf sureti.]

1 Mayıs 1905

Sûret.

Selanik vesâ'ir Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi'ndeki Rum tebe'a-i şâhânesini müdâfa'aten Bulgarları urmak ve dolayısıyla vilâyât-ı mezkûrede iğtişâş çıkarmak maksad-ı mel'anetkârânesiyle Yunan zâbitânından Dimitri Vasendi topladığı eşkiyâsıyla Kalabaka ve daha berisindeki Teke hanlarına gelüp esliha ve cebhâne vesâ'ir eczâ-i nâriyye almakda olduğu ve Grebene'nin Beyazkilise cihetinden hudûd[u] tecâvüz edeceği şimdi Tırhala'dan alınan bir mektûbda bildiriliyor. Îcâbının icrâ buyurulması ma'rûzdur.

Yanya Vilâyeti'nden

11 Nisan sene [1]321

Maçova Kaymakamlığı'ndan alınan telgrafnâme sûreti ma'lûmât olmak üzere bâlâyâ arzedilmiştir. Fermân.

Manastır Vilâyeti'ne telgraf

Fî 17 Nisan sene [1]321

Fî 18 Nisan sene [1]321

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

Yunan zâbitânından Dimitri Vasendi nâmında birinin başına topladığı eşkiyâ ile Kalabaka ve civârına gelüp esliha ve cebhâne vesâ'ir eczâ-yı nâriyye almakda olduğu ve Grebene'nin Beyazkilise cihetinden hudûdu tecâvüz

edeceği Maçova kaymakamına Tırhala'dan gelen bir mektûbda bildirildiği Yanya Vilâyeti'nden iş'âr olunduğundan ana göre idâme-i tekâyyüdâta i'tinâ edilmesinin îcâb edenlere teblîği mütemennâdır. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 MN. 62/6106

10

ULAH-RUM GERGİNLİĞİNDEN DOLAYI ULAHLARIN DAHA FAZLA OSMANLI ASKERİ TALEP ETTİKLERİ

[Kayalar'ın Şabaniçe yaylasında Yunan eşkiyâsının iki Ulah çobanı öldürmeleri üzerine Ulah Kosta Vaşil takımı kahyası Damo'nun gelerek Yunan eşkiyâsından korunmak ve Ulahlarla Rumlar arasında meydana gelebilecek çatışmalara engel olmak için daha fazla Osmanlı askeri gönderilmesini talep ettiği, ancak bunun mümkün olmadığı, sabit müfreze kurulmasına da mevcut askerin yeterli gelmediği, buna rağmen herhangi bir olay vukuunda derhal o tarafa asker sevkedilebileceği hakkında Karaferye Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

21 Mayıs 1905

Karaferye Kaymakamlığı'ndan

8 Mayıs sene [1]321, sa'at: 2.şeb

Kayalar'ın Şa'banîçe yaylasında Yunan eşkiyâsının kendi takımına mensûb Kicebayo ve Mitakola nâmında iki çobanı katl u itlâf etdiklerini ve evvelce istirhâm eyledikleri üzere Rum eşkiyâdan muhâfazaları içün mikdâr-ı kâfî asâkir-i şâhânenin nezdlerinde bulunduğunu şimdi nezd-i çâkerîye gelen Ulah Kosta Vaşil takımı kahyası Damo Kahya beyân ve taleb etdi. Mukaddemâ dahi arzedildiği vechile kuvvet-i mevcûdenin müsâ'adesizliği ve eşkiyânın şurada burada baş göstermesine karşı bir yerde sâbit müfreze bulundurmanın da bu mikdâr-ı kalîl ile imkânsızlığı ve diğer taraftan mevâki'-i mu'ayyene ve gayr-i mütebeddiledaki jandarma efrâdı ba'de't-tenzîl el-yevm hükûmetde çavuş ve onbaşlılarıyla yalnız on iki nefer bulunması cihetleriyle gerçi her ihbâr üzerine derhâl civâr kazâlara teblîgât icrâ ve eldeki kuvvetin bir kısmı o tarafa sevk ve

isrâ ediliyorsa da bu sebeble iktizâ eden yerlerde kuvvet bulundurmağa muvaffakiyet esbâbı mefkûd ve Ulahlarla Rum arasında tehaddüs eden münâferet bi't-tab' beynlerinde bir takım vukû'ât tevellüdüne meydân vermesi mülâhazası kaviyyen mevcûd bulunduğundan bir an evvel iktizâsının emr ve îfâsı tekrâr arz u istirhâm olunur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 72/7173

11

RUM EŞKIYÂSININ FLORİNA'NIN SREBreno KÖYÜNE SALDIRARAK KATLÎÂM YAPTIKLARI

[Florina'nın Srebreno adlı Bulgar köyüne saldıran Rum eşkiyâsına köyün iki bekçisi ile köylüden bazılarının karşılık vermesi üzerine çatışma çıktığı, eşkiyânın köylülerden iki kişiyi öldürüp iki kişiyi yaraladıkları, köye yakın Neveska nahiyesinde bulunan ve olayı haber alan askerlerin ancak çatışmadan sonra köye geldikleri, Bulgarlardan on beş kişiyi toplayıp götürdükleri ve yolda Rum çetesinin bunların üzerine de ateş açtıkları halde askerlerin karşılık vermedikleri.]

27 Mayıs 1905

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Vilâyât-ı Mümtâze ve Muhtâre Kalemi

Varaka Sûretidir.

Şehr-i hâl-i cârînin üçüncü günü öğleden sonra sa'at 3-4 karârlarında Florina kazâsında Srebreno nâm Bulgar karyesi üzerindeki ormanda anlaşıldığına göre ihtifâ etmiş bulunan bir Rum çetesini karye-i mezkûreye ta'arruza tesaddî ederse de köyün iki nefer bekçisi ahâlinin daha cesâretli olanlarından bir kaç kişi ile birlikte silâhla köyü müdâfa'a ve muhâfaza ederler ve bu esnâda karı ve çoluk çocuktan ibâret olan diğer ahâli civârda kâ'in Zeleniceni karyesine doğru firâra şitâb etdikleri sırada Rumlar bunları ta'kîbe başlayarak otuz beş yaşlarında Gilyorgi Peçenof, 56 yaşlarında Sotir Godcamanhof'u katl u telef ve on iki yaşlarında Lazo Trapçef ile 35 yaşlarında Tasa

Lazot'u tehlikeli bir hâlde cerhederler. Çete ile köylüler arasında vukû'a gelen müsâdeme takrîben üç sa'at kadar devâm etmiş olduğu hâlde mahall-i vak'adan üç çâr-yek sa'at mesâfede vâki' Neveska nâhiyesinde bulunup, vak'adan haberdâr olan asker vakt u zamânıyla yetişmek hareketinde bulunmayup ancak çete oradan savuşduktan sonra köye girüp taharriyât icrâ etmiş ve ferdâsı günü sabâhleyin askerler köylüden on beş kişiyi toplayup berâberlerinde götürdüklerinde Rum çetesi balkanda bunların üzerine yeniden ateş etmiş ise de aslâ nazar-ı dikkate alup ehemmiyet bile vermemişlerdir.

Fî 14 Mayıs sene [1]321

Kapu Kethüdâlığı

BOA. TFR. 1 A. 24 /2365

12

YUNAN EŞKIYÂSININ KARAFERYE'NİN BARAYNIÇE ÇİFTLİĞİ'NE SALDIRARAK ON ÜÇ KİŞİYİ KATLETTİKLERİ

[Yüz seksen kişiye yakın olduğu tahmin edilen bir Yunan eşkiyâ çetesinin, Manastır'ın Bostanlı köyünden ve Bulgar milletinden on üç kişiyi İncekara nabrine atarak öldürdükleri ve Ulahlara ait Dolyan köyüne taarruzda bulunacaklarının haber alındığı; eşkiyânın defedilmesi için elde yeteri kadar asker bulunmadığından, bölgeyi eşkiyânın saldırısından koruyacak miktarda asker gönderilmesi hakkında Karaferye Kaymakamlığı'nın tahrirâtı.]

23 Ra. 1323 (27 Mayıs 1905)

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 590

Müsta'celdir

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Manastır Vilâyeti'nin Bostanlı karyesi ahâlisinden ve Bulgar milletinden olup Karaferye'nin Barayniçe çiftliği ormanında kömür i'mâliyle iştigâl eden on iki şahsın şehr-i hâlin birinci pazar gecesinden beri gâ'ib oldukları ve ne tarafa gitdiklerine dâ'ir bir haber alınamadığı mezkûr çiftlik bekçisinin şimdi verdiği haberden anlaşıldı. Diğer taraftan yüz yetmiş ve bir rivâyete göre de yüz seksen altı kişilik bir çete Yunan eşkiyâsının Katrin kazâsı hudûdu cihetinde Kokova çiftliği tarafından gelüp İncekara nehri üzerinden geçerek Barayniçe orma-

nındaki sâlûfû'l-arz kömürcülerden on üçünü dutup İncekara nehrine atmış ve oradan Ulah ahâli ile meskûn Dolyan karyesine ta'arruz etmek üzere hareket eylemiş oldukları haber verilmiştir. Gerçi derhâl tahkîk-i mâddeye ibtidâr ve civâra da keyfiyet telgrafla iş'âr edilmiş ise de, kuvve-i kâfiyye bulunmadıkça böyle külliyetli eşkiyânın ta'kîbine imkân olmadığından ve elde mevcûd yirmi-otuz neferin bunların üzerine sevkindeki mehâzîr müfreze kumandanı tarafından îfâde kılındığından kable'l-vukû' lüzûmu hissölunarak evvelce de kerrâren huzûr-ı vilâyet-penâhîye arzedildiği üzere buraya kuvve-i lâzime yetiştirilmesi zarûriyâtdan ve ma'a mâ-fîh bu gece bu eşkiyânın mezkûr karyeye melhûz olan ta'arruzlarına karşı da bir şey yapılmak adîmü'l-imkân bulunmasıyla arz-ı hakikat-ı hâle ictisâr kılındı. Fermân.

Fî 2 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kaymakamı

Seni (?)

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 592

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Diğer telgrafla ma'rûz eşkiyâ ta'arruzâtının şuyû'u üzerine gerek Dolyan karyesi ahâlisi ve gerek yaylalarda sâkin Ulah ahâli nâmına mürâca'at edenler Yunan eşkiyâsı ta'arruzâtından muhâfazaları zımında kuvve-i askeriyye bulundurulmasını son derece istirhâm etmekde olduklarından bir an evvel iktizâsı rehn-i emr ve irâde-i fahîmâneleridir. Fermân.

Fî 2 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kaymakamı

Seni (?)

Karaferye Kaymakamlığı

Aded: 34

Hulâsa: Rum eşkiyâsı tarafından İncekara nehrine atılan ve na'şları bulunamayan dört şahsın cesedlerinin dahi zâhire ibrâc edilemediğine dâ'ir.

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmisine

Devletlü efendim hazretleri,

Evvel ve âhir arzolunduğu üzere Yunan eşkiyâsı tarafından İncekara nehrine atılan on üç kömürcü Bulgarlardan na'şları bulunamayan ve isimleri 11

Mayıs sene [1]321 târih ve otuz iki numaralı arîza ile arzolunan dört neferin dahi mezkûr nehirde cesedleri görüldüğü haber alınarak mahalline i'zâm kılınan me'mûrîn-i adliyye ve zâbıta tarafından mu'âyeneleri bi'l-icrâ bu bâbda tanzîm olunan zabt varakasında cihet-i adliyyeye tevdî' kılındığı zâbıtanın verilen jurnalde gösterilmiş olmağla berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî'ü'l-evvel sene [1]323 ve
Fî 14 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kaymakamı Vekili
bende
Ahmed Zâhid

BOA. TFR. 1 SL. 73/7245

13

KARAFERYE CİVARINDAKİ ULAHLARA KARŞI RUM EŞKİYÂSININ SALDIRILARDA BULUNDUKLARI

[Karaferye civarındaki Kayalar'ın Garamatik kulübelerinde kırk beş kişilik bir Rum eşkiyâ çetesinin Ulahlardan bir kişiyi yaralayıp bir kişiyi de beraberlerinde götürdükleri haber alınmış olduğundan eşkiyânın takibi için gereken tedbirlerin alındığı hakkında Karaferye ve Vodine kaymakamlıklarının telgrafları.]

7 Haziran 1905

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1142

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-i Müfettiş-i Efhamîye

Deminki telgrafnâme-i çâkerî ile eşhâs-ı mechûle taraflarından kaldırıldıkları arzedilen Reste ile oğlu Dine'nin Koprana taraflarından maktûlen bulundukları ihbâr edilmiş ve mahall-i vak'aya me'mûrîn-i lâzime gönderilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 23 Mayıs sene [1]321

Vodine Kaymakam Vekili
Cevdet

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1171

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmisine

Kayalar kazâsının Garamatik kulübelerinde Ulah milletinden Mihal Yani nâm şahsın o taraflarda zuhûr eden Rum eşkiyası tarafından cerhedildiği ve yine mezkûr kulübeler ahâlisinden ve Garamatik karyesinin papasının oğlu Yanaki'yi dahi berâberlerinde götürdükleri şimdi mecrûh-ı merkûmun vâki' olan ihbârından anlaşılmış ve keyfiyetden Kayalar ve Karaferye kaymakamlıklarına dahi ma'lûmât verilmiş ve Ostrova müfrezesi dahi o taraflara çıkarılarak ta'kîbâta devâm edilmekte bulunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 24 Mayıs sene [1]321

Vodine Kaymakam Vekili

Cevdet

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 1811

Rumeli (Vilâyât-ı) Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmisine

Evvelki akşam Karaferye kazâsına civâr Kayalar'ın Garamatik kulübeleri cihetinde kırk beş kişilik bir çete Rum eşkiyası zuhûr ederek o cihetlerde bulunan Ulah milletinden Mihal Yani nâm şahsı cerhile mezkûr kulübeler ahâlisinden Garamatik papasının oğlu Yanaki'yi berâberlerine alarak Karataş cihetlerine savuşdukları şimdi Vodine Kaymakamlığı Vekâleti'nden alınan telgrafnâmede bildirilmekle oraya civâriyeti hasebiyle hemen tedâbîr-i ta'kîbiyyeye ibtidâr olunması Ağustos Müdîriyeti'ne iş'âr ve buraca da tedâbîr-i mümkineye ibtidâr kılınmış olmağla. Fermân.

Fî 25 Mayıs sene [1]321

Karaferye Kaymakamı

Seni (?)

BOA. TFR. 1 SL. 74/7346

*KESRİYE BÖLGESİNDE ÇETELERİN HALKA YAPTIKLARI SALDIRI-
LARIN ENGELLENMESİ İÇİN SEYYAR MÜFREZE KURULMASI*

[Blaçe köyü Bulgarlarından yedi kişinin kırk kişilik bir eşkiyâ çetesinin saldırısı sonucu öldüğü ve iki kişinin de kurtularak köylerine döndüklerinin haber alındığı; Rum ve Bulgar çetelerin halka uyguladıkları Mezâlimin engellenmesi ve eşkiyânın takibi için kazalarda bir mikdar asker bırakılarak ellişer-yüzer kişilik seyyar müfrezeler oluşturulması gerektiği hakkında Manastır Mutasarrıflığı'nın tahrirâtı.]

26 Haziran 1905

Fî 11 Haziran sene [1]321

Manastır Mıntıkası Kumandanlığı Cânib-i Vâlâsına

Kesriye Kaymakamlığının'dan alınan 11 Haziran sene [1]321 târihli telgrafda dünkü gün hatab kat' etmek üzere balkana giden Blaçe karyesi Bulgarlarından altı şahsın, kırk kişiden mürekkeb bir Rum çetesine tesâdüf ederek içlerinden dördünün eşkiyâ-yı merkûme tarafından katledildiği ve diğer ikisinin tahlîs-i nefis ile köylerine avdet eyledikleri bildirilmiştir. Bu hâdise Kesriye ve Florina mıntıkları dâhilinde Rum eşkiyâsının hâlâ mevcûd olduğunu isbât ediyor. Geçen gün zât-ı vâlâ-yı sa'âdetleriyle müzâkere edildiği üzere Rum ve Bulgar eşkiyâsının mezkûr kazâlar dâhilinde icrâ-yı mel'anet etmelerine meydân verilmemek ve her nerede baş gösterirlerse müte'addid cihetlerden müfrezeler sevkiyle derhâl kahr ve tedmîr edilmelerine medâr olmak ve tebdîl-i mezheb için tarafeyn eşkiyâsının Rum ve Bulgar tebe'aya ta'arruzları men' olunmak üzere her iki kazâda mevcûd ve mecmû'u iki bin yedi yüz nefere bâliğ olan kuvâ-yı askeriyyeden kazâ merkezleri için birer mikdâr kuvvetin ifrâzından sonra mütebâkîsiyle ellişer-yüzer kişilik müfrezelerin tertîb edilerek îcâb eden noktalarda dâ'imî ve seyyâr olarak bulundurulması ehemm ü elzem bulunduğundan ve nerelerde, kaçır kişilik dâ'imî ve seyyâr müfreze bulundurulması îcâb edeceğinin mevki' kumandanıyla bi'l-müzâkere müsta'celen iş'ârı bugün mezkûr kazâlar kaymakamlıklarına teblîğ kılındığından bâlâda beyân olunan cinâyetin îkâ'ına cür'et eden Rum eşkiyâsının şedîden ta'kîb ve

taharrîleriyle behemehâl ahz u giriftleri esbâbının istikmâline gayret edilmesi husûsunun iktizâ eden mevâki' kumandanlıklarına sûret-i mü'essirede emr ve teblîğiyle beraber, şikâyât ve ta'rîzâtın tecdîdini müstelzim olacağı bî-iştibâh bulunan işbu hâdisenin tekerrürüne mahall kalmamak üzere tertîbât-ı mutasavvere-i mezkûrenin de tesrî'-i icrâ'âtına himem-i aliyyelerinin masrûf buyurulması bâbında.

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 5440

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Şehr-i hâlin onuncu günü hatab kat' etmek üzere balkana giden Kesriye'nin Blaçe karyesinden Bulgar Pando ve İsteryo ve Leonid Atanas ve Vasil Dimitri ve Yovan Hristo ve Gi[y]lorgi Hristo ve Vasil Yovan nâm kimselerin önlerine kırk kişilik bir Rum eşkıyâ çetesi çıkarak merkûmlardan Pando ve Leonida ve Vasil ve Yovan Hristo'yu der-destle katl u itlâf eyledikleri ve diğerleri Gi[y]lorgi Hristo ve Vasil Yovan savuşup karyelerine geldikleri muhtarı tarafından haber verilmiş olmağla ta'kîb ve taharrîlerine müsâra'at edildiği gibi keşf ve tahkîkât-ı kânûniyye îfâsı için mahalline me'mûrîn-i mukteziyyenin der-dest i'zâm bulunduğu Kesriye Kaymakamlığı'ndan iş'âr kılındığı arz olunur. Fermân.

Fî 11 Haziran sene [1]321

Mutasarrıf

Feyzi

Sadâret-i Uzmâya

Fî 13 Haziran sene [1]321

C. [Cevâb] 12 Haziran sene [1]321

Rum eşkıyâsı tarafından katledilen Bulgarların dört olmayup yedi kişi oldukları tahkîkât-ı ahîreden müstebân olmuştur. Bu cinâyet Florina-Kesriye kazâları arasında vâki' olup Rum ve Bulgar çetelerinin pek serbest olarak cevelân ve her dürlü fezâyihî icrâ etdikleri Selanik'de iken mükerreren iş'âr ve kuvve-i kâfiyye ikâmesiyle taht-ı inzibâta aldırılması istirhâm olunan Viç nâmındaki cesîm Balkan'da vukû' bulmuştur. Ba'zı mertebe-i tahkîkât ve

tetebbu'ât-ı inzibâtiyyede bulunmak üzere refâkat-i âcizîye me'mûr Erkân-ı Harbiyye Kolağalarından İsmâil Hakkı Efendi, mıntika kumandanlığından terfîk olunan diğer bir zâbitle dün o taraflara i'zâm edilmiş ise de vesâ'it ya'nî kuvve-i ta'kîbiyye-i askeriyye tezyîd ve istikmâl edilmedikçe hiç bir tedbîr ve teşebbüsün fâ'idesi yoktur. Manastır'a muvâsalatımdan sonra elde edilen müte'addid evrâk-ı fesâdiyyeye nazaran sâlifü'z-zikr kazâlarda müte'addid Bulgar ve Rum çetelerinin icrâ-yı mel'anet ve şekâvet etmekde oldukları anlaşılmıştır. Cinâyâtın tevâlisine ve yine sefâretlerin vesâ'irenin şikâyât ve ta'rîzâtına meydân verilmemek, tedâbîr-i mukteziyyenin vaktiyle ittihâzı ma'rûzdur.

BOA. TFR. 1 A. 25/2422

15

RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN BİR PAPAZI YARALAYIP BİR BULGAR KİLİSESİNDEKİ BULGARCA KİTAPLARI YAKTIKLARI

[Altmış-yetmiş kişilik bir Rum eşkiyâ çetesinin Oşince karyesi Bulgar papazını yaraladıkları ve geldikleri Vernova köyünde de Bulgar kilisesinde bulunan Bulgarca kitapları ve diğer bazı evrakı yaktıklarının haber alındığı. Yaralı papazın tedavi edildiği ve eşkiyâ takibine başlandığı hakkında Kesriye Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

2 Ağustos 1905

Kesriye Kaymakamlığından

Fî 20 Temmuz sene [1]321

Şehr-i hâlin on yedinci Pazar günü sa'at on bir raddelerinde altmış-yetmiş mevcûdlu bir Rum eşkiyâ çetesi Oşince karyesine giderek birisinin Bulgar Papası Papa Yorgi'yi arayup papas-ı merkûm katl u itlâf edeceklerini hissetmesiyle Tırnova karyesine doğru firâr etmiş ise de eşkiyâ tarafından arkası ta'kîb olunarak endâht edilen silâhlardan çıkan kurşun dânesi sol koluna isâbetle hafîfçe cerhedildiği ve eşkiyâ papası ta'kîben Tırnova karyesine giderek taharriyât icrâ etmişlerse de bulamadıkları ve ahâliden bir çocuğu dağa aşırıp ertesi gün tekrâr salıverdikleri ve eşkiyânın Vernova karyesinde bulunduğu

sırada kiliseyi açdırup derûnunda bulunan Bulgarca kütüb ve evrâk-ı sâ'ireyi ihrâk etdikleri karye-i mezkûre bekçisi Yovan Kosta ile Protoker İstoyan Kola'nın ifâdelerine atfen Koğlat Müdîrlîği'nden vârid olan tahrîrâtdan anlaşılmış ve Koğlat karyesine ilticâ eden merkûm papas karye-i mezkûrede bulunan askerî cerrâhı tarafından tedâvî edilmekde ise de, buraca daha ziyâde müdâvâtına bakılmak üzere buraya nakli ve eşkiyâ-yı merkûmenin ta'kîb ve tenkîli esbâbının istikmâli cevâben Koğlat Müdîrlîği'ne yazıldığı gibi buradan ve Koğlat'dan müte'addid müfrezeler çıkarılmak sûretiyle tedâbîr-i ta'kîbiyyeye tevessül edilmiş bulunduğu ma'rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 MN. 70/6918

16

RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN KARAFERYE'NİN BANÇESNE ÇİFTLİĞİ'Nİ BASARAK İKİ KİŞİYİ KATLETTİKLERİ

[Karaferye'nin Bançesne çiftliğinden iki kişinin on beş kişilik bir Rum eşkiyâ çetesi tarafından katledildikleri ve çetenin Vodine'ye gelerek birkaç kişiyi yaralayıp birkaç baş hayvanlarını alarak kaçtıkları hakkında Karaferye Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

3 Ağustos 1905

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 1685

Rumeli Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Bu gece sa'at iki buçuk raddelerinde Karaferye'nin Bançesne çiftliğine tahmînen on beş kişilik bir çete Rum eşkiyâsı gelerek mezkûr çiftlik ahâlisinden Alekşi Restorişka'nın hânesine muhavvel ve merkûm Alekşi ile oğlu Erkeri'yi ahz ile firâr etdikleri jandarma bölük kumandanlığından bâ-jurnal bildirilmiş ve eşkiyâ-yı merkûme hakkında tedâbîr-i tafsîliyye ve istîsâliyye icrâsıyla merkûmun behemehâl sâlimen tahlîsleri zımnında nâhiye müdîriyetiyle mevki' kumandanlığına ve civâriyet hasebiyle Vodine Kaymakamlığı'na iş'âr kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

19 Temmuz sene [1]321

Karaferye Kaymakamı

Seni (?)

Telgrafnâme

Karaferiye

Mahallî Numarası: 1703

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efbamîye

Rum eşkiyâsı tarafından kaldırıldıkları dünkü telgrafla ma'rûz Bançesneli, Patrikhâne'ye mensûb Bulgar cemâ'atinden Aleksi veled-i Dericko ile oğlu Erker'in bugün Bançesne'nin yarım sa'at hâricinde bir buğday tarlası içinde maktûlen bulundukları haber verilmekle derhâl bir taraftan me'mûrîn-i keşfiyye ve bir taraftan da mütecâsir eşkiyâ hakkında ta'mîk-i tahkîkât zımnında jandarma bölük kumandanı gönderilmiş ve netîce-i keşfde merkûmânın gıra kurşunları ve kamalarla katl u itlâf edilmiş oldukları anlaşılmış olmağla bu bâbda eşkiyâ-yı merkûme hakkında tahkîkât ve ta'kîbât netîcesinin ayrıca arz olunacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 20 Temmuz sene [1]321

Kaymakam

Seni (?)

Telgrafnâme

Karaferiye

Mahallî Numarası: 1703

Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmîsine

Geceki telgrafnâme-i çâkerânemle de arz olunduğu üzere Bançesne çiftliğinden Aleksi ve mahdûmu Dine'yi katleden eşkiyânın Rum eşkiyâsı olup oradan Vodine'nin Vecesne çiftliğine giderek mezkûr çiftlik halkından ve Bulgar cemâ'atinden bir kaç kişiyi darb ve bir kaç re's koçlarını ahzile savuşdukları tahkîkât-ı ahîreden anlaşılmışla keyfiyet Vodine Kaymakamlığı'na tekrâr yazılmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 21 Temmuz sene [1]321

Kaymakam

Seni (?)

BOA. TFR. 1 SL. 79/7863

**GÖRİCE'DE RUM EŞKİYÂSININ PALASKULÜBELERİ KÖYÜNÜ BASA-
RAK ULAH KİLİSESİNDEKİ KİTAPLARI YAKTIKLARI VE ULAHÇA
AYİN YAPILMAMASI KONUSUNDA HALKI TEHDİT ETTİKLERİ**

[Yetmiş kişilik bir Rum eşkiyâ çetesinin, ahalisi Ulah olan Görice'nin Palaskulübeleri adındaki köyü muhasara ederek kiliseye girip Ulah lisanıyla yazılı kitapları yaktıkları, halkı kiliselerde Ulah lisanıyla ayin yapmamaları konusunda tehdit ettikleri ve iki kişiyi yanlarında götürdükleri bildirildiğinden eşkiyânın takibi için olaY mahalline müfreze gönderildiği hakkında Görice Mutasarrıflığı'nın telgrafı.]

5 Ağustos 1905

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 7991

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Celîlesine

Bu gece yetmiş-seksen kişiden mürekkeb bir çete Yunan eşkiyâsı Görice'nin Palas karyesi üzerinde kâ'in Palaskulübeleri denilen ve sekenesi Ulah unsuruna mensûb bulunan karyeyi abluka etdikden sonra karye derûnundaki kiliseye bi'd-duhûl mevcûd Ulah lisânıyla muharrer kitâbları ihrâk ve ba'demâ Ulah lisânıyla icrâ-yı âyîn etmemeleri ve Rum tanınmaları vesâ'ir mel'anetkârâneyi îfâ ve tehdîdâtta bulundukları ve içlerinden Naşo Nikola ve Vangel Gaki ile dokuz re's ester ve bârgîr ve yetmiş-seksen kıyye etmekle malzeme-i sâ'ireyi aldıktan sonra savuşdukları şimdi karye-i mezbûre muhtarı tarafından haber verilmesi ile berây-ı ta'lîm merkeze celbedilmiş olan efrâd-ı redîfeden ve bir kaç jandarmadan mürekkeb bir müfrezenin sevkiyle ta'kîbâta müsâra'at olunduğu arz olunur. Fermân.

Fî 21 Temmuz sene [1]321

Mutasarrıf

Feyzi

Yetmiş kişilik bir Rum çetesinin dün gece Görice dâhilinde Palaskulübeleri nâmında Ulah ahâli ile meskûn olan karyeyi muhâsara ve kiliseye duhûl ve derûnunda bulunan Ulah lisânıyla muharrer kitâbları ihrâk ve ba'demâ Ulah lisânıyla icrâ-yı âyîn edilmemesi yolunda tehdîdâta cür'et etdikden sonra ahâli-yi karyeden iki kişiyi birlikde alup götürdükleri ve Görice'de berây-ı ta'lîm silâh altına alınmış olan bir bölük ikinci sınıf redîfden tertîb olunan müfreze ile ta'kîblerine müsâra'at olunduğu mahallinden alınan telgraf üzerine ma'rûzdur.

23 Temmuz sene [1]321 târihli telgrafnâme-i sâmi

Sa'at: 4 ,rûz

C. [Cevâb] 22 Temmuz sene [1]321. Asâkir-i mürettebenin tesrî'-i cem' ve sevkleri hakkında taraf-ı Ser'askerî'ye tekrâr îfâ-yı teblîgât olunmuştur. Gerek Palaskulübeleri'ne gelen, gerek cihât-ı sâ'irede de zuhûr eden eşkiyânın şimdilik vesâ'it-i hâzıra ile şedîden def' ve tenkîllerine i'tinâ olunarak şikâyeteye meydân verilmemesi rü'yetlerinden muntazırdır.

BOA. TFR. 1 A. 26/2502

18

GEVGİLİ'YE BAĞLI MOİN KÖYÜNDEN DÖRT BULGARIN RUM EŞKIYÂSI TARAFINDAN KESİLEREK KATLEDİLDİĞİ

[Oyun kesmek için Gardeşt ormanına gitmekte olan Moin köyünden dört Bulgarın, önlerine çıkan eşkiyâ tarafından bağlanarak kendi baltalarıyla kesilmek suretiyle katledildikleri, katliâmın Rum ve Bulgar anlaşmazlığından dolayı Rum eşkiyâsı tarafından yapıldığının anlaşıldığı ve eşkiyânın yakalanması için olay mahalline müfrezeler gönderildiği hakkında Gevgili Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

16 Ağustos 1905

Telgrafnâme

Gevgili

Mahallî Numarası: 2730

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Moin karyesi ahâlisinden ve Bulgar milletinden Resto ile daha üç refîki odun kesmek üzere ale's-seher Gardeşt balkanına gitmekde iken orman içinde çıkan eşhâs-ı mechûl tarafından bağlanup kendi baltalarıyla itlâf edilmiş ve kâtillerin karye-i mezkûrdaki Rum ve Bulgar ihtilâfından ve münâferet-i milliyyeden nâşî Rum eşkiyâsı olduklarına i'timâd hâsıl olmuş ve bir haftadan beri kazâ dâhilinde peydâ olan işbu Rum çetesinin kahr ve tedmîri için kumandanlığından umûm sâbît ve seyyâr müfrezelerine emr verilmiş olduğu ve mahallince bugün bi'z-zât tahkîkât-ı lâzime yapılarak ve müfrezelere ta'lîmât verilerek şimdi avdet edildiği arz olunur. Fermân.

Fî 3 Ağustos sene [1]321

Gevgili Kaymakamı

Tahsin

BOA. TFR. 1 A. 26/2537

19

*RUM İKEN BULGARLIĞI SEÇEN BİR KİŞİNİN RUM EŞKİYÂLARINCA
ÖLDÜRÜLÜP BİR KİŞİNİN DE YARALANDIĞI*

[Rum iken mezhep değiştirerek Bulgarlığı kabul edip Bulgar emellerine hizmet için çalışan Gevgili'nin Sehova köyü balkından bir kişinin Rum eşkiyâlarınınca öldürülüp, bir kişinin de yaralandığı, kaçan eşkiyânın takibine başlandığı.]

1 Eylül 1905

Telgrafnâme

Gevgili

Mahallî Numarası: 3202

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Mâh-ı hâlin on sekizinci gecesi Gevgili'nin Sehova karyesi ahâlisinden ve Bulgar cemâ'atinden İstoyko Şatko ile oğlu Mito, Livadyalı Neşon'un kumandasındaki Rum çetesini tarafından hâneleri kapusu önünde der-dest olunarak

Cavfaderesi nâm mahalle îsâl olunup İstoyko'nun katl ve Mito'nun cerholunduğu ve şakî-i şehîr Argir'in hânesine doğru silâh atdıkları ve maktûlün Rum iken tebdîl-i mezheb ile Bulgar olduğu ve Bulgar âmâline hıdmet etdiğinden dolayı katledildiği ve eşkiyâ-yı merkûmenin semt-i firârlarına nazaran müfrezelerce ta'kîblerine müsâra'at kılındığı arz olunur. Fermân.

Fî 19 Ağustos sene [1]321

Gevgili Kaymakamı

Tahsin

BOA. TFR. 1 SL. 82/8172

20

PATRIKHANENİN EMRİYLE GÖRİCE RUM METROPOLİDİNİN NÜFUS SAYIMINDA ULAH VE ARNAVUDLARIN RUM OLARAK YAZILMALARI HALİNDE AFARÖZ EDİLECEKLERİNİ BELİRTTİĞİ

[Görice Rum metropolidinin, köy papazlarını çağırarak nüfus sayımında Ulah ve Arnavudların Rum olarak yazılmaları, aksi halde yazılmayacak olanların afaröz edileceğini Hristiyan ahaliye telkin ettiği ve bu şekilde hareket talimatını patrikhaneden aldığıнын kendisi tarafından ifade edildiği.]

16 Eylül 1905

Manastır Vilâyetinden

3 Eylül.sene [1]321

Görice Rum metropolidinin köy papaslarını celbile tahrîr-i nüfûsda Ulah ve Arnavud olanların Rum yazılmasını ve yazılmıyacakların afaröz edileceklerini ahâli-i Hristiyâniyyeye telkîn etmelerini, emr ve ihtâr eylediği ve hattâ mûmâ-ileyhin vekili ve Bihilişte Papası Petro Efendi'nin Ağustos'un yirmi sekizinci günü metropolidhâne kurbündeki kilisede ba'demâ "*etfâlini Ulah protestan mekteblerine gönderecek ve esnâ-yı tahrîr-i nüfûsda Arnavud veya Ulah yazılacak olanların reddolacakları*" zemîninde bir nutk îrâd ettiği istihbâr olunduğu ve keyfiyet metropolidden lede'l-istifsâr bu bâbda harekât ve mu'âmelâtı patrikhânenen aldığı evâmir ve ta'lîmâta müstenid olup başka sûretle hareket edemeyeceğini beyân ve gerek kendisi ve gerek ahâli bu yolda ba'zı müsted'iyâtda bulunacaklarını ve fırsat buldukları hâlde harekât-ı nümâyışkârânede dahi bulunmaları melhûz idiğini der-miyân edildiği Görice Mutasarrıflığı'ndan bildirilmiş idiği ma'rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 MN. 74/7333

**YUNAN EŞKIYÂ ÇETELERİNİN ULAHLARA YAPTIKLARI TEHDİT VE
TECÂVÜZLER**

[Grebene kazasına tecâvüz eden yedi çetenin mevcudunun yüz elli-iki yüz kişi olduğu ve eşkiyâlardan bir kısmının Yunan askerinden ve bir kısmının Grebene Rum halkından olduğu hakkında edinilen bilgiler üzerine yapılan tahkikatda Yunan komitelerinin mikdarının öğrenilemediği ancak seksen veya yüz yirmi kişilik bir Yunan çetesinin Ulah köyleri etrafında dolaşarak Ulah yazılmamaları için tehdidde bulunduklarının anlaşıldığı ve bu durumun giderilmesi için Grebene'ye asker ikmâl edildiği.]

25 B. 1323 (24 Eylül 1905)

Serfice Sancağı Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 365

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Grebene kazâsına tecâvüz eden yedi çete eşkiyânın mevcûdları yüz ile iki yüz arasında olduğu ve şakîlerden bir kısmının Yunan askerinden ve bir kısmının bu taraf ahâlisinden bulunduğu hakkında ta'kîb-i eşkiyâ için Grebene'ye gönderilen Polis Çavuşu Yani Efendi tarafından Livâ Polisi Komiserliği'ne çekilen telgrafnâme üzerine keyfiyetin tahkîk ve inbâsı Grebene Kaymakamlığı'na yazılmışdı. Alınan tahrîrât-ı cevâbiyyede dâhil-i kazâda şekâvet-i âdiyye erbâbından ve ikişer-beşer kişiden mürekkeb üç çete olduğu ma'lûm ise de Yunan komiteleri mikdârından ma'lûmât-ı sahîha alınamadığı ve Kesriye kazâsına gitmek üzere tecâvüz etmekde olan eşkiyâdan mâ'adâ seksen yâhûd yüz yirmi kişilik bir çete Ulah kurâsı civârında dolaşarak Ulahları Ulah yazılmamak için tehdîd etmekde oldukları istihbâr edilerek fenâlık îkâ' edememeleri için mevâki'-i mühimme ve lâzimenin askerle tutdurulduğu bildirilmiş ve orada kuvve-i kâfiyye mevcûd olduğu cihetle eşkiyâ-yı merkûmenin yalnız îkâ'-ı zulm edememeleri için mevâki'-i lâzimeye asker ikâmesiyle iktifâ edilmeyüp şedîden ta'kîbleriyle def' ve tenkîlleri esbâbının

istikmâli mezkûr kaymakamlığa kemâl-i ehemmiyyetle teblîğ edilmiş olduğu arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 25 Receb sene [1]323 ve

Fî 11 Eylül sene [1]321

Serfice Mutasarrıfı

bende

Celal

BOA. TFR. 1 MN. 74/7396

22

RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN ARMANCIKA'DA BULGAR KİLİSESİNE SALDIRARAK KİTAP VE EVRAKI YAKTIKLARI

[Florina'nın Armancika köyüne gece gelen elli kişilik bir Rum eşkiyâ çetesinin Bulgar kilisesindeki kitap ve diğer evrakı yakarak, papazla iki Bulgarı yanlarında götürdükleri haber alındığından eşkiyânın takibi için gerekli yerlere haber verildiği.]

28 Eylül 1905

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 40054

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Müfettiş-i Efhamîye

Dün gece Florina'nın Armancika (?) karyesine gelen elli kişilik bir çete Rum eşkiyâsı tarafından Bulgar Kilisesi'ndeki kütüb ve evrâk-ı sâ'ire ihrâk olunduğu gibi Bulgar Papası Kriste ile daha iki Bulgarın dağa kaldırıldığı ihbâr olunması üzerine ta'kîbâta müsâra'at edildiği Florina Kaymakamlığı'ndan bildirilmiş ve mıntıka kumandanlığıyla Kesriye Kaymakamlığı'na da icrâ-yı teblîgât kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 15 Ağustos sene [1]321

Manastır Vâlisi

Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 75/7422

*AYDOS KÖYÜNE GİREN RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN SEKİZ EV VE BİR
DÜKKANI YAKIP BİR BULGARI ÖLDÜRDÜĞÜ*

[Florina'nın Aydos köyüne giren yirmi-otuz kişilik Rum eşkiyâ çetesinin sekiz ev ve bir dükkânı yaktıkları, birçok eşya ve zahire ile sekiz büyük baş hayvanın da telef olduğu, yanlarında götürdükleri bir Bulgarı köy yakınlarında katlettikleri. Köyde daimi bir müfreze bulundurulmazsa halkın köyü terkedeceğinin bildirildiği.]

28 Ekim 1905

14 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Başkitâbet-i Celîleye

Sadâret-i Uzmâyâ

Florina kazâsına tâbi' Aydos karyesine dün gece Rum eşkiyâsı giderek sekiz hâne ile bir dükkânı ihrâk etdikden sonra ahâli-i karyeden bir Bulgarı berâberlerine alarak firâr etdikleri ve eşkiyâ-yı merkûmenin ta'kîb ve der-destleriyçün mevâki'-i müte'addideden müfrezeler sevkolunduğu kazâ-yı mezkûr kaymakamlığının iş'ârına binâ'en ma'rûzdur. Fermân.

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 3448

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Aydos karyesinde Rum eşkiyâsı tarafından ihrâk olunduğu dünki telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunan mebânî, beş bâb hâne ile bir dükkân olup bu miyânda eşyâ ve zehâ'irle on üç re's büyük hayvânın da muhterik olduğu ve diğer üç hâneye ateş verilmiş ise de yalnız kapuları yanup itfâ edilmiş bulunduğu ve yirmi-otuz şerîrden mürekkeb olan çete, ba'zı eşhâsı taharrî edilmişlerse de bulamayarak yalnız Dine Miçe'yi der-destle Papa İlyâ'nın kısrağını ve ashâb-ı (?) alâka kahyası Abdullah'ın bârgîriyle çifte tûfengini berâberlerine alup firâr ve merkûm Dine'yi köy kurbünde katletdikleri ve maktûlün cesedi görölüp defn etdirildiği ve müfreze-i askeriyyeler tarafından bu gece Balkamış ve Kesriye'nin

Lehova karyelerini abluka edilüp ale's-sabâh taharriyât icrâ kılınacağı ve Aydos karyesinde bu gecelik müfreze bırakılmış ise de dâ'imî sûretde asker ikâme edilmezse ahâli-i karyenin köyü terkedecekleri Neveska Müdîrliği'nden iş'âr olunduğu ma'rûzdur. Fermân.

15 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Kaymakam

Re'fet

BOA. TFR. 1 MN. 77/7644

24

MANASTIR'DA ULAHLARA AİT MABEDİN İNŞASINI DURDURMAK MAKSADIYLA RUM EŞKİYÂLARININ ULAH HALKA TAARRUZ ETTİĞİ

[Manastır'da Ulahlara ait bir mabedin inşasını durdurmak maksadıyla Rumların Ulahlara tazyik ve tecâvüzâtta bulundukları ancak engel olamadıkları, bunun üzerine Ulah Başpapazına saldırarak ağır şekilde yaraladıkları ve papazın İtalyan konsolosluğu tercümanının hanesine sığınarak canını kurtarabildiği, Ulahların can, mal ve namuslarının korunması için tecâvüzde bulunanların yakalanarak, şiddetle cezalandırılması hususunda Manastır Ulah cemaati üyelerinin istid'anâmesi.]

30 Ekim 1905

*

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 5899

Mahallî Târihi: 17 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Rumeli Vilâyât-ı Şâhâne Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-ı Sâmîsine

Lütf-i ale'l-âl-i cenâb-ı metbû'-ı müfehhamdan olmak üzere bundan akdem Manastır kasabasında bulunan Ulah cemâ'atine mahsûs olmak üzere bir ma'bed binâ ve inşasına müsâ'ade buyurulmuş ve Ulahların öteden beri aduvv-i cân ve mâl olan Rumlar asl-ı menba'-ı fesâd olan Rum metropolidinin eser-i teşvîk ve iğrâsı ile mezkûr ma'bedin küşâdını akîm bırakmak husûsunda sarfetdikleri mesâ'î-i denâ'etkârânesinin semeredâr olamadığı görmelerine binâ'en bu bâbdaki ikdâm ve gayretleri Ulahlar ve bâ-husûs Ulah papasları

üzerine imâle ile şimdiye kadar ellerinden geldiği derecede gerek Ulahları itlâf ve tahkîr, gerek papasları darb ve terzîl ile metbû'-ı müfehham ve mu'az-zamımız efendi hazretlerinin avâtıf ve inâyât-ı aliyyelerinin netâyic-i mü'essire-i hayret-bahşâsını izâle etmek fikr-i fâsidesiyle dün dahi Başpapasımız Papa Todoni (?) dâ'îleri ma'bedden avdet ederken yirmi kadar Rum hezelesi birdenbire üzerine hücûm ve o aralık o civârda bulunan diğer bir cem'-i gafîr dahi yetişerek fenâ hâlde darb ve tahkîr etdikden başka hâmil olduğu papas şapkasını parça parça etmeleri üzerine eşirrâ-yı merkûmenin zulm ü ta'addîsinden kurtulmak üzere her nasılsa ellerinden savuşup o civârda bulunan İtalya Konsolatosu tercemânının hânesine ilticâyâ mecbûr olmuş ve gürûh-ı merkûmenin bu gibi zulm ve ta'addîleri devâm etdikce Ulahların mâl u cân, ırz u nâmûsları büyük bir tehlike altında kalarak yaşayabilmek imkânı günden güne azalmakta bulunmuş olduğundan lütfen eşirrâ-yı merkûmenin mücâzât-ı şedîde-i kânûniyyeye çarpdırılması ile berâber gerek kemterlerinin ve gerek papaslarımızın te'mîn-i râhatlarıçün tedâbîr-i sâ'ile-i lâzimenin ittihâzı husûsunda lâzım gelenlere emr ü fermân buyurulmasını meşmûlü'l-âfâk olan adâlet-i mâlâ-nihâye-i cenâb-ı metbû'u'l-müt'im (?) nâmına istid'â ve istirhâm eyleriz. Fermân.

Todor Paula

BOA. TFR. 1 MN. 77/7656

Manastır'ın Ulah cemâ'ati

nâmına

Kosti Loska

25

YUNAN EŞKİYÂSININ ULAHLARA YÖNELİK SALDIRILARINA AİT LİSTE

[Yunan eşkiyâ çetelerinin 1321 senesi Mart'ından Eylül ayı sonuna kadar Serfice, Vodine, Karaferye, Görice, Kayalar, Manastır ve Yenice'nin muhtelif köylerine baskınlar düzenledikleri, bu baskınlar esnasında on iki kişinin çeşitli şekillerde katledildiği, üç kişinin yaralandığı ve yirmi kişinin dağa kaldırılarak bunlardan on yedisinin daha sonra serbest bırakıldığı; bu konuda hazırlanan listenin Yunan Hükûmeti'ne sunulmak üzere, Rumlar tarafından Ulahlara yapılan tecâvüzlerin engellenmesi ve Osmanlı topraklarında teşekkül eden Rum komitelerinin dağıtılması için teminatta bulunan Yunan Maslahatgüzarı Mösyö Ralli'ye verilmek üzere gönderildiği.]

11 Kasım 1905

Bâb-1 Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Hudûdu geçerek îkâ'-ı cinâyât etmekde olan Yunan çetelerin men'-i teşekkül ve tecâvüzleri hakkında Atina Kabinesi nezdinde ahîren icrâ kılınan teşebbüsât-ı şedîde üzerine Mösyö Ralli'nin cinâyât-ı mezkûreden dolayı beyân-ı hayretle berâber Yunan toprağında Yunan çetelerinin teşekkülüne karşı tedâbîr-i mü'essire ittihâz olunduğu te'mînâtını tekrâr eylediğini ve şu son günlerde Selanik ve Manastır vilâyetleri dâhilinde eşkıyâ-yı merkûme tarafından katlolunan Ulahların esâmîsi ile cinâyâtın mahâll ve tevârîh-i vukû'u hakkındaki ma'lûmâtın Hükûmet-i Yunaniyye'ye teblîğ edilmek üzere bir an evvel mufassalan iş'ârı muktezî idiğini mutazammın Atina Sefâret-i Seniyyesi Maslahatgüzârlığı'ndan vârid olup Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i cevâbiyye gönderilen iki kıt'a telgrafnâmenin tercemeleri berây-ı ma'lûmât leffen irsâl-i savb-ı devletleri kılınmış olmağla îzâhât-ı matlûbeye â'id ma'lûmâtın inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-ı senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 14 Şa'bân sene [1]323

Fî 30 Eylül sene [1]321

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

Sadâret-i Uzmâya

Fî 18 Şa'bân sene [1]323

Fî 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Resîde-i dest-i ta'zîm olan 30 Eylül sene [1]321 târihli tahrîrât-ı sâmiyye-i fahîmâneleri ve melfûfâtı mütâla'a-güzâr-ı âcizî oldu. Yunanlı eşkıyânın Garamatik yaylasından kaldırdıkları re'sen ve cevâben takdîm kılınan 5 ve 6 Ağustos sene [1]321 târihli iki kıt'a telgrafda arz u beyân olunan Ulahların hiç biri itlâf olunmaksızın eşkıyâ tarafından mu'ahharan salıverilmiş oldukları 7 Ağustos sene [1]321 târihli diğer telgrafnâme-i çâkerî ile iş'âr edilmiş idi. Rumlar tarafından Ulahlar aleyhine vukû' bulmuş olan tecâvüzât Romanyalıların i'zâm etdikleri derecelerde cesîm olmadığı gibi, Rumların inkâr veya istisfâr etdikleri kadar da ehemmiyetsiz olmadığından sene-i hâliye Martı'ndan Eylül'u gâyesine kadar Ulahlar aleyhine nerelerde ne gibi tecâvüzât vukû' bulduğu 27 Eylül sene

[1]321 târihli ve 618 numaralı diğêr tahrîrât-ı sâmiyye-i fahîmânelerine cevâben takdîm edilecek arîzada beyân olunacağı muhât-ı ilm-i sâmi-i vekâlet-penâhîleri buyuruldukda. Ol bâbda.

Sadâret-i Uzmâya

Fî 14 Ramazân sene [1]323

Fî 29 Teşîn-i Evvel sene [1]321

Cevâben takdîm olunan 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]321 târihli ve 1118 numaralı arîza-i çâkerîye zeyldir.

Sene-i hâliye bidâyetinden Eylûl'u gâyesine kadar Yunanlı eşkiyânın Ulah tebe'a-i şâhâneden katl ve cerhetmiş ve dağa kaldırmış oldukları eşhâsın adediyle cinâyâtın mahall ve târih ve sûret-i vukû'unu hâvî bir cedvel ile [Rum] eşkiyâsı tarafına yine müddet-i mezkûre zarfında Ulahlar aleyhine vâki' olan tecâvüzâtı hâvî diğêr bir cedvel leffen huzûr-ı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda.

[Bin] üç yüz yirmi bir senesi bidâyetinden şehr-i Eylülü gâyesine değin Rumlar tarafından Ulahlar aleyhine vukû' bulmuş olan cerâyim-i siyâsiyye istatistikidir.

Mahall-i Hudûsü	Müta'addî	Nev'-i cürm			Hulâsa-i Vekâyi'	Târîh-i Vakâyi'
		Katl	Cerh	Dağa Kaldırılan		
Serfice	Yüz yirmi kişilik Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın Şa'banîçe yaylağından Yorgi Kosta, Dimitri Nikola; Sûret-i vahşîyânede kurşun ve kamalar ile itlâf edilmişlerdir.	9 Mayıs sene [1]321
"	On beş kişilik Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın Garamatik kulübelerinden Yorgi ve birâderi Hristo; on altı yerinden cerh sûretiyle katledilmişler. Rumca varaka va'z.	19 Haziran sene minh
"	Seksen kişilik Rum çetesi	3	—	—	Grebene'nin Odala karye papası ve mu'teberândan iki kişi; Odala ve İzemkas karyeleri arasında katledilmişlerdir.	22 Temmuz sene minh
Karaferye	Rum çetesi	2	—	—	Kayalar'ın Şa'banîçe yaylağından Giçe Yano, Mita Kola; yaylak civârında katledilmişlerdir.	7 Mayıs sene minh
"	On altı kişilik Rum çetesi	—	—	2	Uzuncova karyesinden iki Ulah; bi'l-âhire tahliye edilmişlerdir.	16 minh
"	Kasabalı Rum Dimitri	—	1	—	Kasabalı Tolo Hacı Gogo; kasaba dâhilinde münâferet-i milliyye sevkiyle ve rovelver ile cerhedilmiştir.	13 Temmuz sene minh
Vodine	Rum çetesi	1	—	—	Govişan çiftliğinden Dimo; Bulgar eşkıyâsına ihbârâtda bulunduğu töhmetiyle katledilmiştir.	14 Nisan sene minh
"	Rum çetesi	—	—	1	Ladova karyeli Gorki.	24 Mayıs sene minh
Kayalar	Rum çetesi	—	1	—	Garamatik kulübeleri papasının oğlu Mihal Yanaki.	24 Mayıs sene minh
"	Altmış kişilik Rum çetesi	—	—	15	Garamatik kulübeleri yirmi beş şahs; ormana kömür i'mâline giderler iken kaldırılmış ve beş sâ'at sonra tahliye edilmişlerdir.	4 Ağustos sene minh
Görice	Yetmiş kişilik Rum çetesi	—	—	2	Palas kulübelerinden Naşo Nikola, Vangel Gaki; itlâf ve kilisede mevcûd Ulahca kütüb ihrâk edilmiştir.	21 Temmuz sene minh
Manastır	Tırnova karyeli Rum Pando Naki	—	1	—	Manastır'da mukîm Doktor Perikli Bocava; müsâfireten Tırnova karyesinde bulunur iken sokakda cerh edilmiştir.	7 Temmuz sene minh
Yenice	Rum çetesi	2	—	—	Çarnarika karyeli Sığırtmaç Yovan İço, Gono Dorço; karye hâricinde Badaşda nâm mahalde ipler ile bendedilerek baltalar ile katledilmişler ve üzerlerine Rumca varaka va'z olunmuştur.	22 Ağustos sene minh
		1 2	3	2 0 1 7 3	Dağa kaldırılanların on yedisi tahliye edilmiştir.	

*FLORİNA'NIN NOLYAN-I BÂLÂ KÖYÜNDE BİR DÜĞÜN EVİNE
SALDIRAN RUM EŞKİYÂSININ EVİ ATEŞE VERİP ÇOĞU KADIN VE
ÇOCUK ON ÜÇ KİŞİYİ KATLEDİP ALTI KİŞİYİ YARALADIKLARI*

[Halkı Müslüman, Bulgar ve Rumlardan oluşan Nolyan-ı Bâlâ köyüne gelen Rum eşkiyâsının Bulgarlara ait bir düğün evini basarak ateşe verdikleri; dört kadın ve iki çocuğun yaralandığı, kaçmak isteyen yedi kişinin kurşunla, altı kişinin de yanarak öldükleri, biri Rum diğeri Bulgar iki jandarmanın da olay esnasında köyde bulundukları halde hiç bir müdahale ve ihbarda bulunmayıp sabahı bekledikleri ve olayla ilgili tahkikatın devam ettiği hakkında Florina Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

12 Kasım 1905

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 4102

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Ahâlisi İslam ve Bulgar, Rumdan mürekkeb, vak'aya yirmi dakîka kurbiyeti olan Nolyan-ı Bâlâ karyesine bu gece sa'at beş buçuk raddelerinde mikdârı nâ-ma'lûm Rum eşkiyâsı gelerek Bulgarlardan Gi[y]orgi'nin düğün evini kuşatıp ateş[e] verdikleri, derûnundaki kadın-erkek birçok halkdan bir kısmı komşulara fûrceyâb-ı firâr olarak tahlîs-i nefse muvaffak olmuşlarsa da bunlardan dört kadın ile iki kız çocuğunun atılan tüfenklerden hafîf sûretde mecrûh oldukları ve firâr etmek isteyen yedi şahıs eşkiyânın eline geçüp kurşunla katledilmiş ve hânede ihtifâ eden bir kız ile davulcu bir İslam ve dört Bulgarın muhterikan vefât etmiş bulundukları ve eşirrâ-yı merkûme, iki kız çocuğunun üzerindeki tezyînât akçelerini alup kendilerini itlâk ve firâr eyledikleri bu sabâh vâki' olan ihbâr üzerine mahalline bi'l-azîme icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmıştır. Eşkiyâ miyânında teşhîs olunan kimesne bulunup bulunmadığı şimdilik mechûl kalmış ise de, da'vetsiz olarak geç vakit mezkûr düğüne gelüp eşkiyânın ta'arruzundan biraz evvel hârice çıkan Rum milletinden mezkûr karyeli bir şahsın delâleti maznûn olmağla taht-ı tevkîfe alındığı ve biri Rum diğeri Bulgar iki jandarma, vak'a gecesi karyedeki diğer düğün evlerinde tesâdüfen bulunup ahâli ile birlikde tüfenk sadâlarını istimâ' etdikleri hâlde ihbâr-ı vukû'ât için sabâha kadar bulundukları yerleri terketmeyerek ihtifâ

eyledikleri cihetle taht-ı mes'ûliyyete alınmaları mukarrer bulunduğu ve eşkıyânın cevelângâhı olan mahallerde yeniden taharriyât ve ta'kîbât icrâsı zımında muhtelif cihetlerden müfrezeler tahrîk edildiği ma'rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Florina Kaymakamı

Re'fet

BOA. TFR. 1 A. 27/2674

27

RUM ÇETELERİNİN GREBENE'NİN AVRALA KÖYÜNDE ULAHLARA AİT EVLERİ ATEŞE VERDİKLERİ

[Grebene'nin Avralla köyünde Ulahlara ait evlerin Rum çeteleri tarafından yakıldığı, Perbiyovli'de Ulah papazının kardeşi ve abalının ileri gelenlerinden Nikola Apostol'un otuz kişilik bir Rum çetesi tarafından öldürüldüğü, ayrıca Vodine'de Raçilevova ormanında bir Ulahın katl ve Gevgili'ye bağlı Liverni köyünde de köy muhtarının oğlunun yaralandığı bildirildiğinden, Rum eşkıyası tarafından Ulahlara yapılan saldırıların önlenmesi için gereken tedbirlerin alınması hakkında Manastır Vâliliği'ne telgraf.]

14 Kasım 1905

Telgrafnâme-i Sâmi

28 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

Ulah Mektebi Müdîri İsteryo Perzik imzâsıyla Grebene merkezinden Bâb-ı Âlî'ye çekilen telgrafnâmede geçen akşam üzeri kasabadan gaybûbetiyle berâber Avralla (?) karyesindeki Ulah ahâliye â'id hânelerin ihrâk olunduğu beyânıyla taleb-i ma'delet olunduğu gibi Perbiyovli'de (?) otuz kişilik bir Rum çetesi tarafından Ulah Papası Konstantiniki'nin birâderi mu'teberân-ı mahalliyyeden Nikola Apostolin ile Vodine kazâsı dâhilinde vâki' ve Raçilevova (?) ormanında Ulah Hristo Paro'nun katl ve Gevgili kazâsında merbût Liverni (?) mevki'inde dahi köy muhtarının oğlunun cerhedildiği başkaca haber verildiğinden ve Rum eşkıyasının Ulah hakkındaki tecâvüzâtı cidden câlib-i dikkat olduğundan mütecâsirlerinin her tarafca ta'kîb ve der-destiyle haklarında mücâzât-ı şedîde-i kânûniyye icrâsıyla berâber men'-i tekerrürü için de tedâbîr ve ta'kîbâtın teşdîdi zımında lâzım gelenlere vesâyâ-yı ekîde îfâsı tavsiye olunur.

Fî 30 Teşrîn-i Evvel sene [1]321

BOA. TFR. 1 MN. 78/7757

**YUNAN ÇETELERİNİN RUMELİ'DEKİ BULGAR VE ULAHLARA KARŞI
YAPTIKLARI SALDIRILARIN SON GÜNLERDE ARTTIĞI**

[Yunanlıların çeteler oluşturarak Rumeli'deki Bulgar ve Ulahlara yaptıkları baskı ve tecâvüzler son zamanlarda had safhaya vardığından, bu olayları bahane ederek Avrupa'nın müdahale etmesine meydan vermemek için gerekli tedbirlerin alınması ve eşkiyânın takip ve yakalanması için gereken her türlü gayretin gösterilmesi hakkında sadaret tezkiresi.]

25 Kasım 1905

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 692

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Bir müddetden beri Yunanlıların Rumeli Vilâyât-ı Selâsesi'ne çete şeklinde eşkiyâ tertîb ve sevki sûretiyle Bulgar ve Ulah ahâli hakkında devâm eden tecâvüzâtı bu günlerde cidden câlib-i dikkat bir dereceye geldiğinden bi'l-âhire bu yüzden Avrupa'nın müdâhale-i kat'iiyesine meydân verilmemek üzere îcâb-ı hâlin icrâsı lede'l-arz şu uygunsuzlukların ve mûcib-i şikâyet ahvâlin önünü alacak tedâbîrin ittihâzına sa'y u i'tinâ edilmesi zımında şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfine tevîkan Yanya ve Manastır vilâyetlerine ve cihet-i askeriyeye de ta'kîb ve te'dîb-i eşkiyâyâ i'tinâ edilmesi hakkında komisyon-ı askerîye teblîgât-ı lâzime îfâ kılındığı Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden bâ-tezkire-i husûsiyye cevâben inbâ ve Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne teblîgât icrâ olunmağla taraf-ı devletlerince de ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı şâhâne iktizâsının îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 19 Ramazân sene [1]323

Fî 3 Teşrîn-i Sâni sene [1]321

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

Sadâret-i Uzmâ'dan şeref-vârid olup sûreti bâlâyâ naklolunan 3 Teşrîn-i Sâni sene [1]321 târihli ve 692 numaralı tahrîrât-ı sâmiyyenin mübelliğ olduğu irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî mantûk-ı münîfine tevîkân Yunan çetelerinin Bulgar ve Ulah ahâli haklarındaki tecâvüzâtını men'a kâfil olacak tedâbîr-i kaviyyenin ittihâz ve icrâsı husûsunun lâzım gelenlere sûret-i mü'ekkedede emr ve teblîğ buyurulması bâbında.

BOA. TFR. 1 UM. 10/948

29

RUM EŞKIYÂSININ BULGARLARA, RUM PATRİKHANESİNE İNTİSAB ETMELERİ İÇİN BASKI YAPTIKLARI

[Morihova nahiyesine bağlı Beceşte köyüne gelen otuz altı kişilik bir Rum çetesinin, Papaz Niko'nun evine girerek dini kitapları gasbettikleri ve ahaliyi evlerinden çıkartarak bir yere toplayıp Rum Patrikhanesine intisab etmeleri hususunda tenbihte bulundukları bildirildiğinden, eşkiyanın yakalanıp cezalandırılması için gerekenin yapılmakta olduğu hakkında Pirlepe Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

10 Aralık 1905

Telgrafnâme

Pirlepe

Mahallî Numarası: 4231

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Şehr-i cârînin yirmi üçüncü Çehârşenbe gecesı sa'at üç raddelerinde otuz altı kişiden mürekkeb bir çete Rum eşkiyası Morihova nâhiyesinin Beceşte karyesine gelüp karye-i mezkûreli Papas Niko'nun hânesine bi'd-dühûl kütüb-i dîniyyelerini ahz u gasb ile ahâli-i karyeden bir haylî kesânı hânelerinden çıkarup bir mahalle cem' edüp Eksarhhâne'den fekk-i irtibâtla Rum Patrikhânesi'ne tahvîl-i intisâb etmeleri içün tenbîhâtta bulundukları bugün nâhiye-i mezkûr müdîrliğinden vârid olan tahrîrâtta bildirilmiş eşkiyâ-yı

merkûmenin bi't-ta'kîb kahr u tedmîrleri için müdürîyyet-i mezkûreye teblîğ edilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 27 Teşrîn-i Sâni sene [1]321

Pirlepe Kaymakamı

Şevket

BOA. TFR. 1 MN. 80/7933

30

ON BEŞ KİŞİLİK BİR RUM ÇETESİNİN GREBENE'NİN PERUL KÖYÜNDE İKİ ULAHIN EVİNİ YAKTIKLARI

[Grebene kazasına bağlı Perul köyüne gelen on beş Rum eşkiyâsının Ulah papazı ile diğer bir Ulahın evini yaktıkları ve bir başkasının evini de yakmaya teşebbüs ettikleri halde Rum metropolidinin geldiğinde kaldığı eve bitişik olduğundan yakmaktan vazgeçtikleri, on beş Rumun kimler olduğunun tespit edildiği ve yakalanmaları için gerekenin yapılmakta olduğu hakkında Manastır Vâliliği'nin telgrafı.]

13 Aralık 1905

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 51315

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Şehr-i hâl-i Rûmînin on altıncı Çehârşenbe günü sa'at on iki raddelerinde Grebene kazâsının Perul karyesine giden on beş Rum şakîsinden bir kısmı köyün etrâfındaki nükâtı tutarak köy derûnuna giren yedi nefer şakîden bir bir defter çıkarup ibtidâ Ulah Papas Papa Dimitri ile Ulah tarafdârânından Niko Yani ve Ponayotu Perziko ve Taşola Rizo'nun hânelerini su'âl ve tahkîk eyledikten sonra **evvelâ**; Niko Yani ile birâderlerinin müşterek olan üç bâb hânelerine bi'd-dühûl bulmuş oldukları ufak tefek eşyâyı ahz ile ateş[e] verdikten sonra civâr hânelere sirâyet etmemek için köylülerle berâber kendileri de çalışdıkları, **sâniyen**; yine bu sûretle Papa Dimitri'nin ve müte'âkiben Panayot Perziko'nun hânesini ihrâk eyledikleri ve Taşola Rizo'nun hânesini de yakmağa teşebbüs etmişler ise de mezkûr hâneye muttasıl olup Grebene metropolidi köye geldikçe müsâfir edilen Yorgo'nun hânesine sirâyeti melhûz olmasından nâşî köylünün ricâsı üzerine terkederek gecenin

sa'at yedisinde Odala karyesi cihetine savuşdukları ve cümlesinin Yunan'ın efzûn askeri elbisesini lâbis ve Gıra tüfenklerini hâmil olup komiteden bulunduklarına alâmet olmak üzere boyunlarında birer çanta bulunduğ gibi köye girenlerin yabancı ve hâricde kalanların rü'esâ-yı eşkiyâdan Konice'nin Kanço karyesinden Kapudan Yapo nâm-ı diğeri Toma Dimitri ve Grebene kazâsında Radoşence karyeli şakî-i şehîr Loka veled-i Yorgi ve Perul karyeli Şolu Hamara ile Yorgi Yani Hocarana ve Teste karyeli Goru Vangel, Yani Kostantin Kaldam ve İspilo karyeli Nökino Rimandı ve Lavda karyeli Kosta Boşo ve Mavranos karyeli Naşo Yorgaki olup kendilerini tanıtmamak için Kesriye'[ye] girmedikleri tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşıldığı ve muhterik hânelerin kıymet-i hakîkiyyeleri hakkındaki tahkîkâtın başkaca icrâ etdirilmekte idiği Grebene Kaymakamlığı'ndan bildirildiği ve mütecâsirlere der-destlerine şedîden devam ve ihtimâm olunması hakkında mahalline tebligât mü'ekkeden cevâbiye îfâ kılındığı Serfice Mutasarrıflığı'ndan izbâr kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Sâni sene [1]321

Vekil-i Vâli Defterdâr

Zihni

BOA. TFR. 1 MN. 80/7968

31

DÖRT BULGARI ÖLDÜRÜP İKİSİNİ DE YARALAYAN RUM EŞKIYÂSININ YAKALANARAK TUTUKLANDIĞI

[Gülbe'ye gelen eşkiyâ ile Rum Hristo Lifor'un dört Bulgar ameleyi katledip ikisini de yaraladıkları ve yapılan tahkikatta suçlarının sabit olması üzerine tutuklandıkları hakkında Lankaza Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

14 Aralık 1905

Telgrafnâme

Lankaza

Mahallî Numarası: 1811

Rumeli Vilâyât-i Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmişine

C. [Cevâb] 29 Teşrîn-i Sâni sene [1]321 Gülbe'ye gelen eşkiyâ ile Hristo Lifor kapu hâricinde bir müddet Rumca mükâleme etdikden sonra ameleyi nezdine birer birer celbederek Rum olan dâmadı Dine ile Yalafçalı Kostantin'i

ta'arruzdan muhâfaza eylediği ve Bulgar olan altı ameleden dördünün katline ve ikisinin mecrûhiyetine sebebiyet verdiği icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılmağla cürme iştirâk mâddesinden dolayı merkûmun taht-ı tevkîfe alındığı ve ikmâl-i tahkîkât dahi mecrûhlar hakkında intizâr olunan kat'î raporların ahzine mütevakıf bulunduğu müdde'î-i umûmî mu'âvinliği îfâdesiyle ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Lankaza Kaymakamı

Rifat

BOA. TFR. 1 SL. 91/9003

32

HORPEŞTE'NİN EZEREÇ KÖYÜNE GELEN YUNAN EŞKIYÂSININ YAKTIĞI SAMANLIKLARDA BİR KİŞİNİN ÖLDÜĞÜ

[Horpeşte nahiyesinin Ezereç köyüne gelen çok sayıda Yunan eşkiyâsının bir kaç samanlığı yaktığı ve samanlıklardan birinde bulunan bir kişinin yandığı, Neşram'da bulunan Osmanlı müfrezesinin olay mahalline yetişmesi üzerine eşkiyânın Naslıç kazasına doğru kaçtığı ve yakalanmaları için gerekenin yapıldığı hakkında Görice Mutasarrıflığı'nın telgrafı.]

15 Ocak 1906

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 15310

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efbamîye

Dünkü gün hayli Yunan eşkiyâsının Horpeşte nâhiyesine tâbi' Ezereç karyesine gidüp sabah sa'at birde bir kaç samanhâne ihrâk eyledikleri ve samanhânelerin birinde hüviyeti mechûl şahsın dahi muhterik olduğu ve üç sa'at mesâfedeki Neşram müfrezesinin yetişmesi üzerine eşkiyânın Naslıç kazâsına doğru firâr eyledikleri ve Hudûd-ı Yunaniyye Kumandanlığı'yla Naslıç Kaymakamlığı'na i'tâ-yı ma'lûmât olmağla berâber bizzât mahall-i vak'aya azîmet olunduğu Kesriye Kaymakamlığı'ndan bâ-telgraf iş'âr edilmekle arz olunur. Fermân.

Fî 2 Kânûn-ı Sâni sene [1]321

Görice Mutasarrıfı

Feyzi

BOA. TFR. 1 MN. 83/8254

*RUM VE ULAHLAR ARASINDAKİ GERGİNLİĞE METROPOLİDİN
SEBEB OLDUĞU VE İDARESİNDEKİ MANASTIR RUM
HASTANESİNDE RUM EŞKİYÂSININ TEDAVİ EDİLDİĞİ*

[Manastır'da bulunan Doktor Poçera'nın yaralanması olayının Rum metropolidinin tesiriyle olduğu, metropolidin Magarova karyesinde Rumların Ulahlarla münasebette bulunmamaları hatta selam bile vermemelerini tenbih ettiği ve idaresi altında bulunan hastahane de yaralı Rum eşkiyâsı ile fakir Rumların ücretsiz olarak tedavi edildikleri ve bütün masrafların hastane tarafından karşılandığı hakkında hastanede çalışan bir kadının yazdığı mektubun mahkemeye gönderildiği hususunda Manastır Vâliliği'nin tabiriatı.]

22 Za. 1323 (17 Ocak 1906)

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Aded: 799

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Manastır'da sâkin Tabîb Poçera ve vâlidesi üzerine endâht edilen kurşunlardan mûmâ-ileyh mecrûh olup fâ'illeri der-dest edilmiş ise de Manastır Rum metropolidinin bu husûsda eser-i teşvîkâtı mahsûs olduğuna ve kendisinin hissiyât-ı kavmiyyeye şiddetle ma'lûbiyeti ve vesâyâ ve ihtârât-ı vâkı'ayı isgâ etmemesi hasebiyle Ulah ve Bulgarların adâvetini kazanarak büyük bir hâdiseye sebep vereceği melhûz olmasına binâ'en buralara mahall kalmamak üzere mûmâ-ileyh metropolidin oradan kaldırılması hem kendisi hem de Rum cemâ'ati hakkında hayırlı olacağı ve mûmâ-ileyh metropolidin Magarova karyesinde Rumların Ulahlarla münâsebâtta bulunmamaları hattâ selâm bile vermemelerini tenbîh eylediği i'tirâfâtıyla sâbit olup bu gûne ahvâl ile ahâli beyninde husûl-i husûmete bâ'is olması cihetiyle orada bekâsı maslahaten gayr-i câ'iz ve mahzûrâtı müstelzim bulunduğu Manastır Vilâyeti'nden iş'âr kılınması üzerine sebkeden teblîğe cevâben Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi'nden

gelen tezkirede mûmâ-ileyh metropolidin Tabîb Poçera'nın keyfiyyet-i katlinden külliyyen bî-haber olup bu bâbdaki isnâdâtın her gûne delâ'ilden ârî bulunduğu tahakkuk eylediği ve mukaddemâ Patrikhânece sıfat-ı rûhâniyyeleri alınarak aforos edilen papasları Magarova karyesi ahâlisinden ba'zısı o sıfatla tanıyup kendileriyle birlikde icrâ-yı âyînde devâm eylemelerinden dolayı aynı mu'âmeleye müstahak olduklarından bunları kendi dükkanlarına kabûl etmek istemeyen karye-i mezkûre ahâlisine hükûmet-i mahalliyyece tazyîkât icrâ edilmiş ise de ahâlinin efrâd-ı merkûme ile ihtilâtdan tevakkî eylemeleri aforos mu'âmelesinin netîcesi olduğu ve bunun için hükûmetçe tazyîkât icrâsı serbestî-i edyâna mugâyir ahvâlden bulunduğu metropolid tarafından taraf-ı devletlerine ve vilâyete beyân ve îzâh edilmesi üzerine taraf-ı devletlerinden hükûmet-i mahalliyyenin müdâhalesi men' edilmiş olduğu Rum Patrikliği'nden bâ-takrîr bildirildiği iş'âr kılınmış olmağla sûret-i iş'âra ve mahallince cereyân eden mu'âmeleye nazaran îcâb-ı hâlin îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 4 Zi'l-ka'de sene [1]323 ve
Fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]321

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferid

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemî
Aded: 451

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efbamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan 21 Kânûn-ı Evvel sene [1]321 târih ve bin beş yüz seksen üç numaralı tahrîrât-ı aliyye-i âsafâneleriyle irsâl buyurulan emirnâme-i sâmi-i Sadâret-penâhî mutâla'a-güzâr-ı çâkerî olarak leffen takdîm ve i'âde kılındı. Zât-ı sâmi-i fahîmânelerince dahi tahattur buyurulduğu vechile Doktor Poçera'nın cerholunduğu günden iki gün mukaddem birâderi eczâcî Taşko tarafından da Rumlar üzerine silâh endâht eylediği vâki' ve aforoz işlerine hükûmetçe müdâhale vukû'u yolundaki iddi'â tekzîbe de hâcet görülmeyen bir kizb-i sarîhdir. Rum metropolidinin ahvâl ve harekât-ı muzırrası evvel ve âhir arzedilmiş olduğuna göre tekrâra lüzûm görülemediği ve fakat ma'rûzât-ı sâbıkaya ilâveten mûmâ-ileyhin kendi nezâret ve idâresi tahtında bulunan Rum hastahânesinde merzâya hıdmet eden bir kadın tarafından Atina'ya yazılıp

der-dest ve mahkemeye tevdî' olunan mektûbun tercemesi sûreti leffen takdîm kılındığı ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrîndir.

Fî 22 Zi'l-ka'de sene [1]323 ve
Fî 4 Kânûn-ı Sâni sene [1]321

Manastır Vâlisi
bende
Ebû Bekir Hazım

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemî

Manastır Rum Hastahânesi

Manastır fî 10 Teşrîn-i Sâni sene [1]905

Sevgili Aşina, Eleni ve Adanetya (?),

Manastır'dan size gönderdiğim mektûbun vâsıl olmuş olduğundan emînîm. Ânîfû'z-zikr mektûbda hastahânenin hâl-i hâzırını yazıyor idim. Belki inanılmaz. Fakat şurası muhakkaktır ki hastahâne Rumluğun merkezidir. Her pazartesi günü yetmişden yüze kadar reçetelerin muhtevî olduğu mu'âlecât meccânen veriliyor. Tabîb-i dâhilî fakîr Rum tarafdarânını meccânen mu'âyene eder. Hastahâne muhtelif müsâdemâtda mecrûh kalmış olan Yunan eşkıyası tedâvî olunmuş ve el-yevm tedâvî olunmakta bulunmuşlardır. Millet uğruna vefât edenlerin cenâze masrafları hastahâne sandığından tesviye olunmaktadır. Kasabada bir müddet ikâmet ve ahvâli güzelce tedkîk etmek isteyenler tebdîlen köylü kıyafetiyle hastahâneye geliyorlar. Gûyâ hasta sıfatıyla geliyorlar. İki-üç gün kaldıktan sonra memleket elbisesini giyerler ve mu'allim ve tabîb sıfatıyla memleket ve civârını geşt ü güzâr ederler. Ben geldiğimde onlardan dört kişi buldum. Şimdi diğerleri intizâr olunuyor. Ta'bîr-i esahh ile insâniyet nâmından ziyâde millet nâmına iştigâl ediyorlar ve bu keyfiyet beni ziyâdesiyle memnûn eder. Çünkü ben dahi bir şeye mukayyed olabilirim. Fakat korkarım ölümden korkmam. Çünkü bir gün öleceğimi bilirim. Ölümümle Makedonya'nın bir kısmı kurtulmuş olsaydı (Kodzos) gibi ölüme doğru şitâb eder idim. Lâkin ölümümle bir gûnâ tebeddül vukû' bulmayacağımı bilirim. Rum metropolidi ve mütevellîleri ile doktorların bana olan ciddî nasihatlarına rağmen Atina'ya gelmeye karâr verdim. Pederim evde kalmaklığımı istiyor ise de ben durmayacağım. Ben gelinceye kadar şehâdetnâmeyi muhâfaza ediniz. Bed-baht (Mü'ennese râci'dir) buradan hareket etdiği sırada Barba Yani ve Barba Gorkî ile bütün hastahâne adamlarını vedâ' etmiştir. Düşmanlarımız hastahâne aleyhinde iseler de hükûmet asker vâsıtasıyla muhafaza eder. Polikisni'den mektûb beklerim. Kendisine sonra yazarım.

BOA. TFR. 1 A. 28/2785

*KURUŞOVA RUM CEMAATİNDEN ALTI KİŞİNİN ULAHLARA
SALDIRDIĞI*

[Kuruşova Rum cemaatinden altı kişinin kavas sıfatıyla yanlarında istihdam ettikleri Arnavudlarla beraber Ulahlara tecâvüzde bulundukları ve Ulah cemaatinden bazılarına saldırdıkları fakat devriyenin yetişmesi üzerine birşey yapamadıklarının Ulahlar tarafından bildirildiği; yapılan tahkikatta tecâvüz eden altı kişinin yanında Arnavud bulunmadığının ve Arnavudların hiç bir surette Ulahlara saldırmadıklarının, bilakis Kuruşova Rum cemaati ile Ulah cemaatinin birbirlerine taarruzlarda bulunduklarının anlaşıldığı ve Ulah cemaatine taarruzda bulunan altı Rumun yakalanması için gerekenin yapıldığı hakkında Manastır Vâililiği'nin tabiriatı.]

28 Z. 1323 (22 Şubat 1906)

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Aded: 519

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Kuruşova Rum cemâ'atinden Lazor Marko ve rüfekâsı Borako Vanço Bograf Kostı Bajdavella ile birâderi Yorgi ve Petro Kalişer ve Yenda nâmlarındaki eşhâsın nezdlerinde kavâs nâmıyla istihdâm eylemekde oldukları bir takım Arnavudlarla ta'arruzâtta bulunduklarından ve hattâ geçen Kânûn-ı Sâni'nin sekizinci günü Ulah cemâ'atinden ba'zılarına hücûm etmişler ise de, devriyenin yetişmesi üzerine îkâ'-ı meferrete muvaffak olamadıklarından bahsile merkûmun haklarında mu'âmele-i kânûniyye îfâsı istid'âsına dâ'ir Kuruşova Ulah cemâ'ati nâmına huzûr-ı âlî-i âsafânelerine takdîm edilüp irsâl buyurulan telgrafnâme, şikâyet olunan Rumlarla hıdmetlerinde bulundurdıkları eşhâsın ahvâli tahkîk etdirilerek harekât-ı gayr-i lâyıkalı vâki' ise kânûn dâ'iresinde cezâlandırılmaları zımında merkez kaymakamlığına bi't-tevdî yazılan der-kenârda târih-i mezkûrda Ulah cemâ'atinden Hristo Foti ile Gorço Gi[y]orgi'yi şetm ve tahkîr etmekle maznûnun-aleyh olan Kuruşova'nın Rum ahâlisinden Vanço Jogo ve Teka Borako ve Gi[y]orgi Bajdevella ve Kostı Matakko ve Petre Papa Koço ve Andonaki Berende haklarında tahkîkât-ı lâzime icrâ

olunarak evrâkının cihet-i adliyyeye gönderildiği ve merkûmun nezdlerinde kavâs nâmıyla Arnavudlar bulunmadığı gibi Arnavudlar tarafından Ulahlara bir gûne ta'arrûzât ve tecâvüzât dahi vâki' olmadığı ve fakat bir müddetden beri Kuruşova Rum ve Ulah cemâ'atleri miyânında cârî olan münâferetden dolayı her iki tarafın yekdiğeri aleyhinde bu gibi ta'arruzlar vâki' olmakda ise de, hükûmetce haklarında seyyânen mu'âmele-i kânûniyye îfâ olunmakda idiği ifâde kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Zilhicce sene [1]323 ve
Fî 9 Şubat sene [1]321

Manastır Vâlisi
bende
Ebû Bekir Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 85/8497

35

KARAFERYE'DE AYAMARİN ÇİFTLİĞİ'Nİ BASAN RUM EŞKİYÂSININ BİR BULGARİ ÖLDÜREK KAÇTIKLARI

[Karaferye'nin Ayamarin çiftliğine gelen Rum eşkiyâsının çiftlik yarıcılarında bir Bulgarı öldürdükleri ve iki Bulgarın evine girmek istedikleri ancak diğer Bulgarların ateş açması üzerine olay mahallinden kaçtıkları, Rum eşkiyâsından birinin çatışma esnasında öldüğünün ihbar edildiği ve olay hakkında yapılan tahkikatın devam ettiğine dâir Karaferye Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

10 Mart 1906

Telgrafnâme

Karaferye

Mahallî Numarası: 3484

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Dün gece sa'at beş buçuk raddelerinde adedi mechûl Rum eşkiyâsının Karaferye'nin Ayamarin Çiftliği'ne girerek çiftlik yarıcılarında ve Bulgar halkından otuz yaşlarında Taşo veled-i Yovan Pepo'yu katl ve diğer iki kişinin hâne kapularını şikest ile sâhiblerini taharrî eyledikleri ve bu vak'a üzerine uyanan ahâliden bir kaçı silâh atmasıyla bunların savuşdukları ve diğer taraftan oraya civâr olan Menoşpata ve Bançesne çiftliklerinden aynı zamanda silâhlar

atıldığı ve Kopanova müfrezesinin oralara azîmet eylediği ve eşkiyâdan birinin ale's-sabâh maktûl düşmüş olarak görüldüğü ihbâr edilmiş ve Bulgar eşkiyâsı rû'esâsından Loka Kapudan'ın gece Menoşpata ve Bançesne çiftliklerine gidecekleri Ağustos müdîrine ihbâr olunduğundan müdîr-i mûmâ-ileyh ile müfreze-i askeriyye zâbiti dün akşam o taraflara berây-ı ta'kîb çıktıkları nâhiyeden şimdi gelen telgrafda gösterilmiştir. Maktûllerin mu'âyenesi zımnında me'mûrîn-i adliyyeye ma'lûmât verildiği gibi hakîkât-i hâlin mahallinde tahkîki zımnında mevki' kumandanıyla şimdi mahall-i vukû'âta hareket olunmağla netîce-i tahkîkiyyenin ayrıca arzı mukarrer bulunduğu ma'rûzdur.

Fî 25 Şubat sene [1]321

Karaferye Kaymakamı

Seni (?)

BOA. TFR. 1 SL. 98/9784

36

HALKI BULGAR OLAN URLA KÖYÜNE SALDIRAN RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN İKİ BULGARI KATLETTİĞİ

[Pirlepe kazasına bağlı ve halkı Bulgar olan Urla köyüne tecâvüz eden Rum eşkiyâ çetesinin kırk-elli kişi kadar olduğu ve köyden iki kişiyi öldürüp, köy kenarındaki bir Hristiyanı da yanlarında götürdükleri, ayrıca beş hayvanı gasbettikleri haber alınmış olup yakalanmaları için müfreze sevk edildiği.]

3 Nisan 1906

Telgrafnâme

Pirlepe

Mahallî Numarası: 315

Selanik'de Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Mütekaddim 18 Mart sene [1]322 târih ve yirmi beş numaralı telgrafnâme-i çâkerî ile hüviyet ve mikdârları mechûl bulunduğu arzolunan bir çete Rum eşkiyâsının kırk-elli kişiden ibâret olduğu ve yüz ve elbiseleri siyâh olup Urla karyesine gitdikleri ve karye-i mezbûreli İstoyan ile Naydo'yu köy hâricinde gıra tûfengiyle katli u itlâf etdikleri ve köylüleri hânelerine götürmek üzere köy kenârında bulmuş oldukları elli yaşlarında Canişte[li] Kola'yı da berâberlerine

alup götürdükleri şimdi jandarma dâ'iresinden verilen müzekkirede bildirilmiş ve ta'kîblerine her tarafda müfrezeler sevk edilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 20 Mart sene [1]322

Pirlepe Kaymakamı
Şevket

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 3353

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Eşhamîye

Martın on sekizinci gecesini Pirlepe kazâsına tâbi' ahâlisi Bulgar olan Urla karyesine gelen bir çete Rum eşkiyâsının ahâli-i karyeden iki kişiyi katl ve beş bârgîr gasbeyledikleri gibi, köy kenârında buldukları Canişte karyeli bir Hristiyânı da alup götürdükleri haber alınmasıyla ta'kîbâta müsâra'at edilmiş idiği Pirlepe Kaymakamlığı'nın iş'ârı üzerine ma'rûzdur. Fermân.

Fî 21 Mart sene [1]322

Manastır Vâlisi
Hazım

BOA. TFR. 1 MN. 36/3556

37

KARAFERYE'YE TABÎ BULGAR KÖYLERİNDE RUM EŞKIYÂ ÇETELERİNİN KATLÎÂM YAPTIKLARI

[Ağustos nahiyesi Rum cemaatinden yüz kişiyi silahlı Rum eşkiyâlarının Vodine'ye bağlı Golışani karyesi kilisesinde Rumca ayin yapıp, halkı Rum olmaları için tehdit ettikleri, daha sonra köye giren eşkiyânın üç Bulgarın evini hayvan ve erzaklarıyla beraber yakıp, iki kişiyi katl ve bir kişiyi yaraladıkları; Karaferye'nin Gornokopanova karyesine gelen Rum eşkiyânın pazara gitmekte olan beş kişiyi yakalayarak bundan böyle Ağustos nahiyesi pazarında dükkânı bulunan Rumlardan alışveriş etmelerini tenbih ederek üçünü bırakıp, ikisini katlettikleri; Karaferye'nin Marana köyünden iki kişinin evini yakıp bir kişiyi de öldürdükleri; Yanpışte köyüne gelen eşkiyânın üç Bulgarı şiddetle dövdükleri; Monoşpitya köyünden

bir kişinin katl ve iki kişinin yaralandığı; Kopanova köyünden de iki kişinin katledilmesi üzerine tecâvüz eden eşkiyânın yakalanıp, cezalandırılması hususunda Bulgar abalının isteklerine dâir dilekçe.]

7 Nisan 1906

Rumeli Vilâyât-ı Şahânesi Müfettişi Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zîrde vâzi'ü'l-imzâ kulları felâket-dîde umûm kurâmız ahâlisi nâmına Makâm-ı Celîl-i Hidiv-i Efhamîlerine arz-ı keyfiyyete mücâseret eyleriz, şöyle ki:

1- Vodine kazâsına tâbî Golişani (?) karyesi:

Geçen bin üç yüz yirmi bir senesi Mart ve Nisan ayları esnâsında birkaç defada Vodine kazâsına tâbî Ağustos nâhiyesi Rum cemâ'atı tarafından tertîb edilen Rum eşkiyâ çetesi nisfû'l-leylde karyemizi ihâta etmişdi. Geçen Teşrîn-i Sâni'nin on dokuzuncu günü gündüz Ağustos karyesi Rum cemâ'atinden takrîben yüz kişi müsellağ olan Rum eşkiyâ çetesiyle ma'an karyemize bi'l-vürûd karyemizde ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne ve iki nizâmiye mülâziminin huzûrunda karyemizin kilisesinde Rumca icrâ-yı âyîn etdikleri gibi Rum millî şarkılar[ı] söyleyerek ve alenen Rum olmak üzere karyemiz ahâlisine icrâ-yı tehdîdât eylediler. Geçen Şubat mâhının yirmi üçüncü günü leylen Rum eşkiyâ çetesi bi'd-duhûl karyemiz ahâlisinden Giyorgi Livtak ve Papa Vangelice ve Giyorgi Yovan'ın evlerini ma'a hayvânât ve zehâyir ve müştamilât-ı sâ'ire ihrâkun bi'n-nâr etdikleri gibi, Ustoyan Sarı Göllü'yü (?) katl ve Done Mitre'yi tehlikeli sûretde cerheylediler. Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü de Rum eşkiyâ çetesi gündüz Karaferye kazâsına tâbî Torkosor (?) nâm Rum karyesi kurbünde yolda karyemiz ahâlisinden Giyorgi Livtak nâm şahsı katl u itlâf eyledi.

2- Karaferye kazâsına tâbî Gornokopanova karyesi:

Geçen Eylül'ün on üçüncü günü Rum eşkiyâ çetesi karyemiz ahâlisinden Minçekola, Kolyo Papa Kriste, Giyorgi Atanas, Vangel Riste ve Dimitroş Biyo nâmûn eşhâsı karyemiz ahâlisinden daha on nefer rüfekâsıyla berâber Karaferye bazarına gitmekde iken Royan nâm Rum karyesi sınırunda Kotimaraka nâm mevki'de der-dest ü bend ederek yanlarına tevkîf ve rüfekâlarına Karaferye bazarında alışveriş edeceklerine bundan böyle Ağustos bazarında âmirleri

bulunan dükkâncılar ve tüccârândan alış-veriş etmelerine tenbîh etdikden sonra salıvermişler ve tevkîf etdikleri sâlifü'l-arz köylüleri yirmi gün kadar bir müddet yanlarında alıkoyduktan sonra Gi[y]lorgi Atanas, Vangel Riste ve Dimitroş Biyo'yu salıverdiler ve Mitçe Kolya ile Kolyo Papa Kriste'yi katl u itlâf eylemişlerdir. Geçen Kânûn-ı Sânî'nin on beşinci günü leylen Rum eşkıyâ çetesi karyemize bi'd-duhûl Üstoyo Arabacı'nın evlerindeki eşyâ vesâ'ireyi yağma ve gasbetdikden sonra karye ortasında hora teşkîl edüp mezkûr horada karyemiz ahâlisini ve ihtiyârlarını oynamak üzere icbâr eylediler. Geçen Şubat mâhının on ikinci günü leylen Rum eşkıyâ çetesi yine karyemize bi'd-duhûl sâlifü'z-zikr Üstoyo Arabacı'yı dağlara kaldırıp katl u itlâf eylediler.

3- Karaferye kazâsının Marana karyesi:

Geçen Şubat mâhının yirmisinde leylen Rum eşkıyâ çetesi karyemize bi'l-vürûd karyemizi ihâta ile berâber karyemiz ahâlisinden Done Lina ve Tarpiçe Limoştuf nâm kesânın evlerini ihrâka tesaddî ve Taşe Vanopyo'yu da katl u itlâf eylediler.

4- Karaferye kazâsına merbût Yanpişte karyesi:

Geçen Şubat'ın yirmisinde geceleyin Rum eşkıyâ çetesi karyemize yakın bulunan Marana karyesinde icrâ-yı ta'addiyât etmekde bulundukları bir sırada Kapanova karyesinde ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne mülâzimleri Fu'ad Efendi'nin kumandasında olduğu hâlde karyemizi muhâsara ederek Aleksi Kola ve Tarayo Naçef ve Vano Naçef nâmûn köylüleri der-dest ü bend ile tüfenk dibçikleriyle şedîden darb ve bu vechile Bulgar eşkıyâsının nerede bulunduğunu söylemek üzere tazyîk eylediler ki merkûmûnun âsâr-ı darbdan vücûdlarında el-ân mor alâ'imi mevcûddur.

5- Karaferye kazâsına merbût Monoşpita karyesi:

Geçen Şubat mâhının yirmisinde karyemiz[e] pek yakîn bulunan Marana karyesinde Rum eşkıyâ çetesi icrâ-yı Mezâlim etmekde iken mezkûr gicede Ağustos'da ârâm-sâz olan asâkir-i şâhâne bir yüzbaşının taht-ı kumandasında bulunduğu hâlde karyemizi muhâsara ve ferdâsı günü bir kaç evde icrâ-yı taharriyât eylediler. Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü karyemiz ahâlisinden Done Parpej ve Pasko Petre ve Kile Keşo esnâ-yı râhda Torkosora nâm Rum karyesi yanında Rum eşkıyâ çetesi tarafından birincisi katl u itlâf edilmiş ve diğer ikisi tehlikeli sûretde cerhedilmişdir.

6- Karaferye kazâsına tâbi' Kopanova-i zîr karyesi:

Mâh-ı hâlin yirmi birinci günü karye-i mezkûr ahâlisinden Tarpiçe Papa Yovanla Giyorgi Tarpiçe nâmûn kesân esnâ-yı râhda Torkosor nâm Rum karyesi civârında Rum eşkiyâ çetesi tarafından katl u itlâf edilmiştir.

Lüffen ve merhameten;

Evvelen: Sâlifü'l-arz cinâyât fâ'illeriyle mu'âvin ve müşâriklerinin ve yatak ve kulağuzlarının meydâna çıkarılarak cezâ-yı sezâlarına çarpdırılması.

Sâniyen: Geçen Şubat'ın yirminci günü Monosit ve Pançişte karyesiyle olduğu gibi asâkir-i şâhâne ile zâbitânına her ne sûretle olursa olsun Rum eşkiyâlarına müzâheret etmemeleri zımnında kendilerine icrâ-yı tenbîhât olunması zîrâ Monosit ve Pançişte karyesi Rum eşkiyâsının icrâ-yı Mezâlim etdiği ve ihrâkun bi'n-nâr etmek istediği Marana karyesine yarım sa'at bu'd ve mesâfede bulunduğuna bakılırsa asâkir-i şâhânenin civâr kurâdan olan mezkûr Monosit ve Pançişte karyesini muhâsara ve icrâ-yı taharriyât etmeleri Rum eşkiyâlarına icrâ-yı Mezâlim için meydân verilmek fikriyle olduğu ahâlice telakkî edilmektedir.

Sâlisen: Rum eşkiyâlarının cevelângâhı ve dâ'imî ikâmetgâhı olan Ağustos karyesiyle Karaferye manastırlarından Dobra Manastırı'nın taht-ı muhâfazaya alınması.

Ve **râbi'an:** Karyemiz Rum karyeleriyle ihâta olunmuş ve mezkûr Rum karyeleri ahâlisinin müsellağ bulunmuş ve kullarına olan ta'assublarının güneş gibi âşikâr olmağla berây-ı muhâfaza kefâlet-i kaviyyeye rabtedilmek şartıyla her bir karye için kullarına yedişer sekiz tüfenk i'tâsı esbâbının istikmâline müsâ'ade-i celîle-i cenâb-ı hidiv-i efhamîlerinin bî-dirîğ ve râykân buyurulmasını istid'â veistirhâm eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Mart sene [1]321

Vodine kazâsına tâbi' Golişani karyesi
umûm ahâlisi nâmına

Golişan çiftliği muhtarı

Karaferye kazâsına tâbi'
Kopanova-i Bâlâ karyesi
umûm ahâlisi nâmına

Kopanova-i Bâlâ çiftliği muhtarı

Karaferye kazâsının Monoş karyesi
umûm ahâlisi nâmına

Monoşpita çiftliği muhtarı

Karaferye kazâsına merbût
İmerana ya'nî İmarin karyesi umûm
ahâlisi nâmına

İmarin çiftliği muhtarı

Karaferye kazâsına merbût Pançište
karyesi umûm ahâlisi nâmına
Pançište çiftliği muhtarı

Vodine kazâsının Prangaya karyesi
ahâlisi nâmına
Mühür

Vodine kazâsının
Vişiçe karyesi umûm ahâlisi nâmına
Mühür

Karaferye kazâsının Lovişte karyesi
umûm ahâlisi nâmına
Muhtar Hristo Taşo
Mühür

Karaferye'nin Vişiçe karyesi umûm
ahâlisi nâmına
Mühür

Karaferye kazâsının Siroyhor karyesi
umûm ahâlisi nâmına
Mühür
Çiftlik-i Siroyhor Muhtar-ı Evveli

Fî 25 Mart sene [1]322

BOA. TFR. 1 SL. 101/10053

38

POLEŞTE KÖYÜNDEN ÜÇ KİŞİNİN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

*[Poleşte köyü muhtarı, bekçisi ve köy halkından bir Bulgarın,
Rum oldukları kuvvetle muhtemel eşkiyânın saldırısına maruz kala-
rak öldürüldükleri ve bir bekçinin de hafif yaralandığı iki kişinin
ifadesinden anlaşılmış olup, tahkikat için memur gönderildiği.]*

1 Mayıs 1906

Telgrafnâme

Kesriye

Mahallî Numarası : 1096

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Dün akşam sa'at üç raddelerinde Poleşte karyesi muhtarı Yorgi ile Bekçi Vasil ve ahâliden Petre nâm eşhâsın eşkiyâ tarafından bıçakla cerh ve telef edildikleri ve diğer bekçi ile Mita'nın cüz'îce cerhedildiği mürâca'at eden iki kadının ifâdesinden anlaşılmış, berây-ı tahkîkât mahalline azîmet edildiği şimdi

Kilisora Müdürlüğü'nden bildirilmiş ve karye-i mezkûre ahâlisinin Eksarhhâne'ye mensûb olduklarına nazaran mütecâsirlerinin Rum eşkiyası olacağı melhûz olup tahkîkât ve keşfiyât icrâsı için buradan da me'mûrîn-i â'idesi i'zâm kılınmak üzere bulunduğundan hâsıl olacak hakikat-i hâlin ba'dehu arzolunacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 18 Nisan sene [1]322

Kesriye Kaymakamı Vekili
Nâ'ib Şâkir Zihni

BOA. TFR. 1 MN. 122/12195

39

YENİCE'DE DÖRT BULGAR İLE ÜÇ ULAHIN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN KATLEDİLDİKLERİ

[Yenice pazarından köylerine dönmekte olan Golo köyünden ve Bulgar milletinden dört şahıs ile Ulah milletinden üç şahsın yolda Rum eşkiyası tarafından katledildikleri ve katledilenlerin üzerinde eşkiyâ reisi Kavondoros tarafından yazılmış bildiriler bulunduğu hakkında Yenice kaymakamının tabirâtı.]

18 Ra. 1324 (12 Mayıs 1906)

Telgrafnâme

Yenice

Mahallî Numarası: 663

Selanik'de Rumeli Vilâyet-i Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Pençşenbe günü Yenice pazarından karyelerine avdet eden Golo karyeli Bulgar milletinden Yorgi ve Yoristo Vasil veled-i Tarayo ve Metre veled-i Bojin ve Rota veled-i Sendo'nun Viriş karyesi ormanında Rum eşkiyası tarafından dutulup katledildikleri gibi, karye-i mezkûreden ve Ulah milletinden Toşa veled-i Terye (?) ve Yanaki veled-i Nikola ve Karaferye'nin Yeni köyünden diğer birisi ki cem'an üç neferin dahi ortadan gâ'ib oldukları haber verilmesiyle tahkîkât ve ta'kîbât-ı şedîde icrâsı için bir müfreze-i askeriyye ile jandarma yüzbaşısı çıkarılmış olduğundan istihsâl kılınacak netîcesinin ayrıca arzolunacağı ma'rûzdur. Fermâm.

Fî 22 Eylül sene [1]322

Yenice Kaymakamı Nâ'ibi
Tahir

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Fî 22 Nisan sene [1]322 târihli telgrafnâme-i âcizânemle arzolunan Golo vukû'ât-ı cinâ'iyyesi mütecâsirleri mikdâr[ı] ta'ayyün edil[le]meyen Rum eşkıyâsı olduğu ve bu çete re'îsi dahi Kapudan Kavondoros'un taht-ı riyâsetinde bulunduğu maktûllerin üzerinde Rûmü'l-ibâre birağılmış olan bir varaka me'âlinden nümâyân olarak mezkûr varakanın terceme etdirilen bir sûreti leffen takdîm-i pîşgâh-ı efhamîleri kılınmış ve ta'kîbâta şiddetle devâm edilmekte ise de eşkıyâ-yı merkûmeden şimdiye kadar bir ser-rîşte alınamamasına göre şakîlerin göle girmiş olacakları şübhesiz bulunmuş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 18 Rebî'ü'l-evvel sene [1]324 ve
Fî 29 Nisan sene [1]322

Yenice Kaymakamı
bende
Mühür

Sûret-i Terceme

Söyledik tekrâr ale't-tekrâr söylüyoruz. Eğer aklınızı değışdirmezseniz böyle terbiye gerek geç, gerek çabuk acımaksızın başınıza gelecek edebsiz ve kokmuş Bulgarların yalan va'adlerle sizi hangi yere çekdiklerini hâlâ anlayamadınız mı? Ne yapmak lâzım olduğunu vakit var iken düşününüz. Daha fenâsına dûçâr olmayasınız.

Kapudan
Kavondoros

BOA. TFR. 1 SL. 105/10468

40

*BİR RUM ÇETESİNİ İHBAR ETTİĞİNDEN DOLAYI GEVGİLİ'DE ULAH
BEKÇİNİN RUM PAPAZI VE YANDAŞLARI TARAFINDAN AĞIR
ŞEKİLDE DÖVÜLDÜĞÜ*

*[Gevgili'de Oşani köyü bekçisi Ulah milletinden Kriste Payo'nun,
Rum Papazı Hristo ve diğer birçok Rum tarafından daha önce bir
Rum çetesini ihbar ettiği için ağır şekilde dövülerek yaralandığı.]*

16 Mayıs 1906

Kazâ: Gevgili

Karye: Oşani

Müsted'înin İsmi: Karye bekçisi Ulah milletinden Kriste Payo

İstid'â Kalemi Kayd Numarası: 56

Hulâsa-ı Müsted'ıyât

Paskalya'nın üçüncü günü Rum Papası Hristo ile Oşani karyeli diğer bir çok Rumlar tarafından müsted'î Kriste Payo şedîden darbolunmuştur. Merkûm altı ay mukaddem bir Rum çetesinin vücûdunu hükûmete ihbâr etmiş olduğundan Rumlar kendisine adâvet hâsıl etmişlerdir. Dâribler yalnız bir gece Gevgili habshânesinde tevkîf edilüp ferdâsı günü tahliye edilmişlerdir.

Dâribler hakkında cereyân eden tahkîkât ve mu'âmelât-ı kânûniyyenin zeylen ve muvazzahan beyânı zımında mazrûfen Gevgili Kaymakamlığı'na.

Fî 1 Mayıs sene [1]322

Müfettiş-i Umûmî

Hüseyin

Müdde'î-i Umûmî Mu'âvinliği Me'mûriyet-i Vâlâsına

Fî 3 minh

Madrûb Oşanlı Kriste Payo hakkındaki tabîb raporu cerîhasının beş günde kat'ıyyen iltiyâm-pezîr olduğuna dâ'ir olup kendisini darbeden maznûnlardan Oşanlı Rum Papası Hristo ve Rum Bakkal İto ve İstoyo Çoylak ve Kristo Baço ve Metre Reste ve Dimo Moço haklarında fî 27 Nisan sene [1]322 târihinde icrâ kılınan muhâkeme-i örfiyyede Bakkal İto'nun merkûmu darbetdiği usûlen sâbit olduğundan bir hafta habs cezâsıyla masârıf-ı muhâkemeye mahkûm edildiği ve diğer maznûnlar hakkında darb fi'line cür'et etdiklerine dâ'ir bir gûne delîl-i kânûnî mevcûd olmadığından berâ'etlerine karâr verildiği kayden ma'rûzdur.

Fî 3 Mayıs sene [1]322

Gevgili Kazâsı Bidâyet Mahkemesi

Müdde'î-i Umûmî Mu'avinliği

Nuri

Mazrûfen huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı müfettiş-i efhamîye arz u takdîm olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 3 Mayıs sene [1]322

Gevgili Kaymakamı

bende

Saib Re'fet

BOA. TFR. 1 SL. 106/10531

*SELANİK'İN YAYLACI ÇİFTLİĞİ'NİN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN
BASILARAK BİR EVİN BOMBALANDIĞI VE İKİ KİŞİNİN
YARALANDIĞI*

[Selanik'in Yaylacı Çiftliğine gelen on beş kadar Rum eşkiyâsının bir Bulgarın evini bombaladığı, bu esnada iki çocuğun yaralandığı, ayrıca aynı çiftlikten bir Bulgarın da samanlığının benzin dökülerek yakıldığı.]

16 Haziran 1906

Selanik

Merkez Kaymakamlığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 381

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efbamîye

Dün gece sa'at dört buçuk raddelerinde Yaylacı Çiftliği cihetinden ba'zı silâh sadâları işidilmesi üzerine mikdâr-ı kâfi asâkir-i şâhâne ile derhâl mezkûr çiftliğe bi'l-azîme icrâ kılınan tahkîkât ve taharriyâtta çiftlik-i mezkûrun cenûb cihetinden gelmiş olan on beş kadar Rum eşkiyâsı tarafından Bojin Melo nâmında Bulgar bir şahsın bomba vâsıtasıyla hânesi tahrîb edildiği sırada merkûmun on iki yaşında bulunan kızının sağ kulağı üzerinden ve sekiz yaşında bulunan bir erkek çocuğunun sağ elinin üzeri ile sağ ayağının altından hafifce cerîhadâr olduğu ve mezkûr çiftlikten Andon Papa Kostandi'nin samanlığının dahi petrol dökülerek ihrâk edildiği anlaşılmış ve eşkiyâ tarafından atılan elli kadar boş gıra tüfengi ile "*Zito Kapudan Keşiş*" ibâresini hâvî bir şapka bulunduğu şimdi Menteşe Müdîrliği'nden vârid olan tahrîrâtta iş'âr olunmuş ve eşkiyâ-yı merkûmenin zâhire ihrâc ve der-desti zımında müdîriyyet-i merkûmeye vesâyâ-yı lâzime icrâ kılınmış ve cihet-i adliyyeye dahi ma'lûmât verilmiş olmağla berây-ı ma'lûmât arz-ı keyfiyyete mücâseret kılındı. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 3 Haziran sene [1]322

Mühür

BOA. TFR. 1 SL. 110/10902

*RUM EŞKIYÂSININ KAYMAKÇALAN'DA ÜÇ BULGAR ÇOBANI
KATLETTİKLERİ*

[Manastır'a tabi Kaymakçalan'da Kocabey Mandıralarında Terzi Hasan Bey'in üç Bulgar çobanının yüz kadar Rum eşkiyası tarafından katledilmesi üzerine saldırıların yoğun olduğu bölgelerde asker bulundurulmasının talep edildiği ve eşkiyanın takibinin devam ettiği.]

7 Temmuz 1906

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1230

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece sa'at dörtde Kaymakçalan'da Koca Bey mandıralarında Derzi Hasan Bey'in üç çobanı yüz kadar Rum eşkiyası tarafından katledildiği mevsûken istihbâr edilmiş ve mahall-i mezkûra derhâl bir müfreze sevk edilmiş ise de ta'kîbât-ı ciddiyyede bulunulması lüzûmunun Manastır müfrezelerine de emr ve iş'ârı ve şekâvetin şu günlerde tevsî'-i dâ'ire etmekde olmasına nazaran erbâb-ı şekâvetin şu civârda yegâne tahassungâhı olan kazâmız balkanlarının münâsib yerlerinde ikâme edilmek üzere mikdâr-ı kâfî asker i'zâmı müsterhamdır. Fermân.

Fî 22 Haziran sene [1]322

Karacaâbâd Kaymakamı

Mehmed Hamid

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 1239

Manastır'da Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmiisine

22 Haziran sene [1]322 târihli telgrafnâme-i âcizîye zeyldir. Kaymakçalan'da Derzi Hüseyin [Hasan] Bey Mandırası'nda vukû' bulan cinâyet üzerine mahall-i vukû'âta derhâl sevk edilen müfreze ile kuvve-i zâbitadan şimdi alınan raporda

maktûl çobanların Bulgar milletinden Esterpo ve Resto ve Mitre nâm şahslardan ibâret olup Rum eşkiyâsı tarafından elleri arkalarına bağlanarak balta ile katledildiği ve orada bulunan sâ'ir çobanların ise firâr ile tahlîs-i câna muvaffak olabildikleri ve icrâ edilen taharriyât ve ta'kîbât netîcesinde eşkiyâdan eser görülemeyüp bunların Tehova ve Koçan balkanlarına doğru hareket etdikleri me'mûl idiği beyân olmuş ve merkezde ise henüz bir telgrafhâne bulunamadığı cihetle mezkûr balkanlara civâr olan müfrezelere vakt u zamânıyla ma'lûmât-ı mukteziyye-i müsta'cele verilemediği tabî'î bulunmuş ve cihet-i adliyyece ayrıca tahkîkât-ı mukteziyye icrâsına müsâra'at edilmiş olmağla keyfiyet berây-ı ma'lûmât arz olunur. Fermân.

Fî 23 Haziran sene [1]322

Karacaâbâd Kaymakamı

Mehmed Hamid

BOA. TFR. 1 SL. 112/11129

43

RUM KOMİTELERİNİN MANASTIR'A BAĞLI KÖYLERDEN ON DÖRT BULGARI ÖLDÜRMEK İSTEDİKLERİ

[Manastır'a bağlı köylerden on dört Bulgarın Rum komiteleri tarafından katledilmelerine karar verildiğinin yakalanan bir Rum eşkiyâsının üzerinden çıkan mektuptan anlaşıldığı ve bunun üzerine on dört Bulgarın korumaya alınması.]

29 Ca. 1324 (21 Temmuz 1906)

Sevgili mektûbunuzu aldım. Yazdığınız şeylerden teşekkür ederim. Korşite'ye gideceğinizde bütün köyleri bilmekte olan ve Reniks karyesinden Kapudan Laki'yi celbedüp berâberinizde bulundurmalısınız. Eğer çok kişi iseniz o civârlarda geldiğinizi anlatmadan Koşiç karyesine ta'arruz ile yalnız şu eşhâsı katletmekliğiniz lâzımdır. Çünkü o karyede her dâ'im komiteler mevcûddurlar.

1- Altmış beş yaşında bulunan Papa Tarpo'yu katl ve hânesini dahi ihrâk etmelisiniz. Merkûmun hânesinde gizli depolar vardır. 2- Papa Tarpo'nun dâmâdı Sodraki. 3- Bulgar mu'allimi Nikola Kalonofski. 4- Yovani Palça. 5- Andarea ve Kostantin Karçakof. 6- Deleon Markofski. 7- Dimitri ve Kosta Birofski. 8- Atanas ve Kosta Pulaaço. 9- Petro Kiço. 10- Gaki Kendan ve Petrofski'nin hânelerini ihrâk etmelisiniz.

Bu bâbda gâyet mahremiyet lâzımdır çünkü ekseriyâ şâyi' olur. Bereonica karyesinde dahi 1- Papa Hristo. 2- Penco Dimitri. 3- Yani Yoti Poti. 4- Petro Zambani nâm eşhâsı katletmelisiniz. Bu eşhâsı katledeceğinizde size adamlar göndereceğim, silâhlarını hazırlamış olmalısınız. Satatica karyesinde papası, Pozdeviş karyesinde papası ve Gi[y]orgi Çolak, Çarnolişte karyesinde Stavros'u Naum Bakrakof ve Naum İlbeay'ı katletmelisiniz.

İmzâsız

Sadâret-i Uzmâya

29 Cumâde'l-ûlâ sene [1]324

8 Temmuz sene [1]322

Ahîran tenkîl olunan Rum eşkiyâsı üzerinde tutulup sûret-i mütercemesi leffen takdîm kılınan bir varaka-i fesâdiyyeye nazaran Manastır vilâyetine merbût kurâ sekenesinden on dört Bulgarın Rum komiteleri tarafından katl u itlâfları tasmîm edildiği anlaşılmış ve eşhâs-ı merkûmenin te'mîn-i mahfûziyyetlerine ve tahaffuz için kendilerine de sûret-i hafiyye ve münâsibede ma'lûmât i'tâsına müsâra'at olunması husûslarının me'mûrîn-i mahalliyyeye teblîği vilâyet-i müşârün-ileyhâya iş'âr kılınmış olduğu berây-ı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda yazıldı.

BOA. TFR. 1 A. 31/3002

44

**ULAHLARLA MESKÛN PATOCİN KÖYÜNDE ON HANE İLE
YAVORİYAN ÇİFTLİĞİ'NİN RUM EŞKİYÂSINCA YAKILDIĞI**

[Ustrova nahiyesine bağlı ve Ulahlarla meskûn Patocin karyesine saldıran Rum eşkiyâ çetesinin on hane ile, Yavoriyan çiftliğindeki haneleri de yakıp çiftlik hizmetkârlarından dört kişiyi de yanlarına alarak kaçtıkları ihbar edilmiş olup; Rum olan çiftlik sahiplerinin yanlarında Bulgarları çalıştırmaları yüzünden çiftliğin yakıldığı.]

10 Ağustos 1906

Telgrafnâme

Vodine

Mahallî Numarası: 2083

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece sa'at dörtde bir çete Rum eşkıyası Ustrova nâhiyesine merbût ve Ulahlarla meskûn Patocin karyesine ta'arruz ederek on hâne ihrâk etdiklerinden merkez nâhiyeden derhâl bir müfreze sevkolunduğu ve mecrûh ile telefâta dâ'ir alınacak ma'lûmât bildirileceği nâhiye müdürliği vekâletinden iş'âr ve jandarma bölük kumandanlığından verilen jurnalde gece sa'at bir buçuk raddelerinde bir çete Rum eşkıyası merkez kazâya merbût ve beş-altı kulûbe, iki odalı bir kuleden ibâret olup Vodine'de sâkin Rum milletinden Novaskalı Vasil ve Vodineli Rum milletinden Hristo Doli ve Hristo Litro'nun taht-ı tasarrufunda bulunan ve Rumlarla meskûn olan Yavoriyan çiftliğine giderek mezkûr kulübeler ile kuleyi ve mevcûd zahîreyi ihrâk ve Subaşı Nezîr ile yarıcısı Vangel Kolo ve Sığirtmaç Taşo ve Bağçevancı Pando'nun hıdmetkârı Petre'yi der-destle Fetiçe karyesi istikâmetine firâr eyledikleri ve mu'ahharan Nezîr'i tahliye etdiklerinde çiftlik sâhibleri Bulgar eşkıyasına etmek verdiklerinden çiftliği ihrâk etdiklerini beyân eyledikleri izbâr olunmağla mevki' kumandanlığıyla bi'l-müzâkere umûm müfrezeler tahrîk olunduğu gibi Pirlepe, Florina, Kayalar, Karaferye, Karacaâbâd, Yenice kaymakamlıklarıyla Ağustos Müdürliği'ne i'tâ-yı ma'lûmât olunmağla berâber mahallerinde icrâ-yı keşfiyyâtla mikdâr-ı zâyi'ât ve telefâtı mübeyyin birer kıt'a cedvel ve zabt varakası tanzîm olunmak üzerine polis komiseri ile jandarma mülâzımı Patocin karyesine i'zâm eyledikleri gibi bi'z-zât mezkûr Yavoriyan çiftliğine azîmet olunduğu ve Yavoriyan çiftliğine ta'arruz eden eşkıyâ Rumca olarak Bulgar eşkıyasına etmek verdiklerinden çiftliği yakdıklarını beyân etmişlerse de çiftlik sâhibleri cümlesi Rum olduklarından eşkıyâ-yı merkûmenin Bulgar olması melhûz olduğundan bu cihetin dahi ta'mîk olunmakda bulunduğ ve netîce-i tahkîkât ve ta'kîbâtın ayrıca arz olunacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 27 Temmuz sene [1]322

Vodine Kaymakamı

Ra'uf

Numara: 4386

Huzûr-ı Âlî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Vodine kazâsında jandarma tensîkâtına me'mûr zâbit tarafından iş'âr olunan âtiyyü'z-zikr vukû'ât hakkında nazar-ı dikkât-i fahîmânelerini celbeylerim.

Siyâh elbise giymiş ve gıra tüfenkleriyle müsellah Rum haydûdları Temmuz-ı Rûmî'nin yirmi altısıyla yirmi yedisi beynindeki gecede sa'at üç raddelerinde kazâ-yı mezkûrda kâ'in Javoriyan çiftliğine gitmişler ve Vodineli Vangel ve Gugova karyeli Petre nâm Bulgarları ve Nace nâmında bir Ulahı kaldırmışlardır. Çiftliği teşkil eden hâneleri yakdıktan sonra üç kişiyi taht-ı esâretde tuttukları hâlde Fetiçe taraflarına gitdiler. Ebniye-i mezkûreden mâ'adâ on bin kıyye kadar kömür ve iki bin kıyye kadar saman ve birçok zehâ'ir ihrâk edildi.

Bu harekât-ı şekâvetkârânenin sebebi, mezkûr çiftlik müte'ahhidlerinden bulunan Tole Kiro nâm Rum, çiftlik işlerinde Bulgar ve Ulah amele istihdâm etdiğinden ahz-ı intikâma isnâd olunur. Ta'zîmât-ı fâ'ika-i çâkerânemin Selanik'den fî 4/17 Ağustos sene 1906.

Birinci Ferîk
Decorcis

BOA. TFR. 1 SL. 116/11530

45

*YUNAN ÇETELERİNİN, HALKI BULGAR OLAN HORPEŞTE'NİN
EZEREÇ KÖYÜNÜ BASARAK AHALİSİNİ ZORLA RUMLAŞTIRMAK
MAKSADIYLA KATLÎÂM YAPTIKLARI*

[Halkı Bulgar olan Horpeşte nahiyesinin Ezereç köyüne saldıran Yunan eşkiyâsının halkı zorla Rumlaştırmak istediği, bu maksatla etraftaki Bulgar köylerine zaman zaman saldırılarda bulunduğu, Ezereç köyünde muhtarı yaralayıp iki kişiyi katlederek köyün bütün hayvanlarını gasp ettikleri. Rumluğu kabul etmeyen bütün köy halkını katledeceklerini ifade ettikleri. Olay sırasında bölgede gezi yapan Rum metropolidinin yanına her zamankinden fazla muhafız kuvveti istemesi sebebiyle eşkiyâya mukavemet edilemediği.]

11 B. 1324 (30 Ağustos 1906)

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 4890

Müfettiş-i Umûmîlik Me'mûriyyet-i Celîlesine

Dünkü gün ahşam üzeri sa'at on bir raddelerinde külliyetli bir Rum çetesi Horpeşte nâhiyesinin Ezereç karyesinde bir kaç hâneye ateş verdikleri ve karye-i mezbûreye en yakîn bulunan Deslab müfrezesi yetişüp müsâdemeye başladığı haber alınmağla Horpeşte ve Kesriye'den kuvvetli birer müfreze sevkettirildiği ve istihsâl olunacak netîcenin başkaca bildirileceği Kesriye Kaymakamlığı'ndan izbâr olunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

3 Haziran sene [1]322

Görice Mutasarrıfı

Feyyaz

Telgrafnâme-i Sâmi-i Sadâret-penâhî

Fî 5 Haziran sene [1]322, Sa'at 2.50, şeb

Horpeşte nâhiyesinin Ezereç karyesine yüzü mütecâviz Rum eşkiyâsı gelerek karye muhtarını cerh ve iki kişiyi katl ve üç samanlık ihrâk ve sekiz yüz elli koyun ile iki üç çift sığır gasbetdikleri ve eşkiyâdan biri maktûl bulunup mütebâkîsi hayvânâtla berâber firâr etdikleri Manastır vilâyetine bâ-telgraf bildirilmiş ve Romanya ile Yunanistan beyninde münâsebâtın ahîren münkatı' olmasından dolayı bu kabîl eşkiyâ tecâvüzâtının tezâyüd ve tekessürüne meydân verilmemesi lâzimedden bulunarak vilâyet-i müşârun-ileyhâya da bu yolda teblîgât icrâ edilmiş olmağla taraf-ı devletlerinden dahi îcâb edenlere serî'an vesâyâ îfâsı.

Telgrafnâme

Horpeşte

Mahallî Numarası: 1132

Selanik'de Rumeli Vilâyât-ı Şâhâne Müfettiş-i Umûmîliğine

Mağdûrları Bulgar unsuruna mensûb bulunduğumuz cihetle Yunan eşkiyâsı ahâlimizi cebren Rumlaştırmak emel ve maksâdıyla ara sıra karyelerimize hücûm ile katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hâneler ihrâkıyla köylerimizi mahv ve

muzmahill etmekde ve Osince karyesinde ise hayli hâneler ihrâk etdiklerinden ve Ezereç karyesinde de mukaddemâ sekiz kişiyi katl ve geçen günlerde yedi-sekiz yaşlarında iki ma'sûmu der-destle birini gözümüz karşısında gazla ihrâk ve diğerini pek hâ'inâne ve fecî'âne bir sûretde parça parça etdikden sonra üç hâne ihrâk ederek karyenin kâffe hayvânâtını gasbla Rum köyleri bulunan Lanka ve İsfoko karyelerine aşırıdıkları ve bi'l-âhire gasbedilen otuz beş adet sığır ve sekiz yüz altmış altı aded küçük hayvânâtı on beş kadarı Lanka karyesinde zuhûr ederek diğerleri aşırılup ihtifâ edildiği ve işbu zulm ü hakâretten ahâlîmiz ihâfe edüp ekserîsi köylerini terkle Horpeşte vesâ'ir kurâya hicret etmekde ve ol vechile mâllarımız dahi mu'attal kalarak bundan nâşî Hazîne-i Celîle'ye de hasâr-ı küllî vâki' olmakda ve bâ-husûs Bulgar unsuruna mensûb bulunduğumuz hasebiyle hiç bir vakit Rumluğu kabûl edemiyeceğimizden eşkiyâ-i merkûme cümlemizi katl u itlâf edecekleri bedîhî ve nümâyân bulunmuş olduğundan lutfen ve hâl-i pür-melâlimize merhameten gadrden vikâye buyurulmaklığımız ile cümlemizin ve hele etfâlîmizin katl u itlâfından rehâ ve tahlîs buyurmaları merhamet ve adâletinize ilticâ'en istirhâm eyleriz. Fermâm

Fî 6 Haziran sene [1]322

Muhtar-ı Karye-i Ezereç

Damo Dimitri

Vâli karye muhtarı kulları

Huzûr-ı Âlî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Haziranın 2/15'inci günü bir Yunan çetesi tarafından Kesriye kazâsına tâbî' Ezereç karyesinde îkâ' olunan Mezâlim ve ta'addiyât ma'lûm-ı sâmi-i efhamîleri bulunduklarına şübhe yokdur. Kesriye kazâsında jandarma tensîkâtına me'mûr zâbit tarafından mahallinde tahkîkât icrâ kılınmış olmağla arzu buyurulur ise Mîralay Mösyö Albera'dan bunların tafsîlâtına dâ'ir îzâhât alınmak mümkündür. Lâkin bu vukû'ât vesîlesiyle bütün Kesriye kazâsına â'id bir mes'ele hakkında nazar-ı dikkat-i fahîmânelerini celbetmek cümle-i vezâ'if-i âcizânemden addeylerim. Yunan çetelerinin ta'addiyâtından ahâliyi muhâfaza için Ezereç karyesinden bir sa'at mesâfede kâ'in Deslab nâm mevki'de takrîben yüz kişiden mürekkebe bir müfreze-i askeriyye vardır.

Müfreze-i mezkûre vukû'ât gününde tüfenk sadâlarını işitmiş ve köyün muhterik olduğunu görmüş iken ferdâsı günü eşkiyâ firâr etdikden sonra gitdi.

Askerin esnâ-yı müsâdemede mahall-i vukû'âta gitmemesinin sebebi eşkiyâ ile müsâdeme etmek kuvvetini hâ'iz olmadığından neş'et ettiği

müfreze-i mezkûre tarafından ifâde olundu. İstidlâl-i vâkı'a göre müfreze-i mezkûrenin nısfı etrâf köylere dolaşmak niyetinde bulunmuş olan Kesriye episkoposunun ma'iyetine verilmiş idi. Hâlbuki metropolidin geşt ü güzâr eylediği mevâki'de ale'l-âde ma'iyetine almakda olduğu kuvvet derece-i kifâyede iken bu kerre külliyetli askerin verilmesi hakkında vukû' bulan taleb ve iltimâs müfreze-i askeriyyeyi taklîl ile Yunan çetesi tarafından Ezereç karyesinde Mezâlim-i vahşiyânenin îkâ'ına meydân vermek efkârına mebnî bulunduğu hükûmet me'mûrları ve Kesriye ahâlisi tarafından zannolunur. Episkoposun ma'iyetine terfîk olunmak üzere müfreze-i askeriyyenin taklîlinden tevellüd eden mes'ûliyet kime râci' olduğunun tahkîki lâzımdır zannederim. Bi'l-cümle devâ'ir-i hükûmetin icrâ'âtını hükümsüz bir hâle îsâl eden ve hükûmet-i rûhâniyyesini kabûl etmeyen ahâli beyninde münâferet ve dehşet ilkâ eden mûmâ-ileyh metropolidin harekâtı nazar-ı tedkîk ve ehemmiyete alınmak ve başka mahallerden taraf-ı âlî-i fahîmânelerinden kemâl-i muvaffakiyyetle ittihâz buyurulan ta'addiyâta uğrayan ahâlinin memnûniyetini ve intizâm ve adâlet tarafdârlarının tecesssüsünü da'vet etmiş olan icrâ'ât-ı aliyye-i âsafânelerine mutâbık tedâbîri ittihâz buyurmak zamânı geldiğini zannederim.

Emniyyet-i umûmiyyenin muhâfazası maksadıyla jandarma dâ'iresinden aldığım ma'lûmâtı arz u iş'âr eder ve Ezereç karyesi vukû'âtına ve bundan tevellüd eden netâyice atf-ı nazar-ı ehemmiyyet buyurulması niyâzına ictisâr eylerim.

Ta'zîmât-ı fâ'ika-i âcizanemin.....Selanik'den

Fî 17/30 Haziran sene 1906

İmzâ
Birinci Ferîk
Decorcis

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Yunan eşkiyâsının hudûddan men'-i tecâvüzü ve tesaddî edenlerin serî'an ve şedîden ta'kîb ve tenkîli mâddesi hudûd-ı Yunaniyye'nin Manastır Vilâyeti'ne merbût olan aksâmının Meçova kazâsı dahi dâhil olduğu hâlde ikinci derece dört mıntıkaya bi't-tefrîk Manastır mıntikasınca ta'kîb-i eşkiyâda fi'len isbât-ı ehliyyet ve şecâ'at eden zâbitândan Sadeddin Efendi'nin Birinci Kesriye ve

Erkân-ı Harbiyye kolağalarından İsmail Hakkı Efendi'nin İkinci Alasonya ve Enver Efendi'nin Üçüncü Grebene ve Ali Fethi Efendi'nin Dördüncü Meçova mıntıkaları kumandanlıklarına ta'yîni ile mezkûr mıntikalarda bulunan kuvâ-yı askeriyyenin bunların idâresine tevdî'i ve işbu ikinci derece mıntikalarında Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtı husûslarına mütevakkıf bulunduğundan tertîbât-ı muharrerinin bilâ-ifâde-i vakt tatbîkiyle ta'kîbâta müsâra'at olunması hakkında Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliği'yle Manastır Mıntıkası Kumandanlığı arasında cereyân eden müzâkerât netîcesinden bahsile âcilen îfâ-yı muktezâsına dâ'ir şeref-vârid olan fî 6 Haziran sene [1]322 târih ve altı yüz elli sekiz numaralı tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyyet-i Celîlesi'yle cereyân eden muhâberâtda Selanik mıntikasına me'mûr olduğu hâlde geçende Şam Mekteb-i Harbiyye-i Şâhânesi'ne ta'yîn kılınan İsmail Hakkı Efendi'nin mıntikadan infikâkı câ'iz olamayacağı gibi, mûmâ-ileyhin hudûd-ı Yunaniyye'ye de i'zâmı gayr-i mümkün ve Enver Efendi'nin de el-yevm me'mûr bulunduğu havâlînin te'mîn-i inzibâtı içün yine Manastır Mıntikasında ibkâsı muktezî olmasına mebnî mûmâ-ileyhimânın yerine diğer münâsiblerinin intihâb ve ta'yîni ve ahîren Orta Mekteb Harbiyye-i Şâhânesi'ne me'mûr buyurulan Fethi Efendi'nin de me'mûriyyet-i mezkûreden afvıyla hudûd-ı Yunaniyye mıntikasına icrâ-yı me'mûriyyeti lüzûmu izbâr kılınmış ve mukaddemâ şeref-sudûr u sünûh buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfesine tevîkan Vilâyât-ı Selâse-i Şâhâne Dâ'iresi bir takım ta'kîb-i eşkiyâ mıntikalarına bi't-taksîm buralardaki tedâbîr-i tenkîliyye tanzîm edilmek üzere mıntikalara Erkân-ı Harbiyye zâbitânından müfettişler ta'yîn kılınarak ol vakitden beri zâbitân-ı mûmâ-ileyhim vâsıtasıyla ta'kîbât ve tenkîlâtın mütemâdiyen teftîşiyle bir hâl-i fa'âliyyete îsâl ve ifrâğı emrinde her vakit teblîgâtdan ve vesâyâ icrâsından hâlî kalınmıyarak ta'kîbât ve tenkîlât bir inzibât ve teftîş-i dâ'imî altına alınmış olduğuna binâ'en tûl müdded havâlî-i mezkûrede istihdâm edilerek ahvâl-i mahalliyyeye vukûf hâsıl etmiş ve ta'kîb-i eşkiyâ umûrunda meleke ve mûmârese peydâ eylemiş olmaları hasebiyle kendilerinden pek ziyâde istifâde olunmakda bulunan zâbitânın kemâkân ta'kîb ve tenkîl-i eşkiyâ hizmetlerinde istihdâmlar[ı] idâme-i âsâyiş ve inzibât nokta-i nazarından ehemm ü elzem bulunduğu gibi ahîren hudûd-ı Yunaniyye'de Yunan eşkiyâsının tezyîd-i fa'âliyyet etmesi hasebiyle oralarda teşdîd-i tedâbir ile mugâyir-i marzî-i âlî ahvâle meydân verilmemek üzere o cihet mıntikalarının Erkân-ı Harbiyye zâbitânı ma'rifetiyle tanzîm-i ahvâlî de maslahaten muktezî bulunmuş olduğundan müşîriyyet-i müşârün-ileyhânın iş'ârı vechile İsmail Hakkı ve Enver Efendilerin me'mûriyyet-i hâliyyeleri olan Selanik ve Manastır mıntikalarında ibkâ'en istihdâmları ve Sadeddin ve Ali Fethi efendilerin hudûd-ı

Yunaniyye'nin mezkûr Kesriye ve Meçova mıntıkalarına icrâ-yı me'mûriyyetleri ve hudûd-ı mezkûrenin diğerk Alasonya ve Grebene mıntıkalarına da Manastır mıntıkası kumandanıyla bi'l-muhâbere Üçüncü Oryu-yı Hümâyûn'da bulunan Erkân-ı Harbiyye zâbitânından münâsiblerinin bilâ-ifâte-i vakt intihâb ve ta'yîniyle bir an evvel işe mübâşeret etdirilmeleri emrinde müşîriyyet-i müşârün-ileyhâya me'zûniyet itâsı ve hudûd-ı Yunaniyye'deki işbu mıntıkaların Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtına gelince; komisyon-ı askerî karârıyla mukaddemâ bi'l-istîzân şeref-müte'allık buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî mantûk-ı âlîsınca zâten hudûd-ı Yunaniyye menâtıkı Manastır mıntikasının husûsî mıntıkalarından olmasına mebnî işbu husûsî mıntıkaların mukarrerât-ı evveliyye misillü kemâkân Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na idâme-i irtibâtı ve İsmail Hakkı ve Fethi efendilerin Mekâtib-i Harbiyye-i Şâhâne'ce me'mûr kılındıkları vezâ'ife Erkân-ı Harbiyye zâbitânından diğerk münâsiblerinin ta'yîni her vakit mümkün idiğine binâ'en mûmâ-ileyhimânın yerlerine âhar nûnâsiblerinin ta'yîni mâddesinin umûm Mekâtib-i Askeriyye-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'ne teblîği husûslarına dâ'ir arz u takdîm kılınan tezkire-i ma'rûza-i çâkerî manzûr-ı âlî buyurularak mücebince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allık buyurulmuş ve nezâret-i müşârün-ileyhâya teblîğ-i keyfiyyet edilmiş olduğu tezkire-i mezkûre zîrine Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesi'nden şeref-muharrer fî 8 Ağustos sene [1]322 târihli hâmişde beyân ve izbâr buyurulmuş ve mantûk-ı münîfinin infâzı zımnında îcâb edenlere teblîğât-ı lâzime îfâ edilmiş olmağla. Ol bâbda emr ü fermân veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Receb sene [1]324 ve
Fî 13 Ağustos sene [1]322

Serasker
Rıza

Bâb-ı Âlî
Sadâret-i Uzmâ
Mektûbî Kalemî
Aded: 367

Rumeli Vilâyâtı Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Yunan eşkıyâsının hudûddan men'-i tecâvüzlerinin te'mîni ve fûrceyâb-ı duhûl olacakların serî' ve mü'essir bir sûretde ta'kîb ve tedmîri için hudûdun

Manastır Vilâyeti'ne merbût aksâmının dört mıntıkaya bi't-terfîk her mıntıkaya ta'yîn olunacak zâbitân esâmîsiyle bunların Manastır Mıntıkası Kumandanlığı'na rabtı ve mezkûr dört mıntıkanın bilâ-ifâte-i vakt teşkîli ve zubbât-ı mûmâ-ileyhimin me'mûr olacakları mahallere i'zâmıyla ta'kîbâta müsâra'at edilmesi lüzûmuna dâ'ir 6 Haziran sene [1]322 târihli telgrafnâme-i devletleri üzerine bi'l-muhâbere taraf-ı vâlâ-yı Ser'askerî'den alınan 13 Ağustos sene [1]322 târihli ve 1708 numaralı tezkire-i cevâbiyyenin sûreti leffen savb-ı vâlâlarına gönderilmiş olduğu beyânıyla şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 11 Receb sene [1]324

Fî 17 Ağustos sene [1]322

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

BOA. TFR. 1 KV. 163/16225

46

DRAMA RUM METROPOLİDİNİN ARNAVUDLARI KULLANARAK BULGARLARI YARALATIP ÖLDÜRTTÜĞÜ

[Persiçan nahiyesinin bazı köylerinde ve Kavala kasabasında Bulgarların yaralanıp öldürülmesinde, Drama Rum Metropolitinin başkanlığında kurulan fesad cemiyeti tarafından maaş karşılığı serseri Arnavudların da kullanıldığıнын yakalanan kişilerin ifadelerinden anlaşıldığı.]

6 Eylül 1906

Drama Sancağı Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 521

Mabremâne

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Şu aralık merkez kazâsıyla Persiçan nâhiyesinin ba'zı köylerinde ve Kavala kasabasında arasına cerh ve katledilen Bulgarların ekseriyâ fâ'illeri hâl-i mechûliyyetde kalmasından dolayı mütecâsirlerinin zâhire ihrâc ve der-desti hakkında germiyetle ta'mîk-i tahkîkâta devâm olunmakda idi.

Drama Rum metropolidinin riyâseti tahtında bir cem'iyet-i fesâdiyye teşekkül ederek harekât-ı fesâdiyyeye sâ'î bulundukları ve bu hey'et-i fesâdiyyenin tasavvurât ve makâsıdı bir takım vukû'ât-ı cinâ'iyeye îkâ'ından ibâret bulunduğu ba'zı ahvâl ve harekâtın delâletiyle zâten mahsûs bulunmuş olmasından tezyîd-i tebessurât ve teşdîd-i tekayyüdât emrinde kemâliyle sarf-ı mesâ'î edilmesi me'mûrîn-i â'idesine ehemmiyetle tavsiye edilmişidi.

Jandarma Taburu Kumandanlığı'yla Polis Komiserliği'nden bu kerre müştereken verilen jurnalde hey'et-i müteşekkile-i fesâdiyyenin Bulgarlar aleyhinde tasavvur eyledikleri vukû'ât-ı cinâ'iyeyi îkâ' için nîk ü bedî tefrîkden âciz bir takım serserî Arnavudları dörder lira ma'âş ile itmâ' ve teslîh ve tedârik edebildikleri yerli ve yabancı Rum hazelesine teşrîk ile ef'âl-i mel'anetkârânelerini icrâya âlet ve vâsita ittihâz eyledikleri istidlâ' kılınmasıyla taharriyât ve tahkîkâta bi't-tevessül hıdmet-i cinâ'iyyelerine kayd u kabûl eyledikleri şimdilik dört nefer Arnavudun der-destine ve kendilerine Drama Metropolidhânesi kilise paslarından Nemisto Fili'nin emr ve delâletiyle verilen gıra tüfenkleriyle rovelver ve fişenk ve kamaların zâhire ihrâcına muvaffakiyet hâsıl olduğu ve inde'l-isticvâb ikrâr ve i'tirâf eyledikleri müşevvik ve müteşebbislerinin celb ve tahkîkâtıyla uğraşılmağa olup ikmâlinde evrâkıyla cihet-i adliyyeye tevdi' olacağı beyân kılınmış olduğundan netîce-i tahkîkâtın başkaca arz olunacağı tabî'î bulunmuş isede Rumların Bulgarlar aleyhinde irtikâb etdikleri ve etmek istedikleri vukû'ât-ı cinâ'iyyenin mahâll-i sâ'irede de bu misillü ahlâkı bozuk Arnavudlara îkâ' ettirmeleri mahsûs bulunduğundan îcâb eden takayyüdâtta bulunmak üzere rehîn-i tasvîb buyurulduğu takdîrde keyfiyetin îcâb edenlere emr ve irâde buyurulması menû-tı re'y-i âlî-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 8 Receb sene [1]324 ve

Fî 15 Ağustos sene [1]322

Drama Mutasarrıfı

bende

Mehmed Ziya

Vilâyât-ı Selâse-i Şâhâneye

24 Ağustos sene [1]322, 502

Rum erbâb-ı fesâdının Bulgarlar aleyhinde îkâ'-ı cinâyât için cem'iyetler teşkîl ederek dörder lira ma'âş mukâbilinde itmâ' ve celbeyledikleri bir takım câhil ve serserî Arnavudlar tasmîmât-ı cinâ'iyyelerine âlet ittihâz etmeğe başladıkları ba'zı vukû'ât hakkında cereyân eden tahkîkât-ı adliyye netâyicinden anlaşılmış ve bu gibi hâlâtın vukû' ve devâmındaki mehâzîr ve mazarrâtın derecesi îzâhdan müstağnî bulunmuş olduğundan Rum ve Bulgar cemâ'atleri arasında âsâr-ı adâvet ve tesaddî meşhûd olan mahallerde Arnavudluk ahâlisinden ahvâli

dâ'î-i şübhe olacak kesânın taht-ı tarassuda aldırılarak o misillü mefâside iştirâk edememelerine dikkat olunmasının îcâb edenlere emr ve teblîğ buyurulması bâbında.

BOA. TFR. 1 UM. 14/1384

47

*MANASTIR'A BAĞLI KÖYLERDE RUMLARIN ULAHLARA KARŞI
SALDIRILARDA BULUNDUKLARI*

[Manastır'da Moranciva dağlarında iki Rum çetesinin dolaştığı, Podişine köyünde bir köyün muhafızlarının, Rumların teşvikiyle kaldırılmasıyla Rum çetelerinin tecâvüzlerinin arttığı; Goma köyündeki Papa Hristo'nun bu çetelere kılavuzluk yaptığı bilindiği halde kanuni hiç bir işlemin yapılmadığı; Vodine'de bir yüzbaşının teşvikiyle Doleş köyündeki bekçi ve elinde silah tezkiresi bulunanların silahları toplanarak Rum eşkiyâ ve çetesinin faaliyetlerinin kolaylaştırıldığı; Makrikos'ta Rum jandarmalar olduğu halde dört Ulahın Rum çetesinin saldırısına uğradığı; Ulah mektebi muallimi Kocaman Efendi'nin Ulah işlerinden el çekmesi için Yunan konsolosu tarafından tehdit edildiği; Yunan konsolosların teşvikiyle hareket eden Rum metropolidlerin kendilerine muhalif olan Ulah ve Bulgar unsurlarını ortadan kaldırmak için her türlü yola başvurmaları, Ulahların kendilerini müdafaa etmek amacıyla Bulgarlara meyletmelerine sebebiyet vereceği, bu durumda da Rum ve Bulgarlar arasındaki rekabeti artıracığından bu gibi hadiselerin önüne geçilmesi için etkili tedbirlerin alınması.]

18 B. 1324 (7 Eylül 1906)

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Manastır'da Moranciva dağlarında altmışar kişiden mürekkep iki çete dolaşmakta ve oralardaki Ulah kurâsını tehdîd etmekde olduğu gibi Vodine

civârında Podişine karyesindeki Ulahlar dahi eşkıyânın tazyîkâtından bî-zâr kalup karye-i mezkûrede bulunan muhâfızların Rumların tesvîlâtına binâ'en kaldırıldığı yâhûd kaldırılmasına karâr verildiği ve Goma (?) karyesinde bulunan Papa Hristo'nun delâletiyle Podişine'ye bir takım eşkıyâ çeteleri celb ve Ulahlar hakkında ta'addiyât icrâ edilmek istenildiği ve merkûm Papa Hristo'nun eşkıyâ ile münâsebeti tahakkuk etmiş olduğu hâlde hakkında bir mu'âmele-i kânûniyye icrâ edilmediği ve Molopeşte'de Ulahlar ile Bulgarlar beyninde münâza'un-fîh olan kilisede üç seneden beri Bulgarlar icrâ-yı âyîn etmekde olduğu cihetle, kilise onlara bırakılarak Ulahların hukûku muhâfaza olunmadığı Vodine'de bulunan bir yüzbaşının ısrâr ve delâleti üzerine Doleş karyesindeki bekçilerin ve silâh tezkiresini hâmil eşhâs-ı sâ'irenin silâhları alınup Rum çetelerinin oraya hücumu teshîl edildiği ve Karaferye'de Makrikos'da bir Rum jandarma hâzır olduğu hâlde dört Ulah'ın üzerine bir Rum çetesi tarafından ateş edildiği ve bir kaç refîkiyle birlikde taht-ı tevkîfe alınmış olan Berât-ı Ulah Mektebi Mu'allimi Kocaman Efendi ile rüfekâsının mahkeme-i temyîz karârıyla sebîlleri ihlâ edilmesinden müte'essir olan Yunan konsolosu ba'dezîn Ulah işlerinden el çekmeyecek olurlar ise mûmâ-ileyhin telef etdirileceğini beyân eylemiş olduğu ve mûmâ-ileyh konsolosun mülhakâtı dolaşmakda bulunduğu ve Bulgarlarla Ulahlar beyninde iddi'â edildiği vechile bir ittihâd olup ancak Rumların her tarafda Ulahlara tecâvüz ve bunları Patrikhâne'ye intisâba ve kendilerine iltihâka icbâr etmeleri Ulahların bi'z-zarûre Rumlara karşı olan nefretlerini tezyîd edüp Bulgarların bu münâfereti emellerine muvâfık sûretde telakkî ve tefsîr etmekde oldukları ve Karaferye kazâsı dâhilinde Ulahlardan Bulgarlarla ittifâk ve eşkıyâyâ iltihâk etmiş hiç kimse olmadığı ahîren tevdî' edilen ba'zı evrâk ile i'tâ olunan tafsîlâtıdan anlaşılmıştır. Egerçi Ulahların hulûs-ı niyyetine ve ba'zı cinâyât ve vekâyi'in sûret-i cereyânı hakkında verilen ma'lûmâtın sûret-i mutlakada umûmuna i'timâd câ'iz değil ise de Yunan konsoloslarının teşvîkâtına teba'iiyet eden Rum metropolidlerinin ta'kîb etdikleri maksad kendilerine muhâlif olan Bulgar ve Ulah unsurlarını ortadan kaldırmakdan ibâret ve bu maksada vusûl için her dürlü tazyîkât ve tecâvüzâtı tervîc eyledikleri ma'lûm olmasına ve Ulahların zahîr-i taharrîsi emrindeki ıztırârına nazaran bi'l-âhire Bulgar çetelerinin bunlardan bi'l-istifâde tevsî'-i mefsedet ve şekâvet etmelerine meydân verilmemek için Hükûmet-i Seniyye'ce tedâbîr-i mâni'a ittihâzı lâzimedden olup bi'l-âhire bir rekâbet-i milliyyenin tevlîd edebileceği âmâl-i mütezâdda netîcesi olarak Bulgarlar veya Rumlara karşı Hükûmet-i Seniyyece bir müzâheret-i fi'liyye ve tabî'iyeye istinâd edebilmemiş olsa bile muhâfaza-i bî-arafî ile hâricen menâfi'-i ma'neviyye te'mîn ve ta'rîzât-ı muhtelif men' olunmuş olacağından Vilâyât-ı Selâse-i Şâhane'nin istikmâl-i sükûnu maksadıyla bu bâbda taraf-ı devletlerinden evvel ve âhir icrâ olunan vesâyânın sûret-i

münâsibede te'kîd ve ta'kîbi ile berâber mevâdd-ı mebhûs-ı anhâ hakkında tahkîkât-ı mükemmele bi'l-icrâ alınacak ma'lûmât-ı mevsûkaya göre îcâb eden tedâbîrin dahi başkaca îfâ ve inbâsı ve gerek Rum ve gerek Bulgar çetelerinin her tarafça ta'kîbât ve tenkîlâtına bir kat daha germî verilerek eşkiyânın kesr-i cür'etleri ve el-yevm hâl-i bî-arafî-i tedâfü'ide bulunan Hristiyanların ta'addiyâtdan muhâfazasına bi'l-i'tinâ bir tarafın tecâvüzâtına karşı kendilerini müdâfa'a edebilmek için diğer tarafa temâyül ve iltihâk etmelerine meydân verilmemesi esbâbının istikmâli hasâfet-i devletlerinden muntazır bulunduğu ve Yanya Vilâyeti'ne dahi ayrıca vesâyâ icrâ kılındığı beyânıyla şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 18 Receb sene 1323
Fî 24 Ağustos sene [1]322

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferid

BOA. TFR. 1 A. 32/3103

48

*DOLAN KÖYÜNDEN DÖRT ULAHIN RUMLAR TARAFINDAN
ÖLDÜRÜLDÜĞÜ*

[Karaferye kazasındaki Rum metropolidinin teşviki ve askerî müfrezenin kaldırılmasından dolayı Dolan köyünden dört Ulahın Kokarcık'da katledilmesi üzerine Rum metroelidi için tahkikat yapılarak, askerî müfrezenin tekrar yerleştirilmesi ve Ulah cemaatinin Rumların baskılarından muhafaza edilmesi.]

9 Kasım 1906

Selanik Vilâyet-i Celîlesine

27 Teşrîn-i Evvel sene [1]322, 1566

Karaferye kazâsına tâbi' Dolan karyesi sekenesinden ma'lûmü'l-esâmî dört Ulahın geçende Karaferye kasabasına azîmet etmekte oldukları sırada Kokarcık nâm mevki'de Rum eşkiyâsı tarafından katledilmiş olmaları kazâ-i mezkûr Rum metropolidinin teşvîkâtından ve mevki'-i mezkûrda evvelce ikâme edilmiş olan müfreze-i askeriyyenin mu'ahharen kaldırılmış olmasından münba'is olduğundan ve mûmâ-ileyh metropolidin münâferet-i milliyye sâ'ikasıyla Rum

eşirrâsı aleyhlerine tahrîkden hâlî kalmadığından bahsile muktezâ-yı ma'deletin îfâsı ve mevki'-i mezkûre kemâ-kân müfreze ikâmesiyle muhâfazaları istid'âsına dâ'ir karye-i mezkûra Ulah cemâ'atinden çend imzâ ile i'tâ olunan arzuhâl leffen takdîm kılınmış olmağla metropolid hakkında tahkîkât-ı lâzimenin icrâ ve kuvve-i kâfiyye ikâmesiyle Rum eşkiyâsının ta'addiyâtından muhâfazaları esbâbının te'mîn etdirilmesi husûslarına himem-i aliyye-i dâver-i ekremîleri şâyân buyurulmak bâbında.

BOA. TFR. 1 SL. 125/12445

49

KATRİN, KARAFERYE VE GREBENE KAZALARINA TABİ KÖYLERDE ULAHLARA YUNAN EŞKİYÂSI TARAFINDAN TECÂVÜZLERDE BULUNULDUĞU

[Katrin kazasına bağlı Kondorinçe köyünde 17 yaşındaki bir kız ile Ulah Kosti Çelere'nin oğlunun bir Rum çetesi tarafından dağa kaldırıldığı; sevk edilen müfreze tarafından kızın kurtarıldığı; Karaferye kazasında Ulah rahiplerinden Atanas Efendi'nin Karaferye Rum metropolidinin teşvikiyle dört Rum tarafından katledildiği ve kavasın da boynundan yaralandığı, tahkikat neticesinde katillerin yakalandığı; Grebene kazası Odela karyesindeki Ulah Papa Riza'nın hanesinin Yunan eşkiyâsından Kapudan Luka ve yirmi kadar adamı tarafından yakıldığı, bu hadiseyi gören Tanas'ın ise hükûmete karşı bu şahıslar hakkında malumat vermekten çekindiği.]

25 Kasım 1906

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 513

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Selanik vilâyeti dâhilinde Katrin kazâsına tâbi' Kondorisne [Kondorinçe] karyesinde on yedi yaşında bir kız ile Ulah Kosti Çelere'nin oğlu bir Rum çetesi

tarafından kaldırılarak nerede bulundukları ma'lûm olmadığı ve Karaferye kazâsında Ulah râhiblerinden olup refâkatinde diğer bir râhib ile bir de adamı bulunan Atanas Efendi'nin kâtilleri kilise havlusunda saklandıkları hâlde bunların ve Dolyani karyeli dört Ulah'ın kâtillerinin der-dest edilememesi Karaferye Rum metropolidinin harekât-ı fesâdkârânesinden ve hükûmet-i mahalliyyece iltizâm-ı müsâra'at olunmamasından ileri geldiği ve Gevgili kazâsına tâbi' Oşani karyesi civârında Soğuksu mahallinde Ulah Dimitri Yorgi'nin yine Rum eşkiyası tarafından katlolunduğu ve Serfice sancağı dâhilinde Grebene kazâsına mülhak Odala karyesine iki sa'at mesâfede bulunan Ulah râhibi Papa Riza'nın hânesi Rum eşkiyası tarafından ihrâk ve kendisinin perîşân bir hâle dûçar edildiği ve kendi bekçileri tarafından muhâfaza edilmekte olduğu cihetle Rum eşkiyasının ta'arruzâtından şimdiye kadar ma'sûn kalan Görice kazâsına tâbi' Palaç karyesi bekçilerinin adeden fazla olduğundan bahisle bir çoğunun açığa çıkarılması Rum tarafdârları tarafından talep edileceği istihbâr olunduğu ifâde kılındığından tahkîkât-ı lâzime icrâsıyla muktezâsının îfâ ve keyfiyetin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 9 Şevvâl sene [1]324

Fî 12 Teşrîn-i Sânî sene [1]322

Sadr-ı a'zam

Mühür

1- Katrin kazâsına tâbi' Kondorinçe karyesinde on yedi yaşında bir kız ile Ulah Kostî Çelere'nin oğlu bir Rum çetesi tarafından kaldırılarak nerede bulundukları ma'lûm olmadığı.

Teşrîn-i Evvel'in otuzuncu gecesini zikrolunan Kondorinçe çiftliğine dokuz şakî giderek mezkûr çiftliğin kışlak müste'ciri Kostî Çelere'nin kerîmesi ile birâderi Mişo'nun dağa kaldırıldığı ve kerîmesi için yüz lira fidye-i necât talep edildiği ve eşkiyanın ta'kîbi için kuvvetli müfrezeler sevkolunduğu târih-i mezkûrda Katrin Kaymakamlığı'ndan vâki' olan iş'ârdan anlaşılmış ve müfrezeler tarafından icrâ edilen ta'kîbât ve tazyîkât üzerine kızın 18 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihinde sâlimen ve bilâ-fidye-i necât tahlîsi esbâbı istikmâl edilmiş idi. Mişon el-yevm eşkiyâ nezdinde ise de merkûmun dahi tahlîsi ve eşkiyanın ahz u girifti için mahallince ta'kîbâta devâm olunmaktadır.

2- Karaferye kazâsında Ulah râhiblerinden olup refâkatinde diğer bir râhib ile bir de adamı bulunan Atanas Efendi'nin kâtilleri kilise havlusunda saklandıkları hâlde bunların Vodolyani karyeli dört Ulah'ın kâtillerinin der-dest

edilememesi Karaferye Rum metropolidinin harekât-ı fesâdkârânesinden ve hükûmet-i mahalliyyece iltizâm-ı müsâra'at olunamamasından ileri geldiği.

Merkûm Papa Tanas, Teşrîn-i Sânî'nin beşinci günü icrâ-yı âyîn için kiliseye gitmekde iken esnâ-yı râhda ve Rumlara mahsûs kilisenin civârından mürrûru sırada bir köşenin arkasında müterakkıb-ı fırsat olan dört Rum tarafından katledilmiş ve merkûm papasın refâkâtinde bulunan Kavas Hasan dahi bu esnâda boynundan mecrûh olmuş idi. Akîb-i vak'ada hükûmet-i mahalliyyece icrâsına müsâra'at edilen tahkîkât ve taharriyât üzerine kâtillerden ikisi der-dest edildiği gibi, vak'adan iki gün sonra diğer ikisi de ahz u girift olunarak haklarında ta'kîbât-ı kânûniyyenin icrâsı için cihet-i adliyyeye teslim edilmişlerdir. Maktûl papas aleyhine Karaferye metropolidinin teşvîkâtında bulunduğu ifâde olduğundan tahkîkât-ı lâzimenin icrâsı 13 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihli şifre telgrafnâme-i sâmi-i Sadâret-penâhî'de emr u iş'âr buyrulması üzerine kazâ-i mezkûr kaymakamlığıyla lede'l-muhâbere Ulah papasının katlinde Rum metropolidinin teşvîkâtını isbât u ihsâs etdirecek bir gûne delîl ve emâre ve Ulahlar tarafından da öyle bir iddi'â vâki' olmadığı anlaşılmış ve 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihli telgrafla ma'lûmât-ı cevâbiyye arzedilmiştir. Dolyani karyeli dört Ulahın katli mâddesine gelince; bunların Rumlar tarafından katlolunmayup Serfice sancağına tâbi' Kayalar kazâsı ahâlisinden Mecnûn nâm şakî ile avenesi tarafından itlâf edildikleri tahkîkât-ı vâki'adan müstebân olmağla her taraftan kuvve-i askeriyye ve zâbitânın sevkiyle taharriyât ve ta'kîbât-ı şedîdenin icrâ ve şakî-i merkûm ile avenesinin behemehâl ahz u girift olunması îcâb eden mahallere 11 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihinde ekîden ihtâr olunmuş ve şakî-i merkûmun avenesinden Ahadobalı İdris nâmında biri Kozana kazâsında ahz u girift olduğu gibi diğerlerinin dahi ta'kîbâtına mahallerince kemâl-i ehemmiyyetle devâm edilmekde bulunmuştur.

3- Gevgili kazâsına tâbi' Oşani karyesi civârında Soğuksu mahallinde Ulah Dimitri Yorgi'nin yine Rum eşkiyası tarafından katlolunduğu.

Merkûnı Ulah Dimitri Rum eşkiyası tarafından katlolunmayup geçen Teşrîn-i Sânî'nin birinci günü hatab kat'etmek üzere İsteryo nâmında bir refîki ile berâber ormana gitdiği sırada yine karye-i mezkûre Ulahlarından Kara Tano'nun oğlu ile diğer bir refîki tarafından katledilmiş ve İsteryo darbolunduktan sonra salıverilmiştir. Dimitri'nin katli Rum tarafdârı olmasından münba'is idiği Gevgili Kaymakamlığı'nın iş'ârından müstebân olmuş ve mütecâsirlerin ta'kîb ve taharrîlerine mahallince devâm edilmekde bulunmuştur.

4- Grebene kazâsına mülhak Odela karyesine iki sa'at mesâfede bulunan Ulah râhibi Papa Riza'nın hânesi Rum eşkıyâsı tarafından ihrâk edilmiştir.

5 Nisan sene [1]322 târihinde hudûs etmiş olan işbu cinâyetin Yunan eşkıyâsından Kapudan Luka ile yirmi kadar avenesi tarafından îkâ' edildiğini merkûm Papa Riza'nın çiftçisi Tanas re'yü'l-ayn müşâhede ve ba'zı kesâna hikâye eylemiş ise de hükûmete karşı mütecâsirlere hakkında i'tâ-yı ma'lûmâtıdan ihtirâz eylediği ol vakit Grebene Kaymakamlığı'ndan alınan telgrafda bildirilmiştir.

12 Teşrîn-i Sâni sene [1]322 târîh, 513 numaralı tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâhî'de beyân buyurulan vekâyi' ile cereyân eden mu'âmelât.

Kazâsı	Müte'addî	Müte'addiyyü'n -aleyh	Nev'-i Cürm				Meşrûhât	Târîh-i Vekâyi'
			Katl	Cerh	Dağa Kaldırılan	Cürm-i Sâ'ire		
Katrin	Dokuz Rum şakîsi	Kondorinçe çiftli- ğinde Kosta'nın kerîmesi Vantine, oğlu Mişo			1		Mezbûre Vantine bi'l-âhire tahliye edilmiş birâderi Mişo için de yüz lira fidye talep edilmekte bulunmuşdur. Merkûmun da tahliyesi için ta'kîbât icrâ edilmektedir.	30 Teşrîn-i Evvel sene [1]322
Karaferye	Kayalar kazâlı Şakî Mecnûn ve rûfekâsı	Doplan karyeli Yani Çiço, Aleksi ve birâderi İsteryo, Kostantin Ğaço	4				Karaferye'ye gelirlerken Loziçe-i Bâlâ hudûdunda katledilmişler ve fâ'illerden Ehadoba karyeli İdris der-dest edilmiş, diğerleri de şiddetle ta'kîb olunmaktadır.	18 minh
Karaferye	Karaferyeli Yorgi, Katrinli Nikola, Toma, Yanko, Mihal	Ulah Papası Tanaş ve Kavâs Hasan	1	1			Berây-ı âyîn kiliseye giderken Ayaandon Rum kilisesi civârında katledilmiş. Kavâs da boynundan cerîhadâr olmuş mütecâsirler der-dest ve tahkîkât icrâ olunmaktadır.	5 Teşrîn-i Sâni sene minh
Gevgili	Oşan karyeli Ulah Tano'nun firârî oğlu ve refîki	Karye-i mezkûreli Ulah Mitre, İstoyo	1			Darb	Hatab kat'ı için ormana giderlerken İstoyo'yu darb ve Mitre'yi Rum tarafdârı olmasından katl ile firâr etmişlerdir.	1 minh
Grebene	Kapudan Luka, Kapudan, Odela karyeli Çipara ve Papa Rizo'yu maddî zarara uğratan Grebene ve avenesi	Odela karyeli Tavi Çipara ve Papa Rizo				ihrâk ve itlâf	Karyeye iki sâ'at mesâfede Biga nâm balkanda iki yüz lira kıymetinde çiftçihâne ve samanhânesi ve ahûru ihrâk ve iki öküzü itlâf edilmiştir.	6 Nisan sene minh

*KATRİN'DE RUM EŞKİYÂSININ DUVARLARA BİLDİRİ ASARAK
ULAHÇA KONUŞMANIN YASAKLANDIĞI YOLUNDA TEHDİTTE
BULUNDUKLARI*

[Katrin'de iki otel duvarına asılan ve Yunan eşkiyâ reisi Mihal Matapes imzasını taşıyan bildirilerde Ulahça konuşmanın yasak olduğu ve konuşanların idam edileceğinin belirtildiği, ayrıca Ulahlardan Meclis-i İdare Azası Naki Barbayani'nin dükkanına atılan aynı imzalı kağıtta da yirmi gün içerisinde Rum olmadığı takdirde öldürüleceği yolunda tehditte bulunulduğu, yapılan incelemelerde ise kağıtların Yunanistan'dan gizlice getirilen matbu kağıtlar olduğunun ve Yunan eşkiyâsının emellerine hizmet eden kişiler tarafından asıldığının anlaşıldığı, konuyla ilgili tahkikatın devam ettiği ve herhangi bir vukuata meydan verilmemek için takviye kuvvetler oluşturulduğuna dâir Katrin Kaymakamlığı'nın telgrafı.]

17 Aralık 1906

Katrin Kaymakamlığı'ndan

4 Kânûn-ı Evvel sene [1]322, Şeb:12

Bugün ale's-sabâh çârşûda iki otel duvârına ta'lîk edilmiş Rûmiyyü'l-ibâre bir varaka görölerek ahz ve terceme edildikde; "*Ey Rumlar uyanınız !*" mührünü ve Makedonya Rumlarına mahsûs müdâfa'a ser-levhasıyla zîrinde el yazısıyla muharrer "*Ulahca tekellüm etmek i'dâm cezâsıyla memnû'dur*" ibâresini ve re'îs-i eşkiyâ Mihal Matapes (?) imzâsını muhtevî olduğu anlaşılmış ve Ulahlardan meclis-i idâre a'zâsı Naoki Barbayani'nin gece dükkânı içine atılup bugün mûmâ-ileyh tarafından verilen ve aynı mühür ve imzâyı şâmil olan tehdîdnâmede yirmi güne kadar Rum olmadığı takdîrde katlolunacağı beyân edilmiştir. İşbu evrâkın istihbârât-ı mahsûsaya binâ'en 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]322 târihli şifre telgrafnâme-i çâkerânemle arzedildiği vechile Yunanistan'dan vesâ'it-i hafiyye ile idhâl edilmiş matbû' kağıdlardan olduğu ve burada Rum komitelerinin âmâline hıdmet eden kesân tarafından ta'lîk edildiği şübhesiz görölüyorsa da bu bâbda henüz kat'î bir delîl ve emâreye dest-res olunamamıştır. Kasaba ahâlisinin bir kısmı Ulahca tekellüm etdikleri ve içlerinde Ulah da bulunduğu cihetle kendilerine bir gûne tecâvüz vukû'una

meydân verilmemek üzere cihet-i askeriyye ile bi'l-müzâkere takviye-i inzibâta â'id tedâbîr ittihâz edilmiş ve mütecâsirlerin zâhire ihrâcı zımında tahkîkât-ı hafiyyeye ibtidâr kılınmış olduğu ma'rûzdur. Fermân.

BOA. TFR., 1 SL. 129/12832

51

YUNANLI YORGALA ATANAŞ'IN ULAH KOSTANTİN VELED-İ DİMİTRİ'Yİ YARALADIĞI

[Yunan tebeasından Yorgala Atanaş'ın, Selanik'de Dellallar Çarşısı'nda terzilik eden Ulah milletinden Kuruşovalı Kostantin veled-i Dimitri'yi Yano Ayabat Mahallesi'nde başına vurarak yaraladığına dâir Selanik vâlisinin tabirâtı.]

10 Ocak 1907

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 614

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Selanik'de Kuruşova terzi esnâfı nâmıyla yâd olunan esnâfın kethüdâsı kendi hânesi önünde leylen bir çok Rumlar tarafından cerhedilerek cârihlerin henüz der-dest olunamadığı ifâde kılınmağla serî'an bi't-tahkîk iktizâsının îfâ ve netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 17 Zi'l-ka'de sene [1]324

Fî 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]322

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

Selanik Vilâyeti

Mektûbî Kalemî

Aded: 491

***Hulâsa:** Selanik'de Kuruşova terzi esnâf kethüdâsı
Ulah Kuruşovalı Kostantin Dimitri'nin keyfiyyet-i cerbi
hakkında icrâ kılınan tahkîkâta dâ'ir.*

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

24 Kânûn-ı Evvel sene [1]322 târihli ve bin dokuz yüz doksan üç numaralı tezkire-i aliyye-i dâver-i efhamîleri cevâbıdır. Şehr-i hâl-i Rûmînin on üçüncü Cum'a gecesi sa'at bir raddelerinde Selanik'de Dellâllar çarşısında terzilik etmekde olan elli yaşlarında tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ulah milletinden Kuruşovalı Kostantin veled-i Dimitri Yano, Ayabat mahallesinde müste'ciren sâkin bulunduğu hânesine gitmekde iken hâne kapusunun önünde bir şahs-ı mechûl tarafından topuza müşâbih bir şey ile başına urularak cerholunduğu polisce haber alınması üzerine derhâl tahkîkât ve taharriyâta teşebbüsle mecrûhun ta'rîf etdiği eşgâle mutâbık mazanne-i sû' takımından Selanik'de mukîm kendisine Velosbitci nâmını veren yirmi beş yaşlarında Yunan tebe'asından Yorgala Atanaş der-dest olunarak mecrûh-ı merkûma irâ'e olundukda kendisine topuzla urup cerheden şahsa ziyâdesiyle benziyor ise de mutlak cârih-i merkûmun olduğuna hükmedemeyeceğini ve fi'l-i cerh münâferet-i milliyyeden ileri geldiğini ve ba'zı Rumlar tarafından tedârik edilen şahs-ı mechûl tarafından darb ve cerhetdirildiğini söylediği ve merkûm Yorgala hem ta'rîf edilen eşgâle müşâbih ve hem de Rum komitesi mensûbîninden olduğu polisce ma'lûm olmasıyla merkûm hakkındaki tahkîkât ta'mîk edilerek vak'a zamânı olan sa'at yarımından bir buçuğa kadar nerelerde bulunduğu hakkında olunan su'âle merkûm leyle-i mezkûrda on ikiden sa'at bir buçuğa kadar Çelebibakkal civârında Kapalacı Bâkire Vangilida'nın hânesinde bulunup sa'at bir buçukda mezkûr hânedan çıkarak doğruca Ayatanaş mahallesinde Rum Daskalı Hristo Karidis'in hânesine gitdiğini, sa'at üçe kadar orada oturduğunu beyân eylediği hâlde mezbûre Vangilida o gece kendisi hânedede olmadığından küçük hemşîresi Mariya'dan sorulmasını ve Mariya ise merkûm Yorgala sa'at yarım karârlarında hânelerine gelüp ancak on dakîka bir çâr-yek kadar oturup gitdiğini ifâde etdiği ve Daskal Hristo Karidis kendisi sa'at birle bir buçuk arasında avdetinde Yorgala'yı hânesinde bulduğunu söylediği ve mecrûh Kostantin'in hânesi ve urulduğu mahall Yorgala'nın Vangilida'nın hânesinden çıkup gitdiğinden bahseylediği Hristo Karidis'in hânesi civârında ve mecrûhun

cârih şu tarafa doğru firâr etdi dediği tarafda ve karîb bir mahalde bulunması cihetleriyle merkûm Yorgala'nın dârib ve cârih olduğuna polisçe yakîn hâsıl olarak bi't-tevkîf 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]322 târihinde merkez müdde'î-i umûmî mu'âvinliğine evrâkıyla ma'an tevdî' ve teslîm olunduğu polis müdîriyyetinden ifâde olunmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 25 Zî'l-ka'de sene [1]324 ve
Fî 28 Kânûn-ı Evvel sene [1]322

Selanik Vâlisi
bende
Ra'uf

BOA. TFR. 1 A. 32/3190

52

BULGAR MİHALOŞ'UN MENLİK RUM METROPOLİDİNİN TEŞVİKİYLE ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

[Bulgar Mihaloş'un, evini Ulah daskallarına kiraya verdiği gerekçesiyle Menlik ve tevâbii Rum metropolidinin emriyle, öldürtüldüğü, ayrıca Bulgar cemaatinden olup da Rum cemaatine geçmeyenlerin de Mihaloş gibi öldürüleceği şeklinde tehditlerde bulunulduğuna dâir Siroz mutasarrıfının raporu.]

2 Şubat 1907

Selanik'de Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Ma'rûz-ı kullarıdır,

Şehr-i hâl-i Rumî'nin dördüncü pençşenbe günü yortular olmak münâsebitiyle karyemizde mutavattın Rum cemâ'atine icrâ-yı âyîn etmek bahânesiyle Menlik ve tevâbi'i Rum metropolidi efendi karyemize gelerek muvâsaletinden bir hafta sonra berâberinde Roçka veled-i Noşka ve Dolyanlı'nin dâmâdı Kalamarcı Nikolaki olduğu hâlde sokak arasında gezmekdeler iken Bulgar cemâ'atinden Mihaloş veled-i Margrit muvakkaten hânesinde beytûtet etmekde bulunan Ulah daskallarından İstefan'la bunlara tesâdüf ederek metropolid-i mûmâ-ileyh yanında bulunan adamlara bunlar kimlerdir diye su'âl edüp biri Ulah daskalı birisi de Bulgar Mihaloş'dur ve daskal da merkûmun hânesinde beytûtet etmekde olduğunu söylemeleriyle gazab ve hiddetle bu günlerde merkûm Mihaloş'u katl u telef edecek eşhâsa tarafından

yüz lira-i Osmânî ihdâ edeceğini va'd etmiş ve beş gün sonra merkûm Mihaloş ile Garamatik Hristo birlikde çarşudan hânelerine gitmekde oldukları bir sırada akşam üzeri sa'at dokuz raddelerinde Hristo'nun hânesi önüne kadar gelerek tebdîl-i kıyâfetle iki şahsın önlerine çıktıklarını müşâhede eden Hristo refîki Mihaloş'a hitâben "*Arkadaş kendini muhâfaza et yohsa bu adamlar bizi telef edecekler*" demesi üzerine Hristo hânesine dühûl etmekde iken Rum eşkiyâ kıyâfetli olan iki şahıs tertîb etdikleri plan mücebince derhâl merkûm Mihaloş'un üzerine on el kadar silâh endâht etmişler ise de, biri isâbet edüp itlâf edemediklerini ve mukâbeleten hâne derûnundan Hristo'nun bunlara silâh isti'mâl ettiğini müşâhede etmeleriyle hâmil oldukları kama ve bıçaklarını bi't-teşhîr merkûm Mihaloş'u müte'addid yerlerinden cerh ve katl ile mütecâsir-i merkûmûndan biri kepesini mahall-i mezkûrda terkedüp her ikisi fûrceyâb-ı firâr olmuşlardır. Kâtiller Nasto Papa Noşo ile Dimitre Boşko'dur. Mûmâ-ileyh metropolid efendi buna da kanâ'at hâsıl edemeyüp esnâ-yı tahrîr-i cedîd-i nüfûsda Bulgar cemâ'ati miyânında tahrîr edilen kesânın Rum cemâ'atine geçmelerini kemâl-i şiddetle emr vermişdir. Ve bu emri kabûl etmiyen olursa ticâretlerinden men' edilmeleri ve ticâretlerinde ve Bulgar cemâ'ati miyânında bulunacaklarsa kâffesini maktûl ve Mihaloş gibi alenen katl u itlâf etdireceğini söylemiş. Bunun üzerine tazyîk edilen karyemizden ve terzi esnâfından Yovan Dimitre ve Gi[y]orgi Yani ve Hristo Yani ve oğulları Boğdan ve Yovan ve Bakkal Kara Angel ve oğulları Kostantin ve Gi[y]orgi ve Terzi Sotir Kostantin işbu emri adem-i kabûl ile bi'z-zarûr dükkân ve işlerini terkle hânelerinde gizlenmekde yalnız Yovan Gi[y]orgi nüfûsunu tebdîl etdirdiği gibi, Malço Yani daha bir takımları icrâ-yı âyîn etmek üzere hânelerine gitmemesi için Bulgar re'îs-i rûhânîsine tenbîhât icrâ etmişlerdir. Merkûm Mihaloş'un defninden bir gün sonra da dâmâdı Rum milletinden Kunduracı Gi[y]orgi'yi metropolid efendi nezdine celbedüp Mihaloş'un oğlu Koço'nun nüfûsunu tebdîl ettirmek ve hânelerinde beytûtet eden Ulah Daskalı İstefan'ı tardetmek şâyed emri icrâ edilmezse Mihaloş'un umûm â'ilesini telef etdireceğini söylemiş ve iki gün sonra da mahall-i ikâmeti olan Menlik'e avdet etmişdir. Maktûlün defni esnâsında mezârlık etrâfında Rum milletinden Dimitre Boşko'nun oğlu ismi mechûl bir şahsın hafiyyen dolaşmakda ve bu günde bir sû'-i fikr üzerine dolaşdığını müşâhede eden ve orada hâzır bulunan papas vesâ'irenin müşâhedâtını hissetmekle derhâl firâr etmişdir. Sâye-i şâhânedede Hükûmet-i Seniyye tarafından bu bâbda lâzım gelen tahkîkât ve muktezî mu'âmele îfâ edilmiş ise de, bunların harekât-ı nâ-becâları bu yolda devâm ederse ticâretimize mâni' olacakları şöyle dursun çoluk çocuğumuzun ihâfeden sokağa çıkamayacağı gibi cümlemizin hayâtı dahi tehlikede bulunacağı âşikâr bulunduğundan hayâtımızın, ticâretimizin i'âdesi her neye mütevakkıf ise icrâ-yı

îcâbı esbâbının istikmâline bezl-i himmet ve inâyet hazret-i müfettiş-i a'zamîlerinin sezâvâr-ı âtîfet buyrulmasını ma'delet-i hazret-i pâdişâhî nâmına cümleten istirhâm eyleriz. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Kânûn-ı Sâni sene [1]322

Siroz kazâsına tâbî'

Baraklıcum'a karyesi umûm
Bulgar cemâ'ati nâmına muhtar
bende

Baraklıcum'a karyesi
Bulgar cemâ'ati muhtarı

Ahâliden

A'zâ

Filib veled-i Atanas

Gi[y]orgi Domitre

Tanas Naço

Siroz Sancağı

Tahrîrât Kalemi

Rapor.

Mâh-ı hâl-i Rûmî'nin on üçüncü Cum'a günü Siroz'un Baraklıcum'a ahâlisinden elli yaşlarında Bulgar milletinden Mihaloş veled-i Margrid mechûl kesân tarafından katledildiği Baraklıcum'a karağol kumandanı tarafından bâ-jurnal bildirilmiş olmağla Siroz Jandarma Bölüğü Kumandanı fütüvvetlü İbrahim Namık Efendi'nin emriyle âcizleri mahall-i vâkı'a adliye me'mûrlarıyla bi'l-azîme maktûl-i merkûm hakkında icrâ edilen tahkîkâtta cum'a günü hânesinden kuşluk yemeğini yedikden sonra çarşuya gidüp iki-üç sa'at mürûr etdikden sonra sa'at dokuz raddelerinde Alipaşa Çiftliği Garamatiği Hristo ile birlikte konuşarak gelir iken Hristo'nun kapusu önüne gelir gelmez on hatve ileride Keşiş İlya'nın hânesi tarafından çıkan sokakdan bir uzun boylu, boz kepe ile sarılı ve refîki tıknaz boylu kahverenkli bir kepe ile sarılı olduğu hâlde maktûl-i merkûm Mihaloş bunları görünce aman bizi bunlar yediler diyerek geriye kaçmağa yüz gösterüp uzun boylu olan mechûl kesân maktûlün arkasına koşup Hristo kapusundan içeriye girüp mechûl diğer refîki tıknaz boylu kamasını çeküp Hristo'nun üzerine hücûm ederek Hristo kapusunu kapayınca rovolverini çeküp Hristo'nun üzerine iki üç def'a endâht edüp birisi Hristo'nun burnuna yakîn geçüp isâbet etmiyerek birisi kapuya isâbet ettiği ve Hristo dahi hâmil olduğu rovolveriyle mechûl kesânın üzerine içeriden iki def'a endâhtla

İşteryo Pardeli'nin kapusunun yanında duvara isâbet ettiğini ve maktûl Mihaloş'un arkasında koşan uzun boylu mechûl Rum tarafdârı kesân tarafından sağ omuzu üzerine bir kama ve göğsünden iki sağ eline de bir ve yine sağ kolunun etli kısmında bir ve başında bir ve sol memesi altında bir kurşun ki altı yerinden kama ve kurşun ile katl u itlâf edildiği doktor efendi tarafından edilen mu'âyeneden anlaşılmış ise merkûm düştüğünü ve mezkûr silâhlar endâht edildiğini maktûlün hânesi daha ileride on dönüm mikdârı olup familyası Mariya ve on beş yaşlarında mahdûmu Nikola haber alınca koşup maktûl-i merkûm karye-i mezkûreli Şirûgâncı Nikola Velko'nun kapusu önünde sokakda yüzü üzeri olduğu hâlde henüz vefât etmeyüp ve tekellüm etmeğe dahi iktidârı olmadığından kaldırıp hânesine götürüldüğü ve kimse dahi mu'âvenet etmeyerek ve o civârda bulunmayup familyası Mariya ile Nikola alup hânesine götürdüğünde bir sa'at kadar tahmînen yaşadıkdan sonra vefât ettiği ve Nikola Velko'nun sokak kapuları açık olduğu hâlde kapunun sokak tarafında eşik yanında maktûlün mütecâsirlerinden lâbis kepleri ile bir fesi kaldığı (?) ve mezkûr kepler ve fes adliye me'mûrları tarafından istirdâd edilmiş ise de maktûlün konuştuğu Hristo'dan keyfiyet su'âl olundukda öteden beri maktûl ile husûsî olarak konuşmakda olup ve çarşudan birlikde gelirken bu mechûl iki nefer kesân tarafından katledildiğini ve kendileri kepler ile sarılı olduğundan kim olduklarını tanımayup bilmediğini beyân ve ifâde eyledi. Ve maktûl Mihaloş'un familyası Mariya ve kerîmeleri Niko ve Vaşilike ve mahdûmu Nikola'dan vâkı'a su'âl olundukda, pederi öteden beri Bulgar olup ve şimdiki hâlde üç aydan beri hânelerine Ulah daskallarını aldıkları içün bütün bütün Rumlar ile yeniden bir husûmet-i şahsiyye peydâ edüp ve Rum cemâ'ati tarafından pederleri katl u itlâf edildiğini ancak kimin tarafından katledildiğini bilmeyüp görmediklerini ve başka kimseden şübheleri olmadığını beyân ve ifâde eylediler ve maktûlün düştüğü sokakda karye-i mezkûreli Nikola Velko'nun ve Kunduracı Yanaki Kaçavak ve Kassâb Dimo ve İşteryo Paradele hâneleri olup ve pencereleri maktûlün düştüğü mevki'e tamâmen görüp mütecâsirleri de görmek kâbil idiğinden müstantık efendi tarafından her ne kadar isticvâb edildiyse de görmeyüp bilmediklerini ifâde eylediler ve maktûl Mihaloş ise Rum tarafdârı ve cemâ'ati tarafından katledilüp ancak mütecâsirler de mechûl kalmadığı edilen tahkîkâtta anlaşılmış olmağla işbu tahkîkâtı hâvî rapor-ı âcizî bi't-tanzîm takdîm ve i'tâ kılınır. Ol bâbda.

Aslına mutâbıktır.

Mutasarrıf-ı Livâ-yı Siroz

BOA. TFR. 1 SL. 132/13153

*BULGARLIK İDDİASINDA BULUNARAK BULGARCA AYİN YAPMAK
İSTEYEN EĞRİDERE KÖYÜ AHALİSİNDEN ANGEL NİKOLA'NIN RUM
EŞKİYÂSI TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ*

[Eğridere köyünden Bulgarlık iddiasında bulunarak Bulgarca ayin yapmak için merkez kazadan izin talebinde bulunan Papa İsteyo, Papa Hristo ile azadan Angel veled-i Velço, Andon Paska ve kilise mütevellîsi Angel Nikola'nın üzerlerine Şinoz karyesi yakınlarında pusu kurularak ateş açıldığı, olayda Angel Nikola'nın öldüğü ve Rum eşkiyâsı hakkında gerekli tahkikatın yapılmakta olduğuna dâir Siroz mutasarrıfının raporu.]

12 Şubat 1907

Siroz Sancağı

Tahrîrât Kalemî

Aded: 251

***Hulâsa:** Şinoz karyesine beş dakîka mesâfede Eğridere karyesi ahâlisinden ba'zılarına isti'mâl-i silâh eden Rum eşkiyâsı hakkında icrâ kılınan tahkîkâta dâ'ir.*

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zihne Kazâsı Kaymakamlığı'ndan doğruca huzûr-ı sâmî-i fehâmet-penâhîlerine arz u iş'âr kılındığı vechile Şinoz karyesine beş dakîka mesâfede Eğridere karyesi ahâlisinden Bulgarlık dâ'iyesinde bulunan Papa İşteryo ve Papa Hristo ile a'zâdan Angel veled-i Velço ve Andon Pasko ve ahâliden Atanaş Dimitri ve Bekçi Pasko ve Kilise Mütevellîsi Angel Nikola nâm kesânın üzerlerine silâh atan ve bunlardan Mütevellî Angel'in vefâtına sebebiyet veren Rum eşkiyâsı hakkında icrâ kılınan tahkîkâta nazaran Siroz'un beri yaka Karacaköy vak'a-i cinâ'iyyesinde zî-medhal bulunan Sakafca karyesi papasıyla Hemendoslu Metroş ve Pravişte kazâsının Nikşan karyesinden olup, geçende Nekerbat (?) habshânesinden firâr eden Atanaş'ın berâber oldukları ve bu çete miyânında Kelpoştine (?) karyesi Rum ahâlisinden de ba'zıları bulunup sebeb-i cinâyetin Eğridere ahâlisinin Bulgarlık dâ'iyesine düşmesinden ve kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek istemelerinden münbâ'is bulunduğu anlaşıldığına ve mütecâsirler hakkında şiddetle icrâ-yı tahkîkât ve ta'kîbât edilmekte olduğuna

dâ'ir kazâ-i mezkûr jandarma takımları kumandanı tarafından gönderilüp Livâ Jandarma Taburu Kumandanlığı'ndan tevdî' kılınan rapor sûreti leffen huzûr-ı sâmi-i fehâmet-penâhîlerine arz u takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 29 Zi'l-hicce sene [1]324 ve

Fî 30 Kânûn-ı Sâni sene [1]322

Siroz Mutasarrıfı

bende

Reşid

Siroz Sancağı

Tahrîrât Kalemî

Rapor Sûretidir.

Fî 23 Kânûn-ı Sâni sene [1]322 târihli telgrafnâme-i âciziyle arz kılınan cinâyet hakkındaki netîce-i tahkîkât ber-vech-i zîr arz kılınır.

Zihne kazâsının Eğridere karyesi ahâlisinden ve Bulgar dâ'iyesinde bulunan Papa İşteryo ile Papa Hristo ve a'zâdan Angel veled-i Velço ve Andon Pasko ve ileri gelir ahâlilerinden Atanaş Dimitri ve Bekçi Pasko Nikola ve Kilise Mütevellîsi Angel Niko karyelerindeki bulunan kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek üzere müsâ'ade aramak için merkez-i kazâyâ gelüp Kânûn-ı Sâni'nin yirmi üçüncü Salı günü sa'at yedi raddelerinde merkez-i kazâdan cümlesi birlikte karyelerine gitmek üzere hareket edüp esnâ-yı râhda ve sırf Rum bulunan Şinoz karyesine beş dakîka kadar mesâfede tahmînen on kadar Rum eşkiyâsı tarafından tertîb edilen pusulardan endâht edilen silâhlardan merkûmûndan Kilise Mütevellîsi Angel Niko'nun sol memesi altından ve sağ böğründen kurşun isâbet edüp katledilmiş ve maktûl-i merkûmun ağzı içine bir bıçak urulup dimağı parçalanmış ve bir dişi dahi çıkmış ve sol kulağı kesilüp alınmış olduğu görülmüşdür. İcrâ kılınan tahkîkâtta bu eşkiyâlar on kişi kadar olup hîn-i firârlarında Şinoz karyesinin hâricinde bulunan kilise yanına kadar gitmiş oldukları görülmüşdür. Fakat karyeye dühûl edüp etmedikleri görülmemiştir. Şinoz karyesi a'zâlarından ve köy ahâlisinden su'âl ve tahkîk olundukda hiç bir kimseyi görmediklerini ve silâh sadâsı dahi işitmediklerini ve böyle bir mâddeden dahi ma'lûmâtı olmadıklarını ifâde ve ısrâr etmişlerdir. Hafiyyen icrâ kılınan tedkîkâtta bunların Rum eşkiyâsı oldukları ve içlerinde Siroz kazâsının beri yaka Karacaköy vâkı'a-i cinâ'iyyesinde zî-medhal bulunan Sakafca karyesi papasıyla Hemendos karyeli Metroş ve Pravişte kazâsının Nikşan karyeli olup da Nekerbat (?) habshânesinden firâr eden Atanaş mevcûd olduğu ve Zihne kazâsının Kelpoştine (?) karyesi Rum ahâlisinden dahi bu

çetede adam mevcûd olduğu haber alınmışdır. Ve şiddetle tahkîkât icrâ edilmekde olup bir haber-i sahh alındıkda başka arz kılınacaktır. Ve sebeb-i cinâyet Eğridere karyesi ahâlisinin umûmiyetle Bulgarlık dâ'iyesinde oldukları ve kilisede Bulgarca icrâ-yı âyîn etmek üzere merkez-i kazâyâ gelüp müsâ'ade talebinde bulunduklarından ileri geldiği ve zâten mevcûd bulunan münâferet-i mezhebiyyeden tevellüd bulunduğu ma'rûzdur. Fermân.

Aslına mutâbıkdır

Mutasarrıf-ı Livâ-yı Siroz

BOA. TFR. 1 SL. 134/13312

54

KAVALA'DA BİR BULGARI ÖLDÜRÜP BİR BULGARI YARALAYAN ÜÇ RUMUN YUNAN KONSOLOSLUĞU'NDA SAKLANDIĞI

[Kavala'nın Orman mevkiinde bahçıvanlık yapan bir Bulgarı öldüren iki Rum ile Dramalı bir Bulgarı yaralayan bir Rumun Kavala Yunan konsolosluğunda saklandığının anlaşıldığı ve Kavala Yunan konsolosunun Bulgarlar âleyhine girişilen faaliyetlere iştirak ettiği, Rumları silahlandırıp, firarlarına göz yumduğunun öğrenildiği; bu nedenle acilen gerekli tedbirlerin alınması.]

10 Nisan 1907

Telgrafnâme

Kavala

Mahallî Numarası: 259

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Nasliç kazâsı ahâlisinden Kavala'nın Karaorman mevki'inde tuğla ve bahçıvanlık etmekde olan Bulgar milletinden Panayot Taşo münâferet-i milliyye dolayısıyla bugün sa'at dört raddelerinde Reji idâresi sokağında iki Rum delikanlısı tarafından bıçakla cerh ve katledilerek firâr eyledikleri ve fâ'illeri hakkında tahkîkât ve taharriyâta devâm olunduğu berây-ı ma'lûmât arz olunur. Fermân.

Fî 27 Mart [1]323

Kavala Kaymakamı

Sırrı

Drama Sancağı Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemî

Aded: 17

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Kavala'da katledilen Bulgar Penayot'un kâtilleri iki Rum delikanlısıyla Dramalı Hacı Yorgi oğlu İlya'nın cârihlerinden Vodineli Petro veled-i Karago İstoyan'ın Kavala Yunan Konsoloshânesi'nde muhtefî oldukları Kavala Kaymakamlığı'nın iş'ârı üzerine fî 27 Mart sene [1]323 târihli şifre telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunmuş idi. Bu husûs hakkında kaymakam-ı mûmâ-ileyhden alınan tahrîrâtta cârih-i merkûm Petro veled-i Karago İstoyan mezkûr cerhin yevm-i vukû'undan bir kaç gün evvel Kavala'daki ikâmetgâhından gaybûbet ve ba'de'l-vak'a geçen çehârşenbe günü Kavala'ya gelerek doğruca Yunan Konsoloshânesi'ne ilticâ eylediği gibi, merkûm Bulgar Penayot'u cerh ve katleden iki Rum delikanlısının dahi mezkûr konsolatoya girüp saklandıkları kat'iiyen tahakkuk etmiş olmasına ve geçenlerde Rumlar tarafından icrâ kılınan karnaval la'biyâtında merkûm Petro Karago'nun taht-ı riyâsetinde ve cümlesi Yunan efsun elbisesini lâbis olarak on beş-yirmi kadar Rum delikanlısının sokaklarda dolaşdıktan sonra Milletbahçesi'nde ictimâ' ederek Yunan konsolosu tarafından kendilerine bir ziyâfet verildiği dahi mevsûken istihbâr kılınmasına ve evvel u âhir Kavala'da Bulgarlar aleyhine îkâ' olunan cerâ'im-i cinâ'iyyenin mürettib ve fâ'illerinin tedârik ve teslîhi ve esbâb-ı ihfâ ve firârlarının tehiyye ve istihzârı husûsât ve müteferri'âtında Yunan konsolosunun delâlet ve bi'l-fi'l mu'âveneti Müslim ve gayr-ı Müslim bi'l-umûm ahâli beyninde dahi tevâ-türen sâbit ve teşvîkât ve ilkâ'ât-ı mefsedet-cûyânesi ma'rûzât-ı müte'addide ile mü'eyyed olup inde'l-îcâb konsolos-ı mûmâ-ileyhin bu bâbdaki hâl ve hareketi Kavala'da bulunan jandarma tensîk me'mûru ile diğer düvel-i ecnebiyye konsolos me'mûrlarından sûret-i mahremânede istîzâh ve isti'lâm olunduğu hâlde onların dahi taht-ı tasdîk ve i'tirâfında olduğu bedîhî olup gerçi bir aralık münâferet-i milliyye ilcâ'âtıyla Rumların Bulgarlar ve Bulgarların Rumlar aleyhindeki husûmet ve adâvet-i kavmiyyeleri milel ve akvâm-ı sâ'irece ve ale'l-husûs nezd-i Hükûmet-i Seniyye'de mütehakkak olup tarafeynden ve ehâd-ı nâsdan birinin diğeri aleyhindeki mu'âvenet ve teşfîkâtı nazar-ı kânûnda tahakkuk etmedikce bir şey denilememek tabîî ve vukû'ât-ı mütecâsirînin tahkîk ve der-desti me'mûrîn-i hükûmete â'id vezâifden olduğu emr-i celî ise de ahden hâ'iz-i imtiyâz olan konsolos ve konsoloshânenin bizzat veyâ bi'l-vâsita icrâ ve ihfâ edeceği bu gibi vekâyi'-i erbâb-ı cürm ü cinâyâtın ta'kîb ve taharriyât ve der-destinde ve husûsen inzibâtın te'mîni emrinde me'mûrîn-i hükûmetin dûçâr olacağı müşki-

lât meydânda olduğuna ve bu bâbda konsolos ve konsoloshâne hakkında ve vazîfe-i tarassudiyyeden başka bir mu'âmele-i icrâ'îyyede bulunamamak zarûrî idiğine ve ahvâl-i vekâyî'-i elîmenin devâm ve tevâlîsi beyne'l-ahâli hâsıl eyliyeceği sû'-i te'sîr bedîhî bulunduğuna mebnî konsolos-ı mûmâ-ileyhin buradan tebdîli mümkün değilse bile âsâyiş-i mahalliyyeyi muhill olan ahvâl ve harekât-ı mefsedetkârîden tevakkî ve mücânebet eylemesi esbâbının istikmâli lüzûmu izbâr edilmiştir. Bu bâbda şeref-vârid olan fî 18 Mart sene [1]323 târihli ve doksan bir numaralı emir-nâme-i âlî-i fahîmânelerinde emr ü iş'âr buyrulduğu üzere mûmâ-ileyh konsolosla şerîk-i mel'aneti olan Drama metropolidinin teşvîkât ve tertîbât-ı şekâvet-kârâneleri hakkında mâddeten delâ'il ve emârât-ı kânûniyye elde edilmesine çalışılmakda ise de, iş'âr-ı mahallî vechile mûmâ-ileyhimâ konsolos ile metropolidin ahvâl ve harekât-ı mefsedet-cûyânelerinden ferâgat ve tashîh-i meslek etmeleri zımmında kendilerine ihtârât ve tenbihât-ı mü'essire îfâsı husûsunun lâzım gelenlere emr ü irâde buyurulması menût-ı re'y-i sâmi-i fahîmâneleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 27 Safer sene [1]325 ve
Fî 28 Mart sene [1]323

Drama Mutarrıfı
bende
Mehmed Ziya

BOA. TFR. 1 SL. 140/13940

55

BİR RUM ÇETESİNİN İSTEVENİYE KÖYÜNDE KOMİTENİN SIRLARINI AÇIKLADIKLARINDAN ŞÜPHELENDİKLERİ ALTI RUMU ÖLDÜRDÜKLERİ

[Florina kazasına bağlı İsteveniye köyüne gelen seksen kişilik bir Rum çetesinin, komitenin sırlarını açıkladığından şüphelendikleri iki erkek ve dört Rum kadını katlederek kaçtıkları.]

27 Nisan 1907

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 7360

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Poloka ve diğer iki kişi riyâsetlerinde seksen kişilik bir Rum çetesi akşam Florina kazâsına tâbî' ve ahâlisi Patrikhâne'ye mensûb olan İsteveniye karyesine

gelerek Rumlardan komitenin esrârını ifşâda şübhe etdikleri iki erkek ile dört kadını katl ile firâr etdikleri haber alınması üzerine ta'kîblerine müsâra'at edildiği mahallî kaymakamlığının iş'ârı üzerine ma'rûzdur. Fermân.

Fî 14 Nisan sene [1]323

Vâli

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 122/12139

56

GÖRİCE'NİN KİLİSORA NAHİYESİNDEKİ ULAHLARIN RUM EŞKİYÂSININ MEZÂLİM VE BASKISINA MARUZ KALDIKLARI

[Görice'nin Kilisora nahiyesinde Rum komitelerinin Mezâlim ve baskılarından dolayı Ulah halkın muhtelif yerlere hicret ettiği, geride kalanların ise çocuklarını Rum mektebine vermeye mecbur bırakıldıkları ve isimleri bir liste halinde sunulan Rum eşkiyâsı hakkında gerekli işlemin yapılarak Ulahların Rumlara ezdirilmemesi hususunda yeni tedbirler alınması.]

11 Mayıs 1907

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 51

Rumeli Vilâyâtı Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

23 Mart sene [1]323 târihli telgrafnâme-i devletlerine cevâbdır. Kilisora'daki Ulahların Rum komitelerinin Mezâlim ve ta'addiyâtı yüzünden mahall-i sâ'ireye nakl ve hicrete ve orada kalanların çocuklarını kendi mektebelerinden alarak Rum mektebine vermeye mecbûr oldukları ve öteden beri Ayosnikola kilisesinde münâvebeten icrâ-yı âyîn etmekde iseler de, karîben bu haklarının dahi zâyî' olacağı beyân ve sûreti melfûf defterde muharrerü'l-esâmî komite â'zâsı haklarında mu'âmele-i kânûniyye icrâsıyla Ulahların muhâfaza-i

hukûk ve te'mîn-i huzûr ve istirâhatları ifâde ve iltimâs edilmiş olmağla tahkîkât-ı lâzime icrâ etdirilerek mu'âmele-i lâzimenin îfâ ve netîcesinin inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 24 Safer sene [1]325

Fî 25 Mart sene [1]323

Sadr-ı a'zam

Mehmed Ferid

Numara: 70

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Telgrafnâme-i sâmi-i cenâb-ı Sadâret-penâhî'yi tezyîlen şeref-tastîr ve irsâl buyurulup resîde-i dest-i ta'zîm ve tefhîm olan 23 Mart sene [1]323 târihli ve yüz kırk üç numaralı emirnâme-i âlî-i fahîmânelerinde emr ü irâde buyurulduğu vechile Kilisora nâhiyesindeki Ulahların Rumlar tarafından bir gûnâ tecâvüzâta hedef olamamalarına ve haklarında ta'arruzât ve tehdîdât vukû'u tebeyyün ederse mütecâsirleri hakkında mu'âmele-i mukteziyyenin îfâsına dikkat olunması Kesriye Kaymakamlığı'na ekîden teblîğ edilmiş idi. Cevâben alınan tahrîrâtta nâhiye-i mezkûrede bulunan Ulah ahâlisine hiç bir taraftan mâddeten tecâvüzât ve tehdîdât vukû' bulmayup sâye-i âsâyiş-vâye-i hazret-i tâcdâr-ı a'zamîde nâhiyenin inzibât ve âsâyişi ber-kemâl olduğu ve evvelce vilâyet-i celîleden aynı sûretde ve doğruca kazâyâ icrâ buyurulan teblîğâta cevâben hakîkat-i hâli mutazammın yazılan şifreli telgrafnâmenin bir sûreti gönderildiği izbâr olunmuş ve bir nüshası leffen takdîm olunan mezkûr sûretin mütâla'asından Rumlar tarafından Ulahlar aleyhinde açıktan açığa ta'arruzât ve tehdîdât olmayup ancak teşvîkât eseri olarak Ulah mekâtibi talebesinin mevcûdu tenâkus ettiği müstefâd olmuştur. Emr ü irâde-i celîle-i hidîv-i efhamîleri vechile Rumların Ulahlara îsâl-i zarar ve iz'âc edememelerine ve ta'addî vukû'u hâlinde mütecâsirleri hakkında ta'kîbât îfâ etdirilmesine mezîd-i dikkat ve i'tinâ olunmak tabî'î ise de Rum rû'esâ-yı rûhâniyyesi Ulah lisânı üzere icrâ-yı âyîn eden papasları ve Ulah mekâtibine çocuklarını gönderen evliyâ-yı etfâli aforos ile tehdîd ve ihâfe etmekde olup ba'zıları hakkında da aforosu kuvveden fi'le izhâr eylediklerinden ba'zı evliyâ-yı etfâlin sevk-i diyânet ile ve aforos havfından çocuklarını Ulah mekâtibinden almağa mecbûr olmakda oldukları tahkîkâtdan müstebân olup Rumların ma'neviyât ve rûhâniyâta

müstenid olan böyle mu'âmelelerinin te'sîrâtından Ulah mekâtibini vikâyeye bir çâre ve tarîk bulunamamakda olduğundan berây-ı ma'lûmât bu cihetin de arzına ictisâr olundu. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Rebî'u'l-evvel sene [1]325 ve

Fî 28 Nisan sene [1]323

Görice Mutasarrıfı

bende

Abdülhamid b. Alaeddin

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Sûret.

1- Kilisora karyesi kurbunda vâki' Ayamarya Manastırı'nın başrâhibi bütün eşkiyânın vesâ'ir komite â'zâsının yatakcısıdır.	
2- Kilisora karyesindeki Rum mektebinin müdîri Yorgi veled-i Kotakando Yunan Cem'iiyet-i İhtilâliyyesi'nin re'îs-i mahallîsi ve eşkiyâ ile vâki' şifreli muhâberenin kâtibidir.	
3- Nikolaki veled-i Taşo Lepisendo, Selanik'de Yunan bankalarının birinde müstahdem sıfatıyla ikide birde Kilisora'da zuhûr eder. Vazîfesi eşkiyâ ile muhâbereyi tahrîr etmektir.	
4- Arpestotel veled-i Yanko Çogo, komitenin kâtibidir.	
5- Kilisora'nın tabîblerinden Doktor Arkiropol el-ân Selanik'de bulunarak Kilisora'nın komitesi vazifesindedir.	
6- Yorgi veled-i Nikola Piça	<i>Bunların cümlesi komite paralarının sandık emînleridir. Gerçi karyenin eşrâfından iseler de Ulahlara karşı harekât-ı cinâyetkârâne îkâ' etdirmekten aslâ el çekmezler.</i>
7- Kiko veled-i Nikola Piça	
8- Yoga veled-i Pako Moco Papa	
9- Kostantin veled-i İstefan Voçe	
10- Alkesi veled-i Nikola Dimço	

11- Koto Mitra	
12- Petro veled-i Kota Mitra	
13- Yovan veled-i Nikola Kora	
14- Yorgi veled-i Todor Şava	
15- Niyaki veled-i Todor Paço	
16- Kota veled-i Simo Roka	<i>Eşhâsın bu takımı müsellaḥ derûn-ı karyede bî-pervâ gezinmek ve Ulahların üzerine fırsat düşdükçe derûn-ı karyede îkâ'-ı cinâyât etmeğe müheyyâ ve münhemik bulunmaktadırlar.</i>
17- Mito veled-i Kosta İstanka	
18- Yorgi veled-i Dola Hamara	
19- Mito veled-i Vasil Draştıla	
20- Bakkal Petro Faşo	
21- Mito veled-i Petronesa	
22- Saki veled-i Kiko Kotadini	
23- Yuvañçe veled-i Yogo Nego	
24- Petro Kiraça	
25- Kozma veled-i Toşo Refe	

BOA. TFR. 1 A. 34/3348

57

*FLORİNA'DA BULGAR KALENİK-İ BÂLÂ KÖYÜNE GELEN RUM
EŞKIYÂ ÇETESİNİN ÜÇ HANEYİ YAKIP BİR ÇOCUĞU
ÖLDÜRDÜKLERİ VE BİR KADINI DA YARALADIKLARI*

[Florina kazasının ahalisi Bulgar Eksarhanesine mensup olan Kalenik-i Bâlâ köyünü basan bir Rum eşkiyâ çetesinin üç haneyi yakarak bir çocuğu öldürdükleri ve bir kadını da yaraladıkları.]

13 Mayıs 1907

Telgrafnâme

Manastır

Mahallî Numarası: 8979

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Bu gece Florina kazâsına tâbi' ve ahâlisi Eksarhhâne'ye mensûb olan Kalanik-i Bâlâ (?) karyesine gelen Simo kumandasında bir çete Rum eşkiyâsı üç

hâne ve bir anbâr ihrâk ederek müfreze-i askeriyyenin yetişmesi üzerine firâr eyledikleri ve atılan silâhlardan bir kadın mecrûh ve bir küçük kız maktûl olduğu ve eşkiyâ-yı merkûmenin ta'kîbâtına devâm olunmakta idüğü mahallî kaymakamlığının iş'ârı üzerine ma'rûzdur. Fermân.

Fî 30 Nisan sene [1]323

Manastır Vâlisi

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 124/12314

58

SİROZ, ZİHNE VE DEMİRHİSAR KAZALARINDA MİLLÎ HUSÛMETLERİ DOLAYISIYLA RUM VE BULGARLARIN BİRBİRLERİNE KARŞI SALDIRILARDA BULUNDUKLARI

[Siroz, Zihne ve Demirhisar kazalarında bir buçuk ay zarfında Rum ve Bulgar çetelerinin birbirlerine karşı daha çok millî husûmetleri dolayısıyla yönelttikleri saldırılarda ölen ve yaralanan Bulgarlar ile Rumların isimleriyle olayların geçtiği yerleri ihtiva eden raporun takdim edildiği.]

13 Haziran 1907

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemi

Aded: 216

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi Devletlü Paşa Hazretlerine

Devletlü efendim hazretleri,

Siroz kazâsı dâhilinde bir buçuk aydan beri vukû' bulan cinâyâta dâ'ir tevdî' olunan varakanın sûret-i mütercemesi leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmağla mündericâtına göre bi't-tahkîk îcâbının serî'an icrâ ve inbâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 29 Rebî'ü'l-âhir sene [1]325

Sadr-ı a'zam

Fî 29 Mayıs sene [1]323

Mehmed Ferid

29 Mayıs sene [1]323 târih ve 216 numaralı tabrîrât-ı sâmiyye
melfûfudur.

Kuyûd-ı resmiyye

8 Nisan sene [1]323 Dolak karyeli Çoban Hristo Nikolof Kiyocëf kulubesinde bulunur iken iki şahıs tarafından kurşunla bacağının sekiz mahallinden cerhedilmiştir. Ertesi günü Jandarma Şerif berâberinde birkaç asker olduğu hâlde mütecâsirleri ta'kîb edeceği yerde merkûm Hristo ile birâderi Dimitri ve uşâkları Nikola Petrof'u tevkîf etmişlerdir.

Drama'nın Ulak karyesinden Hristo kulubesinde şahs-ı mechûl tarafından katledilmeyüp Bulgar eşkiyâsına kılavuzluk etmekde iken bir sübyânın Kuruçay mevki'inde rehberlik ettiği diğer dört şakî ile müfreze-i askeriyyenin pususuna uğramış ve merkûm mecrûben der-dest edilmiştir. Eşkiyâ firâr eylemişlerdir.

13 minh: Ravna karyesi Bulgar Papas Stefan Atnaşof, karyesi hâricinde iki Yunan şakîsi tarafından katledilmiş olduğu hâlde kâtiller der-dest edilmemiştir.

Siroz'un Ravna karyesi papası merkûm İstoyo'nun kâtili mechûl kalmış olduğundan bi't-tab' ta'kîbât icrâ edilememiştir.

14 [minh]: Makriyedo karyeli Bulgar Mito Dimitraşkov bir Yunan şakîsi tarafından katlolunmuş ve kâtili elde edilmemiştir.

Zihne kazâsının İskorçova karyesinden merkûm Mito'nun fâ'ili henüz mechûldür.

15 [minh]: Elbesrat karyesinden Rumluk dâ'iyesinde bulunanlardan biri Bulgar Metroş çavuşu katletmiş iken me'mûrîn-i hükûmet tarafından der-desti zımında hiç bir teşebbüsde bulunulmamıştır.

Yine Zihne kazâsının Ahsarat karyesinden merkûm Metroş, karyelisi Rum Gogo ve refîkleri tarafından katledilmiş ve fâ'illerden biri der-dest olunup diğerleri hakkında da ta'kîbât icrâ edilmekdedir.

17 [minh]: Erkek, kadın ve çocukdan mürekkeb yirmi beş Bulgar, Siroz'un pazarından avdet etmekte iken bir Rum eşkiyâ çetesi Subaşı köyü kurbünde üzerlerine hücûm ederek erkeklerden beşini telef ve bir kız ile bir kadını cerhetmişlerdir. Asâkir-i şâhâne çeteyi çekilüp giderken bir sa'at sonra ta'kîbe koyulmuş ise de eşkiyâ civârda bulunan ve Rumluk iddi'âsında olan köylere dağılmışlardır. Me'mûrîn-i mahalliyye, bu vak'adan haberdâr olmuş iken gerek mezkûr karyelerde taharriyât icrâsı ve gerek şakîlere yataklık eden köylülere mücâzât tertîbi yolunda hiç bir tedbîrde bulunulmamıştır.

Siroz'un Ravna karyesinden kırk kadar Bulgar, karyelerine avdet etmekte iken Kuruçesme nâm mahalde Edremidli İsterati'nin kumandasındaki on beş kişilik bir Rum çetesinin pususuna uğramışlar ve içlerinden (beş kişi değil) dört

erkek katl (ve biri kız çocuğu değil) ve bir erkek ile bir kadın cerhedilmiştir. Vak'anın ihbârı üzerine derhâl me'mûrîn-i mahalliyye ve cihet-i askeriyyece tedâbîr-i lâzime ittihâz ve ta'kîbât-ı şedîde icrâ edilerek mütecâsirlerden bir kişi meyyiten ve yedi kişi hayyen Tiyoliyan karyesinde der-dest edilmiştir.

27 minh: Bir Rum eşkiyâ çetesi Peleviyana karyesi ahâlisinden otuz kişinin üzerine hücum ederek Fanic oğlu Dimitri'yi telef ve pederini cerhetmiş iken mütecâsirler ta'kîb olunmamıştır.

Drama'nın Pelone karyesinden Dimitri Konov isminde bir Bulgar Çeltik karyesi civârında gıra kurşunuyla katledilmiş ve fâ'il mechûl kalmıştır. Ne pederinin cerbine, ne de otuz kişi üzerine hücum edilmesine dâ'ir ma'lûmât-ı resmiyye mevcûd değildir.

15 Mayıs sene [1]323. Vilkova karyesi ahâlisinden olup çok zamân beri Siroz'da südcülük eden Bulgar Pavle Velof bıçakla katledilmiştir. Fi'l-i katl kasabanın merkeziyle Kamaniça mahallesi arasında büyük câddede îkâ' edilmiş ve maktûlün cesedi sabâhleyin mektebe giden bir çocuk tarafından görülmüştür. Kâtil der-dest edilmemiştir.

Siroz kasabasında südcü Kalkandelenli Bulgar merkûm Pavle mandıra-sına giderken katledilmiştir. Zevcesi tarafından Südcü Rum Naşov ve Vasil'den istibâh olunduğu beyân olunmuştur. Ta'kîbât-ı kânûniyye icrâ edilmektedir.

6 minh: Baraklıcum'a karyesi Bulgar mektebi müdîri, odasına avdetinde henüz içeri girmiş olduğu bir sırada dışarıdan üzerine birkaç el tüfenk atılmışdır. Gerçi merkûm urulmamış ise de kurşunlardan biri başı hizâsından geçerek pencerenin karşısındaki duvarı delüp komşunun odası tahtaları üzerine düşmüştür. Diğer kurşunlar hâricdeki duvara saplanmışdır. Müdîr-i merkûm keyfiyeti derhâl polis me'mûruna ihbâr etmiş ise de polis me'mûru ihbâr ve şikâyeti yalnız istimâ' ile iktifâ edüp sû'-i kasdın mütecâsirlerini ta'kîb için hiç bir teşebbüsde bulunmamıştır. Ertesi günü müdîr kurşunlardan ikisini bularak polis me'mûruna götürmüş ve Rum komitelerine mensûb Apostol Cancı'nın karşıdaki hânesi damı kendi odası hizâsından yüksek bulunduğu ve mezkûr damdaki kiremidlerin yerlerinin oynamış olması keyfiyeti cânîlerin o dam üzerinden tüfenk atdıklarını irâ'e eylemekte olduğunu söylemiş ise de polis me'mûru bu ifâdâta ehemmiyet vermeyerek hiç bir taharrî ve ta'kîbde bulunmamıştır.

Siroz'da Baraklıcum'a karyesi Bulgar mektebi daskalı üzerine silâh atılmış ve bir zarar tahaddüs etmemiştir. Fâ'ili mechûl kalmıştır.

Baraklıcum'a karyeli Kostadin Nikolof nâmında bir ihtiyâr Bulgar üzerine tüfenk ile ateş etmiş olan Rumlar der-dest olunarak Siroz'a i'zâm edilmiş oldukları hâlde oraya muvâsalatlarının sebîlleri tahliye kılınmıştır. Rumlar için

bir teşvîk hükmüne geçen bu keyfiyet üzerine merkûmûn, Bulgar Lazar Sutuef üzerine de silâh atmışlardır. Fakat kurşun Lazar'ı hafîf bir sûretde cerhetmiştir.

Mayıs'ın on dokuzunda merkûm Kostantin üzerine Baraklıcum'a karyeli Rum Toma Vicorcu tarafından bir el silâh atılmış ise de bir zarar tahaddüs etmemiştir. Mütecâsirler der-dest olunmuşlar.

12 Mayıs sene [1]323. Baraklıcum'a karyesi Bulgar Cemâ'ati Re'îsi Papas Dimitri ile Papas İstoyan Bulgar kilisesinde bir kaç kadın dahi bulduğu hâlde akşam du'âsı etmekte iken Yunan eşkıyâsı üniformasını lâbis ve gıra tûfengiyle müsella on beş kişiden mürekkeb bir Rum çetesi kilisenin havlusuna girerek kiliseye duhûllerine muhâlefet eden Arnavud kavası sekiz tüfenk kurşunuyla telef etdikden sonra kilisenin içerisine girüp Papas Dimitri'yi kürsü üzerinde katletmişlerdir. Gerçi Papas İstoyan'ın üzerine de ateş etmişler ise de merkûm firâra muvaffak olmuştur. Eşkıyâ bu cinâyâtı irtikâbdan sonra rahatca çekilüp gitmiş ve polis komiseri ile jandarmalar gûyâ o sırada Baraklıcum'a'da bulunamadıklarından dolayı me'mûrîn-i hükûmet eşkıyâyı çekilüp gitdiklerinden ancak bir sa'at sonra ta'kîbe koyulmuşlardır.

Baraklıcum'a karyesi Bulgar Papas Dimitri, Kavas Arnavud Mehmed ile giderken Rum eşirrâsı tarafından katledilmişlerdir.

18 minh: İrni (?) karyesi Bulgar muhtarı Rum komiteleri adamları tarafından katledilmiş olduğu hâlde me'mûrîn-i mahalliyye bu işden dolayı hiç kimseyi tevkîf etmemiş ve hiç bir yerde taharriyât icrâ eylememiştir.

İneköy (?) karyeli merkûm muhtarı Yovan tarlasında katledilmiş, fâ'illeri mecbûl kalmıştır.

Kassâb esnâfından Bulgar Yorgif Siroz kasabası dâhilinde en işlek câddelerden birinde kâ'in dükkânı önünde beklemekte olan on dört yaşındaki oğlu, babasının bir cism-i câmid gibi yere düştüğünü görmüş ve kâtili tanımıştır.

Nisan'ın dokuzunda Sirozlu Kassâb Petre kasaba dâhilinde dükkânına giderken Sirozlu Rum Taki tarafından katledilmiş ve fâ'ili der-dest olunmuştur.

Rumeli-i Şâhâne Müfettiş-i Umûmîliği Cânib-i Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Zîb-efzâ-yı dest-i ta'zîm ve tefhîm olan fî 29 Mayıs sene [1]323 târih ve iki yüz seksen dokuz numara ile muvaşşah emirnâme-i sâmî-i düstûrîleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Bu havâlî Rumlarının son zamanlarda aldıkları etvâr-ı fetretkârâne dolayısıyla Rum ve Bulgar unsurlarının en ziyâde muhteliten meskûn bulunduğu Siroz ve Zihne ve Demirhisar havâlîsinde hâdisât-ı cinâ'iyyenin tevâlî ve iştidâdı vâki' olup hâdisât-ı mezkûreye kazâlar me'mûrîninin sûret-i iddi'â vechile âsâr-ı lâ-kaydî gösterdikleri tasdîk olunamamağla berâber adâvet ve agrâz-ı şahsiyye ve münâza'ât-ı âdiyyeden ve münâferet-i milliyyeden mütevellid olan bu kabîl cinâyâtın keşf ü tahkîki için mahalline azîmet eden me'mûrînin pek za'îf ve âdî esbâb ve vesâ'ile ve ba'zen dahi fâ'illeri hakkında hiç bir ser-rîşteye dest-res olunamamak bahânesiyle ta'mîk-i tahkîkât külfetini ihtiyâr etmeyerek en sehîl bir tarîk olan vak'ayı eşkıyâya atf ve isnâd etmek sûretiyle işin içinden çekildikleri ve tedkîkât ve taharriyâtta lâıyık vechile gayret ve i'tinâ etmedikleri gayr-i kâbil-i inkâr hakâyıkdandır. Rum ve Bulgar eşirrâsının anarşi tarzında îkâ' eyledikleri bir çok cinâyât-ı münferideyi çetelerden ziyâde köylü ba'zı hazeleye icrâ etdirerek bi'l-âhire tahkîke giden me'mûrîni iğfâl ve ta'kîbât-ı adliyyeyi işgâl ve beyhûde yere cünûd-ı mülûkâneyi işgâl için vak'ayı eşkıyâ üzerine ma'tûf kılacak sûretde dâ'imâ bir çetenin vürûduna dâ'ir delâ'il ve emârât beyânına çalışdıkları müte'addid ve muhtelif vekâyi' ve ahvâl ile rehîn-i mertebe-i bedâhet olduğu hâlde me'mûrîn-i hükûmetce buraları nazar-ı dikkate alınacak ve esbâb ve vesâ'il-i kat'iyye taharrî olunacak yerde mefkûd olduğuna kanâ'atle ve böylece sathî bir hükümle işin içinden çekilmeleri kâ'inâtın her noktasında eksik olmayan cinâyât-ı mümâsele fâ'illerinin tezâhürüne mâni' bulunmağla berâber memleket âsâyışını muhtel göstermek mahzûrunu ve bu da devletce müşkilâtı câlib olduğundan işbu me'mûrînin kemâ-yelîk îfâ-yı vazîfeye cidd ü i'tinâ eylemeleri zımnında îcâb edenlere evâmir-i mü'essire i'tâsı münâsib gibi düşünüldüğü ve ta'biye-i ahîre ile Demirhisar, Siroz, Zihne ve Drama mıntikalarını takviye ve mevâki'-i sâ'ireye müfrezeler tertîb ve ta'biye edilerek cihet-i askeriyeye ber-sâbık bilâ-tefrîk anâsır ve mezheb bir kat daha ta'kîbâta germî-i tâmm verilmiş ve mevâki'-i lâzime kumandanlıklarına te'kîden vesâyâ-yı münâsibe dahi i'tâ edilmiş olduğu muhât-ı ilm-i sâ'mî-i fehâmet-penâhîleri buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 2 Cemâziye'l-evvel sene [1]325 ve

Fî 31 Mayıs sene [1]323

Yâverân-ı Hazret-i Şehriyârîden
Dokuzuncu Nizâmiye Fırkası Kumandanı

Müşîr

bende

Said b. İbrahim Edhem

Mart sene [1]323, Nisan [1]323, Mayıs [1]323 ayları zarfında Siroz sancağının merkez, Zihne ve Demirhisar kazâlarında Bulgar ve Rumların yekdiğeri aleyhine îkâ' eyledikleri cinâyât.

	Siroz kazâsı	Maktûl	Mecrûh
6 Mart	Baraklıcum'a karyeli Tenekeci Rum İlya, karyelisi Bulgar Yorgi'yi kama ile katletmiştir. Fâ'ili de bi'l-âhire katledilmiştir.	1	—
24 minh	Baraklıcum'a karyeli merkûm maktûl Yorgi'nin birâderi Bulgar Hristo rûfekâsıyla ve ahz-ı sâr kasdıyla mezkûr Tenekeci İlya'yı katl ve nişâne olarak kulağını kesüp almışlardır.	1	—
7 Nisan	Karlıköy karyeli Bulgar İstoyan tarlasında çift sürerken mechûl bir Rum tarafından kurşunla cerhedilmiştir.	—	1
9 minh	Sirozlu Bulgar Kassab Petre kasaba dâhilinde dükkânına giderken Sirozlu Rum Taki Dimitri tarafından katledilmiştir. Fa'il der-dest olunmuştur.	1	—
14 minh	Ravna karyeli Bulgar Papas İstoyo kurşunla katledilmiştir. Fâ'ili mechûldür.	1	—
18 minh	Edremitli İstirati'nin riyâsetinde on kişilik bir Rum çetesi, karyelerine avdet etmekde olan Dranova karyeli kırk kadar Bulgara Kuruçeşme nâm mahalde pusu kurmuşlar ve atdıkları kurşunlardan dört erkek maktûl ve bir erkek ile bir kadın mecrûh olmuşlardır. Mütecâsirlerden Tapolyan karyesinde bir kişi meyyiten ve yedi kişi hayyen der-dest edilmişlerdir.	4	2
2 Mayıs minh	Delihasanlı Mahallesi'nde Rum İsteryo Bulgar eşkıyâsı tarafından katl ve kendi hânesiyle birâderinin hânesi ihrâk edilmiştir.	1	—
7 minh	Nekerita karyeli Rum Dimitri cerhedilmiştir. Fâ'ili mechûldür.	—	1
12 minh	Baraklıcum'a karyeli Rum Taşko ve Kıbtî Velo Porsuk karyesine girerlerken iki Bulgar şakîsi tarafından kurşunla katledilmişlerdir.	2	—

13 minh	Baraklıcum'a karyeli Bulgar Papas Dimitri, Kavas Arnavud Mehmed ile giderken karye Rum eşirrâsı tarafından katledilmişlerdir.	1	—
15 minh	Siroz'da Südcü Kalkandelenli Bulgar Pavli mandırasına giderken Südcü Rum Naşo ve Vasil tarafından katledilmiştir.	1	—
19 minh	Ortaköy karyesi Bulgar Muhtarı Yovan tarlasında çift sürerken Rum komitecileri tarafından katledilmiştir.	1	—
23 minh	Ortaköy karyesi Rum Kıbtîlerinden Kolo ve oğlu İlya diğer refîkleri ile Merhale çiftliğinden odun kesüp avdet ederlerken Simon nâm mahalde Bulgar eşkiyâsı tarafından kurşunla katledilmişler ve refiklerinden bir şahıs da mecrûh düşmüştür.	2	1
	[Yekûn]	16	5

İcmâl

Siroz kazâsı	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhinde	10	3
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhinde	6	2
Yekûn	16	5

Siroz, Zihne, Demirhisar kazâları	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhinde	15	6
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhinde	3	12
Yekûn-ı Umûmî	27	9

Der-dest olunan eşhâs	Meyyiten	Hayyen
Rum	2	9
Bulgar	3	5
[Yekûn]	5	14

	Zihne kazâsı	Maktûl	Mecrûh
6 Mart	Ahsarat karyeli Bulgar Hristo Gi[y]orgi, Mandil karyesi civârında kama ile katledilmiştir. Fâ'ili mechûldür.	1	—
16 minh	Ahsarat karyeli Bulgar Çoban Gotsa Giryako, Ispança çiftliği civârında koyun ra'y ederken karyelisi Rum Hristo tarafından kama ile cerhedilmiştir.	—	1
21 minh	Eğridere karyeli Rum Koço Bojika, rüfekâsıyla bağına giderken karyelisi Bulgar Angel tarafından cerhedilmiştir. Fâ'il-i merkûm 10 Nisan sene [1]323 târihinde vukû' bulan bir müsâdemede meyyiten der-dest edilmiştir.	—	1
28 minh	Karlıkova karyeli Bulgar Pavli, karyesi civârında karyelisi Rum Yovan tarafından bıçakla cerhedilmiştir.	—	1
10 Nisan minh	Eğridere karyeli Rum Vasil manilher kurşunuyla Bulgar eşkiyâsı tarafından katledilmiştir. Şakîlerden ikisi meyyiten istîsâl edilmiştir. Eşkiyâyı hânesinde ihfâ eden komşusu Angel ile mu'în olan Dimitri de der-dest edilmiştir. Maktûlün geçen sene hânesi de ihrâk edilmişdi.	1	—
13 minh	Ahsarat karyeli Bulgar Metroş, karyelisi Rum Gogo ve rüfekâsı tarafından kahvehânedeki kurşunla katledilmiştir. Fâ'illerden biri der-dest edilmiştir.	1	—
16 minh	İskarçova karyeli Bulgar Mita Dimitri tarlasında bulunurken mechûl bir Rum tarafından kurşunla katledilmiştir.	1	—
28 minh	Kesriye kazâlî Değirmenci Bulgar Mino Rum komitecileri tarafından kama ile katledilmiştir.	1	—
29 minh	Karlıkova karyeli Rum İsteryo, Gi[y]orgi, Nolço, Gi[y]orgi Dobroyol balkanda Bulgar eşkiyâsı tarafından kurşun ve kamalarla sûret-i fecî'ada katledilmişlerdir. Karlıkova karyeli Petre, Kosta, Ulah İsteryo maznûnen der-dest edilmişlerdir.	4	—
3 Mayıs minh	İskarçova karyeli Bulgar Ligor Mita gâ'ib olan esterlerini taharrîye giderken Mandil ve Ahsarat karyeleri arasında Rum komitecileri tarafından katledilmiştir.	1	—
21 minh	Ahsarat karyeli Rum Yovan Todor, karyesi civârında hayvân ra'y ederken Bulgar eşkiyâsı tarafından katledilmiştir.	1	—
	[Yekûn]	11	3

İcmâl

Zihne kazâsı	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhinde	5	2
Bulgarlar tarafından Rumlar aleyhinde	6	1
Yekûn	11	3

	Demirhisar kazâsı	Maktûl	Mecrûh
20 Mayıs minh	Kırşova karyeli Bulgar Kota Atanaş, hânesi havâlîsinde koyunlarına bakarken komşusu Rum Barutcu Dimitri tarafından cerhedilmiştir. Fâ'il der-dest olmuştur.	—	1

Demirhisar	Maktûl	Mecrûh
Rumlar tarafından Bulgarlar aleyhine	—	1

BOA. TFR. 1 A. 34/3382

59

*BİR RUM ÇETESİNİN OŞTEME KÖYÜNDE EKSARHHÂNE'YE
MENSUP DÖRT KİŞİYİ KATLEDİP ÜÇ KİŞİYİ DE YARALADIKLARI*

[Altmış kişilik bir Rum çetesinin, Kesriye'ye bağlı Oşteme köyüne saldırarak Bulgar Eksarhhânesine mensup dört kişiyi öldürüp üç kişiyi de yaralamaları üzerine sevkolunan müfrezenin eşkiyâdan üç kişiyi ölü olarak ele geçirdikleri, diğer eşkiyânın ise olay yerinden kaçtığı.]

18 Haziran 1907

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemî

Aded: 373

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Geçen pazar günü sa'at on raddelerinde Kapudan Varda kumandasında altmış kişilik bir Rum çetesi Kesriye kazâsının Konemlat nâhiyesine muzâf Oşteme (?) karyesine ta'arruz ederek Eksarhhâne'ye mensûb zükûrdan dört şahsı katl ve iki erkek ile bir kadını cerhetdiklerini gece sa'at bir buçuk raddelerinde haber alan Berzenice müfreze-i askeriyyesi mezkûr karyeye yetişerek vukû' bulan müsâdemede eşkiyâdan üçü meyyiten istîsâl edilüp diğerlerinin Florina'nın Armancika karyesi balkanlarına firâr etdikleri ve asâkir-i şâhânedan iki nefer şehîd olduğu Kesriye'de bulunan Görice mutasarrıfı tarafından bâ-telgrafnâme bildirilmiş ve eşkiyâ-yı merkûmenin ta'kîbi için Florina Kaymakamlığı'na teblîgât-ı lâzime icrâ kılınmış olmağla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7 Cümâde'l-ûlâ sene [1]325 ve

Fî 5 Haziran sene [1]323

Manastır Vâlisi

bende

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 128/12765

60

SELANİK YUNAN KONSOLOSUNUN EMRİNDE HAREKET EDEN BİR RUM ÇETESİNİN ÇEŞİTLİ CİNAYETLER İŞLEDİĞİ VE CEBREN PARA TOPLADIĞI

[Lankaza kazasının İstifanya köyü hududunda kaybolan orman baş korucusu Mehmed Ali ile Gaydihor köyü yakınlarında kaybolan iki kişinin, Selanik Yunan konsolosunun emir ve kumandasında hareket eden beş kişilik bir Rum çetesi tarafından katledildiği, bu çetenin bazı yerlerde komite adına para topladıkları, ancak çetenin konsolosun emri dışında giriştikleri cinayetlerden dolayı maaşlarının kesildiği ve kendilerini takip etmek için başka bir eşkiyâ çetesinin gönderildiğinin anlaşıldığı.]

23 Haziran 1907

Siroz Sancağı
Tahrîrât Kalemî

*Çayağzı Nâhiyesi Müdîrliği'nin fî 10 Haziran sene [1]323 târihli
tahrîrâtı sûretidir.*

Bir ay mukaddem Lankaza kazâsının Orman Ser-korucusu Mehmed Ali'nin kazâ-i mezkûr dâhilinde İstifanya karyesi hudûdunda gâ'ib olup el-yevm hayât ve memâtından ve eşyâ ve hayvânından bir nişâne bulunamadığı gibi Gaydihor karyesinde dahi gaybûbet etdikleri 14 Mayıs sene [1]323 târihli ve 19 numaralı arîza-i çâkerânemle ma'rûz Debre kazâlî Taşo ve refîki Simon haklarında hafî ve celî taharriyât ve tahkîkât icrâsından geri durulmadığından bu kerre ni'amü't-tesâdüf sâdık bir muhbir elde edilmesiyle ma'lûmâtına mürâca'at olundukda Selanik Yunan konsolosunun emr ü kumandasında hareket eden eşkiyâdan beş neferlik bir çetenin sâlifü'l-arz İstifanya karyesi ahâlisinden ismi mechûl bir şahıs ile berâber İstifanya cihetlerinde gâ'ib Mehmed Ali'ye tesâdüf etmeleriyle merkûm İstifanyalı şahsın kendisini hükûmete ihbâr edeceğini mülâhaza etmesiyle buna bina'en merkûm kolcuyu katl ve cesediyle hayvân ve eslihasını imhâ etdikleri ve onu müte'âkib Üçova balkanından bi'l-mürûr Gaydihor karyesine geldikleri ve orada merkûmân Taşo ve Simon'u ikâmet-gâhından alarak katl u itlâf ve cesedlerini ihfâ eyledikleri gibi Zihne kazâsına geçtikleri ve işbu beş şakîden birisi ma'denlerdeki Varvara karyesinden otuz yaşlarında, uzun boylu, kaviyyü'l-bünye Mina isminde ve birisi ismi mechûl kısa boylu, tıknazca vücûdlu İzok karyeli olup bunun geçen sene Aynaroz'da Kotulmuş manastırında bekçilik ettiği ve eşkiyânın en ziyâde merkez tanıdıkları mahall Kesendire'nin ma'denler cihetindeki kurâ-yı Hıristiyâniyye olduğu ve erbâb-ı fesâdın ufak kıt'ada matbû' varakalar ile nüfûs başına mâhiye ikişer gurus komite sandığına para toplamakda bulundukları ve bu sırada da ba'zı mühim tedârikde oldukları ve cem'iiyet-i fesâdiyyenin âmâli ihtilâl-cüyâneleri ma'denler cihetinde takviye buldukça buralara dahi te'sîrât-ı azîmeden bir an hâlî kalmadığı ve mârrü'l-arz maktûl Korucu Mehmed Ali ile Taşo ve Simon'un keyfiyyet-i katline dâ'ir cem'iiyet-i fesâdiyye tarafından î'tâ-yı re'y olunmaksızın hod be-hod cinâyât-ı mezkûreyi î'kâ etdiklerinden nâşî konsolos tarafından işbu çetenin ma'âşları kat' ve kendilerini ta'kîb etmek üzere diğer bir çete sevk edildiği ve ma'denlerde Erse karyesinde Komite Veznedârı Vaşil Gilyorgi Papa nâmında birisi olduğu ihbâr ve beyân olunmağla buraca tahkîkât ve ta'kîbât-ı lâzimedede bulunmakda ise de, ma'denler cihetine â'id ihbârâtın mahal-line emr u iş'ârı merhûn-ı irâde-i celîle-i dâver-i efhamîleridir. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 SL. 148/14800

*KATRİN KASABASI MECLİS-İ İDÂRESİ'NİN ULAH AZASI NAKİ'NİN
RURLUĞU KABUL İÇİN TEHDİD EDİLDİĞİ*

[Meclis-i İdâre Ulah azâsı Naki'yi Rumlaştırmaya zorlamak için kardeşi Yant Nikola'nın Katrin Piskoposu Paztinosa Efendi'nin emri üzerine Rum eşkiyâsı tarafından kaçırıldığı, Rumlaşmayı kabul etmeyecek olursa başına bir musibetin geleceği şeklinde tehdit edildiği ve Piskoposun Matopas çetesi için de köylerden para toplatıp çete efradına dağıttığı yolundaki şikayetler üzerine gerekli tahkikata başlandığı.]

1 Temmuz 1907

Telgrafnâme

Katrin

Mahallî Numarası: 845

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Katrin kasabası halkından ve Ulah cemâ'atinden seyyâr terzîlik ile meşgûl Yani Nikola, Barbabayani Braze karyesinde bulunduğu sırada Rum eşkiyâsı tarafından esîr edildiği ve hayât ve memâtından ma'lûmât alınmadığı şimdi ihbâr edilmiş olmağla ta'kîbât ve taharriyâta müsâra'at edildiğinden netîceden arz-ı ma'lûmât edileceği ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Mayıs sene [1]323

Katrin Kaymakamı

Adil

Katrin Kaymakamlığı'ndan

18 Haziran sene [1]323, 11.30, Rûz

Rum eşkiyâsı tarafından esîr edildiği 1 Haziran sene [1]323 târihli telgrafnâme-i çâkeriyle arzolunan Yani Nikola hakkında hafî ve celî icrâ edilen tahkîkâtdan merkûmun birâderi meclis-i idâre Ulah a'zâsı Naki'yi Rumlaşdırmağa icbâr için Katrin Piskoposu Paztinova Efendi'nin emri üzerine Rum eşirrâsı tarafından tevkîf edildiği ve fakat henüz ber-hayât olduğu anlaşılmıştır. On beş gün mukaddem Doktor Jani Selanik'de bulunan a'zâ-yı mûmâ-ileyhi nezdine celb ve Rum olmayacak olursa karîben bir musîbete uğrayacağını

piskoposun ifâdesine atfen kendisine tebliğ eylemiş ve mûmâ-ileyhin mûmâşât ve temâyülü üzerine Yunan Konsoloshânesi ma'rifetiyle şakîlere teblîgât icrâsı va'dedilmiştir. Ve yine aynı târihte piskoposun vâsıta-i muhâberesi olduğu tahkîk edilen Fani nâmında bir madrabazda Selanik'de esîrin diğer birâderini tehdîden aynı ifâde[de] bulunmuşdur. Burada ahâlinin ekseriyeti Rum olmasına ve bir kısmının sevk-i milliyyetle efkâr-ı Yunaniyye ile perverde bulunmasına binâ'en menvî-i zamîrini icrâyâ müsâ'id bir cevelângâh olan piskopos meclis-i rûhânî a'zâsı sıfatıyla başına topladığı müteneffizânın mu'âvenetiyle ahâliye tohm-ı nifâk ve fesâd etmektedir. Bir de bu havâlîye me'mûr edilen Matopas çetesi efrâdı ma'âşâtına karşılık olarak köylerden tahsîl edilen mebâliğin mûmâ-ileyhin vesâtatiyle tevzî' edilmekte olduğu hakkındaki istihbârât-ı sâbıka-i abîdânem ahîren Serfice Mutasarrıflığı'nca da ayniyle istitlâ' olunarak alınan tahrîrâtta Alasonya Metropolitliği'nce ma'âşât-ı mezkûre için buraya mu'âvenetde bulunmakda noksanı bura piskoposu tarafından ikmâl edilmekte olduğu bildirilmiştir. Piskopos-ı mûmâ-ileyhle mukaddemce vâki' olan bir mülâkâtta kazâ dâhilinden mürûr ve Karaferye vesâ'ir mahallerde icrâ-yı habâset eden çetelerden köylüler dâ'imâ kendisine ma'lûmât vermekde ise de bunları dinlemediği hakkındaki ifâdesine karşı bu gibilerin hükûmet-i mahalliyyeye mürâca'at etmeleri için kendilerine tefhimât-ı mukteziyye icrâ edilmek üzere kimler olduğunun bildirilmesi cevâbında bulunulması üzerine isimlerini bilmediği ve kendilerini tanımadığı gibi mütenâkıs sözler söylemesi de ahvâl-i ma'rûzayı te'yîd eylemektedir. Hulâsa, esîrin tahlîsi bura piskoposunun re'y ve tensîbiyle olduğuna kanâ'at-bahş olmakda ise de esîre bir sû'-i kasd edilmemek üzere şimdilik kendisinden resmen bir şey su'âl edilmemiş ve ma'a-mâfîh tahkîkâta devâm edilmekte bulunduğundan evrâkın cihet-i adliyyeye der-dest tevdî' bulunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

BOA. TFR. 1 SL. 149/14840

62

KESRİYE'DE RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN ÜÇ BULGAR KADININ ÖLDÜRÜLÜP İKİ TANESİNİN DE YARALANDIĞI

[Kesriye'nin Zopanişde köyü civarında tarlalarından dönmekte olan Bulgar milletinden üç kadının öldürüldüğü, iki kadının da yaralandığı, olayı gerçekleştiren Rum eşkiyâsının takibi ve yakalanması için bir müfreze sevk edildiği.]

3 Temmuz 1920

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 4219

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhâmîye

Dün sa'at on raddelerinde karyeleri sınırundaki tarlalarından köylerine avdet eden Zopanişte karyeli bir takım Bulgar kadınlarından Dimo Viço ve kerîmesi Sofya ve Tarpo ve Beçe'nin, köye yirmi dakîka mesâfede vâki' çeşme yanında pusu kuran ve mikdârı anlaşılamayan Rum eşkiyâsı tarafından katl ve Dimo ve Beçe'nin kerîmesi Paşo ile Naşo'nun gelini Paşo'nun cerhedildiği haber verilmesi üzerine ta'kîbleri zımında mahall-i mezkûra bir müfreze sevk edildiği ve keşfiyât ve tahkîkât-ı lâzimeye de mübâderet olduğu Kesriye Kaymakamlığı'nın telgrafnâmesine binâ'en arz olunur. Fermân.

Fî 19 Haziran sene [1]323

Mutasarrıf

Alaeddin

Manastır Vilâyeti

Jandarma Kumandanlığı

Aded: 779

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhâmîye

Devletlü efendim hazretleri,

Kesriye Jandarma Bölüğü Kumandanlığı'ndan alınan bir telgrafnâmede şehr-i hâl-i Rûmînin on sekizinci Pazarertesi günü akşam sa'at on bir buçukda Kesriye'nin üç çehâr-yek sa'at şarkında ve merkez karagolu mıntıkası dâhilindeki Zopanişte karyesi cihetlerinde bir kaç silâh sadâsı işidilmesi üzerine derhâl karye-i mezkûreye doğru şitâb edildikde karyenin medhalinde ve yol üzerinde Bulgar milletinden üç kadının maktûl ve iki kadının mecrûh olarak yatdığı görülmüş ve li-ecli't-tahkîk adliye ve sıhhiye me'mûrlarıyla bölük kumandanı mahall-i vak'aya azîmet eyledikleri bildirilmiş olmağla muhât-ı ilm-i sâmi-i dâverîleri buyrulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 20 Haziran sene [1]323

Manastır Jandarma Alay Kumandanı

Erkân-ı Harb Mîralayı

bende

Mehmed Halid b. Arif

BOA. TFR. 1 MN. 130/12991

*RUM EŞKİYÂSININ BAZI BULGARLARI RUMLAŞTIRMAYA
ÇALIŞTIKLARI*

[Siroz kazasına bağlı Karlıköy ahalisinden ve Bulgar cemeatinden Angili ve arkadaşlarının Bozdağı'na kar almak için çıkarken Rum eşkiyası tarafından yollarının kesildiği, Rum olmaları için bir iki saat tazyik edildikleri ve Angili'nin dövüldüğü, ayrıca Rum metropolidinden Rum olduklarına dâir pusula almadıkça kar almak için Bozdağı'na çıkmamalarının istendiği.]

8 Temmuz 1907

Telgrafnâme

Siroz

Mahallî Numarası: 11058

Müfettiş-i Umûmîlik Cânib-i Sâmisine

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi ikinci Cum'a günün Siroz kazâsına merbût Karlıköy ahâlisinden Bulgar cemâ'atine mensûb Papa Trandafil'in (?) oğlu Angili'nin yedi refîkiyle berâber kar almak üzere Bozdağı'na çıkarlarken Galiçekapusu denilen mahalde siyâh elbiseli, gıra tüfenkleriyle müsella on bir kişiden mürekkeb bir çete Rum eşkiyası tarafından merkûm Angili'nin darb ve Rum olmaları için bir iki sa'at tazyîk edildikten sonra ba'demâ Rum metropolidinden pusula almadıkça kar almak üzere Bozdağı'na çıkmamaları tenbîh edilerek salıverdiklerini, avdetlerinde karye-i mezkûre muhtarına ifâde etmişlerse de derhâl jandarma karagoluna ma'lûmât verilmemiş ve karcıların iki gün kar almak üzere çıkmamalarından vâki' olan şübhe ve icrâ kılınan tahkîkât üzerine müfreze-i askeriyye ile taharriyât-ı lâzime icrâ kılınmış ise de eşkiyâya dâ'ir bir emâreye dest-res olunamamış bulunduğu Jandarma Kumandanlığı'ndan ifâde kılınmış ve Fırka-i Hümayûn Kumandanlığı'na da i'tâ-yı ma'lûmât edilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 25 Haziran sene [1]323

Siroz Mutasarrıfı

Reşid

BOA. TFR. 1 SL. 150/14916

RUM EŞKİYÂSININ YAKTIĞI HANELERİN YENİDEN YAPTIRILMASI

[Levgrad karyesinde yirmi iki, Onıçani'ye bağlı Mankele ve Marçiste karyelerinde dokuz, İstercani karyesinde de bir hanenin Rum eşkiyâsı tarafından yakıldığı, acınacak ve sefalet içinde kalan ailelerin Horpeşte merkezine iltica ettikleri, bu ailelerin evlerini yeniden inşa etmeye kudret ve kuvvetleri olmadığından dolayı sel felaketzedeleri için ayrılan fondan alınacak paralarla evlerinin yeniden yaptırılacağı.]

1 N. 1325 (8 Ekim 1907)

25 Haziran sene [1]323

1008

Müsta'cel

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

Geçen Mayıs mâhı zarfında Rum eşkiyâsı tarafından Levgrad karyesinde yirmi iki ve Onıçani karyesine merbût Mankele ve Marçiste mahallelerinde dokuz â'ilenin hâneleriyle eşyâ-yı beytiyye ve emvâl-i mevcûdeleri ihrâk edilmiş ve açıkda ve hâl-i sefâletde kalan mezkûr â'ileler Horpeşte merkezine ilticâ ederek taraf-ı âlîlerinden gösterilen lüzûm üzerine seylâb-zedegân i'ânesinden beş bin guruşun sarfıyla ikdârlarına teşebbüs olunmuş ve eşkiyânın tecâvüzât-ı cedîdesinden muhâfazaları zımında mezkûr karyelere birer müfreze-i askeriyye ikâme edilmiş idiyse de muhterik olan meskenlerini inşâ veya muvakkaten barınabilecek sûretde ta'mîr etmeğe kat'iiyen muktedir olmadıkları ve bu sebeble karyelerine avdet edemiyerek el-yevm Horpeşte hanlarında sürünüp sefil oldukları tahkîkât-ı vâkı'adan müstebân olmuştur. Eşkiyâ tarafından ihrâk olunan mesâkinin hükûmetce ta'mîri kâbil olamayacağı geçen gün teblîğ olunmuş ise de nüfûs-ı mezkûrenin bulundukları hâl-i sefâlet-iştîmâlin câlib-i dikkat bir derecede olduğu anlaşıldığına ve bunların sâye-i merâhim-vâye-i cenâb-ı pâdişâhîde istihsâl-i esbâb-ıistirâhatlerine müsâra'at, ma'deleten ve hikmeten muktezî görüldüğüne ve muhterik hânelerin taşları mahallerinde mevcûd olduğu gibi civâr ormanlardan meccânen kereste kat'ı sûretiyle iktizâ eden ahşâbın tedârîki de mümkün olacağına ve bu hesâba göre muhterik hânelerin biner guruş derecesinde sarfiyât ile inşâ ve ta'mîr edilmesi me'mûl idüğüne mebnî seylâb-zedegân için tahsîs olup bu uğurda tamâmen sarfı îcâb etmeyeceği tedkîkât-ı vâkı'adan nümâyân olan

akçadan şimdilik otuz bir bin guruşun bi't-tefrîk Kesriye Kaymakamlığı'na irsâli ve kaymakamın riyâseti altında zevât-ı münâsibeden teşkîl olunacak komisyon ma'rifetiyle mezkûr otuz bir hânenin bir ân evve inşâsı ve otuz bin guruşun tamâmen kâfî olamayacağı tahakkuk ederse üst tarafının sûret-i tesviyesi ba'dehû teblîğ edilmek üzere daha kaç guruşa lüzûm-ı kat'î olacağının izbârı ve mezkûr â'ilelerin Horpeşte'de imtidâd-ı ikâmetleri, iştidâd-ı sefâletlerine ve te'sîrât-ı gayr-ı marziyye husûsuna bâdî olacağından kendilerinin bir ân evvel karyelerine i'âdeleriyle hânelerinin ber-minvâl-i meşrûh inşâ ve ta'mîrine müsâra'at ve dikkat edilmesinin telgrafla mahalline emr ü iş'ârı himem-i aliyye-i mehâmdânîlerinden temennî olunur. Efendim.

Kesriye Kazâsı Dâhilinde Rum Eşkiyâsı Tarafından İhrâk Olunan Hâneler.

Mayıs'ın on dokuzuncu gecesi yüz kadar Yunan eşkiyâsı İstaricani karyesini ihrâka tesaddî etmişler ise de müfrezenin vaktinde yetişmesinden yalnız karye kenârında 1 aded hâne ile bir kaç koyun ihrâkına muvaffak olabilmışlardır.

Mayıs'ın yirmi birinci gecesi Yunan eşkiyâsı Levgrad karyesine tecâvüz ile 15 aded hâne ile 1 aded samanhâne ihrâk etmişlerdir.

Mayıs'ın yirmi üçüncü gecesi Yunan eşkiyâsı Osınçani karyesine ta'arruz ederek 6 aded hâne ve bu karyeye merbût Mankele mahallesinden 2 aded ve Marçişte mahallesinden 1 aded ki cem'an 9 aded hâne ihrâk eylemişlerdir.

Yine aynı gece be-tekrâr Levgrad karyesine de Yunan eşkiyâsı tecâvüz ederek 7 aded hâne ihrâk eylemişlerdir.

Muhterik Hâneler.

	Aded
Levgrad karyesi	22
Osınçani karyesi Mankele, Marçişte ve mahalleleri	9
Yekûn	31
İstaricani karyesi	1
[Yekûn]	32

*Levgrad Karyesinde Yunan Eşkiyâsı Tarafından İbrâk Olunan on beş
Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.*

Hâne -1	
Todor Tanaş	<i>Yenice'de</i>
zevcesi Vabo	
oğlu Vasil	"
kerîmesi Fila	
karındaşı Yani	"
Yani'nin zevcesi Petra	
Dine Tanaş	
Petre	
Dine	
İlo	
Resto	
Kela	
Mariya	
Koti	"
Sono	
Minka	
Tano	
Raço	

Hâne -2	
Sido Vasil	
oğlu Paskal	<i>Dede ağaç'da</i>
diğeri Nikola	"
Siro zevcesi Vasila	
Paskal zevcesi Ferşine	
Nikola zevcesi Mitra	
Nikola oğlu Yani	
Paskal oğlu Anderya	
Pastal kızı Minka	

Hâne -3	
Sido Paskal	<i>Yenice'de</i>
zevcesi Mariya	
kızı Minka	
kızı Line	
oğlu Filo	"
oğlu Pavlo	
Anastas Yani	<i>Edirne'de</i>
vâlideşi Vabo	
kızı Raço	
kızı Mato	
karındaşının zevcesi	
oğlu Tanas	
Şomo Andon	<i>Bibilişte'de</i>
vâlideşi Dipo	
kızı Sono	
Dine Vasil	<i>Tırhala'da</i>
vâlideşi Tana	<i>Bir buçuk seneden beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>
zevcesi Mariya	
oğlu Yorgi	
kızı Nayo	
diğeri Kelo	
karındaşı İsteryo	

Hâne -4	
Dine Poti	<i>İskeçe'de</i>
vâlideşi Tano	
zevcesi Sidro	
oğlu Andon	

Hâne -5	
İsteryo Yani	<i>Persepe'de</i>
oğlu Tanas	"
oğlu Kiryazo	"
oğlu Dimitri	
zevcesi Raça	
kızı Vayo	
kızı Dinka	

Hâne -7	
Petre Andon	
zevcesi Vasila	
oğlu Nikola	<i>Filibe'de</i>
oğlu Apostol	"
oğlu Vangel	<i>Tekveni'de</i>
Nikola zevcesi Mariya	
oğlu Yovan	
Petre kızı Kiraço	

Hâne -6	
Nikola Kiryazo	<i>Bibilişte'de</i>
zevcesi Gora	
kızı Taye	
kızı Mariya	
kızı Jota	
oğlu Yorgi	
oğlu Resto	
karındaşı zevcesi Vasila	
karındaşı oğlu Kiryazo	<i>Bibilişte'de</i>
diğeri Dono	"
diğeri Tanas	
diğeri Yane	
diğeri Sotir	
kızı Raço	
diğeri Vayo	
vâlideşi Gora	

Hâne -8	
İsteryo Foti	<i>Kesriye'de</i>
vâlideşi Roço	
kızı Çono	
müteveffâ oğlunun zevcesi Mariya	
oğlu Mitre	<i>Bir sene, buçuk sene mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>
zevcesi Kiraço	
karındaşı Done	

Hâne -9	
Mitre Nikola	<i>Tekveni'de</i>
vâlideşi Niço	
zevcesi İsterya	
oğlu Filo	
diğeri Reste	
diğeri Paskal	
kızı Çono	
karındaşı Sido	<i>Kesriye'de</i>

Hâne -10	
Filo Yani	<i>Labaniçe'de</i>
zevcesi Mata	
oğlu Tanas	"
oğlu Ligor	"
oğlu Pavlo	"
Tanas zevcesi Kira	
kızı Sidra	
kızı Dinka	
Filo kızı Lena	
Filo kızı Kiraço	
Erkir Tanas	<i>Bibilişte'de</i>
vâlidesi Risa	
zevcesi Doça	
oğlu Vasil	

Hâne -11	
Tanas Paskal	<i>Grebene'de</i>
zevcesi Liçe	"
oğlu Nikola	"
zevcesi Vayo	"
kızı Dinka	"
kızı Kiraço	"

Hâne -12	
Vasil Kırızo	
zevcesi Kiraço	

Hâne -13	
Yorgi Şomo	<i>Yenice'de</i>
vâlidesi Sono	
zevcesi Vasila	
kızı Gora	
Hristo Yorgi	<i>Tekveni'de</i>
zevcesi Mariya	<i>Jelin'de</i>

Hâne -14	
Hristo Kosta	<i>Tekveni'de</i>
karındaşı Petre	"
vâlide Leçe	
Hristo zevcesi Velika	

Hâne -15	
Dine Nikola	<i>Jerveni'de</i>
vâlidesi Tana	<i>Bir seneden beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>
zevcesi Mariya	
kızı Kiraçe	
karındaşı Penayot	<i>Amerika'da</i>
Vasil Dine	<i>Tırhala'da</i>
zevcesi Nayo	
oğlu Paskal	
kızı Sidro	
diğeri Pağno	

*Levgrad Karyesinde Mu'abharan İhrâk Olunan Yedi Hânenin Nüfûsunu
İrâ'e Eder Defterdir.*

Hâne -1	
Koti Paskal	<i>Bihilişte'de</i>
zevcesi Mata	
oğlu Vangel	"
oğlu Kırязo	"
oğlu Ziso	"
Koti birâderi Nikola	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Niçe	
oğlu Done	
diğeri Dine	
kerîmesi Merina	
Koti birâderi Tanas	<i>Bihilişte'de</i>
vâlideşi Kale	<i>Bir sene mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>
zevcesi Mata	
birâderi Yorgi	
zevcesi Tomaiya	
birâderi İsteryo	
zevcesi Minka	
Koti'nin amuca- zâdesi Yorgi Ziyô	<i>Bihilişte'de</i>
vâlideşi Soma	
hemşîresi Kira	

Hâne -2	
Todor Yorgi	<i>Gümülcine'de</i>
vâlideşi Fara	
zevcesi Kira	
oğlu Mitra	

Hâne -3	
Dine Koti	<i>fevt</i>
zevcesi Mariya	

Hâne -4	
Petre Kırязo	<i>Jopanişte'de</i>
vâlideşi Mitra	
zevcesi Mila	
oğlu Hristo	
kerîmesi Mariya	
karındaşı Mino	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Fota	
<i>Bir sene mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir</i>	

Hâne -5	
Nikola Petre	<i>Tekveni'de</i>
zevcesi Raça	
hemşîresi Sona	
kerîmesi Liçe	
oğlu Nasa	

Hâne -6	
İsteryo Paskal	
vâlideşi Tarina	
kerîmesi Sofa	
amuca-zâdesi Koti Andon	
vâlideşi Tikone	
kerîmesi Naska	

Hâne -7	
Vakfa â'id boş hâne	

Osinçani Karyesinde İhrâk Olunan Altı Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Todor Kostantin	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Mariya	
oğlu Kiro	
kerîmesi Tarpa	
diğeri Sona	
karındaşının zevcesi Sona	
<i>İki sene mukaddem Horpeşte'de sâkin olmuşlardır.</i>	

Hâne -2	
Yorgi Dimitri	<i>Filibe'de</i>
vâlidesi Vayo	
zevcesi Elena	
kerîmesi Leksa	
oğlu Hriste	
diğeri Yani	
diğeri Niçe	

Hâne -3	
Nikola Yani	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Yano	
yeğeni Tanas	
zevcesi Respo	
kerîmesi Minka	
diğeri Raço	
diğeri Vasila	
oğlu Todor	
vâlidesi Tarpa	
amucası kızı Sidra	
<i>Dokuz aydan beri Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>	

Hâne -4	
İsteryo Hristo	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Lekzo	
kerîmesi Foto	
birâderi Hristo	
zevcesi Raço	
<i>Vak'adan iki ay mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri</i>	

Hâne -5	
Tanas Vizi	
zevcesi Pağni	
kerîmesi Aura	
oğlu Dimitri	<i>Demirhisar'da</i>
zevcesi Pağno	
kerîmesi Aura	
oğlu Kostantin	
oğlu Paskal	
zevcesi Agori	
Koti Tıyo	
zevcesi Pağno	
oğlu Nikola	
diğeri İlya	
diğeri Vasil	
kerîmesi Raço	
<i>Vak'adan dokuz ay mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri</i>	

Hâne -6	
Nikola Ramço	<i>Filibe'de</i>
zevcesi İsterya	
vâlidesi Despo	
kerîmesi Niyo	
diğeri Lekso	
diğeri Raço	
diğeri Liçe	
<i>Vak'adan üç mâh mukaddem Horpeşte'de iskân etmişlerdir.</i>	

Mankele Karyesinde İhrâk Olunan İki Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Paskal Petro	
zevcesi Mariya	
karındaşının oğlu Lamro	
<i>Vak'adan bir mâh mukaddem Horpeşte'de iskân etdikleri</i>	

Hâne -2	
Taşo Dimitri	<i>Rodos'da</i>
zevcesi Vayo	
Taşo'nun birâderinin oğlu Arkir	<i>Filibe'de</i>
zevcesi Roça	
müteveffâ Andon'un zevcesi Mino	
kerîmesi Aura	

Marçişte Karyesinde İhrâk Olunan Bir Hâne Nüfûsunu İrâ'e Eder Defterdir.

Hâne -1	
Dine Manol	<i>Amerika'da</i>
zevcesi Vayo	
oğlu Vasil	
kerîmesi Liçe	

diğeri Lenko	
karındaşı Tanas	
zevcesi Gora	
oğlu Nikola	
vâlikesi Niçe	

BOA. TFR. 1 MN. 139/13869

65

GARANCI KÖYÜNDE KATLIÂM YAPARAK FİRAR EDEN RUM ÇETESİNİN TAKİBİNE DEVAM EDİLDİĞİ

[Rum eşkiyâsının Garancı köyüne giderek Bulgar ahaliden yedi kişiyi vahşi bir suretde katlettiği, kaçmakta iken de bir Müslümanı şehid edip diğerini yaraladığı; olaylar üzerine gelen askeri müfrezenin takib neticesi dört eşkiyâyı ölü olarak ele geçirdiği, eşkiyânın kalan kısmının takibine devam edildiği.]

7 C. 1325 (18 Temmuz 1907)

Telgrafnâme

Görice

Mahallî Numarası: 4771

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Dün sabâh sa‘at dokuzda Rum eşkiyası Garancı karyesine giderek Bulgar ahâlisinden yedi kişiyi der-destle sûret-i vahşiyânede katl u itlâf eyledikleri ve esnâ-yı firârlarında Tahsildâr Ali Efendi'yi şehîd ve Garleni karyesinden berâberinde bulunan bir Müslimânı dahi cerheyledikleri haber alınması üzerine ta‘kîb ve tenkîlleri için Neşram'dan hareket eden müfreze-i askeriyyenin mahall-i mezkûra yetişerek Garleni ahâli-i İslâmiyyesiyle müsâdeme eden şakîlerden dört kişiyi meyyiten der-dest eylediği ve ormanlıktan bi'l-istifâde firâra muvaffak olan eşkiyânın müfrezeler tarafından şiddetle ta‘kîb edilmekte olduğu Neşram Müdîrlîği'nin iş‘ârından anlaşıldığı ve Horpeşte ve Lanka'dan birer müfreze çıkarılıp icrâsı der-dest bulunan tahkîkât-ı mukteziyye ve ta‘kîbât-ı vâkı‘a netîcesinin başkaca bildirileceği Kesriye Kaymakamlığı'ndan iş‘âr olunmağla arz olunur. Fermân.

Fî 5 Temmuz sene [1]323

Mutasarrıf
Alaeddin

BOA. TFR. 1 MN. 132/13175

66

RUM EŞKIYÂSININ NASLIÇ'TE İKİ BULGARI KATLETTİKLERİ

[Naslıç'in Zigovişte köyü ormanlarında kömür imal eden Bulgar cemaatinden, Novasil karyeli Yani ile iki arkadaşının, Kesriyeli Yani, Yafyoran ve Nikola Pandoli adlı şakîlerin idaresindeki Rum eşkiyası tarafından katledildikleri.]

18 C. 1325 (29 Temmuz 1907)

Telgrafnâme

Nasliç

Mahallî Numarası: 5102

Üsküb'de Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Nasliç'in Zigovişte karyesi ormanında kömür i'mâl eden Görice'nin Bihilişte nâhiyesi mülhakâtından Novosil karyeli olup Bulgar cemâ'atine mensûb Yani ile iki refîkinin dün ahşam mezkûr ormanda maktûlen bulundukları şimdi gelen karye-i mezkûr bekçisi tarafından haber verilmiş ve kömürcülerin Bulgar olmalarına ve o cihetde bir Rum eşkıyâsının görüldüğüne nazaran ihtilâfât-ı mezhebiyyeden dolayı Rum eşkıyâsı tarafından itlâf edilmiş olmaları şübhesiz bulunmuş olmağla tahkîkât ve ta'kîbâta müsâra'at edildiği berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur. Fermân.

Fî 15 Temmuz sene [1] 323

Kaymakam

Ali

Telgrafnâme

Nasliç

Mahallî Numarası: 5130

Müsta'celdir

Müfettiş-i Celîleye

Dünkü telgrafnâme-i çâkerâneme zeyldir.

Zigovişte ormanlarındaki Bulgar kömürcülerin Kesriyeli Yani ile Yafyoran ile Nikola Pandoli nâm şakîlerin idâreleri altındaki Rum eşkıyâsı Raşkıya çetesi tarafından balta ile katlolundukları mahall-i maktelde Rûmü'l-ibâre bırakılan tezkireler mundericâtından ve tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşılmış ve eşkıyânın ta'kîbâtına devâm edilmekde bulunulmuş olduğu ma'rûzdur.

Fî 16 Temmuz sene [1]323

Kaymakam

Ali

BOA. TFR. 1 MN. 134/13309

*IRAKLI ÇİFTLİĞİ'NE HÜCUM EDEN RUM EŞKIYÂSININ BİR BEKÇİYİ
ÖLDÜRÜP DÖRT BULGARI DA YARALADIKLARI*

[Iraklı çiftliğinde tamiratla meşgul olan Bulgar işçilerle bekçi üzerine yedi-sekiz kişilik bir Rum çetesinin hücum ederek bekçi öldürdükleri ve dört Bulgarı yaraladıkları, eşkiyânın çiftlikteki hizmetkârların yol göstermesiyle ve milli ayrılıklardan dolayı bu olayı gerçekleştirdikleri.]

5 B. 1325 (14 Ağustos 1907)

Telgrafnâme

Lankaza

Mahallî Numarası: 1064

Müfettiş-i Umûmîlik Huzûr-ı Sâmişine

Iraklı çiftliğinde samanhâne inşâsıyla meşgûl bulunan Zarova karyeli dört Bulgar amele ile bir Arnavud, saman harmanında yatmakdalar iken üzerlerine eşhâs-ı mechûle tarafından endâht olunan silâhlardan bekçinin maktûl ve dört Bulgarın mecrûh düşdükleri haber verilmekle mikdâr-ı kâfî jandarma efrâdıyla mahall-i cürme azîmet olunduğu ve netîcesinin başkaca arz olunacağı ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Ağustos sene [1]323

Lankaza Kaymakamı

Mehmed Rifat

Telgrafnâme

Lankaza

Mahallî Numarası: 1076

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

1 Ağustos sene [1]323. Telgrafnâme-i çâkerîye zeyldir.

Iraklı çiftliğinde ta'mîrâtla meşgûl bulunan Zarovalı Bulgar amele, Bekçi Fazlı ile harmanda uyumakdalar iken yedi-sekiz kişilik bir Rum çetesi gelerek bekçi-i merkûmu başından balta, göğsünden kurşunla katl ve def'aten atılan silâhlardan Mitre İstoyan, Todori Metri, Mitre Yorgi, Todori nâm şahısların

cerhedildiği ve mahall-i cürmde bulunan kovanlardan eşirrânın, gıra tüfenkleriyle müsellah bulundukları ve münâferet-i milliyye sâ'ikasıyla ve Rum bulunan çiftlik hıdmetkârlarının delâletiyle cürmü îkâ' eyledikleri ve maktûl bekçi müsellah bulunduğundan uykudan uyanınca müdâfa'a etmesin korkusuyla katlolunduğu ve bi'l-âhire merkez kazâsının Layna ve Eyvanlı ve Bağlıca karyeleri cihetine firâr eyledikleri anlaşılmış olmağla hıdmetkârlar hakkındaki tahkîkât ta'mîk olunarak hakîkat-i hâlin zâhire ihrâcına ve firâr eden çetenin ta'kîbi için tertîb olunan müfrezeler ile der-destlerine çalışılmakta olduğundan karşılıklı ta'kîbât için Eyvanlı Karakolu'na evâmir-i lâzimenin i'tâsına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Ağustos sene [1]323

Lankaza Kaymakamı

Mehmed Rifat

BOA. TFR. 1 SL. 154/15327

68

RUM EŞKİYÂSININ BOF KARYESİNDEN BEŞ BULGARI KATLETTİKLERİ

[Bof karyesi Bulgar abalisinden Gorki ile arkadaşlarının odun kesmek için gittikleri dağda Rum eşkiyâsı tarafından katledildikleri ve firar eden eşkiyânın ölümlerinin yanına iki adet mektub bıraktığı.]

24 N. 1325 (31 Ekim 1907)

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 7324

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhâmîye

Bof karyesi Bulgar ahâlisinden Gi[y]orgi ile daha üç refîki bu gün hatab kesmek üzere gitdikleri Manastır'ın Rakova karyesi sınırındaki balkanda Rum eşkiyâsı tarafından cerh ve katledilmiş ve eşkiyânın merkez-i cevelânları sayılan mezkûr Rakova semtiyle firâr eylemiş olduğu bekçilerin ifâdelerine atfen jandarma dâ'iresinden verilen jurnalde gösterilmiş ve Florina'dan çıkarılan müfrezelerle ta'kîblerine müsâra'at kılınmış idüğü ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Florina Kaymakamı

Tahsin

Florina Kazâsı Kaymakamlığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 343

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmisine

Devletlü efendim hazretleri,

4 Teşrîn-i Evvel sene [1]323 târihli telgrafname-i çâkerî ile arzedildiği vechile Rakova ormanında beş Boflu Bulgarı katleden Rum eşkiyâsının maktûller üzerinde terkeyledikleri iki kıt'a mektûb manzûr-ı âlî-i âsafâneleri buyurulmak üzere leffen arz u takdîm kılınmış olmağla. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Ramazân sene [1]325 ve
Fî 18 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Florina Kaymakamı
bende
Hasan Tahsin b. İbrahim

*Bof Karyesi, Florina Râhiblerine, A'zâsına, Muhtarlarına, Mu'allimlerine,
Mu'teberânına ve Ahâli-i Sâ'iresine*

Karındaşlar!

Şimdiye kadar dört sene geçmiş iken henüz aklınız başınıza gelmedi mi? Size hürriyet verecekler deyu ba'zı eşhâş tarafından îkâ' edilen tesvîlâta inandınız. Hâlbuki eşhâs-ı merkûme sizi re'âyâ gibi başkaları ellerine teslîm edeceklerdir. Sizi iğfâl etdiler de bunca asırlardan beri âbâ vü ecdâdınızın sâlik oldukları dîni terketdiniz. Diğer birâderinizle gavgalaşmak için tohm-ı fesâd ilkâ etdiler. Akrabâ ve ehibbânız bulunan bir köyden diğer köye serbestçe gitmek için cesâretinizi selbetdiler. Büyük kolaylıkla sizi katlederler. Zîrâ bunlar karâbet cihetinden size merbût değildirler. Paralarınızı, çocuklarınızı alırlar. Zevcelerinizin, kızlarınızın nâmûsunu hetkederler ve bu hareketleri için kimseden mes'ûl olmazlar.

Karındaşlar!

Artık vakit geldi, peşmân olunuz. Ortodoks kilisesinin la'neti üzerinize ve çocuklarınıza vârid olmamak için mezkûr kilisenin âğûşuna avdet ediniz.

Âbâ vü ecdâdınızın kemikleri mezârlardan çıkup etdiğiniz büyük kabâhat için size cezâ vereceklerinden korkmaz mısınız?

Karındaşlar!

Korkuyu üzerinizden atınız. Mukaddemâ bulunduğunuz hâle avdet ediniz. Köyünüzün hâl-i hâzır üzere kalmasını ârzû eden beş-on kişi kendi menfa'atleri

içün bu iddi'âda bulunurlar. Zîrâ bunlar alnınızın teriyle kazanmağa muvaffak olduğunuz paraları elinizden alırlar. Pek â'lâ yerler ve içerler ve emlâk dahi satın alırlar. Hâlbuki kendinize bir çift çarık almağa yâhûd çocuklarınızı örtmek içün bir yorgan iştirâya muktedir olup olmadığınıza şübhem vardır.

Yukarıda söylediğim şeyleri her hâlde aklınıza koyunuz ve icrâ ediniz. Köyünüzde bulunan asâkir-i şâhâne hâlen ve istikbâlen (?) sizi muhâfazaya muktedirdir.

Sizi birâderâne der-âğûş ederim. Cenâb-ı Hakk size ilhâm versin ve tarîk-i müstakîmi irâ'e etsin.

Çete Re'îsi
A. Falamboras

İki varakadan biri Rumca hurûfât ve Rumca ibâre ve diğeri Rumca hurûfât ve ibâresi Bulgarcadır. İkisinin mündericâtı birdir.

BOA. TFR. 1 MN. 144/14375

69

*BİR RUM ÇETESİNİN BULGARLARLA MESKUN AYDOS KARYESİNE
HÜCUM EDEREK ALTI KİŞİYİ ÖLDÜRÜP ÜÇ KİŞİYİ DE
YARALADIKLARI*

[Noska'nın Bulgarlarla meskûn yüz elli hanelik Aydos karyesine hücum eden yüz kişiyi aşkın bir Rum çetesinin altı kişiyi öldürüp üç kişiyi yaralayarak evleri bombalarla ateşe verdikleri, Zeliniç müfrezesinin olay yerine gelmesi üzerine eşkiyânın kaçtığı ve diğer müfrezelerle birlikte Viç balkanına doğru takib edilmekte olduğu.]

27 N. 1325 (3 Kasım 1907)

Telgrafnâme

Florina

Mahallî Numarası: 7502

Aceledir

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Gece sa'at iki raddelerinde yüzden mütecâviz bir Rum çetesi Noska nâhiyesinin Bulgarla meskûn yüz elli hanelik Aydos karyesine bi'd-duhûl

bombalarla hânelere ateş verdikleri sırada ya'nî sa'at üç raddelerinde on beş kişilik Zeliniç müfrezesi vâkı'aya yetişerek eşkiyâ ile yarım sa'at kadar müsâdeme eylemeleri üzerine eşirrânın Rodos balkanı semtiyle firârları ta'cîl eyledikleri ve atılan bomba ve silâhlardan on altı hâne muhterik ve üç erkek ve üç kadın maktûl ve üç erkek mecrûh olduğu ve akîb-i vak'ada Surviç'den, merkezden müfrezeler tahrîk edildiği gibi kurbiyet hasebiyle Kesriye ile de bi'l-muhâbere oradan dahi üç müfreze hareket etdirildiği ve eşkiyânın izlerinin Surviç kumandanı ve Noska müdîri ve zâbitleri tarafından Viç balkanına doğru ta'kîb edilmekte bulunduğu ve müfrezelerin Vardas kumandasında bulunan eşirrâyâ temâs eylemelerinin me'mûl idüğü arz olunur. Fermân.

Fî 21 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Kaymakam

Tahsin

BOA. TFR. 1 MN. 148/14799

70

KESRİYELİ İKİ BULGARIN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ

[Kesriye'nin Çuka karyesi abalisinden ve Bulgar milletinden Kiro ile Bayso'nın dokuz Rum eşkiyâsı tarafından kurşunla katledildikleri, eşkiyânın takibi için Neşram askeri müfrezesinin görevlendirildiği.]

12 Kasım 1907

Telgrafnâme

Kesriye

Mahallî Numarası: 9317

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

Şehr-i hâlin yirmi dokuzuncu pazarertesi günü sa'at on bir buçuk raddelerinde Çuka karyesi ahâlisinden ve Bulgar milletinden Kiro ile Bayso zirâ'atla meşgûl iken dokuz nefer Rum eşkiyâsı tarafından kurşunla katledildikleri ve akîb-i vak'ada nâhiye müdîrinin Neşram müfreze-i askeriyyesini bi'l-istishâb eşkiyâ-yı merkûmenin ta'kîbine müsâra'at eylediği

iş'ârât-ı vâkı'adan anlaşılmağla buraca da ta'kîbât ve tedâbîr-i lâzimeye tevessül olunduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 30 Teşrîn-i Evvel sene [1]323

Kesriye Kaymakamı

Şevket

BOA. TFR. 1 MN. 146/14551

71

USTRUMCA'DA RUM EŞKİYÂSI ALEYHİNDE İHBARDA BULUNAN BİR RUM'UN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

[Ustrumca'nın Makriyof karyesi abalisinden ve Rum cemaatinden Pese'nin süngü ve bıçakla öldürülmüş olarak bulunduğu, adı geçen Rum eşkiyası aleyhinde ihbaratda bulunmasından dolayı öldürülmüş olduğunun anlaşıldığı.]

14 Ocak 1908

Telgrafnâme

Ustrumca

Mahallî Numarası: 5282

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efbamîye

Ustrumca'nın Makriyof karyesi ahâlisinden ve Rum cemâ'atinden Pese veled-i İzlatan'ın karye-i mezbûre kenârındaki mezârlıkda maktûlen cesedi görüldüğü dünkü gün hükûmete ihbâr olunması üzerine müdde'î-i umûmî mu'âviniyle jandarma zâbiti ve belediye tabîbi mahalline azîmetle icrâ eyledikleri tahkîkâtta maktûl-i merkûmun elleri organla bağlı olduğu hâlde süngü ve bıçakla vücûdunun bir çok yerlerinden cerholunarak itlâf edildiği görülmüş ve kâtillerin hüviyetleri anlaşılamamış ise de cesedin geçen Ağustos zarfında mezkûr karye derûnunda bi'l-müsâdeme katledilen Rum çetesinden Panda'nın mezârı üstüne yatırılmış olmasına nazaran merkûmun Rum eşkiyası aleyhinde ihbârâtta bulunmasından dolayı katl u itlâf edildiği istidlâl kılınmakda bulunmuş olduğu ve tahkîkât ve taharriyâta devâm olunduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Kânûn-ı Sâni sene [1]323

Ustrumca Kaymakamı

Ahmed Fâik

BOA. TFR. 1 SL. 171/17001

*MANASTIR'IN DRAGOŞ KARYESİNDE YAKILARAK İMHA EDİLEN
ŞAHISLARLA İLGİLİ TAHKİKAT*

[Ahalisi önceden eksarhhaneye bağlı iken 1893 yılından sonra patrikhaneye intikal eden Manastır'ın Dragoş karyesinde beş hane halkının, evleri ile beraber yakılarak imha edildikleri, yapılan tahkikat sonucu bu cinayetlerin Yunan eşkıyâsından Kapudan Yorgi Kostantin Kamilakis ve çatasinin işlediği anlaşılmış olup, Kapudan Yorgi ve üç arkadaşının canlı yakalandığı.]

17 S. 1326 (21 Mart 1908)

3 Kânûn-ı Evvel sene [1]323

Mûsta'cel

Manastır Vilâyet-i Âliyyesine

C. [Cevâb] 2 Kânûn-ı Sânî sene [1]323

Dragoş karyesi öteden beri Eksarhhâne'ye mensûb iken üç yüz on dokuz senesinden sonra Patrikhâne'ye intikâl etdiğini beyân eden köylerden bulunduğu cihetle sekene-i karye içinde Bulgarlıkda sebât ederek Rumluğa meyletmemiş olan eşhâs ve hânelerini Rum eşkıyâsının bu sûretle ihrâk etmiş olmaları ihtimâlden ba'îd olamayacağı gibi karyenin Patrikhâne'ye intikâline sebebiyet vermiş olmalarından dolayı beş hâne halkının Bulgar eşkıyâsı tarafından bu sûretle imhâ edilmiş olmaları da dâhil-i ihtimâlât-ı kaviyye olduğundan gerek tahkîkât-ı adliyyenin ve gerek tahkîkât-ı askeriyyenin her iki nokta-i nazardan ta'mîk ve teşdîdine ve hakîkat-ı hâlin bir sa'at evvel mevki'-i sübût ve yakînen îsâline pek ziyâde i'tinâ etdirilmesi ve istînâf müdde'î-i umûmîsinin be-tekrâr karye-i mezkûreye i'zâmıyla ta'mîk-i tedkîkât olmasını ve bidâyet müdde'î-i umûmîsiyle jandarma yüzbaşısının avdetlerinde îtâ etdikleri jurnal sûretinin serî'an irsâl buyurulması ve karye hey'et-i ihtiyâriyyesinin merkez-i vilâyetce isticvâblarından hâsıl olan netîcenin de bildirilmesi ve hey'et-i ihtiyâriyyenin târih-i vak'aya kadar hangi tarafa mütemâyil oldukları anlaşılırsa cinâyetin de Rum ve Bulgar çetelerinin hangisi tarafından îkâ' edilmiş olduğuna mühimce bir emmâre istihsâl edilmiş olacağından hey'et-i merkûmenin cihet-i temâyülü hakkında da tahkîkât-ı mû-şikâfâne îfâsı ehemmiyetle temennî ve istihsâl olunacak netâyicden pey-der-pey ma'lûmâta intizâr olunur. Ol bâbda.

Manastır Vilâyeti
Mektûbî Kalemi

*Cihet-i Adliyyeden Verilen 29 Kânûn-ı Evvel Sene [1]323 Târihli
Raporun Sûreti.*

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi altıncı Çehârşenbe günü sa'at on bir buçuk raddelerinde Manastır'ın cenûbunda ve üç sa'at mesâfede ahâlisi Patrikhâne'ye mensûb Dragoş karyesine aded-i mechûl Bulgar eşkıyâsı ta'arruz ederek sâhibleriyle ma'an beş hânenin ihrâk ve bir kadının dahi maktûlen bulunduğu Barışan ve Nagoçan karakollarının iş'ârına atfen jandarma dâ'iresi'nin 27 Kânûn-ı Evvel sene [1]323 târih ve beş yüz on iki numaralı jurnalinde bildirilmekle derhâl ferdâsı cum'a günü ale's-sabâh müstantıklardan Emin ve belediye tabîblerinden Avramaki ve kâtiblerden Hacı Hasan efendileri bi'l-istishâb terfîk edilen iki jandarma süvârîsiyle karye-i mezkûreye gelindi ve karye-i mezbûrede jandarma mülâzımlarından Naim Efendi dahi hâzır bulunmağla birleşilerek celbedilen karye muhtarı Sotir veled-i Yorgi ve hey'et-i ihtiyâriyyeden Nedelko Yovan ve Tase Yovançe ve Vasil Reste ve karye râhibi İstoyan veled-i Reste mevcûd oldukları hâlde muhterik hânenin bir kısmında yanmakta olduğu bildirilen maktûlenin nezdine gelindikde üzeri kebe ile örtülmüş bir na's görülmekle mezkûr kebe kaldırılarak tahmînen kırk yaşlarında bir kadın olduğu ve lede't-tahkîk berây-ı ticâret Amerika'da bulunan Reste Tase'nin zevcesi Karane veledet-i Nedelko idüğü haber verilmekle ve mezbûrenin vücûdunun müte'addid yerlerinde kurşun ve âlet-i kâtı'adan mütehassıl müte'addid yaralar müşâhede kılınmağla meşhûdâtını ve tanzîm edeceği raporunu bî-garazâne ve vicdân-ı sahîh üzerine beyân ve i'tâ edeceğine dâ'ir Doktor Avramaki Efendi'nin usûlü dâ'iresinde tahlîfi icrâ kılındıktan sonra mu'âyenesine ibtidâr edildikde mezbûrenin ön taraftan ve karaciğer noktasından bir kurşun dühûl ile arkadan sağ kalça kemiğinden çıktığı ve cerîhanın manzarasından manliher kurşunu olduğu ve zahrının sekizinci bel kemiği sol cihetinden diğer bir cerîha-i kâtı'a-i nâfize ve sağ küreği hizâsından diğer cerîha-i kâtı'a-i nâfize ile sol küreğinde cerîha-i kâtı'a-i gayr-ı nâfize olarak görülen üç cerîhanın dahi süngü yarası olduğu ve curûh-ı mezbûreden müte'essiren vefât eylediği ve raporunun dahi der-dest-i tanzîm bulunduğu tabîb-i mûmâ-ileyh tarafından bildirilmekle defnine ruhsat verildi.

Hâne-i mezbûre lede'l-keşf üç odalı fevkânî ve ittisâlinde bir bâb değirmen olduğu hâlde kâmilten yandığı ve enkâz arasında muhterik bir takım insan cesetleri de görülmekle ve lede't-tahkîk maktûle-i mezbûrenin ka'in birâderi tahminen altmış beş yaşlarında Tahliko Tala'nın hânesi olduğu haber

verilmekle merkûmdan sûret-i vak'a soruldukda yevm-i mezbûr yortu olmak münâsebetiyle ikindi üzeri yalnız olarak karyelerine üç dakîka mesâfede olan kiliseye gidüp gurûb zamânına kadar kaldıktan sonra kandilleri yakmağla meşgûl olduğu sırada bir takım tüfenk sadâları işitmekle derhâl dışarıya çıkup baktığında askerî avcı elbisesini lâbis ve müsellaah onu mütecâviz eşhâsın kendi hânesini ihrâk ve bir taraftan dahi içeriye doğru silâh isti'mâl etmekde olduklarını görülmekle vukû'-ı havfından be-tekrâr kilise derûruna girerek kapuyı kapayup sabâha kadar kaldığını ve silâh sadâları gece sa'at bire kadar devâm edüp ondan sonra işidilmediğini ve kendisi ale's-sabâh yine karyesine gelemeyüp Lemçe karyesine İstoyo veled-i Kota'nın hânesine gitdiğini ve el-yevm vürûdunda hânesinin derûnunda birâderi elli sekiz yaşında Bojin Tale ve merkûmun zevcesi Velika binti Papa İstoyan ve kerîmesi iki yaşlarında Dafine ve diğer kerîmesi yirmi yaşlarında Mare ve Dafine'nin mahdûmu yedi yaşlarında Dimitri ve diğer mahdûmu dört yaşlarında Gi[y]orgi ve bir yaşında Alekso ve Amerika'da bulunan oğlu Velya'nın zevcesi otuz yaşlarında Restane ve hâfîdi on bir yaşlarında Tarayıçe ve diğer hâfîdi üç yaşlarında Panda ile berâber kâmilin muhterik ve Amerika'da bulunan birâderi Reste Tase'nin zevcesi Karane'nin dahi müte'addid yerlerinden mecrûhen maktûl bulunduğunu gördüğünü ve ma'a mâ-fîh hafîdlerinden dokuz yaşlarında Lazor'un kurtulmuş ise de ne sûretle kurtulduğunu henüz görüp anlayamadığını ifâde ve lede's-su'âl kilisede bulunduğu gece kendisinden başka kimse olmadığını ve mütecâsirlerin kimler olduğunu görüp tanıyamamış ise de tahmînlerine nazaran şimdiye kadar Amerika'da zannetdikleri karyeleri halkından Dimitri veled-i Nikola ile rûfekâ-yı mechûlesi olacağını ve zîrâ vak'adan üç gün evvel kilisede bulundukları bir sırada merkûm askerî avcı elbisesi kıyâfetiyle gelerek, "*Siz ne Bulgar ve ne de Rum olacaksınız*" dedikten sonra karyeleri halkından Toma Bojin ile Lazondan ve Körşe Naumçe'yi katl ve Hriste Anastas'ı cerhile savuşup gitdiğini ve lede'l-istîzâh merkûm bir kişi olduğu hâlde müsellaah olduğu, havflarından bir gûne mümâna'at ve der-destine teşebbüs edemediklerini ve merkûmun el-ân nerede ve hangi karyede tahassun etmekde olduğunu dahi bilmediğini ve merkûmu öteden beri Rum zannetmekde olduklarını beyân ve ifâde eyledi.

Diğer muhterik olduğu beyân kılınan hâneler dahi birer birer keşf ve mu'âyene olundukda bunlardan kırk sekiz yaşlarında Reste Tase'nin karye-i mezbûrenin cenûb-ı garbîsinde vâki' fevkânî üç odalı hânesiyle samanhâne ve anbârlığı ve hâne derûnunda merkûm Reste Tase ile kırk sekiz yaşlarında zevcesi Anna veledet-i Taso ve birâderi Boşa'nın zevcesi kırk sekiz yaşlarında İzvezde binti Papa Yovan ve merkûm Reste'nin mahdûmu on iki yaşlarında Dime ve diğer mahdûmu bir yaşında Angele ve biri yedi ve diğeri beş

yaşlarında kerîmeleri Sofiya ile Zoya'nın ve karye-i mezbûrenin ortasında kâ'in kırk yaşlarında Gi[y]orgi Avram'ın kezâlik fevkânî iki odalı hânesi ile derûnunda kendisi ve otuz beş yaşlarında zevcesi Suro Bojin ve altmış yaşlarında vâlidesi Kato veledet-i Alekso ve ahırında iki re's öküzünün ve yine karye-i mezbûrenin şark-i cenûbîsinde bulunan elli yaşlarında İstefo İlya Rado'nun kezâ fevkânî üç odalı hânesi ile derûnunda merkûm İstefo ve elli yaşlarında zevcesi Minko Kota ve on yaşlarında oğlu Pando'nun ve yine karyenin vasatında ve Gi[y]orgi Avram'ın hânesinin bir sokak aşırısında el-yevm Manastır'da bulunan Nikola Naumçe'nin fevkânî üç odalı hânesinin samanlığıyla berâber kâmil muhterik olduğu görülmüş ve merkûm Nikola'nın hânesinden gayrı hânelerin birer odalarında ve enkâz aralarında ber-minvâl-i beyân zikredilen eşhâsın mu'âyeneleri gayr-ı kâbil bir hâlde cesedleri görülmekle onların da definlerine ruhsat verildikten sonra merkûmûndan Reste Tase'nin veresesinden mevcûd olan üveği birâderi Yovan Angele bi'l-celb sûret-i hâl kendisinden soruldukda yevm-i mezbûrda ikindi üzeri hânesinde bulunmakda iken bir takım silâh sadâları işitmekle vukû'-ı havfından hânesi kapusunu kapayup bir tarafa çıkmadığını ve ancak sabâhleyin çıktığında üveği birâderi merkûm Reste ile zevcesi ve Amerika'da bulunan birâderi Boşa'nın zevcesi ve iki oğulları ve iki kızının hâne ve müstemilâtıyla berâber muhterik olduğunu gördüğünü bu mütecâsirlerin kimler olduğunu ve ne sebepten dolayı yakdıklarını bilmediğini ve fakat oradan buradan mesmû'âtına nazaran geçen pazar günü kilisede bir kaç kişiyi katlettiği istihbâr kılınan ve kendilerince Amerika'da olduğu zannedilen Dimitri Nikola olacağı hikâyeye ve lede's-su'âl muhterik-i merkûm Reste Tase'nin kendisinden başka veresesini olmadığını ve kâtil denilen Dimitri Nikola'nın kiliseye geldiği gün kendisi bulunmadığından şahsen görmemiş olduğunu ifâde eyledi.

Gi[y]orgi Avram'ın evlâdlığı olduğu haber verilen yirmi yaşlarında Angele Ostoyan'dan keyfiyet soruldukda kendisi vak'a günü kuşluk zamânında Bitöse karyesine gidüp ertesi günü kilisede iken babalığı Gi[y]orgi Avram'ın hânesiyle muhterik olduğunu haber almakla derhâl gelüp o sûretle müşâhede eylemiş ise de fâ'illerinin kimler olduğunu ve ne esbâba mebnî yakdıklarını bilmediğini beyân ve lede'l-istîzâh beş gün evvel kilisedeki vukû'âtdan haberi olmayup ancak hatırlamadığı ba'zı kimselerden işitmiş olduğunu ve karyeleri halkından Dimitri Nikola'yı iki seneden beri görmediğini söyledi.

Ve İstefo İlya Rado'nun altmış beş yaşlarında Reste İlya Rado dahi bi'l-celb sûret-i mâdde kendisinden istisfâr olundukda yevm-i vak'ada hânesinde iken komşusu Reste Tase'nin hânesinde dört beş el silâh sadâsı işitmekle çıkup bakdığında mezkûr hânenin yanmakda olduğunu ve orada avcı

asker elbiseli gençden teşhîs edemediği sekiz-on şahsın müsellağ bulunmakda olduğunu görmekle kendisine de havf-ı târî olarak hânesine kapanup bir tarafa sabâha kadar çıkmadığını ve ferdâsı günü gerek merkûm Reste'nin ve gerek birâderi İstefo İlya'nın ve karyeleri halkından diğerk Temelko Tale ile Gil[y]orgi Avram'ın ma'a â'ile ve Nikola Naumçe'nin dahi ancak bir bâb hânesinin muhterik olduğunu gördüğünü ve mütecâsirlerin kim olduğunu bilmediği gibi esbâbını dahi anlayamadığını ifâde ve lede's-su'âl Reste'nin hânesinde gördüğü eşhâs miyânında karyeleri halkından Dimitri Nikola'nın mevcûd olup olmadığının farkında olmadığını ve merkûmun bir kaç gün evvel karyeleri kilisesinde îkâ'-ı cinâyâtta bulunduğunu işitmiş ise de kendisini görmemiş olduğunu tisyâr eyledi.

Merkûm İstefo İlya'nın oğlu Lazor'un zevcesi Resna Nabuşe dahi getirdilerek kendisinden istîzâh-ı mâdde olundukda vak'a günü sa'at tahmînen on bir buçuk raddelerinde üç haftalık çocuğu kucağında olduğu hâlde hâne hâricinde hayvânlara ot ve saman vermekle meşğûl bulunduğu bir sırada elbiseleri asker elbisesine müşâbih gençden, bıyıklı, müsellağ yedi-sekiz şahıs gelerek içeriye dühûl ve ba'dehû bir gürültü hâsıl olduktan sonra hâne ateşlemekde olduğunu görmesiyle ber-takrîb savuşup komşuları Angele'nin hânesine kaçdığını ve önce orada kalup ferdâsı günü mezkûr hânenin ka'in-pederi İstefo ve ka'in-vâlidesi Minko ve ka'in-birâderi Pando ile berâber muhterik olmuş olduğunu gördüğünü ve lede's-su'âl esbâbını bilmediği gibi beyân etdiği vechile gelen eşhâs asker elbiseli gençden bir takım müsellağ adamlar olup kendisi vukû'-ı havfından böyle dikkat ve teşhîs edememiş olduğu için eşkâllerini ta'rîfden âciz bulunduğunu ifâde ve lede's-su'âl kendisi esâsen Voloşine karyeli olduğu için Dimitri Nikola'nın kim ve nereli olduğunu bilmediğini ve bir kaç gün evvelki kilise hâdisesini işitmiş ise de kendisi bulunmadığı için vak'anın dahi sûret-i îkâ'ından ve mütecâsirlerinden ma'lûmâtı olmadığını ve zevci Lazor bir sene akdem berây-ı ticâret Amerika'ya gidüp el-ân da orada olduğunu ifâde eyledi.

Temelko Tale'nin hafîdi olup esnâ-yı vak'ada bi't-takrîb kurtulup kaçabildiği haber verilen yedi-sekiz yaşlarında Lazo veled-i Velyan dahi buldurularak sûret-i hâl kendisine söyletirdildikde o gün akşama yakîn hânelerinde uyumakda iken bir aralık bir gürültü feryâd işitmekle uyandığında â'ileleri meyânında müsellağ bir kaç şahsın ona buna hücum etmekde olduğunu ve onların dahi her biri aman diye ağlamakda olduğu bir sırada bir aralık teyzesi Dafine kendisini kucağına alarak dışarı çıkarup nerdibândan aşağı indirmiş ise de mezbûre orada düşüp kalmağla kendisi dahi yavaş yavaş kaçup vâlidesinin amucası İstefo İlya hânesine ilticâ eylediğini ve ondan sonra ne olduğunu

bilmediğini ve gelen müsellağ eşhâsın gördüğü adamlardan olmadığı için bilmediğini ve hâneye geldiklerinde ne söylediklerini dahi işidüp anlamadığını ifâde ve her gûnâ mükerreren vâki' olan su'âllere başka bir şey bilmemekde olduğu cevâbında bulundu.

Karye Muhtarı Sotir Gil[y]orgi ile a'zâ Tase Yovançe ve Nedelko Yovan dahi ale'l-infirâd isticvâb olunduklarında bunlardan Muhtar Sotir, vak'a günü kendisi hey'et-i ihtiyâriyye ile berâber beş gün akdem Dimitri Nikola tarafından kilisede îkâ' edilen katlin isticvâbı zımnında Manastır'da bulunup ferdâsı gün avdetlerinde keyfiyet-i ihrâkı tesâdüf ettiği Jandarma Onbaşı Murtaza'dan işitdiğini ve tahkîkâtına nazaran Rum unsurundan olan karye halkını Bulgarlaştırmak vesîlesiyle mezkûr ihrâk ve itlâfın yine merkûm Dimitri Nikola tarafından rûfekâ-yı mechûlesiyle îkâ' edilmiş olduğunu ve her ne kadar merkûmu işbu vak'ada teşhîs eden yoksa da beş gün evvel kilisedeki mezkûr cinâyâtı aynı sebebdan merkûm Dimitri Nikola icrâ etmiş olduğu için bu vak'anın dahi onun tarafından vukû'a getirilmiş olacağını ve hattâ karye halkından yirmi beş-otuz yaşlarında Vasil Hristo ile elli-altmış yaşlarında İstefo İlyâ Şano'nun dahi eşkiyâ-yı merkûmûn tarafından alınup berâberlerinde götürdüklerini vereselerinden işitdiğini ve fakat şakî-yi merkûmûnun kimler olduğunu teşhîs edemediklerini söylediklerini ve ne için alup götürdüklerini bilmediklerini ve merkûmân el-ân avdet etmemiş olduklarını ifâde ve lede's-su'âl şakî-yi merkûm Dimitri Nikola berây-ı ticâret iki sene akdem Amerika'ya gidüp avdetinden ise ma'lûmâtı olmadığını ve kendileri merkûmu Rum tanımakta olup mu'ahharan Bulgar âmâline hıdmet etmesi esbâbını dahi bilmediğini ve kendisi kilise hâdisesinde karyede jandarma ve tahsîldârla berâber tahsîlât ile meşgûl olup kilisede bulunmadığı için kendisini görmemiş olduğunu beyân ve lede'l-istîzâh sâ'ir hâneleri ve başka kesânı ihrâk etmeyüp de ma'lûmü'l-esâmî eşhâs ve hânelerine ta'arruz etmelerinin dahi hikmetini bilmediğini der-miyân eyledi.

A'zâ Tase Yovançe dahi Muhtar Sotir'in ifâdesi vechile berây-ı isticvâb Manastır'da bulunup vak'ayı avdetlerinde görüp işitdiği ve mütecâsirler hakkında hiç bir kimse tarafından ma'lûmât alamamış ise de zan ve tahmînlerine nazaran üç-dört gün evvelki pazar günü kilisede bir kaç eşhâsı Bulgar etmek maksadıyla alenen katl u itlâf eden ve karyeleri halkından olup iki sene evvel Amerika'ya azîmetle avdet etmiş olan ve kendilerince Rum bilinen Dimitri Nikola olacağını ve çünkü kilise vak'asında kendisi hazır bulunup gerek akîb-i vak'ada ve gerek bu kerreki müstantık huzûrunda vâki' olan isticvâbında dahi ber-tafsîl anlatdığı üzere merkûm Dimitri Nikola mezkûr pazar günü müsellağ kiliseye gelüp "*Niçin Bulgar olmuyorsunuz !*" dedikten sonra kilisede

karyeleri halkından Tole Bojin ile Lazondan Körçe Naumçe ve Hriste Körçe'nin katl u itlâf ile savuşduğunu re'yü'l-ayn gördüğünü beyân ve lede's-su'âl merkûmu ârız olan havfından ve merkûmun müsellağ bulunmasından cürmün vukû'unu men' ve kendisini der-dest edememiş olduklarını tizkâr eyledi.

Diğer A'zâ Nedelko Yovan dahi berây-ı isticvâb Manastır'da bulunduğundan bahsile vak'ayı avdetinde görüp işitmiş olduğunu ve mütecâsirler kimler olduğunu bilmediğini ve mesmû'âtına nazaran geçen pazar günü kiliseye gelüp bir kaç kişiye Bulgar olmamalarından nâşî katl u itlâf eylediğini söyleyen ve iki seneden beri Amerika'da zannedilen Dimitri Nikola ile avenesi olacağını söyledi.

Eşkiyâ-yı merkûme tarafından götürüldüğü haber verilen Vasil Hristo'nun anası Besire nâm hâtûn celbile oğlunun nerede olduğu ve kimler tarafından ne sûretle ve ne esbâba mebnî götürüldüğü soruldukda, alup götürülenleri kendisi görmeyüp ancak ihrâkın vukû'u günü yortu münâsebetiyle komşularını berây-ı ziyâret öğleden sonra hânelerinden çıkup bir daha avdet etmediğini ve el-yevm nerede olduğunu bilmediğini ve merkûm Vasil Hristo'nun zevcesi Lenka dahi aynı ifâdeyi tekrârla hiç bir şeyden ma'lûmâtı olmadığını söyledi.

İstefo İlya'nın kerîmesi Sofko dahi bi'l-celb pederi hakkında aynı su'âl kendisine îrâd olundukda, kendisi hânesinde çocuğu ile meşgûl bulunduğu sırada ikindiden sonra kapudan ba'zı eşhâsın çağırması üzerine çıkup gitmiş ise de bir dahi avdet etmediğini ve nereye gitdiğini ve çağıranların kimler olduğunu bilmediğini beyân ve celbedilen mezbûrenin zevci Angele Tase dahi yevm-i mezbûrda koyunlarıyla berâber kırdâ bulunup avdetinde zevcesi mezbûre Sofko merkûm İstefo İlya hakkında kendisini de aynı ifâdede bulunduğu ve kendisinin hiç bir şeyden ma'lûmâtı olmadığını söyledi.

Karye Papası İstoyan'dan dahi sûret-i vak'a soruldukda, yevm-i mezbûrda sa'at on biri geçdiği sıralarda hânesinde mütâla'a ile meşgûl olduğu bir sırada kerîmesi nezdine gelerek karye dâhilinde bir takım silâhlar atılmakda olduğunu haber vermekle kendisi dahi derhâl dışarıya çıkup bakdığında asker kıyâfetinde boz elbiseli müsellağ beş-altı kişinin köyün kenârından ve Temelko Tale'nin hânesi cihetlerinden tüfenk atarak karyenin şark cihetine ve ya'ni İstefo ve Reste ve Gi[y]orgi ve Nikola'nın hâneleri cihetlerine doğru geçmekte olduklarını ve bir taraftan dahi Temelko Tale'nin hânesi yanmakda olduğunu görme-siyle eşkiyâ olduklarını anlıyarak vukû'-ı havfından hâneye kapanup çıkmamış olduğunu ve gece sa'at iki raddelerinde Negoçan karakol kumandanı olan onbaşı ma'ıyyet-i efrâdı ile vürûd edüp bir kaç hânenin muhterik olduğunu onlardan ol vakit haber alabilmiş ve ferdâsı günü kendisi dahi çıkup köyü gezüp

dolaşdığında ma'lûmü'l-esâmî eşhâs ile hânelerinin muhterik ve Karane veledet-i Nedelko'nun dahi mecrûhen maktûl düşdüğünü gördüğünü ve mütecâsirlерinin kimler olduğunu teşhîs edemediği cihetle bilmiyorsa da ancak geçen pazar günü kilisede icrâ-yı âyîn etmekte iken sabâhleyin sa'at üç-dört raddelerinde karyeleri halkından avcı askeri elbisesiyle mülebbes ve müsella Dimitri Nikola bi'l-vürûd "*Niçün Bulgar olmuyorsunuz !*" diyerek hâmil olduğu manliher tûfengi kurşunuyla Tole Bojin ve Lazondan ve Körşe Naumçe'yi ve Hristo Anastas'ı cerhile savuşup gitdiğini ve hâlbuki kendileri merkûmu Rum tanıdıkları gibi iki sene akdem de berây-ı ticâret Amerika'ya gitmiş olduğundan el-ân da orada zannedüp avdetinden ma'lûmâtı olmadığı ve fi'l-vâki' merkûmun bir iki ay evvel avdetle Florina cihetlerine çıktığı mesmû'ları olup ve fakat köylerine gelmediği için kendilerince hâsıl olan şübhe üzerine merkûmun pederi Nikola'dan kendisinin vürûd edüp etmediğini ve karyelerine gelmemesinin esbâbını sorduklarında henüz gelmediğini ve avdetinde bi't-tab' karyelerine geleceğini ve aksi bir maksadla gelüp de etrâfda gezdiğini zannetmemekde olduğunu söylediğini ve hâlbuki merkûmun mesmû'âtı vechile avdet ve ânifü'l-beyân kiliseye dahi girüp mezkûr cinâyâtı îkâ' etmiş olduğunu ve işbu ihrâk ve itlâf husûsunun dahi merkûm Dimitri Nikola ile avenesi tarafından îkâ' edilmiş olacağını ve ihtimâl el-yevm de Bof ve Kalenek cihetlerinde gezüp dolaşmakta olduğunu ifâde ve beyân eyledi.

Bu sırada Doktor Avramaki Efendi muhterik olanlardan İstefo İlya Rado'nun cesedinin bir dereceye kadar mu'âyenesinin mümkün görülmekte olduğunu beyân eylemekle cesed-i mezkûr meydâna çıkartdırılarak etrâfıyla mu'âyene edildikde merkûmun boğaz ve karın etleri kavrulmuş ise de boğazının sol çenesi altında bıçak yarası ile yanmış kan pıhtıları görülmesine nazaran âlet-i kâtı'a ile cerh ve katledildikten sonra hânesi derûrunda muhterik olmuş olması dahi vârid-i hâtır bulunduğunu ve diğerlerinin dahi bu minvâl üzere icrâ edilmiş olacağına yakîn hâsıl edildiğini beyân eyledim.

Karane bint-i Nedelko'nun sûret-i cerh ve katline ve Lazor Velyan nâm çocuğun ifâde ve îzâhına nazaran muhterik olanların kable'l-ihrâk cerh ve katledilmiş olmaları hakkındaki doktor efendinin mütâla'ası te'eyyüd etmekde ve sûret-i cereyân-ı tahkîkâta nazaran dahi vak'a-i mü'ellime-i mezbûrenin münâferet-i milliyye dolayısıyla beş gün evvelki pazar günü kilisede îkâ'-ı cinâyetle de el-yevm hâl-i şekâvetde bulunduğu istidlâl kılınan Dimitri Nikola ve avenesi tarafından îkâ' edilmiş olduğu anlaşılmakta ve şimdilik şâyân-ı tahkîk başka bir cihet görülememekde olmağla tahkîkât-ı vâkı'ayı mutazammın işbu zabıt varakası hâzırûna bi'l-kırâ'e mündericâtı berâberen taht-ı tasdîk ve imzâya aldırıldı.

*Cerh ve Katl edildikten Sonra İhrâk
Olunan Kesân*

İsmi	Sinni
Reste Tase	48
zevcesi Anna	45
oğlu Dime	12
oğlu Angele	1
kızı Sofiya	7
kızı Poya	5
birâderinin zevcesi İzozda	40
İstefo İlyara	50
zevcesi Minka	45
oğlu Pando	10
Gily]orgi Avram	40
vâlidesi Kato	60
zevcesi Modo	35

Katl

İsmi	Sinni
Karana kadın	40

Muhterik

İsmi	Sinni
Pojin Tale	—
zevcesi Velika	58
kerîmesi Dafina	32
kerîmesi Marov	27
Dafina'nın oğlu Dimitri	7
Dafina'nın oğlu Gily]orgi	4
Dafina'nın oğlu Alekso	1
Restana kadın	30
oğlu Tarapça	11
oğlu Pando	3

Gâ'ib

İsmi	Sinni
Vasil Hristo	30
İstefo İlyas Dağa kaldırılmış	—

	Kadın	Erkek	Çocuk	Yekûn
Cerh ve katl edildikten sonra ihrâk olunan kesân	5	3	5	13
Muhterik	4	1	5	10
Katl	1	0	0	1
Gâ'ib	0	2	0	2
Yekûn	10	6	10	26

Manastır Vilâyeti

Mektûbî Kalemî

Aded: 28

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

Devletlü efendim hazretleri,

Drağos cinâyet-i azîmesini îkâ' eden Yunan eşkiyâsından Kapudan Yorgi Kostantin Kamilakis ile üç nefer avenesinin hayyen der-destleri emrinde gayretleri meşhûd olmasına mebnî birer kıt'a nişân-ı zîşân ile taltîfleri 29 Kânûn-ı Sâni sene [1]323 târih ve bin iki yüz yetmiş altı numaralı arîza-i çâkerî ile arzolunan Mülâzım-ı Evvel Şevki ve Mülâzım-ı Sâni Musa ve Kazım efendilerin tesrîrleri esbâbının istikmâli bu kerre Florina Kaymakamlığı'ndan te'kîden iş'âr olunmağla ifâ-yı muktezâsı husûsuna müsâ'ade-i celîle-i dâver-i efhamîleri şâyân buyrulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 17 Safer sene [1]32[6] ve

Fî 8 Mart sene [1]324

Manastır Vâlisi

bende

Hıfzı

BOA. TFR. 1 MN. 121/12084

73

*SELANİK'TE RUM KOMİTESİNİN EMELLERİNE KARŞI GELEN RUM
ATNAŞ NİKOLA'NIN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ*

[Selanik'te Dirmil abalisinden ve Rum cemaatinden Atnaş Nikola'nın, Rum komitesi emellerine karşı hareketlerde bulunmasından dolayı aynı köyün muhtarı ile ihtiyar heyeti azasının teşvikiyle Andon Tanaş tarafından katledildiği hakkında Selanik Merkez kaymakamının telgrafı.]

17 Mayıs 1908

Telgrafnâme

Selanik

Mahallî Numarası: 10407

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efhamîye

1 Mayıs sene [1]324 târihli telgrafnâme-i çâkerîye ilâvedir.

Dirmil ahâlisinden ve Rum cemâ'atinden maktûl Atanaş Nikola'nın Rum komitesi âmâline muhâlif harekâtta bulunmasından dolayı karye-i mezkûre muhtarı Dimitri Karamoşaka ile hey'et-i ihtiyâriyye a'zâsından Vasil Libaho'nun eser-i teşvîkiyle karye-i mezkûreli Andon Tanaş Beruşa tarafından katlolunduğu ve merkûmûnun der-dest olunarak cihet-i adliyyeye teslîm kılındıkları berây-ı ma'lûmât arz olunur. Fermân.

Fî 4 Mayıs sene [1]324

Selanik Merkez Kaymakamı

Sırrı

BOA. TFR. 1 SL. 183/18267

74

*ZİHNE'NİN KARLIKOVA KÖYÜNDE BEŞ BULGAR ÇOBANIN RUM
ÇETESİ TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ VE CESETLERİNİN
PARÇALANDIĞI*

[Zihne kazasının Karlıkova köyü ahalisinden on Bulgar çobanın hayvanlarını Bozdağ eteğindeki meraya götürdükleri sırada on beş-yirmi kişilik Rumdan oluşan bir çetenin üzerlerine saldırdığı, beş kişiyi katledip bir kişiyi yaraladıkları ve katlettikleri çobanların cesetlerini parçaladıkları; bu olayın da Siroz'daki Rum İhtilal Komitesi'nin, Bulgar köyleri üzerindeki planlarının bir parçası olduğunun ihbar edildiği hakkında Sadaret tezkiresi.]

6 Haziran 1908

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Vilâyet-i Mümtâze ve

Muhtâre Kalemi

Aded: 165

Rumeli Vilâyât-ı Selâse-i Şâhânesi Müfettişliği Cânib-i Vâlâsına

Devletlü efendim hazretleri,

Marlukovo karyesi ahâlisinden on nefer Bulgar çobanın Bozdağ eteğindeki mer'âda bulundukları sırada on beş-yirmi Rumdan mürekkeb bir çete tarafından vahşiyâne bir sûretde beşinin telef ve birinin cerholunduğuna ve

Siroz dâhilinde bulunan Rum komitesinin Bulgar sâkin olan kurâya çeteler sevkiyle ta'arruz niyetinde bulunduğuna dâ'ir ihbârnamenin sûret-i mütercemesi leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmağla tahkîkât-ı lâzime icrâsıyla rivâyât-ı vâkı'a mukârin-i sıhhat olduğu takdîrde mütecâsirlerin ahz ve istîsâliyle haklarında terettüb eden mücâzât-ı kânûniyyenin icrâ ve sükûn ve âsâyiş-i mahalliyyenin muhâfaza ve idâmesine i'tinâ ve dikkat olunmak üzere îcâb edenlere vesâyâ-yı ekîde îfâsına himmet buyurulması siyâkında şukka-i senâverî terkîm olundu. Efendim.

Fî Gurre-i Cemâziye'l-evvel sene 1326 ve
Fî 18 Mayıs sene 1324

Sadr-ı a'zam
Mehmed Ferid

Şehr-i hâlin dördüncü günü Zihne kazâsı muzâfâtından Karlıkova karyesi ahâlisinden ve Bulgarlık dâ'iyesinde bulunanlardan sekiz-on şahıs Bozdağı'nın Haraçne çayırlarında hayvân ra'y etmekte iken bir Rum çetesi tarafından dûçâr-ı ta'arruz olarak içlerinden on üç-on dört yaşlarında bulunan dört çocukla elli beş yaşlarında bir şahıs ki cem'an beş katl ve Pavla nâmında biri cerhedilmiş ve mütecâsirler cinâyeti îkâ'ı müte'âkib Siroz'un Devişne karyesi cihetine firâr eylemişlerdir.

İcrâ edilen tahkîkâta nazaran fâ'illerin; mecrûh Pavla'yı evvelce de cerhederek şekâvete sülûk eyliyen karye-i mezbûreli Rum cemâ'atinden Kosta Hristo ve Yovan Nikola ve rûfekâsı olduğu ve merkûm Kosta'nın birâderi Dimitri'nin delâletiyle îkâ' edildiği anlaşılarak maznûn Dimitri der-dest ve cihet-i adliyyeye tevdî' olunmuştur. Fermân.

Fî 24 Mayıs sene[1]324

Fî 24 Mayıs sene [1]324
337

Sadâret-i Uzmâya

Resîde-i dest-i ta'zîm olan 18 Mayıs sene [1]324 târihli ve 165 numaralı tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâhlarına arîza-i cevâbiyyedir.

Şehr-i hâlin dördüncü günü Zihne kazâsına tâbi' Karlıkova karyesi halkından ve Bulgarlık iddi'âsında bulunanlardan sekiz-on şahıs Bozdağı civârındaki çayırlarda hayvân ra'y etmekte iken bir Rum çetesinin

ta'arruzuna dûçâr olarak içlerinden on üç-on dört yaşlarında bulunan dört çocukla elli beş yaşlarında bir şahsı itlâf ve diğer birini cerhile firâr eyledikleri evvelce mahallinden iş'âr olunduğu gibi icrâ kılınan tahkîkâta nazaran mütecâsirlerin mecrûh Pavla'yı evvelce de cerhederek şekâvete sülûk eyliyen yine Karlıkova ahâlisinden ve Rum milletinden Kosta Hristo ve Yovan Nikola ile rüfekâsı olduğu ve şu cinâyetin merkûm Kosta'nın birâderi Dimitri'nin delâletiyle îkâ' edildiği anlaşılarak merkûm Dimitri der-dest ve cihet-i adliyyeye teslîm edilmiş ve diğerlerinin de taharrî ve ta'kîblerine devâm etdirilmekte bulunmuş olduğu muhât-ı ilm-i sâmi-i fahîmâneleri buyruldukda.

24 Mayıs sene [1]324

732

Siroz Mutasarrıflığı Cânib-i Behiyyesine

Mayısın dördüncü günü Karlıkovalı çobanlar hakkında Rum eşkıyası tarafından vukû'a gelen ta'arruzdan bâhis ve ba'zı ihbârâtı hâvî varaka sûret-i mütercemesinin gönderildiğine dâ'ir şeref-vârid olan 18 Mayıs sene[1]324 târihli tahrîrât-ı sâmiyye-i Sadâret-penâhînin sûreti bâlâya nakl ve mezkûr varaka ve müterceme sûreti de leffedilmekle ta'kîbât-ı câriyyenin teşdîdiyle mütecâsirlerin tamâmen ve serî'an der-destleri ve inzibâtca takviyye-i tedâbîr edilmesi tavsiye olunur.

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Vilâyât-i Mümtâze ve

Muhtâre Kalemi

İhbârname'nin Sûret-i Mütercemesidir.

Marlukovo karyesi ahâlisinden on nefer Bulgar çoban, öküzlerini Bozdağ eteğindeki mer'âya götürdükleri sırada on beş-yirmi Rumdan mürekkeb bir çete üzerlerine hücûm ederek içlerinden beşini telef ve birini cerhetdikden sonra firâr etmişlerdir. Maktûlîn [ve] mecrûhdan üçü on-on iki ve biri on beş-on altı ve diğeri de altmış yaşlarındadır. Bî-çârelerin cesedleri vahşiyâne bir sûretde parça parça edilmiştir. Siroz'daki Rum İhtilâl Komitesi kazâ-yı mezkûrun şimâlinde kâ'in Bulgar köylerine çeteleri ma'rifetiyle bir ta'arruz icrâ etmek niyetinde bulunuyormuş. Hattâ Bulgar çobanların katli keyfiyeti bu

bâbdaki planın bir mukaddimesi imiş. Kurâ-yı mezkûrenin muhâfazasına â'id tedâbîr-i mü'essirenin iktizâ eden me'mûrîn tarafından ittihâzı esbâbının istikmâli lüzûm-ı âcil tahtındadır.

BOA. TFR. 1 SL. 185/18477

75

*NEGRİTA NAHİYESİ MÜDÜRÜ MİNA ZOGRAF EFENDİ'NİN EVİNE
RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN SİLAHLI SALDIRIDA BULUNULDUĞU*

[Negrita nahiyesi Müdürü Mina Zograf Efendi'nin evine yapılan silahlı saldırı sonucu zevcesinin yaralandığı, baldızının da öldüğü, bu saldırıyı Mina Zograf Efendi'nin sadık hizmetlerinden memnun olmayan Rum eşkiyasının gerçekleştirdiğinin bilindiği.]

14 Temmuz 1908

Telgrafnâme

Siroz

Mahallî Numarası: 12391

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettiş-i Umûmîliği Huzûr-ı Sâmîsine

Bu gece sa'at üç raddelerinde Negrita Nâhiyesi Müdîri Mina Zograf Efendi'nin ikâmetgâhına civârındaki hânelerden iki yüz kadar silâhla üç bomba atılarak yarım sa'at devâm eden yaylım ateş netîcesinde zevcesinin ağır sûretde mecrûh ve baldızı yirmi üç yaşlarında Tasüre'nin maktûl düştüğü, şimdi mûmâ-ileyhden vârid olan tahrîrâtdan anlaşılmasıyla tahkîkât ve taharriyât-ı lâzimenin icrâsı zımında me'mûrîn-i â'idesi mahalline i'zâm kılındığı gibi fırka kumandanlığına da teblîğât-ı mukteziyye îfâ olunmuş ve işbu hâdise-i cinâ'iyye Mina Efendi'nin hidemât-ı sâdıkânesinden memnûn olmayan Rum eşirrâsı tarafından îkâ' edildiği kaviyyen ma'lûm bulunmuş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 1 Temmuz sene [1]324

Siroz Mutasarrıfı

Reşid

BOA. TFR. 1 SL. 191/19040

*BULGAR KÖYÜ OLAN RİBARÇA'YA SALDIRAN RUM EŞKİYÂNIN
OTUZ KİŞİYİ KATLETTİKLERİ*

[Halkı Bulgar olan Ribarça karyesine gece taarruz eden Rum eşkiyânın otuz kişiyi katledip, birçok evi yaktıkları bildirilmiş olup bu işi yapan Rum eşkiyâlarının taarruzdan önce ve sonra hangi Rum köylerine uğrayıp kaldıkları ve kimlerden yardım gördüklerinin tahkik ve tesbit edilerek tutuklanmalarının istendiği.]

20 Temmuz 1908

Telgrafnâme

Manastır

Mahalî Numarası: 20824

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Eşhamîye

Merkeze merbût ve sekenesi Bulgar cemâ'atine mensûb bulunan Ribarça karyesine bu gece sa'at üç buçuk raddelerinde bir çete Rum eşkiyâsı ta'arruz ederek bir çok hâneler ihrâk ve karye-i mezkûre ashâb-ı alâkasından Manastırlı Ahmed Efendi'nin kulübesinde ikâmet etmekde bulunmuş olan Bayram Kahya'nın zevcesi Gülüşâh Hâtûnla ahâli-i karyeden erkek-kadın olmak üzere otuza karîb nüfûsu katl ve firâr eyledikleri ve ta'kîbât ve tahkîkâta tevessül olunduğu ma'rûzdur. Fermân

Fî 6 Temmuz sene [1]324

Merkez Kaymakamı

Hakkı

Şifre Telgrafnâme-i Sâmi

Mahallî Numarası: 1882, 3, Şeb

C. [Cevâb] 6 Temmuz sene [1]324.

Rum eşkiyâsının otuz kadar nüfûsu katl ve birçok hâneleri ihrâk eylemek derecesinde azîm bir hâdise-i cinâ'îyye îkâ'ına fırsat bulmaları bâ-husûs şu sırada pek ziyâde sû'-i te'sîrâta sebebiyet verdiği süferâdan ba'zılarının ifâdâtından anlaşıldığından mütecâsirlerin behemehâl der-destleri zımında teblîgât ve teşebbüsât-ı lâzimenin îfâ ve netîcesinden ma'lûmât i'tâsı muntazardır.

Manastır Vilâyet-i Aliyyesine

7 Temmuz sene [1]324

Müsta'cel

Ribarça karyesindeki cinâyet-i fâhişeyi icrâ eden Rum eşkıyâsının karye-i mezkûreye azîmetle firârları esnâda civârdaki Rum köylerinde kalması ve Rum köylülerden kendilerine mu'âvenet edenler bulunması melhûz olduğundan bu cihetin dahi jandarma zâbitânı ve me'mûrîn-i hükûmet ma'rifetleriyle serî'an tahkîk etdirilerek eşkıyânın hangi köylere uğrayup mu'âvenet gördükleri anlaşılırsa o köylerin mu'teberânı taht-ı tevkîfe alınarak isimlerinin iş'ârı mütemennâdır. Efendim.

BOA. TFR. 1 MN. 174/17315

77

YUNANLILARIN BİR ULAH TÛCCARA ZULÛM YAPTIKLARI

[Karanyalı Tagı Gözela adlı Ulah tüccarın Yunanistan'a giderken hudut civarında Yunan askeri tarafından Ulah olduğu bahanesiyle karakola götürülerek dövüldüğü, oradan Malakan köyüne götürülerek işkence edildiği ve oradan da Tırhala'ya götürülerek hapsedildiği hakkında Grebene kaymakamının telgrafı.]

9 Aralık 1908

Telgrafnâme

Grebene

Mahallî Numarası: 4045

Huzûr-ı Sâmi-i Müfettiş-i Efbamîye

Geçen Teşrîn-i Evvel'in gâyesinde Karanyalı Tagı Gözela nâmında Ulah cemâ'atinden bir kirâcı Yunanistan'a giderken hudûd civârında Yunan efzûn askeri tarafında der-destle Ulah tarafdârı olduğu bahânesiyle karagollarında tevkîf ve şiddetli darbetdiklerini ve sonra Malakan karyesine götürerek orada da işkence edüp ba'dehu Tırhala[ya] nakl ve habshâneye ilkâ ile envâ'-ı eziyet ve işkence ile hayâtına hâtime çekildiği Karanya muhtarı tarafından gelen bir mektûba atfen Jandarma Kumandanlığı'ndan bâ-jurnal bildirilmiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 26 Teşrîn-i Sâni sene [1]324

Grebene Kaymakamı

Lütfi

BOA. TFR. 1 MN. 182/18132

*RUM ÇETELERİNİN KARACAABAT'IN POJAN VE TRESİNE KÖYLERİNİ
BASARAK ON YEDİ BULGARI ÖLDÜRÜP OKUL VE EVLERİNİ
YAKTIKLARI*

*[Karacaâbat kazasının Pojan ve Tresine köylerini basan Rum
çetelerinin on yedi Bulgar ile bir jandarmayı öldürüp, bir jandarma
ile iki kişiyi de yaralayarak Rum mektebi ile yirmi yedi evi de yaktık-
ları; ayrıca Kavalada'da üç Rum eşkiyânın bir Bulgarı öldürdüğü.]*
(1908)

Dersa'âdet Bulgaristan Emâreti Ajan Diplomatîği S. Keşof Efendiye

Bura hükûmeti, ber-vech-i âtî arzolunan vekâyi' hakkında telgrafla ma'lûmât almış olduğundan arzına ictisâr eylerim.

Haziranın ikisinde büyük bir Rum çetesi, Karacaâbâd kazâsına tâbi' Pojan karyesine ta'arruz eylemiştir. Derûnunda iki jandarma mevcûd bulunan karagolu evvel-emirde muhâsara ederek birisini itlâf ve diğerini cerhetmişlerdir. Bunun üzerine çete on üç köylü Bulgarı itlâf eylemiştir ki bunlar arasında bir de kadın vardır. Yirmi iki hâne dahi ihrâk eylemiştir.

Haziranın üçünde kazâ-yı mezkûra tâbi' Tiresine karyesine bir Bulgar çetesi ta'arruz ederek üç kadın ve bir erkek itlâf ve iki erkeği cerheylemişlerdir. Beş hâne muhterik olmuş ve Rum mektebi de bu meyânda bulunmuştur.

Haziranın ikisinde üç Rum teröristi Kavala'da bir Bulgarı itlâf eylemişlerdir. Demirhisar'da Haziranın ikisinde eşhâs-ı mechûle tarafından bir Ulah itlâf edilmiştir. Kezâ mâh-ı mezkûrun ikisinde eşhâs-ı mechûle tarafından Nirimi'de iki Bulgar itlâf edilmiştir.

Demirhisar ve Nirimi'de itlâf edilen Bulgarlar hakkında hükûmet-i mahalliyyeye gelen telgraflarda kâtillerin hâlâ kimler olduğu anlaşılamadığı bildirilmiştir.

İhtirâmât-ı fâ'ikamın kabûlüne müsâ'ade buyurulmasını temennî eylerim.

Selanik Bulgar Tüccâr Vekili

İşbu raporun birer sûreti Hâriciye Nezâretiyle Üsküb, Manastır ve Siroz tüccâr vekillerine de gönderilmiştir.

*RUMLARIN, BULGAR AHALİYİ RUM PATRİKHANESİ'NE BAĞLAMA
GAYRETLERİ*

[Rumeli vilâyetlerinde oturan ve eksarhhaneye mensup Bulgar abalisine, Rum Patrikhanesi tarafından eksarhhaneden ayrılıp Rum Patrikhanesine intisab etmeleri yolunda baskılar yapıldığı, memurin-i zabitanın da Rumların tarafını tuttuğu, Bulgarların kilise okullarına ve öğretmenlerine de saldırılarda bulunulduğu, bu baskı ve zulümlerin önlenmesi gerektiği.]

11 Ocak 1909

Eksarhhâne-i Millet-i Bulgar

Aded: 1878

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı dâ'î-i kemîneleridir ki,

Rumeli vilâyât-ı şâhânede sâkin ve Eksarhhâne'ye mensûb Bulgar ahâlisi Eksarhhâne'den fekk-i irtibâtla Rum Patrikhânesi'ne intisâb ettirmek Rum Patrikhânesi ve bunun propagandası tarafından gûnâ-gûn ta'addiyât ve ta'arruzât icrâ olunageldiği bundan akdem Eksarhhâne tarafından takdîm kılınan müte'addid tekârîrde arz u beyân olunarak şu ahvâl-i esef-iştîmâle bir nihâyet verilmesi i'lân olunan hürriyyet-i mezhebiyye ve vicdân nâmına istid'â olunmuş idi. Ahvâl-i mezkûreye bir nihâyet verilecek yerde Bulgarlar aleyhindeki ta'arruzât ve tecâvüzât günden güne tezâyüd etmekde ve hattâ buna âsâyîş-i umûmînin muhâfazasına me'mûr olan asker ve zâbitân tarafından da Rum tarafdârları iltizâm edilmekde ve Bulgar ahâlisi mağdûr kalmakda olduğu Eksarhhâne'ye vürûd eden evrâkda gösterilmekdedir. Şöyle ki; Manastır Vilâyeti'nin Florina kazâsına muzâf Erminehor (?) karyesine berây-ı muhâfaza giden asker, Rum muhtarıyla birlikde olduğu hâlde Velyan İstoviço nâm Bulgarın mutasarrıf olduğu hânın kapularını şikest ederek mezkûr İstoviçe'nin almak istediği eşyâlarını verilmediği gibi kendisini şedîden darbetmişler ve bundan dolayı askerî kumandanlığına ve vilâyet-i müşârün-ileyhâya vukû' bulan şikâyet semeresiz kaldığı gibi; Bulgar muhtarı da kumandanlık-ı mezkûrdan darbolunmuş ve ta'arruzât-ı mezkûre Rum tarafdârlarını teşvîk etmek kasdıyla îkâ' edilmiştir ve yine Rum eşkiyâ rü'esâsından Rakova karyeli Pavla geçen şehr-i Teşrîn-i Sâni'nin yirmi yedinci günü kazâ-yı mezkûr dâhilinde Baç karyesinde beytûtet etdikden sonra şehr-i mezkûrun yirmi dokuzuncu günü

yirmi-otuz kişi müsellah Rum tarafdrlarıyla kazâ-yı mezkûrun Setino karyesi kilisesine girerek icrâ-yı âyîn esnâsında Bulgarca tegann eden Bulga[r] mu'allimi tard ve teb'd ederek gündüzün hneden hâneye gidüp Rum Patrikhânesi'ne intisâb etmeleri içün köylüleri icbâr etmişler ve şehr-i mezkûrun otuzuncu günü yirmi-otuz kişi müsellah Rum tarafdrıyla Ba karyesinden Arnabud Cafer kethdsıyla askerî kıyfetiyle diğeri bir kaç kişileri terfîk ederek köylülerin üzerine silâh boşaltmışlar ve havf u dehşetde kalan b-re Bulgar ahâlisi civârda bulunan Asanova karyesine ilticâ etmekle cnlarını kurtarmışlardır ve yine Siroz sancağı dâhilinde bulunan ve Eksarhhâne'ye mensûb olan Kamilay-ı Zr nm karyedeki Bulgar mu'allimi hkmet tarafından mu'allimlikden men' olunmuş ve köy kilisesi yüz hneden ibâret olan Bulgarlardan alınup dört nefer Rum tarafdrlarına teslîm olunmasıyla mezkûr yüz hâne halkıyla civârda bulunup mezkûr kilisede icrâ-yı âyîn edegelmekde olan Ago mahallesi ve Kıztekkesi ve Adana karyeleri Bulgar ahâlisi icrâ-yı âyîn ve ibdetden mahrûm edilmiş ve hattâ mezkûr karyelerin mevtları papassız ve âyîn ve mersimsiz defnedilmekde bulunmuş ve Eksarhhâne'den fekk-i irtibât ettirmek maksadıyla mezkûr Kamilay-ı Zr karyesinde on nefer asker ikâme etdirilerek günü-gün tahkîrât ve Mezâlim icrâ etdi[r]ilmiş ve Yenimahalle nm karyeye geçen Eylül'un yirminci gününde yine köy ahâlisini Rumlaştırmak maksadıyla bir Rum eşkiyâ etesi dhlyle oradaki Bulgar mu'allimi havf-ı cndan nâşî mektebe devâm edememekde bulunmuş ve kilisede d'im sûretde papas bulunamadığından gerek mezkûr Yenimahalle Bulgar ahâlisi gerek orada icrâ-yı âyîn ve ibâdet eden Karaorman ve Abdullah ve Karmazlı ve Goda mahallesi ve Karakaska nm Bulgar karyeleri ahâlisi kilisesiz ve ibdetsiz bırağılmışdır ve Yine Siroz'un Elşan nm karyede Bulgar mu'allim ve mu'allimesi bir kaç def'a da hkmet ma'rifetiyle tard ve teb'd etdirilmiş ve Baraklıcum'a nâhiyesinden s'-i ahvâl ile mştehr ba'zı Rum tarafdârları oraya gidüp Eksarhhâne mensbnini tehdîd etmek üzere tfenkler endâht etmekde bulunmuşlar ve bundan hkmet-i mahalliyye haberdâr olduğu hâlde iğmz-ı ayn etmekle Rum tarafdrlarını teşvîk ve tergb edilmiş ve Selanik vilâyetinin Yenice-i Vardar kazâsı muzfatından Kosinova ve Ekyovieva (?) ve Apostol nm karyelerinde Rum propagandası adamları tarafından icrâ kılınan ta'addiyât ve ta'arruztdan dolayı Bulgar ahâlisi havf-ı cnlarından nşi Rum Patrikhânesi'ne intisâb etmişlerdir ve Rum despot vekili berâberlerinde on-on beş nefer müsellah Yenice kasabasından Rum tarafdârları olduğu hâlde mezkûr Ekyovieva (?) karyesine bi'l-azîme kilise anahtarlarını cebren alarak derûnunda icrâ-yı âyîn etmiş ve şehr-i Teşrîn-i Sn'nin yirmi ikinci günü bir Rum tarafdârı mezkûr Apostol karyesindeki Bulgar mektebine giderek dersler okunduğu esnâda Bulgar mu'allimi tard ve teb'd etmek üzere tehddtda bulunmuş ve fakat mekteb çocuklarının feryâd

ve figânı üzerine köy ahâlisi mektebe şitâb etmekle merkûm Rum tarafdârı savuşup gitmiştir. Rum despotu veyâ adamları tarafından vukû' bulan işbu ta'arruzât ve Mezâlimden nâşî, Bulgar re'îs-i rûhânîsi tarafından hükûmet-i mahalliyyeye şikâyet olunmuş ise de semeresi görülmediği gibi, ba'zen de Rumlara mu'âvenet edilmekde olduğundan Bulgar ahâlisi ziyâdece mazlûm ve mağdûr ve i'lân olunan hürriyet-i mezhebiyye ve serbestî-i vicdândan büsbütün mahrûm ve me'yûs bulunmuşlardır. Bulgar Ortodoks ahâlisi hakkında istibdâd zamânında îkâ' edilen ta'arruzât ve tazyîkâtın idâre-i meşrûta zamânında dahi devâm etmesi Bulgarları fevka'l-âde mahzûn ve me'yûs eder ahvâlden bulunmuş ve nezd-i âlî-i âsaf-efhamîlerinde aslâ tecvîz buyurulmayacak mevâddan bulunmağla Bulgarların kilise ve mekteblerine ve idâre-i rûhânîyyelerine vâki' olan dahl ü ta'arruz ve îkâ' edilen tazyîkât ve Mezâlimin kat'iiyen men'iyile hürriyet-i mezhebiyyeye mazhariyetleri zımnında îcâbının icrâ buyurulması kemâl-i ehemmiyyetle müsterhamdır. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 Zi'l-hicce sene [1]326 ve

Fî 17 Kânûn-ı Evvel sene [1]324

Vekil-i Eksarh-ı Bulgar

Mühür

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Aded: 462

Rumeli Vilâyât-ı Selâsesi Müfettişliği Vekâlet-i Behiyyesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Vilâyât-ı Selâse'de sâkin ve Eksarhhâne'ye mensûb Bulgar ahâlisini Eksarhhâne'den irtibâtlarını fekketdirerek Rum Patrikhânesi'ne intisâb ettirmek üzere mezkûr Patrikhâne tarafından ne dürlü ta'addiyât ve ta'arruzât icrâ olunduğunu ve me'mûrîn-i zâbitanın da Rumlara iltizâm etdiklerini ve bunu mü'eyyed zuhûr eden ba'zı vukû'âtı hâkî Bulgar Eksarhlığı Vekâleti'nden verilen 6 Zi'l-hicce sene [1]326 târihli takrîr leffen savb-ı atûfilerine tisyâr kılınmağla münderecâtına nazaran bi't-tahkîk keyfiyetin inbâsına himmet olunması siyâkında şukka-i muhlisî terkîm kılındı.

Fî 18 Zi'l-hicce sene [1]326

Fî 29 Kânûn-ı Evvel sene [1]324

Sadr-ı a'zam

Mehmed Kamil

BOA. TFR. 1 MN. 186/18520

*LAKEN KARYESİNDE KOSTA YANI'Yİ DÖVEN RUM PAPAZININ
OĞULLARININ CEZALANDIRILDIĞI*

[Laken karyesinde mektebe gelerek Kosta Yani'yi döven Rum papazın oğulları Yovan ve Naum ile Nert karyeli iki kişinin para cezasına çarptırıldıkları ve Nert karyesinde iki cemaat arasında karışıklıklar çıktığı.]

26 Z. 1326 (19 Ocak 1909)

Florina Kazâsı Kaymakamlığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 519

*Rumeli Vilâyât-ı Osmâniyyesi Müfettiş-i Umûmîlik Vekâlet-i Celîlesi .
Huzûr-ı Sâmîsine*

Devletlü efendim hazretleri,

Enmile-pîrâ-yı ta'zîm ve tekrîm olan fî 31 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târih ve bin dokuz yüz altmış yedi numaralı emir-nâme-i sâmi-i fahîmânelerinde beyân buyurulan Laken karyesindeki Rum papasının oğlu Yovan ile diğer mahdûmu Naum'un Nert karyeli Anderya İstoviçe ve İspiro Naumçe ile birlikte mezkûr Laken karyesi mektebine bi'd-dühûl keyfe-mâ-yeşâ silâh endaht ve karye-i mezkûreli Kosta Yani Pando ve Katrine Nikola ve Nada Kostova'yı darb ve cerhetdikleri iddi'â ve isticâ olunması üzerine merkûmûn derhâl der-destle cihet-i adliyyeye fî 23 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târihinde tevdi' kılınarak icrâ edilen muhâkemeleri netîcesinde merkûmûndan Yovan ile Naum'un müştekîlerden yalnız Kosta Yani'yi âdiyen darbeyledikleri sâbit olduğundan madrûba â'id olmak üzere birer lira cezâ-yı nakdile mahkûmiyetlerine ve silâh endâhtı sâbit olamadığından bu cihetden cümlesinin berâ'etlerine karâr verildiği bi'l-havâle Müdde'î-i Umûmî Mu'âvinliği'nden ifâde kılınmış ve Nert karyesinde münâza'un-fîh kilise için münâvebe usûlüne adem-i ri'âyetlerinden nâşî her iki cemâ'at yek-diğerine karşı isti'mâl-i silâh eylemişlerse de eser-i cerh gibi bir gûnâ vukû'ât tahaddüs etmediğinden haklarında ta'kîbât-ı kânûniyye yapılamamış ve fakat karye-i mezkûreye hemen bir müfreze-i askeriyye ikâme edilerek bu gibi ahvâl-i gayr-i marziyyenin tekerrürü men' ve ahâlinin huzûr ve istirâhatları te'mîn edildiği Jandarma Kumandanlığı'ndan bildirilmiştir. Karye-i mezkûrede Demosten Petre isminde Yunanlı

bir mu'allimin bulunduğu ol vakit istihbâr edilmekle merkûm bi'l-celb isticvâb olundukda kendisi Yanya vilâyetine merbût Delvine kasabası halkından olduğunu ve sinn-i sabâvetinde berây-ı tahsîl Yunanistan'a gidüp bu kerre avdet eylediğini ifâde eylemiş ve buraya vürûdunda Selanik metropolidinden götürdüğu ilm ü haber üzerine Selanik Nüfûs Nezâreti'nden ahzeylediği fî 27 Eylül sene [1]324 târih ve kırk sekizinci cildin otuz dokuz numaralı mürûr tezkiresinde de mahall-i velâdeti Delvine kasabası gösterilmeyüp (Logon) kasabası muharrer bulunmuş olmasına nazaran ve hüviyeti hakkında hâsıl olan şübhe ve tereddüde binâ'en bi'l-muhâbere merkûmun Delvine kasabalı olmadığı mahallinden bildirilmiş ve 9 ve 20 Kânûn-ı Evvel sene [1]324 târihlerinde bâ-telgraf sebkeden arz u iş'âr-ı çâkerî üzerine bu bâbda Selanik Vilâyet-i Celîlesi'nce ayrıca icrâ kılınup makâm-ı âlî-i vilâyet-penâhîye ahîren iş'âr olunduğu muhâberât-ı câriyyeden anlaşılan tahkîkât netîcesini taraf-ı çâkerîye sür'at-i teblîği husûsu fî 3 Kânûn-ı Sânî sene [1]324 târihinde vilâyet-i celîleye arz olunmuş ve merkûmun Yunanlı olduğu tezâhür ederse teb'îdi cihetine gidileceği tabî'î ve hakîkat-ı hâl bundan ibâret bulunmuş olmağla arz-ı keyfiyyete cür'et olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 26 Zî'l-hicce sene [1]326 ve
Fî 5 Kânûn-ı Sânî sene [1]324

Florina Kaymakamı
bende

Rüstem Fehmi

BOA. TFR. 1 MN. 184/18310

81

MANASTIR'IN DİHOVA KARYESİNDE RUM EŞKİYÂNIN İKİ BULGARI ÖLDÜRDÜĞÜ

[Manastır'ın Dihova köyü halkından ve Bulgar cemaatinden dört kişinin ormanda odun keserken Rum eşkiyâsının saldırısına uğradıkları ve ikisinin öldüğü, diğer ikisinin de kaçarak kurtulduğu. Rumların saldırılarına Dihova karyesi ahalisinden bir kısmının başlangıçta Rum Patrikhanesi'ne bağlı oldukları halde sonradan Bulgar Eksarhhanesi'ne intisab etmeleri ile köylüler arasında çıkan kilise ve mezarlık tartışmalarının sebep olduğu.]

16 Mayıs 1909

Manastır Vilâyeti Mektûbî Kalemî

Merkez kaymakamının 3 Mayıs sene [1]325 sârîh ve yüz yedi numaralı tezkirenin sûretidir.

Şehr-i Mayıs'ın birinci günü sa'at üç raddelerinde Manastır'ın Dihova karyesi halkından ve Bulgar cemâ'atinden Vangel Tase, Vasil Gi[y]orgi, Temleko Lazor, Petre Nikola ormanda hatab kat' etmekde iken Rum komiteleri elbisesini lâbis bir kaç şahıs tarafından üzerlerinden endâht edilen silâhlardan biri merkûmûndan Vangel'in sol eline isâbet ettiği ve diğeri Nemleko karyesine doğru firâr edüp diğeri ikisinin hayât ve memâtları mechûl olduğu ve berây-ı tahkîk mahalline Mülâzim Naim Efendi'nin azîmet ettiği Jandarma Birinci Bölük Kumandanlığı'ndan bildirilmesiyle telakkî olunan emr-i âlî-i vilâyet-penâhîleri üzerine mezkûr Bölük Kumandanı Yüzbaşı Hakkı Efendi ile birlikde mahall-i vak'aya azîmet kılınmış idi. Gâ'iblerden Vasil Gi[y]orgi'nin cesedi mûmâ-ileyh Naim Efendi tarafından balkanda icrâ olunan taharriyâtta kurşunla maktûlen bulunmuş olup mahall-i hâdiseye Bidâyet Müddeî-i Umûmîsi Hamdi Bey dahi gelmekle birlikde icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşıldığına nazaran merkûmûn dört şahıs yevm-i mezkûrda yekdiğerinden ayrı olarak orman içinde odun kesmekde iken birdenbire silâhlar patlamasıyla içlerinden Vasil'in tazallumkârâne bağırdığını işiden Temleko firâra başladığı ve biraz kaçdıktan sonra silâhların arkası kesilmekle ne olduğunu anlamak için geriye avdetle Vâsil'in maktûliyetini görünce köye doğru yeniden firâr ederken merkûmun da üzerine müte'addid silâhlar endâht edilmiş ise de isâbet etmediği ve silâhların patladığı mahalden az aşağıda Dihova ahâli-i İslâmiyyesinden olup yine odun kesmekde olan Türkmen Receb, Zünnûn, Murtaza ve Arslan, Ramazan dahi firâr ederek hayvânlarını ormanda terk ile köylerine avdet etdikleri anlaşılmıştır. Vak'anın sûret-i cereyânı bundan ibâret olup gâ'ib olan Petro Nikola'nın taharrîsi için gönderilen jandarma müfrezesiyle ba'zı köylüler merkûmu süngü ile maktûlen Berüsinek (?) ve Dihova karyeleri sınırları arasında bulup karyeye nakletmiş ve her iki maktûlün ba'de'l-mu'âyene Berüsinek'den (?) gelen Bulgar papası ma'rifetiyle defnlerine me'mûrîn-i adliyyece müsâ'ade olunmuştur. Vak'anın esbâb-ı hudûsuna gelince Dihova karyesi ahâlisi i'lân-ı hürriyyete değin Rum Patrikhânesi'ne mensûb kalmış iken geçen Ağusto[s] evâsıtında bunlardan elli hâne halkı Bulgar Eksarhhâne'sine kesb-i intihâb etmiş ve Rum Patrikhânesi'ni tanıyanlar on altı hânedan ibâret kalmış olup bu yüzden bi'l-hâssa geçen Kânûn-ı Sâni'den beri gerek kilise ve gerek kabristân münâza'âtı gitdikçe teşeddüd etmiş ve bi'n-nihâye böyle bir vak'anın hudûsuna sebebiyet vermiştir. İki aydan beri Rum cemâ'atinden Papas İstefan Daskal, Vodineli Diyonis Dimosyon, Markotasa, İstoyan İsteryo tarafla-

rından bir çok Bulgarlara balkanlar yeşillendiği zaman Bulgar mu'teberânından Muhtar Naste Kriste Kota ve Liyan Gily]orgi Kota, Reste Naum, Naum Dime, Vançe Kota ve merkûm Temleko Lazor'un katledileceği ve bundan sonra köy ahâlisinin bi'z-zarûre yine Rum Patrikhânesi'ne kesb-i intihâb eyleyecekleri söylenildiği gibi karye-i mezkûre Bulgarlarına icrâ-yı âyin etmek üzere gelüp gitmekde olan Berüsinek (?) Bulgar Papası Velepetre ile maktûl Vâsil'in birâderi Andon'a dahi bu yolda tehdîdât vâki' olduğu ve bir kaç günden beri köylerindeki kilise kapusunda ve Rum Papası İstefan'ın idâre ettiği dükkânda eşhâs-ı mechûle görüldüğü ve Tırnova bekçisi Rum eşkiyâ-yı müte'emmi-nesinden Sotir Gayre'nin gâ'ib olan hayvânını taharrî vesîlesiyle vak'adan bir gün evvel Dihova'ya gelüp Rum papasıyla uzun müddet mülâkât ettiği ve Rum daskalının merkûmûn Temleko Lazor ve mecrûh Vangel Tase ve maktûl Vasil Gily]orgi ve Petre Nikola'nın berây-ı ihtitâb köyden çıkacakları sırada Berüsi- nek (?) karyesine azîmet eylediği ve Rum eşkiyâsından Pavla'nın iki hafta mukaddem Rum cemâ'atinden Dimo Simon'un hânesine geldiği ifâdât-ı mazbû- tadan müstebân olduğuna mebnî cinâyât-ı vâki'anın Rum Papası İstefan ve Rum Daskalı Diyonis ile merkûmûn Markotasa ve Dimo Simon ve İstoyan İsteryo taraflarından ihtilâfât-ı ma'rûza sâ'ikasıyla tertîb ve Bulgarlardan bir kaç kişinin berây-ı ihtikâb balkana çıktıkları merkûm Daskal Diyonis vâsıtasıyla Berüsi- nek'de (?) bulunan Rum eşirrâsına bi'l-ihbâr icrâ etdirildiği kesb-i vuzûh eylemiş olmağla merkûmûn Markotasa ve Dimo Simon ve İstoyan İsteryo ile Tırnova Bekçisi Sotir Gayre der-dest olunduğu gibi taharrî olunan Rum papasıyla Daskal Diyonis'in dün ale's-seher Manastır'a firâr etdikleri bi't-tahkîk anlaşılmasıyla vâki' olan iş'âr üzerine merkûmân dahi jandarma dâ'iresince Manastır'da der-dest edilerek cihet-i adliyyeye teslim olundukları ve gerek bunlar ve gerek fâ'iller hakkında tahkîkât ve taharriyâtta devâm edilmekte olup alınacak ma'lûmâtın arz kılınacağı muhât-ı ilm-i sâmi-i vilâyet-penâhîleri buyuruldukda. Ol bâbda.

BOA. TFR. 1 MN. 190/18923

82

EĞRİKAPI'DA RUM VE BULGARLARIN MÜŞTEREK KULLANDIKLARI MEZARLIĞA RUMLAR TARAFINDAN BULGAR CENAZELERİNİN DEFNEDİLMESİNİN ENGELLENDİĞİ

*[Eskiden beri Rumlarla Bulgarların cenazelerini müşterek
defnettikleri Eğrikapı'daki mezarlığa bu defa defnedilmek istenen bir*

Bulgar için Rumlar tarafından ücret talep edildiğinin ve mezar taşının üzerine Bulgarca yazı yazdırılamayacağını bildirilmesi üzerine mezarlığın Rumlarla Bulgarlar tarafından müştereken kullanılageldiği ve bu konuda Rumlar tarafından zorluk çıkartılmaması için Rum Patrikhanesi'ne gerekli tebligatta bulunulması hakkında.]

5 Haziran 1915

Dâhiliye Nezâreti

Kalem Numarası: 77

Târih-i Tebyîzi: 23 Mayıs sene [1]331

Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

Mine'l-kadîm Rumlarla Bulgarların mevtâlarını defneyledikleri Eğrikapu'da kâ'in müşterek kabristâna bu def'a defnedilmek istenilen bir Bulgar için Rumlar tarafından on lira talep edildiği ve mezâr taşına Bulgarca yazı yazdırılmayacağı bildirildiği cihetle mümâna'at-ı vâkı'anın ref'i istid'âsını hâvî Bulgar Eksarhlığı'ndan verilen ve merbûtuyla birlikte takdîm edilen takrîr üzerine Mezâhib Müdîriyeti'nden yazılan derkenârda, Rum Patrikhânesi'nce makbere-i mezkûreye defn olunacak Bulgarlar için, Bulgarca yazılı taşlar konulması men' edilmiş ve Bulgarlar, Şişli cihetinde kendilerine bir kabristân te'sîs eylemiş olmasına mebnî bu bâbda Rum Patrikhânesi'ne icrâ edilecek teblîğâta, kabristânın esâsen Rumlara â'idiyetinden ve el-yevm Bulgarların makbere-i mahsûsası bulunduğu bahsile cevâb verilmesi melhûz bulunduğu ve ma'a mâ-fîh orada Bulgarca taşlar merkûz olduğu cihetle kabristânın mü'essesât-ı müşterekeden addiyle Patrikhâne nezdinde ısrâr edilmek dahi mümkün olduğu dermiyân olmasına nazaran iktizâsının bi'l-yakîn emr ü iş'ânı menût-ı müsâ'ade-i sâmiyye-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

BOA. DH. KMS. 32/47

*İHTİDA EDEN RUM KADIN VE KIZLARINA, FENER RUM
PATRİKHANESİ TARAFINDAN AKIL HASTANELERİNE
KAPATILARAK İŞKENCE VE MEZÂLİM YAPTIRILDIĞI*

*[Bazı Rum kadın ve kızlarının, Müslümanlarla münasebette
bulunmaları ve ihtida etmeleri nedeniyle Rum Metropolidi tarafın-
dan bir bahane ile Yedikule'deki Rum ve Ermeni hastanelerine
sevkedildikleri ve buralarda kendilerine deli muamelesi yapılarak
çeşitli işkencelere tabi tutuldukları.]*

17 Mart 1918

İstanbul Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

İkinci Şu'besi

Umûmî: 3018

Husûsî: 4869

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

İhtidâ ederek Polis Me'mûru Fahri Efendi ile izdivâc edeceğinden dolayı Rum metropolidi tarafından bir desîse ile Dersa'âdet Rum Hastahânesi'ne gönderilüp, hastahânece dahi bîmârhânece taht-ı tevkîfe alınarak aç bırakılmak ve suver-i sâ'ire ile işkenceye ma'rûz kaldığı, Katirine imzâsıyla bâ-posta Samatya merkezine gönderilen arzuhâlde beyân ve şikâyet olunması üzerine, merkez-i mezkûrca icrâ kılınan tahkîkât netîcesinde, mahall-i mezkûrda mezbûre gibi daha bir takım genç kızların İslamlarla peydâ-yı münâsebet eylemelerinden dolayı papasların eser-i teşvîkiyle Patrikhânece taht-ı tevkîfe aldırıldığı ve hâl-i mevkûfiyyetde bulundukları ve bir takım işkence ve Mezâlîme ma'rûz kaldıkları anlaşılmagla cümlesi tahlîs olunarak velîlerine teslîm edilmiş ve ol bâbda tanzîm kılınan evrâk-ı tahkîkiyye dahi müsebbibleri hakkında ta'kîbât icrâsı zımında cihet-i adliyyeye tevdi' kılınmış ise de Ermeni ve Rum hastahânelerinde daha bu gibi ba'zı bî-günâh kimselerin mevcûdiyeti melhûz bulunduğundan her iki hastahânece dahi İstînâf Müdde'î-i Umûmîliği tarafından taharriyât ve tedkîkât icrâsı zımında Adliye Nezâret-i Celîlesi'ne iş'ârına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 21 Teşrîn-i Sâni sene [1]333

Polis Müdîr-i Umûmîsi

Ahmed

Emniyyet-i Umûmiyye İstidlâ'ât Müdîriyeti

Fî 2 Kânûn-ı Evvel sene [1]333

Şu'be: 3

Mabremdir

Hulâsa: Rum Patrikhânesi tarafından ihtidâ eden kadınlara icrâ edilen Mezâlim hakkında.

Dâhiliye Nâzırı Talat Bey Hazretlerinden Adliye Nâzırı Halil Bey Efendiye

İhtidâ ederek Polis Me'mûru Fahri Efendi ile izdivâc edeceğinden dolayı Rum metropolidi tarafından bir desîse ile Rum Hastahânesi'ne gönderilüp, mezkûr hastahâne bîmârhânesinde taht-ı tevkîfe alınarak aç bırakılmış ve suver-i sâ'ire ile işkenceye ma'rûz kaldığı Katirine imzâsıyla bâ-posta Samatya Polis Merkezi'ne gönderilen arzuhâlde beyân ve şikâyet olunması üzerine, mezkûr merkezce icrâ kılınan tahkîkât netîcesinde, mahall-i mezkûrda mezbûre gibi daha bir takım genç kızların İslamlarla peydâ-yı münâsebet eylemelerinden dolayı papasların eser-i teşvîkiyle Patrikhâne'ce taht-ı tevkîfe aldırıldığı ve hâl-i mevkûfiyyetde bulundukları ve bir takım işkence ve Mezâlime ma'rûz kaldıkları anlaşılmagla cümlesi tahlîs olunarak velîlerine teslîm edilmiş ve ol bâbda tanzîm kılınan evrâk-ı tahkîkiyye dahi cihet-i adliyyeye tevdî' kılınmış ise de Ermeni ve Rum hastahânelerinde daha bu gibi ba'zı bî-günâh kimselerin mevcûdiyeti melhûz bulunduğundan her iki hastahâne de dahi cihet-i adliyyece taharriyât ve tedkîkât icrâsı lüzûmu Polis Müdîriyyet-i Umûmiyyesi'nden alınan tezkirede beyân kılınmış olduğundan îfâ-yı muktezâsı siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 25/22

84

RUMLARIN BULGAR OKULLARINI KAPATIP BİR BULGAR OKULUNU YAKTIKLARI VE BULGAR KİLİSELERİNİ DE KAPATMAK İSTEDİKLERİ

[Bulgarlar ile Rumlar arasındaki anlaşmazlıktan dolayı Rum mektebinin kapatıldığı, Rumların Bulgarlara karşı büyük kin besledikleri, hükûmeti tanımadıkları, Bulgar kiliselerini yıkmak istedikleri, yüz kadar çocuğun okuduğu bir mektebi yaktıkları ve çocukların açıkta kaldığı hakkında Bulgar Atanaş Hristo'nun, Balkapanı tüccarlarından hemşehrisi Radi'ye gönderdiği Bulgarca bir mektubun tercümesi.]

(Tarihsiz)

Nefs-i Silistre'de sâkin, tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den Atanaş Hristo nâm kimesne, Şa'bân-ı Şerîf'in yirmi dördüncü târihiyle Balkapanı tüccârlarından olup, hemşehrîsi bulunan Radi'ye göndermiş olduğu Bulgar lisânınca bir kıt'a mektûbun tercemesidir.

Memleketimizde bu def'a yeniden zuhûr eden vukû'âtlarımız bu vechile beyân olunur ki; Bulgarlar ile Rumların beynlerinde olan husûsât netîce bulmadıktan sonra burada olan mekteb açılmasın deyü meclis böyle karâr verdi. Bizim hasımlarımız ve düşmânlarımız olan Rumlar ve Ulahlar sabredemediler ve hükûmetin verdiği karârı dinlemeyüp altmış kişi ittifâken gece sa'at üç karârlarında sopalar ile ve baltalar ile hazırlanup buranın metropolidinin konağını basup ve döğüp ve konağından çıkarup kovmak üzere gitdiler. Sebeb bu ki metropolid burada olan Rum Mekteb Hocası Hacı Papa'yı habsetmiş ki mektebde çocukları okutmamak için. Bunun üzerine Rumlar Aynaroz papaslarından birisini koydular mektebe çocukları okutsun deyü. metropolid bunu dahi habsettiği için bundan dolayı metropolidin konağını basmaya gitdiler. Her ne kadar gitdiler ise içeriden konak kapusını açmadılar. Bunlar yalnız konak kapusının önünde bağırıp çağırarakda iken hükûmet tarafından haber alınup asker ve zabtiye gönderilüp bunları dağıtdılar. Bu cem'iyetde bulunanlardan yirmi kişi ayrılup hükûmet konağının havlusuna gidüp, bunların içinden yazıcının karındaşı Nikola, "*kan görmezden vazgeçmeyiz*" deyüp bağırdı. Bunların cemâ'at başıları Peço ve Meşo Panovi'nin oğulları ve Dibonisaki'nin bacanağı ve Hoca Vangel ve bunlar misillü birkaç kişi daha var. Bu fesâda sebeb bunlardır. Bak bir kerre vilâyetimiz ne hâldedir. İşitdiğimizize göre bu keyfiyetlerin tahkîkine me'mûr gelecek imiş, sevinmek ile bekliyoruz. Geçenlerde Rumların yakdığı mektebde yüz on çocuk okur idi. Mekteb yakıldığı târihinden şimdi[ye] kadar çocuklar okuduğu yokdur. Sokaklarda oynadıklarından babaları gelüp bizlere bir takım sitem sözler söylüyorlar ki; çocuklarımız câhil kalacak, bunun bir çâresine bakmıyorsunuz deyü, siz dahi memleketimizde olan rezâletleri, İstanbul'da iktizâ eden mahallere bildirin. Bu işlere bir karâr verilmedikten sonra siz dahi bu tarafa gelmeyin. Çünkü Dibonisaki demiş ki; merâk etdim, iki-üç Bulgar öldürmedikten sonra bu işden vazgeçmem. Şimdi Rumlar müzâkere ediyorlar, bizim burada olan kiliselerimizi yıkmak için. İyi mülâhaza edin bu keyfiyetleri, zîrâ bu Rumlar hükûmeti tanımazlar. Bizler bu tarafda sokaklarda gezmeye korkuyoruz.

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 27/74

**B- MÜSLÜMANLARA YAPILAN
MEZÂLİM**

*YUNAN ASKERLERİNİN HUDUT BOYUNCA EŞKIYÂYA YARDIM
ETTİKLERİ VE ARKA ÇIKTIKLARI*

[Yunan hududunu korumakla görevli askerlerin hududu tecâvüz ettikleri, eşkiyâ ile birlikte Osmanlı askerlerine ateş açtıkları, hudut civarında bulunan köyleri yaktıkları; eşkiyânın takip edilip sıkıştırıldığında ise sınırdaki kulelerde bulunan Yunan askerlerinden yardım gördükleri, böyle devam ettiği sürece eşkiyânın yakalanmasının inkânsız olduğu, bu nedenle Yunan askerlerinin eşkiyâya yardım etmesinin ve arka çıkmasının önüne geçilmesi için ilgililere gerekli tebligatta bulunulması gerektiği hakkında Seraskerlik'in tezkiresi.]

Fî 28 Zilhicce [12]95 (23 Aralık 1878)

*Fî 28 Zilhicce sene [12]95 ve fî 11 Kânûn-ı Evvel sene [12]94 târihiyle
Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askerî'den mevrûd tezkirenin sûreti.*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Yunan'ın hudûdu askeri dahi hudûdu tecâvüzle eşkiyâ ile birlikde asker-i şâhâne üzerine ateş etmekde ve hudûd civârında bulunan köyleri ihrâk ve tahrîk eylemekde oldukları gibi asker-i şâhâne tarafından ta'kîb olunan eşkiyâ çeteleri sıkışdıkça kulelerden muhâfaza ve ta'biyetleri dahi oradan i'tâ edilmekde bulunduğ ve şu hâlin devâmı, çetelerin ortadan kaldırılmasına mâni' olageldiği beyânıyla icrâ-yı îcâbı hakkında Dömeke'de bulunan Ferik sa'âdetlü Edhem Paşa hazretlerinden mevrûd telgrafnâme leffen takdîm kılındı. Asker-i Yunaniyye'nin eşkiyâya bu sûretle icrâ-yı mu'âvenetle âsâr-ı şekâvetin devâmına sebebiyet vermeleri ve hudûd-ı şâhâne dâhilinde tahrîb-i maddî ve mesâkin gibi hâlâta mübâderet eylemeleri hilâf-ı kâ'ide-i müsâfât olduğundan bu misillü hâlât-ı nâ-becânın men'-i vukû'ı zımnında cânib-i sefârete teblîgât-ı lâzime icrâsıyla ferîk-i müşârü'n-ileyhe cevâb yazılmak üzere keyfiyetin taraf-ı çâkerânemde emr ü iş'âr buyurulması menût-ı re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i sâmî-i vekâlet-penâhîleri olmağın. Ol bâbda.

**YUNAN EŞKİYÂSININ YENİŞEHİR'DEKİ İKİ ÇİFTLİKTEN
BEŞ-ALTI YÜZ KADAR KOYUN GASPETTİKLERİ**

[Aralarında Yunan askerlerinin de bulunduğu iki yüz elli üç yüz kadar eşkiyânın Yenişehir'in Davutlu ve Nezir çiftliklerinden beş altı yüz kadar koyunu gaspettikleri, olay mahalline gönderilen askerlerle çatışmaya girdikleri ve gaspettikleri koyunları sınırdan geçirmeye muvaffak oldukları hakkında Seraskerlik'in telgrafı.]

Fî 20 Rebî'ü'l-âhir [12]96 (13 Nisan 1879)

Taraf-ı Vâlâ-yı Ser'askerî'den fî 20 Rebî'ü'l-âhir sene [12]96 ve fî 31 Mart sene [12]95 târihli Dâ'ire-i Celîle-i Hâriciyye'ye meb'ûs tezkirenin sûreti.

Devletlü efendim hazretleri,

Geçen gün iki yüz elli-üç yüz raddelerinde bir eşkiyâ çetesinin içinde Yunan askeri dahi bulunduğu hâlde Davutlu ve Nezir çiftliklerinden beş altı yüz kadar ağnâm gasbeyledikleri haber verilmesi üzerine derhâl asâkir-i şâhâne tarafından ta'kîb olunarak yarım sa'at kadar dahi muhârebe edilmiş ise de, eşkiyâ-yı merkûmenin hudûda vâsıl olmalarından dolayı hayvânât-ı mağsûbenin istirdâdına muvaffak olunamadığı ifâdesine dâ'ir Yenişehir Kaymakamlığı'ndan mevrûd telgrafnâmenin ihrâc etdirilen sûreti leffen savb-ı vâlâ-yı nezâret-penâhîlerine irsâl kılınmış olmağla.

BOA. HR. SYS. 1631/48

**HARKİR ADASI'NA GELEN EŞKİYÂNIN İKİ KİŞİYİ ÖLDÜRÜP ÜÇ
KİŞİYİ DE YARALADIKLARI**

[Harkir Adası'na bir kayık ile gelen kırk elli kadar eşkiyânın sabilde bulunan Pipetyo adlı şahsın evine girerek para ve eşyalarını gaspettikleri, olay mahalline gelen Hacı Mehmet ile abaliden bir kişiyi katlettikleri ve zaptiye neferi Mustafa ile üç kişiyi yaraladıkları hakkında Cezayir-i Bahr-i Sefîd Vâliliği'nin telgrafı.]

27 Mayıs 1893

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Telgraf Odası

Fî 15 Mayıs sene [1]309 târihinde Cezâyir-i Bahr-i Sefîd Vilâyeti'nden Huzûr-ı Sâmi-i Sadâret-i Uzmâ'ya meb'ûs telgrafnâme sûretidir.

Dün gece Harkir adasına bir kayık ile eşkiyâ makûlesinden kırk-elli kişi çıkup Pipetyo (?) isminde birinin sâhil kurbündeki hânesine dühûl ile mevcûd akça ve eşyâsını gasb ve kendisini cerhetdikden başka işidilen tüfenk sadâsı üzerine vukû'ât mahalline sevk edilen Kol Vekili Hacı Mehmed ile zabtiye neferi Mustafa'ya ve ahâliden dört kişiye atılan tüfenk dânesi isâbetiyle merkûm Mehmed'le ahâliden biri müte'essiren fevtolup Zabtiye Mustafa ile sekene-i mahalliyyeden üç kişinin yaralandıkları şimdi Harkir Müdîriyeti'nden bildirilmiştir. O anda komodorluğa teblîğ ile buradaki Salca vapuru hazırlatdırılarak ve bir zâbit refâkatinde bir mikdâr zabtiye de konularak bugün oraya gönderildi. Bundan başka telgraf bulunan Sisam Emâreti, Girit Vilâyeti, Sakız Mutasarrıflığı ile İstanköy Kaymakamlığı'na ve başkaca olarak Şire Şehbenderliği'ne de ma'lûmât verildi. Netîcesi alınırca arz olunur. Salca'nın mukaddem ve mu'ahhâr arz olunan hâline nazaran böyle işlerde ondan matlûba muvâfık fâ'ide husûlû gayr-ı me'mûl ise de bundan gayrisi de yokdur. Ol bâbda.

Bahr-i Sefîd Vâlisi

Âkif

BOA. HR. SYS. 1634/34

88

YUNAN EŞKİYÂSI İÇİN YUNANİSTAN'DAKİ HİRİSTİYANLARDAN YARDIM TOPLANDIĞI VE YUNAN KRALININ ON İKİ BİN EŞKİYÂYI TECHİZ EDİP SİLAHLANDIRDIĞI

[Tırhala, Yenişehir ve Golos'ta bulunan üç ayrı komitenin Yunanistan'daki Hıristiyanlardan yardım toplayarak eşkiyâya yetmişer drahmi maaş verdiği; Yunan kralı tarafından on iki bin şakinin teçhiz edilerek silahlandırılması ve er geç hudutlardan hücum etmeleri için emir verildiğinin Tırhala Şehbenderliği tarafından bildirildiği, bu nedenle gerekli tedbirlerin alınarak eşkiyânın tecâvüzlerine karşı uyanık bulunulması ve Yunanistan nezdinde gerekli muamelenin yapılması hakkında Dahiliye Nezareti'nin tezkiresi.]

17 Ocak 1897

*Dâbiliye Nezâeret-i Celîlesi'nden fî 5 Kânûn-ı Sâni sene [1]312 târihiyle
makâm-ı Sadâret-i Uzmâ'ya yazılan tezkire sûreti.*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Tesalya kıt'asındaki umûm Hristiyânlar tarafından verilen i'âne üç komite ma'rifetiyle toplanup eşkiyâya yetmişer drahmi ma'âş verildiği ve bu komitelerin Tırhala ve Yenişehir ve Golos'da bulunduğu ve on iki bin şakî techîz ve teslîh edilmek üzere kral cânibinden emr verilüp umûm hudûdlardan er geç hücum vukû' bulacağı hakkında Tırhala Şehbenderliği'nin iş'ârına atfen Manastır Vilâyeti'nden alınan telgrafnâme 18 Kânûn-ı Evvel sene [1]312 târihinde takdîm edilmiş idi. Bu husûs hakkında taraf-ı vâlâ-yı Ser'askerî'de sebmeden teblîğe cevâben bu kerre alınup leffen takdîm olunan 22 Kânûn-ı Evvel sene [1]312 târihli ve iki bin iki yüz numaralı tezkirede husûs-ı mezkûre ve eşkiyânın elbise ve eslihası hakkında ıstılâ'âta dâ'ir mukaddemâ Üçüncü Ordu Müşiriyyet-i Celîlesi'yle vilâyet-i müşârü'n-ileyhâdan vukû' bulan iş'ârât üzerine keyfiyet makâm-ı sâmi-i fahîmânelerine arzolunduğu gibi, bu bâbda tedâbîr-i mukteziyye ittihâzıyla eşkiyânın tecâvüzlerine meydan verilmemesine i'tinâ ve dikkat edilmesi zımnında da meşîhat-ı müşârü'n-ileyhâya icrâ-yı vesâyâ kılındığı ve Yunanlıların hukûk-ı düvele ve münâsebât-ı dostâneye mugâyir olan harekât-ı vâkı'alarına karşı iktizâ eden mu'âmelenin îfâsı Bâb-ı Âlî'ce bilinecek mevâddan bulunduğu ifâde olunmuşdur. Şu hâle ve iş'âr-ı sâbika nazaran mu'amele-i lâzimenin îfâsı menût-ı re'y-i rezîn-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 1665/3, belge sıra nu. 36

89

*TIRHALA, YENİŞEHİR VE GOLOS'TAKİ MÜSLÜMANLARA YAPILAN
SALDIRILARIN ÖNLENMESİ İÇİN YUNAN HARİCİYE NAZIRI
NEZDİNDE YENİDEN TEŞEBBÜSTE BULUNULMASI*

*[Tırhala, Yenişehir ve Golos ile Müslüman abalının yaşadığı
diğer mahallerde Osmanlı tebasının büyük saldırılara ve hakaretlere
maruz kaldığı, bu saldırıların son bulması için mahallî memurlara
ve Yunan hariciye nazırına yapılan başvuruların semeresiz kaldığı
belirtilerek milletler hukukuna aykırı olan ve abalının ayaklanma-
sına yolaçabilecek bu durumun önüne geçilmesi ve gerekli tedbirlerin
alınması için Yunan hariciye nazırı nezdinde yeniden teşebbüste
bulunulması hakkında Hariciye Nezareti'nin tezkiresi.]*

23 Ramazan 1314 (25 Şubat 1897)

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Hâriciyye

Mektûbî Kalemi

Aded: 4777

Huzûr-ı Sâmi-i Hazret-i Sadâret-penâbîye

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Tırhala ve Yenişehir ve Golos ile diğer bi'l-cümle mahallerde tebe'a-i Osmaniyye'nin dûçâr-ı tahkîrât ve ta'arruzât olmakda bulunmasına mebnî gerek şehbenderlerimiz tarafından me'mûrîn-i mahalliyye nezdinde icrâ olunan teşebbüsâtın ve gerek bu bâbda tarafından Yunan hâriciye nâzırına vukû' bulan ihtârâtın semeresiz kalarak tebe'a-i saltanat-ı seniyyenin feslerinin lâ-yenkatı' yırtılmakda olduğundan şehbenderlerimiz tarafından ve ale'l-husûs hicrete hazırlanmakda olan Yenişehir ahâli-i Müslimesinin men' veya teshîl-i hicretleri lâzım geleceği hakkında Yenişehir Şehbenderliği'nden taleb-i ta'lîmât olunmakda idüğünü hâvî Atina Sefâret-i Seniyyesi'nden ahzolunan 25 Şubat sene [12]97 târihli ve 130 ve 131 numaralı iki telgrafnâmenin tercemeleri leffen takdîm kılınmış ve teşebbüsât ve ihtârât-ı vâkı'anın semeresiz kalmasından dolayı beyân-ı te'essüfle berâber burada tebe'a-i Yunaniyye hakkında ittihâz olunan tavr u hareketle aslâ kâbil-i te'lîf olmayan bu hareketin hukûk-ı milele muhâlif olduğu gibi bunun devâmı ahâli tarafından ahz-ı sâra sebebiyet vereceğinden ve Dersa'âdet Yunan sefirinin tahammül-fersâ olan şu hâle nihâyet verilmesi için Atina'ya iş'âr-ı keyfiyyet edeceğini va'd eylediğinden bahsile Yunan hâriciye nâzır nezdinde yeniden icrâ-yı teşebbüsâtla îcâb eden tedâbîre bilâ-te'hîr tevessül olunması esbâbının istihsâli zımında sefâret-i müşârün-ileyhâya cevâben vesâya-yı lâzime icrâ olunmuş olmağla emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 23 Ramazân sene [1]314 ve

Fî 13 Şubat sene [1]312

Hâriciye Nâzır

bende

İmzâ

BOA. Y. PRK. HR. 23/49

*TIRHALA'DA HİRİSTİYAN AHALİ VE ASKERLER TARAFINDAN
MÜSLÜMANLARA BASKI YAPILDIĞI VE YENİ TAMİR EDİLEN
CAMİNİN TAHRİP EDİLDİĞİ*

[Tırhala'da yeni tamir edilip ibadete açılmış olan caminin Hıristiyan ahali ve askerler tarafından basılarak kapısı ve camlarının kırıldığı; camiye giren çıkan Müslümanların taşlandığı, Müslümanların ibadethanelerini terke mecbur edildiği, müftü tarafından preferike yapılan şikâyetlerin de sonuçsuz kaldığı belirtilerek saldırıların önlenmesi için gerekli tedbilerin alınması hakkında Tırhala Şebbenderliği'nin tahrirâtı.]

1 Mart 1897

*Tırhala Şebbenderliği'nden fî 17 Şubat sene [1]312 târihiyle vârid olan
tahrîrât sûreti.*

Devletlü efendim hazretleri,

Tırhala'da bulunan ahâli-i İslâmiyyenin ferâ'iz-i dîniyyelerini edâyâ mahsûs bulunan câmi'-i şerîfin henüz ta'mîr ve termîm edilmişken buranın ahâli-i Hıristiyanıyyesi ve toplanmakda olan askerleri tarafından camları ve kapısı defa'âtle şikest olunarak müftî-i belde tarafından cânib-i âcizîye mükerreren vukû' bulan şikâyât üzerine preferike mürâca'at olunmuş ise de bir netîce-i hasenesi görülememiş ve hele şu sıralarda câmi'-i şerîf-i mezkûr hakkında mu'âmelât-ı tahkîriyyelerini kapısı önüne yestehlemek, camlarını kırmak ve giren çıkan ahâli-i Müslimeyi câmi'-i şerîfe atmakda oldukları taşlarla müte'ezzî ve ihâfe etmek gibi ef'âl-i denâ'etkârâne ile tezyîd ve teksîr etmiş olduklarından işbu mübârek Ramazân-ı gufrân-ı neşâtda bî-çâre ahâli-i Müslime ibâdethânelerini terke mecbûr edilmişlerdir. Şu ahvâl-i barbarâne hattâ oldukça insâniyetli olan bura despotunun dahi mesmû'-ı te'essüfü olduğu cihetle bunların men'i için müftî-i belde ile berâber Prefe Mösyö Petriçi nezdine gidüp beyân-ı mes'ele etmelerini bugün bi'l-vâsıta müftî-i mûmâ-ileyhe teklîf etdi. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 1666/2, belge sıra nu. 20

*YUNANİSTAN'DA BULUNAN MÜSLÜMANLARIN CAN VE
MALLARININ TEHLİKEDE OLDUĞU*

[Osmanlı askerlerinin Yunanistan'dan ayrılmasıyla beraber Yunanlıların Müslümanlar üzerine hücum ettikleri; camileri tahrip edip çiftliklerdeki anbarları kırdıkları, zabire ve hayvanlarını gaspettikleri, Yunan memurlarının da bütün bunlara seyirci kalarak eşkiyâya cesaret verdikleri bildirilerek can ve mallarının tehlikede bulunduğunu, Yunan Hükûmeti nezdinde gerekli teşebbüslerde bulunulmasını ve Müslümanların güvenliğinin sağlanmasını isteyen Yunanistan'daki İslam ahali adına Selanik'te bulunan Ali Beyzâde Namık Bey'in Hariciye Nezareti'ne gönderdiği telgraf.]

13 Haziran 1898

Umûm Teselya ahâli-i İslâmiyyesi nâmına Selanik'de bulunan Ali Bey-zâde Namık Bey tarafından Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne fî 1 Hâzîran sene [1]314 târihi keşide edilen telgrafnâmenin sûretidir.

Asâkîr-i Osmâniyye'nin Teselya'dan infikâkiyle berâber Yunanlılar ahâli-i İslâmiyye üzerine hücum etdiler. Me'âbid-i İslâmiyye tahrib ve tahkîr olundu. Çiftliklerimizde anbarları kırdılar. Zehâ'ir ve hayvanâtımızı alenen yağma etdiler. Ahâli-i İslâmiyye evlerinden çıkmağa cesâret edemiyor. Emvâl-i İslâmiyyeyi yağma eden ahâli-i İslâmiyyeyi darb ve cerheyleyen eşirrâya, Yunan me'mûrları hiç bir şey yapmıyor. Mürâca'âtımız semeresiz kalıyor. Eşirrâ şiddetlerini günden güne artırıyorlar. Mâl ve cânımız emîn değildir. Nâmûs ve hayât ve hukûk-ı İslâmiyyenin muhâfazasıyçün makâm-ı mu'allâ-yı Hilâfet-i Kübrâ'ya ilticâ eyledik. Yunan Hükûmeti nezdinde teşebbüsât-ı serî'a ittihâzıyla hukûk-ı İslâmiyyenin muhâfazasını kemâl-i ehemmiyyetle ve bir buhrân ve felâket içinde olduğumuz hâlde istirhâm ederiz.

Fî 1 Hâzîran sene [1]314 târihiyle vârid olan tezkire-i sâmiyye sûreti.

Devletlü efendim hazretleri,

Yenişehir'in tahliyesi üzerine Yunanlılar tarafından orada bulunan ahâli-i İslâmiyye hakkında vukû'ı beyân olunan ta'addiyâta dâ'ir Selanik Vilâyet-i Celîlesi'nden alınan telgrafnâmenin sûreti leffen irsâl-i sûy-i devletleri kılınmış

ve işbu hâlât-ı nâ-marziyyenin behemehâl men'iyile ahâli-i İslâmiyyenin muhâfaza-i hukûku lâzimededen bulunmuş olmağla zikrolunan telgrafnâmenin Fransızca bi't-terceme bu bâbda tavassutlarına mürâca'at iltimâsıyla bugün düvel-i mu'azzama süferâsına teblîği ve bu hâle serî'an nihâyet verilmesi zımında Dersa'âdet Yunan Sefâreti'ne ve Atina Kabinetosu nezdinde dahi teşebbüsât-ı münâsibe îfâsı için Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne başkaca teblîgât-ı kat'iyye icrâsıyla alınacak cevâbların müsâra'aten inbâsı husûsuna himmet buyurulması siyâkında.

BOA. HR. SYS. 1673/4, belge sıra nu. 9, 10

92

YENİŞEHİR VE GİRİT'TE MÜSLÜMANLARIN CAN VE MALLARININ TEHLİKEDE OLDUĞU

[Yenişehir'de İslam ahalinin Hristiyanlar tarafından baskı altında tutulup kendilerine çeşitli hakaretler edildiği, mallarının yağmalandığı; Girit'te İslam mekteplerinin yakıldığı, Yenişehir'de camilerin yıkıldığı; Müslümanların can ve mallarının büyük tehlikede olduğu ve bu duruma Yunan Hükûmeti memurlarının da seyirci kaldıkları; Yenişehir'e bir an önce Şehbender tayin edilip gönderilmesi gerektiği hakkında Manastır Vâililiği'nin telgrafı.]

18 Haziran 1898

Manastır Vilâyeti'nden fî 3 Hâzîran sene [1]314 târihiyle Sadâret-i Uzmâ'ya keşîde kılınan telgrafnâmenin sûretidir.

Yenişehir eşrâfından olup sûret-i mahsûsada bu kerre Alasonya'ya gelen Mustafa Efendi, Rumların ahâli-i Müslimeye karşı revâ gördükleri ta'addiyât ve hakâret ve irtikâb etdikleri denâ'et son dereceye vardığını, ahâli-i Müslimenin bundan böyle cân ve mâllarından kat'iyyen emîn olmadıklarını ve Yunan Hükûmeti me'mûrlarının müsâmahada bulunduklarını beyân ile ziyâdesiyle tazallüm-i hâl edildiğinden icrâ-yı îcâbı Alasonya Kaymakamlığı'nın iş'ârına atfen Serfice Mutasarrıflığı'ndan yazıldığı arz olunur. Fermân.

Manastır Vâlisi
Ferik Kerim

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne fî 6 Hâzîran sene [1]314 târihiyle Manastır Vilâyeti'nden vârid olan telgrafnâmenin sûretidir.

Tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den Tesalya'ya gitmekde olan orakçıların hukûkunu muhâfaza edecek me'mûrîn-i devletin bulundurulması lüzûmu 31 Mayıs [1]314 târihli telgrafnâme-i çâkerânemle arz olunmuşdu. Yenişehir eşrâfından olup Alasonya'nın Çayhisâr Çiftliği'nde mukîm Mehmed Celal Bey'e Yenişehir eşrâf-ı İslâmiyyesinden gönderilen mektûbda ve Yenişehir eşrâfından sûret-i mahsûsada Alasonya'ya gelen Mustafa Efendi'nin ifâdesine nazaran ahâli-i İslâmiyyenin Hıristiyanlar tarafından derece-i nihâyede hakârete ve mâlları gârete dûçar olup ve Girid'de İslam mektepleri ihrâk ve nefsi-i Yenişehir'de câmi'lerin minberi hedmedildiği ve efkâr-ı umûmiyye İslam aleyhinde olup Yunan Hükûmet me'mûrları da bu mu'âmelâta karşı müsâmahakârâne davrandığı cihetle ahâli-i Müslimenin cân ve mâllarından kat'iiyen emîn olmayup büyük heyecân içinde bulundukları anlaşıldığı Serfice Mutasarrıflığı'ndan iş'âr edilmekle ve ahâli-i merkûmenin te'mîn-i cân ve mâl ve tatmîn-i bâlleri vücûbı mâlları müstağnî-i arz u tezkâr olup keyfiyet 1 ve 3 Hâzîran sene [1]314 târihli telgrafnâmelerle huzûr-ı Sadâret-penâhî'ye de arz olmağla iktizâ-yı hâlin ifâsıyla berâber Yenişehir'de muktezî şebenderin bir an evvel ta'yîn ve i'zâm buyurulması ma'rûzdur.

Manastır Vâlisi
Ferik Kerim

BOA. HR. SYS. 1673/4, belge sıra nu. 14, 15

93

GİRİT'TE MÜSLÜMANLARIN CAN VE MALLARININ TEHLİKEDE OLDUĞU VE BİNDEN FAZLA MÜSLÜMANIN KATLEDİLDİĞİ

[Girit'te Hıristiyanlar tarafından kendilerine yapılan baskı ve zulümden dolayı ev, eşya ve arazilerini terkederek Kandiye'ye iltica eden kırk bini aşkın Müslümanın iki seneden beri çok zor durumda oldukları, terkettikleri evlerinin taş üstünde taş kalmayacak bir şekilde Hıristiyanlar tarafından tahrip edilip, zeytin ağaçlarının büyük bir kısmının kesilerek yakıldığı, kalanların da kesilmekte olduğu; bütün bunların yanında Kandiye'ye göç esnasında binden fazla Müslümanın Hıristiyanlar tarafından katledildiği; Müslümanların içinde bulundukları bu durum abalı tarafından defalarca

büyük devletlerin hariciye nazırlarına ve konsoloslarına bildirildiği halde Müslümanların yararına olabilecek hiç bir teşebbüste bulunulmadığı; ayrıca Müslümanlara ait zeytin ağaçlarının Hristiyanlara iltizam suretiyle verilmesi mümkün iken bunun da yapılmadığı ve bedelât-ı öşriyyenin Hristiyanlar lehine sonuçlandırıldığı belirtilerek Kandiye hadisesinin asıl menşeinin aşar meselesinden kaynaklandığının anlaşıldığı hakkında Girit Vâililiği'nin telgrafı.]

8 Eylül 1898

Bâb-ı Âlî

Dâ'ire-i Sadâret-i Uzmâ

Mektûbî Kalemî

Girid Vilâyeti Dükalığı'ndan Vârid Olan Şifreli Telgrafnâme halli.

25 Ağustos sene [1]314 târihli ve şifreli telgrafnâme-i âcizânemin mukaddimesidir. Beyân olunduğu vechile Kandiye hâdisesinin asıl menşe'-i zuhûru a'sâr mâddesi idüğü bedâheten anlaşılmıştır. Fransız amirali ile Suda'da vukû' bulduğu fî 26 Ağustos sene [1]314 târihli telgrafnâme-i âcizânemle arzolunan mülâkât esnâsında husûsât-ı âtiyye amiral-i mûmâ-ileyhe teblîğ olunmuştur. Şöyle ki; hâdise-i mezkûre te'essüf-i azîmi mûcib olduğunu beyândan sonra ma'lûm olduğu üzere Hristiyânlar tarafından îkâ' edilen şûriş sebebiyle hâne ve me'vâlarını ve mevâşî ve eşyâ-yı beytiyyelerini terk ile Kandiye şehirlerine ilticâ etmiş olan kırk binden mütecâviz ahâli-i Müslime iki seneden beri hâl-i mahsûriyyetde ve bunların emr-i inti'âşları Hükûmet-i Seniyye'den i'âneten yevmiye verilmekde olan altmış-yetmiş dirhem dakîka münhasır kalup fakr-i hâl cihetiyle cümlesinin katık tedârikinde muztar bulunmalarından dolayı ma'îşetce ızdırâb-ı azîm içinde bulunduklarından ve karyelerindeki hâneleri taş üzerinde taş kalmayacak derecede Hristiyânlar tarafından esâsından tahrîb ve eşcâr-ı müsmirelerinin kısm-ı küllîsi kat' ve ihrâk edilüp bakiyye kalmış olanlar dahi bir yandan kat' ile bunlardan kestikleri hatabı ve i'mâl eyledikleri kömürü şehirlere nakl ile ehl-i İslâm'a bey' ve fûrûht eylemekde olduklarından bâhisle mâlen bunca mazarrât ve hasârâta ve esnâ-yı hicretlerinde zükûr ve nisvân ve sıbyân olarak cezîrenin mevâki'-i müte'addidesinde binden mütecâviz bî-günâh Müslimânların katli'âm sûretiyle Hristiyânlar cânibinden bî-rahmâne katl u itlâf edilmeleri gibi bunca Mezâlim ve ta'addiyâta hedef olmuş olan bî-çâregân İslâmın dûçâr oldukları varta-i hevl-nâk-ı ıztırâbdan rehâ-yâb olabilmeleri için tazallüm-i hâli mutazammın ahâli-i merkûme cânibinden düvel-i mu'azzama hâriciye nezâretlerine ve

amiraller ile buradaki konsoloslara müte'addid istirhâmnâmeler gönderilmiş iken şimdiye kadar ehl-i İslâmın menfa'atine delâlet edebilecek bir eser-i sahâbet görülmediği şöyle dursun amirallerce burada bir idâre-i muvakkata teşkîliyle bunların ihtiyâcâtına sarfolunmak üzere bedelât-ı öşriyyenin kâffesi idâre-i mezkûreye münhasıran terkolunup bu sırada hukûk-ı İslâmiyyenin aslâ nazar-ı dikkate alınmadığı ve taraf-ı âcizânemden defa'ât ile amirallere ihtâr edildiği vechile bu sene feyizli bulunan zeytûn mahsûlâtından kısmen olsun ahâli-i Müslime müstefid olmak üzere kendi eşcârlarının iltizâm sûretiyle Hristiyânlar verilmesi yolunda bir tedbîr ittihâzı mümkün iken bunun içün dahi bir şey yapılamayup hem bu mahsûlâtın hem de bundan alınacak bedelât-ı öşriyyenin Hristiyânlar menfa'atine terk ve hasrı muvâfık-ı ma'delet olamayacağı bu kerre Kandiye'de şâyân-ı te'essüf olan öyle harekât-ı serkeşânenin zuhûr etmesi ahâli-i Müslimenin ahvâl-i mebsûtadan dolayı dûçâr oldukları bir hâl-i ye's ve nevmîdî îcâbâtından idüğü kendisince dahi tasdîk olunacağı ümîdinden bulunduğum yolunda amiral-i mûmâ-ileyh vâki' olan ifâdât-ı âcizâne-min maslahat ve hakkâniyete makrûniyeti i'tirâf ile berâber ahâli-i Müslimenin dûçâr oldukları dâ'ire-i ıztırâb hakkında bundan bir kaç mâh mukaddem devlet-i metbû'asına dahi izâhât-ı lâzime i'tâ eylemiş olduğunu ve istenilir ise ol bâbda yazdığı raporlar müsveddelerinin çâkerlerine göstermeye müheyyâ bulunduğunu ilâveten beyân eylemiş ve bundan mükâlemeye hitâm verilmiş olduğu ma'rûzdur.

Fî 27 Ağustos sene [1]314

Girid Vâli Vekili

İsmail Hakkı

BOA. HR. SYS. 500/1, belge sıra nu. 46

94

YENİŞEHİR'DE MÜSLÜMANLARIN ÇEŞİTLİ BAHANELERLE TUTUKLANDIKLARI VE GÖÇE ZORLANDIKLARI

[Yenişehir'de Müslüman ahaliye yapılan baskı ve zulmün gün geçtikçe artarak devam ettiği, Müslüman ve Yahudi bir çok şahsın hapisbanelerde tutuklu bulunduğu; mahkemelerin Yunan emellerine alet olduğu ve bu emelleri tasdik etmekten başka bir işe yaramadıkları; kanunları işlerine geldiği gibi tatbik ettikleri, uydurma bahanelerle Müslüman ahaliyi tutuklattıkları, mahkemelerin kasıtlı olarak yalnız çarşamba günleri çalıştırıldığı, böylece Yunan emellerini gerçekleştirmek ve Müslümanları asılsız bahanelerle tutuklattırıp

*baskı altında tutarak Yunanistan'ı terketmeye zorladıkları hakkında
Yenişehir Şehbenderliği'nin tahrirâtı.]*

3 Ekim 1898

*Yenişehir Şehbenderliği'nden Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne vârid olan
fî 21 Eylûl sene [1]314 târihli tahrîrâtın sûretidir.*

Devletlü efendim hazretleri,

Ma'lûm-ı âlî-i nezâret-penâhîleri buyurulduğu üzere Yenişehir'de muvâsalat-i bendegânemle evvel ve âhir vukû' bulup tevârîh-i muhtelifede arzedilen ahvâl-i mü'essife ber-devâm ve el-yevm habshânede İslâm ve Yahûdîden bir çok eşhâs mevkûf olup şu hâle evvelce hey'et-i bidâyetle müdde'î-i umûmîliği tarafından ta'arruza meydân verilerek hey'et-i istînâfiyyenin vürûduyla bu gibi vukû'âtın önü alınacağı zannolunduğu ve sâlifü'z-zikr istînâf müdde'î-i umûmîsinin vermiş olduğu va'd-ı şifâhî dahi bunu mü'eyyed bulunduğu hâlde işbu hey'et dahi bidâyet karârını tasdîkden başka bir iş görmemiştir. Ve'l-hâsıl buradaki bidâyet mahkemesi me'mûrîni niyyât ve harekâtlarını nizâm ve kânûna istedikleri gibi bi't-tatbîk ehl-i İslâmı hiç bir vicdânın kabûl etmeyeceği sûretde bir takım tehî-dest serserîlerin müfteriyâtına ihâle-i sem'-i i'tibâr ederek taht-ı tevkîfe almakda ve bu bâbdaki teşvîk ve iğrâzına nazar-ı müsâmahe ile bakmaktadır. Bu yolda tevâlî eden mu'âmelât-ı gayr-i lâyıkânın mu'âhede-i kat'iyye-i sulhiyyenin beşinci mâddesinde musarrah afv u umûmî cümlesinden ma'dûdiyeti tabî'î iken esnâ-yı harbde zâyî' olan emvâl-i emîriyyeyi hukûk-ı şahsiyye gibi telakkî ederek evvelce olduğu gibi bu kerre dahi varaka-i sahîha sirkati bahânesiyle mâh-ı hâlin ikisinde tahliye edilen eşrâf ve Gâzî Tarhân ahfâdından Ömer Bey'le ashâb-ı servetden İbrahim Ağa vesâ'ire tevkîf edilmiş ve bir gece habsden sonra sebîlleri tahliye kılınmış ise de diğerleri el-hâletü hâzihi mevkûf bulunmuşdur. Şu hâlde berây-ı ma'lûmât beyânıyla berâber şunu dahi arzedirim ki el-yevm Yenişehir Habshânesi'nde edyân-ı muhtelifeden yüz elliye mütecâviz mevkûfînin icrâ-yı muhâkemesi –çünkü hey'et-i bidâyetin usûlen yalnız çarşanba günleri ictimâ'ı mukarrer ve her ictimâ'ında ancak iki ve nihâyet üç da'vânın ru'yet olabildiği meşhûd ve mevkûfînin miyânında müte'addid cürm ü cinâyetle mevkûf bulunanlar dahi bulunduğu cihetle– iki seneye muhtâc idüğinden bu hâle nazaran ahâli-i İslâmiyyenin bir çok müddet habshânede kalacakları anlaşılmaktadır. Binâ'en-aleyh mahkeme-i bidâyetin harekât-ı nâ-becâsının şimdiye kadar men' edilmemesi hükûmet-i Yunaniyye'nin bi'l-hâssa muvâfakatı munzam bulunduğundan isbâta kâfi görüleceği gibi hükûmet-i mezkûrenin

sâlifü'l-arz harekât-ı nâ-becâsıyla ahâli-i İslâmiyyeyi ezmek ve bu sûretle kendiliklerinden Teselya kıt'asını terketdirmek maksad-ı yegânesinden ibâret olduğu nezd-i dekâyık-vefd-i devletlerinde ma'lûm ve müsellemler olduğuna nazaran îfâ-yı muktezâsı menû-tı re'y-i âlî-i cenâb-ı âsaf-ı ekremîleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

BOA. HR. SYS. 1673/4, belge sıra nu. 95

95

YENİŞEHİR VE KARDİCE'DE MÜSLÜMANLARIN BASKI ALTINDA TUTULARAK GÖÇ ETTİRİLMEMEYE ÇALIŞILDIĞI

[Yenişehir ve Kardice'de haksız yere tutuklanan Müslümanlardan çoğunun tahliye edildiği, ellerindeki menkul ve gayri menkul mallarına hacizler konduğu; pazar günleri kiliseden, akşamları da meyhanelerden çıkan Hristiyanların Müslümanlara çeşitli hakaretler ettikleri ve entrikalar çevirdikleri; mallarını ellerinden almak veya bu bahane ile birşeyler koparmak için çeşitli tuzaklar ve hileler tertipledikleri, mahkemelerde Müslümanlar aleyhine çeşitli davalar açtıkları, böylece Müslümanları madden ve manen yıldırıp göçettirmeye çalıştıkları hakkında Tırhala Şehbenderliği'nin tahrirâtı.]

21 Kasım 1898

Tırhala Şehbenderliği'nden vârid olan fî 9 Teşrîn-i Sâni sene [1]314 târihli tahrîrâtın sûretidir.

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Hükûmet-i Seniyye cânib-i âlîsinden ittihâz buyurulan tedâbîr-i sâ'ibe ve hekîmâne sâyesinde Yenişehir ve Kardice'de bi-gayr-i hakkın mevkûf bulunan mu'teberân-ı İslâmiyyenin ekseriyyetini teşkîl eden kısmı tahliye olunmuş ise de emvâl-i menkûle ve gayr-i menkûleleri üzerine haczler vaz' olunmakdan ve bu aralık bu mu'âmele üzerine şiddet ibrâz edilmekten geri durulmamaktadır. Pazar günleri kiliseden çıkdıklarını ve geceleri meşgûliyyet-i yevmiyyeden kurtulduklarını müte'âkib meyhâne köşelerinde İslamlar aleyhine tertîb-i fesâd etmekle vakit geçirmekde ve entrikalar çevirdikçe ve mûceb-i istifâde olacak desîseler buldukça iftihâr etmekde ve partizanlık beliiyesine gerdân-dâde olan

me'mûrîn-i adliyyenin mazhar-ı himâyeleri olmakda bulunan Yunanlılar, muhârebe-i zâ'ile üzerine arz-ı millîlerini istifâde-i şahsiyyeleri ile mezcederek her dürlü desâ'is-i mel'ûnâne icrâsından geri kalmıyor. Mağlûbiyetlerinin intikâmını ellerinde esîr kalmış olan dîndâşlarımızdan almak, onları ma'nen ve mâddeten mahv ve inkirâz-ı dâverîlerine sevk etmekle mütelezziz oluyorlar. Mehâkim-i Yunaniyye'nin bu bâbda gösterdiği suhûlet nazar-ı dikkat ve i'tibâra alındığı takdîrde galib millet efrâdının mağlûb Yunan kavminden çekdikleri Mezâlim, pîş-i nazar-ı te'emmüle alındığı takdîrde bugünkü gördüğümüz sûz-güzâr mu'âmelâtın devâmına mahal kalmayacağı ve şu kadar ki tazyîkler, tahkîrler, denâ'etler netîcesinde milletdaşlarımızın büsbütün girdâb-ı sefâlet ve perîşânîye sevk olunacağı ve bunu müte'âkib nâle-i vâfikân içinde dağılmağa mecbûr olacakları anlaşıyor. Evvelce arz olunduğu üzere değil Yenişehir'de, Tırhala ve Kardice'de de bu mü'ellim vukû'âtlara tesâdüf olunmakda, Müslimânların ellerinde bulunan emlâkları, familyalarının bir senelik i'âşesine medâr olacak olan mahsûlleri, daha doğrusu menkûl ve gayr-i menkûl emvâlleri üzerine hacizler vaz' olunmakda bulunduğu el-ân görülmektedir. Servet ü sâmân nâmına hiç bir şey'e mâlik olmayan bir Yunanî diğer millettâşlarını taklîd ederek meydân-ı müsâbakaya atılmakda, kuvve-i hayâliyyesinin istî'âb edemiyeceği derecede zarâr u ziyâna uğradığını beyân ederek mağdûriyetini iltizâm ettiği zâta kâğıtlar teblîğ etmektedir. Evvelce Tırhala, Kardice'de bu nâ-revâ mu'âmelâta hedef, Mezâlime giriftâr edilen İslamların esâmîsi birer birer ta'dâd ve dûçâr edildikleri zarâr u ziyânlar ortaya vaz' olunarak nazar-ı merhamet ve şefkat-i nezâret-penâhîlerini celbe müsâra'at olunmuş idi. El-yevm işleri mehâkimde sürünceme[de] kalmış olan Müslimânlara giriftâr oldukları Mezâlim, gördükleri tahkîrât yetişmiyormuş gibi ahlâksız ve hissiyâtdan mahrûm Yunanlılar gözlerini dikdikleri mâllarını ellerinden alabilmek veya hiç olmazsa bir müsâleha teklîf ederek istediklerini istihsâl etmek üzere onları bir derece daha meşgûl etmeğe, mehâkime mürâca'ata mecbûr eylemeğe sarf-ı mesâ'î etmektedirler. Tırhala'da Nimeti Bey-zâdelerin, akl-ı selîmin kabûl edemiyeceği bir sûretde edilen tekâlîf üzerine giriftâr edildikleri mesâ'ib bugün bütün emvâl-i menkûle ve gayr-ı menkûlelerinin taht-ı hacze alınmasını îcâb ettirmiş ve idâre-i Osmâniyye zamânında burada bulundukları bir kabâhat gibi gösterilerek kendilerinden takrîben iki yüz bin drahmi kadar zarâr ve ziyân da'vâ edilmekde bulunmuşdur. Diğerlerini haczleri de hep bu sûretle ta'addüd ve tenevvü' ve tezâ'uf etmekde olduğu gibi Kardice'de bulunan ve el-yevm kemâl-i havfle sokağa çıkabilmekde olan İslamların emvâlleri üzerine bu on sekiz kişi içinden Bekir İsmail Malta'nın satılmak

içün müşterisi çıkmış olan evini haczetmiştir. İttihâz buyurulan tedâbîr-i ma'delet-pîrâ yalnız mevkûfinin tahliyesine münhasır kaldığı takdîrde bu sûret ahâli-i İslâmiyyenin emvâl ve emlâklarını haczden kurtarmak için mahkeme köşelerinde sürünmelerini îcâb etdireceği ve galib bir hükûmet mukâbele-i bi'l-misl kâ'idesini bu sûretle dûçâr-ı Mezâlim olan zavallı milletdaşlarımızın emvâl ve emlâklarının tahlîfe de teşmîl eylediği takdîrde elbet semere-bahş olacağı ve bu nâ-revâ mu'âmelâta hedef olan bî-çâre Müslimânları ma'nen ve mâddeten merbûtiyetlerini i'lân etmekden çekinmedikleri, makâm-ı hilâfet-i mukaddeseye isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyeye ve aksi takdîrde mahv ve inkırâz-ı dâv[er]îlerine sevkeyleyeceği bî-iştibâh bulunmuş olmağla. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 1673/4, belge sıra nu. 100

96

GİRİT'TE HİRİSTİYANLAR TARAFINDAN MÜSLÜMANLARA MEZÂLİM YAPILDIĞI VE GİRİT'İN İŞGALİNDEN ÖNCE MÜSLÜMANLARA GÜVENCE VEREN DEVLETLERİN BUNA SEYİRCİ KALDIKLARI

[Girit'te bulunan Müslüman abalının büyük bir kısmı Girit'in işgalinden sonra Hıristiyanlarla birlikte çalışmak ve barış içerisinde yaşamak üzere orada kalmışken, Hıristiyanlar tarafından kendilerine yapılan baskı ve zulmün her geçen gün giderek arttığı; İsfakiye'de sebepsiz yere dört Müslümanın öldürüldüğü; arazilerinin çok düşük fiyatla Hıristiyanlara sattırılmaya çalışıldığı, asıl maksatlarını gerçekleştirmek için Müslümanları Girit'i terke zorladıkları; hayatlarının gün geçtikçe tehlikeye girdiği ve Girit'in işgalinden önce Müslümanları himaye edeceklerine dâir taahhütte bulunan devletlerin harekete geçerek Müslümanlara yapılan baskı ve zulmün önüne geçmelerini talep eden ve mevcut durum ile kendilerine yapılan Mezâlimin son bulmasını isteyen Girit ahalisinin Hanya'daki Düvel-i Erbaa genel konsoloslarına, padişaha ve Roma'daki Düvel-i Erbaa sefirlerine gönderdikleri protestonun tercümesi.]

1 Temmuz 1902

Bâb-ı Âlî

Tercüme Odası

Numara: 116

Fî 2 Temmuz sene 1318

Hâriciye Nezâreti'ne 23 Haziran sene [1]902 târihiyle Atina Sefâret-i Seniyyesi'nden vârid olan 245 numaralı tabrîrâtın tercemesidir.

Dünki târihli ve iki yüz kırk dört numaralı telgrafnâme-i âcizâneme zeyldir.

Girid ahâli-i İslâmiyyesi tarafından İtalya Hâriciye nâzırıyla Girid büyük komiserine ve Kandiye'de mukîm Düvel-i Mu'azzama ceneral konsoloslarına îfâ olunan protestonâmelerin sûreti leffen takdîm kılındı. Emr ü fermân.

Girid işlerine bakmak üzere Roma'da müteşekkil Muhtelit Komisyon Re'îsi Mösyö Perpeneti'ye(?) bundan bir müddet mukaddem işbu istid'ânâmemizi i'tâyâ bâdî olan aynı esbâbı zât-ı asîlânelerine bir istid'ânâme irsâl eylemişdik. Girid ahâli-i İslâmiyyesinden kısm-ı a'zamı çalışmak ve Hıristiyân hemşehrîlerimizle berâber sükûn ve âsâyişle imrâr-ı hayât eylemek üzere arâzimizde kalmış isek de ma'a't-te'essüf küllü yevm Hıristiyânlar tarafından envâ'-ı Mezâlim ve ta'addiyât ve münâza'ât ve i'tisâbâta dûçâr oluyoruz. Hemşehrîlerimiz hakkımızda husûmetde devâm ile bizi hasârât-ı mühimmeye giriftâr ediyorlar. Bundan bir kaç gün mukaddem Kismo kazâsına muzâf Sasalu karyesi ahâlisinden yetmiş yaşında Mehmed Ali İbrahim nâmında bir köylü mechûlü'l-ahvâl bir takım Hıristiyânlar tarafından bilâ-sebebe o mertebe darbedilmişdir ki vücûdunda gâyet vahîm cerîhalar açılmış ve etibbâ hayâtından kat'-ı ümîd etmişlerdir. Daha buna mümâsil nice mugâyir-i kânûna ve insâniyyet-i ahvâle küllü yevm müsâdif olmakdayız ki te'yîden li'l-müdde'â burada bunları zikredebiliriz. Bugün İsfakiye'de dört nefer Osmanlı gencinin katli keyfiyeti hakkımızda revâ görülen mu'âmelât-ı şedîdeden dolayı giriftâr olduğumuz ye's ve fütûru teşdîd etdi. Mezkûr cinâyetin hülâsâsı şundan ibâretdir. Haziranın üçüncü günü iki kıt'a Osmanlı yelken sefînesi kereste yükletmek üzere İsfakiye'de Aya-Rumeli koyunda lenger-endâz olmuşlar idi. Haziranın beşinci günü mezkûr sefînelerin kapudanlarıyla üç nefer tâ'ife sâhile çıkarak yerli ahâli-i Hıristiyâniyyeden birkaç hamalın mu'âvenetiyle kereste nakline başladıkları esnâda civârdaki küçük tepelerin birinden bir tüfenk endâht edilmiş ve hamallar cümleten firâr eylemişlerdir. Kapudanlarla tâ'ifeler dûçâr oldukları hayret u istiğrâbdan kendilerini kurtarmağa vakit bulmadan sâhildeki tepelerden birçok tüfenk atılmış ve kapudanlardan biri orada maktûl

düşmüştür. Diğer kapudanla üç tâ'ife sandallara şitâb eylemişler ise de denize atlayarak hayâtını tahlîse muvaffak olan bir tâ'ife müstesnâ olmak üzere bunların da cümlesi katl u itlâf edilmişlerdir. Bilâ-sebeb îkâ' edilmiş olan işbu cinâyet-i fecî'a cezîre ahâli-i İslâmiyyesini giriftâr-ı ye's eylemiştir. Cezîre me'mûrînin bu hâdise hakkında vazîfelerini îfâ edecekleri maznûn ise de mütecâsirînin te'dîbinde lüzûmu derecesinde şiddet gösterilmeyeceğini –ba'zı esbâba mebnî– tahmîn eylemekdeyiz. Girid ahâli-i İslâmiyyesi hakkında revâ görülen bu ta'addiyâtın sebep-i yegânesi emlâk ve arâzîmizi mesâkinimizi kendilerine pek dûn bir fî'âtle fûrûht veyâhûd maskat-ı re'simiz olan cezîreden ile'l-ebed müfâarakatle emvâlimizi terkeylemeğe bizi mecbûr etmek maksad-ı denâ'etkârânesinden ibâret olduğu bizce mütehakkıktır. Asâkir-i Osmâniyye Girid'i tahliye eyledikleri zamân Düvel-i Erba'a-i Zâmine asâkiri Girid'de kalan ahâli-i İslâmiyyenin hayât ve menâfi'ini vikâye ve sıyânet eylemek ta'ahhüdüyle Asâkir-i Osmâniyye'nin yerine gelmişlerdi. Binâ'en-aleyh insâniyet, medeniyet, adâlet ve bize mu'âvenetde bulunmak üzere Hükûmet-i Seniyye'ye verilen mevâ'id nâmına dûçâr olduğumuz işbu şâyân-ı te'essüf ve tâkat-fersâ ahvâle bir nihâyet verilmesini zât-ı asîlânelerinden ricâ eder ve hissiyât-ı âdilâne ve hayr-hâhânenize ilticâ eyleriz. Beyân.

(Umûm tarafından imzâ edilmiştir.)

Diğer protestonâmenin tercemesidir.

Kandiye'ye ilticâ eden ahâli-i Müslime ile orada mukîm bulunan Müslimânlar Haziranın sekizinci pazar günü Hünkâr Câmi'inde ictimâ' ederek mevâdd-ı âtiyyeye karâr vermişlerdir. Şöyle ki: Girid ahâli-i İslâmiyyesi İsfakiye'de bilâ-sebeb îkâ' edilen ve dört Müslimânın katlini intâc eden cinâyeti kemâl-i nefret ile telakkî kendilerine karşı bir zamândan beri ba'zı Hıristiyanlar tarafından ibrâz edilen husûmetden husûsiyle şehirlerden uzak mevâki'de sâkin ahâli-i İslâmiyyenin hedef oldukları her gûne sû'-i mu'âmelâtdan dolayı kat'iiyen protesto ile Girid'i hîn-i işgâllerinde ahâli-i İslâmiyyeyi himâye etmeği ta'ahhüd eden devletlerin sûret-i mü'essirede tesâhubunu taleb ederler ve zîrde vâzı'ü'l-imzâ zevâtdan mürekkeb komisyonu jorja ve bir sûret-i musaddakasını da Girid'deki Düvel-i Mu'azzama ceneral konsoloslarına i'tâya me'mûr eylerler.

Mehmed Behçet

İbrahim Kavur-zâde

Softa-zâde

Ahmed Kondur-zâde

Hasan Zeki

Ali Bıçakçı-zâde

İşbu protestonâmenin diğer bir sûret-i melfûfesi dahi aynı me'âlde olup yalnız son fıkra "Zîrde vâzi'ü'l-imzâ zevâtdan mürekkeb komisyonu işbu istid'ânâmeyi Hanya'daki Düvel-i Erbâ'a-i Zâmine ceneral konsoloslarına ve atebe-i ulyâ-yı hazret-i pâdişâhîye ve Roma'daki Düvel-i Erba'a-i Zâmine süferâsına iblâğ ve îsâle me'mûr eylerler" sûretinde muharrerdir.

BOA. HR. SYS. 508/1, belge sıra nu. 64-68

97

**KANDİYE'DE HÜNKÂR CAMİSİ'NİN BAHÇESİNE MERKEZÎ HÜKÛMET
TARAFINDAN KANUN VE HUKUKA AYKIRI OLARAK MÛZE İNŞAATI
YAPILMAKTA OLDUĞU**

[Girit'te mahallî hükûmetçe yapımı düşünülen müze binası için Meclis-i Umûmî'ye verilen bir teklif ile Kandiye kasabasındaki Hünkâr Camisi'nin bahçesinin inşaat mahalli olarak hükûmete terkedilmesi isteğinin Evkâf İdaresince geri çevrilmesine rağmen, hükûmetin kanun ve usule aykırı olarak cami bahçesinde müze inşaatına başladığı belirtilerek Müslamanların kutsal mekânı yanında ve Evkâf İdaresince yönetilen bir yerde zorla böyle bir inşaatın yapılmaması ve Müslümanların hukuklarının çiğnenmesine müsaade edilmemesi için gerekenin yapılması hakkında Kandiye Müfettişliği'nin tabiriatı.]

18 Ağustos 1903

Kandiye Müfettişliği'nden vârid olan fî 5 Ağustos sene [1]319 târihli tahrîrâtın sûretidir.

Girid hükûmet-i mahalliyyesince inşâsı mutasavver müzehâne için bu sene Meclis-i Umûmî'de vâki' bir teklîf, indî ve gayr-ı nizâmîye istinâden cennet-mekân Fâtih Sultân Mehmed Hân hazretlerinin nâm-ı âlîsine mensûb ve Hünkâr ismiyle müştehir ve ma'rûf olup Kandiye kasabası dâhilinde vâki' feth-i mukaddes-i hâkânîden beri ma'bed-i İslâm bulunan câmi'-i şerîfin pîşgâh ve medhalinde kâ'in harem ve bâğçesi mahall-i inşâ'ât intihâb olunarak orasının inşâ'ât-ı mezkûre için hükûmete terk ve i'tâsı resmen Evkâf İdâresi'ne teklîf olundukda mahkeme-i şer'iiyenin sicillât-ı mu'teberesinden tevârîh-i kadîme ile mukayyed fermân-ı âlî ve kuyûd-ı sahîha-i sâ'ire gibi şâyân-ı ihticâc bir çok

vesâ'ik-i kadîme nâtık olduğu üzere câmi'-i şerîf-i müşârun-ileyh işbu harem ve bâğçesiyle berâber müstakillen feth-i hâkânîden beri cemâ'at-ı İslâmiyyeye â'id Evkâf İdâresince idâre olunageldiğine ve işbu müddet-i medîde zarfında kimse tarafından müdâhale ve ta'arruz vâki' olmadığı derkâr olduğuna ve mahall-i mezkûredeki evkâfın hukûk-ı mâlikiyyet-i kânûniyyesinin nez' ve tazyî' etdirecek, arada bir mûcib-i meşrû' olmadığına ve vech-i meşrû' üzere mine'l-kadîm bilâ-mâni' cemâ'at-ı İslâmiyyenin tasarruf ve idâre edegeldiği gibi mahall-i mezkûrun şu hâlde dahi zi'l-yedd-i meşrû'u ve sâhib-i müstakilli Evkâf İdâresi bulunduğuna binâ'en teklîf-i vâki' Evkâf Meclis İdâresince defa'ât-ı müte'addide reddolunmuş ise de hükûmet serdedilen işbu delâ'il-i meşrû'aya havâle-i sem'-i i'tibâr etmeyerek cebren ve tegallüben orada inşâ'ât-ı mutasavverenin icrâsına teşebbüs etmiştir. Kavânîn ve nizâmât-ı mahalliyyenin dahi hilâfında icrâ olunagelen tecâvüzât-ı ma'rûza umûm düvel ve akvâm-ı mütemeddidenin şâyân-ı hürmet ve takdîs görmekde olduğu hukûk-ı vakfiyye ve mü'essesât-ı dîniyye-i pâ-mâl edegeldiği ve burada vâki' sâ'ir cevâmi' ve mesâcid ve hayrâta îrâz sirâyetiyle sû'-i emsâl olacağı bedîdâr olduğundan başka hâkân-ı müşârun-ileyhin nâm-ı celîline mensûb olan câmi'-i şerîf-i mezkûrun Hudâ-nekerde bi'l-âhire ma'bed-i evsân olmasını mü'eddî olacağından işbu mehâzîre meydân birağılmamış olmak üzere âlem-i İslâmiyyetin hukûk-ı meşrû'a-i mukaddesesini müdâfa'a ve himâye buyurulan südde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâh-i a'zâmîye ilticâdan başka tevessül edilecek buraca bir çâre kalmamış olmağla müdâhale-i vâki'anın men'iyle işbu hukûk-ı vakfiyye-i milliyyemizin muhâfazası emrinde muktezâ-yı hâlin îfâsına müsâ'ade-i aliyye-i nezâret-penâhîleri şeref-şâyân buyurulmak bâbında takdîm-i arîza-i dâ'iyâneme mücâseret kılınmıştır. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 508/1, belge sıra nu. 103

98

**HASAT MEVSİMİNDE YUNANİSTAN'A GİDEN AMELELERİN DÖNÜŞTE
YUNAN ASKERLERİ TARAFINDAN TAHKİR EDİLDİĞİ VE BİR
KISMININ YARALANDIĞI**

[Hasat mevsiminde Yunanistan'a giden ve şimdi geri dönmek üzere Milona'ya yakın bir mevkiye kadar gelen bin kadar Osmanlı amelenin önüne Yunan askerlerinin çıkararak Müslüman olanlarını ayırıp üzerlerini aradıktan sonra çeşitli hakaretlerde bulundukları, bazılarını süngü ile yaraladıkları ve korkudan birçok amelenin

*ortadan kaybolduğu hakkında Alasonya Kaymakamlığı'ndan
Yenişehir Şehbenderliği'ne gönderilen tahrirat.]*

28 Haziran 1909

*15 Haziran sene [1]325 târihli ve 158 numaralı Alasonya Kaymakam
lı-ğı'ndan Yenişehir Şehbenderliği'ne mevrûd tahrîrâtın sûretidir.*

Berây-ı hasad Yunanistan'a azîmet edüp avdet etmekde bulunan ve Milona'ya karîb bir mevki'e kadar takarrüb eden bin kadar Osmanlı amelenin önüne şehir-i hâl-i Rûmî'nin on dördüncü günü o civâr karakol efrâdından beş nefer Yunan askeri çıkup Müslimânları tefrîk üzerlerini taharrî etdikden sonra kendilerini tahkîr ve darb ve ba'zılarını süngü ile cerh ve tehdîd eyledikleri ve tehdîd netîcesi olarak Kayalar ahâlisinden bir çocuğun orada vefât ve ba'zı kesânın nâ-bedîd olduğu ve akîbinde Tırnova'dan bir efzûn bölüğü bir zâbit ile vürûd edüp bir hayli tahkîkâtdan ve taharriyâtdan sonra mevcûd olanların azîmetlerine müsâ'ade edildiği ve Kozana'nın Koçematlı ve Şahinler karyeleri ahâlisinden Mehmed Sa'âdet ve Topal Salih mecrûh oldukları hâlde geldiklerine dâ'ir jandarma bölük kumandanlığından verilüp bir sûreti matviyyen takdîm kılınan jurnalde ifâde olunmuş ve husûs-ı mezkûr buraca çirkin bir sûretlere in'ikâsı ile fevka'l-âde sû'-i te'sîr ve heyecânı mûcib olmağla iktizâsının îfâ ve keyfiyetin emr ve inbâ buyurulması bâbında.

BOA. HR. SYS. 1624/1, belge sıra nu. 4

99

*PARGA'YA GİTMekte OLAN KAPTAN ŞABAN'A AİT KAYIĞIN
YUNAN ASKERLERİNCE ÇEVİRİLDİĞİ VE YOLCULARIN
EŞYALARININ GASPEDİLDİĞİ*

[Parga'ya gitmekte iken Yunan askerleri tarafından Osmanlı sularında silah zoruyla geri çevrilen ve içindeki yolcularla birlikte Yunda'ya nakledilen kayıkta bulunan Kaptan Şaban ve Mehmet Tahir'in tahkir edilerek şiddetli bir şekilde dövülmeleri ve yolcuların eşyalarının askerler tarafından gaspedilmesi olayıyla ilgili olarak gerekenin yapılması konusunda Yunanistan Konsolosotası'na tebligatta bulunulduğu, Hariciye Nezaretince de gerekenin yapılması hakkında Preveze Mutasarrıflığı'nın telgrafı.]

10 Ağustos 1910

Telgrafnâme
Yanya
Numara: 12592

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Preveze Mutasarrıflığı'ndan alınan telgrafnâme sûreti zîrde arzolunur.

Yunan efzûn efrâdının tecâvüzât ve tahkîrâtına karşı zâbitiyle neferâtın şiddetle cezâlandırılması lüzûmu Yanya Yunan Konsolatosu'na da resmen teblîğ olunmağla nezâret-i celîlelerince de muktezâsının îfâ ve inbâsı mütevakkıf-ı re'y-i âlî-i nezâret-penâhîleridir.

Fî 28 Temmuz sene [1]326

Yanya Vâlisi Vekili
Kumandan
Mustafa

Sûret.

Cum'a gecesi sa'at birde Parga'ya gitmekde iken Yunan'ın Yunda Karakolu efrâdından yirmi el silâh atmak sûretiyle Osmanlı sularında yedi efzûn neferi tarafından çevrilen Kapudan Şaban'ın kayığı ve içerideki yolcuları Yunda'ya nakledilmiş ve kayıktan çıkarılan Kapudan Şaban ile Mehmed Tahir'in efzûn efrâdı tarafından tahkîr ve şiddetle darbolundukdan sonra beş sa'at mütemâdiyen çınar ağacına bağlanmış ve yolculardan Pargalı Necib'in kettândan ma'mûl yedi arşın elbise kumaşı ve Haydar Musa'nın iki çift kundurasıyla iki cezvesi ve Kamil Muhtar'ın otuz arşın yerli pamuk bezi ve Mehmed Tahir'in gümüşden ma'mûl sa'atı ile yarım kösteği ve Tanaş Golaberi'nin Preveze'den mübâya'a etmiş olduğu bir takım eşyâsı efrâd-ı merkûme tarafından gasbolunduğu liman riyâsetiyle Parga Müdîriyeti'nden bildirilmesi üzerine mütecâsirlerin hemân te'dîb ve eşyâ-yı mağsûbenin istirdâdı ve ba'demâ bu gibi ahvâl-i mü'essifeye meydân verilmemesi ve muhâlif-i ahd u usûl mu'âmeleye cür'etden nâşî karakol zâbitinin müddet-i kalîle zarfında tarziye i'tâsına mecbûr edilmesi lüzûmu Yunan Konsolotası'na bildirilmiştir. Vilâyet-i celîlelerince de bu bâbda lâzım gelen mu'âmelenin îfâsına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur.

BOA. HR. SYS. 1624/31

*KIBRIS'TA RUMLARIN KOMİTELER KURARAK MÜSLÜMANLARA
KARŞI SALDIRILARDA BULUNDUKLARI VE YUNAN EMELLERİNİ
GERÇEKLEŞTİRMEK İSTEDİKLERİ*

*[Kıbrıs'taki Rumların hükûmete karşı muhalefet ve engelleme-
lerini gün geçtikçe artırdıkları; Meclis-i Kavânîn'in sâbık azaları ve
ruhanî reislerden oluşturdukları komitenin halkı ihlal ve Yunan
emellerini gerçekleştirmek için kazalarda ve köylerde dahi şubeler
açıp mitingler tertip ederek Müslümanlar ve mevcut hükûmet aleyhi-
ne propagandalar yaptıkları, bunun da eşkiyâya cesaret verdiği;
Rum nüfusun çoğunlukta olduğu köylerde camilerin basılarak tahrip
edildiği; Müslümanların katledildiği; Larnaka, Limason, Magosa ve
Girne'deki köylerde Rumların yaptığı saldırılardan dolayı Müslü-
manların artık tahammül edemeyecek dereceye geldikleri, bu nedenle
gerekli tedbirlerin alınması ve saldırıların önlenmesi hakkında
Kıbrıs kadısının arzı.]*

6 Receb sene [1]330 (21 Haziran 1912)

*Meclis-i Kavânîn a'zâ-yı Müslimesi taraflarından Başkomiserliğe takdîm
olunan fî 15 Mayıs sene [1]912 târihli arîza-i müştereke sûretidir.*

Rum vatandaşlarımız, idâre-i hükûmet-i hâzıraya karşı ahîren ittihâz
etdikleri tavr ve vaz'-ı muhâlefetkârânenin dâ'ire-i hudûdunu günden güne tevsî'
ve Rum matbû'âtının i'lânı ve fi'liyât ile de sâbit olduğu üzere bütün bu harekât-ı
muhâlefetkârâne-yi sevk u idâre için sâbık kavânîn a'zâlarıyla rü'esâ-yı
rûhâniyyeden mürekkeb merkezî bir komite te'sîs ve kazâlarda dahi şu'beler
teşkîli ile halkı ihlâl ve makâsıd-ı gayr-i meşrû'alarının istihsâli için köyleri devr
ve teşvîkât-ı mütemâdiyyede bulunarak umûmî mitingler akd ve İslamlar ve
hükûmet aleyhine siyâsî nutuklar îrâdıyla heyecân tevlîd etmekde oldukları ve
Kavalatos (?) gibi bütün fikr ve mevcûdiyetini Yunan propagandacılığına
hasretmiş serserîlerin fa'âliyeti ma'lûm-ı asîlânelerin olacağı âzâde-i iştibâhdır.

Aynı zamânda efkâr ve âmâl-i Yunaniyyelerine karşı mâni'-i kavî teşkîl
eden unsur-ı İslâmın idâre-i aliyye-i vilâyet-penâhîlerinin isâbetini takdîr etmiş
ve biz vekillerin hükûmetce iştirâk-i mesâ'îde bulunması Rumların bir kat daha
hiddet ve infi'âllerini mûcib olduğundan, hükûmete karşı icrâsına gayr-i
muktedir bulundukları muhtelif şedîde-i fi'liyyeyi Müslimânlar hakkında tatbîk

etmeyi muvâfık görmüşler ve hissiyât-ı İslâmiyyeye dokunmak, tecâvüzât-ı lisâniyyede bulunmak, darb ve tehdîd etmek sûretiyle İslamı az köylerde maddî ma'nevî hakârâtda bulunarak programlarının ilk kısmını mevki'-i icrâyâ koymuş bulunuyorlar. Kazâlarda vukû'a gelen ve İslamları müteheyyic bir hâlde bulunduran ahvâli nazar-ı dikkat-i asîlânelerine ber-vech-i âtî arzeyleriz:

1- Larnaka kazâsı Maruni karyesinde bir panayır münâsebetiyle orada toplanan Rumların Müslimânlara karşı vukû' bulan tehdîdât ve tahkîrâtı,

2- Larnaka kazâsında Falagon (?) karyesinde İslamları tehdîd ve tahkîr ve bilâ-sebeb darbetmek ve Devlet-i Aliyye ile İngiltere Devlet-i Fahîmesi'ne karşı tecâvüzât-ı lisâniyyede bulunmak,

3- Magosa kazâsında Baladan karyesinde ahâli-i zükûrun kısm-ı küllîsi tarlalarında işleri ile meşgûl iken Kirikomo(?) karyesinde akdolunan mitingden avdet eden Aktokayası Rumlarından Biricim Gayfar(?) ellerinde Yunan bandıraları olduğu ve köylerine girecek husûsî yolları bulunduğu hâlde bi'l-intizâm Baladan karyesinden geçerek "*Zito Ainos !, Zito Allada !, Kado Armosti ! Kado Turko !*" na'ralarıyla köyde bulunan kadınları müstağrik-ı havf u dehşet bir hâlde bırakmaları,

4- Girne kazâsında Larnaka karyesinde üç-beş hânedan ibâret olan Müslimânları gece köylerini terkederek başka İslam köyüne ilticâyâ mecbûr edecek sûretde cür'etkârâne hareketleri.

Hulâsa efendim, sâ'ir kazâlarda dahî bu gibi heyecânı mûcib ahvâl ve makâsıd-ı siyâsiyye-i Yunaniyye hasebiyle vukû'a gelmekte olan ve bütün bu ahvâle nazaran hâl-i heyecânda bulunan Müslimânların sabr u sükûnu muhafaza edemeyecek bir raddeye gelebilmesi ve şimdiye kadar vukû' bulan ve bundan sonra da vukû' bulacağı der-kâr olan nasihatlarımızın gûş-ı kabûle alınamayacağı ihtimâline mebnî her hâlde iyi netîceler vermeyeceği âşikâr olan heyecân-âmîz teşvîkât ve tahrîkâtın bir an evvel men'ini sûret-i mahsûsada istirhâm eyleriz. Efendim.

Kıbrıs Kadılığı

Aded: 76

Huzûr-ı Sâmi-i Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı dâ'î-i kemîneleridir,

Meclis-i Kavânîn'in ta'tîli münâsebetiyle başkomiser ile mülâkât eden a'zâ-yı Müslime sûreti melfûf lâiyhayı müşâru'n-ileyhe bi'l-i'tâ münderecât-ı

mahkiyyesi hakkında hükûmetin nazar-ı dikkatini celbile tedâbîr-i lâzime ittihâzını taleb eylediklerinin berây-ı ma'lûmât arz u iş'ârına ictisâr kılındı. Ol bâbda ve kâtibe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 4 Cumâde'l-âhire sene [1]330

Fî 7 Mayıs sene 1328

Ed-dâ'î

Kıbrıs Kadısı

Ali Rıfat bin Ali Niyâzi

Bâb-ı Âlî

Hâriciye Nezâreti

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Kayd Numarası: 2648/483, 2687/496, 2695/497

Târih: 5 Haziran sene [1]338

***Hulâsa:** Kıbrıs'ın ba'zı kurâsında abâli-i İslâmiyye hakkında revâ görülen Mezâlîme dâ'ir.*

Londra Sefîri übbebetlü, devletlü Tevfik Paşa hazretlerine

9 Haziran sene [1]912 târihlü ve 251 numaralı tahrîrât-ı âcizâneme zeyldir. Meclis-i Kavânîn'in ta'tîli münâsebetiyle mülâkât eden a'zâ-yı Müslime tarafından Rumların tecâvüzât-ı vâkı'ası hakkında başkomisere bir kıt'a lâyiha bi'l-i'tâ münderecâtı hakkında hükûmetin nazar-ı dikkatini celbile tedâbîr-i lâzime ittihâzı taleb olunmuş olduğunu ve berây-ı tenezzüh Akmanastır ve Veno(?) karyesine azîmet eden Rum İ'dâdî Mektebi talebesinin Mandize(?) karyesine giderek İslam hânelerinin havlılarına girüp silâh atdıklarını ve merkezde sokaklardan gelüp geçen ahâli-i İslâmiyyenin Rumlar tarafından taşlandığını ve postahâne civârında devriye gezmekde olan Polis Mevki' Kumandanı Mistır Derhamhol ile Yüzbaşı Mustafa Şevki Efendi'nin darbedildiklerini ve Limason kasabasında Rumlar bi'l-ictimâ' İslam çarşısına hücûm ve genç bir Müslimânı katleylediklerini ve Rumların ta'addiyât-ı tahammül-fersâsına dâ'ir başkomisere yazılan tezkire ile cevâbının irsâl kılındığını ve Limason hâdisesinin merkeze vürûd eden mekâtîb-i husûsiyyede başka başka mâhiyetde tasvîr ve iş'âr olunması ahâli-i İslâmiyyenin heyecânını mûcib olmasına mebnî başkomiser ile vukû' bulan mülâkâtda cereyân eden mükâlemâtdan bahsile müşârü'n-ileyhe i'tâ olunan takrîr sûretinin de îsâl edildiğini ve ifâdât-ı sâ'ireyi mütazammın Kıbrıs Kadılığı'ndan makâm-ı sâmi-i Sadâret-penâhî'ye takdîm kılınan yedi kıt'a tahrîrât ile melfûfâtı yine i'âde buyurulmak üzere matviyyen taraf-ı sâmi-i

sefirânelerine tesyîr edildi me'allerine ve Müslimânların rencide edilmelerine mahall bırakılmayacağı hakkında İngiltere Hâriciye Nezâreti tarafından vukû' bulduğu beyân olunan mevâ'id ve te'mînâta nazaran bu husûsda teşebbüsât-ı münâsebe îfâ ve istihsâl olunacak netîcenin inbâsı vâbeste-i re'y-i sâmi-i fahîmâneleridir. Efendim.

Kıbrıs Kadılığı

Aded: 110

Mahrem

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı dâ'î-i kemîneleridir,

Fî 31 Mayıs sene [1]328 târih ve 102 mahrem numaralı arîzaya zeyldir.

Müdde'î-i Umûmî Limeson'a muvâsalat eder etmez komiser ile berâber mahall-i iğtişâş ile Rumların tahrîb etmiş oldukları câmi'-i şerîfi mu'âyene ve cerâ'imîn evrâk-ı tahkîkiyyesini yegân yegân mütâla'a etdikden sonra hâdiseye müte'allik olup polis idâresinin evvelce muhâkemeye sevketmiş olduğu da'vâların sıra programlarını tebdîl etmiş ve vâki' olan talebi vechile Limeson Kazâ Mahkeme-i Adliyyesi evvel be-evvel esnâ-yı iğtişâşda üç Rum tarafından mazlûmen şehîd edilmiş olan Kara Mustafa da'vâsının ru'yetine ibtidâr etmesi üzerine müdde'î-i umûmî mûmâ-ileyh, Bu muhârebe-i dâhiliyye, Mescid Mahallesi'nden başladığını ve mütecâvizler umûmiyetle Rumlardan mürekkeb olup bunlar rastgeldikleri Türklere hücûm ile darb ve cerh ve katletdiklerini ve Türklerin müdâfa'a-i nefisleri için dükkânlarla ve kahvehânelere ilticâ eylediklerini ve Türkler aleyhine olan bu kıyâm – fî 17 Mayıs sene [1]328 târih ve 86 numaralı arîza melfûfu mütâla'a buyrula – gitdikce şiddetini artırarak Rumlar Türklerin ilticâ etdikleri dükkân ve kahvehânelerin pencere ve kapuları kırarak içindeki Müslimânları darb ve cerh ve eşyalarını yağma ve câmi'-i şerîfin kapusu ile pencereleri kırıp tahrîb etdiklerini ve polisin müdâhalesine rağmen birçok sadâlar ile "*Burada polis hükümsüzdür, korkmayınız, burası Yunanistan'dır, Zido Elenos !, Kado Türkiya !*" diye bağırarak ve ellerinde Yunan bandıraları olduğu hâlde memleketi dolaşarak Türkleri aramışlar ve "*Urunuz, öldürünüz kelb Türkleri !*" diye bağırıp çağırarak başlıca sahne-i darb ve cerholan hükûmet devâ'iri meydânlarına gelmişler ve burada şu üç maznûn Berber Kara Mustafa'yı bıçaklarla kasden katleylemişlerdir." deyü teşrîh-i da'vâ etmiş olduğu ve mûmâ-ileyhin işbu iddi'â ve beyânâtı kâmilen Rum zabtiyelerinin huzûr-ı mahkemede ma'rız-ı şehâdetde vâki' olan ifâdeleriyle te'yîd ve tasdîk olunduğu

ve da'vâların tertîb ve ta'kîbi husûsunda müdde'î-i umûmî-i mûmâ-ileyhin kâ'ide-i bî-tarafîye tevîkan ibrâz eylediği ru'yet-i kânûn-perverâne ve mesâ'î-i ma'delet-güsterâne mecrûhü'l-fu'âd olan kulûb-ı İslâmı reyyân ve satvet-i hükûmeti hissetmeğe başlamış olan Rumların kemâl-i havf ü hirâs ile dûçâr-ı ye's ü hirmân eylemekde bulunduğunu ve hâdisenin safha-i cezâ'iiyyesinde birçok esrârın inkişâfî-i mahsûsı ve binâ'en-aleyh evlâdları ve kocaları tecziye edildikce bunların ebeveyn ile kadınlarının ketmetdikleri hakâyık-ı esrârı hiss-i te'essürât ile bi'l-mecbûriyye ifşâ etmeleri siyâsî kulağuzlarına şimdiden vukû' bulmakda olan şetm ve la'net gibi infi'âlâtdan müstedell kaviyyen melhûz bulunduğu şimdi alınan ma'lûmât-ı mevsûke-i husûsiyyeden müstefâd olmaktadır. Ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 4 Receb sene [1]330 ve

Fî 6 Haziran sene [1]328

Ed-dâ'î

Kıbrıs Kadısı

Ali Rıfat bin Ali Niyâzi

Kıbrıs Kadılığı

Aded: 112

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

Ma'rûz-ı dâ'î-i kemîneleridir,

Limason iğtişâş ve ihtilâli hakkında polis mevki' kumandanı tanzîm ve takdîm eylediği umûmî raporunda Türkler üzerine hücum eden Rumları vahşî hayvânlara teşbîh ile bunların atmış oldukları kurşunlardan kendisi dahi ayağından cerhedildiğini yazmış olduğu ve İslamların zararı beş yüz lira tahmîn edilmekde bulunduğu şimdi alınan ma'lûmât-ı husûsiyyeden münfehim olmaktadır. Ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 6 Receb sene [1]330 ve

Fî 8 Haziran sene [1]328

Ed-dâ'î

Kıbrıs Kadısı

Ali Rıfat bin Ali Niyâzi

BOA. HR. SYS. 892/2, belge sıra nu. 58, 64-67

YUNANLILAR'IN MÜSLÜMANLARI GÖÇ ETTİRMEYE YÖNELİK
ZULÜM VE YILDIRMA HAREKETLERİ

[Yunanlılar'ın Müslüman ahaliyi bir an önce göç ettirmek için Siroz ve Selanik dışındaki bütün yerlerde baskı ve zulümlerini arttırdıkları; Siroz Muharebesi'nden sonra sağlam kalan ve Müslüman ahaliye ait olan evlere zorla Rum göçmenler yerleştirilerek eşyalarının gasbedildiği, abalının bir kısmının da komiteci olduğu bahanesiyle haksız yere tutuklandığı; Zelhova kasabasında bulunan Ayşe Hâtun Mahallesi'ndeki câminin Hristiyanlar tarafından tamamen tahrip edilerek enkazının yağmalandığı; Siroz ve Kayalar'da vakıf gelirlerine Yunan Hükûmeti tarafından elkonulduğu; Demirhisar'ın Erne köyünden iki kişinin katledildiği ve Müslüman abalının öldürülmek veya tutuklanmak korkusuyla evlerinden dışarı çıkamadıkları hususlarında Selanik'ten gönderilen Haşmet Hasan imzalı mektup.]

3 Şubat 1914

Selanik'den

Huzûr-ı Vâlâlarına

Muhterem beyefendi hazretleri,

Ahâli-i İslâmiyyenin hicretlerini tesrî' için Siroz kazâsı ve Selanik şehri hârici bulunan bi'l-umûm mevâki'de Mezâlim-i Yunaniyye kesb-i şiddet etmektedir. Şehir dâhilinde de ba'zı ufak tefek hâdiseler vukû' bulmakda ise de adem-i ehemmiyyetine binâ'en zikrden sarf-ı nazar edilmiştir. Vazîfem hasebiyle temâsda bulunduğum taşra ahâlisinden mevsûkan istihbâr etdiğim vukû'âtı arz etmek mecbûriyetindeyim. Siroz muhârebesinden sonra ateşden masûn kalan İslam mahallâtındaki bir çok hânelere cebren Rum muhâciri yerleştirilmiş ve İslamların hânelerinde bulunan eşyâ-yı menkûleleri de mezkûr muhâcirîn tarafından gasbedilmiştir. Hâne ve eşyâlarını istirdâd etmek üzere mahalli hükûmetine mürâca'at edenler ma'a't-te'essüf hiç bir şeye muvaffak olamıyorlar. Ba'zan muvaffak olanlar olsa bile hânesinin tahliye edileceği gün asker tarafından işgâl edildiğini görüyor. Askerin istîâbına kâfî derecede kışlalar bulunduğu hâlde İslam hânelerinin işgâli mahzan ahâli-i İslâmiyyeyi hicret

etdirmek için an-kasdin yapılmış olduğu anlaşıyor. Emâkin-i mukaddeseye de her an tecâvüzât devâm etmektedir. İslamların bir an evvel hicretleri için hâtır u hayâle gelmeyen desîselerle İslamlar ihâfe edilmektedirler. Zâbitân ve askerler Yunanistan'la i'lân-ı harb edildiği takdîrde umûm ahâli-i İslâmiyyenin katli'âm edileceklerini alenen söylemekten çekinmiyorlar. Köylerde İslam hânelerine silâh taharrîsi bahânesiyle duhûl eden zâbitân darb, tahkîr ve tehdîd gibi Mezâlim icrâsından geri kalmıyorlar. İki üç günden beri av tüfenkleri de men' edilmiş olduğundan ruhsat-ı resmiyye ile tüfenkleri bulunanlar bile habshânelere tıklımaktadır. Familyaları yerli Rumlar tarafından evvelce cebren alınan ba'zı kimseler familyalarını tahlîs için hükûmete mürâca'at ettikleri hâlde hiç bir şeye muvaffak olamıyorlar. Siroz'da cemâ'ate â'id bulunan umûm mekâtib-i İslâmiyye Rumlar tarafından gasbedilerek icrâ-yı tedrîsâta bile mübâşeret etmişlerdir. Mekteblerin cemâ'at-i İslâmiyye'ye i'âdesi için resmen hükûmete mürâca'at edildiği hâlde hiç bir netîce istihsâl edilemeyerek hâlî üzere kalmıştır. Her tarafda İslam köylerine cebren muhâcirîn-i İslâmiyye (?) yerleştirilerek, Rum unsurunu takviyeye gayret ediyorlar. On gün mukaddem Zilhova kasabasında Ayşe Hâtûn Mahallesi'ndeki câmi' Hristiyânlar tarafından külliye tahrîb edilerek, enkâzı hânelerine nakletmişlerdir.

Siroz ve Kayalar cihetindeki evkâf-ı İslâmiyye vâridâtı da hükûmet-i Yunaniyye tarafından gasbedilmekde ve Selanik Eytâm akçesi de bir dürlü cemâ'at-i İslâmiyyeye teslîm edilmemekde ve edilmesi de meşkûk bulunmaktadır. Demirhisar'a mülhak Erne köyünde cumartesi gecesini İbrahim Hasan nâmındaki şahıs on yaşındaki çocuğuyla birlikde manliher tûfengiyle hânesinde eşhâs-ı mechûle tarafından katledilmişlerdir. İslamlar kat'iyyen taşraya çıkmağa cesâret edemiyorlar. Çünkü her tarafda asker ve ahâli tarafından tazyîk ve tehdîd edilmektedirler. Komiteci oldukları iddi'âsıyla ba'zı kimseler de bilâ-sebeb Siroz'da taht-ı tevkîfe alınmıştır. Bu sûretle tevkîf edilenler Hüseyin Hüsnü, Ahmed Hüseyin, Davud Cemal, Aydın Tahir, Ragıb Ali, Salih Mehmed, Mehmed Osman, Âsım Ömer, Ahmed Ali, Mustafa Bayram nâm kimselerdir. Tevkîf-hânede hükûmet tarafından ekmek verilmediğinden Siroz Cemâ'at-i İslâmiyyesi tarafından i'âşe edilmektedirler. Kozana'nın Matlı karyesinden olup da bir buçuk seneden beri siyâsî cürümle Selanik Habshânesi'nde mevkûf bulunan zîrde esâmîsi muharrer eşhâs da şâyân-ı merhametdirler; Muhyiddin Osman, Mü'min Bekir, Mustafa Hasan, Hayreddin Şaban, Ferhad. Bunlardan Muhyiddin Osman asâkir-i Osmâniyye'den olup muhârebe esnâsında tevkîf edilmiş, diğerleri de bir gece hânelerinden alınarak bilâ-sebeb habsedilmişlerdir. Kayalar'dan Mavdovalı Kara Hüseyin Halim ile Masar İbrahim, Hayrullah bi-gayri

hakkın i'dâm cezâsıyla mahkûmdurlar. Yine aynı karyeden Salih Çavuş, Mehmed Çavuş, Şükrü Mehmed, Ahmed Hasan ve Hasan Abdül muhtelif cezâlarla mahkûm olarak, bir seneden beri Selanik Mahbûshânesi'nde mevkûf bulunuyorlar. Yetmiş yaşında bulunan Kayalarlı Cafer'le Şâkir, i'dâm cezâsıyla tevkîfhâne'de bulunuyorlar. Her gün vukû' bulan Mezâlim-i Yunaniyye sebebiyle umûm ahâli-i İslâmiyyenin müheyyâ-yı hicret bir hâlde oldukları ma'rûzdur. Efendim.

Fî 21 Kânûn-ı Sâni sene [1]329

Haşmet Hasan

BOA. DH. KMS. 1/43, belge sıra nu. 10

102

SELANİK İLE CİVAR KAZALARDA RUM MUHACİRLERİN MÜSLÜMANLARIN MAL VE EMLAKLARINA EL KOYDUKLARI VE YUNAN ASKERLERİNİN KADINLARA TECÂVÜZ ETTİKLERİ

[Selanik ve civarı ile Drama, Doksat, Demirhisar, Avrethisar, Karacaâbâd ve Lankaza'da Kafkasya'dan göçeden Rumlara verilmek üzere Müslüman ahalinin evlerinin, emlaklerinin, hayvanlarının, zirâ'î aletlerinin hatta zorunlu gıda maddelerine varıncaya kadar her şeylerinin müsâdere edildiği; i'âşeleri Müslüman köylerine yüklenen askerlerin, kocalarının önünde Müslüman kadınların ırzına geçtikleri; erkekleri Bulgarlarca şehit edilen Zihne nahiyesindeki kadınların Hıristiyanlığı kabule zorlandıkları; büyük yerlerde hükûmet memurlarının, küçük yerlerde ise askerlerin, Kafkasya ve Trakya Rumlarının zulümleri Yunan Hükûmeti'ne aksettirildiğinde oyalayıcı cevaplar verdikleri; Selanik yeni hapishanesindeki on yedi Osmanlı askerinin tabliyesi için teşebbüslerinin sonuçsuz bırakıldığı ve Etniki Eterya Komitesi'nin nüfuzunun, hükûmet nüfuzundan daha güçlü olduğuna dâir Selanik Şebbenderliği'nin takrîri.]

23 Mart 1914

Consulat Général Ottoman

A Salonuque

Umûmî No: 61

Husûsî No: 32

Mabremâne

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Selanik'e muvâsalat-ı çâkerîden beri gerek temâsda bulunduğum Müslimânlardan elde edilen ma'lûmât ve gerek sûret-i mahsûsada icrâ ettiğim istitlâ'ât ve tahkîkâtdan mütehassıl netâ'ici ber-vech-i zîr zât-ı sâmî-i fahîmânelerine arza müsâra'at eylerim, şöyle ki:

Nefs-i Selanik ve mülhakâtında bulunan Müslimânlar cidden acınacak bir hâldedirler. Hükûmet-i mahallîye tevzî-i adâlet husûsunu tamâmıyla ihmâl eylediğinden mazlûm ahâli-i İslâmiyyenin şikâyatını istimâ' edecek bir kimse bulunmadığı gibi hâricden dahi istinâd edebilecekleri bir kuvvete ve menâfi'lerini müdâfa'a ve düşmânı tenkîl eylemek üzere aralarında ittifâk u ittihâd edüp bir kitle-i vâhîde teşkîl için vesâ'it-i lâzimeye mâlik olmadıklarından Müslimânların hâli pek perîşân olmuştur.

Kafkasya'dan vürûd eden muhâcirînin yerleşdirilmeleri ve kendilerine arâzî tevzî'i zımında Müslimânların hâne ve emlâkleri, hayvanât ve âlât-ı zirâ'îyyeleri ve hattâ köylerde bulunup kût-ı zarûriye müte'allık mevâdd kâmilten zabt u müsâdere edilüp durmaktadır. Bu ahvâlden dolayı Makedonya'nın Yunanistan'a ilhâk olunan kısmının her cihetinden Şehbender-hâne'ye şikâyetler her gün yağmakda ve en ziyâde zulüm-dîde olan yerler Doksat, Drama, Demirhisar, Avrethisar, Karaca-âbâd ve Lankaza olup mezkûr mahallerden mütemâdiyen ahâli-i Müslimenin âh u enînini hâvî şikâyetnâmeler âcizlerine gönderilmektedir. Mezâlim yalnız nevâhîde değil Selanik'e mücâvir mahallerde ve hattâ nefsi Selanik'de bile hükûmet ve ahâli tarafından icrâ edilen mu'âmelât-ı gayr-ı muhakkadan Şehbenderhâne'ye arz-ı şikâyet edilegelmektedir. Seyyâr askerlerin emri-i i'âşesi Müslimân köyleri üzerine tahmîl edildikten mâ'adâ asâkir-i merkûme Müslimânların ırzını hetketmekte tereddüd etmiyorlar. Bir çok yerlerde erkeklerin gözü önünde karıların ırzına ta'arruz ve haklarında envâ'-ı denâ'etler irtikâb edilmiştir. Erkekleri Bulgarların hîn-i işgâlinde tamâmıyla istişhâd edilmiş olan Drama'ya tâbî Zihne nâhiyesinin karılarının cebren tanassur edilmeleri için her dürlü vesâ'it-i tazyîkiyye isti'mâl olunmuştur. Hulâsa, gerek şehir dâhilindeki me'mûrîn ve gerek hâricdeki efrâd-ı askeriyye ile Rûm-ı Trakya ve Kafkasya muhâcirleri tarafından icrâ edilen

envâ'-ı ta'addiyât ve ihânâtdan dolayı Yunanistan'a mülhak arâzide mütemekkin İslamların ahvâli pek vahîmdir. Her yerde Müslimânların hukûku iğtisâb ve pâ-y-mâl edilmekde olduğu hâlde Hükûmet-i Yunaniyye buna mevâ'id-i kâzibeden başka bir çâre bulamıyor. Hükûmet me'mûrları me'mûr değil çete dense lâyıkdır. Me'mûrînin idâresizliğinden ve iktidârsızlığından nâşî her yerde anarşi hüküm-fermâdır. Bu hâl daha bir kaç vakit devâm edecek olursa zann-ı âciziye nazaran bu havâlîde hiç Müslimân kalmayacaktır. Bu fakîr ve kanâ'atkâr Müslimânların metâlibi te'mîn-i adâletten ibâret olup memleketlerinde kalmaları ancak buna mütevakkıf bulunduğu bir çok muhâcirînin ifâdesinden anlaşılmıştır. Sûret-i zâhirede işbu muhâceretden müte'ellim ve müşteki görünen vâli-i umûmîye Müslimânlar hakkında revâ görülen envâ'-ı i'tisâfât ve Mezâlim bast u temhîd edildikçe mûmâ-ileyh bu ahvâle nihâyet vermek için evâmîr-i kat'îyye ve mü'essire verileceğini va'deder ise de bu mevâ'id lakırdıdan ibâret kalmakta ve cemâ'at-i İslâmiyye re'îsi bulunan müftî efendi ise me'mûrîni mahalliyye nezdinde tavassut etdikçe bu işler kendisine â'id olmadığı ve kendisi bir me'mûr-ı rûhâniyyeden ibâret olduğu ve bu gibi işlere karışmaması lüzûmu kendisine tefhîm edilmektedir. İşte ahâli-i İslâmiyyeyi memleketlerini vahşî ve canavar Rumlara terkederek kâfile kâfile memâlik-i Osmâniyye'ye firâr ve ilticâyâ sevkeden hâl ve esbâb bundan ibâretir.

Bir mes'ele daha vardır ki; sûret-i mahsûsada enzâr-ı fahîmânelerine arz u temhîd edilmesini vazîfeden addeylerim. Hükûmet-i Yunaniyye'nin ta'ahhüdât-ı mü'ekkidesine rağmen el-ân Selanik'in yeni habshânesinde efrâd-ı askeriyye-i Osmâniyye'den on yedi nefer kadar mahbûs bulunuyorlar. Tahliye-i sebîlleri için vâli-i umûmî nezdinde musırran teşebbüsâtda bulunmuş isem de bir netîce-i kat'îyye hâsıl olamadı. Zâten burada Etniki Eteryâ Komitesi'nin nüfûzu hükûmetin nüfûzuna kat kat daha fâ'ik olup hükûmetin bir çok mukarrerâtını akîm bırakmaktadır.

Bir iki güne kadar Selanik vilâyeti dâhilinde âcizlerince icrâsı mutasavver olan devr ü seyâhat akabinde müşâhedât ve tedkîkât-ı kemterânemin sûret-i mahsûsada zât-ı sâmi-i fahîmânelerine arzını vazîfeden addeylerim.

Fî 23 Mart sene [1]914

Başşehbender
bende
Fu'âd Selim

BOA. HR. SYS. 13/2, belge sıra nu. 20

*DRAMA'NIN KARAGÖZ KÖYÜNDE MÜSLÜMAN HALKIN YUNAN
ASKERLERİNCE DÖVÜLDÜĞÜ*

[Drama'nın Karagöz köyüne silah arama bahanesiyle giren Yunan askerlerinin evlere saldırarak ahaliden bazılarını dövüp, üzerlerine gaz dökerek yakmaya teşebbüs ettikleri; bir sonraki gün aynı müfrezenin tekrar gelmesi üzerine halkın kırlara kaçıp saklandıkları, bazılarının da kendilerini kurtarabilmek için ellerinde bulunan birkaç silah ile av tüfeğini teslim ettikleri ve olaylardan sonra bir mülkî memurun, dövülenlerin ifadelerini aldığı ve bir doktorun da muayenelerini yaptığına dâir Kavala şebbenderinin raporu.]

7 Mayıs 1914

Kavala Şebbenderliği

Aded

Umûmî: 87

Husûsî: 34

Karagözköy vak'ası hakkında

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Aliyyesi

*Hâriciye Nâzırı devletlü fehâmetlü, Said Halim Paşa hazretlerinin
pîşgâh-ı sâmillerine*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Drama'ya sekiz sa'at mesâfede bulunan Karagöz karyesine mâh-ı cârînin on dokuzuncu Cum'a akşamı silâh taharrî etmek üzere otuz beş neferlik bir müfreze-i askeriyye bi'l-vürûd hânelere dühûl ve ta'arruz ederek karye-i mezkûreden Muhtar Hasan Çavuş ve Yaşar Efendi, Sarı Mehmed oğlu Hüseyin ve Mustafa oğlu Zaim vesâ'ir on kadar kesânı ihfâ eyledikleri eslihayı teslîm etmeleri içün darb ve tazyîk ve üzerlerine gaz dökülerek ihrâka teşebbüs etmişlerdir. Bunlardan birisi müte'addid mahallinden değnek ve süngü ile cerîhadâr olduğu hâlde firâren Kavala'ya gelerek bi'z-zât Şebbenderhâne'ye bi'l-mürâca'a vukû'-ı hâli ve bir gün sonra tekrâr bir müfrezenin vürûdundan dolayı karye ahâlisinin kırlara firâr eylediğini ihbâr ve ifâde eylemiştir. Merkûmun ifâdesine nazaran tevkîf edilenlerden ba'zıları tahlîs-i nefis etmek

üzere yedlerinde bulunan bir kaç aded ufak kıt'ada rovelveri ve av tüfengini teslîm ve asâkir-i Osmâniyye'nin hareketi esnâsında kuyu ve dere gibi mahallere atılan bir iki mavzeri bulundukları mahalleri ihbâr ve irâ'e eyledikleri ve vak'ayı müte'âkib me'mûrîn-i adliyye ve bir tabîb gelerek madrûbların ifâdeleri istimâ' ve mu'âyene-i tıbbiyyeleri icrâ olunduğu anlaşılmıştır. Sefâret-i seniyyeye de ma'lûmât olunduğu ma'rûzdur. Ol bâbda ve her hâlde dâd u fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 7 Mayıs sene [1]914

Kavala Şehbenderi
bende
Nuri

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 43

104

YUNAN ASKERLERİNİN DRAMA'DA BAZI KÖYLERE GİREREK HALKA ZULÜM VE KADINLARA TECÂVÜZ ETTİKLERİ

[Drama'daki Boriva karyesine silah arama bahanesiyle giren Yunan askerlerinin eşraftan Şaban Ağa'nın çocuklarını ve bazı kimseleri tutuklayıp bazılarını da öldüresiye dövdükleri, Müslüman kadınlara tecâvüz ettikleri ve Papas köyü imamı ile karısını katlettiklerine dâir Kavala Şehbenderliği'nin raporu.]

7 Mayıs 1914

Kavala Şehbenderliği

Aded

Umûmî: 89

Husûsî: 36

Boriva vak'ası hakkında

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Aliyyesi

*Hâriciye Nâzırı devletlü, fehâmetlü Said Halim Paşa hazretlerinin
pîşgâh-ı sâmililerine*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Drama dâhilinde Boriva karyesine bir hafta evvel silâh taharrîsi bahâne-
siyle asker sevkolunarak eşrâf-ı mahalliyyeden Şaban Ağa'nın mahdûmları

Mustafa, Ali ve Emin Efendi ve diğ er ba'zı kesân tevkîf ve Hâfız Ali isminde biri ölüm derecesinde darb ve burada nisvân-ı  sl miyyenin ırz u n m slarına da te- c v z edilmişdir. Merkûm Hâfız Ali müte'âkiben firâr ederek zevcesi Hatice Hanım'la karye-i mezkûrede sâkin  branişte karyeli Rifat Efendi'nin familyası- nın el- n iki zâbit nezdinde bulundukları ve Papas köyünden  m m Mahmud Efendi ve zevcesinin katledildikleri ihbâr olunmaktadır. Sefâret-i seniyyeye de i't -yı ma'lûmât olunmuş olmağla. Ol bâbda ve her hâlde emr   fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

F  7 Mayıs sene [1]914

Kavala şehbenderi
bende
Nuri

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 44

105

YUNANİSTAN'IN TÜRK YERLEşİM BİRİMLERİNE RUMLARI İSKÂN ETTİRDİKLERİ VE CAMİLERİ TAHRİP EDEREK TÜRKLERİ HİRİSTİYANLIĞI KABULE ZORLADIKLARI

[Yunanistan'ın, zaptettiğı yerlerde bulunan Türklere yerlerini terkettirmek ve Rumlara sun'  bir ekseriyet temin etmek için Trakya'dan, Amerika'dan ve Kafkasya bölgesinden gelen Rumlari kasıtlı olarak Türk köylerinde iskân ettirdiğı; Türklerin mal ve hayvanlarının Rumlardan zapt ve müsadere olunduğı, bu duruma karşı koyanların da zulme maruz kaldığı; Vodine ve Drama'da Türklerin Hristiyanlığı kabule zorlandığı; Türk kadın ve kızlarına her türlü kötü muamelede bulunulduğı ve camilerin tabrip edildiğı hakkında Viyana Sefareti'nden Hariciye Nezareti'ne gönderilen "News Viztagbilat" gazetesinin 2 Mayıs 1914 tarihli nüshasındaki "Yunanistan'ın Zaptettiğı Memâlik Dahilinde M temekkin Türklerin şikâyeti" adlı makalesi.]

14 Mayıs 1914

Bâb-1 Âlî

Hâriciye Nezâreti

Terceme Müdîriyeti

Hâriciye Nezâret-i Celîlesi'ne fî 14 Mayıs sene 1914 târihiyle Viyana Sefâret-i Seniyyesi'nden vârid olan 204 numaralı Türkçe tahrîrâta melfûf olup "News Viztagbilat Gazetesi"nin fî 2 Mayıs sene 1914 târihli nüshasında münderic ve "Yunanistan'ın zabtetdiği memâlik dâhilinde mütemekkin Türkleri[n] şikâyâtı" ser-levhalı makâleyi hâvî maktû'anın tercemesidir.

Selanik'den "Oryent Kuryer" Gazetesi'ne iş'âr olunur:

Yunanistan'ın zabtetdiği memâlik dâhilinde mütemekkin Türkleri muhâcerete sevk ve icbâr etmek için Yunanîler tarafından ittihâz olunan tedâbîre karşı olan şikâyât tezâyüd etmektedir. Yunanistan hükûmeti, Rumlara sun'î bir ekseriyet te'mîn etmek için Trakya'dan, Amerika'dan ve Rusya'nın Kafkasya memâlikinden muhâceret eden Rumları kasden Türk köylerinde iskân etmektedir. Yunanîlerin isti'mâl etdikleri tedâbîr hakkında tamâmıyla mevsûk bir menba'dan âtîdeki tafsîlâtı istihsâl edebildim:

Selanik civârında bulunan ve tamâmen Türklerle meskûn olan Uzunali karyesi ahâlisi ahîren vürûd eden Rum muhâcirleri tarafından hânelerinden cebren ihrâc ve köyden teb'îd olundular. Rumlara mukâvemet eden eşhâs, gaddârâne bir sûretde sû'-i mu'âmelâta dûçâr oldular. Türklerin emvâl ve hayvânâtı Rumlar tarafından zabt ve müsâdere olundu. Esnâ-yı muhârebede Selanik'e gelmiş olan Yaylacık köyü Türk ahâlisi, harbin hitâmından sonra köylerine avdet etdikleri zamân ahâli-yi mezkûrenin emvâl ve emâkinini zabtetmiş olan Rumlar tarafından darb ve tehdîdle koğuldular. Şehirlerde dahi Rumlar tarafından Türkler hakkında cebr ve şiddet icrâ olunmaktadır. Selanik'de Papa Yorgiyyun nâmında bir zâbit, Hüsni Efendi nâmında bir kimsenin hânesinde kendisi mevcûd olmadığı bir zamânda yerleşmiştir. Hâne sâhibi bâ-bedel îcârı veyâ hânesinin tahliyesini taleb eylediği zamân merkûm zâbit tarafından darb ve cerholunmuştur. Fâtıma Hanım nâmında fakîr bir kadın mutasarrıfen ikâmet etmekde olduğu hânedan evlâdlarıyla berâber ihrâc edildi. Vodine'deki ahvâl daha fenâdır. Bir kaç haftadan beri şehr-i mezkûrdaki Türk ahâli, Hıristiyâniyeti kabûle icbâr olunuyorlar. Balkan muhârebe-i ahîresinde Drama sancağı dâhilinde bulunan Zihne nâm mahalde erkekler katlolunmuş ve kadınlar dahi Hıristiyâniyeti kabûle icbâr edilmişlerdir. Bulgaristan hudûdunu muhâfazaya me'mûr asâkir Demirhisar nâm mahalde

geceleri Türk kadın ve kızları hakkında her nev' harekât-ı şenâ'atkarânede bulunuyorlar ve cevâmi'-i şerîfede dahi her dürlü tahkîrât ve telvîsâtta bulunuyorlar.

BOA. HR. SYS. 13/2, belge sıra nu. 189

106

YUNANLILARIN İŞGAL ETTİĞİ TOPRAKLARDA YAŞAYAN MÜSLÜMANLARA YAPTIKLARI MEZÂLİM VE ASİMİLASYONUN ÖNLENMESİ

[Harp sırasında Yunanlıların idaresine geçen topraklarda ikamet eden Müslümanların zulüm ve işkenceye maruz kaldıkları, evlerinin Yunan askerleri tarafından basılarak göçe zorlandıkları, göç etmek isteyen üç bin Müslümanın yollarda perişan bir durumda bulunduğu; Müslümanlardan boşalan köylere ve çiftliklere Rumların yerleştirildiği; mukaddes yerlerin kapatılıp, mekteblerin Rum mektebi haline getirilerek, ahalinin baskı yoluyla asimile edilmek istendiği; silah aramak bahanesiyle Yunan askerlerinin Müslüman köyleri bastıkları ve halka işkence yaptıkları, mallarını ve hayvanlarını gaspettikleri; Rumeli'de ve özellikle Yunan işgali altındaki yerlerde Müslümanlara karşı yapılan baskı ve Mezâlimin gün geçtikçe arttığı, bu nedenle gerekli tedbirlerin alınması ve zulmün önlenmesi hakkında Selanik Müftüsü ve Cemaat-i İslâmiyye Reisi Ahmet b. Ali'nin tahrirâtı.]

21 Mayıs 1914

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Mabrem

Ma'rûz-ı dâ'iyânemdir,

Hükûmet-i Yunaniyye'nin Muhâcirîn İdâresi me'mûrlarından birisi evvelki gün nezd-i dâ'iyâneme geldi. Menlik ve Petriç ve Cum'a-i Bâlâ cihetinden Selanik'e getirdikleri üç bin nüfûs muhâcirîn-i İslâmiyyeyi kendi vapurlarıyla sevk etmek istediklerinden, bunların nerelere sevki lâzım geleceğinin makâm-ı celîl-i nezâret-penâhîlerinden bâ-telgraf arz u istîzân olunmasını iltimâs etdi. Muhâcirîn-i merkûmenin memleketlerinden kaldırılıp buralara getirilmesi

kendi arzu ve istekleriyle olmayup, mücerred Yunan ordusunun cebr u ikrâhı üzerine vukû' bulduğunu işbu ifâde-i âcizânemin sıdkı cânib-i hükûmetden refâkat-i dâ'iyâneme bir me'mûr terfîkiyle mevâki'-i ma'lûmede bulunan muhâcirîni birer birer gezerek vâki' olacak ikrâr ve i'tirâflarıyla sâbit olacağını ve bunların Anadolu'ya sevkleri muvâfık olamayacağından herhâlde kendi yerlerine i'âde edilmeleri lâzım geleceğini ve bu bâbda istîzâna lüzûm olmadığını cevâben beyân ile me'mûr-ı mûmâ-ileyhi reddeyledim.

Ma'lûm-ı devletleridir ki, Rumeli'de anâsır-ı İslâmın tenâkusu âtîde büyük bir felâket teşkîl edecektir. Balkan devletlerinin tazyîk ve icbârıyla herkesi hâne ve arâzî ve hayvanât ve zehâ'ir ve her dürlü emlâk u eşyâsını ağyâr u a'dâ ellerine bırakup kaçmaları ve maskat-ı re's olan memleketlerini fedâ etmeleri haklarında nâ-kâbil-i tasvîr bir felâket-i uzmâ vücûda getirecektir. Bunların herhâlde memleketlerine avdet eylemeleri iktizâ edeceği mütâla'ât-ı kâsırânesinde bulunurum. Zâten Bulgaristan ile Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye arasında akd u te'sîs edilen müsâlahanâmede ahâli-i İslâmiyyenin hukûk-ı dîniyye ve iktisâdiyyeleri tamâmiyle te'mîn olunup Bulgaristan'a â'id terk edilen mahallerde bulunan Müslimânların ba'demâ her dürlü ta'arruzdan sâlim bir sûretle yaşayacakları nazar-ı memnûniyyetle anlaşılmaktadır. Eylül sene [1]329 târihli arîza-i dâ'iyânemde de arzulunduğu vechile Dersa'âdet'de bulunan Bulgar murahhaslarıyla bi'l-müzâkere Bulgaristan'a kalan mahaller ahâlisinden olup bu havâlîde bulunan Müslimânların bir an evvel memleketlerine i'âde etdirilmeleri esbâbının istikmâli muktezîdir.

Hükûmet-i Yunaniyye taht-ı işgâlinde bulunan bu havâlîdeki Müslimânları iki üç haftadan beridir pek ziyâde taht-ı tazyîke almıştır. Şöyle ki, Siroz kasabasında bulunan Müslimânların hânelerini silâh taharrîsi vesîlesiyle basarak ve yanlarına yerli Rumlardan onar-on beşer kişi alarak girdikleri hâne derûnunda buldukları para ve eşyâyı ahz u sirkat etdikleri gibi muhadderât-ı İslâmiyyenin üzerlerini taharrî edecekleri bahânesiyle de ba'zı mürettebe ta'arruzâtta bulunduklarını eşrâf-ı mahalliyyeden bir çok zevât nezd-i dâ'iyâneme gelüp ifâde etdi. Ve bu tazyîkden nâşî Siroz kasabası ahâlisi kısmen Selanik'e ve kısm-ı diğeri de Dersa'âdet'e mecbûr-ı hicret olmuşlardır.

Gevgili kazâsı muzâfâtından olup Yunanistan'a kalan ve ahâlisi sırf İslam olup bin hânedan ibâret bulunan Büyük Mayadağı kasabası ileri gelenlerini Yunan askerleri câmi'-i şerîfe toplayarak sizde silâh vardır bahânesiyle otuz nefer Müslimânı şiddetle darb ve işkence ederek, üç neferinin vefâtına sebebiyet verdiklerini ve Selanik'e gelebilen mütemevvilân-ı mahalliyyeden İsmail Efendi ile Mehmed Ağa'nın vücûdları yara ve bere içinde olup, belediye tabîbine icrâ-yı mu'âyeneleri murâd olunmuş ise de muvaffak olunamamıştır.

Yenice-i Vardar kazâsı dâhilinde kezâlik sekenesi sırf İslam iki yüz küsûr hânedan ibâret olan Aşıklar karyesi ahâlisini yine Yunan askerleri câmiye toplayarak, silâh vardır bahânesiyle iki gün sıraya (?) darb ve işkence etdiklerini buraya gelüp ifâde etmişlerdir.

Avrethisarı kazâsında bin hânedan ibâret ve ahâlisi sırf İslam olan Çernal mahallâtına da Yunan askerleri giderek Aşıklar ahâlisine yapılan aynı mu'âmeleyi icrâ etmiş ve Mirova karyesinde bulunan Ahmed Çavuş nâmında birini darben öldürmüşlerdir.

Bi'l-cümle kazâ ve kurâ-yı İslâmiyyede silâh arayup bulmak vesîleleriyle Müslimânlar bu sûretle hakâret ve tazyîkât icrâ olunmasından dolayı umûm İslamlar Selanik'e hicret etmekde ve burada bi'l-cümle medâris ve cevâmî'-i şerîfe ve mesâcid ve tekke ve mekteblerin kâffesi hınca-hınç doldurulduğu hâlde bir çok nüfûs-ı İslâmiyyenin dışarılarda kalup işbu yağmur ve fırtınalı havalarda açıkda ifnâ-yı vücûd etmelerine sebebiyet verilmektedir.

Askerlerin ahâli-i İslâmiyyeye karşı gösterdikleri huşûnet ve icrâ etdikleri bunca zulm u i'tisâfın önünün alınması ve geçen sene Bulgar Mezâliminden aç ve çıplak kalan Müslimânların bu sene de tamâmı tohum zer'i mevsiminde yerlerinden ve yurtlarından kaçırılması ve her bir mallarının yine nehb ü gârâta uğradılması bu felâket-zedelerin artık umûmiyetle terk-i hayât etmelerini bâdî olacağından ve zâten ahâli-i İslâmiyyenin hükûmete karşı şimdiye kadar hiç bir sûy-ı mu'âmelesi vukû' bulmadığından bunlar hakkında revâ görülen gadrden ferâgat olunması hakkında geçen hafta sûret-i mahsûsada vâli-i umûmîye gidüp ricâ etdim. Hâlbuki nefis-i Selanik şehri içinde de her gün sokakdan ve kahvehânelerden Müslimânların toparlanup alındığını ve habshânelere ilkâ ile darb u işkence edildiğini ve sokakdan geçenler bile âvâzelerini işitdiklerini görüyorum.

Dışarıda köylerde ve yollarda Yunan askerlerine tesâdüf eden Müslimânların soyulduklarını ve ba'zan hayvânâtını alup aşırıldıklarını ve Selanik'den binlerce hayvânâtın vapurlara irkâben Yunanistan'a sevkolunduklarını ma'âl-esef görüyorum. Müslimânların muhâfaza-i hukûk-ı meşrû'alarına alâ kadri'l-imbân gayret etmekle berâber her zamân merkez mutasarrıfını ve vâli-i umûmî ve müsteşâr ve mezâhib müdîrini görerek teveccüh ve iltimâsda bulunuyorsam da dâ'îlerine verdikleri va'din aksi te'sîrini bi'l-âhire müşâhade ediyorum. Bunca ibâd-ı Müslimânın bir senelik nafakasını te'mîn edeceği bir zamânda memleketlerini terk ile akın akın Selanik'e gelmeleri bâdî-i esef-i azîmdir. Bu bâbda me'mûrîn-i Yunaniyyeye söz te'sîr ettirmekten âcizim.

Cânib-i Bâb-ı Âlî'den düvel-i mu'azzama vesâtatıyla mı olur, yoksa suver-i sâ'ire ile mi olur her nasıl ise hükûmet-i Yunaniyye'ye bir merâm anlatılarak mevsim-i şitânın hulûl edeceği şu zamânda bunca halkın darb u işkence ve soyulmak yüzünden firâra mecbûr etdirilmemeleri vesâ'ilinin istihsâl buyurulması derece-i vücûbdadır.

Yunan ile Bulgar'ın muhârebe ettiği sırada umûm sekenesi Müslim olan Ropçoz kazâsı ahâli-i İslâmiyyesini her nasılsa Drama'ya hicret ettirmiş ve ahîren o havâlîde icrâ eylediği ta'addiyât üzerine Kavala ve Sarışaban ve Pravişte kazâları kurâ-yı İslâmiyyesinden Anadolu'ya hicret edenlerin boş kalan hânelerine el-yevm on beş bin nüfûs raddesinde kırlarda ve dağlarda sefil kalan Ropçoz Müslimânlarını yerleştirmeyerek, Kafkasya'dan ve memâlik-i ecnebiyyeden celbetdiği bir takım Rumları mezkûr boş hânelere yerleştirmiştir. Aç ve perişân ve dağ başlarında kalan Ropçoz Müslimânlarının hâlleri son derecede acınmağa şâyân olduğu ve içlerinde açlıktan telef-i nefis vukû' bulacağı Drama Cemâ'at-i İslâmiyyesinden bildirilmesi üzerine derhal buradan yüz lira Drama'ya gönderilerek, mezkûr on beş bin nüfûsun teleflerine meydân verilmemesi ve mezkûr para kifâyet etmediği takdîrde daha bir mikdâr buradan gönderilmek mümkün olacağı cevâben Drama Müftülüğü'ne yazılmışdır.

Eşrâf-ı memleketden Rumca lisânına âşinâ olanlardan ba'zılarının zâbitân-ı Yunaniyye ile vukû' bulan mülâkâtlarında Osmanlı askerinin buralarını istirdâd edeceği tahakkuk ettiği takdîrde Selanik şehir-i şehîrini kâmilten ihrâk ile tarla hâline ifrâğ edeceklerini alenen söylemekde ve yerli Rumlardan ba'zıları da burada katli'âm icrâ ederek ahâli-i İslâmiyyenin cümlesini telef eyleyeceklerini işâ'a etmekdedirler. Mukadderât-ı ilâhiyyeye karşı onların işbu ifâdât-ı mesrûdelerinin hiç bir hükmü olamayacağı tabîî ise de bu kelâmın şuyû'u beyne'l-İslâm mûcib-i havf u telâş oluyor. Hükûmet-i Seniyye'nin maksad ve marzîsi dâ'îlerince eğerçi meçhûl ise de pek ifrât-perverâne ve cânhirâşâne olan işbu Yunan ahvâl ve harekâtına karşı her ne yapılmak lâzım gelir ise binlerce ibâdullâhın mahv u berbâdına daha ziyâde meydân verilmemek üzere âcilen yapılması ve bu bâbda bir tedbîr-i musîb ittihâz ve icrâ buyurulması husûsunun lâzım gelen makâm-ı âlîye arz u inhâ buyurulmasını hasbe'l-musaddaka arza cesâret eylerim. Herhâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 4 Teşrîn-i Evvel sene [1]329

ed-dâ'î

Selanik Müftisi ve

Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi

Ahmed bin Ali

Dâhiliye Nezâreti

Târih-i tebyîz: 13 Teşrîn-i Evvel sene [1]329

Huzûr-ı âlî-i hazret-i Sadâret-penâhîye

Esnâ-yı harbde Yunanlıların taht-ı idâresine geçen bi'l-umûm mahallerde sâkin ahâli-i Müslimenin meskenleri silâh aramak bahânesiyle me'mûrlar tarafından basılarak ele geçirilen nukûd ve zî-kıymet emvâl ve eşyâ ve mevâşînin gasbolunmakda ve ekser yerlerde mâl ve mülklerini terkederek Memâlik-i Osmâniyye'ye hicret etmeleri için vukû' bulan teklîfât ve tazyîkâtı ısgâ etmeyen İslamların, habshânelere konularak haklarında darb u işkence mu'âmelesi yapılmakda olduğu ve bu sebeble mesken ve me'vâlarını terkederek, Selanik'e ve mahall-i sâ'ireye kaçmağa mecbûr kalan ve dağlara firâr eden çoluk çocuk binlerce nüfûs-ı İslâmiyyenin sokaklarda, dağlarda ber-hayât sefîlâne içinde kaldıkları ve kadınlara revâ görülen Mezâlimin gayr-i kâbil-i tahammül bir dereceye vardığı ve me'mûrların mecbûr-ı firâr ve hicret olan İslamların hânelerine Yunan Hükûmetince sûret-i mahsûsada Kafkasya'dan ve sâ'ir memâlik-i ecnebiyyeden celbedilen Rumların yerleşdirilmekte bulunduğu ve Selanik'de bulunan İslam ahâlinin ikide birde katli'âm tehdîdine ma'rûz kalarak havf u helecân içinde evkât-güzâr oldukları sûret-i mevsûkada haber alındı. Memleketimizde bulunan Yunanlıların her dürlü ni'am-ı adâlet ve ticâretten müstefîd bir emniyetnâme ve hayât-ı mes'ûdâne içinde bulunmalarına müsâ'ade edilmekde iken Yunanlıların taht-ı idârelerine geçen yerlerde sâkin ahâli-i İslâmiyyenin bir takım bahânelerle emvâl ve emlâkini zabt ve habshânelerde darb u işkenceye dûçâr ve ale'l-husûs mesken ve me'vâlarında kalmak ve emlâk ve arâzîsine sâhib olmak isteyen bir kısım bîçâre köylülerin haklarında dürlü dürlü ta'addiyyât ve Mezâlim ile hicrete icbâr edilmesi ve bunların terketdikleri hânelere ve köylere ecnebî Rumların yerleşdirilmesi o havâlîdeki unsur-ı İslâmı tamâmen imhâ etmek maksâdının pek vâsî' bir mikyâsda tatbîk edildiğini müsbet delâ'il-i kaviyye ve sarîhadandır. Bunca Mezâlîme karşı mahalleri cemâ'at-i İslâmiyyesi cânibinden Yunan me'mûrlarına ve vukû' bulan mürâca'âtların ve protestoların tezyîd-i i'tisâfâtından başka bir fâ'ideyi intâc etmediği ve bu tazyîkâtın ale'l-umûm Yunan me'mûrîni tarafından yapıldığı tebeyyün etmesine nazaran o havâlîdeki unsur-ı İslâm hakkında revâ görülen mu'âmelât-ı zâlimâne ve i'tisâfkârâne nihâyet verilerek kendi arzûlarıyla Memâlik-i Osmâniyye'ye hicret etmek isteyenlerin teshîl-i azîmetleri ve tazyîkât-ı ma'rûza üzerine Selanik'e ve mahall-i sâ'ireye gelen ve dağlara firâr eden İslamların meskenlerine ve köyelerine sevk ve i'âdesiyle mâl ve cânlarının ve ırz u nâmuslarının her dürlü tecâvüzâtından

vikâyesi zımnında el-yevm İstanbul'da bulunan Yunan me'mûr-ı siyâsîsi Levidis'e teblîgât-ı kat'ıyye îfâsı veyâhud Sulh Murahhası Galib Kemâlî Bey vâsıtasıyla bu bâbda Yunan Hükûmeti nezdinde teşebbüsât-ı lâzime ve mü'es-sire icrâsı ve bu teblîgât ve teşebbüsât semeredâr olmadığı takdîrde mukâbele-i bi'l-misl olmak üzere Memâlik-i Osmâniyye'de sâkin Yunanlıların hudûd hârici-ne tard u teb'îdi ile berâber Yunan mürevvic-i efkâr ve âmâli oldukları şekk ü şübheden âzâde bulunan bir takım Rumlar hakkında da tazyîkât ve teşebbüsât-ı mümâsilenin hemen tatbîki husûslarının taht-ı karâra alınması ehemm ü elzem görüldüğünden iktizâ-yı hâlin îfâ ve emr ü inbâ buyurulması menû-tı müsâ'ade-i sâmiyye-i Sadâret-penâhî'leridir. Ol bâbda.

Hasan Fehmi

Selanik Hey'et-i İslâmiyyesi

Mabrem

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı dâ'îleridir,

Petriç ve Menlik vesâ'ire halkından olup Poroy-ı Bâlâ ve Zîr ve Demirhisar kasabalarıyla Vetrina (?) cihetinde bulunan birçok eşhâsın memleketlerine avdet etmeleri hakkında kendülerine nasîhat etmek üzere iki zâtın i'zâmı Hükûmet-i Yunaniyye cânibinden iltimâs olunması üzerine ulemâdan Toyran Müftîliği'nden müsta'fî Hacı Mehmed Efendi ile Hoca Arif Efendi me'mûrîn-i Yunaniyyeden terfîk olunan bir zât ile berâber mahall-i mezkûreye i'zâm olunmuş idi. Bu kerre avdet etmeleriyle vâki' olan ifâdelerinde nasîhat vazîfesini her bir tarafda icrâ ederek muhâcirîn-i İslâmiyye tarafından hüsn-i kabûl ve telakkî olunduğunu ve Yunan'ın taht-ı idâresinde bulunan mahallerden çıkdıklarında bir daha avdet etmemeleri ve şâyed ederler ise kabûl olunmayacağını me'mûr-ı mûmâ-ileyhim de an-muvâceheten muhâcirîn-i İslâmiyyeye söylediğini beyân etmişlerdir. Ancak şâyân-ı te'essüf olan cihet şudur ki gerek Poroy kasabalarında ve gerek Demirhisar kasabasında el-yevm bulunan Müslimânların geceleyin hânelerine Yunanîler girerek ırz u nâmusa ta'arruz etdiklerini ve her bir hâne sâhibi hânesinin tavan ve bacasına birer delik açarak, leylen duhûl vukû'unda derhâl kadınların kiremitliklere çıkarak ihtifâ eylediklerini ve şâyed inde't-taharrî Yunanîler tarafından bulunur ise oradan feryâd u figân ederek savletlerinin ol sûretle ba'zan def'ine muktedir olabildiklerinin ve feryâdlarını işitmesi lâzım gelen hükûmât-ı mahalliyyenin kat'ıyyen imdâda gelmediklerini Yunan me'mûrunun huzûrunda muhâcirlerin ifâde eylediklerini zevât-ı mûmâ-ileyhim beyân ve Vetrina (?) ve kurâ-yı sâ'iredeki muhâcirînin hâlleri ne merkezde olacağını kasabalarda yapılan mu'âmeleden kıyâs olunacağını der-miyân eylemişlerdir. Avrethisar kazâsında

Yaprak ve Pikova ve Virlan karyelerine Yunan askerleri silâh taharrîsi vesîlesiyle giderek bir çok eşhâsı darbetmişler ve hattâ Virlan karyesinden yirmi kişinin eser-i darbdan hayâtları taht-ı tehlikede bulunduklarını ve tâze bir gelinin pınar başında su almakda iken kurşun ile katledildiğini ve bu üç köy halkından elli altmış kişinin bağlı olarak Selanik'e götürüldüğü hâlde ahîren tahliye olunduklarını ve Lankaza kazâsında Bayram deresinde İnanlı Mahallesinde üç kişinin şedîden darbedilerek el-yevm hasta yatmakda olduklarını ve Yunanîlerin böyle silâh aramak vesîlesiyle hânelere girmekten maksadları ele geçirebildikleri para ve zî-kıymet eşyâyı almak ve nâmûsa tecâvüz ile adam dövüp ba'zan öldürmek arzûsundan ileri geldiğini haber veriyorlar. Derûn-ı şehirde bulunan karakolhâneleri ile habshânelerde el-yevm beş bin raddesinde mevkûf vardır. Mevcûd habshâne ve tevkîfhâne ve hükûmetin alt tabakası ve karakolhâneler ve Hacı Süleyman Bey Medresesi'nin habshâneye tahvîl edilerek anlar isti'âb etmedikden başka askerî rüşdiyesi binâsını da habshâneye tahvîl olunmaktadır. Geceleri habshânelerde birer sa'at darb ve işkence mu'âmelesi habsler hakkında icrâ olunmaktadır. Hattâ gündüzleri bile yapılmak mu'tâddır. Sokaklarda gelüp geçenler dahi habslerin feryâd u figânını işitmektedir. Beş gece mukaddem hükûmet civârında bulunan tevkîfhânede sa'at beşden sonra darba mübâşeret ile yedi buçuğa kadar devâm etmiş. Çağırarak, bağırarak pek ziyâde olup me'mûrîn-i zâbıtâ bu hâlin önünü almak mümkün olamaması üzerine top ve tüfenk isti'mâliyle bir rivâyete göre otuz ve diğer rivâyete nazaran altmış kadar mevkûfun katline bâdî oldukları işidilmiştir. Hükûmetin resmen i'lânı üç kişinin vurulduğunu mübeyyindir. Mevkûfîn-i İslâmiyyeye ba'zan üç gün ve beş gün ekmek verilmediği ve ba'zısının ayakları su içine konulup yirmi dört sa'at ayakda dutulduğu ve ba'zan da açlıktan ve darbdan öldürüldüğü mevsûkan rivâyet edilmektedir. Ma'rûzât-ı dâ'iyânemin lütfen nazar-ı dikkat ve iltifâta alınarak cânib-i Bâb-ı Âlî'den her ne yapılmak lâzım gelür ise âcilen icrâsında dirîğ-i inâyet buyurulmasını hasbe'l-musâdaka arza cür'et eylerim. Her hâlde emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 14 Teşrîn-i Evvel sene [1]329

Selanik Müftisi ve
Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi
ed-dâî

Ahmed bin Ali

Karacaâbâd kazâsı dâhilinde Notya kasabası bin hânedan ibâret ahâlisi sırf İslamdır. Bunlar da silâh taharrîsi vesîlesiyle ahâlden rastgeldiklerini darb ve işkence ile envâ'-ı zulm îkâ' eylediklerini ve civâr köylülere de aynı mu'âmeleyi icrâ etdiklerini, mahalli ahâlisinden bir takımları gelüp şikâyet etmeleri üzerine dâ'ileri de makâm-ı vilâyete resmen mürâca'at ettiği ilâveten arza cür'et-yâb olurum. Ol bâbda.

Telgrafnâme

Târihi: 29 Nisan [1]330

Mahreci: Atça

Makâm-ı âlî-i Sadâret-i Uzmâyâ

Rumeli'de Müslimânlara karşı yapılan Mezâlim artık ciğerlerimizi yakdı. Sabr u tahammülümüzü tüketti. Eğer buna bir nihâyet verilmezse galeyân-ı milliyyenin sevk-i tabî'atıyla fevârânı muhakkaktır. Hükûmetimizden bu hâle bir çâre bularak mâtem-i umûmiyyeye bir nihâyet verdirilmesini sabırsızlıkla istirhâm eyleriz. Fermân.

Ahâli nâmına

Belediye Re'îsi

Hâfız Mehmed

Cemaleddin

Abbas

Ra'uf

Hasan

Ali

Aziz

Telgrafnâme

Târihi: 30 Nisan [1]330

Mahreci: Sultanhisar

Der'aliyye'de Sadâret-i Uzmâyâ

Rumeli'de Yunan'ın kanlı elleriyle İslamların yıkılan nâmûsu, akıtılan kanları damarlarımızdaki kandan başka bir şey değildir. Bu Mezâlîme nihâyet verdirilmesini dîndâşları için güle güle ölmeye hâzır bulunan ahâlimiz nâmına istirhâm eyleriz. Fermân.

Belediye Re'isi

Mehmed

Müderri

Hasan

Eşrâfdan

Osman Ağa-zâde

Mustafa

Hasan oğlu

Hüseyin

Osman Efendi-zâde

Hâfız Nuri

Tüccârdan

Mehmed Şevket

Emir Hasan oğlu

Abdullah

Dâhiliye Nezâreti

8 Mayıs [1]330

Huzûr-ı âlî-i hazret-i Sadâret-penâhîye

Yunanistan'ın taht-ı idâresine geçen mahallerde sâkin ahâli-i İslâmiyyenin mâl u cân ve ırz u nâmûslarına Yunanlılar tarafından vukû' bulan tecâvüzden dolayı efkâr-ı ahâlinin hâl-i galeyâna geldiğine ve Makedonya'da ve Epir'de böyle dindâşlarımızın hânümânları söndürülür ve nâmûs u cânları envâ'-ı zulm ve işkencelerle pây-i mâl olunurken Müslimânların muhâfaza-i sabr u sükûnet edebilmeleri mümkün olamayacağına dâ'ir vilâyâtta bi'l-hâssa Aydın vilâyetinin ba'zı mülhakâtından müte'addid imzâlarla makâm-ı sâmi-i fahîmânelerine ve nezâret-i âcizîye bir çok telgrafnâmeler vârid olmaktadır. Vilâyâtta vukû' bulan işârât-ı resmiyyeye göre fi'l-hakîka Rumeli'de ve husûsiyle Yunan'ın taht-ı idâresindeki mahallerde İslamlara yapılan zulm ve i'tisâf gayr-i kâbil-i tahammül bir hâle geldiğinden ve bu Mezâlimden müte'essir olan hiss-i millînin galeyâna gelerek ahvâl-i vahîme zuhûru melhûz bulunduğundan efkâr-ı umûmiyye-i Osmâniyye mümkün mertebe teskîn edilmek üzere Rumeli'de cereyân eden ef'âl-i zâlimâne ve iğtisâfkârâneye nihâyet verilmesi esbâbının taht-ı te'mîne alınması menût-ı müsâ'ade-i aliyye-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

Hasan Fehmi

BOA. DH. KMS. 1/43

107

YUNANLILARIN MAKEDONYA VE BATI TRAKYA'DA MÜSLÜMAN HALKA ZULMETTİKLERİ

[Yunanistan'ın, Makedonya'daki durumun kendi aleyhine cereyan etmesinden dolayı Türklerin Bulgarlarla müşterek bir ayaklanmaya hazırlandıklarını bahane ederek bu bölgedeki ve Batı Trakya'daki Müslüman halka, cami, mektep ve evlere yönelik olarak Mezâlim ve tahribat politikası başlattığı; Müslümanların ellerinde olan tütün ticaretini Rumların tekeline vermeye çalıştığı; bu bölgenin kendi kontrolü altında kalması için bölgeye Rumları iskân edip Müslüman halkın mal, can, ırz ve namuslarına yönelik Mezâlim icra ettiği; Yunan memurlarının şahsî çıkarları için halktan rüşvet

aldıkları ve Müslümanları darb ve yaralama, ticaretlerini engelleme, ileri gelenlerini hapsedme gibi tehditlerle göçe zorladıkları.]

21 Mayıs 1914

Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne irsâl olunan 21 Mayıs sene [1]914 târihli ve 109/53 numaralı tahrîrâtın sûretidir.

Şeref-vârid olan 5 Mayıs [1]914 târihli ve 530/12 numaralı emirnâme-i âlî-i cenâb-ı sefirânelerinin arîza-i cevâbiyyesidir.

Şimdiye kadar her tarafda icrâ edilen taharriyât ve tahkîkât netîcesinde Türklerin Bulgarlarla müştereken bir hareket-i ihtilâliyye ihzâr ve tertîb eylediklerini müsbit ve ahâli-i İslâmiyye hakkında icrâ edilen Mezâlim ve tazyîkâtı mûcib hiç bir emâre keşf ve istihrâc edilmemiştir. Ahvâl ve vukû'ât-ı câriyye hakkında sırasıyla arzolunan ma'lûmât ve mütekaddem raporlar mündericâtından ma'lûm-ı âlî-i sefirâneleri buyurulacağı üzere ahâli-i İslâmiyyenin darb ve tahkîr ve hânelerinde taharriyât icrâsı fi'l-hâl böyle bir hareket-i ihtilâliyyenin vücûdu keşfedilmesinden münba'is olmayup ba'zı makâsıd-ı siyâsiyyeye tebe'an Yunan Hükûmeti'nce tertîb edilen bir planın eşkâl ve suver-i icrâ'iyyesinden ibâret bulunmakdadır. Muhâberât-ı ahîre netîcesinde Makedonya'nın şekil ve idâresinde husûle gelen tebeddülâtın müstakarr olamayacağına bu havâlî sekenesince kanâ'at hâsıl olarak umûr-ı zâtiyye ve ticâriyyelerinde kemâl-i ihtiyât ile hareket eyledikleri gibi Yunan me'mûrîn-i mülkiyye ve askeriyyesi bile ara sıra bu endîşelerini izhâr etmekden hâlî kalmamakdadırlar ve bu sebeple mütemâdî bir asabiyet içinde bulundukları müşâhede edilmektedir.

Hükûmet-i Seniyye ile Bulgaristan arasında takarrüb ve i'tilâf şâyi'aları ve Garbî Trakya'da ve Yunan hudûdu civârında bir haylî Bulgar eşkiyâsı tecemmu' ederek Türklerle bir hareket-i müştereke ihzâr eyledikleri şâyi' olması ve Yunan Hükûmeti'nin böyle bir harekete ve her dürlü ihtimâlâta kendi kuvve-i idâriyye ve askeriyyesiyle hâkim olamayacağını ve za'afını müdrik olması ahâli-i İslâmiyye hakkındaki tazyîkâtın esâsını teşkîl eylemekdedir. Hükûmet-i mezkûrenin Makedonya'daki mevki'ini tahkîm için der-pîş eylediği en esâslı tedbîr Rum unsurunun nüfûs, servet ve ticâretce tefevvukunu te'mîn ve ekseriyyeti teşkîl eyleyen anâsır-ı sâ'ireyi bu cihetlerden za'af u zevâle mahkûm eylemekdir. Ancak bu niyet ve kararı me'mûrîn-i askeriyye ve mülkiyyesi tarafından mahâretle idâre ve tatbîk olunamayup münâsebet düşdükçe ba'zı mu'teberân-ı ahâli ve me'mûrîn-i ecnebiyyeye bahs ü ifşâ eylemiş olduklarından

buralar da "Politique d'infiltration de l'element Grec en Mac'edoin " ta'bîriyle zebân-zed olmuşdur. Bu maksada binâ'en ahâli-i İslâmiyyeye âtiyü'l-arz muhtelif usûllerle icrâ-yı tazyîkât olunmaktadır. Bu havâlîde zirâ'at ve arâzî ve bir kısım ticâret İslamların ellerinde bulunduğundan, büyük çiftlik ashâbı olan eşrâfın evleri taharrî ve iki günde bir kendileri habs ve tahliye ile şeref ve haysiyetleri kesr ve kurâda da köylüler darb ve tehdîd ve me'âbid u mesâcid-i İslâmiyyeye karşı hakâret ile hissiyât-ı dîniyyeleri rencîde edilerek muhâceret ve firâra mecbûr olanların arâzîleri gûyâ mutasarrıfları nâm ve hesâbına îcâr edilmektedir.

Drama ve Kavala kasabalarıyla mülhakâtında ahâli-i İslâmiyyenin binlerce hâne ve mağazalarıyla mekteb binâları asker ve muhâcirînin ikâmetine tahsîs ve şimdiye kadar hiç birine tazmînât ve bedel-i îcâr verilmeyerek mutasarrıflarının ahz ü i'tâları tevkîf ile sükûn ve istirâhatden ve medâr-ı ma'îşetden mahrûm ve bi'n-netîce terk-i vatana mecbûr edilmektedirler.

Tütün mahsûlâtı şimdiye kadar İslam simsâr ve tüccârları vâsıtasıyla ecnebî kumpanyalarına satılmakta olduğundan yerlerine Rum tüccârlarını ikâme etmek üzere bunların tütün toplamak üzere karyelerde dolaşmalarını çete teşkîl etmek maksadına atf ile habs ve tecrîm edilerek tütün ticâretinin de kâmilen Rumlara intikâlini te'mîne çalışılmaktadır. Bunlardan mâ'adâ tazyîkât-ı vâkı'anın kuvvetli âmillerinden biri de burada kalan ahâli-i İslâmiyyeyi sindirmek sûretiyle mülâhaza eylediği tehlikeyi hüsn-i idâre ve kuvvetiyle değil zulmen ve kahren ber-tarâf eylemektir. Diğer taraftan Makedonya'ya gönderilen me'mûr ve jandarmaların irtişâ ve istihsâl-i menfa'at maksadıyla ta'kîb eyledikleri hatt-ı hareketde bu mes'ele de şâyân-ı ehemmiyyet bir mevki' işgâl etmekde olup buna dâ'ir evvelce tafsîlen arz-ı ma'lûmât edilmiştir.

Bütün bu ahvâl rü'esâ-yı me'mûrînin ma'lûmât ve müsâmahasıyla cereyân eylediği gibi taraflarından ahâli-i İslâmiyyeyi tehyîc edecek ef'âl ve akvâl dahi vukû' bulmakta olduğu iş'ârât-ı sâlife-i bendegânemle ma'lûm-ı sefirâneleridir. Ez-cümle Mösyö Venizelos'a, Drama Müftîsi Musa Efendi tarafından cereyân-ı ahvâl hakkında ma'lûmât ve îzâhât verildikten sonra Kavala'ya gelirken Doksat Câmi'-i Şerîfi'nin önünden mürûr ederek câmi'-i mezkûrun derûnunda ve harîminde süvârî efrâd ve hayvânâtının iskân ve ikâme olunduğunu bi'z-zât müşâhede eylemişken tahliyesine emr vermediği gibi Mısırlı Zehrâ Hanım mûmâ-ileyh burada bulunduğu zamân nöbetçilerinin mûmâna'atına rağmen nezdine giderek diğer nuzzâr hâzır olduğu hâlde bir zâbit tarafından cebren işgâl olunan hânesine nasıl girildiğini ve esîr-i firâş bulunduğu odadan kendisinin ne sûretle neferler tarafından dışarı atıldığı ve yedi yaşındaki kerîmesiyle mahdûmu tüccârdan Zühdü Efendi'nin darb ve habs olduğu ve merkûm

zâbitin bir haftaya kadar Kavala'yı terkeylemediği halde efrâd-ı â'ilesini katl ile tehdîd eylediğini şühûdla isbât edeceğini ve mahkemenin da'vâsını kabûl ve ru'yetden imtinâ' eylediğini ifâde ve bir de istid'â vermiş olduğu hâlde yalnız herşeyin düzeleceği va'd u te'mînâtıyla iktifâ etmesi Yunan Hükûmeti'nin maksadının neden ibâret olduğunu vâzihan irâ'e etmektedir.

Drama'da eşrâf-ı İslâmiyyenin tevkîfleriyle kurâda cereyân eden ahvâl de tazyîkât-ı mezkûre cümlesindendir. Bu sancak dâhilinde bir Türk-Bulgar hareket-i ihtilâliyyesinin mevcûdiyetine dâ'ir Hükûmet-i Yunaniyye tarafından -sâ'ika-i tehdîd ve tazyîk ile vukû' bulan ihbârât-ı mücerrededen mâ'adâ- esâslı vesâ'ik ve evrâka dest-res olunmamıştır. Mes'ele, Nusretli karyesinde ahâleden ba'zılarının Bulgarların esnâ-yı ric'atinde cüz'î bir meblağ mukâbilinde satın alup ihfâ eyledikleri yirmi kadar silâhları taksîm etmek üzere sebkenen muhâvereleri kahveci çırağı bir Rum tarafından zâbitaya ihbâr edilmesi üzerine başlamıştır. Esliha-i mezkûreden bir kısmı da vaktiyle Bulgar Ordusu'yla harbetmek üzere karye ahâlisine verilerek ketm ü ihfâ olunmuştur. Müte'âkıben köylüler tazyîk olunarak hiç olmazsa silâh nâmına büyük kıt'ada bir ekmek bıçağı teslîm etmeyenlerle komitecilerden adem-i ma'lûmât beyân edenler değnekden geçirildiklerinden, bunlardan birisi Şükrü Efendi nâmında birinin Drama'ya gelerek eşrâf ile görüştüğünden sonra çete teşkîli için karyelerde dolaşdığını ve ba'zıları da evvelce hicret eden akrabâlarının böyle bir hareket icrâ olunacağı yolunda ihbârâtta bulunduklarını ifâde eylemeleri üzerine ahâlinin ta'kîb ve tevkîfine ibtidâr edilmiştir. Mevkûfîn, şimdiye kadar Makedonya muhtariyeti hakkında Yeni Asır Gazetesi'nde bir makâlesinden bahsetmiş olmalarından ve Jön Türkler'in çete teşkîlâtına dâ'ir ma'lûmâtları olup olmadığından ve Dramalı Rıza Bey ile ne görüştüğünden ve Şükrü Efendi'nin ne gibi teşebbüsâtta bulunduğundan dolayı istintâk edildikleri gibi Drama müftîsi de müstantık tarafından celbolunarak aynı su'âllere ma'rûz kalmıştır. Me'mûrîn-i mahalliyye ba'zı kesâna mevkûfinin maznûniyetini te'yîd eder ba'zı mekâtibin mevcûd bulunduğunu îmâ ve ihsâs edecek ifâdâtta bulunmuşlarsa da Drama'ya bi'l-azîme icrâ eylediğim tahkîkât ve bir menba'-ı mevsûkdan istihsâl eylediğim ma'lûmâta nazaran bunlar da yakında Makedonya'da ihtilâl zuhûr edeceğine dâ'ir köylülere hâricden gönderilerek elde edilen ve mevkûf bulunan Drama eşrâfına -komite ve ihtilâlden bahsolunmayarak- itâ'at ve sözlerinden çıkmamaları me'âlinde ba'zı köylüler nezdinde bulunan mektûblardan ibâret olup bunların tasnî' edilmiş olmak ihtimâli bile mevcûd olduğu dermiyân ve bir hareket-i ihtilâliyye keşfolunduğu rivâyeti kat'iiyen tekzîb ve nihâyetü'l-emr mevkûfîn-i merkûmeden emsâli gibi birer mikdâr para alındıktan sonra tahliyeleri icrâ olunacağı te'mîn edilmektedir. Dün şâyân-ı i'timâd birisi Drama mevkûflarının müdâfa'asını

der-uhde eden avukatın bunların der-dest tahliye olduğunu ifâde eylediğini söylemiştir. Evvelce de arzolunduğu üzere Kavala dâhilinde ne esliha ve ne de evrâk-ı muzırta bulunmadığını Kavala kaymakamı bi'z-zât ifâde eylediği gibi Drama civârındaki yüze karîb kurâda ba'zı eşhâs yedinde müteferrikan ekserîsi toprak altında çürümüş ve ba'zıları da kâbil-i isti'mâl iki-üç yüz mikdârında esliha-i harbiyye bulunmuştur.

İşbu arîza-i bendegânemin bir sûretinin nezâret-i celîleye takdîm olunduğunun arzıyla ta'zîmât-ı fâ'ika-i bendegânemin kabûlünü istîrhâm eylerim. Efendim.

Fî 21 Mayıs sene [1]914

Aslına mutâbıktır.

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 48

108

DRAMA VE HAVALİSİNDEKİ MÜSLÜMAN AHALİYE ZULMEDİLİP KADINLARA TECÂVÜZ EDİLDİĞİ

[Drama ve havalisinde Müslümanlara yapılan Mezâlim ve takibat hakkında Drama mutasarrıfı nezdinde girişimlerde bulunulduğu, fakat doyurucu olmayan kaçamak cevaplarla olayın kapatılmaya çalışıldığı; iki ülke arasında akdolunan muâhededeki, riayet edileceği taahhüd olunan Yunanistan sınırları içinde kalan mezkur abalının hukukî ve dinî hürriyetleriyle şeref ve baysiyetlerinin çiğnendiğinin yapılan tahkikat neticesinde bir defa daha ortaya çıktığı; darb sonucu kan kaybından ölümlere dâir müstafî Askerî Doktor Hanyalı Mösyö Jorj'un verdiği raporla hükûmete yaptığı başvurunun sonuçsuz kaldığı; Drama ile on beş köyünün bağlantısının, yapılan Mezâlimin duyulmaması için Yunanlılarca kesilip, halkın konuşmamaları için tehdit edildiği; asılsız ihbarlarla birçok kişinin zulüm gördüğü; köylerde dövülenlerin, darb sonucu hayatını kaybedenlerin ve ırzına geçilen kadınların bir listesinin ilişikte sunulduğu hakkında Atina Sefareti'nin tabiriatı.]

21 Mayıs 1914

Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne irsâl olunan 21 Mayıs [1]914 târibli ve 110/54 numaralı tabrîrâtın sûretidir.

Melfûf: 1

Drama ve havâlîsinde ahâli-i İslâmiyyeye karşı icrâ olunan Mezâlim ve ta'kîbât hakkında vakt [ü] zamânıyla Kavala kaymakamı nezdinde icrâ-yı teşebbüsâtta devam olunduğu gibi ahvâl-i câriyye hakkında ma'lûmât-ı mevsûka almak ve Drama mutasarrıfına bi'z-zât beyân-ı şikâyet eylemek üzere iki gün akdem Drama'ya azîmet eyledim. Mûmâ-ileyh ahâlinin darb u tahkîr ve nâmuslarına tecâvüz olunduğunun ma'lûmâtı olmadığını ve müstekî zuhûr eder ise mütecâsirlerinin kânûnen mücâzât olunacağını ve karyelere peyder-pey esliha ihrâc olunduğundan ahâlinin de evâmîr-i hükûmete inkıyâd etmediklerini ifâde ve Drama eşrâfının maznûniyetlerini mûcib birşey keşfedilüp edilmediği su'âline cevâben bunların fıkdanı takdîrinde şimdiye kadar mevkûfiyetleri temâdî etmemiş olacağını beyân etmiştir. Ahâli-i İslâmiyyenin nerelerde ve ne sûretle darb u tazyîk olunduğunu isim ve mahal ta'yîniyle ta'dâd ve ba'zılarının bi'z-zât müşâhade edildiği der-miyân olunması üzerine hükûmetin umûr-ı dâhiliyyesinden olan keyfiyet hakkında ahâli-i İslâmiyyenin, şehbenderhânenin himâyesini istid'âya hakları olamayacağını beyân etmiş ise de Yunan Hükûmeti'nin ahâli-i mezkûrenin hukûk-ı hürriyye ve dîniyyesine ve şeref ü haysiyetine ri'âyet edeceğini Devlet-i Osmâniyye'ye karşı ta'ahhüd etmiş olması hasebiyle bunlara muhâlif ahvâl vukû'unda me'mûrîn-i Osmâniyye'nin her hâl u kârda icrâ-yı teşebbüsâtdan hâlî kalmayacağını ve vezâ'if-i zâbitanın icrâsıyla bir sancak ahâlisini değnekden geçirmek ve her dürlü tecâvüze ma'rûz bir hâlde bulundurmak yek-dîğerinden farklı mu'âmeleler olup, bu ahvâlin kuvve-i askeriyye ve inzibât tarafından îkâ' olunduğu ifâde edilmiştir. Fi'l-hakîka mu'âhedeye muğâyir hâlâtta, ihtârâtta bulunmak hakkımız olduğunu teslim ile mülzem görünmüş ve gûyâ icrâ-yı tahkîkât etmek üzere vukû'ât-ı mezkûreden ba'zılarını kayd u tahrîr eylemiştir. Sûret-i mahsûsada icrâ kılınan tahkîkât netîcesinde evvelce arzolunan vukû'ât ve Mezâlimin hakîkat icrâ ve tatbîk edildiği bir kat daha te'yid etmiştir. Drama ve mülhakâtında habs ve tazyîk ve eser-i darbdan vefât edenlerin bir listesi leffen ar[z] u takdîm kılındı. Bu husûs Drama cemâ'at-i İslâmiyyesinin tahkîkât-ı mahsûsasıyla tebeyyün etmiş ve madrûblardan onu askerî tabâbetinden müsta'fî Hanyalı Mösyö Jorj'a mu'âyene etdirilerek raporlarıyla birlikte hükûmete şikâyet edilmiş ise de bir netîce çıkmamış ve mutasarrıf tarafından müftî efendiye bir def'a esnâ-yı mürâca'atda cihet-i askeriyyenin umûr u icrâ'âtına pek ziyâde müdâhale edemeyecekleri beyân edilmiştir.

Maktûllerin şiddet-i darbın te'sîriyle nezf-i dem-i dâhiliyyeden vefât eyledikleri anlaşılmıştır. Boriva ve Karasu şehrinin şark sâhilindeki elli dokuz pâre köy ile Drama arasında on beş günden beri mirârdan münkati' olduğundan, cereyân eden ahvâlden ma'lûmât alınamayarak hükûmet tarafından ahvâlin şuyû'unu mâni' bir tedbîr olmak üzere ittihâz olunduğunu ve köylülerin şikâyetleri vukû'unda daha elîm ahvâle ma'rûz kalacakları söylenmekte olduğunu da beyân eylemiştir. Drama'dan bir haylî â'ilelerin küllü yevm Selanik tarîkiyle Memâlik-i Osmâniyye'ye mürûr etmekte olduğu gibi civârından da muhâceret vukû' bulmaktadır. Yunan me'mûrîni nezdinde isnâdât ve tezvîrâtın revâcından nâşî ahâlî-i İslâmiyyenin ta'arruz veyâ kendi nefsinin kurtarmak için yek-diğeri aleyhinde ihbârât-ı kâzibede bulundukları ve Karacakoyun karyesinden altmış kişi iki Kıbtînin mezkûr karye ahâlisinden lâ-ale't-ta'yîn ikisini İskeçe'de Bulgar eşkıyâsıyla gördüğünü ve Çarniti çiftliği kahyasıyla müstahdemînin sebep-i darb ve tevkîfi de yine bir Kıbtî tarafından çiftliğinde komiteci bulunduğunu ihbâr eylesinden münba'is olduğu mu'ahharan ma'lûm olmuştur. Nezâret-i celîleye de arz-ı ma'lûmât edilmiştir.

21 Mayıs [1]914

Aslına mutâbıktır.

İmza

Drama havâlîsinde darbolunanlardan tabkîk olunan ba'zı esâmî

Şebçe karyesinden	Hasan Kahya oğlu İbrahim
"	Hasan Kahya oğlu Çolak Hasan
"	Mustafa oğlu Küçük Ali
"	Hasan oğlu Şerif
"	Osman oğlu Hasan
"	Hasan oğlu İsmail
"	Mehmed oğlu İsmail
"	Halil oğlu Mü'min
"	Kara Hasan oğlu Halil (<i>Hayâtı tehlikede olup berây-ı tedâvî Drama'ya getirilirken müfreze zâbiti tarafından geri çevrilmiştir.</i>)
"	Yakub oğlu Hasan
"	Cancı İsmail oğlu Hasan
"	İmâm Hasan Efendi
"	Havâle İsmail oğlu Hasan
"	Mehmed oğlu Yusuf

Şebçe karyesinden	Mehmed oğlu Mü'min
"	Ali oğlu Osman
"	Kör Hasan
"	Ahmed oğlu Hüseyin
"	Şâkir Halil
"	İsmail oğlu Ahmed
"	İmâmonun Haso
"	Birâderi Emir Çavuş
"	Bakkal İsmail
"	Hüseyin oğlu Mehmed
"	Hüseyin oğlu Hasan
"	Çakır Hasan
"	Salih Mehmed oğlu Hüseyin
"	Küçük Ahmed
"	İsmail Çavuş

Kırlar karyesinden	Urgancı Mahallesi'nden	Hâfız Abbas
"	"	Hacı Osman Efendi
"	"	Abdurrahman Ağa
"	"	Hâfız Hüseyin
"	"	Diğer Hâfız Hüseyin
"	"	Hacı Süleyman oğlu Mehmed
"	"	Mehmed oğlu Bayram
"	"	Liman oğlu Mustafa
"	"	Birâderi Hasan
"	"	Süleyman oğlu Hasan
"	"	Kara Ahmed
"	"	Ahmed oğlu Ahmed
"	"	Hacı Mehmed'in Mustafa
"	"	Hacı Bayram'ın dâmâdı Halil
"	"	Ümmet Hasan
"	Duraklı Mahallesi'nden	Hacı Yusuf
"	"	Molla Kadri

Kırlar karyesinden	Duraklı Mahallesi'nden	Teleki (?) Mu'allimi Hacı Efendi
"	Bıçak Mahallesi'nden	Bıçak Mahallesi Mu'alimi Hayreddin Efendi
"	"	Hacı Ahmed oğlu Mü'min
"	"	Hacı Hüseyin
"	"	Bayram oğlu Ahmed
"	"	Salih oğlu Mü'min
"	Himmetli Mahallesi'nde	Mu'allim Hâfız Mehmed Efendi
"	"	Hacı İbrahim
"	"	Hacı Hüseyin
"	"	Hacı Ahmed'in Salih Efendi
"	"	Topal Mustafa
"	"	Şerif Onbaşı
"	"	Sefer Ağa
	Kasablı Mahallesi'nden	Kasablı Mahallesi Mu'allimi Hâfız Adem Efendi (mûmâ-ileyh deri içine konularak taht-ı tedâvî olduğu)
"	"	Hacı Hüseyin
"	"	Mahdûmu Mü'min
"	"	Mahdûmu Mustafa
"	"	Molla Ömer
"	"	Hacı Ahmed oğlu Tevfik
"	"	Hüseyin oğlu Yusuf
"	"	Birâderi Hüseyin
"	"	Birâderi Mü'min
"	"	Gümüş'ün Şerif ve mahdûmu
"	"	Yakub oğlu Ali Osman ve mahdûmu

Kırlar karyesinden	Kasablı Mahallesi'nden	Ali Osman'ın birâderi Molla Mustafa
"	"	Ali Osman'ın birâderi Molla Kerim
"	"	Ali Osman'ın birâderi Halil
"	"	Hacı Mü'min
"	"	Emin Dayı oğlu Emin ve mahdûmu
"	" "	Emin'in birâderi Feyzi
"	"	Hacı Osman'ın Şevket
"	"	Hacı Osman'ın Halil İbrahim
"	Aşağı Mahallesi'nden	Hacı Hasan oğlu Bayram
"	"	Arap Bayram
"	"	Arap Yusuf
"	"	Ümranlı Mustafa
"	"	Ömer oğlu Hâfız Hüseyin
"	"	Hasan oğlu Aziz
"	"	Molla Memiş
"	"	Mahdûmu Ali

Karacakoyun karyesinden	Mısır oğlu İbrâhim
"	Bekir oğlu Halim
"	Hacı İbrahim
"	Hoca oğlu Halil İbrahim
"	Hacı dâmâdı Mü'min
"	Kara oğlu İbrahim
"	Salih Ağa dâmâdı Mehmed
"	Salih oğlu Emin
"	Ahmed oğlu Hasan
"	Molla Ahmed oğlu Halil İbrahim
"	Himmet oğlu Mustafa
Karacakoyun karyesinden	Hasan oğlu Hüseyin

"	Başçavuş oğlu Mehmed
"	Birâderi Salih
"	Çolak Ahmed oğlu Emin
"	Süleyman oğlu Salih
"	Birâderi Hüseyin
"	Mustafa Çavuş oğlu Rasim
"	Taşcı oğlu Salih
"	Uzunkuyulu Necib
"	Birâderi Hasan
"	İbrahim oğlu Mü'min
"	Molla Hüseyin oğlu Mü'min
"	Mustafa oğlu Ahmed
"	Birâderi Mehmed
"	Hasan oğlu Mü'min
"	Çolak dâmadı Ali
"	Molla İbrâhim oğlu Salih
"	Tahir oğlu Mehmed
"	Osman oğlu Mehmed
"	Mehmed oğlu Salih
"	Hacı Sadeddin oğlu Rüstem
"	Molla İsmail oğlu Abdurrahman
"	Kıbtî Çolak İbrahim
"	Muhâcir İsmail
"	Muhâcir Kör İsmail
"	Na'iband İsmail
"	Arnavud Aziz
"	Arnavud Ramazan
"	Arnavud Usta Ahmed
"	Arnavud İsmail oğlu Ahmed
"	Arnavud İsmail oğlu Adem
"	İmâmın hizmetkârı İbrahim

Eser-i darbdan müte'essiren vefât edenlerin esâmîsi:

Nusretli karyesinden Arnavud Hâfız Şefik'in birâderi Şerif
Papas Karyesi İmâmı
Kaçlıca karyesinden Gülbenli
İstarçiste eşrâfindan Necib Efendi
İstarçiste eşrâfindan Ahmed Ağa
Raşova'da isimleri henüz tahkîk olunamayan yedi şahıs

Irza tecâvüz:

Direjal karyesinden Hasan'ın zevcesi
Palağan karyesinden a'mâ bir kız ile bir kadın
Drama kasabasından Fatina Hanım (<i>Mayıs'ın üçüncü gecesi süvârî devriyesi tarafından</i>)

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 50-51

109

*SİSAM'DA YUNAN ASKERLERİYLE KOMİTECİLERİN OSMANLI
SAHİLLERİNE SALDIRMA HAZIRLIKLARI YAPTIĞI*

[Sisam'da İskalya adlı komite reisinin kumandasında üç bini aşkın silahlı komiteciden bir kısmının Dipburnu yakınındaki boğazı keserek rastladıkları Müslüman kayıklarını soyup, kayıkçıları katlettikleri; Sisam'a gelen yirmi beşi aşkın Yunan zabiti ve birçok Yunan askerinin de komitecilerle birleşerek Osmanlı sahillerine saldıracakları ve Sisam'daki Müslümanların bir bahane veya hile ile katledilmekte olduğu hakkında haberler alındığına dâir Dahiliye Nezareti Eminyet-i Umumiyye Müdiriyyeti'nin arzı.]

15 Haziran 1914

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye

Müdîriyyeti Kalemî

Aydın Vilâyeti'nden alınan 2 Haziran sene [1]330 târihli şifre sûretidir.

• Kuşadası Kaymakamlığı'ndan alınan 1 Haziran sene [1]330 târihli telgrafnâme sûreti berây-ı ma'lûmât âtiye naklen arz olunur.

Sûret.

Sisam'da komite re'îsi İskalya'nın taht-ı kumandasında müsellağ üç bini mütecâviz komite efrâdı mevcûd ve bunlardan bir kısmı Dipburnu pîşgâhındaki dar boğazı kat'ederek tesâdüf etdikleri İslam kayıklarını soyarak kayıkçıları katl ve ifnâ etdikleri ve dünki gün Sisam'a yirmi beşi mütecâviz Yunan zâbiti vürûd ve bugün dahi Yunan askerinin vürûduna intizâr edilmekte bulunduğu, bunlarla komite efrâdının sevâhil-i Osmâniyye'ye tecâvüz edecekleri yolunda üç günden beri Sisam'da bir şâyi'a deverân etmekde olduğu ve Sisam'da tesâdüf edilen ahâli-i İslâmiyyeyi birer desîse ile katletmekde oldukları bu gün Hacı Davud Vapurıyla gelen İstanköylü Ali b. Mehmed ve Ali b. Mustafa'nın îfâdelerine atfen polisden verilen müzekkerede ifâde kılınmış ve muhtelif menâbi'den alınan haberler sevâhil-i Osmâniyye'ye tecâvüz için Sisam'da azçok istihzârât ve teşebbüsât-ı mefsedetkârâne olduğu kanâ'atini hâsıl etmiş ve vesâ'it-i mevcûde ile tedâbir-i ihtiyâtiyye ittihâz kılınmıştır. Devâm etmekde olan tahkîkât netîcesinde istihsâl olunabilecek ma'lûmâtın dahi başkaca pey-der-pey arz olunacağı.

Aslına mutâbık olduğu tasdîk kılındı.

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîri Nâmına Mu'âvin

İmzâ

BOA. HR. SYS. Orj. kayıt nu. 11/2, tarih: 1914.6.11

*SİROZ'DAKİ İSLAM MEKTEPLERİNİN RUMLARIN EĞİTİMİNE
TAHSİS EDİLDİĞİ*

[Siroz'da bulunan İslam mekteplerinin şu anda yalnız üçünün Müslümanların elinde bulunduğu, ancak bunlardan birinin bile Müslüman çocukların eğitimine tahsis edilmeyerek Rum çocukların eğitimine tahsis edildiği; diğer mekteplerin de Yunanlılar tarafından işgal edilip hastane ve kışla olarak kullanıldığına dâir Atina sefirinin raporu.]

19 Haziran 1914

Atina Sefâret-i Seniyye-i Osmâniyyesi

Umûmî: 902

Husûsî: 452

Hulâsa: Siroz mekâtib-i İslâmiyyesine dâ'ir

Umûr-ı Siyâsiyye Mûdiriyyet-i Umûmîsine

Melfûf: 1

Sadr-ı a'zam ve Hâriciye Nâzırı fehâmetlü, devletlü

Prens Said Halim Paşa hazretlerine

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Resîde-i dest-i ta'zîm olan 13 Haziran sene [1]914 târih ve 48597/332 numaralı tahrîrât-ı aliyye-i nezâret-penâhîleri cevâbıdır.

Siroz'da mevcûd mekâtib-i İslâmiyyenin mikdârıyla hâl-i hâzırı hakkında ahîren şehr-i mezkûrda bulunduğum sırada müftîlikden istihsâl eylediğim ma'lûmâtı mübeyyin listenin bir sûretini leffen huzûr-ı sâmi-i fahîmânelerine takdîm ediyorum. Mekâtib-i mezkûreden şimdiye kadar eski tertîbde olan yalnız üçünün cemâ'at yedinde bulunduğu ve i'âne-i ahâli ile vaktiyle inşâ kılınmış üç kârgîr cesîm mektebin hastahâne, kışla ve Rum etfâline tahsîs kılındığı ve hükûmet-i mahalliyye nezdindeki teşebbüsâtları üzerine bunların birer bedele rabtedilerek birisinin de yine mekteb ittihâz kılınmak üzere cemâ'at-i İslâmiyyeye i'âde kılınacağı va'dolunduğu müftî efendinin ifâdesinden anlaşılmıştır. Cemâ'at-i İslâmiyyenin üç büyük kârgîr mektebi bulunduğu hâlde birisinin olsun etfâl-i Müslimîne tahsîs olunmaması şâyân-ı te'essüf idüğünü geçen gün başvekil söyledim. Esbâb-ı mücbireden nâşî kışla ve hastahâne ittihâz

olunmuşlardan mâ'adâsının cemâ'at-i İslâmiyyeye i'âde etdirileceğini müşârun-ileyh va'deylemiştir. Cemâ'at teşkilâtı yapılmadıkça cevâmî', mesâcid, mekâtib ve vâridât-ı vakfiyye umûrunun bir tarîk-i sâlime giremeyeceği anlaşıyor. Zîrâ cemâ'atin mâlîna sâhib olmak iktidârı veyâ başında ehil ve cerbezeli bir müftî bulunduğu yerde bu gibi husûsâtta tecâvüzât nâdir idüğü görülmüştür. Bunun için kurâyâ varıncaya kadar gezilen mahallerde ahâliye bu teşkilâtın ikmâlî hakkında vesâyâ-yı ciddiyyede bulunulmuştur. Ahvâlin daha ziyâde sükûnet etmesini müte'âkib bu cihetin te'mînine taraf-ı çâkerânemden dahi çalışılacağı ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 19 Haziran sene 1914

Atina Sefîri
bende
Galib Kemal

902/452 Numaralı ve 19 Haziran sene [1]914 târihli tahrîrât melfûfudur.

Esâmî-i Mekâtib	Mevkî'i	Mülâhazât
Dârü'l-Mu'alimîn	Hükûmet câddesinde	İstîlâdan iki sene evvel Kurrâhâne iken Dâru'l-Mu'allimîn ittihâz ve ahîren câmi' ve medrese asâkir-i Yunaniyye tarafından işgâl olunmuştur.
Mekteb-i İ'dâdî	"	İşgâl-i askerî altında olduğu hâlde muhterik olmuştur.
İttihâd ve Terakkî Zükûr İbtidâî Mektebi	İ'dâdî Mektebi arka ciheti	Hâlen Rum etfâline mekteb ittihâz olunmuştur.
Hüdâverdi İnâs İbtidâî Mektebi	Debbâğhâne civârı	Hâlen Rum İnâs İbtidâî ve Rüşdî Mektebi ittihâz olunmuştur.
Helvacıoğlu Mekteb-i İbtidâ'îsi	Debbâğhâne civârı	Cemâ'at-i İslâmiyye tarafından ahîren küşâd olup tedrîsâta devam olunuyor.
Çâker Sinân İbtidâî Mektebi	Hamdipaşa civârı	Hâlen boş olup, cemâ'at-i İslâmiyye yedinde olduğu.
Fu'âdiye Mektebi	Siroz-altı muhâcir mahallâtı	Cemâ'atimizin yed-i işgâlinde olup, ahîren küşâd ve tedrîsâta devam olunmaktadır.
Atlama İbtidâî Mektebi	Atlama çarşısında	Cemâ'atimizin yed-i işgâlinde olup, ahîren küşâd ve tedrîsâta devam olunmaktadır.
Mekteb-i Kebîr-i İbtidâî-i Zükûr	Hastahâne-i Askerî kurbû	İşgâl-i askerî altında olup hastahâne ittihâz olunmuştur.

İncili İnâs İbtidâî Mektebi	Hastahâne-i Askerî kurbü	İşgâl-i askerî altında olup hastahâne ittihâz olunmuştur.
İnâs Rüşdiye Mektebi	Halilpaşa Mahallesi	İşgâl-i askerî altındadır.
Yâdigâr-ı Millet İbtidâî Mektebi	Piyâde Kışlası civârı	İşgâl-i askerî altındadır.
Parmaklı İbtidâî Mektebi	Sa'atbayırı	Bulgarlar tarafından muhterik olmuştur

Siroz kasabasında kâ'in mekâtibin ahvâl-i hâzırası bâlâda arzolunduğu vech üzere idüğü tasdîk kılınır. 24 Mayıs sene [1]330

Aslına mutâbıkdır.

İmza

Siroz Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi

Mühür

Yusuf bin Zülfikar

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 126, 129

111

SELANİK CİVARINDAKİ MÜSLÜMAN KÖYLERDE HALKIN GÖÇE ZORLANDIĞI VE MÜSLÜMANLARIN EVLERİNE ZORLA, KAFKASYA'DAN GELEN RUM GÖÇMENLERİN YERLEŞTİRİLDİĞİ

[Selanik'in Menteşe nahiyesinin Vardar, Doğancı ve Karaoğlu-yahya köylerinde bulunan Müslümanların hanelerine Kafkasya'dan gelen Rum göçmenlerin zorla yerleştirildikleri, mal ve emlaklarından mahrum kalan Müslüman abaliden iki yüz hanenin Osmanlı Devleti'ne göç etmeye hazırlandıklarından Yunan Hükûmeti nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması ve Müslümanlara yapılan bu tür Mezâlimin önlenmesi için tedbir alınması hususunda Atina Sefâreti'ne çekilen şifre telgraf.]

28 Haziran 1914

Bâb-ı Âlî

Hâriciye Nezâreti

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Mühimme Kalemi

Hulâsa: Menteşe nâhiyesi karyelerindeki Müslimânların hicretleri.

Atina Sefâretine (şifre telegram)

Selanik'de Menteşe nâhiyesinin Vardar, Doğancı, Karaoğluyahya karyeleri Müslimânlarının hânelerine Yunan Hükûmeti'nce Kafkasya ve mahall-i sâ'ireden gelen Rumların cebren iskân edilerek kendileri tard ve mâl ve emlâkından mahrûm ve sefâlet-i azîmeye ma'rûz bırakıldıklarından iki yüz hâne halkının el-yevm memâlîk-i Osmâniyye'ye müheyyâ-yı hicret bulundukları mürâca'atlarından anlaşılmış olduğu ve Selanik ve havâlîsinde ahâli-i İslâmiyyeye revâ görülen bu kabîl ta'arruzât ve tecâvüzât hakkında şikâyât tevâlî etmekde bulunduğu Dâhiliye Nezâreti'nden bildiriliyor. Fu'âd Selîm Bey'le bi'l-muhâbere keyfiyetin sıhhati hâlinde bu bâbda Yunan Hükûmeti nezdinde teşebbüsât-ı mü'essire icrâsıyla netîcesinin inbâsı mütemennâdır.

Fî 28 Haziran sene [1]914

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 38

112

KAVALA CİVARINDA ÖNCE BULGARLAR, DAHA SONRA DA RUMLAR TARAFINDAN BAZI CAMİ, MESCİD VE MEZARLIKLARIN TAHRİB EDİLDİĞİ

[Kavala'da, Bulgarlar tarafından kiliseye dönüştürülmek maksadıyla şerefeleri yıkılıp çan takılan ve daha sonra geri alınan camilerin, olduğu gibi kaldığı; Bulgarların bölgeyi terkettikleri esnada ve katliâmda tahrib olan Doksat Camisi'ne asker ve süvari hayvanları yerleştirildiği ve kapısına çan asıldığı; Meştiyan ve Çatalca köylerindeki cami ile mescidin tamamen Rumlar tarafından tahrip edildiği; Müslüman mezarlarının bozularak taşlarının alındığı; Yunan Hükûmeti'nin Şebbenderlik personeline yaptığı baskı

*dolayısıyla bunları görüntülemenin de şimdilik mümkün olmadığına
dâir Kavala Şehbenderliği'nin tahrirâtı.]*

24 Temmuz 1914

Kavala Şehbenderliği

Aded

Umûmî: 218

Husûsî: 86

*Dûçâr-ı tahrîb olan emâkin-i mukaddesenin fotoğ-
rafları hakkında*

Umûr-ı İdâriyye Müdîriyyet-i Aliyyesi

*Hâriciye Nâzırı devletlü, fehâmetlü Said Halim Paşa hazretlerinin
pîşgâh-ı sâmililerine*

Ma'ruz-ı çâker-i kemîneleridir,

Yunan Mezâlîmi netâyicinden olmak üzere dûçâr-ı tahrîb olmuş olan cevâmi'-i şerîfe ve emâkin-i mukaddese ile sâ'ir mebânî-i İslâmiyyenin fotoğraflarının tedârik ve takdîmi şeref-vârid-i dest-i ta'zîm olan 21 Mayıs [1]914 târihli ve 47269-1524 numaralı emir-nâme-i celîl-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinde emr ü fermân buyurulmuştur.

Kavala ve sâyir ba'zı mahallerde kâ'in cevâmi' ve mesâcid-i şerîfenin ekserîsi Bulgarlar tarafından kiliseye tahvîl ve minârelerine çan vaz' olunmak üzere şerefeleri hedm ve tahrîb olunarak müte'âkiben istirdâd ve i'âde kılınmış idi. Cevâmi'-i mezkûrenin minârelerinde ve sâ'ir ba'zı aksâmında icrâ edilen tahrîbât ta'mîr olunarak alâ-hâlihî mevcûd olduğundan îcâb eylediği takdîrde bunlardan Kavala'da bulunanların fotoğraflarının bi'z-zât ahz u takdîmi mümkündür.

Bu havâlînin Yunan istîlâsına intikâlinden sonra dâ'ire-i me'mûriyyet-i bendegânem dâhilinde bulunan Doksat Câmi'-i Şerîfi mahall-i mezkûrda Bulgarların esnâ-yı ric'atinde vukû' bulan katli'âm esnâsında kısmen Rumlar tarafından tahrîb edilerek el-yevm kapusına bir salîb ta'lîk olunmuş olduğu hâlde derûnunda asker ve süvârî hayvânâtı ikâme ve iskân ve Meştiyan karyesi câmi'i, paskalya münâsebetiyle sokaklarda icrâ-yı nümâyiş eden ahâli tarafından üzerine taş ve kurşun atılarak ba'zı mahalleri tahrîb ve Çatalca köyündeki bir mescid külliye hedmedilerek arsa hâline konulduğu gibi pîşgâh-ı sâmililerine

arz u takdîm kılınan 24 Temmuz [1]914 târihli ve 218/83 numaralı arîza-i bendegâneme melfûf listede arz u irâ'e olunduğu üzere bir hayli câmi'-i şerîfe ve akârâtı asker ve ahâli tarafından işgâl edilmiştir. Bundan mâ'adâ her tarafda küllü yevm mekâbir-i İslâmiyye tahrîb ve taşları ahz u gasbolunmaktadır. Dûcâr-ı tecâvüz olan mezkûr cevâmi' ve emâkin-i İslâmiyyenin kâ'in oldukları karyeler Kavala'dan en az üç-dört sa'at mesâfede bulunmakta olup, ba'zıları da asker işgâli tahtında bulunduğu ve şehbenderhâne me'mûrîni ale'd-devâm polis hafiyyeleriyle ta'kîb ve ahvâl u harekâtları tecessüs olunduğu cihetle bi'z-zât fotoğraflarının ahzına şimdiye kadar imkân bulunamamıştır. Burada bulunan İtalya tebe'asından Marolyano isminde bir fotoğrafçıya bunların münâsib fâsılalarla resimlerini çıkarmak üzere ehemmiyetli bir meblâğ teklîf olunmuş ise de Yunan Hükûmeti'nden ihtirâzen teklîf-i vâkı'ı kabul etmemiştir. Ma'a-mâfih bunların fotoğraflarının istihsâli esbâbının te'mîni her an nazar-ı dikkatde tutularak imkân husûlünde emr-i celîl-i efhamîlerinin infâzına müsâra'at olunacağı ma'rûzdur. Ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 24 Temmuz sene [1]914

Kavala Şehbenderi
bende
Nuri

BOA. HR. SYS. 13/2, belge sıra nu. 147

113

*YUNAN HÜKÛMETİ'NİN HİRİSTİYAN HALKI SİLAHLANDIRIP
MÜSLÜMAN HALKIN İDARESİNDE OLMASI GEREKEN MEKTEP,
MEDRESE VE VAKIFHANELERİ ZORLA İŞGAL ETTİĞİ*

[Müslümanlar üzerindeki zulmün şiddetlenerek daha da arttığı; Osmanlı Hükûmeti ile Yunan Hükûmeti arasında çıkabilecek bir savaşta Müslümanların katledilmesi için Hristiyanlara silah dağıtıldığına dâir haberler alındığı; Müslümanların mektep ve medreselerine jandarma zoruyla Rum muhacirlerinin yerleştirildiği ve Hristiyan ve Musevîlerin mektepleri açıldığı halde İslam mekteplerinin açılmasına izin verilmediği; vakıfların idaresi Atina Antlaşması'na göre Müslümanlara verilmesine rağmen vakıf hanelerinin zorla işgal edilip gelirlerine el konulduğuna dâir Selanik müftüsünün Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği tahrirâtı.]

22 Eylül 1914

Selanik Hey'et-i İslâmiyyesi

Dâhiliye Nezâret-i Celilesine

Marûz-ı dâ'îleridir,

Bu havâlîde eksik olmayan zulüm ve i'tisâf bu aralık daha ziyâde kesb-i iştidâd eylemiştir. Şetm ü darb ve gasb-ı emvâl mesâ'ili âdetâ mübâh hükmüne girmiş olmakla bunların ta'dâdı mûcib-i kelâl olacağından mühim gördüğümüz ba'zı mesâ'ili mâddeten arz etmekle iktifâ eyleyeceğim. Siroz hattı üzerinde Akıncalı İstasyonu karşısında Stepneke karyesinde bir Müslimânın leylen hânesine duhûl, zevc ve zevce ile çocuğunu katlettiler. Lankaza kazâsının Hacı Bayramlı karyesinden dört İslam Selanik'den köyüne giderken Güvezne civârında kurulan pusudan üç el silâh atılarak birisi uruldu. Gelmerye'nin Atmacalı karyesinden bir İslam çoban katl ve bir diğeri müte'addid yerlerinden cerhedildi. Karaferye'nin Ağustos kasabasından bir Müslimân öldürüldü. Lankaza'ya tâbi Ravanay Müslim karyesi ahâlisinden iki İslam, bir çift öküz hakkında isticvâb edilmek üzere Lankaza'ya da'vet edilir. Yolda birisinin re'si yok ve diğerrinin boğazı yarıya kadar kat' vesâ'ir mahallerinden cerhile katledilmiştir. Şu vekâyî' pek az gün içinde vukû' bulmuştur. Ahâli-i İslâmiyye bu gibi fecî' hâllere ma'rûz kalmaktadır. Zâten Trakya'dan gelmiş olan Rum muhâcirleri buralarda İslamlar hakkında katl-i 'âm icrâ eyleyeceklerini alenen beyân ve tahvîf eylemekdedirler. Hükûmet-i Osmâniyye ile Yunanistan arasında zuhûru melhûz olan muhârebede İslamları katletmek için Hıristiyânlar silâh tevzî' olunduğu Osmanlı muhibbi olan ecnebî konsoloslarından birisi tarafından sûret-i husûsiyyede ihbâr edilmiş ve Hıristiyânların alenen izhâr eyledikleri gayz ve şurada burada hafıyyen tesâdüf eyledikleri bî-çâre İslamları katl u itlâf ve şetm u darb ve nukûd ve eşyâsını ahz u gasbeylemekden çekinmemeleri dahi bunu mü'eyyedir. Zâten muhâcirlerin ba'zı çiftlikât ve kurâyâ giderek ahâli-i İslâmiyyenin emlâk ve arâzîsini bî-muhâbâ zabt u işgâl eylemeleri ve Selanik dâhilinde İslam mâlî olarak boş buldukları dükkân ve mağaza ve hattâ hammâmları kendilerine mesken ittihâz eylemekden çekinmemekte olmaları ve cevâmi' ve tekâyâ ve medârisde dahi muhâcirlerin iskân eylemeleri ve bu bâbda vukû'bulan mürâca'at-ı mütevâliyenin hiç bir te'siri görülmemesi ahvâl-i câriyyenin hükûmetin müsâmaha ve belki de müsâ'adesine mukârin bulunduğunu te'yîd ediyor. Zâten muhâcirler zabtettikleri ibâdethânelere akârâtı jandarmaların mu'âvenet-i alenîsine mukârin bulunuyorlar. Ez-cümle Sulu Paşa ve Pinti Hasan, Balat, Lonca Şahabeddin cevâmi'-i şerîfesiyle Karababa dergâhını ve Sa'atli ve Yusuf Paşa medreseleri ile bi'l-umûm mekâtib-i İslâmiyyeye jandarma kuvvetiyle muhâcir yerleşdirilmiş ahâli-i İslâmiyye ibâdethânelerinden ve talebe-i ulûm ile sıbyân

tahsîl-i ilm ü ma'rifetden mahrûm edilmiştir. Hele mekteblerin Eylül ibtidâsında küşâdı hükûmetce takarrür eylemiş, Hıristiyan ve Mûsevî mekteblerinin ekserîsi küşâd olunmuş olduğu hâlde İslam mekteblerinden ba'zıları için tahliye ve küşâdı zımında tahrîren vukû' bulan mürâca'atımız isgâ edilmediği gibi hiç bir cevâb verilmemiştir. Burmalı Câmî-i Şerîfi esâsen buraların fethinden sonra binâ edilmiş olduğu hâlde bir bakkalın ifâde-i mücerredesiyle kiliseye tahvîl edilmiş ve bu bâbdaki iş'ârâtım nazar-ı dikkate bile alınmamıştır. Atina Mu'âhedenâmesi mücebince bi'l-cümle evkâf-ı İslâmiyyenin emr-i idâresi cemâ'at-i İslâmiyyeye â'id olduğu ve kiliseye tahvîl olunan cevâmi'-i şerîfeye vakfedilen akârât-ı İslâmiyyenin gallesi sâ'ir cihet-i İslâmiyyeye sarfedilmek üzere cemâ'at-i İslâmiyyeye â'idiyeti musarrah bulunmuş olduğu hâlde İslam fukarâsının iskânına mahsûs İslam fukarâ vakfı hânelerin bir çokları derûnunda bulunan yetîm ve bî-kes çocuk ve kadınlar cebren çıkarılarak bura ahâli-i Hıristiyanîyyesi tarafından zabt u işgâl olunmuş ve bu bâbda da tahrîren hükûmetce şikâyet edilmiş bulunduğu hâlde semeresiz bırakılmış ve sâlifü'z-zikr cevâmi'-i şerîfeye merbût evkâf dahi ba'zı eşhâs tarafından kiliselere â'id sözüyle cebren ve kahren zabt ve müste'cirlerinden bi't-tehdîd îcâr bedelleri ahz olunmakda bulunmasını haksız bir mu'âmele idüğüne dâ'ir olan iş'ârâtımız da hükûmetce ehemmiyetden ârî tutulmuştur. Evkâf-ı İslâmiyye defterlerinin teslîmi hakkında bu güne kadar mükerrer mürâca'atlarımız da kezâ semeresiz kalıyor. Burada dûçâr olduğumuz ahvâl mücmelen arzedildi. Bunlar hakkında muktezâ-yı ma'deletin icrâsıyla sûret-i hatt-ı hareketimizin ta'yîni istirhâm ve bu ahvâlde temâdîsi umûm İslamların hicretlerini müntic olacağının dahi nazar-ı dikkat-i âlîlerinden dûr tutulmamasını arzeylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 9 Eylül sene [1]330

Selanik Müftisi

dâ'îleri

Ahmed bin Ali

BOA. HR. SYS. 13 Mükerrer, belge sıra nu. 268

114

*MAKEDONYA'DA İKTİDAR PARTİSİNE OY VEREN MÜSLÜMANLARA
RUMLAR TARAFINDAN EZİYET EDİLDİĞİ*

*[Rumların haksız yere Müslümanlara saldırı ve hakarete
bulundukları, suçsuz çocukları dahi öldürmeye teşebbüs ettikleri,*

Selanik ve Drama'da toplanarak Müslümanlara saldırılarını artıracakları yolunda haberler alındığı; Makedonya'da Müslümanların seçimlere girerek oylarını iktidar partisine vermelerinin Venizelistlerle Rum muhacirlerinin düşmanca tavır takınmalarına yolaçtığı; Müslümanlara karşı yapılan tecâvüzlere engel olunacağına dâir Yunan Hükûmeti'nin vaad ve teminatı ile olaylar karşısında sergilediği tutumun da birbiri ile bağdaşmadığı hususlarında Atina Sefâreti'ne takdim olunan tabrirat.]

18 Haziran 1915

Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne takdîm olunan 18 Haziran sene [1]915 târih ve 1370/114 numaralı tahrîrât sûretidir.

Venizelistlerle Rum muhâcirleri tarafından Müslimânlara olunan tecâvüzün men' edileceğini Selanik prefesinin va'deylediğini ve geçen pazartesi akşamı askerî müfrezeler çıkarılarak nümâyişçilerin tecâvüzü ber-tarâf edildiğini 16 Haziran sene [1]915 târihli ve 1359/110 numaralı tahrîrât-ı âcizîde arzylemiş idim. Selanik prefesinin va'dine ve te'mînâtına rağmen bi'l-âhire ba'zı ahvâl-i nâ-marziyye vukû'a geldiğine kesb-i ıtılâ' olunduğundan, ber-vech-i zîr arz olunur.

Haziran-ı Rûmî'nin ikinci Salı günü Ertuğrul ve Osman nâmında iki Müslimân delikanlısı Telgraf caddesinde Balkanlar Gazetesi'ni mütâla'a ederek geçerken iki Rum tarafından şiddetli bir sûretde darb ve tahkîr olunmuş ve fesleri yırtılmışdır. İstimdâdlarına koşan jandarma efrâdı cümlesini karakolhâneye sevk ederek mütecâvizleri derhâl salıvermişler ve Müslimân gençlerini bir müddet alıkoyduktan sonra bırakmışlar, mütecâvizleri tekdîr bile etmemişlerdir.

Salı ve Çeharşenbe geceleri Astarıcı Cami'-i Şerîfi'ne salât-ı işâyı edâ eylemek üzere giden Müslimânlarla tecâvüz olunmuş ve fesleri yırtılmışdır. Salı günü Midhatpaşa câddesinde mürûr eden on iki yaşlarında bir Müslimân çocuğu oradan 52 numaralı arabaya râkiben geçmekte olan üç Rum tarafından çocuğun feryâd ve istirahatına rağmen arabayı çocuğun üzerine sürmüşler ve tahlîs-i nefis maksadıyla duvar kenârına ilticâ eden çocuğun üzerine bi-kasdın arabayı sevk ederek çocuğu çiğnetüp bir bacağı ile bir kolunu kırmışlardır.

Kezâ yevm-i mezkûrda Midhatpaşa câddesinde mürûr eden bir İslam kadının üzerine Rumlar hücum ederek çarşafını yırtmaya teşebbüs etmişler ise de etrâfdan yetişenler tarafından kadın kurtarılmış ve mütecâsirleri karakola sevk edilmiş ise de bi'l-âhire serbest bırakılmışdır.

Haziranın üçüncü Çehârşenbe günü Drama'da Müftî Hâfız Musa Efendi Politika Meydanı'ndan geçerken sâbık Drama Mutasarrıfı Giridli Nâib-zâde Ali Bey ile Giridli Doktor Jeros'un teşvîkiyle Keşan muhâcirlerinden iki Rum tarafından tecâvüz ve tahkîre uğramış ve arkasından gaz tenekeleri atılmışdır. Drama'da Rum muhâcirlerinin bir cemm-i gafîr olarak Cemâ'at-i İslâmiyye Dâ'iresi'ne hücum ile tecâvüz edeceklerini istihbâr eden müftî efendi, camâ'at-i İslâmiyye Dâ'iresi'ni kapamış ve ta'tîl-i ictimâ' eylemiştir.

Selanik'de, Drama'da ve ba'zı mevâki'-i sâ'irede nümâyişler tertîb olunarak ahâli-i İslâmiyyeye tecâvüz vukû' bulacağı ba'zı taraftan ihbâr olunuyor. Hükûmet-i mahalliyyeye vukû' bulan mürâca'ât-ı âcizânem üzerine tecâvüze mahal bırakılmayacağı yolunda va'd u te'mînâtta bulunuluyor ise de akvâli ef'âline uymayan hükûmetin sözüne i'timâd câ'iz olamayacağı emsâl-i adîdesiyle sâbitdir. Ez-cümle pazartesi günü bizzât vukû' bulan mürâca'âtım üzerine İslamlara olunan tecâvüzün kat'iyyen men'edileceğine dâ'ir söz verilmiş olduğu halde yirmi dört sa'at sonra tekrâr eden tecâvüz, memleketin umûr-ı inzibâtiyyesiyle mükellef olan zâbıta me'mûrları tarafından nazar-ı müsâmaha ile görülmüştür. Makedonya'da Müslimânların intihâbâta iştirâk eylemesi ve re'ylerini hükûmet fırkasına vermeleri Venizelistlerle Rum muhâcirlerinin buğz ve adâvetini celbeylemiştir. Selanik'de ve taşralarda ba'zı gûne ahvâl-i nâ-marziyyenin ser-zede-i zuhûr olacağı istihbâr olunmuş ve netîcenin ma'azallâhu te'âlâ bir kıtâl-ı umûmî münker olacağı melhûz bulunmuş olduğundan şimdiden tedâbîr-i lâzime ittihâzıyla hükûmetin fırkasına re'y vermiş olmakdan başka bir kabâhatları olmayan Müslimânların tecâvüzden muhâfaza ve vikâyesi Yunan Devleti'nin re's-i kârında bulunan hükûmet-i hâziranın cümle-i vezâ'ifinden bulunduğundan bu bâbda teşebbüsât-ı mü'essire îfâsıyla Müslimânların cân, mâl ve ırzlarının muhâfazası hakkında tedâbîr-i şedîde ittihâzı husûsunda Makedonya'daki vâililiklere kat'î ve mü'essir bir sûrette tebliğ etdirilmesi merhûn-ı irâde-i aliyyeleridir. Ol bâbda.

BOA. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 67844-963, tarih: 29 Haziran 1915

*VODİNE'DE MÜSLÜMANLARIN MUKADDES YERLERİYLE CAN, MAL
VE IRZLARINA TAARRUZ EDİLMESİNE YUNAN HÜKÛMETİ'NİN
KAYITSIZ KALDIĞI*

[Vodine'de Yunanlılar tarafından bir buçuk sene önce tahrip edilip kiliseye dönüştürülen Hünkar Camisi'nin Müslümanlara iade edildikten sonra bu defa yine Kaymakam Kalveri'nin teşvikiyle Hristiyan halk tarafından bayram arefesinde tahrip edildiği, Kur'ân-ı Kerimlerin ayaklar altına alındığı, Venizelistlerle Rum muhacirlerin abalının para, mücevherat, ev vs. eşyalarını gasbedip kendilerini katlettikleri, dinlerini değiştirmeye zorladıkları, kadın ve kızların ırzlarına musallat olma gibi taşkınlıklarda bulundukları, bu duruma Yunan Hükûmeti'nin kayıtsız kalmasının Müslüman halkı göçe zorladığı; bu sebeple Müslümanların can, mal ve ırzlarının muhafazası ve dini değerlere yönelik tecâvüzlerin men'i ile zarar ve ziyanın tazmin edilmesi hususunda Yunan Hükûmeti nezdinde girişimlerde bulunulması gerektiğine dâir Atina Sefareti'nden gönderilen tabirrat.]

10 Temmuz 1915

Atina Sefâret-i Seniyyesi'ne takdîm olunan fî 27 Haziran sene [1]331 ve fî 10 Temmuz sene [1]915 târih ve 1470-128 numaralı tabirâtın sûretidir.

Vodine'de cennet-mekân Gâzî Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han hazretlerinin inşâ ve binâ-kerdeleri olan câmi'-i şerîfin bundan takrîben bir buçuk sene akdem evvela tahrîb ve ba'dehu mahalli metropolidiyle ahâli-i Hristiyâniyyesi tarafından kiliseye tahvîl olunmak üzere cebren gasbedilmiş olması üzerine ol vakit mahalli müftîliği ve cemâ'at-i İslâmiyyesi tarafından Selanik'de ve Atina'da icrâ kılınan teşebbüsât üzerine câmi'-i şerîf-i mezkûr ahâli-i İslâmiyyeye i'âde edilmiş ve ahâli-i İslâmiyye tarafından on yedi-on sekiz bin frank sarfıyla ta'mîr ve tefrîş olunmuş idi. Çend mâh mukaddem zikrolunan câmi'-i şerîf yine ahâli-i Hristiyâniyye tarafından be-tekrar gasb ve içerisine ba'zı e'izze-i nasârâ tasâvîri naklolunarak yine kiliseye tahviline çalışılması üzerine mahalli müftîsi efendinin ve ahâli-i İslâmiyyenin Selanik'de ve Atina'da vukû'bulan teşebbüsâtı ve sefâret-i seniyye-i âsaf-ı ekremîlerinin mu'âvenet ve delâleti sâyesinde câmi'-i şerîfin sûret-i kat'iyede ahâli-i İslâmiyyeye i'âdesine karâr verilerek ol vechile Vodine Kaymakamlığına evâmir-i lâzime teblîğ

olunmuş idi. İşbu Haziran-ı Rûmî'nin yirmi beşinci günü câmi'-i şerîf resmen i'âde ve teslîm olunmak üzere Vodine müftîsi mahalli kaymakamlık dâ'iresine da'vet olunduğu sırada bir cemm-i gafîr sûretinde ellerinde bayraklarla Hristiyân ahâli hükûmet dâ'iresi önünde bir nümâyîş yaptıktan sonra câmi-i şerîfe giderek kapuyu kırıp içerüye dühûl ve câmi'-i şerîfin minber ve mihrâbını ve direklerini ve minâresini ve mefrûşâtını tahrîb ve hayrât mushaf-ı şerîfleri ayakları altında çiğneyerek tahkîr etmişlerdir. Şu tecâvüzden tedehhüş eden ve galeyâna gelen ahâli-i İslâmiyye kâffeten dükkânları kapamışlar ve hânelerinde tahassun etmişlerdir. Kaymakam-ı Kazâ Mösyö Kalveri cenâbları da bu hâllere seyirci kalmış ve hiç bir gûne tedâbîr-i mâni'a ittihâz eylemedikten mâ'adâ ahâli-i İslâmiyyeye câmi'-i şerîfeye girmemelerini ve yaklaşmamalarını tenbîh etmiştir. Ahâli-i Hristiyâniyye makâm-ı iftihâr ve tehdîdde bugün câmi'î tahrîb etdiklerini, yarın da cemâ'at-i İslâmiyye dâ'iresini yıkacaklarını bağıra çağıra söylemekte olduklarından ahâli-i İslâmiyye vukû' bulan tehdîdden ve hükûmetsizlikten beht ü hayret içinde kalmıştır. Vodine müftîsi efendiden ve dolayısıyla eşrâf-ı mahalliyyeden icrâ edilen tahkîkât netîcesinde şu tecâvüz ve nümâyîşde kaymakam-ı kazânın teşvîkiyle icrâ edilmiş olduğu ve hattâ nümâyîş ve tecâvüz sabahı Vodine ahâlisinden Doktor Taşı Baçar ve Taşopolos ve Hristodolos Yanaki ve Kleun Koço nâm kimesnelerinin ziyâretlerini kabûl ile gizlüce tertîbât ve ihzârâtda bulunduğu anlaşılmıştır. Kaymakam-ı kazâ Mösyö Kalveri cenâbları an-asl İskeçe ahâlisinden olup küçük yaşından berü Dersa'âdet'de ikâmet eylemiş ve bir hayli müddet Beyoğlu'nda Rum gazetelerinde muharrirlikde bulunmuş Müslimân düşmanı ve şiddetli Venizelist tarafdârı bir adamdır. Vodine ahâli-i İslâmiyyesi Ramazân-ı şerîfe üç-beş gün kala ma'bedlerine ve mukaddesât-ı dîniyyelerine vukû' bulan tecâvüzden dolayı fevka'l-âde hâl-i galeyânda ve hicrete hazırlanmaktadır. Bir-iki İslam kasabasının hicret etmesi bütün Makedonya Müslimânlarını hicrete sevkedecektir. Bu gibi ahvâl-i nâ-marziyyenin vukû'u evvelce hissölunarak men'î hakkında sûret-i ciddiyyede tedâbîr-i lâzime ittihâzı husûsunda Hükûmet-i Merkeziyye-i Yunaniyye'nin nazar-ı dikkati celb buyurulması 5/18 Haziran sene [1]915 târihli ve 1370-114 numaralı tahrîrât-ı âcizîde arz olunmuş idi. Hükûmet-i Yunaniyye'nin kayıdsızlığı ve Venizelistlerle Rum muhâcirlerinin taşkınlıkları yüzünden başkaca ser-zede-i zuhûr olan ba'zı vekâyî'in listesi leffen takdîm kılındı. Bu ve emsâli ahvâlde Selanik Prefeliği nezdinde vukû' bulan teşebbüsât-ı âcizî üzerine pek çok va'adde bulunulmakda ise de hiç bir şey yapılmamakta ve hattâ bir cevâb-ı kâfi bile verilmemekde olduğundan sefâret-i seniyye-i âsaf-ı ekremîlerine mürâca'at mecbûriyeti hâsıl olmaktadır. Atina Mu'âhede-iyle taht-ı zamân ve te'ahhüdde bulunan Müslimânların cân ve mâl ve ırzlarının muhâfazası ve mukaddesât-ı dîniyyelerine ara sıra vukû' bulan tecâvüzün men'î husûslarının bu kerre daha sûret-i mü'essirede hükûmet-i merkeziyye-i Yunaniyye'ye ifhâmı ve binâ'en-aleyh ânifü'l-arz câmi'-i şerîfin serî'an ahâli-i İslâmiyyeye teslîm ve i'âdesi ve îkâ' olunan zarar u ziyânın tazmîni

ve müsebbiblerinin tecziyesi ve kütüb-i mukaddese-i dîniyyemiz ayaklar altına alınarak tahkîr olunmasından dolayı tarzıye taleb buyurulması münâsib gibi mütâla'a olunmakda ise de iktizâsının îfâsı merhûn-ı irâde-i aliyye-i hazret-i sefâret-penâhîleridir. Ol bâbda.

1- İntihâbâtın ferdâsı günü tahkîr edilen Drama Müftîsi Musa Kazım Efendi muhızrların da'va ve şehâdetleriyle pazartesi günü cezâ mahkemesinde bir ay habse mahkûm edilmiştir.

2- Nevrekop'da köyleri dolaşan jandarmalar ahâliye câmi'lere bayrak asmalarını tenbîh eylemekdedirler. Bundan maksadları ahâliye tanassur ilkâ etmek ve hicretlerini veyahud ikinci bir intihâba köylüleri iştirâk etdirmeyerek Venizelos'un muvaffakiyeti[ni] te'mîn eylemekdir.

3- Venizelos zamânında dört-beş lira mâhiye i'tasıyla köylülere cebren tutdurulan Hıristiyân köy bekçileri ahâli-i İslâmiyyeyi bir çok felâketlere ma'rûz bırakmış ve Hükûmet-i Osmâniyye'nin şikâyeti üzerine vazîfelerine nihâyet verilmiş iken bu def'a yine jandarmaların tehdîdâtıyla ma'hûd Hıristiyân bekçiler tekrâr tutdurulmakda ve zavallı Müslimânlarla yeni felâketler ihzâr olunmaktadır.

4- Köylerde dolaşan jandarmalar askerin her arzûsunun bilâ-kayd u şart yerine getirilmesini köylülere tenbîh etmekdedirler.

5- Hâlâ Drama'da bulunan Halil Bey-zâde Mehmed Bey'in hânesinde iskân etdirilen on sekiz hâne Nevrekop muhâciri Drama muhâsebecisinin huzûruyla jandarmalar tarafından mezkûr hânenin havlusuna atılmış ve dâhiline Rum muhâcirleri iskân etdirilerek zavallı İslamlar havluda yağmura ve güneşe ma'rûz bir hâl-i esef-iştîmâlde terk olunmuştur.

6- Zironova havâlîsinde sâkin bulunan Nevrekop muhâcirleri sâkin bulundukları hânelerden ve zer' etdikleri tarlalardan koğularak kemâle gelen ve zirâ'atleri ve hâneleri Rumlara i'tâ olunmuştur. Bunların müsebbibi Drama muhâsebecisidir.

7- 16 Haziran [1]331 Nusretlili Hacı İmâm'ın mahdûmu Mehmed Efendi salı gecesi alaturka sa'at birde iki Hıristiyân tarafından dört yerinden cerhedilmiş ve jandarma dâ'iresine mürâca'at ettiği hâlde "*Senin yaralandığın mahalde nöbetçi var oraya git !*" diye başından savulmak istenilmiş ve fakat mecrûhun ısrârı üzerine jandarma mahall-i vak'aya gitmek mecbûriyetinde kalarak fâ'illeri der-dest etmiş ve fakat ertesi günü bunlar serbest bırakılmışdır.

8- Asker kıyâfetli ve müsella, bir dânesinin kolunda çavuş nişânı olan altı şahıs Drama'nın Keçilik karyesine girerek câmi' havlusunda akşam yemeğini yedikden sonra köyden üç kişiyi alup çıkarmışlar ve ikisini katleylemişlerdir.

Üçüncüsü mecrûhan yakayı kurtararak köye avdet edebilmiştir. Vak'a Haziran'ın 19'uncu cum'a günü akşamı cereyân eylemiştir.

9- 26 Mayıs sene [1]331 gecesine müsâdif Çehârşenbe gecesi Lankaza kazâsına tâbi' Güdülce karyesinde Hüseyin bin Durmuş ile Ramazan bin Yusuf, karyeleri derûnunda katledilmiştir.

10- Yine leyle-i mezkûrede Gırmıç karyeli Şaban bin Golir (?) Mehmed, hayvanlarını ra'yetmekde iken karyeleri hâricinde tüfenk kurşunuyla katlolunmuştur.

11- Yine Lankaza kazâsında Bayram deresinde İnanlı mahallesinden Mü'min, karyelerinde iskân edilmiş olan Trakya Rum muhâcirlerinden biri tarafından katledilmiş ve cesedi tefessüh etmiş bir hâlde bulunmuştur.

12- Grebene kazâsının Devran karyesinde Hasan'ın on beş yaşındaki Atiyye nâmındaki kızın ırzına geçmek isteyen iki Hristiyân delikanlısının nâ'il-i emel olamamaları üzerine 31 Mayıs sene [1]331 târihinde mezbûreyi bıçak ile cerh ve katletmişlerdir.

13- Selanik'de sâbık İstasyon Gümrüğü Başkâtibi Mustafa Efendi hânesinde bulunmadığı bir sırada Kesriyeli Hristo Dulgo nâmında bir Hristiyân hâneye girerek cebren Mustafa Efendi'nin â'ilesini dışarı atarak hâneyi işgâl eylemiştir. Zâbıta me'mûrları bu hâle lâkayd kalmıştır.

14- Karacaâbâd kazâsında Novosel karyeli tüccârdan Hacı Ali Ağa ile mahdûmu Ahmed Ağa Vodine kazâsından gelürken üç yüz lira paraları alınarak katlolunmuştur.

15- Filorina'da Zihne karyeli Yahya nâmında bir adam balta ile katledilerek cesedi bulunmuştur.

16- Selanik'de Haziran'ın beşinci günü Çınarlıkahve civârında bir Müslimân hânesine bir Rum duvardan aşarak cebren girmiş ve mücevherât ve nakidlerini cebren gasb ile firâr etmiştir. Karakola haber verilirse de zâbıta aldırılmaz, fâ'il firâr eder.

17- Mayadağ ve Karasınan havâlîsinde Rum bekçi mes'elesinde ahâli-i İslâmiyye tazyîk olunmakda ve dühûliye resmini alan Rumlar istedikleri gibi İslamları soymakdadır. Bu hâl İslamları hicrete mecbûr edecektir. Yerli komiser ve asker Rum muhâcirlerini köylere yerleştirmeye kıyâm etdiklerinden iki bin hâneyi mütecâviz İslam köyleri tamâmıyle hicret etmek üzeredir.

BOA. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 69162-485, tarih: 1.8.1915

VODİNE VE SELANİK'TE BAZI CAMİLERİN RUMLAR TARAFINDAN
İŞGAL VE TAHRİP EDİLDİĞİ

[Vodine kasabasında Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmış olan Hünkâr Camisi'nin daha önceleri kilise olduğu iddiasıyla yerli Rumlar tarafından işgâl edilerek içindeki eşyaların yağmalanarak büyük tahribat yapıldığı, ancak Yunan Hükûmeti'nin yaptırdığı soruşturma sonucunda caminin tekrar Müslümanlara iade edilip masrafı Müslüman cemaat tarafından karşılanarak tamir ve tefrişinin yapıldığı, fakat cami civarındaki suyollarının hafriyatı esnasında ortaya çıkan bazı eski iskeletleri bahane ederek caminin tekrar Rumlarca işgal edildiği ve Vodine kaymakamının organizasyonu ile camiye tahrip ettikleri gibi Selanik'te de bazı camiler ile mekteplerin Rumlarca işgal edilerek her yerde İslam ahaliye tecâvüzlerde bulunulduğu, bunun da Müslüman ahaliyi sindirmek ve göçetmelerini hızlandırmak amacına yönelik olduğundan, bu konuda acilen önlem alınması gerektiği hakkında Selanik müftüsünün şeyhülislama gönderdiği raporu.]

Fî 30 Haziran sene [1]331 (13 Temmuz 1915)

Selanik Hey'et-i İslâmiyyesi

Makâm-ı mu'allâ-yı cenâb-ı Meşîhat-penâhîye

Ma'rûz-ı dâ'î-i dirîneleridir ki,

Vodine kasabasında hükûmet konağı ittisâlinde cennet-mekân Fâtih Sultan Mehmed hazretlerinin temelden binâ-kerdesi olan Hünkâr Cami'-i Şerîfi'ne zamân-ı istîlâda yerli Rumlar tarafından kilise olduğu iddi'â olunarak cebren zabt ve derûnundaki eşyâ gasb u gâret edildikten sonra azîm tahrîbât icrâ edilmişidi. Ahâli-i İslâmiyyenin ol vakit Makedonya Vâli-i Umûmîliği'ne ve başvekil bulunan Mösyö Venizelos'a vukû' bulan mürâca'at-ı muhıkkası üzerine tahkîkât ve tedkîkât-ı amîka icrâsından sonra câmi'-i şerîfin hiç bir vakit kilise olmayup temelden inşâ edilmiş İslamlara mahsûs bir ibâdet-gâh bulunduğu resmen tahakkuk etmesi üzerine Meclis-i Vükelâ karârıyla câmi'-i mezkûrun bir buçuk-iki sene evvel İslamlara teslîmi icrâ edilmişidi. Mahallî cemâ'at-i İslâmiyyesi tarafından on bin frank sarfıyla câmi'-i şerîfin ta'mîrâtı icrâ ve sekiz bin frank derecesinde bir meblağ ile de mefrûşât ve malzeme-i sâ'iresi

yapılarak ibâdetgâh-ı Müslimîn hâl-i sâbıkına ircâ' edildiği hâlde geçenlerde kasaba derûnundaki suyollarının ta'mîri esnâsında câmi'-i şerîf civârında hafriyât icrâ olunurken kable'l-feth defnedilmiş ba'zı atîk iskeletler zuhûr etmesi vesîlesiyle mahallî Rumları tekrâr câmi'-i şerîfi cebren ve kahren zabtetmişlerdir. Bir ta'assub-ı cehlî üzerine İslam ibâdetgâhlarına defa'âtlâ vukû' bulan ta'arruzâtıdan bütün ehl-i İslam dil-gîr olması üzerine Vodine müftîsi sûret-i mahsûsada Atina'ya gidüp keyfiyeti başvekil ile hey'et-i vükelâya arz u şikâyet eylemiştir. Venizelos kabînesi zamânında bi't-tedkîk halledilmiş olan bir mes'elenin tekrâr mevzû' bahs olmasına lüzûm görülemediğinden câmi'-i şerîfin sâhib-i hakîkîsi olan İslamlara teslîmine dâ'ir verilen karârın makâm-ı vilâyete teblîğ edilerek vilâyetden de bir kıt'a telgraf ile Vodine Kaymakamlığı'na bildirilmiş idi. Kaymakam efendi ahz u telakkî eylediği emri doğrudan doğruya icrâ edeceği yerde evvel emirde metropolid vekiliyle ahâli-i Hıristiyanîyyenin fitne-cû efrâdına kadar ihbâr-ı keyfiyyet etdikden sonra gûyâ li-ecli't-teslîm mahalli müftîsini hükûmete da'vet etmiş ve müftî efendinin hükûmete vürûduyla berâber kasaba derûnunda bulunan kilise çanlarının çalınmasına ve ahâlinin ictimâ'a da'vet olunmasına başlanmışdır. Ahâlinin ictimâ'ını müte'âkib nısfu'l-leyle kadar câmi'in tahrîbine devâm olunmuşdur. Bu hâli müşâhade eden ahâli-i İslâmiyye son derece münfa'il ve muğber olarak makâm-ı vilâyete ve Atina Hükûmet-i Merkeziyyesi'ne şiddetli telgraflar ile mürâca'at ederek vâli-i vilâyet sûret-i mahsûsada Vodine'ye gitmiş ve müsebbibleri hakkında tahkîkât-ı kânûniyye icrâsıyla mu'âmele-i lâzimenin icrâ edileceğine ve câmi'-i şerîfin de hâl-i sâbıkına ircâ' ile Müslimânlarla teslîm edileceğine dâ'ir söz vermiştir. Ancak ibâdetgâh-ı Müslimîne her kasabada ve her köyde bu misillü tecâvüzât vukû' bulmakda olduğundan ve ez-cümle Selanik'de Vardar Kapısı civârında Burmalı Cami'-i Şerîfi ile Sarây-ı Atîk ve Sa'atli ve Yusuf Paşa medreseleri ve Sa'dî Tekyesi ve Osmanlı Mektebi el-yevm Rumların taht-ı işgâlinde olup, bu hâlleri gören ahâli-i Müslimenin her gün ve her sa'at dâğ-dâr-ı te'essür ve müte'essif olarak buralarda imrâr-ı hayât edemeyeceklerine hükmetmekdedirler. Kurâ ve kasabâtda İslâmlara her gün tahkîrât yapılmakta olmağla berâber ırz ve mâl u cânlarına da ta'arruzât vukû' bulmaktadır. Hâl-i galeyânda bulunan Müslimânların önüne geçmek kâbil olamamaktadır. Bu havâlîde zamân-ı istîlâda mevcûd olan nüfûs-ı İslâmiyyenin bugün nısfı bile kalmamıştır ve bu girişimlerde beş-on sene zarfında hiç bir Müslimân kalmayacaktır. Birçokları hâne ve arâzî ve bâğ ve bâğçe ve eşyâ-yı sâ'iresini bilâ-bedel terkedüp mahzâ muhâfaza-i ırz u cân maksadıyla memâlik-i Osmâniyye'ye hicret etmekdedirler. Bunların felâketlerini görüp de dil-hûn olmamak kâbil değildir. El-yevm mevcûd kalanların ba'demâ hukûk-ı dîniyye ve siyâsiyye ve iktisâdiyye ve ictimâ'îyyelerine ve diğer milletler gibi yaşamalarına

ri'âyet olunması hakkında hükûmet-i merkeziyyece bir kat daha i'tinâ ve ihtimâm edilmesi zımında merkez-i hilâfet-i İslâmiyyece her ne yapılmak lâzım gelir ise müsâra'aten yapılması için bir tadbîr-i âcil ittihâz buyurulması husûsuna inâyet-i celîle-i cenâb-ı meşîhat-penâhîlerini hâssaten arz u istirhâma mücâseret eylerim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir.

Fî 30 Haziran sene [1]331

ed-dâ'î

Müfti

Selanik Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi

Ahmed bin Ali

BOA. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 69362-35

117

HANYA'DA YUNANLILAR TARAFINDAN CAMİ VE MEKTEPLERE SALDIRILAR YAPILDIĞI

[Hanya'da seferberliğin ilanı münasebetiyle mutasarrıflığın emriyle asker yerleştirilmek üzere Müslüman mektep ve camilerinin boşaltıldığı, Yunan askeri ve kilise görevlileri tarafından camilerin basılarak ibadet etmekte olan Müslümanların camilerden kovulduğu, minber, mihrab, mahfil ve minarelerin yıkıldığı, yıkılmayan mihrap ve minarelere haç asıldığı, şamdan, avize vs. gibi cami eşyalarının kırılıp yağmalandığı, mushaf ve cüzlerin parçalatılıp sokaklara atılarak ayaklar altına alındığı, mezarlıkların ve Sultan İbrahim Han Camisi'nin kiliseye çevrilerek içinde âyin icra edildiği; konu krala aksettirildiğinde ise kralın bu duruma sessiz kaldığına ve kendisi ile abalının önde gelenlerinin darb ve tahkir edildiğine dâir Hanya müftüsünün tahriratı ile zarar ziyan listesi.]

18 Zilhicce 1333 (27 Ekim 1915)

Şehr-i hâlin on üçüncü pazar gecesinden bed' ile üç gün devâm eden vukû'ât sırasında yağma, sirkat ve tahrîb edilen derûn-ı Kandiye'de kâ'in zîrde muharrer cevâmi'-i şerîfeye ber-vech-i takrîb terettüb eden ziyânın mikdâr ve kemiyetini mübeyyin hulâsa pusulasıdır.

Fî 24 Eylûl sene 1915 (1331)

Numara	İcmâl-i yekûn		Mihrâb, minber, ninâre, mahfil vesâyir emvâl-i gayr-i menkûle kıymet-i muhammenesi.		Kur'ân-ı Kerîm, eczâ-i şerife ile kütüb-i mukaddese, kandîl, seccâde, hasır ve-sâyir emvâl-i menkûle kıymet-i muhammenesi.		Esâmî-i cevâmî'-i şerife	Mülâhazât
	Frank	Santim	Frank	Santim	Frank	Santim		
1	438010	00	427800	00	10210	00	Vâlide-i Sultan	Mihrâb, minber ve câmi'-i şerîfin bir kısmı âsâr-ı atîka ve gâyet kıymetdâr eski İran taşlarıyla tezyîn edilmişidi.
2	5870	00	5200	00	670	00	Fındık Hacı Mehmed Paşa	Havlusundaki sâhibü'l-hayrât ve sülâlesine mahsûs mezaristân, mermer taşları dahi kırılmışdır.
3	10000	00	8400	00	1600	00	Ser-turna İbrahim Ağa	Derûnundaki tabuthânedeki mevcûd cenâze levâzimâtı kâmilten yağma edilmişdir.
4	21300	00	13300	00	8000	00	Ankebûd Ahmed Paşa	El yazısı âsâr-ı atîkadan bir Kur'ân-ı Azîmü's-şân ile dört halı ve on sekiz levha mevcûd idi.
5	700	00	500	00	200	00	Abdurrahman Paşa	
6	3450	00	2400	00	1050	00	Ser-topî Ali Ağa	
7	21055	00	15000	00	6055	00	Mahmud Ağa	Misli bulunmayup altunla yazılmış âsâr-ı atîkadan bir Kur'ân-ı Azîmü's-şân mevcûd idi.
8	5100	00	3000	00	2100	00	Kapudan İbrahim Paşa	
9	4000	00	3000	00	1000	00	Defterdâr Ahmed Efendi	
10	9100	00	4000	00	5100	00	Reîsü'l-küttâb Hacı Hüseyin Efendi	
11	7000	00	6000	00	1000	00	Sultân Mehmed Hân	
12	127000	00	20000	00	107000	00	Defterdâr Ahmed Paşa	Kütübhâne içinde üç yüz cildten mütecâviz kadîm ve pek kıymetdâr kütüb-i nefise-i muhtelifi mevcûd idi.

13	59985	00	49300	00	10685	00	Receb Ağa	Havlusundaki mezaristânda memleketin eşrâf ve â'yânın[ın] gâyet kıymetdâr mermerden müzeyyen mezârları tahrib edilmiştir.
14	11000	00	10000	00	1000	00	Balta Ahmed Ağa	
15	24000	00	20000	00	4000	00	Zülfikar Ali Paşa	
16	1000	00	1000	00	-	-	Sultân İbrahim Hân	Eşyâ-yı menkûlesi yoğidi
	748570	00	588900	00	159670	00	YEKÛN	

Bi-hesâb Luiz

Aded

37428 $\frac{1}{2}$

Mübr

Mahkeme-i Şer'iiye-i

Kandiye

Aslına mutâbıktır.

Hanya Müftîliği'nin fî 14/27 Eylül sene 1915 târihli tahrîrâtı sûretidir.

Seferberliğin i'lânı münâsebetiyle Cum'a günü akşamına kadar mutasarrıflığın talebi üzerine inâs mektebi ve cihet-i askeriyyenin talebi üzerine zükûr mektebi ile en büyük cevâmi'-i şerîfeden Yusuf Paşa ve Musa Paşa cevâmi'-i şerîfeleri askerin ikâmesi için teslîm olunmuş idi. Düunki pazar günü ba'de'z-zuhr sa'at dört raddelerinde ve tam cemâ'at salât-ı asrın farzını edâ etmekde iken mülâzım rütbesinde bir askerî zâbit refâkatinde üç müsella asker neferi olduğu hâlde Hünkâr Câmi'-i Şerîfi (Sultân İbrahim Hân Câmi'-i Şerîfi) içine hücûm ederek bir tavr-ı küstâhâne ile cebren cemâ'at-i İslâmiyyeyi câmi'den tard u ihrâc ve câmi'-i şerîf kapularını küşâd ederek meydânda bekleyen Hristiyân kadın erkek, çoluk çocukdan ibâret bir cemm-i ğafîri içeriye sokmuşdur. Bu hâdise-i fecî'a üzerine askerî kumandanı Miralay Sinanoti'ye mürâca'atla askerin ikâmesi için bedelen evkâfın bir büyük hânesi ile diğer iki câmi'-i şerîf verilerek câmi'-i şerîf-i mezkûrun i'âdesi talep olunmuş ise de hiç bir vechile mümkün olamamışdır. Câmi'-i şerîf-i mezkûrun işgâlinde bir sa'at sonra aynı zâbit ma'iyeti ile berâber bir tavr-ı nümâyışkârâne ile Ağa ve Arab câmi'-i şeriflerinin kapalı bulunmuş olan kapularını kırarak onları da halkın eyâdî-i ta'arruzuna terketmişdir. Sa'at beş buçukda Metropol Kilisesi'nin çanlarıyla da'vet edilen binlerce halk refâkatinde icrâ-yı âyîne mahsûs kisvelerini lâbis oldukları hâlde Hanya episkoposuyla diğer üç râhib araba ile Hünkâr meydânına gelüp, câmi'-i şerîfe dâhil olmuşlar ve derhâl icrâ-yı âyîne

başlamışlardır. Âyîn yarım sa'at kadar devâm etmiştir. Âyînin başlamasıyla berâber mihrâbın, minberin kısm-ı a'zamı ve mahfiller ile maksûreler kâmilten tahrîb edilmiş, âyîn için mumlarını yakmış oldukları avîzelerden mâ'adâ en kıymetdâr avîzeleri ve bütün elvâh-i şerîfe ile Kur'ân-ı Azîmü's-şân ve eczâ-i şerîfe ile âvânî-i sâ'ire kâmilten parçaladılmışdır. Kâbil-i naklolunan halılar ile eşyâ-yı sâ'ire yağma edilmiştir. Elvâh-ı şerîfe ile Kur'ân-ı Azîmü's-şân ve eczâ-i şerîfenin parçaları sa'atlerce sokak ortalarında kalmış, öteki berikinin pây-i tahkîr ve dest-i istihfâfında bâzîçe olmuştur. Cihet-i askeriyye ile episkoposun bu hareket-i ta'arruzkârânesinden cür'et alan halk sokakları dolaşarak rastgeldikleri İslamlara sebb-i nebî, sebb-i dîn ve sâ'ir buna mümâsil meş'ûmât-ı ğalîza savurduklarından mâ'adâ şeylerin [şehrin] en mensî köşesinde kalan bir ufak câmi'-i şerîfden mâ'adâ adedi on bire varan sâ'ir cevâmi'-i şerîfenin kapularını kırarak ve içeriye hücûm ederek Hünkâr Câmi'-i Şerîfi'nin aynı tahrîbâtını icrâ etmişlerdir. Fazla olarak Yeni mahalledeki câmi'-i şerîfin minâresinin şerefeden yukarıki kısmı tahrîb edilmiştir. Sa'at sekiz buçukda Jandarma Binbaşısı Lamirmi refâkatinde bir bölük jandarma mikdârı olduğu hâlde Hünkâr Meydânı'na gelerek câmi'-i şerîfin içindekilerini dışarıya çıkarmış, câmi'in kapularını seddederek muhâfazasını jandarmalara tevdi' etmiştir. Unsur-ı İslâm bütün geceyi bir havf u dehşet içinde geçirdi. Melâl u mâtemleri tasvîr edilmez derecededir. Bütün cevâmi'-i şerîfe kapalı olup jandarmaların taht-ı muhâfazasında olmağla içerüye girüp zarar u ziyânın kat'î bir sûretde tahmîni mümkün olmamağla berâber hadd-i asgarı yüz elli bin frangı mütecâvizdir. Kral hazretlerine telgraf ile hulâsaten beyân-ı hâl ve himâyeleri talep edilmiştir. Bu âna kadar cereyân-ı ahvâl bu merkezdedir. Daha ziyâde tafsîlât ile hâdisât-ı mütevâliye pey-der-pey hâk-i pâya arzedilecektir. Ol bâbda.

Bâb-1 Fetvâ

Dâ'ire-i Meşîhât-ı İslâmiyye

Mektûbî Kalemi

Aded: 33

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Sene-i hâliye Eylül'ünün on üçüncü Pazar günü vakt-i asrda Hanya şehrinde yeni toplanılan asker tarafından Hünkâr Câmi'-i Şerîfi'nin mihrâb ve minber ve mahfili tahrîb ve eşyâsı yağma ve mesâhif-i şerîfe kat'olunarak kiliseye tahvîl edildiğine dâ'ir resm-i ta'mîd dört-beş râhib cânibinden icrâ olunmasını

müte'âkib minâresine Yunan bandırası reksolunduğu gibi Ağa ve Kal'akapu ve Arab ve Köprü ve Mahalle ve Yeni mahalle câmi'lerinin dahi minâreleri kısmen hedmedilerek ba'zı minârelere tahtadan ma'mûl salîb vaz'olunduğu ve Resmo ve Kandiye şehirlerinde dahi aynı mu'âmele icrâ edildiği ve ahâli-i İslâmiyyenin mu'teberânı ile kendisini darb ve tahkîr etdikleri Hanya Müftîsi Âsım Vehbi Efendi tarafından vârid olan tahrîrâtta iş'âr olunduğundan muktezâ-yı hâlin îfâsı vâbeste-i re'y-i celîl-i dâverîleridir. Efendim.

Fî 18 Zilhicce sene 1333 ve

Fî 14 Teşrîn-i Evvel sene 1331

Şeyhü'l-İslâm nâmına

İmza

BOA. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 73411-990, tarih: 7.11.1915

118

KAVALA, DRAMA, SARIŞABAN VE PRAVIŞTE KAZALARINDAKİ MÜSLÜMAN AHALİNİN GÖÇE ZORLANDIKLARI

[Kavala, Drama, Sarışaban ve Pravişte kaza ve livalarına tâbi köylerde Müslüman ahalinin elindeki hayvanlarının çift öküzlerine, yiyeceklerine ve kışlık zahirelerine varıncaya kadar Yunan askerleri tarafından müsâdere olunup Hıristiyanlara satıldığı ve Yunan General Sotilis'in Pravişte'ye kaydırılan askerlerini iskân etmek maksadıyla Müslümanların evlerini tahliye etmeye zorladığı hakkında Kavala Şehbenderliği'nin tahrirâtı.]

2 Şubat 1916

Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye Şehbenderliği

Kavala

*Fî 2 Şubat sene [1]916 târih ve 1042/7 numara ile Atina Sefâret-i
Seniyyesi'ne irsâl olunan raporun sûretidir.*

Mütekaddim raporlarda ber-tafsîl arz u iş'âr eylediğim vechile i'lân-ı tahşîdâtı müte'âkib başlayan ahâli-i İslâmiyyeye â'id hayvânât, erzâk u zehâ'ir ve emvâlin bilâ-kayd u şurût keyfî bir sûretde cihet-i askeriyeye zabt u müsâderesi keyfiyeti son zamânlarda gayr-i kâbil-i tahammül bir raddeye gelmiş

olduğu, başlarında müftîleri olduğu hâlde küllü'l-yevm şehbenderhâneye mürâca'atla beyân-ı şikâyet eden kurâ, e'imme ve muhtârân ve mu'teberânının revîş-i ifâdâtından anlaşılmaktadır.

Havza-i me'mûriyyet-i çâkerânem dâhilinde bulunan Kavala, Drama, Sarışaban, Pravişte livâ ve kazâlarına tâbi' köylerde bu âna değin ahâli-i İslâmiyyeden mukâbilinde en küçük bir makbûz bile verilmek düşünülmeden gasb ve müsâdere olunan bârgîr, ester, öküz, manda, inek, koyun ve keçilerle iktifâ olunmayarak her nasılsa ba'zı yerlerde bırakılmış olan ve ancak beş-on hânedan birine isâbet eden çift hayvânâtı da bugün toplanılarak takarrüb eden zer' mevsimi için köylüler kolları bağlı bir hâlde bırakılmakta ve yine ancak kût-ı lâ-yemûtları için iddihâr etdikleri kışlık zahîreleri de yine bî-insâfâne bir sûrette ellerinden alınmaktadır. Bu sûretle son nafakalarını verenlerden ba'zı köylülerin şiddet-i cû' ile vefât etdikleri vâsıl-ı sem'-i te'essüfüm oldu. Sırf ahâli-i İslâmiyyeyi ızrâr kasdıyla müsâdere olunan hayvânât ekseriyâ beslemeye muktedir olamayarak müzâyede sûretiyle alenen Hristiyanlara satılmaktadır. Cihet-i askeriyye için köylerden hayvânât müsâdere eden küçük rütbede ba'zı zâbitân ile ma'iyetleri gayr-i mu'ayyen bir rüşvet mukâbilinde köylülere terketdikleri hayvânât bi'l-âhire gelen diğer bir grub tarafından alınmak sûretiyle envâ'-ı sû'-i isti'mâlât irtikâb edilmektedir.

İngiliz ve Fransızların Selanik'i işgâlini müte'âkib çekilen oradaki Yunan kuvâsından General Sotilis kumandasındaki Beşinci Ordu karargâh ittihâz ettiği Çayağzı nâm mahalden Pravişte havâlîsine nakl-i mekân edeceği cihetle altmış bin neferden ibâret kuvvetinin kazâ-yı mezkûr kurâsında iskânları için köylülerin hânelerinde ba'zı odaların serî'an tahliyesiyle cihet-i askeriyyeye teslîmi hakkında mûmâ-ileyh general tarafından mezkûr kazâ ser-prefesiyle müftî ve Filibe Metropolitliği'ne emir verilmiştir. Zâten bir kısım hâneleri Rum muhâcirlerine terkolunan köylerde aynı hânedâ askerler ile ikâmet etmek keyfiyetinin dîn-i mübîn-i İslâmca gayr-i kâbil-i te'lîf olduğu gibi bu kadar askerın köylerde yapacakları zarar ve tahrîbâtın da ne derecelerde bulunacağı şimdiden ma'lûm bir keyfiyet olmasından her şeylerini terk ile muhâceretden gayri bir çârenin kalmadığı şüphesizdir. Hâneye gelen mahall-i mezkûr müftîsi efendi tarafından beyân edilmiş ve yine mûmâ-ileyh tarafından kaleme alınan şikâyetnâme Yunan Harbiye Nezâreti'yle el-yevm Atina'da bulunan meb'ûslara irsâl edilmiş olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda.

Aslına mutâbıktır.

İmza

BOA. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 78578-2355, tarih: 21. 2. 1916

HANYA'DAKİ SULTAN İBRAHİM CAMİSİ'NİN KİLİSEYE ÇEVİRİLDİĞİ

[Hanya'da Müslüman nüfusun yoğun olduğu Hünkâr Mahallesi'nde bulunan iki minareli Sultan İbrahim Camisi'nin kiliseye çevrilerek metropolid ve papazlarla hükûmet görevlilerinin de içinde bulunduğu bir topluluk tarafından içinde ayin yapıldığı hakkında Dâhiliye Nezareti'nin tezkiresi.]

31 Temmuz 1918

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyeti

Şu'be: 3

Umûmî: 1678

Husûsî: 155

Mabremdir

Hulâsa: *Girid Hanya'daki Sultân İbrahim Câmî-i Şerîfi hakkında*

Devletlü efendim hazretleri,

Girid Hanya'daki cemâ'at-i İslâmiyyenin en nefis ve muhteşem bir ibâdetgâhı olup İslam unsurunun en ziyâde kesîf bulunduğu Hünkâr mahallesinde kâ'in bulunan ve Sultân İbrahim Câmî'i ismini taşıyan iki minâreli câmî-i şerîfin kiliseye tahvîl edilerek kable'l-feth hâ'iz olduğu Apiyos Nikolas ismiyle tesmiye edildiği ve geçenlerde metropolid vesâ'ir papaslarla ricâl-i hükûmet ve eşrâf ve mu'teberân hâzır bulunduğu hâlde rûhânî âyînler ve meserretkârâne tezâhürât yapıldığı Girid'den Neaimerisya(?) gazetesinde mütâla'a edilmiş olmağla berây-ı ma'lûmât tezkire-i senâverî terkîm kılındı. Efendim.

Fî 8 Şevvâl sene [1]336 ve

Fî 17 Temmuz sene [1]334

Dâhiliye Nâzırı

Mehmed Talat

Bâb-1 Âlî

Hâriciye Nazâreti

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Kalem Numarası: 5330/8577

31 Temmuz sene [1]334

***Hulâsa:** Hanya'daki Sultân İbrahim Câmî'-i Şerîfi*

Labey Sefîri Nusret Beyefendi ,Hazretlerine

Hanya'daki cemâ'at-i İslâmiyyenin en muhteşem bir ibâdetgâhı olup İslam unsurunun kesretle bulunduğu Hünkâr Mahallesi'nde kâ'in bulunan ve Sultân İbrahim ismini taşıyan ve iki minâreli câmî'-i şerîfin kiliseye tahvîl edilerek kable'l-feth hâ'iz olduğu Apiyos Nikolas tesmiye edildiği ve geçenlerde metropolid ve sâ'ir papaslarla ricâl-i hükûmet ve eşrâf ve mu'teberân hâzır bulunduğu hâlde rûhânî âyinler ve meserretkârâne tezâhürât yapıldığı Girid'den gelen Neaimerisya(?) gazatesinde mütâla'a edilmiş olmağla mu'âmele-i vâkı'a tarafımızdan kat'iiyen tecvîz edilemeyeceğinden câmî'-i şerîf-i mezkûrun kemâ fi's-sâbık İslam unsurunun ibâdetine tahsîs ve sâ'ir me'âbid-i İslâmiyyenin bu kabîl tecâvüzâta ma'rûz kalmamaları esbâbının istikmâli zımnında Atina'daki Flemenk sefîri ma'rifetiyle Yunan Hükûmeti nezdinde teşebbüsât îfâ ve netîcesinin inbâ buyurulması mütemennâdır. İrâde.

HR. SYS. Orj. kayıt nu. 39/10, tarih: 6. 3. 1914

120

***ZİHNE'DEKİ MÜSLÜMANLARIN DRAMA'YA NAKL VE TEHCİR
EDİLEREK MAL VE EŞYALARININ YAĞMALANDIĞI***

[Siroz'un Zihne kazasında meskun İslam ahalinin Drama'ya nakl ve tehcir edilerek bütün mallarıyla eşyalarının yağma olunduğu, Rumların Müslüman halka "Türkler için artık Balkanlar'da yer yoktur. Anadolu'ya gidiniz" dedikleri, Siroz ve Drama sancakları İslam halkının bütün mallarının yağma edildiği; Sarışaban, Kavala ve Priştine kazalarındaki İslam ahalinin silah altına alınması bahanesiyle yerlerinden sürülmekte ve ailelerince de sağ olup olmadıkları ve nerede bulundukları hakkında haber alınamadığına, bu durumun önüne geçilmesine ve halkın emniyet ve

buzurunun temin edilmesine dâir Trakya ve Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniyyesi'nin raporu.]

10 Mart 1919

Numara: 11

Mütâreke Komisyonu Riyâset-i Aliyyesine

Bugün Drama'dan gelebilen mevsûku'l-keîm bir zât bize mürâca'atla Drama ve Siroz havâlisinde ser-zede-i zuhûr olan ahvâl u fecâyî'i ihbâr etmiş ve zât-ı âlîlerine iblâğın vazîfe addeden cem'iyetimiz husûsât-ı âtiyye hakkında lâzım gelen zevâtın nazar-ı dikkatini celbe tavassutunuzu istirhâma mücâseret eyler.

1- Siroz'un Zilhova (Zihne) kazâsı dâhilinde meskûn bulunan ahâli-i İslâmiyye Drama'ya nakl ve tehcîr edilmişler ve bütün emvâl u eşyâları yağma olunmuşdur. Rumlar, "*Türkler için artık Balkanlarda yer yoktur, Anadolu'ya gidiniz*" diyorlar.

2- Siroz ve Drama sancakları ahâlisinden olup mevâki'-i mezkûre Bulgar işgâlinde bulunduğu hengâmda taht-ı silâha alınıp bu def'a memleketlerine avdet edebilen ahâli-i İslâmiyye, Yunan hudûduna dâhil oldukları anda zâbitaca der-dest edilüp nereye sevkedildikleri ve hayât, memâtları meçhûldür.

3- Bu iki sancak ahâli-i İslâmiyyesinin kâffe-i emvâl-i menkûlesi yağma olunmaktadır. Bu miyânda Drama halkından olup üç bin keçisiyle iki bin üç yüz koyun ve seksen iki hergelesi gasbedilen Ferhad Ağa bir misâl gösterilür.

4- Bilâ-sebeb-i kânûnî birçok halk mevkûf ve mu'âmelât-ı sâ'ireye ma'rûz bulunmaktadır.

5- Sarışaban, Kavala, Pravişte kazalarındaki ahâli-i İslâmiyye, taht-ı silâha alınmak bahânesiyle bir taraflara sürülmekte olup â'ilelerince hayât ve memâtları meçhûl bulunmaktadır. Halbuki maksad askerlik olsaydı Rum ahâli-i kadîmesine de teşmîl edilmesi lâzımdı.

Balkan Harbi'nden beri râhat ve huzûr yüzü görmeyen Drama, Siroz, Trakya ve mevâki'-i sâ'irenin âsâyışının istikrârıyla yirminci asra mahsûs ve lâyıf bir hayât bahşedilmesi husûsunun te'mînini cem'iyetimiz kemâl-ı sûzişle tekrâr istirhâm eyler.

10 Mart [1]335

Trakya ve Paşaeli

Müdâfa'a-i Hey'et-i Osmâniyyesi Riyâseti

BAO. HR. SYS. 135/7, Orj. kayıt nu. 14513, tarih: 19. 2. 1919

*BATI TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA YUNANLILAR TARAFINDAN
YAPILAN ZULÜM VE BASKININ GÜN GEÇTİKÇE ARTMAKTA
OLDUĞU*

[Batı Trakya'da Yunanlıların birçok Müslüman ahaliyi komiteci diyerek tutukladıkları, silah arama bahanesiyle köyleri bastıkları, ahalden bir çoğunu işkenceyle katledip yaraladıkları, ayrıca bütün Müslüman cemaatlere zorla mitingler yaptırarak, Yunan idaresinden hoşnut oldukları ve Batı Trakya'nın Türklere bırakılmasının istenmediğine dâir Londra Konferansı'na ve Atina'ya telgraf gönderttikleri; Müslümanların çok oldukları yerlerde baskılarını arttırarak göç etmelelerini sağlamaya çalıştıkları, bu nedenle Rumların, çoğunluğu ele geçirmeleri için yaptıkları faaliyetin önlenmesi yolunda konferans nezdinde teşebbüsde bulunmak üzere durumun Murabhas Heyeti Riyaseti'ne bildirilmesi gerektiği.]

1 Mart 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 173

Emniyyet-i Umûmiyye Müdiriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Edirne'de komiteci olduklarından bahsile Yunanîler iki günden beri Müslimân eşrâf ve mu'teberânını ve göze çarpan güçlü kuvvetlileri tevkîf etmekde olduğundan tevkîfhâneler istî'âb edemediğinden bir çoğunu da Saraçhane Köprüsü başındaki istihkâm kışlasıyla yanık kışlaya tevkîf etmekde oldukları mevsûkan istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 24 Şubat sene[1]337

Sinekli'de Emniyyet-i Hudûd Müfettişi

Mehmed Nazmi

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyet-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîler İslamlarla Bulgarların komite teşekkül etdiklerine dâ'ir gûyâ Bulgaristan'da elde etdikleri vesâ'ikde esâmî cedveli olduğundan bahsile evvelce arzedildiği vechile tevkîfâtlarına devâm etmekde oldukları hattâ birkaç günden beri Edirne'de vesîkasız Müslimânları geceleyin hârice bırakmamakda ve Lülebergos, Kırkkilise, Vize, Saray ve Çerkesköy cihetlerinde onar-on beşer eşrâf ve ağniyâyı bir semt-i mechûle götürdüğü gibi Saray müftî-i sâbıkı yetmiş yaşlarında bulunan zâtla altı eşrâfını da bunlar miyânında gönderdiği ve buralarda da köylüleri vesîkasız diğer köye göndermemekde olduğu ve Çerkesköyü'nde Yunanîler tarafından fenâ hâlde darbedilenlerden beş-on kişi hânesinde ölüm derecelerinde hasta yatmakda oldukları ve Sırbalar da Kosova'nın kazâ ve köylerinde Müslimânlara işkence yaparak katletmekde bulundukları istihbâr kılınmağla arzolunur. Efendim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 26 Şubat sene [1]337

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 176

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîlerin Şarkî Trakya'daki tevkîfât ve tazyîkâtı mukaddemâ arz u iş'âr olunduğu vechile tahammül-sûz ve cân-hırâş bir şekil aldığı ve tevkîf edilenlere dürlü dürlü işkenceler yapılarak bî-tâb bir hâle ifrâğ edilmekde oldukları ve son iki gün zarfında yalnız Çerkesköyü'nde yüz kadar tevkîfât yapılarak Edirne'ye sevkedildikleri haber alınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 26 Şubat sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 177

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîlerin Şarkî Trakya'da yapmakda oldukları tazyîkâta â'id edinilen mütemmim ma'lûmâta nazaran Saray kazâsı müftî-i lâhıkı ile eşrâfından Hasan Basri ve Kömür Tüccârı Sadık efendilerin tevkîf ve darbedildikleri ve Çerkesköyü'nde eşrâf-ı mu'tebereden Mustafa Çavuş'dan iki yüz lira alındıktan sonra on beş mavzer teslîm etmesinin kendisine tenbîh ve kezâ kömür tüccârından Hüsmen Ağa da tevkîf edilerek on beş mavzer teslîm etmek şartıyla tahliye edildiği ve bütün Trakya'da sa'at yedi buçuk[dan] sonra da dışarıya çıkmak ve evlerde lamba yakılması men' ve bütün bu mu'âmelelerin Türk kesâfet-i nüfûsiyyesi bulunan mahallerde yapılmakda olduğu istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Şubat sene [1]337

Sinekli'de Emniyyet-i hudûd Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 178

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi yedisinde sa'at iki buçukda Edirne'de İslâm ahâlinin cebren iştirâki sûretiyle ve Trakya'nın Türkiye'ye adem-i i'âdesi gâyesiyle büyük bir miting akdedildiği istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 28 Şubat sene [1]337

Sinekli'de Emniyyet-i Hudûd Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

Hulâsa-i me'âl: Trakya'da Yunanîlerin tazyîkât ve tevkîfâtına dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Trakya'da tazyîkâtın bütün şiddetiyle devâm etmekde bulunduğu ve tütün ve silâh taharrîsi vesîlesiyle köyler basılmakda ve harekât-ı askeriyyeye iştirâk bahânesiyle ba'zı karyeler ahâlisi de tazyîk edilmekde olduğu ve Çakıllıköy karyesi erkeklerinin birer melce' taharrîsi için köylerini terkeylemekde bulundukları Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden evvelce bildirilmiş olduğu gibi, mezkûr müfettişlikden ahîren alınan 24 ve 26 ve 28 Şubat sene [1]337 târihli raporlarda da Yunanîlerin iki günden beri komiteci oldukları vesîlesiyle Edirne'nin müslim eşrâf ve mu'teberânını ve göze çarpan güçlü ve kuvvetli efrâdını tevkîf etmekde ve tevkîfhâneler, mevkûfîni istî'âb edemediğinden bir kısmının da Saraçhane Köprüsü başındaki istihkâm kışlasıyla yanık kışlaya sevkeylemekde oldukları ve Şarkî Trakya'daki tazyîkât ve tevkîfâtın tahammül-sûz bir şekil aldığı ve mevkûfîne dürlü dürlü işkenceler yapılarak kendileri bî-tâb bir hâlde bırakıldığı gibi son iki gün zarfında yalnız Çerkesköyü'nden yüz kadar kişinin bi't-tevkîf Edirne'ye sevk edildiği ve Lülebergos, Kırkkilise, Vize, Saray ve Çerkesköy kasabaları eşrâf ve mu'teberânından tevkîf edilen zevâtın onar ve on beşer kişilik kâf[il]elerle bir semt-i meçhûle gönderildiği ve yetmiş yaşlarında bulunan Saray müftî-i sâbıkı ile eşrâfından altı kişinin dahi bunlar miyânında olduğu ve Çerkesköyü'nde Yunanîler tarafından darbedilenlerden on-on beş kişinin hânelerinde ölüm derecesinde hasta bir hâlde yatmakda oldukları ve Şubat'ın yirmi yedinci günü sa'at iki buçukda Edirne'de ahâli-i İslâmiyyenin cebren iştirâkiyle Trakya'nın Türkiye'ye adem-i i'âdesi hakkında büyük bir miting akdedildiği ve Yunanîlerin Şarkî Trakya'daki tazyîkât ve tevkîfâtı cümlesinden olarak Saray kazâsı müftî-i lâhıkı ile eşrâfdan Hasan Basri ve Kömür Tüccârı Sadık efendilerin tevkîf ve darbedildikleri ve Çerkesköy eşrâfından Mustafa Çavuş'dan iki yüz lira alındıktan sonra on beş mavzer teslim etmesinin kendisine tenbîh ve kezâ kömür tüccârından Hüsmen Ağa'nın tevkîf edilerek on beş mavzer teslim edilmek şartıyla sebîl-i tahliye edildiği ve bütün Trakya'da sa'at yedi buçukdan sonra sokağa çıkmak ve evlerde lamba yakmak men'edilmiş olduğu misillü bütün bu tazyîkât ve tevkîfâtın Türklerin nüfûsca kesîf oldukları mahallerde icrâ edilmekde bulunduğu istihbârât-ı vâkı'aya atfen der-miyân kılınmış olduğu misillü evvelki gün Trakya'nın bütün kasabalarıyla ehemmiyetli kurâsında bulunan cemâ'at-i İslâmiyye hey'etlerine Yunanîler tarafından cebren mitingler yaptırılarak ve bi'l-umûm Trakya ahâli-i İslâmiyyesinin Yunan idâresinden hoşnûd olduklarını ve tekrâr hâkimiyet-i Osmâniyye altına girmeği kabûl

etmiyeceklerini ve bu uğurda Yunanîler ile birlikde müdâfa'ada bulunacaklarını mübeyyin izhâr edilmiş olan telgrafnâmeleri süngü altında kerhen imzâ etdirilerek Londra Konferansı'yla Atina'ya çekdirdikleri mevsûken haber alınmıştır. Ma'lûm-ı ilm-i nezâret-penâhîleri olduğu ve müsta'celiyyet-i maslahat cihetiyle makâm-ı sâmi-i vekâlet-penâhîye de başkaca arz u iş'âr kılındığı üzere Londra Konferansı'nın in'ikâd ettiği bir sırada Yunanîler tarafından ahâli-i İslâmiyye hakkında îkâ' olunan şu zulm ü ta'addiyât İzmir ve Trakya nüfûsunun beyne'l-milel bir komisyon cânibinden tahkîki için konferansca ahîren ittihâz olunan karâr ile alâkadâr olup tevfiât ve tazyîkât-ı vâkı'a Yunanîlerin bir taraftan oralardaki ahâli-i İslâmiyyeyi habs ve tazyîk ederek kendilerini hicrete mecbûr etmek ve diğer taraftan mevkûfîni bir semt-i mechûle i'zâm yâhûd katl ve imhâ eylemek sûretiyle nüfûs-ı İslâmiyyeyi bi't-taklîl Rumlar menfa'atine tefevvuku te'mîn gâyesine ma'tûf olacağı şübhesiz bulunduğu ve esbâb-ı mezkûreden dolayı ahâli-i mahalliyyenin İstanbul'a muhâceret mecbûriyetinde kalması bir müddetden beri avâmil-i müte'addide dolayısıyla nüfûsu mütemâdiyen tezâyüd etmekde bulunan İstanbul şehrinin ihtiyâcâtını bir kat daha tazyîk ve teşdîd edeceğine binâ'en husûsât-ı mezkûre hakkında hissiyât-ı necîbe-i insâniyyetkârâneleri müsellemler bulunan düvel-i i'tilâfiyye mümessillerinin nazar-ı dikkatleri celbolunarak ahâli-i İslâmiyyenin zulm ü tazyîkten vikâye esbâbının te'mîni ile berâber lede'l-îcâb konferans nezdinde dahi teşebbüsât-ı lâzimedede bulunulmak üzere keyfiyetin Hey'et-i Murahhasa Riyâset-i Celîlesi'ne telgrafla teblîğini bi'l-hâssa ricâ ederim. Ol bâbda.

Fî 1 Mart sene [1]337

BOA. DH. KMS. 60-1/60

122

YUNANLILARIN TRAKYA'DA MÜSLÜMAN HALKA YAPTIKLARI BASKININ GİDEREK ARTTIĞI

[Yunanlıların Trakya'daki Müslaman halk üzerindeki baskılarını gittikçe arttırdıkları; Edirne'de meydana gelen olayların tahkiki için Fransızlardan müteşekkil bir heyetin Istaranca'ya giderek Yunanlılar tarafından halka yapılan baskı ve zulüm hakkında tahkikat yaptığına ve gerekli tedbirlerin alınmakta olduğuna dâir Sinekli Emniyet Müfettişliği'nden gelen tabiriat.]

15 Mart 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Husûsî: 201

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Hudûd-ı Osmânî dâhilinde vukû'a gelen vekâyî'in tedkîk ve tahkîki zımnında Fransızlar tarafından fî 12 Mart sene [1]337 târihinde yüzbaşı rütbesinde sekiz nefer süvârîsiyle bir zâbit Sinekli merkezine dâhil ve doğruca Istranca karyesine azîmet ederek karye-i mezkûr hey'et-i ihtiyâriyyesini celbile Yunanlılar tarafından bir gûnâ ta'arruz ve hakârete ma'rûz kalup kalmadıkları ve muhtemel hâlâtın zuhûr edüp etmeyeceklerinden şübheleri olup olmadıklarını su'âl etmeleri üzerine başlarında karye-i mezkûr hey'et-i ihtiyâriyyesi olduğu hâlde bütün köylü müttefikân işlerinin balkanda bulunması, ta'ayyüşlerini odun ve kömür ile te'mîn ü teşkîl etmeleri ve bu sûretle geçindikleri, Yunanlıların teşkîlâtta bulundukları dolayısıyla ne mâl ve ne de cânlarının taht-ı emniyyetde bulunmadığı ve hattâ beş-on gün mukaddem Safaalan karyesinde Yunanlılarca teşkîl olunan çete ile Istranca'yı basacaklarını ve bu şerâ'it dâhilinde hiç bir sûretle yaşanılmayacağı söylenmiş, bunun üzerine Saray kazâsından üç, Vize kazâsından bir, Safaalan karyesinden iki kişi ki cem'an altı kişi zâbit huzûrunda bu hâlâta şehâdet ve dâ'imâ mâl ve cânlarının taht-ı tehlikede olduğunu te'kîd eylemişlerdir. Müte'âkiben Fransız zâbiti herkesin mâl ve cânlarının te'mîni husûsunda her dürlü tedbîrin ittihâz edilmekde olduğu ve Yunanlıların hiç bir gûnâ ta'arruzlarına meydân verilmeyeceği ve merci'-i â'idîne keyfiyeti derhâl bildireceğini beyân etmekle berâber ifâdelerini tahrîr etmesi üzerine halk teşekkür etmiş olduğunu Istrancakapu polis me'mûrunun iş'ârından anlaşılmış ve mezkûr müfreze bir gün müsâfir kaldıktan sonra ma'iiyetiyle Sinekli İstasyonu'na gelerek trene râkiben Hadımköyü'ne gitmiş oldukları ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Mart sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

BOA. DH. KMS. 60-1/72

**YUNANLILAR'IN TRAKYA'YI İŞGAL İÇİN YAPTIKLARI MEZÂLİM VE
PROPAGANDA FAALİYETLERİ**

[Yunanlılar'ın Makedonya'da askerlik karşılığı Müslüman, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî aldıkları, Doğu ve Batı Trakya'da Müslümanlardan yirmi bir yaşından otuz bir yaşına kadar olanların zorla askere çağrıldığı, Batı Trakya'da siyasî sebeplerden dolayı mahkum edilen yedi bin kadar Müslüman'dan bir çoğunun tahliye edilip, geri kalanlar için 26 Nisan'da Yunan Hükûmeti'nin yüzüncü yıldönümü münasebetiyle genel af ilan edileceğinin bildirildiği, Trakya'da Yunan Mezâliminin devam ettiği, görevlilere işkence yapıldığı ve mektupların postahanelerde açılarak sansür edildiğine dâir Sinekli Hudud Emniyet Müfettişliği'nin tahrirâtı.]

11 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 233

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanlılar Makedonya'da İslam, Mûsevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî kabûl ettiğini, Şark ve Garbî Trakya'da Müslimânların yirmi bir yaşından otuz bir yaşına kadar olanlarının belediyeden künyeleri istenildiği ve Rumlardan otuz beş yaşına kadar askere da'vet olunmuş ise de kuvve-i ma'neviyyeleri bozulmuş olduğundan icâbet etmediklerinden cebr ü tazyikle alınmağa karâr verildiği ve Şarkî Trakya'da siyâseten habsedilen yedi bin kadar Müslimândan ekserîsi tahliye olunduğundan el-yevm Edirne'de iki-üç bin kişi kadar ancak kaldığı, bunların da Nisan-ı Rûmî'nin yirmi altıncı günü Yunan Hükûmeti'nin yüzüncü senesi olduğundan yevm-i mezkûre[de] afv-ı umûmî i'lân olunacağı ve mezkûr günü tes'îden Edirne'de tâklar yapılmakda olduğu ve bir hafta mukaddem Hayrabolu müftîsinin ayağından iple bağlayarak dereye kadar sürüklemek sûretiyle işkence etdiklerinden Tekfurdağı Meb'ûsu Mustafa Neyyir Bey bi'z-zât

kazâ-yı mezkûra azîmetle müftî-i mûmâ-ileyhi alup Edirne vâlisine götürerek vak'ayı anlatıldığından ba'demâ Müslimânlara ilişilmemesi için emir verildiği ve Uzunköprü kazâsına tâbi' Hamidiye karyesinden bir İslam kadına "*Zevcinin silâhlarını söyle !*" diyerek bacaklarından bir ağaca asarak donuna bir kedi konulup altına yakılan bir ateşin dumanıyla iz'âç olunmak sûretiyle işkence edildiği ve Çerkesköyünden habsolunanlardan Belediye Re'îsi Molla Mehmed ve tüccârdan Osman ve Saraylı Halid ve Kahveci Faik ve mukaddemâ Çerkesköy İstasyonu'nda inzibât askeri me'mûru olan Mustafa efendiler salıverilmişlerse de mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye boğazına kaynar su dökülmek sûretiyle işkence edildiğinden vefât ettiği ve Çorlu eşrâfından Arnavud Ali ve Ziya beylerle Bakkal Mustafa ve Tüccâr Emin ve Reji Me'mûru Feyzi Bey ve Çengel Çiftlik sâhibi Ziya ve Mehmed beylerle müftîsi ve bunlardan daha kırk kişi habsedilmişlerse de ekserîsi bugünler tahliye olunduğu ve mektûblar umûmiyetle postahânedede açılarak ba'dehû kapanmak sûretiyle sansür yapıldığı ve bugünler Ortaköy, Karabağ, Kemal, Doğanca hudûdunda Bulgarlarla sık sık müsâdeme edildiğinden her gün dört-beş mecrûh Edirne'ye getirilmekte olduğu istihbâr kılınmağla arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7 Nisan sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Çekmece'de Kalıkratya Merkez Me'mûriyeti'nin 78 numaralı ve fî 11 Nisan sene [1]337 târihli tahrîrâtı sûretidir.

40 numaralı ve fî 21 Mart sene [1]337 târihli tahrîrât-ı aliyyeleri üzerine vâki' olan tahkîkât-ı âcizîde Kâtib Abidin Efendi'nin müsellâh iki Yunan askeri tarafından hânesinden gece yarısı kaldırılarak ve karye hâricine çıkılınca tâ Sürgün karyesine kadar döğülerek, söğülerek elleri bilekçe ve ba'dehû kolları iple bağlı olduğu hâlde götürüldüğü ve polis koğuşunda dahi döğülüp, söğüldüğü ve sabâhı gelen zâbitler tarafından sehven götürüldüğü beyânıyla ve orada li-maslahatin bulunan Yenice köyünün sâbık muhtarı refâkatiyle i'âde edildiği ve bu keyfiyetin işâ'a edilmemesi dahi zâbit tarafından tedhîşi mutazammın ve müfid bir tarz u beyânda tefhîm kılındığı nâ-kâbil-i ketm ve efkâr bir derecede mütehakkık ve mütebeyyin bulunduğuna ve mezkûr karyenin sükkânı bi'l-umûm Hıristiyân milletinden ve millet-i mezkûre şu sıra Yunanîlerin desâ'is-i siyâsîlerini ne mertebe fırkası bulunduklarından ve vukû' bulan

musâhabede gerçi bu tecâvüzü[n] cümlesi tarafından bî-rahmâne ve mel'ûnâneyi takbîhen tasdîk ve tebyîn edilmekde ise de bunlardan birisine vukû' bulacak su'âle cevâb-ı nigerânenin verileceği mütehakkık bulunmasıyla berâber taraflarından kâtibin şikâyeti üzerine tahkîk içün gelmiş diye Yunanîlerin dahi derhâl âgâh edileceklerine ve mezkûr karyeye yevm-i muvâsalatım olan Mart'ın yirmi üçüncü gününden avdetinin günü olan otuz birinci gününe kadar her gün müsellâh bir onbaşı ile iki, ba'zen üç nefer Yunan askerinin mezkûr karyeye sabâhları gelerek öğlen üzerleri avdet ve akşam üzeri dahi diğer bir onbaşı ile aynı mikdâr askerinin gelüp gecelere kadar âdetâ mezkûr karyenin inzibâtına me'mûr imiş gibi bulunmakda olduklarını bi'z-zât müşâhede eylediğime mebnî bi'l-âhire başka bir Mezâlîme bâdî olacağı mütâla'asıyla mezkûr tahkîkâtım tevsî' ve ta'mîkinden insirâf-ı nazarla yalnız Kâtib Abidin Efendi'nin me'hûz ifâdesiyle iktifâ edilmiş ve mezkûr ifâde zîrine ayrıca fezleke ve mütâla'a dercine de lüzûm görülememiştir. Ma'a-mâfîh bu bâbdaki müşâhedât ve mesmû'âtıyla âcizânem Abidin Efendi'nin bu sûretle kaldırılmasının dahi yollarda hayâtına kasdolunacağı gibi harekât-ı hâ'inâne ile de kat kat giriftâr-ı ye's ve tedeHHüş edilmiş bulunmasının kable'l-muhârebe Ereğli'de bulunan me'mûrlardan zannedilmiş bulunduğundan nâşî olduğu ve hâricden mesmû' olduğuna nazaran â'ilesinin yüz aded altun lira kıymetli hulliyâtının dahi askerler tarafından gasbolunduğu ve fakat Abidin Efendi'nin bi'l-âhire ma'rûz kalacağı daha azîm tehlikeye karşı bu bâbda şakşakada bulunamadığı ve efrâd-ı â'ilesi el-ân başka hânede birer mecnûne hâlinde bulunmakda ve Abidin Efendi dahi pek müte'essir ve mütedehhiş görünmekde bulunduğundan herhâlde diğer bir mahal kitâbetine hem de müsâra'aten kaldırılması ve çünkü kaldırılmayacak olduğu sûretde efrâd-ı â'ilesinin a'sâb veyâhut kalb illetine mübtelâ olmaları hemân mutlak gibi görüldüğüne ve bununla berâber kuvve-i ma'neviyyesi tâ bu mertebeye muhtel olan Abidin Efendi'nin de ifâ-yı vazîfede bi'l-âhire matlûb derecede gayret ve besâleti görülememesi melhûz idüğüne ve herhâlde diğer bir me'mûriyet kitâbetine nakli hem adâleten, hem maslahaten muvâfık olacağı muhât-ı ilm-i âlîleri oldukda îcâb-ı serî'asına bî-dirîğ-i himmet buyurulması ma'rûzdur.

Sinekli Merkez Rûsûmât Müdîriyeti

BOA. DH. KMS. 60-3/28

*YUNANLILARIN GÜMÜLCİNE CİVARINDA YAPTIKLARI ASKERİ
FAALİYETLER VE BASKILAR*

[Yunanlılar'ın Gümülcine'de bulunan bir fırka kuvvetini Tekirdağ'a naklettikleri, Kırkkilise'de de bir alaya yakın kuvvetlerinin bulunduğu; Gümülcine'de Fransızların Trakya'yı terkettikleri sırada Türklere bırakılan silah ve mühimmatın ortaya çıkartılması için nahiye müdürlerinin tutuklanarak işkence yapıldığı ve bir nahiye kâtibinin işkence sonucu öldüğü hakkında Sinekli Hudut Emniyet Müfettişliği'nin tahrirâtı.]

12 Temmuz 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 338

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîlerin Gümülcine'deki bir fırka kuvvetinin Tekfurdağı'na nakledildiği ve Kırkkilise'de bir alaya yakın kuvvetleri olduğu ve Gümülcine'nin İncemahbân Nâhiyesi Müdîri Mustafa Efendi ile Şeyhan Nâhiyesi Müdîri Osman Ağa ve mezkûr nâhiye kâtibi Fethi Bey'in tevkîf ve darbedildiği ve bunlardan Fethi Bey'in işkence netîcesi vefât ettiği ve bütün bu i'tisâfât Fransızların gûyâ Trakya'yı terketdikleri vakit Türklere bıraktıkları esliha ve mühimmâtın zâhire ihrâcî vesîlesiyle vesâ'ir esbâb-ı vâhiye serdiyle yapılmakda olduğu haber alınmakla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 12 Temmuz sene [1]337

Sinekli'den Hudûd Emniyet Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

BOA. DH. KMS. 60-2/49

**YUNANLILARIN ERMENİLERİ ZORLA ASKERE ALDIKLARI, DOĞU VE
BATI TRAKYA'YI İŞGALE HAZIRLANDIKLARI VE ÇORLU'DA
KATLİÂM YAPTIKLARI**

[Yunanlılar tarafından Çorlu kazasında tutuklanıp, işkence edilerek öldürülenlerle ilgili listenin Yunan Mezâliminin canlı bir örneği olmak üzere takdim edildiği; Yunanlıların Rum çeteleriyle birlikte sınır boylarını işgal için hazırlıklar yaptığı; Doğu ve Batı Trakya'da bulunan Ermenileri önce gönüllü olarak sonra da zorla askere almak istemeleri üzerine Ermeniler tarafından İstanbul'daki ittifak devletleri temsilcilerine şikayette bulunulduğu, ayrıca Musevilerden de askerlik karşılığı altı ay için bin drahmi nakit alacaklarını ilan ettikleri, bütün bu hususların Yunanlıların yaptıkları zulüm ve işkencenin açık birer örneği olduğu hakkında Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Müdiriyeti'nin tezkiresi.]

9 Ağustos 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiye Müdîriyeti

Umûmî: 370

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri

Çorlu kazâsında habsedilen ve işkence netîcesi vefât edenlerin esâmîsi Yunan i'tisâfâtının canlı bir şâhidi olduğundan ber-vech-i zîr arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehül emrindir.

Fî 1 Ağustos sene [1]337

Sinekli'de hudûd Emniyet Müfettişi
nâmına

Abdülhamid

Emir-zâde Halid Bey

Arnavud Ali Bey

Ressâm Niyâzî Bey

Temel Efendi-zâde Zeki
Bakkal Mehmed Ağa
Hacı Osman Kalfa (*İşkence netîcesi vefât etmiştir.*)
Bakkal Mehmed Ağa dâmâdı Hakkı Bey
Süleyman Çavuş
Ali Pehlivân-zâde Hüseyin
Kalleş Receb (*İşkence netîcesi vefât etmiştir.*)
Kalleş Receb birâderi Halil
İzzet oğlu Emin
Müslim Kahya
Arnavud Ali Kahya
Uzunhacılı Bakkal Kazım
Ferhadoğlu İbrahim
Emin Efendi, zâbitânlıktan mütekâ'id
Hoca Hüseyin Efendi oğlu Faik Efendi
Reji Me'mûru Fevzî Efendi
Mehmed Bey'in Kâtibi Mustafa Efendi (*Kırkkilise Habshânesi'nde Yunanlılar tarafından katledilmiştir.*)
Kırkkilise'nin Kavakdereli Yusuf Ağa

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmîyye Dâ'iresi

Şu'be: 3

Numara: 1213

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

Yunanlıların Şarkî ve Garbî Trakya'daki Ermenileri evvelâ gönüllü olarak orduya da'vet etdikleri hâlde şimdi cebren askere aldıklarından Ermenilerin Dersa'âdet'deki Düvel-i Müttefike mümessillerine mürâca'at etdikleri ve kezâ Mûsevîlerden altı ay için bin drahmi bedel-i nakdî alacaklarını i'lân etdikleri Hudûd Komiserliği'nden istihbâr edilmekle berây-ı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 30 Zi'l-ka'de sene [1]339 ve

Fî 6 Ağustos sene [1]337

Hâriciye Nâzırı

İmza

Bâb-ı Âlî**Dâhiliye Nezâreti****Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti****Umûmî: 378***Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine*

Yunanîler Edirne'ye tâbî' Görmüt karyesinden Hacı Ağa'nın hânesine silâh taharrîsi zımnında girdikleri hâlde maksad-ı mahsûsaları olan paranın verilmemesi yüzünden Hacı Ağa familyası Penbe Hanım'ın on sekiz yerinden yaralamak sûretiyle vefâtına sebebiyet ve kezâ Bıçaktepe Mahallesi'nden Mustafa'nın da aynı şenâ'atle altı çocuğuyla itlâf edildiği ve mukaddemâ yabancı olmalarından bir kısmı Dersa'âdet'e i'âde edilüp yerli olmalarından dolayı Yunanîler tarafından Edirne'de alıkonulan Dârü'l-Eytâm Mektebi talebesinden yirmi kadarının Rum ve Ermeni muhâcirlerinden olduklarından bahsile Atina'ya götürüldüğü, bu mes'eleye müdâhelelerinden Edirne belediye re'îsi iken meb'ûs olan Şevket Bey ile Cafer Tayyar Bey zamânında çete re'îsi olan Çolak Sabrı Atina'ya nefyedildikleri Müftî Hulusi Bey'in azledileceği, ale'l-umûm çete â'ilesi diye ihbâr edilenlerin birer birer mahkeme edildikleri, bunlardan Ahirköylü Ahmed Bey'in familyasının Edirne'de habs ve Kirişhâne'den Tütüncü Velî geliniyle üç çocuğunun nefyedildikleri gibi ihzâr edilmekte olan bir fırkanın İstanbul ve Çatalca'yı işgâl edeceği rivâyet olunduğu istihbâr kılınmakla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 7 Ağustos sene [1]337

Sinekli'de Hudud Emniyet Müfettişi

İmza

Dâhiliye Nezâreti**Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti****Târihi: 9 Ağustos sene [1]337***Huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı Sadâret-penâhîye*

Yunanîlerin Şarkî ve Garbî Trakya'da bulunan Ermenileri evvelce orduya gönüllü olarak da'vet etmiş oldukları hâlde bi'l-âhire cebren askere almalarından dolayı bunların Düvel-i Müttefika mümessillerine mürâca'atda bulundukları ve Mûsevîlerden altı ay için bin drahmi bedel-i nakdî alacaklarını i'lân etdikleri Hudûd Komiserliği'nin istihbârına atfen Harbiye Nezâret-i

Celîlesi'nden ve Yunan asâkirinin Rum çeteleriyle birlikde hatt-ı fâsılı bi't-tecâvüz o havâlîyi işgâl edecekleri ve bu münâsebetle geçen Temmuzun otuz birinci gecesi Kalikratya karyesi Rum ahâlisinin izhâr-ı şâd-mânî ederek Yunan kıta'âtını istikbâl için istihzârâtda bulundukları Hatt-ı Fâsıl Emniyet Komiserliği'nce icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşıldığı Çatalca Tabur Kumandanlığı'nın iş'ârına atfen Umûm Jandarma Kumandanlığı'ndan bildirilmiş ve Yunanîler tarafından Trakya'da îkâ' olunan Mezâlîme dâ'ir istihbârâtı hâvî olarak ma'lûmâtı Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nin Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti'nden tevdi' olunan 1, 2 ve 3 Ağustos sene [13]37 târihli ve 370, 371 ve 378 numaralı raporlarının sûretleri dahi manzûr-ı sâmi-i fahîmâneleri olmak üzere leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda nezâret-i müşârün-ileyhâdan ahîren alınan bir tezkirede Yunanîlerin zulm ve i'tisâfâtı cümlesinden olmak üzere Çorlu'da hapsedilüp işkence netîcesi olarak muharrerü'l-esâmî zevâtın vefât etmiş oldukları beyânıyla anlaşıldığı, bu husûsda teşebbüsât-ı siyâsiyye icrâsına lüzûm gösterilmiş olmasına ve bahsolunan zevâtın esâmîsi Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden de başkaca bildirilüp ol bâbdaki pusula dahi takdîm olunan raporlar miyânında bulunmasına nazaran îcâb-ı hâlin îfâsı menût-ı irâde-i celîle-i vekâlet-penâhîleridir. Ol bâbda.

BOA. DH. KMS. 60-3/2

126

YUNANLILARIN TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA GÖÇ ETMELERİ İÇİN BASKI VE ZULÜM YAPTIKLARI

[Yunanlıların, Bulgar çeteleriyle ilişkide bulundukları iddiasıyla Trakya'daki Müslümanları baskı altında tutarak işkence ve zulüm yaptıkları; bundan muzdarip olan Müslümanlardan göçetmek zorunda kalanlara Yunan Hükûmeti tarafından izin verilmediği; Edirne'ye bağlı Görmüt köyünde halka zulmettikleri, Babaeski kazasının Nacak köyünden Kara Ahmed'i yolda parça parça ettikleri, Doğanca, Nâdirli, Kara Mesudlu, Yenimahalle ve Kuzu Çardağı köylerinde Müslüman ahaliyi hanelerinden çıkarıp yerlerine Kafkasya'dan getirilen Rum muhacirlerini iskân ettikleri ve otuz beş yaşına kadar olan Ermenileri silah altına aldıkları hakkında Sinekli Hudut Emniyet Müfettişliği'nin tabirâtı.]

7 Eylül 1921

Harbiye Nezâreti

Numara: 3

*Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin 22/8/[13]37 târihli ve 699 numaralı
raporun sûreti*

1- Kadıköy şarkındaki Bozoğlaktepe vak'asından gayrı hatt-ı fâsıl üzerinde hiç bir şey olmamıştır.

2- Yunanîler Edirne'ye tâbi' Görmüt karyesinden Hacı Ağa'nın hânesine silâh taharrîsi maksâdıyla girüp sâhib-i hâne tarafından kendilerine matlûb paranın verilmemesinden nâşî merkûmun familyası Penbe Hanım'ın cerhedilmek sûretiyle vefâtına sebebiyet verildiği kezâ Buçuktepe Mahallesi'nden Mustafa'nın altı çocuğuyla berâber itlâf edildiği, Edirne'de alıkonulan Dârü'l-Eytâm talebesinden yirmi kadarının Rum ve Ermeni olduklarından bahsile Atina'ya gönderildiği ve buna müdâhale eden Meb'ûs Şevket Bey ile Çolak Sabrı'nın Atina'ya nakli refîkinin azledileceği ve ale'l-umûm çete â'ilesi diye ihbâr edilenlerin birer birer mahkûm edildikleri Babaeski kazâsına tâbi' Nacak karyesinden Sadık Hoca, Taşağıl karyesinden Kara Ahmed, Avukat Salih Efendi, mahdûmu Bâhir, Reji Me'mûru Salim Efendilerin nefy ve bunlardan Kara Ahmed'in yolda parça parça edildiği Doğanca, Nadirli, Kara Mes'udlu, Yenimahalle ve Kuzuçardağı karyeleri ahâli-i Müslimesinin çıkarılıp yerlerine Kafkasya taraflarından getirilen Rum muhâcirlerinin iskân etdirildiği ve Çerkesköy mıntıkasındaki köylerin cemâ'at-i İslâmiyye a'zâlarıyla ileri gelenlerinin darb ve Çorlu eşrâfından Ali Bey'in üç gün habsden sonra Edirne'ye sevkedildikleri (Tekrar Çorlu'ya i'âde edilen Ali Bey'in 15/8/[13]37'de pavyonlardan firâr eden Ermeni milletinden bir Yunan askeri tarafından bizzât görüldüğü) ve 35 yaşına kadar olan Ermenilerin taht-ı silâha da'vet edilüp, Türk ve Yahûdîlerden henüz asker alınmadığı ve Şarkî Trakya'da bu sene mahsûlâtın kat'iiyen olmadığı ve Urli ile Edirne arasında ve fakat Ahur köyüne yakın bir mahalde ufak bir köprünün dinamitle çeteler tarafından atıldığı ve bunun üzerine tekmîl hat boyunda bulunan köylerin tel örgü ile muhâfaza edilmesine çalışıldığı ve takrîben on beş gün mukaddem Sofya'da Bulgarlar tarafından yedi Fransız zâbitinin mâhiyeti mechûl esbâbdan dolayı katledildikleri ve memleketlerine gitmek üzere mensûb oldukları kruvazör ve kıt'alardan firâr eden Çok, Kindi, Ren ve Arperen nâm İngiliz neferlerinin Sinekli İstasyonu'nda Fransız kontrol me'mûrları tarafından der-dest edilmiş oldukları Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden mevrûd raporlardan anlaşılmıştır.

3- Mültecî ve Yunan askerî firârîsi olarak hatt-ı fâsılı bu tarafa geçen eşhâsın ba'de'l-isticvâb hükûmet-i mahalliyyeye teslîm edildiği ve bunların esâmîsini hâvî pusulanın leffen takdîm kılındığı ma'rûzdur.

Aslına mutâbıktır.

28 Ağustos sene [1]337

Hatt-ı Fâsıl Komiseri
Kaymakam
Mehmed Cemil

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Husûsî: 529

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîri Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunan zimâmdârının kanâ'ati Trakyalı Türklerin Bulgar çeteleriyle teşrîk-i mesâ'î etdiği merkezinde olduğundan tevkîfâta daha ziyâde germiyyet verdikleri, Edirne habshâneleri ma'sûm Türk ahâli ile imlâ edildiği gibi Kırkkilise mahbûshânesi'nde 2500 mevkûf olduğu ve bunlardan mücrimîn dışarıya çıkarılmamakda, diğerleri tahkîmât ve hidemât-ı sâ'ikasıyla istihdâm olunmakda ve akşâmları bütün mahbûsîn kalın kayışlarla bî-tâb bir hâle gelinceye kadar döğölmekde bulundukları ve fart-ı darbdan bir kısmının vefât etdiği, iffete ve ırza tecâvüz hâdiselerinin çoğalmasi İslam ahâliyi tahammül-sûz bir hâlde bıraktığından hicret arzûsunda bulunmuşlarsa da Yunan Hükûmeti'nce mümâna'atda bulunulduğu ve gerçi Yunan me'mûrîni mârrü'l-arz akîdeden dolayı bütün Trakyalı Türk ahâliyi tehcîr emelinde ise de tehcîrin Türkiye'ye mi, yoksa adalara mı yapılmasının daha muvâfık olduğu husûslarında ihtilâf-ı efkâr bulunduğu Türkiye'ye hicret fikrini besleyenler bu sûretle hareketin düşmân kuvvetini tezyîd demek olduğu kanâ'atinde oldukları, Bulgar hudûdunda ve Lalapaşa kazâsı civârında yirmi beş köyü hudûda yakın olduğu bahânesiyle kordon altında bulundurdıkları mezkûr köylülerin hârice çıkmaları memnû' olduğu gibi, diğer köylerden de bu köylülerle temâs imkânının selbedildiği Venizelist tarafdârlarının İslam ahâli arasında "*Venizelos zamânında hiç bir İslam tevkîf edilmemiştir. Kostantin bak size ne fenâlıklar yapıyor. Komiteden diye ne işkencelere ma'rûz kalıyorsunuz. Kostantin Anadolu'da mağlûb olacak ve Venizelos yine gelecek siz de rahat edeceksiniz*" diye

propaganda yaptıkları Venizelist tarafdârı olup da azledilen me'mûrînin İstanbul'a geçmekte oldukları Yunanlıların Edirne ve Kırkkilise ve Muradlı, Çerkesköyü'nde tahkîmât vücûda getirmekte bulundukları ve Vize kazâsından Makedonya muhâcirlerinden Abdul Ağa ordan geçmekte iken Yunan jandarmaları tarafından öldürüldüğü ve merkûmun nezdinde bulundurduğu dâhilî vesîkasını merkebin semerinde bulduk, diye âmirlerine teslîm eyledikleri hâlde fi'l-i katlin ne sûretle ve kimin tarafından vukû' bulduğu hakkında en ibtidâ'î tedâbîre bile tevessül edilmediği ve kezâ Vize kazâsından Tatarlı köyünden Çolak Mısıf'ın kendisine ve â'ilesine bıçakla işkence yapıldıktan sonra 1600 lirasını aldıkları ve kazâ-yı mezkûrdan zîrde esâmîsi muharrer kesân tevki'f edilerek, bir kısmının Edirne'ye, diğerlerinin adalara sevk edildiği, Yunanîlerin Trakya'da ta'kîb etdikleri tedhîş-i siyâsî öyle bir şekil almışdır ki, hadd-ı fâsılı tecâvüz eden İslam ahâlinin hâlâ vekâyi'-i fecâyî'i söylemekden korkmakta ve endîşe etmekte bulundukları ve on günü akdem Anadolu cihetinden Tekfurdağı'na bir çok mecrûh çıktığı ve mecrûhların kısm-ı küllîsi Dersa'âdet ve Trakyalı olup mu'ahharan bu mecrûhlar muhtelif kazâlara nakl ve sevk edildikleri şehr-i hâlin ikinci Cum'a günü sabahleyin Istranca karyesinden iki sa'at mesâfede ve hudûda balkandan ateş zuhûr ederek, itfâsına bütün Istranca karye ahâlisi gitmiş ise de söndürülememiş ve el-yevm devâm etmekde ve fâ'ili hakkında tahkîkât-ı lâzime icrâ kılınmakda olduğu berây-ı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7 Eylül sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Tüccârdan Cafer Sadık Efendi,

Başmu'allim Zeynel Efendi,

İcrâcî Hicri Bey,

Tüccârdan Hasan Basri Efendi,

Muhtar Ahmed Efendi,

Sâbık Nüfûs Me'mûru Yakub Efendi,

Büyük Manika karyesinden Kara Bekir'in Hâfız İbrahim Efendi,

Büyük Manika karyesinden Tahsîldâr-ı sâbık Receb Efendi mahdûmu

Osman,

Pazarcık Mahallesi'nden Abbas'ın familyası Hayriye Hanım,

Saray'ın Pazarcık Mahallesi'nden Petriç muhâcirlerinden Süleyman,

(Merkûm ağzından vurularak öldürülmüşdür.)

BOA. DH. KMS. 60-3/16

**YUNANLILAR'IN TRAKYA'DAKİ HALKA ZORLA MİTING
YAPTIRDIKLARI VE HAZIRLADIKLARI BELGELERİ
İMZALATTIKLARI**

[Trakya'nın İtilaf Devletleri tarafından Türkler'e terkedildiği şeklindeki bir haber üzerine Yunanlılar tarafından Tekirdağ'daki halka zorla bir miting yaptırılarak Müslümanların Yunan Hükûmeti'nden memnun olduklarına ve adilane davrandıklarına dâir belge düzenleyip halka imzalattırılarak İtilaf Devletleri temsilcilerine verildiği, ayrıca pasaport almak için müracaatta bulunanlardan da aynı şekilde ilmuhaber alındığına dâir Sinekli Hudut Emniyet Müfettişliği'nin tahrirâtı.]

15 Kasım 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 598

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İ'tilâf hükûmâtının Trakya'yı Türklere terkeylediklerine dâ'ir Avrupa'dan Atina'ya vürûd eyleyen bir haber üzerine evvelki gün Tekfûrdağı'nda bütün ahâlinin cebren iştirâkiyle bir miting akdedilmiş ve Yunan Hükûmeti'nin gâyet âdilâne icrâ-yı hükûmet eylediğine ve bu idâreden memnûn olduklarına dâ'ir Müslimânlardan resmen vesîka taleb ve ahzedilen vesîkalar i'tilâf hükûmâtı mümessillerine arzedilmiş, pasaport almak üzere mürâca'atda bulunanlardan da bu me'âlde ilm ü haberler alındığı ve ba'demâ Müslimânlara pasaport verilmeyeceği haber alınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 15 Teşrîn-i Sânî sene [1]337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

nâmına

Abdülhamid

BOA. DH. KMS. 60-3/22

**YUNANLILARIN TRAKYA'DA CAMİLERİ BASARAK TAHRİP
ETTİKLERİ, HALKA İŞKENCE YAPTIKLARI VE SEBEPSİZ YERE
MÜSLÜMANLARI TUTUKLADIKLARI**

[Yunan askerlerinin Edirne'deki Katırcılar Camisi ile Malkara'nın Araplar köyü camisini basarak cemaate işkence yapıp camileri tahrip ettikleri; yakaladıkları kişilerden fidye istedikleri, Lalapaşa'da işkence yaptıkları on iki kişiden üçünün öldüğü; Göğüler köyünden Hüseyin'in ise cinnet getirdiği; Havsa'nın Burunsuz köyünün Yunan eşkiyası tarafından basıldığı; Müslümanların Yunan askerleri tarafından tutuklandığı, tutuklulardan bir kısmının açlıktan öldüğü, kalanların ise Epir Adası'na sevk edildikleri ve on sekiz yaşından elli beş yaşına kadar herkesin yol yapımında çalışmaya mecbur edildiği hakkında Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti'nin tahrirati.]

14 Haziran 1922

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

*Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden mevrûd 14 Haziran [1]338
târihli ve 107 numaralı tahrîrâtın sûretidir.*

1- Ramazân-ı Şerîf'in yirmi sekizinci gecesi Edirne'de Yediyolağzı'nda vâki' Katırcılar Câmî-i Şerifi'ne bir Yunan zâbiti ma'iyeti sekiz neferle girerek kasaturalarıyla kandilleri kırdıktan sonra namâz kılmakda olan cemâ'ati dışarı çıkararak işkence yaptıkları bi'l-âhire mezkûr cemâ'ât-i İslâmiyye re'îsi bulunan Ahmed Bey ile ilmiyeden müftî efendiyi hükûmete göndererek şikâyetde bulunmuşlar ise de hiç bir semere hâsıl olmadığı.

2- Ma'lkara kazâsına tâbi' Arablar karyesi câmî-i şerîfi Ramazân'ın yedinci gecesi Yunan eşkiyaları tarafından basılarak cemâ'atden iki kişinin kulağı kat' edildikten sonra fidye-i necât olarak beş bin drahmi ve iki yüz elli lira-yı Osmânî almakla berâber cemâ'ati döğerek savuşup gitdikleri.

3- Lalapaşa kazâsına tâbi' Savafece karyesinden on iki kişiyi alarak köyün hâricinde bir mahalle kadar getirdikten sonra tel örgüsüne mahsûs dikenli tel

ile çıplak oldukları hâlde Yunan jandarmaları tarafından darbedildikleri ve şiddet-i darbdan üç kişinin vefât ettiği.

4- Göğüler karyesinden Ahmed oğlu Hüseyin'in hiç bir esbâba müstenid olmadığı hâlde Yunan jandarmaları tarafından darbedilmekte iken tecennün eylediği Fransız konsolatosuna vukû' bulan mürâca'at üzerine Hüseyin'in bîmârhâneye sevk ve etibbâ tarafından konsolosa şiddet-i darbdan müte'essiren cinnet getirdiğine dâ'ir rapor verildiği.

5- 7 Haziran [13]38 târihinde Havsa kazâsına tâbi' Burunsuz karyesi, eşkıyâ tarafından basılarak birkaç sa'at süren bir müsâdemeyi müte'âkib Yunan müfrezelerinin yetişmesi üzerine şakîlerin firâra muvaffak oldukları ve bu esnâda halkdan birkaç kişinin vefât ettiği Burunsuz hâdisesinde alâkası olduğu bahâne edilen Edirne eşrâfından Kasım Efendi'nin mahdûmu Cevad Bey'in hükûmetce bir semt-i mechûle sevk edildiği, hayât ve memâtından henüz â'ilesinin ma'lûmâtdâr olamadığı, bu vak'ayı müte'âkib Yunan asker ve jandarmalarından mürekkeb bir kâfilenin lâ-ale't-ta'yîn günlerde karye-i mezkûreyi basmakda bulundukları hiç bir delâ'il ve emâreye dest-res olunmadan der-dest etdikleri Müslimânların habshânelere sevk edilerek her dürlü ihtiyâcât-ı hayâtiyyeden mahrûm bırakıldıkları, bunlardan bir kısmının açlıktan vefât, kısm-ı diğerinin Epir Adası'na sevk edilerek muhtelif cezâlarla tecziye edildikleri, şimdiye kadar bu vechile isnâdâtla mahkûm ve Epir Adası'na sevk ettikleri Müslimânın 470 kişiye bâliğ olduğu.

6- On sekiz yaşından elli beş yaşına kadar olan her ferdin yollar inşâsına mecbûr tutulduğu, yapmayanların on beş drahmi vereceğinin beyânnâme sûretiyle i'lân edildiği ma'rûzdur. Ol bâbda.

Aslına mutâbıktır.

Mühür

BOA. DH. KMS. 62/27

129

YUNANLILARIN TRAKYA'DA YAPTIKLARI GASB VE MEZÂLİMLE İLGİLİ CETVEL

[Yunanlılar tarafından Trakya'da yapılan gasb ve Mezâlim hakkında Refet Paşa'nın takdim ettiği gasbedilen para, yakılıp tahrip edilen evler ve resmi binalar, nakliye vasıtaları, hayvanlar, ziraat aletleri, hububat ve sebze-meyve ile ahaliye yapılan Mezâlim ve nüfus zayiati hakkında düzenlenen cetvel.]

25 Ocak 1923

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İcrâ Vekilleri Hey'eti Riyâseti
Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti

Ankara: 3/2/[1]339

Dâhiliye ve Hâriciye Vekâletlerine

1- Trakya'da Yunanlılar tarafından vukû' bulan mağsûbât ve Mezâlim hakkında 9/1/[1]339 târihiyle Re'fet Paşa hazretlerinden vârid olup 11/1/[1]339 târihinde 1/32 numara ile birer sûreti vekâlet-i âlîlerine irsâl kılınan sekiz mâddeli şifreli telgrafnâmenin yedinci mâddesinde mevzû'-ı bahs ve bu kerre müşârûn-ileyhden mevrûd 21/1/[13]39 târih ve şu'be: 1, 228 numaralı tahrîrât merbûtu olan istatistik cedveli sûret-i musaddâkası rabten irsâl kılınmıştır. Efendim.

2- Dâhiliye ve Hâriciye vekâletlerine yazılmışdır.

İcrâ Vekilleri Hey'eti Re'îsi

	Nukûd				
Esâmî-i Livâ	Altun Aded	Evrâk-ı Nakdiyye Aded	Gümüş Medcîdî Aded	Drahmi Aded	Eşyâ-yı Beytiyye ve Mîriyye Lira Kıymetî Aded
Edirne merkez livâsı	6019	713668	—	14931	—
Kırkkilise "	14829	2745785	—	—	4870697
Tekfurdağı "	27963	438788	778	318897	595508
Gelibolu "	9398	29650	1235	261400	150345
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	1979	3943	—	237815	5292
Yekûn	60188	3931834	2013	833043	6521842

	İhrâk ve Tahrîb Olunan Mesâkin ve Mebânî-i Emîriyye					
Esâmî-i Livâ	Câmi'	Mekteb	Hâne	Mebânî-i Emîriyye	Hân, Dükkân, Mağaza	Yekûn
Edirne merkez livâsı	—	—	332	—	—	332
Kırkkilise "	—	—	—	11	307	318
Tekfurdağı "	8	7	220	—	—	235
Gelibolu "	—	—	72	—	—	72
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	—	—	—	—	—	—
Yekûn	8	7	624	11	307	957

	Vesâ'it-i Nakliyye			
Esâmî-i Livâ	Öküz Arabası	Bârgîr Arabası	Sandal	Yekûn
Edirne merkez livâsı	2733	1479	—	4212
Kırkkilise "	6219	—	—	6219
Tekfurdağı "	5717	1650	40	7407
Gelibolu "	1890	211	—	2101
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	395	—	—	395
Yekûn	1735 [16954]	3340	40	22334 [20334]

	Hayvânât															
Esâmî-i Livâ	Manda	Oküz	Tosun	Kasğır İnē	Manda İnē	Bârgîr	Kırak	Merkeb	Ester	Koyun	Keçi	Kaz	Tavuk	Hindi	Ördek	Yekûn
Edirne merkez livâsı	964	5021	261	3540	295	898	122	524	64	41223	11973	1866	33456	3596	676	104469
Kırkkilise merkez livâsı	2701	14327	—	—	—	1455	—	1570	—	—	—	—	—	—	—	20053
Tekfurdağı merkez livâsı	2370	11365	432	7316	618	1946	81	971	185	52456	6840	50	440	—	450	85215
Gelibolu merkez livâsı	675	4794	99	946	—	371	69	550	3	14491	6847	—	310	—	—	29155
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	10	790	—	149	—	36	—	80	9	1532	686	—	—	—	—	3292
Yekûn	6720	36297	792	11958	903	4706	272	3695	261	109702	26346	1916	34306	3596	721	242184

	Âlât-ı Zirâ'îyye			
Esâmî-i Livâ	Harman Makinesi	Tohm Makinesi	Kereste ve Araba Tekerleği Vesâ'ire	Yekûn
Edirne merkez livâsı	37	—	—	37
Kırkkilise "	—	—	601000	601000
Tekfurdağı "	10	4	—	14
Gelibolu "	185	20	—	205
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	—	—	—	—
Yekûn	132	24	601000	601256

	Hubûbât ve Zehâ'ir									
Esâmî-i Livâ	Buğday Kile	Kızılca Kile	Arpa Kile	Mısır Kile	Çavdar Kile	Kuş ye-mi Kile	Yulaf Kile	Kapluca Kile	Burçak Kile	Yekûn
Edirne merkez livâsı	73788	1760	41022	1359	900	—	715	264	9	119862
Kırkkilise merkez livâsı	—	—	—	—	—	—	—	—	—	233046
Tekfurdağı merkez livâsı	51988	543	55992	4920	2753	60	5025	—	266	121147
Gelibolu merkez livâsı	1248	—	786	109	754	—	180	—	—	3081
Eceâbâ[d] İnöz kazâları	21292	—	—	—	—	—	—	—	—	21292
Yekûn	148316	2303	97800	6388	4011	60	5915	264	325 [275]	498428

	Meyve ve Sebze							
Esâmî-i Livâ	Tütün Kıyye	Bostan Kıyye	Üzüm Kıyye	Soğan Kıyye	Fasülye Kile	Meyve Kıyye	Saman Kıyye	Yekûn
Edirne merkez livâsı	8747	—	—	—	31	—	55393	64171
Kırkkilise "	—	—	—	—	—	—	—	—
Tekfurdağı "	4810	5000	6000	1575	300	300	300	18285
Gelibolu "	1072	—	—	—	3050	—	—	4122
Eceâbâd, İnöz kazâları	1578	—	—	—	—	—	—	1578
Yekûn	16207	5000	6000	1575	3381	300	55993	88156

	Ahâliye Yapılan Mezâlim ve Nüfûs Zâyî'âtı					
Esâmî-i Livâ	Katl	Cerh	Nefy ve Esîr	Darb ve İşkence ve Nâmûsa Tecâvüz	İzâle-i Bıkr	Hetk-i Irz
Edirne merkez livâsı	101	10	282	—	15	18
Kırkkilise "	98	26	1095	1054	—	—
Tekfurdağı "	78	56	822	—	18	67
Gelibolu "	93	6	210	—	5	15
Eceâbâd, İnöz kazâları	4	2	121	39	2	39
Yekûn	374	100	2530	1093	40	139

25/1/[13]39

Aslına mutâbıkdır.

Erkân-ı Harbiyye
Birinci Şu'be Müdîriyeti
1338

BCA. 030. 10. 54. 356. 7

*BATI TRAKYA'DA MÜSLÜMANLARIN ÇEŞİTLİ SUÇLAR İSNADIYLA
CEZALANDIRILDIKLARI*

[İskeçe'de Yunan Fevkalâde Dîvân-ı Harbi tarafından 29 Ağustos 1923 günü Trakya İhtilali'ni yayma töhmetiyle on beş kişinin idam edilip yirmi sekiz kişinin de on bir sene kürek cezasına çarptırıldığı.]

10 Eylül 1923

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâseti

Baş Kitâbeti

Kavânîn Müdîriyeti

Ankara

10/9/[1]339

Riyâset-i Celîleye

Garbî Trakya'dan alınan haberler pek fecî' ve elîmdir. Yunanın devâm etmekde olan Mezâlîmi dolayısıyla Garbî Trakya'daki kardaşlarımızın âkıbetleri pek vâhimdir. İskeçe'de Yunan Fevka'l-âde Dîvân-ı Harbince 29/Ağustos/[1]923 Çehârşenbe günü Trakya ihtilâlini tesrî' töhmetiyle:

İskeçeli Bekir Sıdkı, Abdî efendiler, Menlikli Raif Bey, Doktor Nazif, Âsım, Reşid beyler, eşrâfdan Hilmi Hoca, Pomak Şükrü Efendi, Pomak Reşid, Basmacı Habil, Mu'allim İbrahim, eşrâfdan Hacı Eşref, Keresteci Hacı Osman, Müftî-zâde Şemsüddîn, Abdurrahim Osman efendilerden mürekkeb on beş zât i'dam.

Şerif Emin Ağa, Elbiseci Hüseyin Hüsnü, Âgâh Bey, Tahir Efendi, Dramalı Mehmed Bey, Ayaz-zâdelerden Rahim Ziya Bey, Abdurrahim-zâde Rıza, Hâfız Ali Galib efendiler, Tayyar Bey, Hacı Yusuf-zâde Abdulhalim Efendi, Kartal-zâde Hüseyin Hüsnü, Hâfız Mehmed, Ali, Tesbîhî-zâde Mehmed efendiler, Arif Efendi-zâde Raif Efendi, Hacı İbrahim Efendi, Arab Hüseyin Efendi, İmâm Hüseyin Efendi, Mehmed Fehmi Bey, Ferhad Erdiris Efendi, Sirozlu Hacı Mehmed Efendi, İbrahim Efendi, Servili Hilmi Efendi, Mehmed, İsmail efendiler, Hasan Bey, Ferruh Efendi, Receb efendilerden mürekkeb yirmi sekiz zât da on bir sene kürek cezâsına mahkûm oluyor. Bu zevât şehirlerden götürülen, mahkemeden geçmek sûretiyle gûyâ cezâ-dîde olanlardır. Köylerde yağma ve imhâ son derecede hüküm-fermâ oluyor. Hıdemât-ı vataniyyesine medyûn-ı şükrân olduğumuz Hâriciye Vekâlet-i Celîlesi'nin Garbî Trakya

hakkında halâskâr vaz'iyet ve hareketde bulunmasını göz yaşlarımla istirhâm eylerim. Efendim.

Menteşe Meb'ûsu

Esad

BCA. 030. 10. 6. 31. 28

131

YUNAN HÜKÛMETİ TARAFINDAN YUNANİSTAN'DAKİ TÜRKLERE KARŞI RUM ÇETELERİNİN SİLAHLANDIRILDIĞI

[Hayvan sahiplerinin maneviyatını bozarak hayvanlarını memleketlerinde bıraktırmak gayesiyle Yunan Hükûmeti tarafından silahlandırılan çetelerin Rahovine karyesinde Mümin Kahya'nın sürüsüne saldırarak Mümin Kahya'yı öldürüp, oğlu ile çobanlardan Mustafa'yı da yaralayarak koyunlarını gasbettikleri.]

28 şubat 1924

Türkiye Cumhûriyeti

Mübâdele, İ'mâr ve İskân Vekâleti

Mübâdele ve İskân Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Sevkiyât Şu'besi

Umûmî: 9950

Husûsî: 542

Başvekâlet-i Celîleye

20/2/[13]40'da Drama'nın Şibce karyeli İsmail oğlu Mustafa Kahya Dedeâğaç'dan yarım sa'at mesâfede Yunanlıların vâki' ta'arruzunu müteyakki-zâne hareketi ile def' ederek derhâl Dedeâğaç Hükûmeti'ne ihbâr eylediği hâlde ertesi gece Rahovine karyesinde Mü'min Kahya'nın sürüsüne aynı sûretle ta'arruz edilerek Mü'min Kahya'nın şehîd ve mahdûmu ile çobanlardan Mustafa'nın ağır sûretde cerhedildiği ve muta'arrızların Yunan Hükûmeti tarafından teslîh edilen çetelerden olup yetmiş kadar koyun gasbeyledikleri İnöz Kaymakamlığı'nın iş'ârına atfen Trakya Mıntıka Müdîriyet'inden bildirilmektedir.

Hayvânât sâhiblerinin kuvve-i mâneviyyeleri üzerine te'sîr icrâ ederek mâlik bulundukları hayvânları mahallinde bıraktırmak emeliyle Yunan Hükûmeti tarafından yapıldığı muhtemel olan işbu mü'essif vekâyî'in adem-i tekerrürü esbâbının istikmâliyle Kavala'dan i'zâm olunan me'mûrumuzun teşebbüsü üzerine mağsûb koyunlar istirdâd edilmiş ise de der-dest edilmeyen fâ'illerinin zâhire ihrâc ve tecziyesi husûsunda teşebbüsât-ı siyâsiyyede bulunularak netîcenin iş'ârı lüzûmunun Hâriciye Vekâlet-i Celîlesi'ne arzolunduğu ma'rûzdur. Efendim.

27-28/2/[13]40

Mübâdele, İ'mâr ve İskân

Vekâleti Vekili nâmına

İmzâ

BCA. 030. 10. 253. 706. 23

132

BATI TRAKYA'DAKİ RUM VE ERMENİ ÇETELERİN MÜSLÜMAN HALKI GÖÇE ZORLADIKLARI

[Muâbede gereği Batı Trakya'da kalan Müslüman halkı göçe zorlamak için merkezi Atina'da olan Rum ve Ermenilerden müteşekkil iki yüz kişilik bir çetenin İslam köyleri üzerindeki zulüm ve tazyiklerini artırdıkları.]

21 Haziran 1924

Türkiye Cumhûriyeti

Dâhiliye Vekâleti

İdâre-i Umûmiyye Müdîriyyet-i Umûmiyesi

Husûsî: 2395

Başvekâlet-i Celîleye

Merkezi Atina'da olmak üzere Garbî Trakya'da icrâ-i fa'âliyyet ve şekâvet etmek üzere bulundukları anlaşılan iki yüz kişilik çetenin Garbî Trakya'daki İslam köyleri yakınlarında yavaş yavaş fa'âliyetleri hissedilmeğe başladığı ve ez-cümle Kiliseli ve Şahince karyeleri taraflarında mevcûdiyetlerini izhâr eden çetenin Rum ve Ermenîlerden müteşekkil iki yüz neferlik bir grup olduğu ve

istihdâf etdikleri gâyenin Garbî Trakya'da mu'âhede mûcebince kalan ahâlî-i İslâmiyyeyi tehdîd ve zamân zamân zulm ve tazyîk ile kerhen memleketlerini terke icbâr olduğu ve her günkü trenle on beş-yirmi çuval mikdârında askerî ekmeğin Dedeâğaç'dan Kum nâm-ı diğeri Altunkaraağaç'a sevk edildiği ve buralarda muhtelif şekl ve şahsiyetlerde askerlere tesâdüf edilmekte olduğu istidlâ'ât-ı vâkı'aya atfen Edirne Vilâyeti'nden alınan 12 Haziran sene [1]340 târihli 9791/560 numaralı tahrîrâtda iş'âr edilmekle bu fa'âliyetin tarz-ı inkişâfının sûret-i dâ'imede ta'kîb edilerek mukaffâ ve müdellel vesâ'ik ve istidlâ'âta müstenid ma'lûmât i'tâsı cevâben teblîğ edilmiş olmağla arz-ı ma'lûmât olunur. Efendim.

21 Haziran sene [1]340

Dâhiliye Vekili

İmzâ

BCA. 030. 10. 253. 706. 30

133

MENTEŞE MİLLETVEKİLİ ESAT İLERİ'NİN BATI TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA YAPILAN ZULMÜN ÖNLENMESİ HAKKINDAKİ ÖNERGESİ

[Yunanlılar tarafından takip edilen siyaset sonucu evlerine ve mallarına sahip olamayan ve çok zor bir durumda kalan Batı Trakya'daki Müslümanların durumlarının düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına dâir Menteşe Milletvekili Esat İleri'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verdiği önergesi.]

7 Şubat 1925

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâseti

Kâtib-i Umûmîliği

Kavânîn Müdîriyeti

*Yunanîlerin Garbî Trakya'da son dereceye varan
Mezâliminin ref'ine dâ'ir.*

Riyâset-i Celîleye

Yunanîler tarafından dâ'imâ imhâkâr siyâset icrâ edilen Garbî Trakya'da bu kerre Kostantin'in sevki dolayısıyla Mezâlim ve ta'addiyât derece-i nihâyeye

varmışdır. Hânelerine, mâllarına sâhib olamayan, envâ'-ı Mezâlim ve fecâyî' altında inleyen bu bed-baht halkın hâlleri ne olacaktır? Mağlûb Yunan'a galib hükûmetim haddini bildirmelidir. Garbî Trakya'daki dîndâşlara hakk-ı hayât verdirmelidir. Keyfiyetin Hâriciye Vekâlet-i Celîlesi'ne arzını ve serî'an tedâbîr ittihâzını ricâ eylerim. Efendim.

5 Şubat sene [1]341

Menteşe [Meb'ûsu]

Esad

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyâseti

Kâtib-i Umûmîliği

Kavânîn Müdîriyeti

Aded:

7/84/1095

Ankara

7/2/1341

Başvekâlet-i Celîleye

Yunanîlerin Garbî Trakya'da son dereceye varan Mezâliminin ref'i hakkında Mentese Meb'ûsu Esad Efendi tarafından verilüp 7/2/[1]341 târihli hey'et-i umûmiyye ictimâ'ında makâm-ı sâmîlerine tevdi'i tensîb olunan temennî takrîrinin sûret-i musaddakası leffen takdîm kılındı. Efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Re'îsi

İmzâ

7/2/[1]341

Hâriciye Vekâleti-i Celîlesine

Yunanlıların Garbî Trakya'da son dereceye varan Mezâliminin ref'i hakkında Mentese Meb'ûsu Esad Efendi tarafından verilen ve Büyük Millet Meclisi Riyâset-i Celîlesi'ne 7/2/[1]341 târih ve 7/84/1095 numaralı tezkiresi ile Başvekâlet'e tevdi' olunan temennî takrîri sûret-i musaddakası îfâ-yı muktezâsı ricâsıyla leffen takdîm edilmiştir. Efendim.

Başvekil

BCA. 030. 10. 7. 41. 17

İ N D E K S

- A. Falamboras, Çete Reisi 190
a'zâ-yı Müslime 245, 246
Abbas, Karacaâbâd kz. 265
Abbasî Devleti 3
Abdî Efendi, İskeçeli, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan 328
Abdul Ağa, Makedonya muhâcirlerinden, Yunan jandarmaları tarafından öldürülen, Vize 320
Abdulhalim Efendi, Hacı Yusuf-zâde, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Abdullah Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 211
Abdullah Nuri, Florina Kaymakamı 67
Abdullah, Rumlar tarafından bârgir ve tûfengi alınan, Florina kz. 98
Abdurrahim Osman, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Abdurrahman Ağa, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırklar k., Drama sn. 273
Abdurrahman Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Abdurrahman, Molla İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Abdülaziz, Osmanlı Sultanı 8
Abdülhamid b. Alaeddin, Görice Mutasarrıfı 160
Abdülhamid II., Osmanlı Sultanı 26, 28, 30
Abdülhamid, Sinekli'de Hudud Emniyet Müfettişi 305, 306, 309, 313, 314, 321
Abidin Efendi, kâtip, iki Yunan askeri tarafından ağır şekilde dövülerek kendisine işkence yapılan, Çekmece 311, 312
açlıktan vefât 323
Adana karyesi, Siroz kz. 211
Adem, Arnavud, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Adil, Katrin Kaymakamı 173
Adliye Nezâret-i Celîlesi 218
Adliye ve Mezâhib Nezâret-i Celîlesi 111
Afyonkarahisar 45, 46, 47
Agâh Bey, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Ago Mahallesi, Kamilay-i zîr k., Siroz kz. 211
Agori, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183
Ağa Camii, Hıristiyanlar tarafından minaresi tahrip edilen cami, Hanya 297, 299
Ağustos karyesi, Karaferye kz. 120
Ağustos kasabası, Karaferye kz. 285
— Müdîriyeti 86, 129
Ağustos nâhiyesi, Vodine kz. 118
— Rum cemaati 118
Ahmed Ağa, babası ile birlikte parası soyularak katledilen, Novosel k., Karacaâbâd kz. 292
Ahmed Ağa, eser-i darpten müteessiren vefat eden, İstarçiste, Drama sn. 277
Ahmed Ali, komiteci olduğu iddiasıyla Siroz'da tutuklanan 250
Ahmed Bey, Ahirköylü, ailesi Yunanlılar tarafından hapsolunan, Edime 316
Ahmed Bey, Cemaat-ı İslâmiyye Reisi, Yediyolağzı, Edime 322

Ahmed bin Ali, Selanik Müftüsü ve Cemaat-i İslâmiyyesi Reisi 261, 264, 286, 295

Ahmed Çavuş, Yunanlılar tarafından dövülerek öldürülen, Mirova k., Avrethisarı kz. 260

Ahmed Efendi, evinde kalan misafirleri Rum eşkıyası tarafından katledilen, Ribarça k., Manastır 207

Ahmed Efendi, muhtar, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320

Ahmed Fâik, Ustrumca Kaymakamı 192

Ahmed Hasan, Selanik hapishanesinde mahkum, Kayalar k. 251

Ahmed Hüseyin, komiteci olduğu bahanesiyle Siroz'da tutuklanan 250

Ahmed Rasim, Yanya vâlisi 62

Ahmed Usta, Arnavud, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

Ahmed Zâhid, Karaferiye Kaymakamı vekîli 85

Ahmed, Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Ahmed, Bayram oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Bıçak m., Kırlar k., Drama sn. 274

Ahmed, İsmail oğlu, Arnavud, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

Ahmed, İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273

Ahmed, Kondur-zâde, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239

Ahmed, Mustafa oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

Ahmed, Polis Müdîr-i Umûmîsi 218

Ahsarat karyesi, bk. Elbesrat karyesi

Ahur köyü, Edirne 318

akârât-ı İslâmiyye 286

akça gaspetmek 225

Akdeniz 9, 10, 14, 15, 17, 20

Akhisar kazası 61

Akıncalı İstasyonu, Siroz kz. 285

Âkif, Bahr-i Sefîd Vâlisi 225

Akkerman Mukavelesi 15

Akmanastır karyesi, Kıbrıs 246

Aktokayası, k., Magosa kz., Kıbrıs 245

Alaeddin, Görice Mutasarrıfı 175, 185

Alasonya 133, 135, 230, 231

Alaşehir 44, 48

Albera, Mîralay 132

Aleksandr I., Rus Çarı 13, 14

Aleksandr İpsilanti, Mora'da Rumları isyana teşvik eden 12, 13

Aleksandr, Yunan kralı 41, 44

Aleksandre Millerand, Fransa başbakanı 43

Aleksi Orlof 10

Aleksi veled-i Dericko, Patrikhaneye mensub Bulgar 91

Aleksi, Rum Şaki Mecnun tarafından katledilen, Doplan k., Kayalar kz. 145

— Kaymakamlığı 230, 242

— Metropolitliği 174

Alekso, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 201

âlem-i İslâmiyyet 241

Ali b. Mehmed, Yunanlıların Sisam'daki mezâlimlerini anlatanlardan, İstanköy 278

Ali b. Mustafa, Yunanlıların Sisam'daki mezâlimlerini anlatanlardan, İstanköy 278

Ali Bey, Arnavud, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 314

Ali Bey, eşraftan, Yunanlılar tarafından hapsedilen, Çorlu 318

Ali Bey, Nâib-zâde, Giritli, sâbık Drama

mutasarrıfı 288
 Ali Efendi, Tahsildâr, Rum eşkıyâsı tarafından şehid edilen, Garancı k., Görice kz. 185
 Ali Fethi Efendi, Erkân-ı Harbiyye kollarından 134
 Ali Kâhya, Arnavud, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
 Ali Nizamî Paşa, Osmanlı Devleti adına müttefiklerle görüşen 23
 Ali Osman, Yakub oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274
 Âlî Paşa, Sadrazam 19
 Ali Paşa, Tepedelenli 12, 13
 Ali Rifat bin Ali Niyâzi, Kıbrıs Kadısı 248, 246
 Ali, Arnavud, eşrâftan, Yunanlılar tarafından hapsedilenlerden, Çorlu 311
 Ali, Bıçakçı-zâde, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239
 Ali, Çolak dâmadı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
 Ali, Karacaâbâd kz. 265
 Ali, Kaymakam, Naslıç 186
 Ali, Molla Memiş mahdumu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırklar k., Drama sn. 275
 Ali, Şaban Ağa'nın oğlu, Yunanlılar tarafından tevkif edilen, Boriva k. 256
 Ali, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
 Alipaşa Çiftliği, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
 Alkesi veled-i Nikola Dimço, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 160
 Almanya 22, 23, 28, 30, 33, 36, 39, 40
 Alparslan, Selçuklu Sultanı 3
 Altunkaraağaç, nâm-ı diğeri Kum 331
 âmâl-i Yunaniyye 244
 Amerika 42, 194, 195, 196, 197, 198, 199,

200, 257
 Amerika, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195
 Anadolu 3, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 49, 50, 259, 261, 319, 320
 Anadolu Selçuklu Devleti 3, 4
 Anagoş, eşkıyâ yatakçısı, Loçeste k., Naslıç kz. 74
 Anastas Yani, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Edirne'de 179
 Andarea, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşık k., Manastır 127
 Anderya İstoviçe, Nert karyeli, Laken karyesi mektebine girip bir kaç kişiyi öldüren Rumlardan, Florina kz., Manastır 213
 Anderya, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Dedeağaç'da 179
 Andon Papa Kostandi, samanlığı yakılan Bulgar 125
 Andon Pasko, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Bulgarlık iddiasında bulunan, Eğridere k., Zihne kz. 153, 154
 Andon Tanaş Beruşa, katil, köy muhtarının teşvikiyle Rum emellerine aykırı harekette bulunan ve Atanaş Nikola'yı öldüren, Dirmil k., Selanik 203
 Andon, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 216
 Andon, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, İskeçe'de 179
 Andonaki Berende, Kuruşova Rum ahâlisinden 114
 Angel Nikola, kilise mütevellisi, Rumlar tarafından öldürülen, Eğridere k., Zihne kz. 153, 154
 Angel veled-i Velço, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Bulgarlık iddiasında bulunan, Eğridere k., Zihne kz. 153, 154

Angel, Bulgar, Rum Koço Bojika'yı yarayan, Eğridere k., Zihne 169
Angele Ostoyan, Dragoş katliamı için sorgulananlardan 196
Angele Tase, katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş köylü, Dragoş k., Manastır 199
Angele, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 197
Angili, Papa Trandafil oğlu, Bulgar, Siroz kz. 176
Ankara 45, 46, 47, 49, 324, 328, 332
Ankebûd Ahmed Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Anna veledet-i Taso, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195
Anna, Yunan eşkıyası tarafından cerh ve katledildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 201
Apiyos Nikolas, Sultan İbrahim Camisi'nin kiliseye dönüştürüldükten sonraki yeni adı, Hanya 301, 302
Apostol Cancı, Rum komitelerine mensup, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 164
Apostol karyesi, Yenice-i Vardar kz., Selanik 211
Arab Camii, Hristiyanlar tarafından minaresi tahrip edilen cami, Hanya 297, 299
Arab Hüseyin Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Arabistan 43
Arablara karyesi Camii, Malkara kz. 322
Arap Bayram, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırlar k., Drama sn. 275
Arap Yusuf, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırlar k., Drama sn. 275
Araplar 7
Aristidi, çete reisi, Kesriyeli 76, 78

Arkir, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 184
Arkiropol, doktor, Yunan İhtilal Komitesi'nde görevli, Kilisora, Görice kz. 160
Armancika karyesi, Florina kz. 50, 97, 171
Arnavud 4, 7, 50, 51, 95, 114, 115, 137, 165, 168, 187
— Hristiyanları 73
—luk 37, 39, 40, 137
Arperen, İngiliz neferi 318
Arpestotel veled-i Yanko Çogo, Yunan İhtilal Komitesi'nin Kâtibi, Görice kz. 160
Arslan, Müslüman halktan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215
Arta-Volo hattı 17
Artin Efendi 23
asâkir-i Osmâniyye 224, 229, 239, 250, 253, 255
asâkir-i Yunaniyye 62, 280
Asanova karyesi, Florina kz. 211
Âsım Bey, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan 328
Âsım Ömer, komiteci olduğu için tutuklanan, Siroz kz. 250
Âsım Vehbi Efendi, Hanya Müftüsü 299
asimilasyon 55
askerî rüşdiyesi binâsını habshaneye tahvîl 264
Astarıcı Camii, Selanik 287
Aşağı Mahallesi, Kırlar k., Drama sn. 275
Aşıklar karyesi, Yenice-i Vardar kz. 260
Atanas Efendi, Rum eşkıyası tarafından öldürülen Ulah papaz, Karaferiye kz. 142
Atanas, Rum eşkıyası tarafından katli planlanan Bulgar, Koşık k., Manastır 127
Atanaş Dimitri, Bulgarca ayin yapmak müsaadesi alıp köylerine dönerken

üzerlerine Rumlar tarafından ateş
 açılan Bulgarlardan, Eğridere k.,
 Zihne kz. 153, 154
 Atanaş Hristo, Bulgar ve Rumların
 durumlarıyla ilgili olarak bir hem-
 şehrisine mektup yazan, Balkapanı
 tüccarlarından ve tebe'a-i Devlet-i
 Aliyye'den, Silistre 220
 Atanaş Nikola, Rum cemaatinden, Rum
 emellerine muhalif olduğu gerek-
 çesiyle muhtar ve ihtiyar heyetinin
 teşvikiyle öldürülen, Dirmil k.,
 Selanik 203
 Atanaş, Eğridere karyesi ahâlisi üzerine
 ateş açan Rumlardan 153
 Atanaş, Şinoz karyesinde Bulgarlara sal-
 dıran Rum çetesinden, Nikşan k.,
 Pravişte kz. 154
 Atça 265
 Atina 26, 28, 32, 40, 41, 44, 45, 47, 112,
 113, 227, 280, 289, 294, 300, 302,
 308, 316, 318, 321, 330
 — Antlaşması 38
 — Dükalığı 5
 — Hükûmeti 41, 294
 — Kabinesi 101, 230
 — Mu'âhedenâmesi 286, 290
 — Sefâret-i Seniyyesi 62, 101, 227,
 230, 238, 267, 271, 279, 282, 287,
 289, 299
 Atiyye, iki Hıristiyân Rum tarafından ır-
 zına geçilmek istenen, Devran k.,
 Grebene kz. 292
 Atlama Çarşısı, Siroz kz. 280
 Atlama İbtidâî Mektebi, Müslümanların
 elinde bulunan birkaç okuldan
 birisi, Atlama Çarşısı, Siroz kz. 280
 Atmacalı karyesi, Selanik 285
 Aura, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
 lan, Filibe'de 183, 184
 Averoff, Yunan zırhlısı 41
 Avrala karyesi 52, 105
 Avramaki Efendi, Belediye Tabibi,
 Manastır 194, 200

Avrethisarı kazası 54, 252, 260, 263
 Avrupa 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 17,
 19, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 31, 32, 34,
 39, 43, 44, 48, 49, 50, 54, 106, 321
 — üniversiteleri 11
 Avusturya 13, 15, 19, 20, 22, 28, 30, 36, 39
 Avusturya-Macaristan 23
 Aya-Rumeli, İsfakiye'de bir koy adı 238
 Ayaandon Rum kilisesi, Karaferye kz.
 145
 Ayabat Mahallesi, Selanik 148
 Ayamarin Çiftliği, Karaferye kz. 115
 Ayamarya Manastırı, Kilisora k., Görice
 kz. 160
 Ayasofya Camii 6
 Ayastefanos Antlaşması 21, 34
 Ayatanaş Mahallesi, Selanik 148
 Aydın 42, 43, 48, 266, 278
 Aydın Tahir, komiteci olduğu iddiasıyla
 Siroz'da tutuklanan 250
 Aydos karyesi, Florine kz. 98, 99, 190
 âyîn 297, 298, 301
 Aynaroz k., Çayağzı n., Siroz sn. 172
 Aynaroz papasları 220
 Ayosnikola Kilisesi, Kilisora kz. 158
 Ayşe Hâtûn Mahallesi, Zilhova ks. 250
 Ayvalık, Balıkesir 8
 Aziz, Arnavud, Yunanlılar tarafından
 darbolunan, Karacakoyun k., Dra-
 ma sn. 276
 Aziz, Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından
 darbolunan, Aşağı m., Kırlar k.,
 Drama sn. 275
 Aziz, Karacaâbâd kz. 265
 Bâb-ı Fetvâ 298
 Bâb-ı Âlî 105, 203, 205, 212, 225, 227,
 232, 238, 246, 257, 261, 264, 278,
 282, 301, 302, 304, 305, 306, 309,
 310, 313, 314, 316, 319, 321, 322
 Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askerî 223

Babaeski kazası 318
Baç karyesi, Florina kz., Manastır 210, 211
Badaşda mevkii, Çamarika k., Yenice kz. 103
Bağdat 3
Bağımsızlık Beyannamesi 14
Bağlıca karyesi, Lankaza kz. 70, 188
Bâhir, Avukat Salih Efendi mahdumu, Yunanlılar tarafından sürgüne gönderilen, Taşağıl k., Babaeski kz. 318
Bahr-i Sefid vâlisi 225
Balaç karyesi, Kayalar kz. 79
Baladan karyesi, Magosa kz., Kıbrıs 245
Balat Camii, Rum muhaciri yerleştirilen cami, Selanik 285
Balıkesir 44
Balkamış karyesi, Naslıç kz. 66, 98
Balkan birliği 35
Balkan devletleri 259
Balkan muharebesi 33, 35, 36, 49, 257, 303
Balkanlar 4, 5, 10, 13, 15, 22, 26, 27, 34, 35, 37, 38, 41, 50, 53, 55
Balkanlar Gazetesi 287
Balkapanı tüccârları 220
Balta Ahmed Ağa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 297
balta ile katlolanmak 186
Bançesne Çiftliği, Karaferye kz. 90, 91, 115
Banya karyesi, Naslıçkz. 76
Baraklıcum'a karyesi, Siroz kz. 151, 164, 165, 167, 168, 211
Barayniçe Çiftliği, Karaferye kz. 52, 83
Barayniçe ormanı, Karaferye kz. 83
Barbabayani Braze karyesi, Katrin ks. 173
Barbadina, eşkiya klavuzu, Vidoloş kz., Naslıç kz. 74
Barış Konferansı 42, 43

Barışan Karakolu, Manastır 194
Başçavuş oğlu Mehmed, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Başvekâlet 329; 330, 332
Batı Anadolu 12
Batı Trakya 12, 54, 55
Bavyera 17
Bayındır, İzmir 43
Bayram deresi, Lankaza kz. 264, 292
Bayram, Hacı Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırklar k., Drama sn. 275
Bayram Kâhya, eşi Rum eşkiyâsı tarafından katledilen, Ribarça k., Manastır 207
Bayram, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırklar k., Drama sn. 273
Bayso, Bulgar milletinden, Rum eşkiyâsı tarafından katledilen, Çuka k., Kesriye 191
Beceşte köyü, Manastır 51, 107
Beçe, Bulgar, Rum eşkiyâsı tarafından katledilen, Görice kz. 175
bedelât-ı öşriyye 233
Bekçeşte karyesi, Naslıç kz. 72
Bekir İsmail Malta, Kardice'de evine haciz konulan 236
Bekir Sıdkı Efendi, İskeçeli, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan 328
Berât-ı Ulah Mektebi, Vodine kz. 139
Bereonica karyesi 128
Berlin 39
— Antlaşması 21, 22, 23
Berüsinnek karyesi, Manastır 215, 216
Berzenice müfreze-i askeriyyesi, Kesriye kz. 171
Besire Hatun, Dragoş katliamı ile ilgili olarak bilgisine başvurulmuş köylü, Manastır 199

Beşinci Ordu, Yunan ordusu 300
Beyazkilise, Grebene kz. 80
Beyoğlu, İstanbul 290
bîmârhane 219, 323
Bıçak Mahallesi, Kurlar k., Drama sn. 274
Bıçaktepe Mahallesi, Görmüt k., Edirne 316
Biga mevkii, Odela k., Grebene kz. 145
Bihilişte nâhiyesi, Görice kz. 186
Bilaç Manastırı 72
Biricim Gayfar (?), Aktokayası Rumlarından, Magosa kz., Kıbrıs 245
Birinci Dünya Savaşı 40, 42, 44, 46, 49
Birinci İnönü Muharebesi 45, 46
Bişova karyesi, Naslıç 72, 73, 74, 75, 77, 79
Bitöşe karyesi, Manastır 196
Bizans İmparatorluğu 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 17, 49
Blaçe karyesi, Kesriye 88, 87
Bof karyesi, Florina kz. 188, 189, 200
Boğaçko karyesi, Kesriye kz. 75, 79
Boğazlar 35, 43, 44, 46, 48
Boğdan, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Bojin Melo, hanesi tahrip edilen Bulgar, Selanik 125
Bojin Tale, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195
Bolayır, Çanakkale 4
Borako Vanço Bograf Kosti Bajdavella, Kuruşova Rum cemaatinden 114
Boriva karyesi, Drama sn. 255, 272
Boriva vak'ası 255
Borla, Gümölcine 4
Bosna-Hersek 31
Bostanlı karyesi, Manastır 83
Boşa, zevcesi Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k.,

Manastır 195
Bozcaada 35, 39, 49
Bozdağ, Karlıkova k., Zihne kz. 176, 203, 205, 204
Bozoğlaktepe vak'ası, Kadıköy 318
Bubeşte karyesi, Kesriye kz. 67, 68
Buçuktepe Mahallesi, Görmüt k., Edirne 318
Buhin karyesi, Naslıç kz. 73, 74
Bulgar(lar) 4, 8, 35, 37, 38, 50, 51, 52, 53, 65, 78, 80, 84, 88, 98, 104, 111, 123, 136, 137, 139, 149, 152, 153, 154, 156, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 186, 187, 190, 191, 195, 198, 199, 200, 209, 210, 211, 212, 216, 217, 220, 252, 261, 267, 269, 281, 283, 305, 311, 318, 319
— ahâlisi 107, 185, 188, 210, 211, 212
— ameile 187
— cemaati 91, 94, 137, 149, 150, 151, 165, 176, 186, 207, 215
— çetesi 88, 89, 139, 140, 193, 204, 209, 319
— çobanların katli, Bozdağ, Karlıkova k., Zihne kz. 203, 205
— Eksarhlığı 64, 212, 215, 217
— eşkıyâsı 75, 87, 103, 119, 129, 163, 167, 168, 169, 193, 194, 267, 272
— işgâli 303
— karyeleri 163, 205, 211
— kilise mektepleri 8
— kilisesi 50, 64, 97, 165
— komitesi 75, 77
— kömürcüleri 186
— mektebi 164, 211
— metropolidi, Ohri 65
— mezâlimi 260
— murahhasları 259
— Ordusu 269
— Ortodoks ahâlisi 64, 212
— papası 68, 163, 215, 216
— re'îs-i rûhânîsi 150, 212

—ca icrâ-yı âyîn etmek 154, 155, 190
 —ca yazı yazdırılmamak 217
 —ca yazılı taşlar konulması men' edil-
 mek 217
 —ı itlâf eylemek 209
 —ı katleden Rum eşkıyâsı 189
 —laştırmak 198
 —lık iddi'âsında bulunmak 153, 155,
 193, 204
 Bulgaristan 8, 24, 25, 28, 31, 34, 35, 36,
 37, 38, 40, 259, 267, 305
 —Sırbistan Antlaşması 34
 Burmalı Camii, kiliseye dönüştürülen
 cami, Selanik 286, 294
 Bursa 45, 46, 48
 Burunsuz karyesi, Havsa kz. 323
 Bükreş 8, 13
 — Antlaşması 15, 38
 Büyük Manika karyesi, Vize kz. 320
 Büyük Mayadağı kasabası, Gevgili kz. 259

 Cafer, Arnavud, Baç k., Florina kz., Ma-
 nastır 211
 Cafer Sadık Efendi, tüccardan, Yunanlılar
 tarafından tevkif ve sürgün edilen,
 Vize kz. 320
 Cafer Sadık, polis 77, 78
 Cafer, Selanik hapishanesinde idam ce-
 zasıyla mahkum, yetmiş yaşında
 ihtiyar, Kayalar k. 251
 Cafer Tayyar Bey, belediye reisi 316
 cami 260, 280, 283, 295, 296, 298
 — ta'mîri 228
 — tahrîbi 228, 250, 283, 290
 —lere bayrak asma 291
 —nin kiliseye tahvîli 283, 289, 298,
 301, 302
 —nin ma'bed-i evsân olması, Hanya,
 Girit 241
 —ye e'izze-i nasârâ tasâvîri nakl-
 olunmak 289

Canişte karyesi, Manastır 117
 Canište[li] Kola, Rum eşkıyânın kaçırdığı
 Ulah 116
 cebhane 79, 80
 cebren askere almak 315
 cebren mitingler yaptırmak 307
 cebren tanassur etmek 252
 Celal, Serfice Mutasarrıfı 97
 cemaat-i İslâmiyye 241, 250, 253, 261,
 262, 264, 279, 280, 286, 289, 293,
 297, 301, 302, 307, 318, 322
 — Dâ'iresi, Drama sn. 288, 290
 cemaati camiden dışarı çıkarmak 322
 cemaati döğmek 322
 Cemaleddin, Karacaâbâd kz. 265
 Ceneviz tüccarları 9
 Cenevizliler 7
 Cevad Bey, Edirne eşrâfindan Kasım
 Efendi'nin oğlu, Yunan askerleri ta-
 rafından bilinmeyen bir yere
 sevk edilen, Edirne 323
 Cevat Paşa, Sadrazam 30
 Cevdet, Vodine Kaymakam Vekîli 85, 86
 Cezâyir-i Bahr-i Sefîd vilâyeti 225
 Cile, İsterebne karyeli şakî 68
 Consulat Général Ottoman A. Salouque
 252
 Corci Hristo, Patrikhane mensubu 71
 Cuma-i bâlâ, Selanik 258
 Çağrı Bey, Selçuklu Sultanı Alparslan'ın
 babası 3
 Çâker Sinân İbtidâ'î Mektebi, Müslü-
 manlara ait mektep, Siroz kz. 280
 Çakıllıköy karyesi, Sinekli 307
 Çakır Hasan, Yunanlılar tarafından dar-
 bolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
 Çanakkale 40, 41
 Çanakkale Boğazı 4, 10, 16, 35, 38, 39
 Çarnarika karyesi, Yenice kz. 103
 Çarniti Çiftliği, İskeçe 272
 Çarnolişte karyesi, Manastır 128

Çatalca 35, 36, 316

— Tabur Kumandanlığı 317

Çatalca köyündeki bir mescidin tahrip edilmesi, Kavala 283

Çayağzı, Yunan Beşinci Ordu'nun karar-gâh ittihaz ettiği mevki, Selanik 300

— Nâhiyesi Müdîrlîği, Selanik 172

Çayhisâr Çiftliği, Alasonya 231

Çekmece 311

Çelebibakkal, Selanik 148

Çeltik karyesi, Bulgar köyü, Drama sn. 164

Çengel Çiftlik, Çorlu 311

Çerçeşte karyesi, Naslıç kz. 72, 73, 74

Çerkesköy 305, 306, 307, 311, 318, 320

Çernal Mahallesi, Avrethisarı kz. 260

Çınarlıkahve mevkii, Selanik 292

Çiftliklerdeki anbarların kırılması 229

Çimpi, Gelibolu, Çanakkale 4

Çipara, Tavil, Kaptan Luka tarafından maddî zarara uğratılanlardan, Odela k., Grebene kz. 145

çocuk öldürme, Kayalan ahâlîsinden, Milona 242

Çolak İbrahim, Kıbtî, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

Çolak Mıstık, Yunanlılar tarafından parası gasp ve sürgün edilen, Tatarlı k., Vize kz. 320

Çolak Sabri, çete reisi 316, 318

Çono, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180

Çorlu 55, 311, 314, 317, 318

Çuka karyesi, Kesriye 191

Dafine, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 197, 201

Dâhiliye Nezâreti/Vekâleti 218, 226, 258, 262, 263, 266, 278, 282, 285, 304, 305, 306, 309, 310, 313, 314, 315,

316, 319, 321, 322, 324, 330, 331

— Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyeti 301

Dakin, Prefesör 9

Damo Dimitri, Ezereç karyesi muhtarı, Horpeşte 132

Damo Kâhya, Ulah Kosta Vaşil takımı kâhyası, Şabaniçe yaylası, Kayalar kz. 81

darb ve işkence etmek 259, 260, 262, 264

Dârü'l-Eytâm Mektebi 316, 318

Dârü'l-Mu'alimîn, Yunan askerleri tarafından işgal edilen mektep, Siroz kz. 280

daskal 148, 216

Davud Cemal, komiteci olduğu iddiasıyla Siroz'da tutuklanan 250

Davud-ı bâlâ karyesi, Selanik kz. 71

Davutlu Çiftliği, Yenişehir kz. 224

Debbâğhane, Siroz kz. 280

Debre kazası 172

Decorcis, Birinci Ferîk 130, 133

Dedeagaç 4, 37, 331

— Hükûmeti 329

Defterdâr Ahmed Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiyë 296

Deleon Markofski, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşîç k., Manastır 127

Delihasanlı Mahallesi, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 167

Deliyanis, Yunan Dışişleri Bakanı 22, 26

Dellâllar Çarşısı, Selanik 148

Delvine kasabası, Selanik 214

Demetrios Rallis, Yunan Başbakanı 32

Demirhisar kasabası 54, 166, 167, 168, 170, 209, 250, 252, 263

Demosten Petre, Laken karyesinde muallimlik yapan Yunan, Florina kz., Manastır 213

Derbend Çiftliği, Dömeke n. 62
Dersa'âdet 259, 290, 315, 316, 320
— Bulgaristan Emâreti Ajan Diplomatığı 209
— Rum Hastahanesi 218
— Yunan Sefâreti 230
— Yunan sefiri 227
Deslab müfrezesi, Ezereç k., Kesriye kz. 131
Despo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Devişne karyesi, Siroz kz. 204
Devlet-i Aliyye 148, 220, 245, 259, 271
—i Osmâniyye Şehbenderliği 299
Devran karyesi, Grebene kz. 292
Dibonisaki, Bulgarlara zulmeden Rum-lardan, Silistre 220
Dihova karyesi, Manastır 215, 216
Dime, Yunan eşkiyâsı tarafından yakıla-rak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 201
Dimetoka 4, 38
Dimitre Boşko, Bulgar Mihaloş'u öldü-ren, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Dimitri, Barutcu, Rum, Bulgar Kota Ata-neş'i yaralayan, Kırşova k., Demir-hisar kz. 170
Dimitri, Bulgar eşkiyâsına kılavuzluk eden Çoban Hristo Nikolof Kiyo-çef'in kardeşi, Dolak k., Drama sn. 163
Dimitri, Fanic oğlu, Rum eşkiyâ çetesi ta-rafından öldürülen, Peleviyana k., Siroz kz. 164
Dimitri İpsilanti, Mora'da Rumları isyana teşvik eden 13
Dimitri Karamoşaka, muhtar, Rum eme-line aykırı harekette bulunduğu için Rum cemaatinden Atanaş Nikola'yı öldürttüğü ileri sürülen, Dirmil k., Selanik 203
Dimitri, kimliği belirsiz kişiler tarafın-dan yaralanan, Nekerita k., Siroz

kz. 167

Dimitri Konov, Rumlar tarafından öldü-rülen Bulgar, Pelone k., Drama sn. 164
Dimitri, köyüne giderken Rum eşkiyâsı tarafından öldürülen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 168
Dimitri Nikola, Dragoş katliamını yaptığı zannedilen Rum, Manastır 196, 197, 198, 199, 200
Dimitri Nikola, Rum çetesi tarafından katledilen Uahlardan, Şabanca yaylağı, Kayalar 103
Dimitri, Papaz, kilisede dua etmekte iken saldıran Yunan eşkiyâsı tara-fından öldürülen, Bulgar cemaati reisi, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165
Dimitri, Pavla adlı kişiyi yaralayıp yanın-daki beş kişiyi de öldüren eşkiyâ çetesine mensup Kosta Hristo'nun kardeşi, Karlıkova k., Zihne kz. 204, 205
Dimitri, Rum, Bir Ulah'ı yaralayan, Kara-ferye kz. 103
Dimitri, Rum eşkiyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşic k., Manastır 127
Dimitri, Rum eşkiyâsı tarafından katlolu-nan Ulah, Oşani k., Gevgili kz. 143
Dimitri, Rum Vasil'in ölümüyle ilgili ola-rak tutuklanan, Eğridere k., Zihne kz. 169
Dimitri, Ulah papas, Perul k., Grebene kz. 108
Dimitri Vasendi, Yunan zâbitânından, eşkiyâ reisi 80
Dimitri veled-i Nikola, Rum eşkiyâsı ta-rafından yakılan karye halkından, Dragoş k., Manastır 195
Dimitri Yorgi, Rum taraftarı olduğu için aynı köyden Kara Tano tarafından öldürülen Ulah, Soğuksu mahalli, Oşani k., Karaferye kz., Selanik 142, 143
Dimitri, Yunan eşkiyâsı tarafından evi

yakılan, Demirhisar'da 183
 Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Prespe'de 180
 Dimitri, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 201
 Dimitroş Biyo, Gornokopanova k. Karaferye kz. 118
 Dimo, Bulgar eşkiyasına ihbaratta bulunduğu bahanesiyle itlaf edilen, Govişan çf., Vodine kz. 103
 Dimo, kasab, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152
 Dimo Simon, Rum cemaatinden, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 216
 Dimo Viço, Rum eşkiyası tarafından katledilen Bulgar, Zopanişte k. Kesriye kz. 175
 Dine Koti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Levgrad k., Kesriye kz. 182
 Dine Manol, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçişte k., Kesriye kz. 184
 Dine Nikola, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Jerveni'de 181
 Dine Poti, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, İskeçe'de 179
 Dine, Rumlar tarafından öldürülen, Aydos k., Florina kz. 98
 Dine Tanaş, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
 Dine Vasil, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179
 Dine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
 Dine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
 Dinka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Grebene'de 181
 Dinka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
 Dinka, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Prespe'de 180

Dipburnu mevkii, Sisam 278
 Dipo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 179
 Diranova karyesi 75
 Direjal karyesi, Drama sn. 277
 Dirmil karyesi, Selanik 203
 Diyonis Dimosyon, Vodineli, Rum cemaatinden, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 215, 216
 Dobra Manastırı, Karaferye kz. 120
 Dobruca 38
 Doça, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 181
 Doğanca karyesi, Babaeski kz. 311, 318
 Doğancı karyesi, Menteşe n., Selanik 282
 Doğu Akdeniz 5, 9
 Doğu Anadolu 3
 Doğu Trakya 4, 48
 Doksat Camii, Drama sn. 54, 252, 268, 283
 Dolak karyesi, Drama sn. 163
 Doleş karyesi, Vodine kz. 139
 Dolyan karyesi, Ulah karyesi 84
 Dolyani karyesi, Karaferye kz., Selanik 142, 143
 Dolyanli, Rum metropolidinin maiyyetinden olan Kalamarcı Nikolaki'nin kayınpederi, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 149
 Done Lina, Rum çetesi tarafından evi yakılan, Marana k., Karaferye kz. 119
 Done Mitre, Rum çetesi tarafından yaralanan, Golişani k., Vodine kz. 118
 Done Parpej, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Monoşpita k., Karaferye kz. 119
 Done, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
 Dono, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180
 Doplan karyesi, Kayalar kz. 145

Dostlar Cemiyeti 11
 Dostluk ve İttifak Antlaşması 34
 Dömeke nâhiyesi 28, 62, 223
 Dragoş karyesi, Eksarhhane'ye mensûb
 iken Patrikhane'ye intikal eden
 köy, Manastır 193, 194, 202
 Drama 4, 51, 54, 156, 157, 163, 164, 166,
 252, 254, 255, 257, 261, 268, 269,
 270, 271, 272, 288, 291, 300, 303,
 329
 — Cemaat-i İslâmiyyesi 261, 271
 — eşrâfı 269
 — Metropolitidhanesi 137
 — mutasarrıfı 136, 271, 288
 — Müftülüğü 261, 269, 291
 Dranova karyesi, Siroz kz. 167,
 Duraklı Mahallesi, Kırlar k., Drama sn.
 273
 dühûliye resmi 292
 Düvel-i Ecnebiyye konsolos memurları
 156
 Düvel-i Erba'a-i Zâmine süferâsı 240
 Düvel-i Mu'azzama 232, 238, 239, 261
 Düvel-i Müttefike 315, 316

 Ebû Bekir Hazım, Manastır Vâlisi 66, 79,
 113, 115
 Eceâbâd 324, 325, 326, 327
 ecnebî konsolosları 285
 ecnebî kumpanyaları 268
 eczâ-i nâriyye 80
 Edhem Paşa, Ferik, Dömeke'de 223
 Edirne 4, 5, 16, 22, 35, 36, 37, 38, 44, 49,
 304, 305, 306, 307, 310, 311, 316,
 318, 320, 322, 323, 324, 325, 326,
 327, 331
 — Antlaşması 16
 — habshaneleri 319
 Edremid 163, 167
 efkâr-ı Yunaniyye 174
 Eflâk-Buğdan 13

efzûn bölüğü, Tirmova 242
 Ege Adaları 12, 36, 37, 38, 39, 40, 55
 Ege Denizi 5, 9, 13, 17, 18, 36, 37, 41, 47,
 49, 50, 55
 Eğribos Adası 17
 Eğridere karyesi, Zihne kz. 51, 153, 154,
 155, 169
 Eğrikapu 217
 Ehadoba karyesi, Karaferye kz. 145
 ehl-i İslâm 232, 233, 234, 294
 Eksarhhane 51, 52, 107, 161, 171, 193,
 210, 211, 212
 Ekyoviçeva (?) karyesi, Yenice-i Vardar
 kz., Selanik 211
 Elbesrat karyesi, Zihne kz. 163, 169
 Elefterios Venizelos, Yunanistan başba-
 kanı 30, 32, 33, 42, 43
 Elen İmparatorluğu 47
 Elena, Yunan eşkiyâsı tarafından evi ya-
 kılan, Filibe'de 183
 Elşan karyesi, Siroz kz. 211
 emâkin-i mukaddese 250, 283, 284
 Emin, Çolak Ahmed oğlu, Yunanlılar ta-
 rafından darbolunan, Karacakoyun
 k., Drama sn. 276
 Emin Efendi, Boriva karyesi eşrâfından
 Şaban Ağa'nın oğlu, Yunanlılar
 tarafından tevkif edilen, Drama sn.
 256
 Emin Efendi, zâbitânlıktan mütekâ'id,
 işkence neticesi vefat eden, Çorlu
 kz. 315
 Emin, Emin Dayı oğlu, Yunanlılar tara-
 fından darbolunan, Kasablı m.,
 Kırlar k., Drama sn. 275
 Emin, İzzet oğlu, işkence neticesi vefat
 eden, Çorlu kz. 315
 Emin, müstantık 194
 Emin, Salih oğlu, Yunanlılar tarafından
 darbolunan, Karacakoyun k.,
 Drama sn. 275
 Emin, tüccar, Yunanlılar tarafından hap-
 sedilenlerden, Çorlu 311

Emir Çavuş, İmamonun Haso biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Emir, Hasan oğlu, Yunan zulmüne son verilmesi yolunda mektup yazanlardan, Sultanhisar 265
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyeti 219, 278, 304, 305, 306, 309, 310, 313, 314, 316, 317, 319, 321, 322
emvâl-i emîriyye 234
emvâl-i menkûleye haciz konulmak 235
Enosis 32
Enver Efendi, Erkân-ı Harbiyye kolağalarından, eşkıyâ takibi ile görevli 134
Epidauros Anayasası 14
Epir Adası 4, 5, 18, 22, 24, 25, 32, 266, 323
episkopos 298
Ereğli 312
Erkân-ı Harbiyye Birinci Şube Müdiriyyeti 327
Erkân-ı Harbiyye-i Umûmîyye Dâ'iresi 134, 315
Ermeni 7, 9, 41, 52, 219, 310, 315, 316, 318, 330
— Hastahanesi 218
— muhâcirleri 316
—lerin taht-ı silâha alınması 318
Ermenistan 44
Erminehor (?) karyesi, Florina kz., Manastır 210
Erne köyü, Demirhisar 250
Erse karyesi, Zihne kz. 172
Ertuğrul, Selanik Telgraf Caddesi'nde Rumlar tarafından katledilen 287
Esad Efendi, Menteşe Mebusu 329, 332
Eskişehir 45, 46, 47
Esterpo, Bulgar, Rum çetesinin katlettiği çoban, Koşiç k., Manastır 127
eşkıyâ 74, 78, 79, 267, 323
eşrâf-ı İslâmiyye 269

eşyâ gaspetmek 225
etfâl-i Müslimîn 279
Ethem Paşa, Ordu Kumandanı 28
Etniki Eterya Cemiyeti 27, 32, 253
evkâf-ı İslâmiyye 250, 286
Evkâf İdâresi 240, 241
evlerde lamba yakmak yasağı 307
Evrenuz Bey, Süleyman Paşa'nın komutanlarından 4
Eyvanlı karyesi, Lankaza kz. 188
Ezereç karyesi, Kesriye kz. 53, 76, 78, 110, 131, 132, 133
Fahri Efendi, Polis Memuru 218, 219
Faik Efendi, Hoca Hüseyin Efendi oğlu, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Faik, kahveci, Yunanlılar tarafından işkence yapılan, Çerkesköy 311
Falagon (?) karyesi, Larnaka kz., Kıbrıs 245
Fani, Rum eşirrâsından, Ulahlara Rum olmaları için baskı yapanlardan, Selanik 174
Fara, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Gümölcine'de 182
Fâtıma Hanım, Rumlar tarafından çocuklarıyla oturduğu evden çıkarılan, Selanik 257
Fâtiḥ Sultân Mehmed Hân 5, 6, 7, 240, 293
Fatina Hanım, süvari devriyesi tarafından tecavüze uğrayan, Drama sn. 277
Fazlı, bekçi, Rumlar tarafından öldürülen, Lankaza kz. 187
Fener, İstanbul 7, 11, 12, 14
— Patrikhanesi 8, 41
Ferhad Ağa, eşya ve hayvanları Yunanlılar tarafından gasbedilen, Drama sn. 303
Ferhad Erdiris Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328

Ferhad, Selanik hapishanesinde mevkuf Müslüman 250
Fetik Kerim, Manastır Vâlisi 230, 231
Ferruh Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Ferşine, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Dedeagaç'da 179
Fethi Bey, Fransa'ya gönderilen Türk diplomat 48
Fethi Bey, Seyhan Nâhiyesi Kâtibi, işkence neticesi vefat eden, Gümüllü 313
Fethi Efendi, Mekâtib-i Harbiyye-i Şâhâne zâbitânından 134, 135
Fetiçe karyesi, Vodine kz. 129
Fevzî Efendi, Reji memuru, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Fevzi Paşa, Genelkurmay Başkanı 48
Feyyaz, Görice Mutasarrıfı 131
Feyzi Bey, Reji memuru, Sinekli 311
Feyzi, Görice Mutasarrıfı 88, 92, 110, 275
Fındık Hacı Mehmed Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Fila, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Filib veled-i Atanas, Rumlardan şikâyet eden karye halkından, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
Filibe 4
— Metropolitliği 300
Filiki Eterya Cemiyeti 11, 12
Filo Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
Filo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180
Filo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Flemenk 302
Florina kazası, Manastır 50, 52, 64, 66, 67, 82, 87, 88, 97, 98, 157, 161, 171, 188, 189, 190, 200, 210, 293
— Kaymakamlığı 65, 68, 97, 129, 171,

189, 202, 213
Floro, İtalya Kumpanyası vapuru 63
Fotraç karyesi, Kesriye kz. 72
Fota, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 182, 183
Francesco Nitti 43
Fransa 6, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 31, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 49
Fransız(lar) 7, 9, 11, 16, 30, 41, 42, 45, 232, 300, 309, 313, 318, 323
— ihtilali 11
—ca 230
Fuat Paşa, Hariciye Nâzırı 19
Fu'ad Efendi, Mülâzim 119
Fu'ad Selim Bey 282
Fu'ad Selim, Başşehbender, Selanik 253
Fu'adiye Mektebi, Müslümanların elinde bulunan mekteplerden, Siroz kz. 280
Gaki Kendan, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan Bulgar, Koşık k., Manastır 127
Galata 7, 10
Galib Kemal, Atina Sefiri 280
Galib Kemâlî Bey, Sulh Murahhası 263
Garamatik Hristo, Bulgar Mihaloş'un arkadaşı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Garamatik karyesi, Kayalar kz. 86
— kulübeleri 103
— yaylası 101
Garancı karyesi, Görice kz. 185
Garbî Trakya 267, 310, 315, 316, 328, 330, 331, 332
Gardeşt balkanı 94
Garleni karyesi, Görice kz. 185
Garp Cephesi 48
Gaydihor karyesi, Lankaza kz. 172
gayr-ı Müslim 156
Gazi Ahmet Muhtar Paşa 21, 23

Gazi Fazıl Bey, Süleyman Paşa'nın komutanlarından 4
Gazi Tarhân ahfâdı 234
Gelibolu 4, 324, 325, 326, 327
Gelmerye, Selanik 285
Gennadios, İstanbul Patriği 7
Georgis Beroviç, Sisam eski prensi 26
Gevgili kazası 51, 52, 94, 105, 142, 143, 259
— habshanesi 124
— Kaymakamlığı 124, 143
Gırmıç karyesi, Lankaza kz. 292
Giçe Yano, Rumlar tarafındar katledilen, Şabanca yaylağı, Kayalar, kz. 103
Girit 5, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 54, 73, 225, 231, 238, 239, 301, 302
— ahâli-i İslâmiyyesi 238, 239
— Genel Valiliği 30
— göçmenleri 20
— hükûmet-i mahalliyyesi 240
— Kurucu Meclisi 30
— Meclisi 31
— Vilâyeti Dükaliği 232
Girne kazası, Kıbrıs 245
Giyorgi Atanas, Gornokopanova k. Karaferye kz. 118
Gi[y]orgi Bajdevella, Kuruşova Rum ahâlisinden 114
Gi[y]orgi Çolak, Pozdeviş k., Manastır 128
Gi[y]orgi Dobroyol, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Karlıkova k., Zihne kz. 169
Gi[y]orgi Domitre, Rumlardan şikâyetçi olanlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
Gi[y]orgi Hristo, Bulgar, Blaçe k., Kesriye kz. 88
Gi[y]orgi Hristo, Rum cemaatinden, Davud-ı bâlâ k., Selanik 69, 70

Giyorgi Livtak, Rum çetesi tarafından öldürülen, Golişani k., Vodine kz. 118
Gi[y]orgi Nolço, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilenlerden, Karlıkova k., Zihne kz. 169
Giyorgi Tarpiçe, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Kopanova-i zîr k., Karaferye kz. 120
Gi[y]orgi Varta, Mülazım-ı Evvel, Yunan zabitanından 79
Giyorgi Yovan, Rum çetesi tarafından ev ve hayvanları yakılan, Golişani k., Vodine kz. 118
Gi[y]orgi, Bakkal Kara Angel'in oğlu, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Gi[y]orgi, Bulgar ahâlisinden, Rum eşkiyası tarafından yaralanan, Bof k., Florina kz. 188
Gi[y]orgi, Bulgar papası, Kesriye Rum Metropolitidi tarafından dövdürülen, Zeleniç k., Florina kz. 64
Gi[y]orgi, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından evi yakılan, Florina kz. 104
Gi[y]orgi, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 199, 201
Gi[y]orgi Avram, Yunan eşkiyası tarafından cerh ve katl edildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 196, 197, 201
Goda Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 211
Gogo, Rum, Bulgar Çavuş Metroş'un katili, Elbesrat k., Zihne kz. 163, 169
Golişani karyesi/çiftliği, Vodine kz. 52, 118, 120
Golos 22, 53, 226, 227
Goma (?) karyesi 139
Gono Dorço, Ulah, sığırtmaç, Rum çetesi tarafından öldürülen, Çarnarika k., Yenice kz. 103

Gora, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180, 184
Gora, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 181
Gorço Gi[y]orgi, Ulah cemaatinden, Manastır 114
Gorki, Rum çetesi tarafından öldürülen, Ladova k., Vodine kz. 103
Gornokopanova karyesi, Karaferye kz. 52, 118
Goru Vangel, şakî 109
Goruncu (?), şakî, Teste k., Grebene kz. 66
Gostom karyesi, Nasliç kz. 72
Gotsa Giryako, çoban, Bulgar, Rum Hristo tarafından koyun otlatırken katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 169
Govişan Çiftliği, Vodine kz. 103
Göğüler karyesi, Lalapaşa kz. 323
Gökçeada 35, 38, 39
Görice kazası 51, 92, 93, 95, 103, 131, 142, 171, 175, 185, 186
— Mutasarrıflığı 79, 95, 160
Görmüt karyesi, Edirne 316, 318
Grebene kazası, Serfice sn. 52, 72, 80, 96, 103, 105, 108, 109, 134, 135, 142, 144, 208, 292
— Kaymakamlığı 96, 109, 144
Grek projesi 11
Güdülce karyesi, Lankaza kz. 292
Gülbe karyesi, Lankaza kz. 109
Gülbeneşte karyesi, Nasliç kz. 73, 74
Gülbenli, eser-i darpten müteessiren vefat eden, Kaşlıca k., Drama sn. 277
Gülüşâh Hâtûn, Bayram Kahya'nın eşi, Rum eşkiyası tarafından katledilen 207
Gümülcine 4, 313
Güney Epir 4
Güneydoğu 55
Gürcistan 3

Güvezne mevkii, Selanik 285

Habil, Basmacı, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328
habshane 234, 250, 253, 260, 262, 264
Hacı Ağa, silah taharrisi bahanesiyle evine giren Yunanlılar tarafından öldürülen, Görmüt k., Edirne 316, 318
Hacı Ali Ağa, oğlu ile birlikte öldürülen, Novosel k., Karacaâbâd kz. 292
Hacı Bayramlı karyesi, Lankaza kz. 285
Hacı Davud Vapuru 278
Hacı Efendi, Teleki Mu'allimi , Duraklı m., Kırklar k., Drama sn.274
Hacı Eşref, eşrâftan, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan 328
Hacı Hasan Efendi, kâtip, Manastır 194
Hacı Hüseyin, Yunanlılar tarafından darbolunan, Bıçak m., Kırklar k., Drama sn. 274
Hacı Hüseyin, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırklar k., Drama sn. 274
Hacı Hüseyin, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274
Hacı İbrahim Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Hacı İbrahim, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırklar k., Drama sn. 274
Hacı İbrahim, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
Hacı İlbeyi, Süleyman Paşa'nın komutanlarından 4
Hacı İmâm, Nusretlili 291
Hacı Mehmed Efendi, Sirozlu, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Hacı Mehmed Efendi, Toyran Müftülüğü'nden emekli 263

Hacı Mehmed, Kol Vekîli, Harkir (?) Adası'nda eşkiyâ tarafından öldürülen 225

Hacı Mü'min, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 275

Hacı Osman Efendi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Hacı Osman Kalfa, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315

Hacı Osman, keresteci, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328

Hacı Papa, Rum mektebi hocası, Silistre 220

Hacı Süleyman Bey Medresesi, Lankaza kz. 264

Hacı Yusuf, Yunanlılar tarafından darbolunan, Duraklı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Hacı Anesti, Yunan komutan 48

Haçlı seferi 3, 9

Hadımköyü 309

Hâfız Abbas, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Hâfız Adem Efendi, Kasaplı Mahallesi Muallimi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kırlar k., Drama sn. 274

Hâfız Ali Galib, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328

Hâfız Ali, Yunanlılar tarafından tevkif edilerek işkence edilen, Boriva k. 256

Hâfız Hüseyin, Ömer oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırlar k., Drama sn. 275

Hâfız Hüseyin, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Hâfız İbrahim Efendi, Büyük Manika karyesinden, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320

Hâfız Mehmed, Belediye Reisi, Karaca-âbâd 265

Hâfız Mehmed Efendi, muallim, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırlar k., Drama sn. 274

Hâfız Mehmed, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328

Hâfız Musa Efendi, Müftü, Drama sn. 288

Hâfız Nuri, Osman Efendi-zâde, Yunan mazaliminden şikayet eden mektubu yazan kişi, Sultanhisar kz. 265

Hâfız Şefik, eser-i darpten müteessiren vefat eden Arnavut Şerif'in biraderi, Nusretli k., Drama sn. 277

hâkimiyet-i Osmâniyye 307

Hakkı Bey, Bakkal Mehmed Ağa damadı, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315

Hakkı Efendi, Yüzbaşı, Bölük Kumandanı 215

Hakkı, Selanik Merkez Kaymakamı 207

Halepa Sözleşmesi 21, 24, 25, 26

Hâlet Efendi, Rikâb-ı humâyûn kethudâsı 12, 14

Halid Bey, Emir-zâde işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 314

Halid Efendi, Mülâzim 64

Halid, Yunanlılar tarafından işkence yapılan, Çerkesköy 311

Halil Bey, Adliye Nâzırı 219

Halil, Hacı Bayram'ın dâmâdı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273

Halil İbrahim, Hoca oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275

Halil İbrahim, Molla Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275

Halil İbrahim, nâm-ı diğer Hacı Osman'ın Halil, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 275

Halil, Kalleş Receb biraderi, işkence

neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Halil, Kara Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Halil, Yakub oğlu Ali Osman'ın biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 275
Halilpaşa Mahallesi, Siroz kz. 281
Halim, Bekir oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
Hamdi Bey, Bidâyet Müddeî-i Umûmîsi 215
Hamdipaşa mevkii, Siroz kz. 280
Hamidiye karyesi, Uzunköprü kz., Edirne 311
Hamursuz Bayramı 52, 63
hane ihrâk etmek 129, 207, 209
hânın kapularını şikest etmek 210
Hanya 21, 25, 31, 240, 298, 301, 302
— episkoposu 297
— Müftülüğü 297
Haraçne çayırları, Bozdağı, Karlıkova k., Zihne kz. 204
Harbiye Nezâret-i Celîlesi 316, 318
Hâriciye Nâzırı 227, 315
Hâriciye Nezâret-i Celîlesi 101, 106, 209, 224, 229, 231, 234, 243, 246, 252, 257, 282, 298, 302, 324, 328, 330, 332
Harkir Adası 225
Harkir Müdîriyeti 225
Hasan Abdül, Selanik hapishanesinde mahkum 251
Hasan, Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
Hasan Basri Efendi, eşraftan, Yunanlılar tarafından tevkif ve darbedilenlerden, Saray kz. 306, 307
Hasan Basri Efendi, tüccardan, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320

Hasan Bey, Derzi Rum eşkıyâ tarafından katledilen çoban 126
Hasan Bey, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Hasan, Cancı İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Hasan Çavuş, muhtar, Yunanlılar tarafından yakılarak işkence edilen, Karagöz k., Drama sn. 254
Hasan, Çolak, Hasan Kâhya oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Hasan Fehmi, Anadolu'daki Yunan zulmüyle ilgili olarak tahrirat gönderen 263, 266
Hasan, Havâle İsmail oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Hasan, Hüseyin oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Hasan, iki Hıristiyân tarafından öldürülen, Devran k., Grebene kz. 292
Hasan, Karacaâbâd kz. 265
Hasan, Kavas, Rumlar tarafından yaralanan Ulah, Karaferye kz. 143, 145
Hasan, Liman oğlu Mustafa biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273
Hasan, Müderris, Karacaâbâd kz. 265
Hasan, Osman oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Hasan, Süleyman oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273
Hasan Tahsin b. İbrahim, Florina Kaymakamı 189
Hasan, Uzunkuyulu Necib biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Hasan, Yakub oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272

Hasan Zeki, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239
Hastahane-i Askerî, Siroz kz. 280
Haşmet Hasan, Selanik'teki Yunan me-
zâlimiyle ilgili mektup gönderen 251
Hatice Hanım, Hafız Ali'nin zevcesi, Borva k., 256
Havpar, eşkıyâ kılavuzu 75
Havsa kazası 323
Haydar Musa, Yunanistan'ın Yunda Kara-
kolu askerleri tarafından eşyaları
gasp edilen 243
Haymana, Ankara 47
Hayreddin Efendi, Bıçak Mahallesi Mual-
limi, Drama kz. 274
Hayreddin Şaban, Selanik hapishanesin-
de mevkuf Müslüman 250
Hayriye Hanım, Pazarcık Mahallesinden
Abbas'ın familyası, Yunanlılar
tarafından tevkif ve sürgün edilen,
Vize kz. 320
Hayrullah, Selanik hapishanesinde idam
cezasıyla mahkum, Kayalar k. 250
Hayvalar karyesi, Naslıç kz. 76
Hazîne-i Celîle 132
Hazım, Manastır Vâlisi 97, 117
Helen 3
Helenistik 11
Helvacıoğlu Mekteb-i İbtidâîsi, Debbâğ-
hane, Siroz kz. 280
Hemendos karyesi, Siroz kz. 154
Henry Nilson, İngiliz generali 46
hetk-i ırz 327
hey'et-i bidâyet 234
hey'et-i istînâfiyye 234
Hey'et-i Murahhasa Riyâset-i Celîlesi 308
Hıfzı, Manastır Vâlisi 158, 162, 171, 202
Hıristiyân 12, 19, 20, 21, 25, 26, 29, 48,
51, 54, 140, 226, 231, 232, 233, 238,
239, 250, 285, 290, 291, 292, 297,
300, 311

— ahâlî 95, 228, 238, 286, 289, 290,
294
— köy bekçileri 291
— mektepleri 286
—iyeti kabûle icbâr edilmek 257
—lara silâh tevzî'i 285
hicret etmek 260, 261
Hicri Bey, icracı, Yunanlılar tarafından
sürgün edilen, Vize kz. 320
hilâfet-i İslâmiyye 295
Hilaryan, Rum papazı 8
Hilmi Efendi, Servili 328
Hilmi Hoca, eşrâftan, Yunanlılar tarafın-
dan idam cezasına çarptırılan, İske-
çe 328
Himmetli Mahallesi, Kırklar k., Drama sn.
274
Hindistan 19
Hoca Arif Efendi, Toyran Müftülüğü'n-
den emekli 263
Hoca Vangel, Bulgarlara zulmeden
Rumlardan, Silistre 220
Horpeşte karyesi, Naslıç kz. 73
Horpeşte nâhiyesi 110, 131 53, 131, 177,
178, 185
Hriste Anastas, Yunan eşkıyâsı tarafın-
dan yaralanan, Dragoş k., Manastır
195
Hriste Körçe, Yunan eşkıyâ çete reisi Di-
mitri Nikola tarafından öldürülen,
Dragoş k., Manastır 199
Hriste, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Filibe'de 183
Hristo, Alipaşa Çiftliği Garamatığı, Ba-
raklıcum'a k., Siroz kz. 151, 152
Hristo Anastas, Yunan eşkıyâ reisi Di-
mitri Nikola tarafından yaralanan,
Dragoş k., Manastır 200
Hristo, Bulgar çoban Gotsa Giryako'yu
öldüren, Ahsarat k., Zihne kz. 169
Hristo, Bulgar, kardeşi Yorgi'yi öldüren
Rum Tenekeci İlya'yı katleden, Ba-
raklıcum'a k., Siroz kz. 167

Hristo, Bulgar Mihaloş'un arkadaşı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Hristo, çoban, Rumlar tarafından yaralanan, Dolak k., Drama sn. 163

Hristo Doli, Rum milletinden, Vodineli 129

Hristo Dulgo, Gümrük Başkâtibi Mustafa'nın evini zorla işgal eden, Kesriyeli 292

Hristo Foti, Ulah cemaatinden, Kruşova kz., Manastır 114

Hristo Gi[y]orgi, Bulgar, kimliği belirsiz kişiler tarafından katledilen, Ahşarat k., Zihne kz. 169

Hristo Gi[y]orgief, Bulgarlığı kabul eden 71

Hristo Karidis, Rum daskalı, Selanik 148

Hristo Kosta, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 181

Hristo Kostantin, Davud-ı bâlâ karyesi ahâlisinden maktûl Proda'nın birâderi, Selanik 70

Hristo Kostondinov, Selanikli 71

Hristo Litro, Rum milletinden, Vodineli 129

Hristo Nikola, Rumlar tarafından katledilen, Davud-ı bâlâ k. Selanik 69

Hristo Nikolof, Bulgarlığı kabul eden 71

Hristo Nikolof Kiyocëf, çoban, Bulgar eşkıyasına kılavuzluk eden Dolak k., Drama sn. 163

Hristo, Oşanlı Rum papası 124

Hristo, Papa, Rum eşkıyası tarafından katli planlanan Bulgar, Bereonica k., Manastır 124, 128

Hristo Paro, Ulah 105

Hristo, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un arkadaşı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151

Hristo Taşo, Lovişte karyesi muhtarı 121

Hristo Yani, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Hristo Yorgi, Bulgar, Karaferye kz. 70

Hristo Yorgi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 181

Hristo, Yorgi'nin birâderi, Rumlar tarafından katledilen Ulah, Garamatik kulübelerinden, Kayalar kz. 103

Hristo, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Hristo, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Jopanişte'de 182

Hristodolos Yanaki, Vodine'deki nümayişi organize edenlerden 290

Hristos Tomo, Anagoş'un oğlu 74

Hudûd Emniyet Müfettişliği 318

hudûd-ı Osmânî 309

hudûd-ı Yunaniyye 133, 134, 135
— Kumandanlığı 110

Hudûd Komiserliği 315, 316

hukûk-ı İslâmiyye 229, 233

hukûk-ı şahsi 234

Hulusi Bey, Müftü 316

Hüdâverdi İnâs İbtidâî Mektebi, Rum İnâs ve İbtidâî ve Rüşdî Mektebi olarak kullanılan mektep, Siroz kz. 280

Hükûmet Caddesi, Siroz kz. 280

Hükûmet-i Seniyye 139, 150, 156, 232, 235, 261, 267, 285, 291

Hükûmet-i Yunaniyye 78, 101, 234, 250, 253, 258, 259, 261, 263, 269, 290
—'nin kayıdsızlığı 290

hükûmet konağı, Vodine kz. 293

Hümanizm 10

Hünkâr Camii, Hıristiyânlar tarafından tahrip edilen cami, Hanya 54, 239, 240, 293, 297, 298

Hünkâr mahallesi/mejdânı, Hanya 297, 298, 301, 302

Hüseyin, Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273

Hüseyin, Ahmed oğlu, Yunanlıların işkencesi sonucu deliren, Göğüler k., Lalapaşa kz 323

Hüseyin, Ali Pehlivân-zâde, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Hüseyin bin Durmuş, karyesinde katledilen, Güdülce k., Lankaza kz. 292
Hüseyin Efendi, imam, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Hüseyin Halim, Kara, Mavdovalı, Selanik hapishanesinde idam cezasıyla mahkum, Kayalar kz. 250
Hüseyin [Hasan] Bey, Derzi mandırasında cinayet işlenen, Kaymakçalan 126
Hüseyin, Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
Hüseyin, Hüseyin oğlu Yusuf biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 274
Hüseyin Hüsnü, elbiseci, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Hüseyin Hüsnü, Kartal-zâde, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Hüseyin Hüsnü, komiteci olduğu bahanesiyle Siroz'da tutuklanan 250
Hüseyin, Müfettiş-i Umûmî 124
Hüseyin, Salih Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Hüseyin, Sarı Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından yakılarak işkence edilen, Karagöz k., Drama sn. 254
Hüseyin, Süleyman oğlu Salih biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Hüsmen Ağa, kömür tüccarı, Yunanlılar tarafından tevkif edilip on beş mavzer karşılığı serbest bırakılan, Çerkesköyü 306, 307
Hüsni Efendi, bir zabıt tarafından evi işgal edilen, Selanik 257

Iraklı Çiftliği, Lankaza kz. 187
ırz u nâmûsa tecâvüz 252, 256, 262, 266, 269, 292, 319
İspança Çiftliği, Ahsarat k., Zihne kz. 169
Istranca karyesi, Vize kz. 309, 320
ibâd-ı Müslimîn 260
ibâdetden mahrûm edilmek 211
ibâdetgâh-ı Müslimîn 294
İbrahim Ağa, ashâb-ı servetten, Yenişehir'de tevkif edilenlerden 234
İbrahim Ali Remzi, Polis Komiseri 77, 78
İbrahim Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
İbrahim, Ferhad oğlu, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
İbrahim, Hasan Kâhya oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
İbrahim Hasan, on yaşındaki çocuğuyla birlikte Rumlar tarafından katledilen, Erne k., Demirhisar 250
İbrahim, Kara oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
İbrahim, Kavur-zâde, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239
İbrahim, köy imamının hizmetkârı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
İbrâhim, Mısır oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275
İbrahim, muallim, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328
İbrahim Namık Efendi, Siroz kz. Jandarma Bölüğü Kumandanı 151
İbrahim Paşa, Girit isyanını bastırmakla görevli 14
İbranişte karyesi, Drama sn. 256

İcrâ Vekilleri Hey'eti Re'îsi 324
idâre-i muvakkata 233
idâre-i Osmâniyye 236
İdris, Ahadobalı, katil zanlısı olarak yakalanan, Kozana kz. 143
İdris, Rum Şaki Mecnun ile birlikte pek çok insanı öldüren eşkiyâ, Kayalar kz. 145
iğtişâş çıkarmak 80
İkinci Balkan Savaşı 38, 40
İkinci Meriç Muharebesi 4
İlo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
İlya, Hacı Yorgi oğlu, Vodineli Petro veled-i Karago İstoyan'ın yaraladığı Bulgar, Kavala 156
İlya, keşiş, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
İlya Nikola, mecrûh Hristo Nikola'nın birâderi 70
İlya Nikolov, Selanikli 71
İlya, Papa, Aydos k. Florina kz. 98
İlya Rado, Yunan eşkiyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196
İlya, Rum kıbtülerinden, Simon adlı mahalde Bulgar eşkiyâsı tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 168
İlya, tenekeci, Rum, Bulgar Yorgi'yi kama ile katleden, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 167
İlya, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183
İmâm Hasan Efendi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
İmâmonun Haso, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
İmarin (İmerana) karyesi/çiftliği, Karaferye kz. 120
imhâkâr siyâset 331
İmroz Adası 49
İnanlı Mahallesi, Bayram Deresi, Lankaza kz. 264, 292

İnâs Rüşdiye Mektebi, Yunan askerlerinin işgali altında bulunan, Halil Paşa Mahallesi, Siroz kz. 281
İncekara nehri 83, 84
İncemahbân nâhiyesi, Gümölcine 313
İncili İnâs İbtidâî Mektebi, Müslümanların okulu, Yunan askerlerinin işgal ederek hastahane olarak kullandıkları, Hastahane-i askerî kurbü, Siroz kz. 281
İneköy (?) karyesi, Siroz kz. 165
İngiliz 15, 30, 35, 39, 41, 42, 43, 300
— Hükûmeti 35, 39
— neferleri 318
— -Rus-Fransız birleşik donanması 16
İngiltere 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 31, 33, 35, 38, 39, 40, 41, 46, 49, 245
— Dışişleri Bakanlığı 39
— Hâriciye Nezâreti 247
İnönü muharebeleri 45, 46
İnöz 324, 325, 326, 327
— Kaymakamlığı 329
insan cesetleri 194
İnsan Hakları Beyannâmesi 11
inzibât askeri memuru 311
İran taşları 296
İrlanda 6
İrni (?) karyesi, Siroz kz. 165
İsfakiye 238, 239
İsfoko, Rum karyesi, Horpeşte 132
İskalya, komite reisi, Sisam 278
İskeçe 4, 272, 290, 328
İskenderiye 63
İskorçova karyesi, Zihne kz. 163, 169
İslâm/Müslim ahâlî 185, 215, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 246, 249, 250, 251, 252, 253, 259, 260, 261, 262, 266, 267, 268, 271, 272, 278, 282, 285, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293,

294, 299, 300, 303, 307, 308, 318, 319, 320, 331

— ahâlîyi hicret ettirmek 249, 250, 286, 290

— çarşısı, Limason kasabası, Kıbrıs 246

— hanelerinin havlılarına girip silah atmak, Kıbrıs 246

— hanelerinin işgâli 249

— kadınına işkence edilmesi 311

— kayıklarını soymak 278

— köyleri 330

— mahallâtı 249

— mektepleri 286

— mekteblerini ihrak, Girit'te 231

— unsuru 301, 302

—ları katletmek 285

—ları soymak 292

İsmail, bakkal, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273

İsmail Çavuş, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273

İsmail Efendi, Yunanlılar tarafından dövülerek işkence edilen, Mayadağı ks., Gevgili kz. 259

İsmail Hakkı Efendi, Erkân-ı Harbiyye kolağalarından 89, 133, 134, 135

İsmail Hakkı, Girit Vâli Vekîli 233

İsmail, Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272

İsmail, Kör, muhâcir, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

İsmail, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272

İsmail, nalband, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

İsmail, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328

İsmet Paşa (İnönü) 48, 49

İspilo karyesi, Grebene kz. 109

İspiro Naumçe, Rum eşkıyası, Nert k., Florina kz. 213

İstanbul 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 17, 23, 26, 28, 29, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 52, 220, 263, 308, 320

— Antlaşması 29, 38

— Fener Patriği 8, 12

— Hükûmeti 17, 43, 44

— Konferansı 28

— Polis Müdüriyyet-i Umûmiyyesi 218

İstanköy 278

— Kaymakamlığı 225

İstarçiste, Drama sn. 277

İstaricani karyesi, Kesriye kz. 178

İstavri, Derbend Çiftliği ahâlisinden 62

İstefan, Rum papazı, Bulgarları tehdit edenlerden, Dilhova k., Manastır 215, 216

İstefan, Ulah daskallarından, Rum metropolidinin hakaretine maruz kalan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 149, 150

İstefo İlya Rado, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196, 200

İstefo İlya Şano, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 198

İstefo İlya, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 197, 199, 201

İstefo İlyara, Yunan eşkıyası tarafından cerh ve katledildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 196, 199, 201

İsterati, Edremidli, Kuruçeşme mevkiinde pusu kurarak Bulgarları katleden çetenin reisi, Ravna k., Siroz kz. 163

İsterebne (?) karyesi, Florina 66

İsterya, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

İsterya, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180
İsteryo, Bulgar 88
İsteryo, eşkiyâ tarafından dövülen, Oşani k., Gevgili kz. 143
İsteryo Hristo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
İsteryo, katil zanlısı, Karlıkova k., Zihne kz. 169
İsteryo, Kara Tano tarafından Rum taraf-tarı olduğu bahanesiyle dövülen Ulah, Oşani k., Gevgili kz. 143
İsteryo, papa, eşkiya klavuzu, Zañçako k., Nasliç kz. 74
İsteryo Perzik, Ulah Mektebi Müdîri 105
İsteryo, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Delihasanlı mh., Baraklı-cum'a k., Siroz kz. 167
İsteryo, Rum, Bulgar eşkiyası tarafından katledilen, Karlıkova k., Zihne kz. 169
İsteryo, Rum Şaki Mecnun tarafından katledilen, Doplan k., Kayalar kz. 145
İsteryo Yani, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Prespe'de 180
İsteryo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
İsteryo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179
İsteveniye karyesi, ahalîsi Patrikhane'ye mensup olduğu için Rum çeteleri-nin baskınına uğrayan, Florina kz. Manastır 157
İstînâf Müdde'î-i Umûmîliği 218, 234
İstifanya karyesi, Lankaza kz. 172
istihkâm kışlası, Saraçhane köprüsü, Edirne 307
İstiklâl Savaşı 49
İstirati, Rum çete reisi, Siroz kz. 167
İstoyan Atanaş Marko, Patrikhane men-subu 71
İstoyan, Bulgar kocabaşı, Kesriye Rum

metropolidinin dövdürdüğü, Zele-niç k., Florina kz. 64
İstoyan İsteryo, Rum cemaatinden, Bul-garları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 215, 216
İstoyan, kimliği bilinmeyen bir Rum tarafından katledilen, Karlıköy k., Siroz kz. 167
İstoyan, Papaz, Dragoş k., Manastır 199
İstoyan, Papaz, kiliseyi basan Yunan eş-kiyâsının saldırısına uğrayıp kurtu-lan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165
İstoyan, Rum cemaatinden 70
İstoyan, Rum eşkiyanın katlettiği Ulah, Pirlepe kz. 116
İstoyan veled-i Reste, Dragoş karyesi râ-hibi, Manastır 194
İstoyko Şatko, Rum çete reisi, Sehava k., Gevgili 94
İstoyo, Bulgar papaz, meçhul kişiler ta-rafından katledilen, Ravna k., Siroz kz. 163, 167
İstoyo, Ulah Tano tarafından katledilen, Oşan k., Gevgili 145
İstoyo veled-i Kota, Lemçe k., Manastır 195
işkence netîcesi vefât 313, 314
İşkodra 35, 36, 37
İşteryo Pardeli, Rumların saldırısına uğ-rayan, Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152
İtalya 19, 20, 22, 23, 26, 28, 31, 45, 46, 49, 284
— Hâriciye nâzırı 238
— Konsolatosu 100
İtalyan 30, 33, 42, 45, 47
İtilaf devletleri 33, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 54,
İtilâf hükûmâtı 321
İtilaf kuvvetleri 41
İtilaf Yüksek Konseyi 42
İto, Rum bakkal 124
İttihat ve Terakki 37

— Zükûr İbtidâ'î Mektebi, Rumların çocuklarına tahsis edilen mektep, Siroz kz. 280

İyon Adaları 32

izâle-i bikr 327

İzdin 62

İzemkas karyesi, Grebene kz., Serfice 103

İzmir 8, 42, 43, 45, 46, 48, 308

İznik 3

İzok karyesi, Zihne kz. 172

İzozda, Yunan eşkıyâsı tarafından cerh ve katl edildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 201

İzvezde binti Papa Yovan, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195

jandarma 156, 209, 285, 291, 298

— Birinci Bölük Kumandanlığı 215

— bölük kumandanlığı 129, 242

— dâ'iresi 194, 291

— efrâdı 287

— Kumandanlığı 208, 213

— Taburu Kumandanlığı 137

— takımları 154

— yüzbaşısı 193

— zâbitânı 208

Jani, doktor, Selanik 173

Javoriyan Çiftliği, bk., Yovoriyan Çiftliği

Jeros, doktor, Giritli 288

Jorj, Hanyalı, Askerî doktor iken istifa eden 271

Jota, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180

Jön Türkler 32, 269

Juga, bakkal, eşkıyâ muhbiri, Gülbeneşte k., Nasliç kz. 74

Kaçlıca karyesi, Drama sn. 277

Kadıköy 318

kadınların Hristiyâniyyeti kabule zorlanmaları 257

Kadri, Molla 273

Kafkasya 36, 54, 252, 257, 261, 262, 318

— muhâcirleri, Rum 252

— Rumlarını Müslüman hanelerine yerleştirmek 282

Kal'akapu Camii, Hristiyânlar tarafından minaresi tahrip edilen, Hanya 299

Kalabaka karyese, Manastır 27, 73, 80

Kalamarcı Nikolaki, Rum metropolidinin maiyyeti olup rastgeldikleri Ulahlara hakarete bulunanlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 149

Kalanik-i bâlâ karyesi, Florina kz., Manastır 161

Kale, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182

Kalenek karyesi, Florina kz. 200

Kalikratya karyesi, Çekmece 317

— Merkez Me'mûriyeti, Çekmece 311

Kalkandelen, Siroz kz. 164, 168

Kalleş Receb, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315

Kallogeropulos, Yunan Başbakanı 46

Kalveri, Vodine Kaymakamı 290

Kalvinistler 6

Kamaniça mahallesi, Vilkova k., Siroz kz. 164

Kamil Muhtar, Yunanistan'ın Yunda Karakolu askerleri tarafından eşyaları gaspedilen 243

Kamilay-ı zîr karyesi, Siroz kz. 211

Kanço karyesi, Konice 109

Kandiye 17, 25, 30, 54, 233, 238, 239, 240, 295, 299

— hâdisesi 232

— Mahkeme-i Şer'iyyesi 297

— Müfettişliği 240

Kantakuzen, Bizans kralı 4

Kapalacı Bâkire Vangilida 148

Kapanova karyesi, Karaferye kz. 119
kapitülasyonlar 49
Kapodistrias, Rus Dışişleri Bakanı 12
Kaptan İbrahim Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Kara Ahmed, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273
Kara Ahmed, Yunanlılar tarafından sürgüne gönderilen ve yolda parça parça edilen, Taşağıl k., Babaeski kz. 318
Kara Angel, bakkal, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan olup dükkânını kapayıp evine kapanan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Kara Mes'udlu karyesi, Babaeski kz. 318
Kara Mustafa, berber, üç Rum tarafından bıçakla şehid edilen, Kıbrıs 247
Kara Tano, Dimitri Yorgi'yi öldüren, Oşani k., Gevgili 143
Kara Todor Paşa 25
Karaağaç 49
Karababa dergâhı, Rum muhaciri yerleştirilen, Selanik 285
Karabağ, Çorlu 311
Karacaâbâd kazası 51, 54, 209, 252, 264, 292
— Kaymakamlığı 129
Karacakoyun karyesi, Drama sn. 272, 275
Karacaköy, Siroz kz. 153, 154
Karadağ 34, 35, 36
—lılar 35, 37
Karadeniz 9, 41
Karaferye kazası 5, 52, 83, 86, 90, 103, 115, 118, 119, 120, 121, 122, 139, 140, 142, 145, 174, 285
— Kaymakamlığı 86, 129
— manastırları 120
— Rum metropolidi 142, 143
Karagöz karyesi, Drama sn. 254

— vak'ası 254
Karakaska, Siroz kz. 211
karakolhane 264, 287, 288, 292
Karane bint-i Nedelko, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragos k., Manastır 194, 195, 200, 201
Karanya, Grebene kz. 208
Karaoğluyahya karyesi, Menteşe n., Selanik 282
Karaorman Mahallesi, Yenimahalle k., Siroz kz. 211
Karaorman mevkii, Kavala 155
Karasinan mevkii, Selanik 292
Karasu şehri, Drama kz. 272
Karataş, Vodine 86
Kardice, Tırhala 235, 236
kârgîr mekteb 279
Karlıkova karyesi, Zihne kz. 169, 204, 205
— ahâlisi, Zihne kz. 205
Karlıköy karyesi, Siroz kz. 53, 167, 176
Karmazlı mahallesi, Florina kz. 211
kasatura ile kandilleri kırmak 322
Kasım Efendi, eşrâftan, Edirne 323
Katerina, Rus Çaricesi 11
Katırcılar Camii, Yediyolağzı, Edirne 322
Katirine, ihtidâ ettiği için Rum metropolidi tarafından Dersa'âdet Rum Hastahânesi bîmârhanesine yatırılan 218, 219
Kato veledet-i Alekso, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragos k., Manastır 196, 201
Katolik 6, 7, 9
— Garp Kilisesi 6
Katrin kazası 53, 83, 141, 142, 145, 173
— Kaymakamlığı 142, 146
Katrine Nikola, Rumlar tarafından öldürülen Bulgarlardan, Laken k., Florina kz., Manastır 213
Kavala 4, 37, 38, 54, 136, 155, 156, 254, 261, 268, 269, 270, 283, 284, 300, 303, 330

— Kaymakamlığı 156, 271
 — Şehbenderliği 254, 255, 256, 283, 284
 — Yunan Konsoloshanesi 156
 Kavalatos (?), kendisini Yunan propagandacılığına adanmış Rum, Kıbrıs 244
 Kavânîn Müdîriyeti 328, 331, 332
 Kavirbova karyesi 72
 Kavondoros, Rum çetesi reisi 123
 Kayalar kazası, Serfice sn. 79, 81, 86, 103, 143, 145, 250
 — ahâlisi 242
 — Kaymakamlığı 86, 129
 Kayalı karyesi, Grebene kz. 72
 kayıkçıları katletmek 278
 Kaymakçalan, Vodine kz. 126
 Kazım, bakkal, Uzunhacılı, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
 Kazım, Mülâzım-i Sânî 202
 Kazmas, Rum şair ve yazar 11
 Keçilik karyesi, Darama 291
 Kela, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
 Kelenbesne karyesi, Naslıç 72
 Kelo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179
 Kelpoştine (?) karyesi, Zihne kz. 153, 154
 Kemal karyesi, Çorlu 311
 Kenneth Bourne, Londra Siyasal Bilgiler Fakültesi hocası 19
 kereste sefineleri 238
 Kerim, Molla, Yakub oğlu Ali Osman'ın biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 275
 Kesendire 172
 Kesriye kazası 50, 51, 52, 67, 68, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 87, 88, 96, 98, 109, 131, 132, 133, 134, 169, 171, 175, 186, 191, 192

— episkoposu 133
 — Jandarma Bölüğü Kumandanlığı 175
 — Kaymakamlığı 87, 88, 97, 110, 131, 159, 175, 178, 185
 — Rum metropolidi 64
 Keşan kazası 4
 — muhâcirleri 288
 Keşof Efendi, Dersa'âdet Bulgaristan Emâreti Ajan Diplomatığı 209
 Kharilaos Trikopis, Yunan Generali 34
 Kıbrıs 12, 17, 55, 246
 — Kadılığı 245, 246, 247, 248
 Kıbtî, Bulgar eşkıyâsıyla birlikte görüldükleri söylenen tayife, Karacakoyun k., Drama sn. 272
 Kırım Savaşı 18
 Kırkkilise 305, 307, 313, 320, 324, 325, 326, 327
 — mahbûshanesi 319
 Kırşova karyesi, Demirhisar kz. 170
 Kıztekkesi karyesi, Siroz kz. 211
 Kiko veled-i Nikola Piça, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 160
 Kile Keşo, Rum eşkıyâsı tarafından cerhedilen 119
 kilise 103, 139, 143, 153, 154, 155, 165, 195, 196, 197, 198, 200, 211, 212, 216, 235, 293
 — çanları 294
 — ihtilâfı 70
 — papasları 137
 —ye tahvîl olunan cevâmi' 286
 Kiliseli, Yunanlılar tarafından şehîd edilen, Rahovine k., Darama 330
 Kilisora karyesi/nâhiyesi, Görice kz. 51, 68, 158, 159, 160
 — Müdürlüğü 122
 Kindi, İngiliz neferi 318
 Kira, Koti Paskal'ın hemşiresi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 182

Kira, Tanos zevcesi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
 Kira, Todor Yorgi zevcesi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Gümül-cine'de 182
 Kiraçe, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Horpeşte'de 181
 Kiraço, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Grebene'de 181
 Kiraço, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
 Kirikomo(?) karyesi, Magosa kz., Kıbrıs 245
 Kirişhane, Edirne 316
 Kiro, Bulgar milletinden, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen, Çuka k., Kesriye 191
 Kiro, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
 Kiryazo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180, 182
 Kiryazo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Prespe'de 180
 Kleun Koço, Vodine'deki nümayişi organize edenlerden 290
 Kocaeli 45
 Kocaman Efendi, Ulah Mektebi Mualimi, Vodine kz. 139
 Kocatepe, Afyonkarahisar 48
 Koçan balkanı, Vodine kz. 127
 Koçematlı karyesi, Kozana kz. 242
 Koço Bojika, Rum, Bulgar Angel tarafından yaralanan, Egridere k., Zihne kz. 169
 Koço, Rum eşkıyâsı tarafından öldürülen Bulgar Mihaloş'un oğlu, zorla nüfusu değiştirilmek istenenlerden, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
 Koğlat karyesi, Kesriye kz. 90
 — Müdürlüğü 90
 Kokarcık mevkii, Dolan k., Karaferye kz. 140
 Kokova Çiftliği, Katrin kz. 83

Kola, Zağoriç karyeli şakî 68
 Kolo, Rum Kıbtîlerinden, Bulgar eşkıyâsı tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 168
 Kolyo Papa Kriste, Gornokopanova karyesinden 118
 komisyon-ı askerî 135
 komiteci 272, 304, 269
 komodorluk 225
 Kondorinçe Çiftliği/karyesi, Katrin kz. 142, 145
 Kondorisne [Kondorinçe] karyesi, Katrin kz., Selanik 141
 Konemlat nâhiyesi, Kesriye kz. 171
 Konice kz., Manastır 109
 Konlesko karyesi, Nasliç kz. 73
 konsolato 156
 konsolos 139, 156, 157, 323, 233
 —hane 156, 157
 Konstantin, Yunan kralı 45, 46, 47, 40, 11, 41, 44
 Konstantiniki, Ulah papası 105
 Konstantinopolis 17
 Kontakuzene 13
 Kopanova köyü 52
 Kopanova-i bâlâ Çiftliği/karyesi, Karaferye kz. 120
 Kopanova-i zîr karyesi, Karaferye kz. 120
 Koprana karyesi, Vodine kz. 85
 Korais 11
 Koraşte karyesi, Vodine kz. 75
 Korfu Adası 63, 41, 52
 Koron mevkii, Mora 10
 Korşite karyesi, Manastır 127
 Kosinova karyesi, Yenice-i Vardar kz., Selanik 211
 Kosova 305
 Kosta Birofski, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşiç k., Manastır 127
 Kosta Boşo, şakî 109

Kosta Hristo, Pavla adlı şahsı yaralayıp yanındaki beş kişiyi öldüren eşkıyâlardan, Karlıkova k., Zihne kz. 204, 205

Kosta, katil zanlısı olarak tutuklananlardan, Karlıkova k., Zihne kz. 169

Kosta, Pavla adlı şahsı yaralayıp yanındaki beş kişiyi öldüren eşkıyâlardan, Karlıkova k., Zihne kz. 204, 205

Kosta Pulaço, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşiç k., Manastır 127

Kosta, Rum eşkıyâsı tarafından kızı katledilen, Kondorinçe çf., Katrin 145

Kosta Yani Pando, Rumlar tarafından yaralanan Bulgarlardan, Laken k., Florina kz., Manastır 213

Kosta Yani, Rumlar tarafından öldürülen Bulgarlardan, Laken k., Florina kz., Manastır, 213

Kostadin Nikolof, Bulgar, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Baraklıcum'a k., Siroz 164

Kostaçako karyesi, Naslıç kz. 73

Kostando, eşkıyâ reîsi, Bulgar 72

Kostantin 62, 319, 331

Kostantin Gaço, Rum Şaki Mecnun tarafından katledilen, Doplan k., Kayalar kz. 145

Kostantin Karçakof, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşiç k., Manastır 127

Kostantin Kondofça, daskal, Prekoyan karyesi 66

Kostantin, Kuruşovalı, Ulah, terzi esnâfi kethudâsı, Rumlar tarafından yaralanan, Selanik 148

Kostantin, üzerine Rum Toma Vicorcu tarafından ateş açılan Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165

Kostantin veled-i Dimitri Yano, Kuruşova, Selanik 148

Kostantin veled-i İstefan Voçe, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini,

Kilisora k., Görice kz. 160

Kostantin, Yalafçalı, Lankaza k. 109

Kostantin, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183

Kostantin, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Kosti Çelere, oğlu Rum çetesi tarafından dağa kaldırılan Ulah, Kondorisne k., Katrin kz., Selanik 141, 142

Kosti Loska, Manastır Ulah cemaatinden 100

Kosti Matakko, Kuruşova Rum ahâlisinden 114

Kostoraç karyesi, Naslıç kz. 73

Kota Atanaş, Bulgar, Rum Barutçu Dimitri tarafından yaralanan, Kırşova k., Demirhisar kz. 170

Kota veled-i Simo Roka, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

Koti Andon, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan 182

Koti Paskal, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 182

Koti Tiyo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183

Koti, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

Koto Mitra, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

Kotorili, Zağoriç k., Kesriye kz. 67

Kotulmuş Manastırı, Aynaroz 172

koyun gasbeylemek 329

Kozana kazası 143, 242, 250

Kozma, eşkıyâ kılavuzu 75

Kozma veled-i Toşo Refe, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

kömür tüccârı 306, 307

Köprü Camii, Hıristiyânlar tarafından minaresi tahrip edilen cami, Hanya 299

Kör Hasan, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Körçe Naumçe, Lazondan, Yunan eşkiyâ çete reisi Dimitri Nikola tarafından öldürülen, Dragoş k., Manastır 195, 199, 200
Kriste, Bulgar papası 97
Kriste Payo, Ulah, Oşani karyesi bekçisi 51, 124
kruvazör 318
kulağı kat' edilmek 322
Kum, nâm-ı diğeri Altunkaraağaç 331
Kumova mevkii, Sırbistan 35
kurâ bekçileri 79
kurâ-yı Hıristiyâniyye 172
kurâ-yı İslâmiyye 260, 261
Kuruçay mevkii, Drama sn. 163
Kuruçeşme, Ravna k., Siroz kz. 163, 167
Kuruşova 114, 147, 148
— Rum cemaati 114, 115
— Ulah cemaati 114
Kur'ân-ı Azîmü's-şân 54, 296, 298
Kuşadası 47
— Kaymakamlığı 278
Kuşca karyesi, Kesriye 72
Kutsal ve Dörtlü ittifaklar 14
Kuvva-yı Millîye 43
Kuzey Ege 34
Kuzuçardağı karyesi, Babaeski kz. 318
Küçük Ahmed, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Küçük Ali, Mustafa oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Küçük Asya Macerası 45, 48
Küçük Kaynarca Antlaşması 10, 11, 16
Kürdistan 44, 46
kürek cezâsı 328
Kütahya 47
kütüb-i nefise 296

Ladova karyesi, Vodine kz. 103
Laibach Kongresi 13
Laken karyesi, Florina kz., Manastır 213
Lalapaşa kazası 319, 322
Lamirmi, Jandarma Binbaşısı, Hanya 298
Lamro, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 184
Lamya kazası, Yunanistan 73, 79
Lanka karyesi, Naslıç 73, 76, 132, 185
Lankaza kazası 54, 172, 187, 188, 252, 264, 285, 292
Larnaka kazası, Kıbrıs 245
Latin 4, 5
Lavda karyesi, Grebene kz. 109
Layard, İngiltere sefiri 22
Layna karyesi, Lankaza kz. 188
Lazar, Bulgar, Rumlar tarafından yaralanan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165
Lazar Sutuef, Bulgar, Rumlar tarafından yaralanan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165
Lazo veled-i Velyan, Yunan eşkiyâsının mezâliminden sağ olarak kurtulabilen, Dragoş k., Manastır 197
Lazor, Amerika'da ticaretle uğraşan Dragoş k., Manastır 197
Lazor Marko, Kuruşova Rum cemaatinden 114
Lazor Velyan, katilamla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş, Dragoş k., Manastır 200
Lazor, Yunan eşkiyâsının Dragoş karyesindeki vahşetinden kurtulan, Manastır 195
Le Temps Gazetesi 39
Leçe, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 181
Lehova karyesi, Kesriye kz. 66
Lehova, şakî 66
Lekso, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Lemçe karyesi, Manastır 195

Lena, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181

Lenka, Vasil Hristo'nun zevcesi, katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş, Dragoş k., Manastır 199

Lenko, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan 184

Leonid Atanas, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Blaçe k., Kesriye kz. 88

Levgrad karyesi, Kesriye k. 177, 178

Levidis, İstanbul'da bulunan Yunan me'mûr-i siyâsîsi 263

Liberal Parti, Yunanistan 33

Liçe, Nikola Ramço kızı, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Liçe, Tanas Pastal zevcesi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Grebene'de 181

Liçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Marçiste k., Kesriye kz. 184

Liçe, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 182

Ligor Mita, Bulgar, Rum komitecileri tarafından öldürülen, İskorçova k., Zihne kz. 169

Ligor, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181

Limason kasabası, Kıbrıs 246, 247

— hâdisesi, Kıbrıs 246

— ihtilâli, Kıbrıs 248

Limni 35, 39

Line, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

lira-yı Osmânî 150, 322

Livanos, Kara, kaptan 72

Liverni (?) mevkii, Gevgili 105

Liyan Gi[y]orgi Kota, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 216

Lloyd George, İngiltere Başbakanı 40, 43

Loçeşte karyesi, Nasliç kz. 72, 73, 74

Loka Kaptan, Bulgar eşkiyası rü'esâsından 116

Loka veled-i Yorgi, şakî, Grebene kz. 109

Lolo, bakkal, eşkiyaya yataklık eden, Loşince k., Nasliç kz. 74

Lonca Şahabeddin Camii, Rum muhaciri yerleştirilen cami, Selanik 285

Londra 15, 16, 36, 39, 42, 43, 45, 46

— Antlaşması 18, 37, 38

— Konferansı 36, 43, 45, 46, 54, 308

— Protokolü 15, 16

— Sefiri 246

— Siyasal Bilgiler Fakültesi 19

Loşince karyesi, Kesriye 72, 74, 79

Loşinciyan karyesi, Nasliç kz. 73

Loşinçe (?), şakî 66

Louis, Bavyera kralı 17

Lovişte karyesi, Karaferiye kz. 121

Lozan 49, 55

— Antlaşması 55

— Konferansı 49

Loziçe-i bâlâ, Karaferiye kz. 145

Luka, kaptan, Odela karyeli Çıpara ve Papa Rizo'yu maddî zarara uğratan şakî, Grebene kz. 144, 145

Lülebergos 305, 307

Lütfi, Grebene Kaymakamı 208

ma'bed-i İslâm 229, 240, 283, 302

Ma'lkara kazası 322

Macar 4

Macaristan 6

Maçova Kaymakamlığı 80, 81

Magarova karyesi, Manastır 111, 112

Magosa kazası, Kıbrıs 245

Mahalle Camii, Hıristiyanlar tarafından minaresi tahrip edilen, Hanya 299

Mahmud Ağa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296

Mahmud Efendi, İmam, zevcesi ile

birlikte katledilen, Papas k., Drama sn. 256

Mahmut II, Osmanlı Sultanı 18

makâm-ı hilâfet-i mukaddese 237

makâm-ı mu'allâ-yı Hilâfet-i Kübrâ 229

Makedonya 4, 18, 25, 27, 34, 37, 38, 40, 113, 252, 266, 267, 268, 269, 288, 310

— komitesi, Atina'da 73

— muhâcirleri 320

— Müslimânları 290

— Rumları 146

— Vâli-i Umûmîliği 293

Makrikos, Karaferiye kz. 139

Makriyedo karyesi, Siroz kz. 163

Makriyof karyesi, Ustrumca 192

Malakan karyesi, Grebene kz. 208

Malazgirt meydan muharebesi 3

Malço Yani, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Manastır 51, 80, 83, 89, 99, 101, 103, 106, 111, 113, 126, 128, 131, 133, 134, 135, 138, 161, 162, 171, 188, 193, 194, 196, 198, 199, 207, 208, 209, 210, 215, 216, 226, 230, 231

— Mıntıkası Kumandanlığı 134, 135, 136

— Rum metropolidi 111

— Vilâyeti Jandarma Kumandanlığı 175

— Vilâyeti Mektûbî Kalemi 194, 202, 215

Mandize(?) karyesi, Kıbrıs 246

Mandil karyesi, Zihne kz. 169

Manisa 43, 48

Mankeç karyesi, Kesriye kz. 78

Mankesila karyesi, Kesriye kz. 77, 79

Mankila k. Kesriye kz. Kesriye 75

Marana karyesi, Karaferiye kz. 119

Mare, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195

Mariya, Dine Koti kızı, Nikola Kiryazo'nun kızı, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Grebene'de 182

Mariya, Dine Nikola'nın eşi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Horpeşte'de 181

Mariya, Dine Vasil'in zevcesi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179

Mariya, Hristo Yorgi'nin eşi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Jelin'de 181

Mariya, katil zanlısının evinde bulunduğu söylediği Kapalacı Bakire Vangilida'nın kızkardeşi, Çelebi-bakkal, Selanik 148

Mariya, Nikola Kiryazo'nun kızı, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180

Mariya, Petre Kiryako kızı, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Mariya, Petre Kiryazo'nun kızı, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Jopanişte'de 182

Mariya, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un ailesi, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152

Mariya, Sido Paskal, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

Mariya, Todor Kostantin'in eşi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 184

Markotasa, Rum cemaatinden, Bulgarları tehdit edenlerden, Dihova k., Manastır 215, 216

Marlukovo karyesi, bk. Karlıkova karyesi

Marmara Denizi 4

Marolyano, İtalyan fotoğrafçı 284

Marolye karyesi, Gümülcine 4

Marov, Yunan eşkıyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 201

Marsilya 9
Maruni karyesi, Lamaka kz., Kıbrıs 245
Masar İbrahim, Selanik hapishanesinde idam mahkumu, Kayalar k. 250
Mata, Filo Yani'nin eşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
Mata, Koti Paskal'ın eşi, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 182
Mata, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Horpeşte'de 182
Matlı karyesi, Kozana kz. 250
Mato, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Edirne'de 179
Mavranos karyesi, Grebene kz. 109
Mavri Mira, Kara Baht anlamında Anadolu Rumlarının kurduğu cemiyet 41
Mayadağ mevkiî, Selanik 292
Meclis-i Kavânîn 245, 246, 244
Meclis-i Umûmî 240
Meclis-i Vükelâ 293
Mecnun, Uhlalardan bir çok nefer ve papaz öldüren Rum eşkiyâ reisi, Kayalar kz., Serfice sn. 143, 145
Meçova kazası 133, 134
Megali İdea 17, 31, 32, 33, 40, 41, 46, 47, 49
mehâkim-i Yunaniyye 236
Mehmed Ağa, bakkal, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Mehmed Ağa, Yunanlılar tarafından dövülerek işkence edilen, Mayadağı ks., Gevgili kz. 259
Mehmed Ali İbrahim, Hristiyanlar tarafından öldüresiye dövülen yetmiş yaşlarında Müslüman, Sasalu k., Girit 238
Mehmed Ali, orman serkorucusu, kaybolup hayat ve mematından haber alınamayan, Lankaza kz. 172
Mehmed Ali Paşa 14, 16, 18
Mehmed, Arnavud kavas, Rum eşkiyası tarafından öldürülen, Baraklıcum'a

k., Siroz kz. 165
Mehmed Behçet, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239
Mehmed, Belediye Reisi, Karacaâbâd kz. 265
Mehmed Bey, Dramalı, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Mehmed Bey, Halil Bey-zâde, Vodine'deki nümayişi organize edenlerden, Drama'da hanesine muhâcir iskân ettirilen 291
Mehmed Celal Bey, Yenişehir eşrafından olup, Yenişehir eşraf-i İslâmiyyesi adına mektup gönderen 231
Mehmed Cemil, Kaymakam, Hatt-ı Fâsıl Komiseri 319
Mehmed Çavuş, Selanik hapishanesinde mevkuf, Kayalar k. 251
Mehmed Efendi, Nusretlili Hacı İmam'ın oğlu, Hristiyanlar tarafından yaralanan, Drama sn. 291
Mehmed Fehmi Bey, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan 328
Mehmed Ferid, Sadrazam 64, 101, 106, 112, 136, 140, 147, 159, 162, 204
Mehmed, Hacı Süleyman oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırklar k., Drama sn. 273
Mehmed Halid b. Arif, Manastır Jandarma Alay Kumandanı Erkân-ı Harb Mîralayı 175
Mehmed Hamid, Karacaâbâd Kaymakamı 126, 127
Mehmed Han, Osmanlı Sultanı 6, 289
Mehmed, Hüseyin oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Mehmed Kamil, Sadrazam 212
Mehmed, kavas, Arnavud, Rum eşkiyası tarafından öldürülen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 168
Mehmed, Molla, belediye reisi, Uzunköprü kz., Edirne 311

Mehmed, Mustafa oğlu Ahmed biraderi,
Yunanlılar tarafından darbolunan,
Karacakoyun k., Drama sn. 276
Mehmed Nazmi, Sinekli Hudud Emniyet
Müfettişi 304, 305, 311, 320
Mehmed Osman, komiteci olduğu için
Siroz'da tutuklanan 250
Mehmed, Osman oğlu, Yunanlılar tara-
fından darbolunan, Karacakoyun
k., Drama sn. 276
Mehmed Rifat, Lankaza Kaymakamı 187,
188
Mehmed Sa'âdet, Yunanlılar tarafından
yaralanan, Koçematlı k., Kozana
242
Mehmed, Salih Ağa dâmâdı, Yunanlılar
tarafından darbolunan, Karacako-
yun k., Drama sn. 275
Mehmed Şevket, tüccârdan, Karacaâbâd
kz. 265
Mehmed Tahir, Kaptan Şaban'ın kayı-
ğında onunla birlikte esir edilen ve
işkence gören 243
Mehmed, Tahir oğlu, Yunanlılar tarafın-
dan darbolunan, Karacakoyun k.,
Drama sn. 276
Mehmed Tahir, Yunanistan'ın Yunda Ka-
rakolu askerleri tarafından eşyaları
gasp edilen 243
Mehmed Talat, Dâhiliye Nâzırı 301
Mehmed, Tesbîhî-zâde, Yunanlılar tara-
fından kürek cezasına çarptırılan
328
Mehmed, Yunanlılar tarafından kürek
cezasına çarptırılan 328
Mehmed Ziya, Drama Mutasarrıfı 137,
157
Meis Adası 39
Mekâtib-i Askeriyye-i Şâhâne Nezâret-i
Celîlesi 135
mekâtib-i İslâmiyye 260, 279, 280, 285
—nin Rumlar tarafından gasbedilmesi
250
Mekteb-i İ'dâdî, Yunan askerlerinin işga-

li altında iken yanan mekteb 280
Mekteb-i Kebîr-i İbtidâî-i Zükûr, Yunan
askerlerinin işgal edip, hastane ola-
rak kullandıkları mekteb, Siroz kz.
280
Memâlik-i Osmâniyye 73, 102, 253, 262,
263, 272, 282, 294
Memiş, Molla, Yunanlılar tarafından dar-
bolunan, Aşağı m., Kırlar k., Drama
sn. 275
Menderes vadisi 43, 47
Menlik 149, 150, 258, 263
Menoşpata Çiftliği, Karaferye kz. 115
Menteşe nâhiyesi, Selanik 282, 329, 332
— Müdürlüğü 125
Merhale Çiftliği, Ortaköy k., Siroz kz.
168
Meriç 38, 49
Merina, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Filibe'de 182
mesâcid 260, 280, 283
—i İslâmiyyeye karşı hakâret 268
Mescid Mahallesi, Kıbrıs 247
Meşihat-penâhî 293
Meşo Panovi, Bulgarlara zulmeden Rum-
lardan, Silistre 220
Meşrutiyet II. 32
Meştiyan karyesi camii, Hristiyan halk
tarafından tahrip edilen cami,
Kavala 283
Metaksas, Yunan Genelkurmay başkanı,
albay 40
Metre veled-i Bojin, Rum eşkıyâsı tara-
fından katledilen Bulgar 122
Metropol Kilisesi, Hanya 297
metropolid 78, 140, 141, 150, 157, 220,
289, 301
Metroş Çavuş, Bulgar, Rumluk iddiasında
bulunanlar tarafından katledilen,
Elbesrat k., Zihne kz. 163, 169
Metroş, Hemendoslu, Sakafca k., Siroz
kz. 153
Metroş, Rum eşkıyâsından, Şinoz karye-

sinde Bulgarlara saldıranlardan, Sakafca k., Siroz kz. 153, 154
Metternich, Avusturya Başbakanı 13
mevkûfîn-i İslâmiyye 264
mevtâları papassız, âyîn ve merâsimsiz defnedilmek 211
Mezâhib Müdîriyeti 217
mezâlim 232, 236, 265
—i Yunaniyye 249, 251
mezârları tahrîb, Hanya 297
Mezopotamya 43
me'mûrîn-i adliyye 255
me'mûrîn-i keşfiyye 91
me'mûrîn-i Osmâniyye 271
me'mûrîn-i Yunaniyye 79, 260, 263
me'mûrîn-i zâbıta 264
Mısır 14, 18
— seferi 9
Midhatpaşa Caddesi, Selanik 287, 288
Midilli 35
Midye 36
—Enez hattı 37
Mihal, Giridli, çete reisi 76
Mihal Matapes (?), Rum eşkiyâ reisi, Katrin kz. 146
Mihal, Ulah Papas Tanaş ve Kavas Hasan'ı öldürenlerden, Katrin 145
Mihal Yanaki, Garamatik kulübeleri papazının oğlu, Rum çetesi tarafından öldürülen, Kayalar kz. 103
Mihal Yani, Ulah 86
Mihaloş veled-i Margrid, eşhâs-ı meçhûle tarafından katledilen Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 149, 150, 151, 152
Miho, bakkal, eşkiyâ kılavuzu 75
Mila, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Jopanişte'de 182
Milletbahçesi, Kavala 156
Milne, General 43
Milne hattı 43, 44
Milona 242

Mina, eşkiyâ, Varvara k., Zihne kz. 172
Mina Zograf Efendi, eşkiyânın evine ateş açması neticesinde zevcesi yaralanan ve oğlu ölen nâhiye müdürü, Negrita n., Siroz kz. 206
minârelere tahtadan ma'mûl salîb vaz' olunmak 299
Minçekola, Gornokopanova karyesinden 118
Minka, Yunan eşkiyâsı tarafından cerh ve katledildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 201
Minka, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Dedeagaç'da 179
Minka, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182, 183
Minka, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Minko Kota, Yunan eşkiyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196, 197
Mino, Bulgar, Rum komitecileri tarafından katledilen, Kesriye kz. 169
Mino, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182, 184
Mirova karyesi, Avrethisarı kz. 260
Misak-ı Milli 46
Mistır Derhamhol, Polis Mevki' Kumandanı, Yüzbaşı Mustafa Şevki Efendi ile birlikte gezerken Rumlar tarafından dövülen, Kıbrıs 246
Mişo, Rum çetesi tarafından dağa kaldırılan, Kondorinçe k., Katrin kz. 142, 145
Mişyani, Kostoraç karyesi bekçisi 74
Mita Dimitri, Bulgar, tarlasında bulunurken meçhul bir Rum tarafından öldürülen, İskorçova k., Zihne kz. 169
Mita Kola, Rumlar tarafından katledilen, Şabanca yaylağı, Kayalar kz. 103
miting 244, 245, 321
Mito Dimitraşkov, Bulgar, bir Yunanlı tarafından katledilen, Makriyedo k.,

Zihne kz. 163
Mito, Livadyalı Neşon, Rum çete reisi, Sehova k., Gevgili kz. 94
Mito veled-i Kosta İstanka, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161
Mito veled-i Petronesa, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161
Mito veled-i Vasil Draştıla, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161
Mitra, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Dedeğaç'da 179
Mitra, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Gümölcine'de 182
Mitra, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Jopanişte'de 182
Mitre, Bulgar, Rum çetesinin katlettiği çoban, Koşiç k., Manastır 127
Mitre İstoyan, Rum eşkiyâsı tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 187
Mitre Nikola, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180
Mitre, Ulah Tano tarafından katledilen, Oşan k., Gevgili 145
Mitre Yorgi, Rum eşkiyâsı tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 187
Modern Bizans İmparatorluğu emeli 47
Modo, Yunan eşkiyâsı tarafından cerh ve katledildikten sonra ihrâk olunan, Dragoş k., Manastır 201
Moin karyesi, Gegili kz. 52, 94
Molas karyesi, Nasliç kz. 73, 74
Molopeşte karyesi, Vodine kz. 139
Monasit karyesi, Karaferye kz. 120
Mondros Mütarekesi 41, 42, 53
Monoş karyesi, Karaferye kz. 120
Monoşpita Çiftliği, Karaferye kz. 52, 119, 120
Montesquieu 11
Mora 4, 5, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18
— ihtilali 17

Morihova nâhiyesi 51, 107
Moronciva dağları, Manastır 138
Mûsevî mektepleri, Selanik 286
Mûsevîler 6, 310, 315, 316
Mudanya Mütarekesi 48, 49
muhâcir mahallâtı, Siroz kz. 280
muhâcirîn-i İslâmiyye 258, 263
Muhâcirîn İdâresi 258
muhadderât-ı İslâmiyye 259
Muhyiddin Osman, asâkir-i Osmâniyye'den, Selanik hapishanesinde mevkuf 250
Muradlı kasabası, Edirne 320
Murat II., Osmanlı Sultanı 5
Murtaza, jandarma onbaşı, Manastır 198
Murtaza, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215
Musa Kazım Efendi, Drama Müftüsü 268, 291
Musa, mülâzım-i sâni, Florina kz. 202
Musa Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilerek askerlerin ikamesine tahsis edilen cami, Hanya 297
mushaf-ı şerîfleri ayaklar altına almak 290
Mustafa, bakkal, Yunanlılar tarafından hapsedilenlerden, Çorlu kz. 311
Mustafa Bayram, komiteci olduğu iddiasıyla Siroz'da tutuklanan 250
Mustafa Çavuş, eşraftan, Yunanlılar tarafından parasına el konulan, Çerkesköyü 306, 307
Mustafa, Çerkesköy İstasyonu'nda inzi bat askeri memuru, Yunanlılar tarafından işkence edilen 311
Mustafa, çoban, Yunanlılar tarafından ağır sûrette yaralanan, Rahovine k., Drama sn. 329
Mustafa Efendi, Mehmed Bey'in kâtibi, Kırkkilise hapishanesinde katledilen, Çorlu kz. 315
Mustafa Efendi, Selanik İstasyon

Gümrüğü Başkâtibi 292

Mustafa Efendi, tevkif ve darbedilen, İncemâhbân nâhiyesi müdürü, Gülmülcine 313

Mustafa Efendi, Yenişehir eşrâfından özel olarak Alasonya'ya gelen 230, 231

Mustafa, Hacı Hüseyin mahdumu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274

Mustafa Hasan, Selanik hapishanesinde mevkuf 250

Mustafa, Himmet oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275

Mustafa Kâhya, İsmail oğlu, Yunanlıların taarruzuna maruz kalan, Şibce k., Drama sn. 329

Mustafa Kemal Paşa 45, 46, 48, 49, 55

Mustafa Kemalci güçler 44

Mustafa, Molla, Yakup oğlu Ali Osman'ın biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 275

Mustafa Neyyir Bey, Tekfurdağı mebusu 310

Mustafa, Osman Ağa-zâde, eşrâftan, Karacaâbâd kz. 265

Mustafa, Şaban Ağa'nın oğlu, Yunanlılar tarafından tevkif edilen, Boriva k. Drama sn. 256

Mustafa Şevki Efendi, yüzbaşı, Polis Mevki Kumandanı Mistir Derhamhol ile birlikte devriye gezerken Rumlar tarafından dövülen, Kıbrıs 246

Mustafa, Topal, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırklar k., Drama sn. 274

Mustafa, Ümranlı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Aşağı m., Kırklar k., Drama sn. 275

Mustafa, Yanya Vâli Vekîli, kumandan 243

Mustafa, Yunanlılar tarafından altı çocuğuyla birlikte itlaf edilen, Bıçaktepe mh., Görmut k., Edirne 316, 318

Mustafa, zaptiye neferi, Harkir (?) Adası'nda eşkıyâ tarafından yaralanan 225

Musul meselesi 49

Mübâdele, İ'mâr ve İskân Vekâleti 330

Mürsel Tümeni 48

müslim eşrâf, Edirne 307

Müslim, kahya, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315

Müslimân(lar) 9, 10, 19, 20, 21, 25, 52, 54, 156, 185, 236, 237, 239, 242, 244, 245, 246, 247, 252, 253, 259, 260, 261, 263, 265, 266, 282, 285, 287, 288, 290, 291, 292, 294, 304, 305, 307, 310, 311, 321, 323

— köyleri 252

—lara pasaport vermemek 321

—lara tecâvüz 287

—ların cân, mâl ve ırzlarının muhâfazası 232, 288

—ların habshanelere sevk edilmesi 323

—ların hanelerini silâh taharrîsi vesîlesiyle basmak 259

—ların katli'âm sûretiyle Hıristiyânlar tarafından katledilmeleri 232

—ların mallarına haciz konulması 235, 236

Mütâreke Komisyonu 303

Müttelik Devletler 49

müzehane, Girit 240

Mü'min Bekir, Selanik hapishanesinde mevkuf Müslüman 250

Mü'min, Hacı Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Bıçak m., Kırklar k., Drama sn. 274

Mü'min, Hacı dâmâdı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 275

Mü'min, Hacı Hüseyin mahdumu,

Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 274
 Mü'min, Halil oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
 Mü'min, Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
 Mü'min, Hüseyin oğlu, Yusuf biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 274
 Mü'min, İbrahim oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
 Mü'min, kahya, Yunanlılar tarafından şehid edilen, Rahovine k., Drama 329
 Mü'min, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
 Mü'min, Molla Hüseyin oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
 Mü'min, Rum muhacirleri tarafından katledilen, Bayram deresi, İnanlı m., Lankaza kz. 292
 Mü'min, Salih oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Bıçak m., Kırlar k., Drama sn. 274
 Nacak karyesi, Babaeski kz. 318
 Nace, Rum eşkiyânın kaldırdığı Ulah, Yavoriyan çf., Vodine kz. 130
 Nada Kostova, Rumlar tarafından yaralanan Bulgarlardan, Laken k., Florina kz., Manastır 213
 Nadirli karyesi, Babaeski kz. 318
 Nagoçan karakolu, Manastır 194
 Naim Efendi, jandarma mülazımı 194, 215
 Naki, Meclis-i İdâre Ulah azâsı, zorla Rumlaştırılmak istenen ve bu yüzden tevkif edilen, Katrin kz. 53, 173
 Naksos Adası, Ege Denizi 5

Namık Bey, Ali Bey-zâde, umum Teselya ahâlî-i İslâmiyyesi nâmına Selanik'ten telgraf çeken 229
 nâmûsa tecâvüz 264, 327
 Nanço, Bulgar, Kesriye Rum metropolidinin dövdürdüğü, Zeleniç k., Florina kz. 64
 Naoki Barbayani, Meclis-i idâre azâsı, Katrin 146
 Napoli 4, 9
 Napolyon, para birimi 9, 11, 73
 Narda nehri 24
 Nasa, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 182
 Naska, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan İsteryo Paskal'ın kızı, Tekveni'de 182
 Nasliç kazası 66, 72, 73, 75, 78, 79, 110, 155, 196
 — Hükûmeti 79
 — Kaymakamlığı 78, 79, 110
 Naste Kriste Kota, muhtar, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 216
 Nasto Papa Noşo, Ulah daskallarından İstefan'ın evinde misafir olduğu Bulgar Mihaloş'u öldüren Rumlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
 Naşo Nikola, Rum çetesi tarafından itlaf edilen, Görice kz. 103
 Naşo Yorgaki, şakî 109
 Naşov, sütçü, Rum, Bulgar Pavle'nin kati, Kalkandelen, Siroz kz. 164
 Naum Bakrakof, Rum eşkiyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Çarnolişte k., Manastır 128
 Naum Dime, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 216
 Naum İlbeay, Rum eşkiyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Çarnolişte k., Manastır 128
 Naum, Laken karyesi mektebine girip

sağa sola ateş ederek bir kaç kişiyi yaralayan Rumlardan, Papazın oğlu, Laken k., Florina kz. 213

Naydo, Rum eşkıyânın katlettiği Ulah, Urla k., Pirlepe kz. 116

Nayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179, 181

Nazif Bey, doktor, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328

Nazilli 44

Neaimerisya (?) Gazatesi 301, 302

Necib Efendi, İstarçiste eşrafından, eser-i darpten müteessiren vefat eden, İstarçiste, Drama sn. 277

Necib, Uzunkuyulu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276

Necib, Yunan'ın yunda Karakolu efradı tarafından eşyaları gasbedilen, Pargalı 243

Nedelko Yovan, Dragoş karyesi azası, Manastır 198, 199

Nedelko Yovan, ihtiyar heyetinden, Dragoş k., Manastır 194

Negoçan karakolu, Manastır 199

Negrita nâhiyesi, Siroz kz. 168, 206

Nekerbat (?) habshanesi, Pravişte kz. 153, 154

Nemleko karyesi, Manastır 215

Nert karyesi, Florina kz., Manastır 213

Nesselrode, Filiki Eteryâ Cemiyeti Reîsi 12

Nestram nâhiyesi, Görice kz. 110, 185, 191

Neveska nâhiyesi 50, 83, 99

Nevrekop muhâciri 291

News Viztagbilat Gazetesi 257

Nezîr, subaşı, Yavoriyan çf., Vodine kz. 129

Nezird (?) Çiftliği, Dömeke n., Yavoriyan çf., Vodine kz. 62, 224

Niçe, Yunan eşkıyâsı tarafından evi

yakılan, Filibe'de 182, 183, 184

Niço, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180

Nikarya Adası, Ege Denizi 35

Niko, papaz, Beceşte k., Morihova n. 51, 107

Niko Yani, Ulah tarafdârânından, Perul k, Grebene kz. 108

Nikola Apostol, Ulah papası Konstantiniki'nin biraderi, Avrola k., Grebene kz. 105

Nikola, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 220

Nikola Dimitri, Müste'min Rum Komitesi mensubu, Yunanlı 77, 78

Nikola Dimitri, Yunanlı eşkıyâ 72

Nikola I., Rus Çarı 14, 15

Nikola Kalonofski, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar mu'alimi, Kosiç k., Manastır 127

Nikola, Kara, eşkıyâ kılavuzu 75

Nikola, katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş, Dragoş k., Manastır 200

Nikola Kiryazo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180

Nikola, Koti birâderi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182

Nikola Nane, kahveci, Zağoriç k., Kesriye kz. 67

Nikola Naumçe, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196, 197

Nikola Pandoli, Rum eşkıyâsı 186

Nikola, papa 66

Nikola Petre, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 182

Nikola Petrof, çoban Hristo Nikolof Kiyçoçef'in uşağı, Dolak k., Drama sn. 163

Nikola Ramço, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Nikola, Rumlar tarafından öldürülen Mihaloş'un oğlu, Baraklıcum'a k.,

Siroz kz. 152
Nikola, şaki 79
Nikola, Ulah Papas Tanaş ve Kavas Hasan'ı öldürenlerden, Katrin 145
Nikola Velko, şîrûgancı, Rumlar tarafından vurulan Mihaloş'un kapısı önünde vefat ettiği Bulgar, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152
Nikola Yani, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Nikola, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Dedeagaç'da 179
Nikola, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183
Nikola, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Grebene'de 181
Nikola, Yunan eşkiyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196, 199
Nikolaki veled-i Taşo Lepisendo, Yunan bankalarından birinde müstahdem olarak çalışıp eşkiyâ ile muhaberatı temin eden, Selanik 160
Nikşan karyesi, Pravişte kz. 153, 154
Nimeti Bey-zâdeler, Tırhala'da Yunanlılar tarafından malları haczedilen 236
Nirimi, Kavala kz. 209
nisvân-ı İslâmiyye, Boriva k., Drama sn. 256
Niyaki veled-i Todor Paço, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161
Niyo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Nolyan-ı bâlâ karyesi, Florina kz. 52, 104
Noska nâhiyesi, Florina kz. 190, 191
Notya kasabası, Karacaâbâd kz. 264
Novosel karyesi, Karacaâbâd kz. 292
Novosil karyesi, Görice kz. 186
Nökino Rimandı, şakî, İspilo k., Grebene kz. 109
Nuri, Gevgili Kazası Bidâyet Mahkemesi

Müdde'î-i Umûmî Mu'avini 124
Nuri, Kavala Şehbenderi 255, 256, 284
Nusret Beyefendi, Lahey Sefiri 302
Nusretli karyesi, Drama sn. 269, 277
nüfûs-ı İslâmiyye 260, 262, 294, 308
nümâyişler tertîbi 288

Odala karyesi, Grebene kz. 103, 109, 142, 144, 145
Odessa 11
Onıçani karyesi 177
Oniki Ada 12, 49
orakçılar, Osmanlı tebeasından olan ve Teselya'ya giden 231
Orda dağları 73, 76
Orhan Gazi 4
Orta Mekteb Harbiyye-i Şâhânesi 134
Ortaköy, Çorlu kz. 311
Ortaköy karyesi, Siroz kz. 168
Ortodoks 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14
— kilisesi 8, 189
Oryent Kuryer, Gazetesi, Selanik 257
Osince karyesi, Kesriye kz. 50, 89, 131
Osinçani karyesi, Kesriye kz. 178
Osman Ağa, tevkif ve darbedilen Seyhan nâhiyesi müdürü 313
Osman, Ali oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Osman, Selanik Telgraf Caddesi'nde iki Rum tarafından katledilen 287
Osman, tüccar, Yunanlılar tarafından kendisine işkence yapılan, Çerkesköy 311
Osman, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320
Osmanlı 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 23, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 49, 242, 285
— askeri 30, 261
— Devleti 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,

24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 49, 50, 285

— donanması 16, 35

— Hükûmeti 15, 23, 26, 29, 30, 35

— -İngiliz işbirliği 9

— Mektebi, Rumların işgalinde bulunan mekteb, Vardar kapısı, Selanik 294

— ordusu 28

— suları 243

— tebe'ası 227

— yelken sefinesi 238

— -Mısır birleşik donanması 16

— -Rus savaşı 10, 21, 22

— -Yunan anlaşmazlığı 20, 31

— -Yunan savaşı 27

Ostoyan Atanaş Marko, Rum cemaatinden, Dâvud-ı bâlâ k., Selanik 69

Ostrova müfrezesi 86

Oşani karyesi, Gevgili kz., Selanik 51, 124, 142, 143, 145

Oştme karyesi, Konemlat nh., Kesriye kz. 51, 171

Otto, Bavyera kralının oğlu 17

Otto, Yunan Kralı 32

Ödemiş kazası 43

Ömer Bey, Gâzî Tarhan ahfâdından, Yenişehir'de tevkif edilenlerden 234

Ömer, Molla, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274

Pağni, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Pağno, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183

Pağno, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tırhala'da 181

Palaç karyesi, Görice kz. 142

Palama karyesi, Dömeke nh. 62

Palas karyesi, Görice kz.92

— kulübeleri, Görice kz. 51, 93, 103

Palaska karyesi, Naslıç kz. 75

Palovraha karyesi, Lamy, Yunanistan 73

panayır, Maruni k., Larnaka kz., Kıbrıs 245

Panayot Taşo, Naslıç kazası ahâlisinden olup bahçıvanlık eden ve iki Rum tarafından öldürülen, Karaorman mevkii, Kavala 155, 156

Pançişte Çiftliği/karyesi, Karaferiye kz. 120, 121

Panda, Rum çete mensubu, maktûl, Makriyof k., Ustrumca 192

Panda, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195

Pando, bağçevan, Yavoriyan çf. Vodine kz. 129

Pando, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından katledilen, Blaçe k., Kesriye kz. 88

Pando Naki, Rum, Manastır'da mukim Doktor Perikli Bocava'yı yaralayan, Tırnova k., Manastır 103

Pando, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196, 201

Panol, Şişman, şakî muhbiri, Buhin k. 74

Papa Hristo, Bulgarca ayin yapmak müsaadesi alıp köylerine dönerken üzerlerine Rumlar tarafından ateş açılan Bulgarlardan, Eğridere k., Zihne kz. 154

Papa Hristo, Rum, Ulahlar aleyhine eşkiyâ çetelerini toplayan, Podişine k., Vodine kz. 139

Papa Hristo, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 153

Papa İşteryo, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Bulgarlık iddiasında bulunan, Eğridere k., Zihne kz. 153, 154

Papa Riza, Ulah papazı, evi Rum eşkiyası

tarafından yakılan, Odela k., Grebene kz. 142, 144

Papa Tanas, Rum eşkiyâsı tarafından öldürülen Ulah papaz, Karaferye kz. 143

Papa Yorgiyun, zâbit, Selanik 257

Papas köyü, Drama sn. 256

Paraskevopulos, Yunan komutanı 43

Parga Müdîriyeti 243

Paris 20, 39, 42, 43, 46, 47

— Barış Konferansı 20, 42, 43

Parmaklı İbtidâî Mektebi, Bulgarlar tarafından yakılan mekteb, Sâ'atbayırı, Siroz kz. 281

pasaport 321

Paskal Petro, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182, 184

Paskal, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Dedeagaç'da 179

Paskal, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183

Paskal, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 180

Paskal, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tırhala'da 181

Paskalya 7, 124, 283

Pasko, bekçi, üzerine Rumlar tarafından ateş açılan, Eğridere k., Zihne kz. 153

Pasko Nikola, bekçi, Bulgarca ayin yapmak müsaadesi alıp köylerine dönerken üzerlerine Rumlar tarafından ateş açılan Bulgarlardan, Eğridere k., Zihne kz. 154

Pasko Petre, Rum eşkiyâsı tarafından cerhedilen, Monopišta k., Karaferye kz. 119

Patocin karyesi, Ustrova n., Vodine kz. 129

Patras piskoposu 13

patrik 6

patrikhâne 95, 112, 157, 193, 194, 217, 218, 219

—ye intisâba icbâr etmek 139

Pavla, Kosta Hristo adlı eşkiyânın da aralarında bulunduğu çete tarafından yaralanan, Karlıkova k., Zihne kz. 204, 205

Pavla, Rum eşkiyâ reislerinden, Rakova k., Florina kz., Manastır 210

Pavla, Rum eşkiyâsından, Dihova k., Manastır 216

Pavle Velof, Rumlar tarafından öldürülen, Vilkova k., Siroz kz. . 164

Pavli, Bulgar, Rum Yovan tarafından yaralanan, Karlıkova k., Zihne kz. 169

Pavli, sütçü, Bulgar, mandırasına giderken iki Rum tarafından öldürülen, Kalkandelen, Siroz kz. 165, 168

Pavlo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181

Pavlo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

Pazarcık Mahallesi, Saray kz. 320

Paztinova Efendi, Katrin Piskoposu, eşkiyâyâ bazı Uahları Rumlaştırmak için emir veren, Katrin 173

Peço, Bulgarlara zulmeden Rumlardan, Silistre 220

Pelesko karyesi, Kesriye kz. 72

Peleviyana karyesi, Siroz kz. 164

Pelone karyesi, Drama sn. 164

Penayot, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Horpeşte'de 181

Penbe Hanım, Hacı Ağa'nın hanımı, Yunanlılar tarafından öldürülen, Görmut k., Edirne 316, 318

Penco Dimitri, Rum eşkiyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Bereonica k., Manastır 128

Perikli Bocava, doktor, Ulah, Rum Pando Naki tarafından yaralanan, Tırnova k., Manastır 103

Perpeneti, Roma'da müteşekkil Muhtelit Komisyon Re'îsi 238

Persiçan nâhiyesi, Drama sn. 136

Perul karyesi, Grebene kz. 108, 109

Pesalçako karyesi, Kesriye 76

Pese veled-i İzlatan, Rum, Rum çetesi tarafından öldürülen, Makriyof k., Ustrumca 192

Pesleçko karyesi, Nasliç kz. 74

Petersburg 15, 39

Petra, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

Petre, kasap, Bulgar, Rum Taki Dimitri tarafından öldürülen, Sirozlu 165, 167

Petre, katil zanlısı olarak tutuklananlardan, Karlıkova kz., Zihne kz. 169

Petre Kırязo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Jopanişte'de 182

Petre Nikola, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyasının saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 216

Petre Nikola, Bulgar, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215

Petre Papa Koço, Kuruşova Rum ahâlisinden 114

Petre, Rum eşkiyanın kaldırdığı Bulgar, Gugova karyeli, Vodine kz. 130

Petre, Yunan eşkiyası tarafından evi yakılan, Tekveni'de 181

Petriç kazası 258, 263

Petriç muhâcirleri 320

Petriçi, prefe, Tırhala'da 228

Petro Efendi, Bihlişte papazı 95

Petro Faşo, bakkal, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

Petro Kalişer, Kuruşova Rum cemaatinden 114

Petro Kiço, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan, Koşiç k., Manastır 127

Petro Kiraça, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

Petro Nikola, Bulgar, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215

Petro veled-i Karago İstoyan, Vodineli, Dramalı Bulgar Hacı Yorgi oğlu İlya'yı yaralayan, Kavala kz. 156

Petro veled-i Kota Mitra, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kilisora k., Görice kz. 161

Petro Zambani, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından katli planlanan, Koşiç k., Manastır 128

Petrofski, Bulgar, Rum eşkiyası tarafından evi yakılmak istenen, Manastır 127

Pikova karyesi, Avrethisar kz. 264

Pinti Hasan Camii, Rum muhaciri yerleştirilen cami, Selanik 285

Pipetyo (?), eşkiyanın gadrine uğrayan zimmi, Harkir Adası 225

Pire limanı 35

Pirlepe kazası 117

— Kaymakamlığı 117, 129

piskopos 7, 174

piyâde kışlası, Siroz kz. 281

Platamonan, Türk-Yunan hududunda bir yer 24

Poçera, tabib, Manastır 111, 112

Podişine karyesi, Vodine kz. 139

Pojan karyesi, Karacaâbâd kz. 51, 209

Pojin Tale, Yunan eşkiyası tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 201

Pol Germanos, Patras Piskoposu 13

Polatlı, Ankara 47

polis 137, 148, 164, 165, 219, 247, 278, 284, 311

— Müdîriyyet-i Umûmiyyesi 219

Politika Meydanı, Drama sn. 288

Poloka, Rum çete reisi, İsteveniye k., Florina kz., Manastır 157

Ponayotu Perziko, Ulah tarafdârânından, Pesul k., Grebene kz. 108

Poroy-ı bâlâ karyesi, Selanik 263
Poroy-ı zîr karyesi, Selanik 263
Poya, Yunan eşkiyâsı tarafından cerh ve katledilen, Dragoş k., Manastır 201
Pozdeviş karyesi, Manastır 128
Prangaya karyesi, Vodine kz. 121
Pravişte 153, 154, 261, 300, 303
Prekopan karyesi, Neveska nâhiyesi 66
Preveze 22, 23, 243
— Mutasarrıflığı 243
Prodan Kostantinof, maktûl, Davud-ı bâlâ k., Selanik 69, 71
Protestan tâ'ifesi 6, 61
protestonâme 238, 240
Protoker İstoyan Kola, Vernova karyesi bekçisi, Kesriye kz. 90
Prusya 15, 19, 20
— Askeri Akademisi 40
Prut nehri 13, 14
Psara Adası, Ege Denizi 35

Racine 11
Raça, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Prespe'de 180
Raça, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 182
Raçilevova (?) ormanı, Grebene kz. 105
Raço, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180
Raço, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Demirhisar'da 183
Raço, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Edirne'de 179
Raço, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Raço, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Radi, Atanaş Hristo adlı Balkapanı tüccarlarından kendisine mektup gönderilen 220
Radoşence karyesi, Grebene kz. 109

Ragıb Ali, komiteci olduğu için tutuklanan, Siroz kz. 250
Rahim Ziya Bey, Ayaz-zâdelerden, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Rahovine karyesi, Drama sn. 329
Raif Bey, Menlikli, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Raif Efendi, Arif Efendi-zâde, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Rakova karyesi, Florina kz., Manastır 188, 210
Rakova ormanı, Florina kz. 189
Ramazan, Amavud, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Ramazan bin Yusuf, karyesi derununda katledilen, Güdülce k., Lankaza kz. 292
Ramazan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215
Rasim, Mustafa Çavuş oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Raşkıya çetesi, Rum eşkiyâ çetesi 186
Raşova karyesi, Drama sn. 277
Ravanay karyesi, Langaza kz. 285
Ravna karyesi, Siroz kz. 163, 167
Ra'uf, Karacaâbâd kz. 265
Ra'uf, Selanik Vâlisi 149
Ra'uf, Vodine Kaymakamı 129
Receb, Türkmen, Müslüman halktan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215
Receb, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
redd-i ilhâk 43
Reîsü'l-küttâb Hacı Hüseyin Efendi Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Reniks karyesi, Manastır 127

Resmo, Girit'te 25, 299
 Resna Nabuše, Dragoş karyesindeki vahşetle ilgili olarak bilgisine başvuru-
 rulan, Manastır 197
 Respo, Yunan eşkiyası tarafından evi yakı-
 kılan, Filibe'de 183
 Ressâm Niyâzî Bey, işkence neticesi ve-
 fat eden, Çorlu kz. 314
 Restana, Yunan eşkiyası tarafından yakı-
 larak öldürülen, Dragoş k., Manastır
 195, 201
 Reste İlya Rado, Yunan eşkiyası tarafın-
 dan yapılan vahşet için sorgusu ya-
 pılan, Dragoş k., Manastır 196
 Reste Naum, Bulgar mu'teberânından,
 Rumlar tarafından tehdit edilen, Di-
 hova k., Manastır 216
 Reste, Yunan eşkiyası tarafından yakıla-
 rak öldürülen, Dragoş k., Manastır
 194, 195, 196, 197, 201
 Resto, Bulgar, Moin k., Gevgili kz. 94
 Resto, Bulgar, Rum çetesinin katlettiği
 çoban, Koşiç k., Karacaâbâd kz.,
 Manastır 127
 Resto, Yunan eşkiyası tarafından evi ya-
 kılan, Bihlişte'de 180
 Resto, Yunan eşkiyası tarafından evi ya-
 kılan, Yenice'de 179
 Reşid Bey, Yunanlılar tarafından idam
 cezasına çarptırılan, İskeçe 328
 Reşid, Pomak, Yunanlılar tarafından
 idam cezasına çarptırılan, İskeçe
 328
 Reşid, Siroz Kazası Mutasarrıfı 154, 176,
 206
 Re'fet, Florina Kaymakamı 99, 105
 Re'fet Paşa 55, 324
 Rifat Efendi, İbranişte k., Drama sn. 256
 Rıza, Abdurrahim-zâde, Yunanlılar tara-
 fından kürek cezasına çarptırılan,
 İskeçe 328
 Rıza, Serasker 135
 Ribarça karyesi, Manastır 207, 208

Rifat, Lankaza Kaymakamı 110
 Rigas, Rum yazar 11
 Risa, Yunan eşkiyası tarafından evi yakı-
 lan, Bihlişte'de 181
 Rizo, papaz, Kaptan Luka tarafından
 maddî zarara uğratılanlardan, Odela
 k., Grebene kz. 145
 Roça, Yunan eşkiyası tarafından evi yakı-
 lan, Filibe'de 184
 Roçka veled-i Noşka, Rum, Ulahlara ha-
 karete bulunan, Baraklıcum'a k.,
 Siroz kz. 149
 Rodos 5
 Roma 3, 9, 11, 39, 238, 240
 Romanya 38, 131
 Rombalacı karyesi, Nasliç kz. 66
 Romenler 7, 13, 101
 Ropçoz Müslimânları 261
 Rota veled-i Sendo, Bulgar, Rum eşkiyası
 tarafından katledilen 122
 Royan karyesi, Karaferye kz. 118
 Rönesans 10
 Rûm-ı Trakya muhacirleri 252
 Rum(lar) 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
 15, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30,
 32, 36, 41, 42, 49, 50, 51, 52, 52, 53,
 54, 55, 61, 64, 70, 78, 80, 82, 95, 99,
 101, 103, 104, 111, 112, 114, 118,
 129, 137, 137, 139, 142, 143, 146,
 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154,
 155, 156, 158, 159, 160, 163, 164,
 165, 166, 167, 168, 169, 170, 173,
 174, 188, 192, 195, 198, 200, 203,
 204, 205, 210, 211, 212, 215, 216,
 217, 219, 220, 245, 246, 247, 248,
 250, 253, 257, 259, 261, 262, 263,
 268, 269, 279, 282, 283, 287, 288,
 291, 292, 293, 294, 303, 308, 310,
 317, 318, 330
 — bekçi mes'elesi 292
 — çetesi 25, 50, 51, 52, 53, 68, 69, 82,
 83, 87, 88, 89, 93, 94, 103, 105, 118,
 119, 120, 124, 131, 139, 140, 141,
 142, 163, 164, 165, 167, 171, 187,

190, 192, 193, 203, 204, 209, 211, 317
 — daskalı 148, 216
 — despot 211, 212
 — eşkıyâsı 51, 52, 66, 67, 68, 70, 81, 86, 87, 88, 90, 91, 94, 97, 98, 104, 105, 107, 115, 116, 117, 118, 120, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 140, 141, 142, 143, 144, 150, 153, 154, 161, 165, 173, 175, 176, 177, 185, 186, 188, 191, 192, 193, 205, 206, 207, 208, 210, 216
 — gazeteleri 244, 290
 — hastahanesi 51, 112, 218, 219
 — haydûdları 100, 130
 — İ'dâdî Mektebi 246
 — İhtilâl Komitesi, Siroz kz. 205
 — İnâs İbtidâî ve Rüşdî Mektebi, Siroz kz. 280
 — jandarma 139, 247
 — Kıbtîleri 168
 — komiteleri 75, 128, 146, 148, 158, 164, 165, 168, 169, 203, 204, 215
 — köyleri 78, 120, 132, 208
 — mektebi 158, 209
 — metropolidi 51, 95, 99, 113, 139, 140, 143, 149, 176, 218, 219
 — muhâcirleri 54, 249, 257, 285, 287, 288, 290, 291, 292, 316, 318
 — Ortodoks patriği 7
 — papazı 213, 216
 — Patrikhanesi 50, 51, 52, 65, 107, 112, 210, 211, 212, 215, 216, 217, 219
 — ticaret filosu 9
 — tüccarlar 9, 268
 —ca 20, 21, 103, 190, 261
 —ların ahâli-i Müslimeye yaptıkları ta'addiyât ve hakâret 230
 —ların yaktığı mekteb, Silistre 220
 —laştırmak 8, 52, 53, 211, 131, 173
 —luk dâ'iyesinde bulunmak 163, 193

Rumeli 4, 41, 52, 158, 162, 210, 259, 265, 266
 — Vilâyât-ı Şâhânesi 80, 106, 134, 136, 138, 141, 147, 153, 155, 156, 159, 165, 189, 203, 206, 212
 Rus(lar) 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 22, 28, 30
 — Dışişleri Bakanlığı 12
 — elçileri 10
 — filosu 10
 — konsolosları 9
 Rusya 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 28, 31, 34, 36, 39, 41, 257
 Rüstem Fehmi, Florina Kaymakamı 214
 Rüstem, Hacı Sadeddin oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
 Sa'atbayırı, Siroz kz. 281
 Sa'atli Medresesi, Rumların işgalinde bulunan, Vardar Kapısı, Selanik 285, 294
 Sa'dî Tekyesi, Rumların işgalinde bulunan, Vardar Kapısı, Selanik 294
 Saçeşte bağları, Naslıç kz. 72
 Sadâret 107, 143, 145, 159, 204, 205, 210, 217, 225, 226, 227, 230, 231, 246, 247, 248, 262, 263, 265, 266, 316
 Sadeddin Efendi, Manastır'da eşkıyâ takibi ile görevli zâbit 133, 134
 Sadık Efendi, kömür tüccarı, Yunanlılar tarafından tevkif ve darbedilen, Saray kz. 306, 307
 Sadık Hoca, Yunanlılar tarafından sürgüne gönderilen, Nacak mh., Babaeski kz. 318
 Sadık Paşa, Sadrazam 22
 Sadr-ı a'zam 142, 162, 204, 279
 Safaalan karyesi, Sinekli 309
 Saib Re'fet, Gevgili Kaymakamı 124
 Said b. İbrahim Edhem, Dokuzuncu Nizâmiye Fırkası Kumandanı 166
 Said Halim Paşa, Prens, Sadrazam ve

Hâriciye Nâzırı 254, 255, 279, 283
Sakafca karyesi, Siroz kz. 153, 154
Sakarya 47
— Meydan Muharebesi 47
Sakız 5, 8, 35
— Mutasarrıflığı 225
Saki veled-i Kiko Kotadini, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 161
Salca vapuru 225
Salih, Başçavuş oğlu Mehmed biraderi, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Salih Çavuş, Selanik hapishanesinde mahkum 251
Salih Efendi, Avukat, Nacak k., Babaeski kz. 318
Salih Efendi, Hacı Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırklar k., Drama sn. 274
Salih Mehmed, Komiteci olduğu için tutuklanan, Siroz'da 250
Salih, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Salih, Molla İbrâhim oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Salih, Süleyman oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Salih, Taşcı oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Karacakoyun k., Drama sn. 276
Salih, Topal, Yunanlılar tarafından yaralanan, Şahinler k., Kozana 242
Salim Efendi, Reji memuru, Yunanlılar tarafından sürgüne gönderilen, Taşağıl k., Babaeski kz. 318
Samatya 218
— Polis Merkezi 219
Samsun 47
San Remo 42, 43, 44

Saraçhane Köprüsü, Edirne 304, 307
Sarây-ı Atîk Medresesi, Rumların işgalinde bulunan, Vardar kapısı, Selanik 294
Saray kazası 305, 306, 307, 309, 320
Sarışaban kazası 54, 261, 300, 303
Saruhan sancağı 61
Sasalu karyesi, Girit 238
Satatica karyesi, Manastır 128
Savafeci karyesi, Lalapaşa kz. 322
Sazlıdere, Edirne 4
Seçeste nahiyesi, Naslıç kz. 73
Sefer Ağa, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırklar k., Drama sn. 274
Sehova karyesi, Gevgili kz. 94
Selanik 4, 140, 214, 70, 71, 5, 10, 12, 37, 41, 54, 69, 80, 88, 101, 131, 133, 134, 141, 147, 148, 149, 160, 172, 173, 174, 202, 203, 209, 211, 229, 249, 252, 253, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 272, 282, 285, 288, 289, 292, 294, 300
— Hey'et-i İslâmiyyesi 285, 293
— İstasyon Gümrüğü 292
— Mahbûshanesi 251, 250
— Merkez Kaymakamlığı 70
— metropolidi 214
— Müftisi 261, 264, 286
— Nüfûs Nezâreti 214
— Prefeliği 290, 287
Selçuklu Türkmenleri 3
Selçuklular 3
Selselko karyesi, Naslıç kz. 73
Semadirek Adası 35, 39
Sençeviz karyesi, Naslıç kz. 72
Seni (?), Karaferiye Kaymakamı 84, 86, 90, 91, 116
Ser'askerlik 226, 224
Ser-topî Ali Ağa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296

Serez 4
Serfice 103, 143, 142
— Mutasarrıflığı 79, 109, 174, 230, 231
Serturna İbrahim Ağa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Server Paşa 23
Setino karyesi, Florina kz., Manastır 211
sevâhil-i Osmâniyye 278
Sevr Antlaşması 44, 45, 42, 44
seyyâr askerler 252
sığirtmaç 103
Sırbistan 4, 28, 34, 35, 37, 38, 40
Sırp(lar) 4, 7, 37
— -Bulgar ittifakı 37
Sırrı, Selanik Merkez Kaymakamı 203, 155
Sido Paskal, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Sido Vasil, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Dedeağaç'da 179
Sido, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Kesriye'de 180
Sidra, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Sidra, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181
Sidro, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, İskeçe'de 179
Sidro, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tırhala'da 181
silâh taharrîsi 255, 264, 307, 316, 262
Silistre 220
Simo, Rum eşkıyâ reisi, Florina kz., Manastır 161
Simon, katil zanlısı, Debre kz. 172
Simon mevkii, Ortaköy k., Siroz kz. 168
Sinanoti, Miralay 297
Sinekli 309
— Hudûd Emniyet Müfettişliği 307, 317, 322, 305, 304, 306, 314, 316, 309, 316, 309, 320, 321, 311, 313

— İstasyonu 309, 318
Sir Edward Grey, İngiltere Dışişleri Bakanı 38
Siroyhor karyesi, Karaferye kz. 121
Siroz 53, 151, 152, 153, 155, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 176, 204, 205, 206, 209, 211, 250, 279, 281, 285, 303, 259, 154, 162, 249
— Cemâ'at-i İslâmiyyesi 250, 281
— Mutasarrıflığı 205
Sisam 5, 26, 278
— Emâreti 225
Sivrihisar 47
Slavlar 11
Sodraki, Bulgar, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan, Koşık k., Manastır 127
Sofa, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Levgrad k., Kesriye kz. 182
Sofko İstefo İlya'nın kızı, katliamlailgili olarak bilgisine başvurulmuş, Dragoş k., Manastır 199
Sofko, İstefo İlya'nın kızı, katliamla ilgili olarak bilgisine başvurulmuş, Dragoş k., Manastır 199
Softa-zâde, Girit ahâlî-i İslâmiyyesinden 239
Sofya 34, 318
Sofya, Bulgar, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen, Zopanişte k., Görice kz. k., 175
Soğuksu mahalli, Oşani k., Gevgili kz., Selanik 142, 143
sokağa çıkmak yasağı 307
Soma, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 182
Sona, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Sona, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tekveni'de 182
Sono, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 179
Sono, Yunan eşkıyâsı tarafından evi

yakılan, Yenice'de 179, 181
Sotilis, Yunan Generali, Beşinci Ordu Kumandanı 300
Sotir, Dragoş karyesi muhtarı, Manastır 198
Sotir Gayre, Rum eşkıyâsından, Dihova'da Rum papazının işbirlikçisi, Tırnova 216
Sotir Gayre, Rum eşkıyâsından, Tırnova 216
Sotir Gi[y]lorgi, Dragoş karyesi Muhtarı, Manastır 194, 198
Sotir Hristo, Mecrûh Hristo Gi[y]lorgi'nin oğlu, Dâvud-ı bâlâ k., Selanik 70
Sotir Kostantin, terzi, Zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150
Sotir, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180
Sporadlar 17
Srebreno karyesi, Bulgar karyesi, Florina kz. 52, 82
Stavros, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Çarnolişte k., Manastır 128
Stefan Atnaşof, Ravna karyesi Bulgar Papazı, iki Yunan tarafından katledillen, Siroz kz. 163
Stepneke karyesi, Siroz kz. 285
Stratitikoş Sindezmos 32
Subaşı köyü, Zihne kz. 163
Suda 232
— limanı 31
sulh murahhası 263
Sultan İbrahim Camii, kiliseye tahvil edilen cami, Hanya 301, 302, 297
Sultan Mehmed Han Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
Sultanahmet mitingi 42
Sultanhisar 265
Sulu Paşa Camii, Rum muhaciri yerleştirilen cami, Selanik 285

Suriye 43
Suro Bojin, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196
Surviç 191
Süleyman Çavuş, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
Süleyman Paşa, Rumeli'ye ilk defa geçen Türk komutan 4
Süleyman, Petriç muhâcirlerinden, Yunanlılar tarafından öldürülen, Saray kz. 320
Süleyman Sırrı, jandarma yüzbaşısı 77, 78
Süleyman Şah, Selçuklu Hükümdarı 3
Sürgün karyesi, Çekmece 311
Süveyş Kanalı 19

Şa'banıçe yaylağı, Kayalar 81, 103
Şaban Ağa, Boriva karyesi eşrafından 255
Şaban bin Golir (?) hayvan otlatırken katledilen, Gormiç k., Lankaza kz. 292
Şaban, kaptan, Yunan askerleri tarafından kayığı çevrilip yolcuları ve kendisi esir alınan, Yunda 243
Şahince karyesi, Trakya 330
Şahinler karyesi, Kozana 242
Şâkir Halil, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 273
Şâkir, Selanik hapishanesinde idam cezasıyla mahkum yetmiş yaşında ihtiyar, Kayalar k., 251
Şâkir Zihni, Nâ'ib, Kesriye Kaymakamı Vekîli 122
Şam Mekteb-i Harbiyye-i Şâhânesi 134
Şark Konferansı 47
Şark meselesi 33, 44
Şarkî Rumeli 24
Şarkî Trakya 305, 306, 307, 310, 315, 316, 318

Şebçe karyesi, Drama sn. 272
Şemsüddîn, Müftü-zâde, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan 328
Şerif, Arnavut Hafız Şefik'in biraderi, eser-i darpten müteessiren vefat eden, Nusretli k., Drama sn. 277
Şerif Emin Ağa, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Şerif, Hasan oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
Şerif, jandarma, Siroz kz. 163
Şerif, nâm-ı diğer Gümüş'ün Şerif, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırlar k., Drama sn. 274
Şerif, onbaşı, Yunanlılar tarafından darbolunan, Himmetli m., Kırlar k., Drama sn. 274
Şevket Bey, mebus 316, 318
Şevket, Kesriye Kaymakamı 192
Şevket, nâm-ı diğer Hacı Osman'ın Şevket, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kırlar k., Drama sn. 275
Şevket, Pirlepe Kaymakamı 108, 117
Şevki, Mülâzim-i Evvel 202
Şeyhan nahiyesi, Gümölcine 313
Şeyhü'l-İslâm 299
Şibce karyesi, Drama sn. 329
Şinoz karyesi, Zihne kz. 153, 154
Şire Şehbenderliği 225
Şişan Manastırı, Naslıç kz. 72, 73, 74
Şişli, İstanbul 217
Şolu Hamara, şakî 109
Şomo Andon, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 179
Şomo, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Yenice'de 181
Şükrü Efendi, Pomak, Yunanlılar tarafından idam cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Şükrü Efendi, Yunanlıların komitecilik

faaliyetlerini organize ettiğini ileri sürdükleri kişi, Drama sn. 269
Şükrü Mehmed, Selanik hapishanesinde mahkum, Kayalar k. 251
Tagı Gözela, Karanyalı, Ulah cemaatinden, kiracı, Yunan askerleri tarafından kötü muameleye tabi tutulan, Grebene kz. 208
Tahir Efendi, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328
Tahir, Yenice kaymakamı nâ'ibi 122
Tahliko Tala, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan ve çoluk çocuğuyla akrabaları yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 194
Tahsin, Florina Kaymakamı 188, 191
Tahsin, Gevgili Kaymakamı 94, 95
Tahsin, Kesriye Kaymakamı 8, 67
Taki, Kasab Petre'yi öldüren Rum, Siroz kz. 165, 167
Talat Bey, Dâhiliye Nâzırı 219
Tana, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Horpeşte'de 181
Tana, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179
Tanas Naço, Rumlardan şikâyetçi olan karye halkından, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 151
Tanas, papa, Çerçeşte n., Naslıç kz. 74
Tanas Paskal, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Grebene'de 181
Tanas, Rumlar tarafından öldürülen Ulah Papazı Riza'nın ölümünü gören, Odela k., Grebene kz. 144
Tanas Vizi, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Filibe'de 183, 184
Tanas, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180, 181, 182
Tanas, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Edirne'de 179
Tanas, Yunan eşkıyası tarafından evi yakılan, Labaniçe'de 181

Tanas, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Prespe'de 180

Tanaş Golaberi, Yunanistan'ın Yunda Karakolu askerleri tarafından eşyaları gaspedilen 243

Tanaş, Karaferyeli Yorgi ve Katrinli Nikola tarafından öldürülen Ulah papaz 145

Tano, Ulah Mitre ve İstoyo'yu katleden, Oşan k., Gevgili 145

Tano, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, İskeçe'de 179

Tano, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179

Tapolyan karyesi, Siroz kz. 167

Tarapça, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 201

Tarayıçe, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 195

Tarina, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan İsteryo Paskal'ın validesi 182

Tarpa, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183

Tarpiçe Limoştuf, Rum çetesi tarafından evi yakılan, Karaferye kz. 119

Tarpiçe Papa Yovan, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen, Karaferye kz. 120

Tarpo, Bulgar, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen, Görice kz. 175

Tarpo, Papa, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşiç k., Manastır 127

Tase Yovançe, İhtiyar heyetinden, Dragoş k., Manastır 194, 198

Tasüre, Negrita nahiyesi müdürünün oğlu, eşkıyâ tarafından öldürülen, Siroz kz. 206

Taşağıl karyesi, Babaeski kz. 318

Taşko, Rum, köyüne giderken iki Bulgar eşkıyâsı tarafından katledilen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 112, 167

Taşo Dimitri, Yunan eşkıyâsı tarafından

evi yakılan, Rodos'da 184

Taşo, katil zanlısı, Debre kz. 172

Taşo, sığırtmaç, Vodine 129

Taşo veled-i Yovan Pepo, Bulgar, Karaferye kz. 115

Taşola Rizo, Ulah taraftarlarından, Manastır 108

Taşopolos, Vodine'deki nümayişi organize edenlerden 290

Taşoz Adası 35

Tatarlı köyü, Vize kz. 320

Taye, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180

Tayyar Bey, Yunanlılar tarafından kürek cezasına çarptırılan, İskeçe 328

tebe'a-i Devlet-i Aliyye 231

tebe'a-i Yunaniyye 227

tecâvüz ve tahkîre uğramak 288

Tehova Balkanı 127

Teka Borako, Kuruşova Rum ahâlisinden 114

Teke hanı, Maçova n., Yanya 80

Tekfurdağı [Tekirdağ] 4, 36, 44, 310, 313, 320, 321, 324, 325, 326, 327

Teleki (?), Drama'da bir yerleşim birimi 274

Telgraf Caddesi, Selanik 287

Temelko Tale, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 197, 199

Temleko Lazor, Bulgar cemaatinden, Rum eşkıyâsının saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215, 216

Tere, Zançaço karyesi bekçisi 74

Teselya 4, 18, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 226, 229, 231, 235

— ahâli-i İslâmiyyesi 229

Teste karyesi, Grebene kz. 109

Tevfik, Hacı Ahmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274

Tevfik Paşa, Londra Sefiri 39, 246

Tevkîfhane, Siroz kz. 250, 264, 307
 Tırhala 22, 28, 53, 62, 80, 81, 208, 226, 227, 228, 236
 — Şehbenderliği 226, 228, 235
 Tırnova kazası 216, 242
 — karyesi, Manastır 89, 103
 — Katedrali 8
 Tikone, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, İsteryo Paskal'ın validesi, Tekveni'de 182
 Timalen Vasos, Albay, Yunan komutanı 26
 Tire, Aydın 43
 Tiresine köyü, Karacaâbâd kz. 51, 209
 Tiyoiliyan karyesi, Siroz kz. 164
 Todoni, Başpapas 100
 Todor Kostantin, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
 Todor Paula, Manastır Ulah cemaatinden 100
 Todor Tanaş, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
 Todor Yorgi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Gümülcine'de 182
 Todor, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
 Todor Metri, Rum eşkıyâsı tarafından yaralanan Bulgar, Lankaza kz. 187
 Tole Bojin, Yunan eşkıyâ çete reisi Dimitri Nikola tarafından öldürülen, Dragoş k., Manastır 199
 Tolo Hacı Gogo, Ulah, Rum Dimitri tarafından yaralanan, Karaferye kz. 103
 Toma Bojin, Yunan eşkıyâsı tarafından katledilen, Dragoş k., Manastır 195
 Toma Dimitri, (Kaptan Yapı), eşkıyâ, Kançı k., Konice kz. 109
 Toma, Papa, Makrani karyeli 68
 Toma, Ulah Papas Tanaş ve Kavas Hasan'ı öldürenlerden, Katrin 145
 Toma Vicorcu, Rum, Bulgar Kostantin tarafından yaralanan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 165

Tomaiya, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
 Torkosor karyesi, Karaferye kz. 118, 119, 120
 Toşa veled-i Terye (?), Rum eşkıyâ tarafından katledilen, Ulah 122
 Toyran Müftülüğü 263
 Trabzon 5
 Trakya 37, 44, 45, 46, 54, 55, 257, 285, 303, 306, 307, 308, 313, 317, 320, 321, 324
 — Mıntıka Müdüriyeti 329
 — Rum muhâcirleri 292
 — ve Paşaeli 303
 —lı Türk ahâli 319
 Trandafil, Papa, Bulgar cemaatinden 176
 Trieste, İtalya 9
 Tuna nehri 38
 Turgutlu kazası, Manisa 43
 Turhan Bey, Akıncı beyi, Mora fâtihisi 5
 Turhan Paşa, Girit vâlisi 25
 Türk(ler) 3, 4, 5, 9, 13, 14, 15, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 247, 248, 257, 267, 306, 307, 313, 318, 319, 321
 — ahâlinin Hıristiyanlığı kabule zorlanmaları, Vodine kz. 257
 — -Bulgar hareket-i ihtilâliyesi 269
 — -İtalyan savaşı 34
 — kızları 258
 — köyleri 257
 — Ordusu 28
 — -Yunan savaşı 28, 29, 32, 35
 — -Yunan Sözleşmesi 49
 —çe 20, 21, 257
 —leri muhâcerete sevk ve icbâr etmek 257
 —menler 4
 Türkiye 36, 39, 43, 44, 46, 48, 49, 55, 306, 307, 319

— Büyük Millet Meclisi 45, 48, 324, 331, 328, 332
 — Cumhuriyeti 49, 55, 329, 330
 tütün mahsûlâtı 268
 tütün taharrîsi 307
 Ulah 50, 51, 52, 53, 74, 82, 84, 86, 93, 95, 99, 102, 103, 105, 107, 111, 115, 129, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 145, 146, 148, 158, 159, 160, 169, 173, 208, 209, 220
 — cemaati 99, 114, 115, 141, 173, 208
 — daskalı 149, 150, 152
 — papası 99, 143, 145
 — protestan mektepleri 95
 — râhibi 142, 144
 —ca kütübü ihrak etmek 103
 —ça 51, 93, 146
 Ulak karyesi, Drama sn. 163
 Umûm Jandarma Kumandanlığı 317
 Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Aliyyesi 254, 255, 279, 282, 283, 302
 unsur-ı İslâm 244, 262, 298
 Urla karyesi, Bulgar karyesi 116, 117
 Urlı, Edirne 318
 Ustoyan Sarı Göllü, Rum çetesi tarafından öldürülen, Golişani (?) k., Vodine kz. 118
 Ustrova nâhiyesi, Vodine kz. 129
 Ustrumca 192
 Uşak 44, 45, 48
 Uzunali karyesi, Selanik 257
 Uzuncova karyesi, Karaferye kz. 103
 Uzunköprü kazası, Edirne 311
 Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşîriyyet-i Celîlesi 134, 135, 226
 Ümmet Hasan, Yunanlılar tarafından darbolunan, Urgancı m., Kırlar k., Drama sn. 273
 Üsküb 186, 209

Üstoyo Arabacı, Rum çetesi tarafından öldürülen 119
 Vabo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Edirne'de 179
 Vabo, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
 Vâlîde-i Sultan Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 296
 Vançe Kota, Bulgar mu'teberânından, Rumlar tarafından tehdit edilenlerden, Dihova k., Manastır 216
 Vanço Jogo, Kuruşova Rum ahâlisinden 114
 Vangel Gaki, Palas kulübelerinden, Rum çetesi tarafından itlaf edilen, Görice kz. 103
 Vangel Riste, Gornokopanova karyesinden, Karaferye kz. 118
 Vangel Tase, Bulgar cemaatinden, Rum eşkiyâsının saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215, 216
 Vangel, Vodineli, Rum eşkiyânın kaldırdığı Bulgar 130
 Vangel, Yunan eşkiyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 182
 Vangeliçe, Papa, Rum çetesi tarafından ev ve hayvanları yakılan 118
 Vangilida, eşkiyâ yatakçısı, Çelebibakkal, Selanik 148
 Vantine, Kosta'nın kızı, Rum eşkiyâsı tarafından dağa kaldırılan, Kondorinçe çf., Katrin 145
 varaka-i sahîha sirkati 234
 Varda, kaptan, Rum çete reisi, Kesriye kz. 171
 Varda Yorgi, mülâzim, çete reisi 76
 Vardar Kapusu, Selanik 294
 Vardar karyesi, Menteşe n., Selanik 282
 Vardas, çete reisi 191
 vâridât-ı vakfiyye 280
 Varvara karyesi, Zihne kz. 172
 Vasil, Bubeşteli şakî 68

Vasil, Bulgar cemaatinden, Rum komite-
lerinin saldırısına uğrayan, Dihova
k., Manastır 215, 216

Vasil Dimitri, Bulgar, Rum eşkıyâsı tara-
fından katledilen, Blaçe k., Kesriye
88

Vasil Dine, Yunan eşkıyâsı tarafından evi
yakılan, Tırhala'da 181

Vasil Gi[y]lorgi, Bulgar cemaatinden,
Rum eşkıyâsının saldırısına uğrayan,
Dihova k., Manastır 215, 216

Vasil Hristo, Yunan eşkıyâsı tarafından
yakılarak öldürülen, Dragoş k., Ma-
nastır 198, 199, 201

Vasil Kini, eşkıyâ kılavuzu 75

Vasil Kiryazo, Yunan eşkıyâsı tarafından
evi yakılan, Grebene'de 181

Vasil Libaho, ihtiyar heyeti azasından,
Dirmil k., Selanik 203

Vasil, Novaskalı 129

Vasil, Poleşte karyesi bekçisi 121

Vasil Reste, ihtiyar heyetinden, Dragoş
k., Manastır 194

Vasil, Rum, Bulgar eşkıyâsı tarafından
katledilen, Eğridere k., Zihne kz.
169

Vasil, Rum, Bulgar Pavle'nin katili, Kal-
kandelen, Siroz kz. 164

Vasil, sütçü, Rum, Kalkandelenli Bulgar
Pavli'yi katleden, Siroz kz. 168

Vasil Yovan, Bulgar, Blaçe k., Kesriye kz.
88

Vasil, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Bihlişte'de 181

Vasil, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Demirhisar'da 183

Vasil, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Yenice'de 179

Vasila, Siro zevcesi, Yunan eşkıyâsı tara-
fından evi yakılan, Dedeagaç'da 179

Vasila, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Bihlişte'de 180

Vasila, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Filibe'de 183

Vasila, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Yenice'de 181

Vaşil Gi[y]lorgi Papa, komite veznedârı,
Erse k., Zihne kz. 172

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Bihlişte'de 180

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Dine Manol'un eşi, Rodos'ta
184

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Filibe'de 183

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Grebene'de 181

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Persepe 180

Vayo, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakı-
lan, Rodos'da 184

Vecesne Çiftliği, Vodine kz. 91

Velemeş kapısı, Nasliç kz. 72

Velepetre, Bulgar papazı, Rumlar tara-
fından tehdit edilenlerden,
Berüsinek k., Manastır 216

Velika binti Papa İstoyan, Yunan eşkı-
yâsı tarafından yakılarak öldürülen,
Dragoş k., Manastır 195, 201

Velika, Yunan eşkıyâsı tarafından evi ya-
kılan, Tekveni'de 181

Velo Porsuk, Kıbtî, Rum, köyüne gider-
ken iki Bulgar eşkıyâsı tarafından
katledilen, Baraklıcum'a k., Siroz
kz. 167

Velosbitci, Yorgala Atanaş'ın lakabı, Ku-
ruşovalı terzi esnafı kethudasını öl-
dürmekle suçlanan Yunanlı, Selanik
148

Velya, Amerika'da ticaretle uğraşan,
zevcesi Rum eşkıyâsı tarafından ya-
kılarak öldürülen, Dragoş k., Ma-
nastır 195

Velyan İstoviço, Bulgar, han sâbi, Bulgar
olduğu için zulüm gören, Ermine-
hor (?) k., Florina kz., Manastır 210

Venedik 4, 5, 9

Venizelistler 54, 287, 288, 290, 319, 320

Venizelos 32, 33, 34, 40, 41, 44, 45, 49, 268, 291, 293, 294, 319
—çu subaylar 41
Vernova karyesi, Kesriye kz. 50, 89, 246
Verona Kongresi 14
Veşteran karyesi, Florina kz. 65
Vetrina (?) kasabası, Selanik 263
Viç balkanı, Florina 191
Vidoloş karyesi, Nasliç kz. 73
Vilâyât-ı Selâse-i Şâhâne 134, 137, 139
Vilkova karyesi, Siroz kz. 164
Viriş karyesi, Yenice kz. 122
Virlan karyesi, Avrethisar kz. 264
Viroştan karyesi, Nasliç kz. 72, 76
Vişçe karyesi, Vodine kz. 121
Viyana 39
— Sefâret-i Seniyyesi 257
Vize 305, 307, 309, 320
Vodine 54, 91, 103, 105, 118, 120, 121, 129, 138, 139, 156, 215, 257, 289, 290, 292, 293, 294
— Kaymakamlığı 86, 90, 91, 289, 294
— müftîsi 290
Vodolyani karyeli, Karaferiye kz. 142
Voloşine karyesi, Manastır 197
Voltaire 11
Wilhelm II., Kayzer 40

Yâdigâr-ı Millet İbtidâî Mektebi, Yunan askerlerinin işgali altında bulunan mekteb, Siroz kz. 281
Yafyoran, Rum eşkıyâsı 186
Yahûdî(ler) 7, 50, 52, 63, 234, 318
— tüccarlar 9
Yahya, balta ile katledilen, Zihne k., Florina kz. 292
Yakub Efendi, sâbık nüfus memuru, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320
Yakup Ece Bey, Süleyman Şah'ın komutanlarından 4

Yalufetro karyesi, Nasliç kz. 72
Yanaki, Garamatik karyesi papasının oğlu 86
Yanaki Kaçavak, kunduracı, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 152
Yanaki veled-i Nikola, Ulah, Rum eşkıyâ tarafından kaçırılan, Viriş k., Yenice kz. 122
Yane, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180
Yanık Kışla, Saraçhane Köprüsü, Edirne 307
Yani, Bulgar, ormanda ölü bulunan, Nasliç kz. 186
Yani Çiço, Rum şaki mecnun tarafından katledilen, Doplan k., Kayalar kz. 145
Yani Efendi, Polis çavuşu 96
Yani Nikola, Ulah cemaatinden, Rum eşkıyâsı tarafından esir edilen, Katrin ks. 173
Yani, Rum eşkıyâsı, Kesriyeli 186
Yani Yoti Poti, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Bereonica k., Manastır 128
Yani, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Dedeagaç'da 179
Yani, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
Yani, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Yenice'de 179
Yanko, Ulah Papas Tanaş ve Kavas Hasan'ı öldürenlerden, Katrin 145
Yanpişte karyesi, Karaferiye kz. 52, 119
Yanya 5, 12, 13, 22, 35, 36, 37, 80, 81, 106, 140, 214, 243
— Yunan Konsolatosu 243
Yapo, kaptan, nâm-ı diğer Toma Dimitri, Kanço k., Koniçe kz. 109
Yaprak karyesi, Avrethisar kz. 264
Yaşar Efendi, Karagöz k., Drama sn. 254
Yavoriyan Çiftliği, Vodine kz. 129, 130
Yaylacı Çiftliği, Selanik 125

Yaylacık köyü Türk ahâlisi 257
 Yedi Ada 11, 18
 Yedikule, İstanbul 52
 Yediyolağzı, Edirne 322
 Yenda, Kuruşova Rum cemaatinden 114
 Yeni Asır Gazetesi 269
 Yenice-i Vardar kazası, Selanik 211, 260
 Yenice kazası 103
 — kasabası, Selanik 211
 — Kaymakamlığı 129
 Yenice köyü, Çekmece 311
 Yenice pazarı 122
 Yeniköy, Karaferye kz. 122
 Yenimahalle Camii, Hıristiyânlar tarafından minaresi tahrip edilen cami, Hanya 298, 299
 Yenimahalle karyesi, Babaeski kz. 318
 Yenimahalle karyesi, Siroz kz. 211
 Yenişehir 28, 53, 226, 227, 229, 230, 231, 234, 235, 236
 — eşrâf-ı İslâmiyyesi 231
 — Habshanesi 234
 — Kaymakamlığı 224
 — Şehbenderliği 227, 234, 242
 Yıldız Sarayı, İstanbul 27
 Yoga veled-i Pako Moco Papa, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 160
 Yorgala Atanaş, nâm-ı diğer Velosbitci, Kuruşovalı Ulah bir esnaf kethudâsını öldürmekle suçlanan, Selanik 148, 149
 Yorgi, Bulgar papası 89
 Yorgi, Bulgar, Tenekeci Rum İlya tarafından katledilen, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 167
 Yorgi Çondos Varda, kaptan, Naslıç kz. 72
 Yorgi Dimitri, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 183
 Yorgi İsteryo, Kilisorapazarı 67

Yorgi, Kayalı karyesi bekçisi, Naslıç kz. 72
 Yorgi Kosta, Rum çetesi tarafından katledilen Ulahlardan, Şabanca yaylağı, Kayalar kz.103
 Yorgi Kostantin Kamilakis, kaptan, Dragoş katliamını gerçekleştirenlerden, Manastır 202
 Yorgi, Kuruşova Rum cemaatinden 114
 Yorgi, Makrani karyesi bekçisi 68
 Yorgi, Poleşte karyesi muhtarı 121, 74
 Yorgi, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen Bulgar 122
 Yorgi, Rumlar tarafından katledilen Ulah, Garamatik kulübelerinden, Kayalar kz.103
 Yorgi, Ulah Papas Tanaş ve Kavas Hasan'ı öldürenlerden, Karaferye kz. 145
 Yorgi veled-i Dola Hamara, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 161
 Yorgi veled-i Kotakando, Rum Mektebi Müdürü, Kilisora k., Görice kz. 160
 Yorgi veled-i Nikola Piça, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 160
 Yorgi veled-i Todor Şava, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 161
 Yorgi Yani Hocarana, şakî 109
 Yorgi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Bihlişte'de 180
 Yorgi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
 Yorgi, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Tırhala'da 179
 Yorgi, Yunan prensi 30, 31
 Yorgi, Zağoriç karyeli şakî 68
 Yorgi Ziyö, Yunan eşkıyâsı tarafından evi yakılan, Filibe'de 182
 Yorgif, Bulgar, Rumlar tarafından öldürülen, Siroz kz. 165

Yorgo I., Yunan Kralı 32, 33

Yoristo Vasil veled-i Tarayo, Rum eşkıyâsı tarafından katledilen Bulgar, Yenice kz. 122

Yovan Angele, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196

Yovan, Bubeşteli şakî, Selanik 68

Yovan, Bulgar, köy muhtarı, Rumlar tarafından katledilen, İneköy (?) k., Siroz kz. 165

Yovan, Bulgar muhtar, tarlasında Çift sürerken Rum komiteciler tarafından öldürülen, Ortaköy k., Siroz kz. 168

Yovan Dimitre, terzi esnafından, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Yovan Gily]orgi, zorla Rum cemaatine girmeleri istenen Bulgarlardan, Baraklıcum'a k., Siroz kz. 150

Yovan Hristo, Bulgar, Rum işkıyâsı tarafından katledilen, Blaçe k., Kesriye 88

Yovan İço, Ulah, sığırtmaç, Rum çetesi tarafından öldürülen, Çarnarika k., Yenice kz. 103

Yovan Kosta, Vernova karyesi bekçisi, Kesriye kz. 90

Yovan, Laken karyesi mektebine girip bir kaç kişiyi yaralayan Rumlardan, papazın oğlu, Laken k., Florina kz. 213

Yovan Nikola, Pavla adlı şahsı yaralayıp yanındaki beş kişiyi öldüren eşkıyâdan, Karlıkova k., Zihne kz. 204, 205

Yovan, Rum, Bulgar Pavli'yi yaralayan, Karlıkova k., Zihne kz. 169

Yovan Todor, Rum, Bulgar eşkıyâsı tarafından katledilen, Ahsarat k., Zihne kz. 169

Yovan veled-i Nikola Kora, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emini, Kiliso-

ra k., Görice kz. 161

Yovani Palça, Rum eşkıyâsı tarafından katli planlanan Bulgar, Koşiç k., Manastır 127

Yunan(lılar) 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 54, 55, 63, 101, 106, 148, 156, 213, 214, 223, 226, 229, 236, 243, 245, 261, 262, 263, 265, 266, 283, 290, 300, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 324, 328, 331, 332

— askeri 42, 96, 223, 224, 242, 259, 260, 264, 278, 311, 312, 317, 318, 323

— bandıraları 245, 247

— bandırasını cami minaresine asmak 299

— Cem'iiyet-i İhtilâliyyesi 160

— çeteleri 52, 101, 107, 132, 133, 309

— donanması 35

— eşkıyâsı 52, 71, 81, 83, 84, 92, 101, 102, 110, 113, 131, 133, 134, 135, 144, 165, 178, 202, 322

— Fevkalâde Dîvân-ı Harbi 328

— Harbiye Nezâreti 300

— Hâriciye Nezâreti 62, 227

— hudûdu 267, 303

— Hükûmeti 22, 27, 28, 32, 54, 229, 230, 231, 262, 263, 267, 269, 271, 282, 284, 302, 310, 319, 321, 329, 330

— jandarmaları 320, 323

— Konsoloshanesi 156, 174

— konsolosları 139

— Konsolotası 243

— Krallığı 17

— Meclisi 26

— memurları 229, 262, 267, 272, 283

— mezâlimi 283

— müfrezeleri 323

— ordusu 28, 32, 33, 35, 42, 44, 45, 47, 259
 — Paramentosu 47
 — silahlı kuvvetleri 33
 — zâbiti 79, 261, 278, 322
 —cılık 10
 —lıların Müslümanlara vukû bulan ta'addiyâtı 229
 Yunanistan 3, 5, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 55, 73, 78, 79, 131, 146, 208, 214, 242, 247, 250, 252, 253, 257, 259, 260, 263, 264, 266, 285, 290,
 — Devleti 15, 16, 17, 18, 50, 288
 — Hükûmeti 20, 257
 Yunda Karakolu, Yunanistan 243
 Yusuf Ağa, işkence neticesi vefat eden, Çorlu kz. 315
 Yusuf bin Zülfikar, Siroz kz. Cemaat-i İslâmiyye Reisi 281
 Yusuf, Hüseyin oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Kasablı m., Kırklar k., Drama sn. 274
 Yusuf Kemal, Paris'e gönderilen Türk diplomatı 48
 Yusuf, Mehmed oğlu, Yunanlılar tarafından darbolunan, Şebçe k., Drama sn. 272
 Yusuf Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilerek askerlerin ikamesine tahsis edilen cami, Hanya 297
 Yusuf Paşa Medresesi, Rumların işgalinde bulunan medrese, Vardar kapısı, Selanik 285, 294
 Yuvançe veled-i Yogo Nego, Yunan İhtilal Komitesi'nin Sandık Emni, Kilisora k., Görice kz. 161
 zâbitân 225, 250, 256, 261
 Zağoriç karyesi, Kesriye kz. 67
 Zaim, Mustafa oğlu, Yunanlılar tarafından

yakılarak işkence edilen, Karagöz k., Drama sn. 254
 Zaimis, Yunan Başbakanı 31
 Zançako karyesi, Nasliç kz. 72, 73, 74, 76
 Zançako Manastırı 76
 Zarova karyesi, Lankaza kz. 187
 zehâ'ir ve hayvanâtın yağmalanması 229
 Zehrâ Hanım, Mısırlı Yunan askerlerinin hakaretine maruz kalan, Drama sn. 268
 Zeki, Temel Efendi-zâde 315
 Zeleniç karyesi, Florine kz. 64, 82, 191
 Zeliniç müfrezesi, Florina 191
 Zeynel Efendi, başmuallim, Yunanlılar tarafından tevkif ve sürgün edilen, Vize kz. 320
 zeytûn mahsûlâtı 233
 Zigovişte karyesi, Nasliç 186
 Zihne karyesi, Florina kz. 292
 Zihne kazası 4, 154, 163, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 204, 252
 — Kaymakamlığı 153
 Zihni, Manastır vâli vekîli, defterdâr 109
 Zikovişte karyesi, Nasliç kz. 73, 74, 77
 Zilhova (Zihne), Siroz kz. 250, 303
 Zironova karyesi, Vodine kz. 291
 Ziso Dimo, şakî 66
 Ziya Bey, eşrâftan, Yunanlılar tarafından hapsedilenlerden, Çorlu 311
 Zopanişte karyesi, Görice kz. 175
 Zoya, Yunan eşkıyâsı tarafından yakılarak öldürülen, Dragoş k., Manastır 196
 Zühdü Efendi, Kavala 268
 Zülfikar Ali Paşa Camii, Rumlar tarafından tahrip edilen cami, Kandiye 297
 Zünnûn, Müslüman halktan, Rum komitelerinin saldırısına uğrayan, Dihova k., Manastır 215

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- BOURNE, Kenneth, "İngiltere ve Girit İsyanı, 1866-69", (Çev: Yuluğ Tekin Kurat), *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Enstitüsü Tarih Araştırmaları Dergisi*, I/1 (1964), s. 249-274.
- BOZKURT, Gülnihal, *Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasi Gelişmelerin Işığında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu (1839-1914)*, Ankara 1989.
- BÜYÜKTUĞRUL, Afif, "Osmanlı (Türk)-Yunan Deniz Silahlanma Yarışı", *Belleten*, XXXIX/156 (Ekim 1975), s. 725-774.
- DANIŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, C. IV*, İstanbul 1972.
- DAVİSON, Roderic H., "Küçük Kaynarca Antlaşması'nın Yeniden Tenkidi" (Tercüme: Erol Aköğretmen), *İ.Ü.E.F. Tarih Enstitüsü Dergisi*, Sayı, 10-11 (1979-1980), s. 343-368.
- EROĞLU, Hamza, *Türk İnkılap Tarihi*, Ankara 1990.
- ERYILMAZ, Bilal, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Teb'anın Yönetimi*, İstanbul 1990.
- GÜREL, Şükrü S., *Tarihsel Boyutları İçinde Türk-Yunan İlişkileri (1821-1993)*, Ankara 1993.
- HATİPOĞLU, M. Murat, *Yunanistan'daki Gelişmelerin Işığında Türk-Yunan İlişkilerinin 101 Yılı (1821-1922)*, Ankara 1988.
- _____, "Elefterios Venizelos'un 1910 Yılında İktidara Gelmesiyle Megali İdea'nın Kazandığı Yeni Karakter", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, *Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler*, Ankara 1986, s. 456-468.
- HONİGMANN, Ernst, *Bizans Devletinin Doğu Sınırı*, İstanbul 1970.

- IŞIK, Hüseyin, "Anadolu'da Yunan Mezâlimi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 377-406.
- İNALCIK, Halil, *Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, 2. Baskı, İstanbul 1992.
- İPLİKÇİOĞLU, Bülent, *Eskiçağ Tarihinin Anahatları I*, İstanbul 1990.
- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, C.V, VIII, Ankara 1983.
- KOCABAŞ, Süleyman, *Tarihte ve Günümüzde Türk-Yunan Meselesi*, İstanbul 1988.
- KURAT, Akdes Nimet, *Rusya Tarihi*, Ankara 1987.
- KURAT, Yuluğ Tekin, "Yunanistan'ın Küçük Asya Macerası", *Tarih Boyunca Türk Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 407-427.
- LASZLO, Rasonyi, *Tarihte Türklük*, Ankara 1988.
- ORHONLU, Cengiz, "Yunan İşgalinin Meydana Getirdiği Göç ve Yunanlıların Yaptıkları "Tehcir"in Sonuçları Hakkında Bazı Düşünceler", *Belleten*, XXXVII/148 (Ekim 1973), s. 485-495.
- POLAT, İlknur, "Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Rum Eğitim-Öğretim Kurumlarının Yeri ve Önemi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 440-455.
- SERTOĞLU, Midhat, "Osmanlı Devleti'nin Kazandığı Son Harp Türk-Yunan Savaşı 1897 (1313)-I", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı, 10 (15 Ekim 1987), s. 29-32.
- _____, "Osmanlı Devleti'nin Kazandığı Son Harp Türk-Yunan Savaşı 1897 (1313)-II", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı, 11 (15 Kasım 1987), s. 32-40.
- SEVİM, Ali, *Anadolunun Fethi Selçuklular Dönemi*, Ankara 1988.
- SONYEL, Salahi R., "Büyük Devletlerin Osmanlı İmparatorluğu'nu Parçalama Çabalarında Hristiyan Azınlıkların Rolü", *Belleten*, XLIX/195 (Aralık 1985), s. 647-656.

_____, *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika I.*, Ankara 1987.

ŞİMŞİR, Bilal, *Ege Sorunu-Belgeler*, C. 4, Ankara 1982.

TUKİN, Cemal, "Girit", *İslam Ansiklopedisi*, MEB, C. IV, (1945), s. 791-804.

TÜRKGELDİ, Ali Fuat, *Mesâil-i Mühimme-i Siyâsiyye* (Yayına Hazırlayan: Bekir Sıtkı Baykal), C. II, Ankara 1987.

UÇAROL, Rifat, *Siyasi Tarih*, İstanbul 1985.

_____, "1878 Berlin Antlaşması'na Göre Yunanistan Sınırının Düzenlenmesi Sorunu ve Yunanistan'a Toprak Verilmesi (1878-1881)", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 210-240.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. I, II, IV 1. Bölüm, Ankara 1982.

ÜÇÖK, Coşkun; "Osmanlı İmparatorluğu ve Rum Ortodoks Kilisesi", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 189-194.

YEĞEN, Erdoğan, "XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Girit Olayları ve Osmanlı-Yunan ve Büyük Devletlerin İlişkileri", *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*, Üçüncü Askeri Tarih Semineri-Bildiriler, Ankara 1986, s. 278-295.

III. BÖLÜM
BELGELERİN FOTOKOPİLERİ

[illegible]

درمانی ویزه

۱۰۰
 ۱۰۱

کتابخانه

三

مذہبی
ادب
وہابی

[illegible]

لا يملكه ولا يملكه

BULGARLARIN RUM KİLİSESİNE GİRMELERİ İÇİN RUM EŞKİYÂLARININ BİRİ
BULGAR PAPAZI OLMAK ÜZERE İKİ KİŞİYİ KATLEDİP BULGAR AHALİYE
BASKI YAPTIKLARI

فہم لہذا

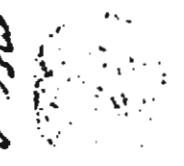
تذکرہ

۶۶۸

روم لہذا و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی

روم لہذا قدم حضور
صدیر ناصیہ کنیز میری میریت از زہ نہ جلیبہ ضایع فیہ اولامہ کلیہ ملک و دیو لہذا شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
الہا لیک آت غمازہ تمجید . تا طر ایتہ کھرنہ بخندہ جراتی بجایا شہا س عاتہ ہادی فیلورینہ قضا نہ تابع و سترامہ قریب شہا س وھنیت قضا بہرکی طرف نہ حضور عالی
اصفا نہ لہ نہ تقدیم یطوب حوالہ نوو بیع برہ بدو عرضحال کھرنہ کلیہ لک نیمہ شاد برہ وضعیغہ جاز و دیو لہذا شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
اولیغہ بیزار اولامہ اولامہ اولیغہ از زہ نہ تمجید ملک معلا جراتی قابل اولیغہ رضی رکازا برہ دیو یات شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
بولیغہ کک تشنات و حرکاتی رہ غیر جاز و داعی سولہ احوالہ اولیغہ بیاہ عاکسید بوھرتک تحقیقہ سولہ ضایع و فلیغہ حرکاتہ بولینہ ثابت اولامہ مقدمہ
معاملہ لہذا و تمجید ملک عرصہ و انہما دارہ برہی دیو یات شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
برترہ کھنہ خبر اترہ مقدمہ طرف ملکوتہ نہ سالیسہ اولامہ مذکور کلیہ در طویل بکونہ شاد و اھتلاف کھرنہ میدان و دیو لہذا شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
بصفا اجمدی و سترامہ ناصیہ میری طرفہ تکلیف ایلہ دیو یات شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
روم اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
تر و دیو یات شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
ایسہ میر سولہ لیک شہا س عاتہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی
تبعیہ ایلہ اولیغہ اولیغہ از زہ و دیو یات شہا س منہ عمر سیم جانی

مہر و لہذا

KESRIYE'DE RUM EŞKIYÂSININ BEŞ BULGARI ÖLDÜRDÜKLERİ

في 190
Lo 190

وصول نومروسي
N° d'arrivée
دقيقه ساعت
h. m. du

ارسالي
Réexpédié
à

مأمورك امضاسي
Signature de l'employé

مخابرات دولتي طرابلس

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie.

في 190
Lo 190

واستطاسيه
Transmis par
دقيقه ساعت
h. m. du

بدا مخبره
Commencé à
ختم مخبره

مأمورك اسمي
Fin à
Signature de l'employé

De Pour

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محل تاريخي	غروب	عدد كلمات	محل نومروسي
Indications non taxées	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Groupe	Nombre de mots	N° du dépôt
								١٥١٩

درينده مفتحه عجميه حضور سين
رومي بخينه گويي ز اغويي قريه ١ فرود چه نيقوله نام ايله فوطيه يي اولوب اغويي
بشم بويي استر بويي ه يازارنده ومقره قريه يکجه يايه کسيده عورت
وبويي قريه ايکي کيسه صوري وکجه قريه لرله عريمه ايد کسه مذکر بويي قريه
جايلرده تصويري مجبور ان کس اوکلر يي يقارو بالتقريب اغويي قريه نه فرا ايد
اولده مذکور مقده يايه نه ماعدلک قتل ايد لکي شدي اغويي قريه
المان تدار ايد کجه افاده مع احمد سلو مقوللر بلغا قراس اهلينه
اوليفه نظر قائلر وم تقيا س اوله جني محفوظ بولنديقه تحقيقات و تقيا س
کيسه وکجه عجميه عجميه س ايد شدي عريمه بولنديقي وکجه جوا
کيسه وکجه عجميه عجميه س ايد شدي عريمه بولنديقي وکجه جوا
کيسه وکجه عجميه عجميه س ايد شدي عريمه بولنديقي وکجه جوا

N° d'arrivée

دقیقه ساعت
h. m. du

Transmis par

دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی

Réexpédié

à

مأمورك امضای

Signature de l'employé

مخابره ایستگاه تلگراف و پست

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie.

Commencé à

ختم مخابره

Fin à

مأمورك امضای
Signature de l'employé

De Pour

عن کسر الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	علی تاریخ	غروب	عدد کلمات	علی نومروسی
Indications non taxées	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Groupe	Nombre de mots	N° du dépôt
							۲۰۰	۱۰۰۸۷

سیدیه مقصد غریب حضرت سیدیه
 ۱۸ - در این باره اطلاع داده شد که اولیای او در ...
 در وقت قتل و استلاف ایستگاه ...
 و استلاف ایستگاه ...
 کوی مقصد ...
 بوبته جابر لرزه ...
 با سیدیه ...
 کندولری در دست ...
 وقوع ...
 جامع ...
 بونیه کلید ...
 ای ...
 سقم ...
 سده ...
 یا طولون و بعضی ...

مدیر انشعاب
۱۶۱۶

۴۷۸۷
مذکور در

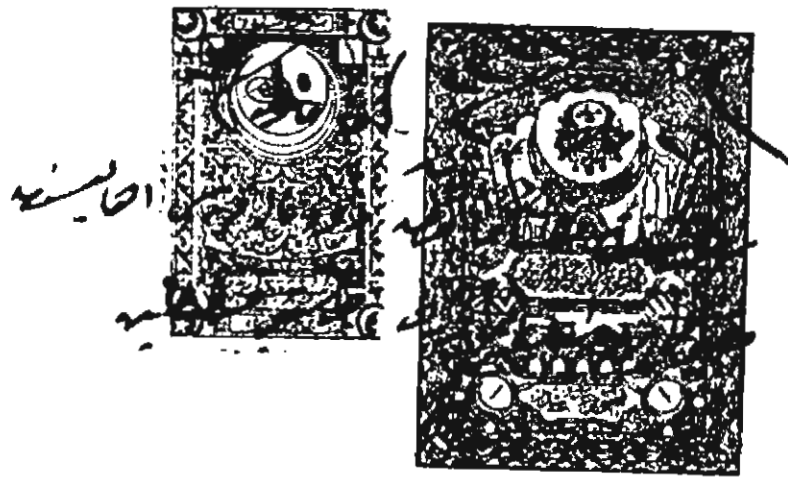
۱۸۶۴

در روز جمعه منسوب اولی قری اولی اسکندریه و تنقید نه کرک بردارید و کرک نه کرک
 طایفه را با هم شد جیقایید مفروضه عکس طریقه جوارش و بقوه قریه
 تحریات روز - اجرا ایستاد ایستاد بر سر رشته و اما در تصادف اولی یوب
 موعودیه تنقیبات و تحقیقات در طبع ایستاده بولندینی و مقتولان و قتل کوشیدند
 مقتله بولندینی رفتند ایستاد ایستاد و ایستاد و ایستاد و ایستاد و ایستاد
 قالی بربان جباران کرک رفتند ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد
 ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد
 یا ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد ایستاد
 عیون و قریه ایستاد

SELANİK'İN DAVUD-I BÂLÂ KÖYÜNÜ BASAN RUM ÇETESİNİN İKİ BULGARI
AĞIR ŞEKİLDE YARALADIKLARI

دولت اقم هفتدی

کجه سباط ماهنت اوینه کوف برار واقرباز داود باکی قریه برودنه قسطنطنیون قریه مذکوره به سربنده عودت ائمه
ایک روم تقیایه س طرفه قتل ایستدر ماه جاپانک اوینجه کوف اقامه قایمه ساعته اوینر ادریز
بکیم اوتوز کتیده مرکب بر روم تقیایه س قریه بزه باله خود بر قایج کویلو باغودوقیه صکره حاکم ملته لوله قلیش
سواله با شرنه ایلدیر. بقاء ملته کلین سولک جبارت ایزدی اوانه قتل ایسیورلدی. روم تقیایه س بر صوره
فرستوریلدی فرستورده و قایم ایلدی جرج ایندکوی کی فرستورکوی نهکی صورتی بریریه بزه قایم جرج ایلدیر. بنو قتل
قریه احایینه و روم جهاقده کورک فرستور غافل و استویا اطماسه مارقورده اشتان و تقیایه مساوتی بوشلردر. لطف
و کمال و صفا متاسیبه حفظ ایجاب قانونک اطاسید جهاق روم تقیایه دانی تقیایه و تقیایه معروضه کلین بزه
ایلدیر دفر و قوی مامور و قتل محقه ادریه وقوعان اوکی الحقه اییوه قریه بزه بر طرزه عکسین اقامه ایستدرده معاده
جهتیه صیدو عظیمیایه بیورخ و سزاور بیورین کور یا سکر دو کورن استرح و نیاز ایلدی جهاق و جهاق مروفه
جهتیه صیدو الا لورک

بروج فرستور کوریک اوغلی

سوطیه فرستور

Comuy xumemot

بروج فرستور نیقورین

براری ایلیا نیقور

نشیه کتیب

ایضاقت نیقیه ایچنه قوه لایه و تحقیقه لازمهت اطرسی قله ملویه لازمهت
سوه داخام اولقنه ۱۲۷۱ تا ۱۲۷۲ تکرار مندر حاکمه اطرسیه ایچنه
بنیه تحقیقه و تحقیقه هفت ملایه ویرلیک و صه استعاره صایقه ملایه
جهتیه ایچنه صقده دف تحقیقه اطرسیه لازمهت کوریک جهاق نیقیه بیلر
اداره ریفا و نلا و قاسملایه مرکز قایم
ایضاقت نیقیه
ایضاقت نیقیه
ایضاقت نیقیه

[illegible]

N° 1868/111

Le 17 Mars 1905.

۱۷۲ مارچ

سلاو نفاستہ تابع داور بالا فریبی اہالیانہ۔ صوبہ
فریبیون ایوانیقولو و فریبیونفونہ
یونانہ اشقیانہ و کب بیچہ نہ عادی سبائی اوجیم نہ میل
انریانہ یردلاہ فریبیونہ کبہ فیض ایمن
ماہ جاری درمیل اور بہت دمن بکری اونوز یونانہ اشقیانہ
و کب بیچہ فریبہ کورہ بہ کدک جملہ فیض ایمنہ و فریبیون
کدک کف و فریبیونفونہ نم کہ در فاصدہ و فریبیون
بوجہ و درک فوفوزی فریبہ کورہ اہالیانہ و فریبیون
جوری فریبیون بورفازیا رستوبیہ اہالیانہ ما یونانہ کدک
مفتد کدبہ و کدک ہانہ دہ دمن برفو فوفو بورلی
اشقیانہ

سویں کز قفقوز کلا و درنا جوان ایم برکری
جوان باجمہ اورہ اسعد اقیم (۱۱/۱۲/۱۳)

Sotir Christov, Iliu
Nicolov et Christo Con-
stantinov du village
Daoute-Bala
(Kara de Salonique)

Une bande de brigands
grecs avait assassiné,
le 3 Février 1905, le nommé
Prodan Constantinov, frère
et parent des requérants.

En outre, le 11 du mois
courant, une bande grecque,
forte de 20-30 brigands,
ayant envahi le susdit village,
avait blessé mortellement les
nommés Christo Gheorghiev
et Christo Nicolov pour
avoir été des bulgares.

Les guides des brigands
étaient les nommés Gheorghie
Christo Bourgarlia et
Stoian Athanase Marco,
patriarchistes du même village.

Les requérants sollicitent
l'installation dans leur
village d'un poste fixe
de soldats.

RUM EŞKIYÂ ÇETELERİNİN YUNAN HÜKÜMETİ'NCE SİLAHLANDIRILIP
KORUNDUĞU VE RUM KÖYLÜLERİN ÇETELERE YARDIM ETTİKLERİ

۵

برخی صحیفه
برخی کندی از دین ناسیح فغان و بر دستانه فریب نه عینت والنجی ایدیه یونانیان نقیبه نموده اند به بقوله دینیزین برده یز فط اولسانه افاده
از دین سید ایدیه سید
بومرغش

ز دین نه بری یونانسانده حدود خاقانی قیاد در بود ارده کت
رکزار ایدیه سید

کجه اوجیوز بلدی سنی سهر نریه اولسا اونیورخی کوفی اونیور سکر نقر اولسا
در مس قیوی خاچه نه لیه همدی دوی قیاد ایدیه کره نه فغانسان قیوی فریبی
بایکسی بودی فایم کصا بزی قالا بافرده آتوب مذکور قیوی فریب نه قدر
کیزی و قیوی فریبی جوانده برادر مانده برکی اخفا ایدیل انور دخی فریب
مذکور ده نه نایل ایدیه اوراده فاقوب داره نقیر اولور محله دغوسوم
دقور یوز فریبی آره نه نه مردل دخی طرفی نقیب ایدیل طوغری یانول
نرو فریبی جوانده کلدل داراده ابلی کجه قاده نه کتله انکله فریب
مذکور ده نه نایل ایدیل اوراده سکت باغده کلدل بر ابلی ساعت
ایم ایدیه یجید واسطه ایدیل نایل ایدیه اوراده دخی فاقوب
سجی دوز سکت فریبی آره نه نه مردل ایدیل طوغری شانه سکر کجه
صاح اولدی ایدیه کورلا ایدیه بونه کوره اوراده قاده اخام ایدیه
اخر اوز ایدیه در دین ایدیه قیودله فریب اولور ایدیه نقیر کره لوبی
فریب سکت دغف دیکورده قیودله بودی هیوندس دارا ایدیه برده
بیلاج سکر سکت ایدیه برکوه حکره جمدوز لوبی ده برده اوراده
فوسراج فریب سکت ایدیه اوراده عوده مولا سده سکی کجه ججه فریب
کلدل اوراده لیه سکت ایدیه نخچه اولان بلغار سکی سکی فط دخی قیل
دانول دغای ایدیه ایدیه سکت ایدیه حکره اوراده جمدوز فاقوب داره سکرده
ایستول سکت ایدیه بری ایدیه جمدوز ایدیه حکره کره نه یلسو دقور فریب
کجه مذکور کویده در ده کوه در ده کجه قاده داراده ناسیح
فغانسان سکت ایدیه دخی فریب سکت ایدیه اوراده ایدیه فریب سکت ایدیه
ایدیه حکره سکت فریب سکت ایدیه دغای ایدیه ایدیه سکت ایدیه
قوراز طرفنه مذکور فریب ایدیه خطا با قیل اولدی عینه سکت
باز قاده ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه
نقیرده حکره سکت ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه
کجه اوراده اخفا ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه ایدیه
اوقای کجه ناسیح فغان کویوز کیرد

بناهی مجید

سه درازن برسانه از اندک اید قیود انگاره بر

به یونانستانه لایق فضا با نور را خا خربسته نم از اندک بر فنی
کرید و رنجبه از نا دور خربانندی ایدی

سه از اندک زه ده برنگ

آنزاده تنگی اید نه عا کرد با قوبه ریشی طرفه او برنگ از اندک
طوغی قالا با قوبه سونه از ده بدیه معرفت قلیج از ده و جزیج
از ده فکده عددی بخا و زده محاکم متا بیه کجور اید

سهر بکره معاندی فاجر غروره ایدی

هر که خفنه کوره ایکسرا هر فایو بر نه معاسه اید و نه

الفه او دینک معاندی نه واسطه اید اید و یک

فونوسه داسطه دسوطه دارانده قریب یا یا سکره و یا یا سکره
طرفه قیود از ده دریا بیه زده توزیع اید و نه

کت دکن از اینه او دینک کوبد قلی کوبد

سکته فاجیه بنانه ستری لویجیه نوسه از ده مولا و جسته
بسته کشته زانقو ویر و نه فونوسه قلیج و نه زینو و نه
بوجه سلفو قلیج کوبد از ده فاج ده فکده کوبد و ده کوبد
کای از اینه بدو فونو افات و نه اید و نه

بکره او دینک کوبد از ده کلاسه و کلاسه کوبد و نه

برسوز ایدی

هر کوبه فونوسه از ده کلاسه معاندی و نه فونوسه از ده کلاسه
خبر و نه از ده کوبه و فونوسه از ده

سه بونوسه و فونوسه و نه فونوسه و نه فونوسه

هر بونی اسم و نه فونوسه و نه فونوسه و نه فونوسه

کوبد کینه بیه و نه فونوسه و نه فونوسه و نه فونوسه

خبر و نه از ده کوبد و نه فونوسه و نه فونوسه

کوبد کینه بیه و نه فونوسه و نه فونوسه و نه فونوسه
و نه فونوسه و نه فونوسه

او نه دسوطه داسطه هر قریب یا یا سکره و نه فونوسه و نه فونوسه

فونوسه و نه فونوسه

بوسه زبانه در لبها کویده زده معادلت و قولا غور زده اید زده
اشتی صحت امداد زده

ادب زده ده ایند یکم کی بخت زده امداد زده یکید زده امداد کی امداد
بخت امداد وقت برار زده امداد بید زده امداد بر طاقم زده باطل زده
معدود امداد زده برار زده امداد باطل یکید بید زده امداد
زده باطل زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
اظهار زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
خونس طهر و دلو بنگای و قوس زده امداد زده امداد زده امداد
عنی زده کور زده یکید مسه زده امداد زده امداد زده امداد
ادکویه متوسلی کم امداد زده امداد زده امداد زده امداد
کبد زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
یا باطن سا به بقای امداد زده امداد زده امداد زده امداد
ادب زده امداد کی با باطن و بقای امداد زده امداد زده امداد
ایده زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
مدینه زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
بر حوضه امداد زده امداد زده امداد زده امداد
بود کور زده امداد کی بر طرفه امداد زده امداد زده امداد
وید امداد زده امداد زده امداد زده امداد
عنی با باطن زده امداد زده امداد زده امداد
همین زده امداد زده امداد زده امداد
رفود زده امداد زده امداد زده امداد
با باطن امداد زده امداد زده امداد زده امداد
زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
سبب زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
حوضه زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
بقای زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
همین زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد
اتحاد زده امداد زده امداد زده امداد زده امداد

در دهمی کتب

فان مقام بکلی باشد بلکه بوجاهت خود بر طایف مجریه نژادی اولی
و در دقت نژادی این یکی بر کتب اولی بوجاهت اولی و در دقت
و نژادی این در دقت کتب و کتب و نژاد باشد در

اولی حقیقت بوجاهت خود اولی از نژاد نژاد و نژاد نژاد
و در اولی و در نژاد نژاد اولی و در نژاد نژاد
و نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژادی و نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد
نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد نژاد

ملازم دار دابور کی در دار دابور کیف معاذیہ کریمہ ایسی در
 دابور کیف معاذیہ کریمہ ایسی در دار دابور کیف معاذیہ کریمہ ایسی در
 در دار دابور کیف معاذیہ کریمہ ایسی در

سه از سده نه بار برفت و در دستاره فرزند سده و نیم از بخت

اس فی زرہ طوع و تسبیح

به زانچه خفته در روی تیرای اولفقه با هم نموده باشند این نعم
ساخته اند و به زانچه که یکبارگی با زانچه خفته اند یکبارگی نموده اند
چنانچه برابر زانچه خفته باشند آنرا اولفقه نموده اند و در اولفقه خفته
باید و حیوان خفته و بوشانه بفشارد که خفته اند و در اولفقه خفته
نصفه می آید و اینرا اولفقه دانند و زانچه را اولفقه دانند و در اولفقه خفته
از درج خفته و بوشانه درجه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد
طوری که از درجه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد
درای محافظه کوبان طوفان بر فاجعه خفته و درجه می کشد
دری محافظه باشد بوشانه محرم کوبان محافظ اولفقه حاکم و خفته اند
خفته و کوبان خطا با زانچه درم آنکه بفشارد اولفقه بکشد و درجه می کشد
باید و در اولفقه خفته و در اولفقه خفته و در اولفقه خفته
ایکبارگی با زانچه خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
بوشانه که معادل از این خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
جاریه اند و بوشانه طوفان بوشانه و بوشانه با هم کوبان بوشانه
ایکبارگی با زانچه خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
خفته و بوشانه طوفان بوشانه و درجه می کشد و درجه می کشد
فنا و در خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
بوشانه خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
در درجه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد
نصفه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد
خفته و بوشانه طوفان بوشانه و درجه می کشد و درجه می کشد
در درجه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد
بوشانه و بوشانه طوفان بوشانه و درجه می کشد و درجه می کشد
بوشانه خفته و درجه می کشد و درجه می کشد
در درجه می کشد و درجه می کشد و درجه می کشد

انتحی صیغه

در همه اولیای افاده در طوری اولیای افاده صیغه اولیای
افایه بسا

اوه طوغریه افایه دم
شامه دوم فومیه منصوب
یونامک
نقوله دیری افایه

بهرای قدر خط اولیای افایه در فوم نقظه اولیای نقظه و شهابی در

یوبس	یوبس فیبری	زانده در یوبس
معه صادره	الههم عده روی	سلمانه سره

نور بهر زدم اوزر به نقظه نکر خط اولیای افایه در

بغیر کوبدین و فومیز ریز کینه بکذا و فزده آبلو فایه بکذا بغیر
قربانی جزیه عدم کفایت نه دوم کوبدینه جزیره الحاقه انتم
اوزده صیغه صیغه بار بکذا الههم صیغه صیغه وایه ای و بوبه
رحای دفعه لایه!

اوه صیغه حاجه کرد بغیر فومیز ریزه نقظه و کره بغیر
قربانی آبلو فایه ایجاب این که جزیه موجودی کفایت نمیکند
نقیده بود دوم کوبدینه کی بنافه و فولاغوز ریز اولیای
و اسمی بنایه این یکم انحصار نیلجی ای در برابر روزه الههم صیغه
دارد و صیغه بکذا مانع از فومیز کینه بکذا و وده بسوه
وز بقوبت فومیز ریزه اوه قدر کسانه بر بکذا ای و فوم
بر لایه صادر رده بسوه فومیز نه صیغه بکذا بغیر
قربانی طرفه فزده انوز ای بیلایه طاس نه کور صادره
قاصی طرفه نه فومیز نه بود و صیغه صیغه
نه ای اولیای روی

برنده زه در ده ساله نازک ابر بلور

فوق راز و اسرار نازک او در ده ساله نازکی حاکم و طوفانم
بر طاقم قابول و حاکم نازک نازک ابر بلور

بر پایه کی افاده نازک طوفان نازک

اود طوفان ابر ابر
ناله دوم فوینده
بوناکی
ناله ریزی ابر

رفور استواری افاده کی رخی نازک نازک نازک

ناله ریزی ابر

بر پایه فوینده
ابر ابر

بر پایه
ناله ریزی

استواری افاده نازک نازک نازک
ناله ریزی ابر
ناله ریزی ابر

[illegible]

صو ر سلی جی ا ب ی ق س ه ق م ی

ف ن ی ن ی ل ا ت ر و ل ا ی ت ی

م ل ن و ی ن ا م ی

م س ر

BOA. TFR. 1 MN. 61/6070

دوللو 'قدم حضرتی
۹۹ ما یجی شرفا و عا جریه لا مقدر . بوجه نماز ایدنه 'قیامک یونان ی کیدر طرفه ز صورت سلیم و معاندی توزیع' یلده 'ولیدنه'
و بو طرفه فری نیمدیر 'ها لیه نیمدیر' سارت و معاونا یلده و زده ده سحر و حجاب بولیدنه و ساره در نا سلیم حکومت و خالت ایدنه لا مایا قضا
تقی یخور طرفه در یدنه معلومانی حاوی 'اولوب سحر مقدر فقهه کونه یدنه' نا سلیم قانقما مفضل تفر فارسیه تجویب و روشک صورتی شلوسا
روز ایزدی سیرلی و زده لغا تقدیم قندی . بدزم کله شخاص حقده ققیقات و مقفی کله ده خریات خری حقده مذکور شرف فقهه کیریه
یونانیه کوری مقدر 'ایغای و صایا' و کسه و رقوم یخور نک 'فا ذی نظر' قیامک زریات و زیاتن ملورین یونانیک معلومانی قسده 'جر'
تلفقه 'ایدو' ککلفه بوننه ، و لغد 'ولیا به' و ر و فرما ه مضره و لا در لری ۹۹ صلیح ۱۴ ساریح ۹۹
سروالی

YUNAN ZABİTİ DİMİTRİ VASENDİ'NİN ETRAFINA TOPLADIĞI EŞKIYÂ İLE
RUMELİ VİLÂYETLERİNDE KARIŞIKLIK ÇIKARTMAK İÇİN
HAZIRLIKLAR YAPTIĞI

موت

سید بنک و زر و ام بی و بوز شانه نه مار و م نیم شانه نه فقه بشاری و ادیس و فو لاس و لاف
مذکور و دقتیه مفایم و مقصد متقا نه سیم بونا نه فایده نه و تری و سیدی لوم و تری استغیا
فداف و دهارینه و کاتر خانی و کلویم و میانه و سار اضرای و لطف و توره نه نیک یا صبا
جسته و مد و بخا و زای و می که و نه حاله نه لاله بکتور و سیم بوی ای بک و طریقی و دونه

بایه و دونه ۱۱ سانه

بک و توفیق نه لاله خف و قام و تری معلومه و جهل و زر و بایه و عده بک و رف

میدر و دونه نه لاله ۱۱ سانه

برای این که

[illegible]

BOA. TFR. 1 SL. 72/7173

فَاتِيحُ الْحَضْرَةِ
الْحَضْرَةِ

وَلَا تَنْتَهِزُ شَأْنًا وَلَا تَقْلَبُ

— ٥٠ —

عَلَاة

و. ف. هوربدر

سَهْ حَالِ حَالِ اِصْحَى نُوْزِ اَوْصَدُوْهْ صَدُوْهْ سَلَهْ ۛ ۛ فَرَاوَرُفْ خَلُوْزْ قَضَا سَدَهْ سَرُوْرَهْ نُوْشِجْ لَعَا فَرُوْرِيْ ذُوْرُوْهْ
اَوْرِيْ مَدَهْ اَصْدُوْشِيْغْ نُوْهْ اَصْقَا بِيْهْ بُوْشَاهْ رُوْجْ حِيْصِيْ فَرُوْرِيْ مَدُوْرَهْ خَدُوْشْ نَصْدِيْ اِيْدَهْ رُوْرَهْ نُوْشِيْ اِيْشِيْ نَقِيْشِيْ
وَهَا حَايِيْشِيْ اَوْرُوْشِيْغْ فَرَاوَرُفْ لِيْشِيْ اِيْدَهْ لِيْشِيْ سَدُوْشِيْغْ مَدُوْشِيْغْ قَضَا سَدَهْ قَارِيْ وُجُوْشُوْهْ حُوْشُوْشِيْ عِيْاَنَهْ
دِيْشِيْ اَهَا حُوْشُوْرَهْ نُوْهْ رُوْرَهْ سِيْغِيْغْ فَرُوْرِيْ طُوْشُوْشِيْغْ فَرُوْرِيْ شَنَابْ اِيْشُوْشِيْ صِرُوْهْ رُوْشُوْشِيْغْ نَقِيْشِيْ بَا شُوْشِيْغْ رُوْرَهْ ۛ ۛ
مَانَدُوْشِيْ نُوْزِيْ رُوْجُوْشِيْ ۛ ۛ يَكُوْشِيْغْ حُوْشُوْشُوْشِيْغْ مَانُوْشِيْغْ خُوْشُوْشِيْغْ وَدُوْشِيْغْ يَكُوْشِيْغْ لُوْزْ وُطُوْشِيْغْ اِيْدَهْ ۛ ۛ سَدُوْشِيْغْ طَا
مَدُوْشِيْغْ نَقِيْشِيْغْ حِيْصِيْ جِيْغُوْشِيْغْ اِيْدَهْ ۛ ۛ اِيْدَهْ نُوْشُوْشِيْغْ اَسَدَهْ وُجُوْشُوْشِيْغْ رِصَارَهْ نَقِيْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ سَدَهْ قَدَهْ رُوْشُوْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ
هَلِيْشِيْغْ رُوْشُوْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ حَايِيْشِيْغْ سَدَهْ مَدُوْرَهْ وَفُوْشِيْغْ رُوْهْ خَانَاهْ سَدَهْ بُوْشُوْشِيْغْ وُجُوْشُوْشِيْغْ حِرُوْشِيْغْ لُوْزْ عَدُوْشِيْغْ وَخُوْشُوْشِيْغْ
سَدَهْ حِرُوْشِيْغْ بُوْشُوْشِيْغْ اِيْشِيْغْ حِيْصِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ حَايِيْشِيْغْ خُوْشُوْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ وَخُوْشُوْشِيْغْ نُوْزِ حِيْصِيْغْ عَدُوْشُوْشِيْغْ
اَوْرُوْشِيْغْ طُوْشُوْشِيْغْ رُوْشُوْشِيْغْ رُوْشُوْشِيْغْ نَقِيْشِيْغْ حُوْشُوْشِيْغْ رُوْجْ حِيْصِيْغْ بَا لَعَا سَدَهْ بُوْشُوْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ نَقِيْشِيْغْ اَوْرُوْشِيْغْ وَفُوْشُوْشِيْغْ
اَهْمِيْشِيْغْ رُوْرَهْ مَدُوْشِيْغْ

س. م. هوربدر

ح. م. هوربدر

De _____ pour _____

[illegible]

عربی و فارسی

—

[illegible]

صوفیہ بارہ دعوے ماننے والے تھے اور ان کے عقائد و اصول
 فقیر صاحب نے قاضی کو جمع کر کے بیان کیے تھے کہ
 ان کے عقائد و اصول یہ ہیں کہ
 ۱۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۲۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۳۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۴۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۵۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۶۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۷۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۸۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۹۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو
 ۱۰۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کو

وہابی ورنہ علیؑ کے لئے جو کچھ ہے

5429

7.

3.

424

في سنة 190

وصول نومروسي

N° d'arrivée

دقيقه ساعت

h. m. du

ارسالي

Réexpédié

à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

نومره ١

مخابرات افغانستان

L'état n'accepte aucune responsabilité

à raison du service de la télégraphie

في سنة 190

واسطه سيله

Transmis par

دقيقه ساعت

h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

De pour

عمره سالي

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محل تاريخي	غروب	عدد كلمات	محل نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
4	4	4	4	4	4	4	4	4

مقتدره مستند الفتح

دکتر حضرت مصلحه انصاف رضا نه شوق اوله
که دو لبه به قریه کی اهالیس دل به پایلا سرده سکه
اوله اهالی نامه مراجعت ایدر توتانه انصاف کی
رضاضات مع محافظه کی حمیه قوم عسکریه بولندیش
صوبه ده استدر علم اعمال اوله قدره بر آید
انصاف کی کما صواب الاده محاسبه رسید صلاه

عمره سالي

عمره سالي

h. m. du

Signature de l'Employé

h. m. du

Commencé à _____

Fin a _____

Signature de l'Employé

محاضر اعلیٰ مدرسہ اسلامیہ لاہور

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

عن و رسا الى

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخ	غروب	عدد کلمات	محلی نوم و روسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
—		—		۹			۲ -	۱۱۴۵

موسم الحبوب

دستگیر توفیقاً مہری الہ انحصار حیرتہ طرندارہ قلبیہ نری
 عہد ابدیہ - نہ الہ اوعلیٰ نہ خورانیہ طرندارہ
 مقتول بوفندیہ اخصا - ایسہ محل وقوع بہارہ
 لایم لوند - ایسہ اولدیغی مہر صند - ضاہ
 وزینہ فتحتم کمالی
 مولانا

مجلسه

سنة في ١٩٠
Le 190

وصول نومروسي
N° d'arrivée

دقيقة ساعة
h. m. du

ارسالي
Réexpédié

à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

نمونه ١

مخابرات افغانستان

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

سنة في ١٩٠
Le 190

واسطه سيله
Transmis par

دقيقة ساعة
h. m. du

بدا مخبره

Commencé à

ختم مخبره سلم

Fin à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

De pour

عن قمره فريم الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز ويا شب	دقيقه	ساعت	محلي تاريخي	غروب	عدد كلمات	محلي نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		روز		٢			٧٢	٩١٦

روم ايله شاعنه س نقشه عسكرك حايه سينه

اوله اقام قمره فريم قضا نه جوار قيارك ندم ايتك كليه ري جهنده قمره سبه كيشك برجه
روم ايتقان ظهور ايدرك او جهنده بولنايه اولدو ملنده بحال ياي نام شهنجره
ابله فكتور كليه ر اهالينده غدا ايتك باياند اوغل ياكه به بر لرنيه الر رجه قمره طاسه
جهنده صاوند قادي شدي و رنيه قمره قاضي و كالتنه النانه ملند فنامره به بلير ملكر
او ريه جوارتي حيله كهانه تدابير تقصير ايدار اولم اغتوس حديرتم اشعار و
مواجب ريه مكنه ايدار قاضيه اولم لطفه قضايه
قمره فريم قضايه
س
سلايه به ريه به
١٥١
٢٥١

۱. اولیای روح استقامت یافته و فن آید به بنا بر
 در راه اولیای پدیدار شد در تحقیق این راه مسلمان
 اولیای روح بودید ضایع گریه قضا را از خود واقع
 قلب روح و بنا بر این ^{بنا} سرشته خود را در جوت و در راه
 قضای این است که در سینه ای که مکرر است
 و قوه کافیه اولیای روح استقامت یافته و در راه اولیای
 و روح نماند که جسم با فایده و قوه بودید به علم مدینه
 تحقیق و تنقید اینها در راه بودید و در راه علمیه
 ساد و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته و در راه
 قضا و تنقید یافته و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 اعتدال اولیای روح و ساد و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 تنقید و تنقید یافته و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 بودند ساد و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 بنا بر این قوه ^{بنا} ساد و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته

ضایع تنقید یافته و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته
 و در راه پدیدار شد از این استقامت یافته

کسر فاعله
ایستاد

شهر حالک او به یغی بازار کوفی ساعت او به بر راده لرزه انمسه نمسه موجودی بر روم انتفا حسی
او نیمه فریه کیرن برینک بغار یایه یایا یورکی یایا یوب یایه رفوم قل واثق ایچ هکدی
صایبه طرزه فریه طوعی وارنیه به انتفا طرفه نه امرفی تعقیب لرزه اراف ایچ
سودره صفاء قورسونه رانه صول قوله اصانه هفتی ایچ یایه وانتفا یایه تعقیب طرزه فریه
کیرن خواجه جانمدر بر لرزری راهله بر هووخی هغه آشوبه ارنه کونه کرا حایور دکلی
وانتفاک دروه فریه برله صوره کلبای آهیروب دروتنه بولنه صفاء حکت وادرا
ساره ایچ ایلرکلی فریه نکله کجی بویه قطعه بر روزو کرا شوایه قوله نک افاده زیه عطا قوندوت
برکنده دارداده خیرانه اکلکه دقوندوت فریه انجا ایچ رفوم یایه فریه نکله هفت
عمری حاصه طرفه زادی ایچ ایچ بوزج دهاناره مدواته باقوه اوزره بوزایقفا وانتفا
رفوم نک تعقیب ویکه اسانک شکمال هوا با قوندوت مدیرکنه یازینگی بوزاده دقوندوت
مقدار موزره لر صفایه صورتیه نایر تعقیبه نایر ایچله برله موزدنه

عصر افیه

اشارات مخصوصه	طريق	روز ويا شب	دقيقه	ساعت	محلى تاريخى	غروب	عدد كلمات	محلى نومروسى
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	Nº du dépôt
		ic		1			1	١٦٨٥

[illegible]

في سنة 190

وصول نومروسي
M d'arrivée
دقيقه ساعت
h. m. du

ارسالي
Réexpédié

مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

De pour

مخابرات الامارات

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

في سنة 190

Transmis par
دقيقه ساعت
h. m. du

Commencé à
Fin à

مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

عن رقم الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	مخلى تاريخي	غروب	عدد كلمات	مخلى نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
								١٧٠٢

حضور من فضله المحسن
رقم اتقيا من طرفه قابل لدفري روي توافقه مبرره ياخته بطريقه
مستوب بقاء جماعه علس ولد ربحقوا اليه اوعلى اكرت بكون ياخته
منسوب بقاء جماعه علس ابي مقلد بلاندي خبر و بطوله
يا م ساعه خا جده بر بادى ترلاسي ابي مقلد بلاندي خبر و بطوله
بر طرفه مأمورك كنه و بر طرفه مأمورك اتقيا حق تسيه تحقيقات
حق ان شاء الله يكون قولنا الى كونه طيبه و نتيه كنهه مقلد بلاندي خبر و بطوله
وتمار له قتل و اتدف اي طيبه اولد قاري احمد شاعره اطفله بربك اتقيا
رقوم حق تحقيقات و تقييات نتيه سند آبروم عله اولد قاري مبرره

عمر قيه ١١

في سنة 190

وصول نومروسي
N° d'arrivée
دقيقه ساعت
h. m. du

ارسالي
Réexpédié

مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

ل'État n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

في سنة 190

Transmis par
دقيقه ساعت
h. m. du

Commencé à

Fin à
مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

De pour

عن قسم قديم الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	محل تاريخي	غروب	عدد كلمات	محل نومروسي
Indications non	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
١٧٠٢		سنة	٩				٥٨	

مقتضى عمليه جايه
كيميكي تفرقا له كبرانه له ده حصه اولي اشرافه بايحه خفيلكم علكي
وحدود ديه به قتل ابيه استيانه روم استيانه اورب اورده و ديه به
و حصه خفيلكم كيدرل مذكه خفيلكم حلقه و يمانه جيا حلقه بر قاج كشي
قرب و بر قاج راس قور حدي اقد ربه ها و شرفدي تحقيقات اخيره ده اخلاص
كفيت و روم خفيلكم كدره يانله اولي مودر قيمان
عشقم
سنة

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محلې تاريخې	غروب	عدد كلمات	محلې نوم و روسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	À du dépôt
				۱۰			---	۷۹۹۱

۴۔ ایہ روایات سنا کر حضرت عیسیٰ علیہ السلام

[illegible]

۱۰۰

✓✓✓

21

[illegible]

۵

«مؤید» تاریخ مصر تا امروزی

ساعت روز

مع «مؤید» علیه مریدان شریع جمع و موقوفی صف و طرز مشهور و بزرگ انبای تبلیغات و کسب - آراء مدی قلم به هلا کرک
حالات سائر و مظهر - اینم اعتبارات که ملک و سائط حاضر و بطور - اینم دفع و سلبه - اینم اول و هر کتاب به نام ویرانی

تغییر و تبدل (۲)

و بدین مظهر

GEVGİLİ'YE BAĞLI MOİN KÖYÜNDEN DÖRT BULGARIN RUM EŞKİYÂSI
TARAFINDAN KESİLEREK KATLEDİLDİĞİ

À d'arrivée,

دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی

Réexpédié

à

Signature de l'Employé

De pour

Transmis par

دقیقه ساعت
h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

Signature de l'Employé

رسیده عن کوسیه الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		شب		۸			۱۰۰	۷۷۰

عبدالرحمن

مؤید قریب اهل السند و بنا ملتزم استو ایله دهها او ۲ رفیق اورده
سود او ده علی السور غردت باقانه کمره ایله اوریه ایله جبهه اخضر
سود او ده باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده
محوه طرفه باغیله کنی بالطریق ایتد ایطسه و قاتلرت قریه مذکورده

RUM İKEN BULGARLIĞI SEÇEN BİR KİŞİNİN RUM EŞKİYÂLARINCA
ÖLDÜRÜLÜP BİR KİŞİNİN DE YARALANDIĞI

Le 190

وصول نومروسی
N° d'arrivéeدقیقه ساعت
h. m. duارسالی
Réexpédié

à

مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé

De pour

Le 190

واستطاعه
Transmis parدقیقه ساعت
h. m. duبدا مخبره
Commencé àختم مخبره
Fin àمأمورك امضاسی
Signature de l'Employé

عن کریه الی

محل نومروسی	عدد کلمات	غروب	محل تاریخی	ساعت	دقیقه	روز و شب	طریق	اشارات خصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Group	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications non taxes
۲۷۰۷	۶۰			۷		س		

حضرت مفسر المحترم!

ماہ حالک اور سکرانی کیجے کو کہیں سوہ قریہ کیجے وینا۔

جماعتہ استویقو ساقوا ابہ اوغلی مبطوبواریالی شوالہ قوتہ سندہ

روم جتہ طرندہ خانہ لری قیوس اوکندہ درت اولہ زہ جاومہ درہ

نام محمد ایصال اولہ استویقو ساقوا قتل و مبطوبہ ہرج اولہ یغی و شقی شہر کر

خانہ صغری سدر آتقلری و صقولک روم الیہ تبدل مذہب الہ ہنا۔

ماہ وینا امانہ خدمتہ اندیکہ طودہ قتل ایلدیکہ و اشقیاء مفرندہ

رہبند وینا امانہ خدمتہ روم تقبیرہ صا رتہ خلتی عرصہ اولہ زہ

نوکم کرلی

کے

PATRİKHANENİN EMRİYLE GÖRİCE RUM METROPOLİDİNİN NÜFUS
SAYIMINDA ULAH VE ARNAVUDLARIN RUM OLARAK YAZILMAMALARI
HALİNDE AFARÖZ EDİLECEKLERİNİ BELİRTTİĞİ

ماسر و لوسنه م نكولاسه

كوبه مرمه بولمك كوف ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه
ماسر و لوسنه م نكولاسه مرمه بولمك كوف مرمه بولمك ماسر و لوسنه م نكولاسه

○

روسلو
افس
طهري

RUM EŞKIYÂ ÇETESİNİN ARMANCIKA'DA BULGAR KİLİSESİNE SALDIRARAK
KİTAP VE EVRAKI YAKTIKLARI

فی ۱۹۰۰
سنه ۱۹۰۰

وصول نومروسی

Nº d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

à

مأمورك امضاسی

Signature de l'Employé

نمونه ۱

فی ۱۹۰۰
سنه ۱۹۰۰

واسطه سیله

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدا مخاره

Commencé à

بدا مخاره

Fin à

مأمورك امضاسی

Signature de l'Employé

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

De pour

عن مناسر الى

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Groupe	Nombre de mots	Nº du dépôt
		سب		۵			۵۰	۱۰۰۵۶

مهمتر است وقت نفسد افخمی

دوره کی فیلد ریه به ارمنیه فیلد ریه کله الی کلبه بر حینه روم انقیاس طرفه
بلغار کلبه شده که کپ و ادله سائره اهرافه اولدین کی بلغار یا یا کی خرسه
دله رتعا ایکه بلغار لک صغه قالدیلدین اضا - اولس اولدین انقیاسه صارعیت
ایلدیک فیلد ریه قانقنلغه یلدیرلکسه و منطقه قورانا لعلیه کسره قانقنلغه ده اهرافه یلنات
ناتسه اولدین هر طرفه مناسر ۱۰۵۱۵۱۵۱۵

سکروالین
هانم

عمر قی ۱۰۵

بسمه کتبه صدراعظمه

ایضا

قبولیه قصه تالی ای دوری قریبه دوه نیم روح اسفند
کبدن سز خانه ایم بردکای اهرامه ایتد که صد
قریب ~~کبدن~~ اهل قریبه بر بنای ~~جلیط~~
برابر لیه الماره فرار ایتد کدر و اسفند طرفه نک تعقیبه
در دست کیم موافق متدده ده مدنه لرسوه هلاله
قصه مذکور قاتلند اسفند بنام موفده لرس

ایضا

N^o d'arrivée _____
دقیقه ساعت
h. m. du

Transmis par _____
دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی
Réexpédié _____
à _____

مخابرات دولتی طهران

Commencé à _____

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

Fin à _____

مأمورک امضایی
Signature de l'Employé

مأمورک امضایی
Signature de l'Employé

De _____ pour

مسئد عن ییلوینہ الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محل تاریخ	غروب	عدد کلمات	محل نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N ^o du dépôt

ایندو قرین مع انصیا سحره اقدار الیسی دور تظنم جوده
شهرت بیانی به باب خانه ابد برکانه اولوب بومیانده اشیا
دو هاتل اویه اوج شیم بول جودت مخزنه اولیسی و دیگر اوج
خانه الیه در الیه بیکر قولی بالوب اطفا ایستادن اولیسی
دیکه انور سروریه در الیه بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
لوله میره بیکر دینه مج ی در الیه بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
مراقبت کنده قرین شیم بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
لیف نوی قرین شیم بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
استدلال و فقه شیم بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
ایندو قرین شیم بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب
مقره برقیقه الیه در الیه بیکر بایا ایستادن قرینی و احباب

روم الی ویدیات اے ہر سی غصہ کی جانب والد

کتاب
تاریخ
مکتبہ
دعوت

روایتی
افسوس
مفتی

[illegible]

نہایت یہ بھی طے ہوتا ہے کہ

تأیید
از
مجلس

۱۱۸

صد نفیسه

سیده دست نطفه اولی و لایزال تا نخل نخله بره فخری از
دستفونده مقامه کنار عجزی اولی بر نخله انجمنه غلامان
باید سنده قلیه رقد ران و جوان نطفه قلعه و در لایزال
نطفه ایک نقطه تنفذه عجزه و بیه فخری اولی و لایزال
انند اولی فخری انجمنه طرفه مؤلفه صابو و لایزال و لایزال
تأیید و یک تنفذه مکرر انجمنه ایله ایله و در طرفه
اولی و لایزال دفعه و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال
در برده جمع اولی و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال
قد و لایزال اولی و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال
علیه و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال
مؤلف و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال
صراط علی و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال و لایزال

باید

کتابت منقولہ
کتاب رسالہ

۵
صدائے شہانہ

جوانیِ نقدِ مہر و ریشہ لائی تاریخ و ۱۱۱۸ قمریہ و فیضِ جاگیر و زید
نہ حایہ بدینہ ایسوی بخیرہ قد یونانی ایضاً اولاد
اولاد نہ شہزادہ فتح و جلالیہ و خانہ قادریہ و قدر اسکا صد
عربیہ جنایت مد و تاریخ و صورت و قریب حاد و برحدولہ
انقیس طرفہ بہ مدہ مذکورہ طرف اولاد مدینہ واقع اولاد آج و آند صاوی
ریک برحدولہ لقا طویرین صدائے شہانہ نقد منقولہ و صدائے

۶

اوریج یوزگیری پرستی برائتہ شدہ ایمل غایبہ دیکھ رومہ طرقتہ اور یوزگیریہ و فرخ برطسہ اور لہ وایم سبب استا نرسندہ

نوع و قائل	مذکر	نوع و جرم			مذکر	نوع و قائل
		نوع	جرم	نوع و قائل		
سرخ	یوزگیری	روم	جذک	قیارل سبب یا بلوغتہ برک قوسلہ ، دیری یقوت ؛ عورت وشیاء دہ قوسلہ و قیاریہ اسودالینہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	غایبہ قدرلہ برک و برادری قوسلہ ؛ اودبہ برک و عورتہ قیاریہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	کربہ عورتہ لاقہ بایہ و غیراندہ ایک کس ؛ اودہ لاقہ عورتہ لاقہ عورتہ قیاریہ	۱۸۸۵	
قرہ فہ	روم	جذک	جذک	قیارل سبب یا بلوغتہ کچہ بانو ، سبط قوسلہ ؛ یا بلوغتہ جوارسہ قیاریہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	اودبہ کچہ قیاریہ سبب ؛ یا بلوغتہ کچہ اودبہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	فہ ؛ طولو کچہ عورتہ ؛ قیاریہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ	۱۸۸۵	
دوبہ	روم	جذک	جذک	عورتہ جفیلہ دیر ؛ یا بلوغتہ عورتہ لاقہ عورتہ قیاریہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	لادہ قیاریہ لادہ	۱۸۸۵	
قیار	روم	جذک	جذک	غایبہ قدرلہ یا بلوغتہ اودبہ عورتہ لاقہ	۱۸۸۵	
"	"	"	"	نکبہ سبب کچہ ؛ اودبہ کچہ عورتہ لاقہ عورتہ قیاریہ	۱۸۸۵	
کوریہ	فہ	کوریہ	روم	جذک	یوزگیری قدرلہ عورتہ یقوت ؛ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ	۱۸۸۵
سک	طولو	قہ	روم	جذک	عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ	۱۸۸۵
یک	روم	جذک	جذک	جذک عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ	۱۸۸۵	
یک	روم	جذک	جذک	جذک عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ عورتہ	۱۸۸۵	

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محلى تاريخى	غروب	عدد كلمات	محلى نومروسى
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt

حضرت سید مفتی محمد شفیع

[illegible]

سنة ١٩٠٠ في ١٠
Le 190

وصول نومروسي
N d'arrivée

دقيقة ساعة
h. m. du

ارسالي
Réexpédié

مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

مخبره

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

سنة ١٩٠٠ في ١٠
Le 190

واسطه سيله
Transmis par

دقيقة ساعة
h. m. du

بدا مخبره
Commencé à

ختم مخبره
Fin à

مأمورك امضاسي
Signature de l'Employé

De pour

الى عن

نشرات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	محلي تاريخي	غروب	عدد كلمات	محلي نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N du dépôt

بسم رب العالمين
اولرنده تصادفاً بدلتوب الهالي ايه برلكده تفقك صبارني استماع ايندكلري
مالده انباء وقدرعات ايجريه صبار قدر بولندقدري برلري ترك اينج رت
اختفا ايندكلري حظه تحت سديني النكري مقدر برسديني واقفانده جودلانها
اورت محارده كيرج خيرات رتقيبا ماجر سحت مختلف جودلانده مفردله
فيلدونه عكس
رأفت
معرضه
سر

RUM ÇETELERİNİN GREBENE'NİN AVRALA KÖYÜNDE ULAHLARA AİT EVLERİ
ATEŞE VERDİKLERİ

مهر خاوری
در بهار دلمه

اورده غمی در بری سربویم - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر
اورده غمی در بهار دلمه - ملک اهل سبله سر نه مرده - با طایفه اهل خاوری مهر خاوری - و قشایم - و در غم و غم سبله بر

۱۲
سر
تالی

صدقه مندر و بینه

حکم صورتی با این رقم

صدقه مندر و بینه در سال ۱۲۹۰ و ۱۲۹۱ مندر و بینه

سپهرت صبح اولدین اداره بینه جناب پادشاه مندر و بینه

نویسنده یونان چهره لریند مندر و بینه ۱۲۹۱

صدقه مندر و بینه مندر و بینه مندر و بینه

اتحاد و احزاب مخصوصه لایحه کلانده مورد موکده ده امرو

بویله بانی

شارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	محلی نومبروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	Af du dépôt
۱۱			۱۱	۱۰			۸۰	۶۷۲۱

[illegible]

Transmis par.....

دقیقہ ساعت
h. m. d.

مدأ مخاروہ

Commencé à _____

ختم مخايرہ

Fini à

مأمورك انضاسي

Signature de l'Employé

De _____ pour

عن مصادر الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محلى تاريخى	غروب	عدد كلمات	محلى نومروسى
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
				۱۰			۱۹۰	۵۱۲۱۵

۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹

459

DÖRT BULGARI ÖLDÜRÜP İKİSİNİ DE YARALAYAN RUM EŞKİYÂSININ
YAKALANARAK TUTUKLANDIĞI

Le 190

وصول نومروسی

N° d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

à

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

De pour

مخابراتی دولت عثمانیه

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

Le 190

واسطه سبله

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

عن لفظ الى

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
ک		سب	۱۲				۸۰	۱۸۱۱

درم بی و لامایه شهابه مقصد عن ملک عثمانیه
ج ۹۹ سرایه محلیه - خلاصه استقیا ایله خرسو لیفور قبو عارضه
برسد و محب مکالمه استکد نفد و عمده نزدیه بر بر جلب ایدر
درم اولاده راماری دینه ایله بلاخیه قسطنطنیه نفدده محافظه ایدیه
و بنابر اولاده انی عمده ده در دینه قتل و اکیمیند مجروحیه سیب
در دیکه ایا قتلانه تحقیقاته اکلا شفا حیه اشتراک ماده سفا
طولای مرقومک تحت توفیق الشرف و المال تحقیقاته زن مجروحه حق
انتظار - اولناه قطعی البورلرک اعذیه متوقف بولندلین مدعی عموم
مصادیکر اتحاد سبله مدینه خلاصه ۱۱ لایحه

لفظ حقیقی

HORPEŞTE'NİN EZEREÇ KÖYÜNE GELEN YUNAN EŞKIYÂSININ YAKTIĞI
SAMANLIKLARDA BİR KİŞİNİN ÖLDÜĞÜ

وصول نومروسی
N° d'arrivée

دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی
Réexpédié

مأمورک یا مضافی
Signature de l'Employé

De pour

واسطه سبیل
Transmis par

دقیقه ساعت
h. m. du

بداء بخاره

Commence à

ختم بخاره

Fin à

مأمورک یا مضافی
Signature de l'Employé

عن کوریکه الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	محل تاریخی	شروب	عدد کلمات	محل نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
							۶۵	۱۵۴۱۰

ظهور صبحه یقیناً

روزیکه گوید خیدر نیاید ایشیا سید هوشیه نامیه تابع ارزج فریه کدوب
صبحه سعت برده بایج صحفانه اضراره ایدکدی و صحافخانه لرل برت
هویر مبول شخصیت رسد حرفه اولدیه داوجی شخصیت سادک تسم
مقداره سید اوزرید ایشیا سید هوشیه نامیه تابع ارزج فریه کدوب
رشد و ریل تر ایشیا سید هوشیه نامیه تابع ارزج فریه کدوب
نور قهر غریب اولدیه کوریکه الی

کوری قهر
صالح

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲

ظہور سہی جاباب غفہ فریہ

مکتوبہ قلمی

عدہ :

۴۵۱

دولتہ قسم حضور
لہامہ برای تعظیم اولادہ ۷۷ کلہ نہ طلحہ تاریخ و بیک سہ ہر سالانہ اور نور و نور احمد صفاء لہرہ سال پیرو ملک اثرات سہی صدائہ سہی مطالعہ کردار
حاکمائی ولادہ لغات قدیم و عادیہ قدیمی ذات سہی فیما لہرہ رخی قیصر سوریسی و جہل دقتہ ہر جہل آنک جہل اولیغی کونہ سہی کونہ مقدم
برادرانی فراموشی طسفر طرفہ نہ م و سرور و نہ سدح نہ خست ہر لہری واقع و آفر و نہ بدہرہ حکومت مدخل و قومی ہر لہری کی رعایت نہ نہ رہہ حاجت
کور طیانہ باندہ صریحہ . دوم ترہ ہر لہریک سوال و حرکات مفرہ می اول و آخر صرہ ہر لہری اولیغی کونہ ترہ ہر لہری کونہ ہر لہری و فقط صرہ و خات
سابقہ حدودہ سوز لہریک کندی نظارہ وادہ می خستہ ہر لہریہ دوم خستہ خات نہ ہر خات خدمت ایدہ ہر قاریں طرفہ نہ آتہ ہر بابہ ہر دوست
و تکریم ترہ ربع اولادہ شتر بیک زمرہ صوری لغات قدیم ہر قیصر صرہ و نہ اولیغی ہر روز مادہ حضور نہ ہر لہری کردار
ہر لہری کونہ سہی کونہ طالع طالع

سہر ولسی

ختم محاسبه
Finl à ٥٥
مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé

اسم عن قوله صرم الى

نشان نمبر و سی	عدد کلمات	غروب	محلی تاریخی	ساعت	دقیقہ	روز و یاش	طریق	اشارات مخصوصہ
N ^o du dépôt	Nombre de mots	Group	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications non taxés.
۲۶۸۲	۱۶۰			۱۰		—		—

روم ایالات شاهانہ منشی محمد علی خان

دو که تحت لبه بجه ساره لرنه عددی مجرول - هم اشیا سده
 قوه فریه آ یا مایه جفتکه کیره یک جفتک با یکبارنده و یکبار حلقه
 اونوز یا ستره طاشو ولد یوانه سه یوی قتل دیگر ایکی کشید خانه فیولری
 صبرنی ایکی اندرکلی دیو دفعه اوزرین ادیاناً الهالیه
 بکست ایله صابری بونارک ضام شدقاری دیگر طرفه اوزرین حواری
 بر فایه یلخ آتیم بونارک ضام شدقاری دیگر طرفه اوزرین حواری
 اولده منو شیله و یا بجه جفتکلرنه عینه - خانه سله ایکی وقته اولده
 مضاره سله اوزارله عزیمه ایکیه رشقیارنه بریده علی الصبح مقوله دوشه
 لکله سه کورلری ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا ایضا
 جودله کی منو شیله و یا بجه جفتکلرنه کیره جکلی اغتصه مدینه اخبار
 اولده یقین مدینه موهله ایله ایله مفرده حکم ضابطی دوه افشام او طرفه
 برای تقصیر جفتکلرنه سله دوه ستره کماله نفرافده کوششیده مقوللر
 معانی - ضریق مفرده عدلیه معلوم در لری کی حقیقت حاله
 ممکن انقضی صفت مودف فوهادانیه ستره محل در خانه حرکت
 اولکند نیکی انقضی ستره ابریم عزلی مفرده بولند یقین مفرده ایضا
 فریه فریه فاشو فاشو

عن برلہ الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ماشب	دقيقه	ساعت	محلى تاريخى غروب	عدد كلمات	محلى نومروسى
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Nombre de mots	Nº du dépô.

[illegible]

في سنة 190

وصول نومروسي

N° d'arrivée

دقيقة ساعة

h. m. du

ارسالي

Réexpédié

à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

De pour

نموه 1

في سنة 190

واستطيله

Transmis par

دقيقة ساعة

h. m. du

بدا مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

عن مستر الى

اشارات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	محل تاريخي	غروب	عدد كلمات	محل نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
							2	2202

صوت سة جباري فتنه

ما ريتك اوديدني كبريه فتنه تابع واهاليه بشاره اولاد
 فتنه اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه
 فتنه بجهه رهم افندي اهالة خريه ريدته كبريه فتنه

مستور
 حاتم

عمرية

KARAFERYE'YE TABİ BULGAR KÖYLERİNDE RUM EŞKIYÂ ÇETELERİNİN
KATLIÂM YAPTIKLARI

روم ایلی و دیاربات شاهان منقشہ عمر بیلک جانب ریسنہ

دولتو اتسم قهرمدی

نیرده واقع الارضا قولدی فلانته دیرده عوم قرار اهابسی نانہ مقام جیل صبر انجیدیه عرصہ کیفہ بکرتہ ایلر
ستوبلر:

۱۔ دیرہ قضا سنہ تاج غولیشای قریس : ۵۰ عذر بر ملاج
کجه بیلک ارضو یاریم رسنہ مارتہ دینار ایلدی اتنا سنہ بر قاج دفعہ دیرہ قضا سنہ تاج آغستوس نایس روم محافظہ طرفہ ترتیب
ایستیلہ روم شقیبا جتہ سنہ نصف اللیلہ قریزی احاطہ اجمعی کجه تشریح تانینک اوده طوقونجی کوی کونور آغستوس قریس
روم محافظہ تقریباً یوز کسسی مسلح اوردی روم شقیبا جتہ سید مینا قریزہ بالورود قریزہ اوردی عساکر شاهانہ واکلی
نقشہ مدینہ سنک مظهر قریزہ کلیم روم اوردی آیینہ آینه کلرک روم ملی شرقی سنک روم وعلما روم اولم
اوردی قریز اهابسنہ اوردی تهریزه ایلدی کجه شباط ماھ سنک بکری اویس کوی بیلک روم شقیبا جتہ سنہ باله قول قریز
اھلسنہ کورکی لیوطافہ وایا واکلی وکیورک یوانک ادریس مع جبرانات وزھار دستدرت سائرہ اطراف بالہار آینه کلرکی
استویا صاری کولس قتل و دونه میزہ یی تهریزه کی صورتی مع ایلدی ماھ حالک بکری برنجی کوی ده روم شقیبا
جتہ سن کونور قره قره قضا سنہ تاج طور قورھور نام روم قریس قریزہ بولہ قریز اھلسنہ کیورکی لیوطافہ نام کھ قتل واکلی
ایلی

۲۔ قره قره قضا سنہ تاج غوریز قوبانور قریس : ۱۰ عذر بر ملاج

کجه ایوانک اوده اویس کوی روم شقیبا جتہ سن قریز اھلسنہ مینو قول قریس وایا قریس ، کیورکی اھلسن ، واکلی ریسن
و دیرتوسه یو لور اتنا قریز اھلسنہ وھا اوده نفر دفقا سید بار قره قره یازار کینده ایلک رویا نام روم قریس سنور
« قریزما روفه » نام موقعه دروست و بند ایدرک یاندر توفیق ورفقار قره قره یازارینج ایسہ وریس ایدہ کلر
بوز بربد آغستوس یازارینج آمرلی برضا ومانجید و تباران ایسہ وریس انجیر تیلہ آینه کلر صالرم صالیور مکر و توفیق
آینه کلر سائرہ الرقبہ کوییلر بکری کورہ قدر رمت یاندر ایفویہ قریه صکره کورکی اھلسن ، واکلی ریسن و دیرتوسه
یوی صالیور دیر و قریز قریز اید قریز وایا قریس قتل واکلی ایلر کجه قانور تانینک اوده جتہ کوی بیلک
روم شقیبا جتہ سن قریزہ باله قول استویا ارب مینک قانور کیتیا و سائرہ یغما و غصب آینه کلر صکره قره قره سنہ
صورتی ایدر مکرھورده قریز اھلسن و اقیابریز اوینامه اوندہ اجبار ایلدی کجه شباط ماھ سنک
اوده ایلک کوی بیلک روم شقیبا جتہ سن قریزہ باله قول سائرہ انکر استویا ارب مینک قانور قتل واکلی ایلدی

قره قره قفسه بر لوط امانه نایب ایادی به قره
عمله اهل بیته نازنه

قره قره قفسه بر لوط یا نجسته
قره قره عمله اهل بیته نازنه

قره قره قفسه نایب قومانو ایلر
قره قره عمله اهل بیته نازنه

دوبه قفسه و شیخیه قره قره عمله اهل بیته نازنه

دوبه قفسه یا شیخیه قره قره عمله اهل بیته نازنه

قره قره قفسه نایب قومانو ایلر
اهل بیته نازنه

قره قره قفسه نایب قومانو ایلر
اهل بیته نازنه

DAĞLIKANLIK
OSMANLI
ARŞIVI

1450

سید اولی قفسه نایب قومانو ایلر
اهل بیته نازنه

POLEŞTE KÖYÜNDEN UÇ KİŞİNİN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN
ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

وصول نومروسی
N° d'arrivée

دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی
Réexpédié

à

مأمورك امضای

Signature de l'Employé

De pour

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدا مخبره

Commencé à

ختم مخبره

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

Fin

مأمورك امضای

Signature de l'Employé

عن کرم الی

شارات مخصوصه	طریق	روز و ماش	دقیقه	ساعت	محل تاریخ	غروب	عدد کلمات	محل نومروسی
Indications non	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		و		۷			۸۰	۱۰۹۶

رسم ایلی و لایحه ایلام منتهی عمودیکلی حضور سابع
دو به اقلام بحته ادو به راه لرزه بولشسته قریب منتهی ایلام
بکلی و اسل و اهالی به نام اشیا طفره بجای قلم جبر و تلف
اید لدرکاری در یک بکلی ایلام میخانه جزئی جبر اید لدرکاری مراجعت اید
ایکی قادیله افاده شده اکلا شده برای تحقیقاته عمودیکلی عزیمت اید لدرکاری
شهری کلید و مدیر لکزه بیلدر طره و قدر مذکور اهالی به آسار
خانم منسوب اولد قادیله نظر منتهی لکزه رسم شقیاس اولد جبر
عمودیکلی اولد تحقیقاته و شقیاسه اجراسی ایچو به بولارنده مأموریه
عمودیکلی اعزام قانقود اوزره بولنده مأموریه اولد جبر حقیقت حالته ایلام
عمودیکلی اولد جبر مأموریه در مأموریه

کسبه قانقود
دولت نا ایستاد
رهن

BOA. TFR. 1 MN. 122/12195

YENİCE'DE DÖRT BULGAR İLE UÇ ULAHIN RUM EŞKİYÂSI TARAFINDAN
KATLEDİLDİKLERİ

في ١٩٠٠
Le 190

وصول نومروسي
N° d'arrivée

دقيقه ساعت
h. m. du

ارسالي
Réexpédié

à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

De pour

في ١٩٠٠
Le 190

واستطيله
Transmis par

دقيقه ساعت
h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

اشارات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	محلي تاريخي	اغروب	عدد كلمات	محلي نومروسي
Indications non taxes	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
س		ش		١٢			٦٥	٦٦٤

سازميه ورم ايد و لايه شاهه، نقشه محموله جانب سايه

نميشه کن بکيه با ترايتد فرار نه خود ايد خلو قراي بافار ملتند نورک و پورينو
واسل ولد طرايو و ميره ولد پوزيه و روم ولد سندونف و ريه قراي اورمانده
رم انتصار طرند طونباويه قتل ايد لکله کين قريه مکهوره ده واولد ملتند
طوسه ولد ريه و نياک ولد نيقول و قوم قريه کين کونيد دکر رسکر هجا او د
نصرت دهارتد ده غايب اولد لکله مير و ريسيد نمضيه و نمضيه شيد ايد ايسيو
بر فخره کين ايد ايتد بوزيه مير صيفي کير اولد نمضيه استيصل قله صيديه سید
ايريه عله اولد علف درو و ريسيد

بکيه فاکره
بکيه طاهر

مستطاب

چهارم ۱۲۸۵ - ۱۲۸۶

در این سال در شهر تبریز و در بلاد دیگر از طرف روسیه و انگلیس و فرانسه و آمریکا و اروپا و آسیا و آفریقا و استرالیا و جزایر و قبا و کوه و دریا و بیابان و صحرا و کوهستان و دریاچه و رودخانه و دریا و خلیج و تنگه و کانال و بندر و کشتی و هواپیما و ماشین و ابزار و وسایل و اشیاء و کائنات و موجودات و غیره و در این سال در شهر تبریز و در بلاد دیگر از طرف روسیه و انگلیس و فرانسه و آمریکا و اروپا و آسیا و آفریقا و استرالیا و جزایر و قبا و کوه و دریا و بیابان و صحرا و کوهستان و دریاچه و رودخانه و دریا و خلیج و تنگه و کانال و بندر و کشتی و هواپیما و ماشین و ابزار و وسایل و اشیاء و کائنات و موجودات و غیره

در این سال در شهر تبریز و در بلاد دیگر از طرف روسیه و انگلیس و فرانسه و آمریکا و اروپا و آسیا و آفریقا و استرالیا و جزایر و قبا و کوه و دریا و بیابان و صحرا و کوهستان و دریاچه و رودخانه و دریا و خلیج و تنگه و کانال و بندر و کشتی و هواپیما و ماشین و ابزار و وسایل و اشیاء و کائنات و موجودات و غیره

کتابخانه مجلس شورای ملی

۵۱

صورت - رجم

سویک شتر - علمشتر - سوبو -
ارغفلندی دشت پرز - زن بدید بیم کرک کج کرک چابود - ایتیمینه
باشتره کده جک ادبش و قومه بغار لک بداد و عدله سری هانی بره جلد خدی حمالا اخلایه مینوی
نیایمیه سلام اولیغی وقت و - ایله دوستشتر دهافانه روچاره اولیده شتر
قارودود و دسی

BİR RUM ÇETESİNİ İHBAR ETTİĞİNDEN DOLAYI GEVGİLİ'DE ULAH BEKÇİNİN
RUM PAPAZI VE YANDAŞLARI TARAFINDAN AĞIR ŞEKİLDE DÖVÜLDÜĞÜ

قصة	فهرست	مستند اسمی	استناداتی قید و روی
کوکبی	اوتانی	فرهنگیسی اولام ملننه فرسته بابو	۵۶

فهرست مستندات

با مشاهده اوجنی کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
فرسته بابو شدید اوجنی کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
اوله بغیره روم کینه و نه عذر حاصل اوجنی کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
زراست کوی قلیه اوجنی کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند

حاجه رفقه جیایه ایله نینقات و مستند قلیه کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
باز قلیه کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند

مدیریت محترم دادگاه

باز اوتانی فرسته بابو عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
باز اوتانی فرسته بابو عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
باز اوتانی فرسته بابو عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
باز اوتانی فرسته بابو عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند

مطرفه عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
اوتانی فرسته بابو عذر کوی روم بابا سی فرستاید اوتانی و بیلی دیگر برجه روم طرفه مستند
مدیریت محترم دادگاه

BOA. TFR. 1 SL. 106/10531

RUM EŞKIYÂSININ KAYMAKÇALAN'DA ÜÇ BULGAR ÇOBANI KATLETTİKLERİ

نوعه ۱

فی ۱۹۰
Le ۱۹۰
وصول نومروسی
N° d'arrivée
دقیقه ساعت
h. m. du
ارسالی
Réexpédié
مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé
De _____ pour

فی ۱۹۰
Le ۱۹۰
واسطه سبله
Transmis par
دقیقه ساعت
h. m. du
بدأ مخبره
Commencé à
ختم مخبره
Fin à
مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé
عن ورینه الی

L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاش	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		ش		۱			۱۰۰	۱۷۷۰

چون منجناب فتنه الحزن؟

بویک سعت درنده قیامه حالانده قوجه به عاصیه لرده درزی حبه بقات ادره
 بویک بویق قدر روم انقیاس طرفنده فنل ایلدی مینوقا استخبار ایلطه و حق مذوره
 جو بان بویق قدر سوبه ایلطه ایلده تقصیه جبرده بولسا لیس لزومند مناسر
 در حال بر صفرده سوا و احاطه و کفا و نه شوکوندرده تدریج داره ایتکده اولطه
 مفرده لرده امد و احاطه و کفا و نه شوکوندرده تدریج داره ایتکده اولطه
 نظر ایلایاج تقاریرده شوخوارده بقات کافیه اغراض مندرجه
 رارنده اقامه ایلطه اوزده مقدار کافیه اغراض مندرجه
 قره جی اباد و کشف
 مکرر جمیع

De _____ pour _____

رضيتك عن عورته الى

مخبراً عن الفاعل من لا بد والشيء من لا بد والفاعل

**L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie**

Fiel a _____

مأمورك امضاه

Signature de l'Employé

اشارات مخصوصه	طريق	روز و ياشب	دقيقه	ساعت	محلې تاريخې	غروب	عدد کلمات	محلې نوم و روسې
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
			۲۰	۹			۱۹۰	۱۰۶۹

[illegible]

BOA. TFR. 1 SL. 112/11129

سویله . مکتوبی آلم یازدیغی شیدره نشتایم . قوشینه کتبه جگنده
 بویه کوبدی بیکده اولده . و . نیکلی قوشینه قوشده لایکلی جیب ایدوب بزرگزه
 بولدی بیکده . اگر حیدر کتی ایدیز اوجورده هکده بیکده اکلنده قوشینجه قوشینه
 ندرمه یه یا کده شورشاهی قشاییکده لازمه . چوکه اوزیه هرلیم قوشه سر
 موجود در (لا) آلمه بیه یاشنده بولماه یا یا طریوی قش و خاندی رضه اکرده
 انجیکه رفوطه خانه سده کبکی دیور دارد .
 (۶) یا یا طریوی دمار سورکی (۷) بنفای صلی بنفیر قشاییکه (۸) بوانی
 بالی (۹) اندروا و قشاییکه قار جاقوف (۱۰) دلووه مار قوشکی (۱۱) دیزری
 قوشاییکه (۱۲) اثناسی و قوشاییکه آجو (۱۳) نیرد کچو (۱۴) غاک
 کنده ویردیکده خاندی اکرده انجیکه
 بوباید خاندی حیدر لوزده چوکه آتیه یا شایکده .
 خستو (۱۵) بچو دیزی (۱۶) یا یا یوش کوجو (۱۷) نیرد راجان نام شاهی قشاییکه
 بوشاهی قشاییکه جگنده سزه آدده کونده و بیکم سده حیدری حاکمه اولمیکده .
 ستانجا قوشنه یا یا یوش بوز دیزه قوشنه یا یا یوش و کورکی چولاده چار قوشنه
 قوشنده ستادری نایم بقیاقوف و نایم (۱۸) یا یا یوش انجیکه
 رضانه

میں نے

ایفرا تیکو قفہ - دوع الشفای اور دے طیبہ ص - فرحانہ یحییٰ قفہ
مردہ قری کفہ ص

مجلس و هیئت محیط قریه لایله

[illegible]

اداره - بنگالہ - دکن

سیدنا - اقبال - صاحب

مجلس شورای اسلامی

4. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

151

১১১

ca 1950s

۱- حضرت علی

ULAHLARLA MESKÛN PATOCİN KÖYÜNDE ON HANE İLE YAVORIYAN
ÇİFTLİĞİ'NİN RUM EŞKIYÂSINCA YAKILDIĞI

ف ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠
Le ١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠

وصول نومروسی
No d'arrivée

دقیقه ساعت
h. m. du

ارمائی
Réexpédié

مأمورک امضائی
Signature de l'Employé

١٥٠٠ ١٥٠٠ ١٥٠٠

واسطه سبله سدره
Transmis par

دقیقه ساعت
h. m. du

بداخباره
Commencé à

ختم بخاره
Fin à

مأمورک امضائی
Signature de l'Employé

De pour

عن ورینه الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاش	دقیقه	ساعت	محلی تاریخی	غروب	عدد کلمات	تخلی نومروسی
Indications non taxés	Voles	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		روز	٢	٢			٢٢	٢٠٨٤

مهمند است مفسد الخ

بر کجی ساعت درنده برجسته روم اشقیاس اوسزوه ناهیدنه سربله و اورمدره مسکونه یا طهریه فریه
نقصه ایدیک اوده خانه احرامه ایند کلزیده مرکز ناهیدنه در حاله بر رفزده سوره اولسینده و خروج
ایده تنفاته راثر الزجوه معانات بیلد یزله جای ناهیدنه مدیرکای و کاشنده اشعار و زانده ارمینک
قطع اندیشده و بیلاوه روزنامه کجی ساعت بر جیوه راه رنده برجسته روم اشقیاس مرکز قضایه سربله
و سه الی کلمه اکین اولمکی بر قلمده عبارت اولوب وینده سانه روم ملتندنه نرسفکی واسیل و
ورینه روم ملتندنه هر سوردولی و عرسولیزوله تحت تصرفنده برلانه قانومداره مسکونه اولسه
یادور یانه خفیلکند کیدیک مذکر کلمه را ایلد قلمی و منجهور زخیره بی احرامه و صوباش
تزییر ایلد یارچین و انکل قلوب و صند قیاح لکاسو و باغچو انجی یاند و لک خد قناری یزده درنده
نیتجه فریه استقامتند فرار ایلد کای و مؤخرأ تریر تحلیله ایند کلزنده خفیلک صاحبدری
بنقار اشقیاسه انما ویرد کلزنده خفیلک احرامه ایند کلزین بیا به ایلد کای از بار اولمقله موقع
بنقار اشقیاسه انما ویرد کلزنده خفیلک احرامه ایند کلزین بیا به ایلد کای از بار اولمقله موقع
فرهجه ابار یایجه قانمقا ملقاریله غنوس مدیرکای اعطای معلومات اولمقله برابر

ن ۱ نمونه

ف ۱۹۰

Le ۱۹۰

واسطه سله

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدا مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

De pour

الى عن

اشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	مخلى تاريخى	غروب	عدد کلمات	مخلى نومردسى
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	Nº du dépôt

محللنده اجرای کشفیات و تفصیلات بیده برز قسطه جدول و ضبط و رقمی تنظیم
 او کشفه از ریزه یولیس فریدری ایله ژاندار و سوزن الطرحیه قریب سنه اعوام ابدلده طریکی بانذات
 مذکور یا دوریا نه خفیه غریبیت اولسین و یا دوریا نه خفیه نقرصه ایله اشعار و بحر اولر نه
 بقا اشقیاسه انکار ویرکطرنده خفیه یافد قلمی بیانه ایتسلسه ده خفیه صاهلاری جمله ک
 روم اولد قارنده اشعار مرقوم نه بفار اولس ساحط اولد یقنده برجهنک رخن تقیوه
 او کشفه برلندین و نتیجه خفیات و تفصیلات ایروجه عرصه اولنه خفیه مرقوم فرمایه

درینه قلمه
 رون

عن كوريجم الى

[illegible]

مفتی محمد رفیع الرحمن صاحب مدظلہ العالی

رویک کوبه اشام اوزری ساعت اوده بر راده کهنه بر روم چند سر خورشته ناهیه از چ
قریه سنده بر قاج خانیه انسه و بر دکاهی و فریه مذبره بر ان یقیده بدلتاه رسد و مفرزه یثوب
مصارویه با شادین جز الحقه خورشته و کسریه در قونای بر مفرزه سوده ایتدیرلیک و استیصال
اوره جده نیکی نه بشقه جده یلیدیرده کسریه قانقما ملنده از بار اولمه اولدین مفرزه فرجه
۱۷۷۷
۱۷۷۷
۱۷۷۷

في سنة 190...
 وصول نومروسي

N° d'arrivée

دقيقه ساعت
 h. m. du

ارسالي
 Réexpédié

à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

De pour

نمونه ١

مخابرات افغانستان

L'état n'accepte aucune responsabilité
 à raison du service de la télégraphie

في سنة 190...
 واسطه سيله

Transmis par

دقيقه ساعت
 h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

الى عن

اشارات مخصوصه	طريق	روز وياشب	دقيقه	ساعت	محل تاريخي	غروب	عدد كلمات	محل نومروسي
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt

ابو محمد حاکم زاده استقداي مرقوم محمد مرگي قتل وانداف اسم محمدی
 بی بی زینا یانه برشته افغانی زنده لطفاً وصال رسد لاسره مرسته بخند زنده
 و قیام بی بی لطفه زنده ابی محمد مرگ و قتل و انداف زنده
 زینا و محمدی بی بی مرگ و قتل و انداف زنده

محمد مرگ

را محمد مرگ

والی محمد مرگ

محمد مرگ

عضو خارجي ب شخصه فتمه

عنه بانه ۹۰ نهي كونه بر بونا چه سى طرفه كسبه نقاشه تا بچ از ربع فربه سى
انباغ اودن - عظام و تشد يا - معلوم مى افتد بون فربه شبه بوند - كسبه نقاشه
زانه ۱۰۰ شيفانه قاور ضابط طرفه - محض تحقيقات اجافى فربه از روى بون
بدر لادن سر سواريه دار - بون فربه نقاشه زانه ايضا حالى كسبه - كسبه بون فربه
وسيله سيم بنو - كسبه نقاشه عاينه بر سنده حفره نظره فربه زانه حبه بون
و ظائف عجب انده - عاينه بون - چه رنگ نقاشه - عاينه بون فربه از ربع
فربه سنده - بر ساعه سافره كانه و سلاب نام بونده تقريبا بون كسبه - مركب بر فربه
عنه دار -

عکس بر دارد۔
مصرفہ نہ کرو و فروماہ کو نہ نقد صداریں اینتہا
فرداسی کو، انصافاً فرما اینتہا کہ صدہ اور یہ کنہی
و کو بل کو نہ اور بھنی کو رسدہ

[illegible]

کما هـ مرتبیم اتمار بچوید و نه یانه درونایاه اصابه مرتب و انتقام و مله
 طرقت - لرجه قسین درجه - نه دره - اجلا حیا صا بریه مطایه شیر اتمار بچوید
 ز سانه کده کین طه ایه لم
 دسبه محویرت کما نطری مصلحت بی نایه در و نه سینه اریتم صومعه و صه و اشفا دیت -
 وانه رای فریادی و نه وانه درجه - نورده ایه - کتابیم طلفه نزله صبه بولکین بنایه اجفا -

بزمه
 نطیما نه نانه جهزانه سلا نه سانه
 بزمه
 کتله اتمار دره بزمه

نظرونه ز سیم تو هاری یانه طرقت و راهه

نطه

نطفه و مله صه و نه وانه قلم سیم طرقت

ایه

[illegible][illegible]

روم علی دریا حضرت دولابا سال ۱۱۷۲ هـ

۱۲۷۷
 محرم الثانی
 ۱۲۷۷

[illegible]

BOA. TFR. 1 KV. 163/16225

✓✓✓✓✓

0-2

۴
فوتیادہ

شعور و کما

روم ایات ضاربك بفار عینده ابقاع ضایات ایمنه جفید تکیه ایدرک
در دریا مسدود مقام الهام و حب بیکیه ایدرک بر خرم جود و سرری انود
تصمیم ضاربیه انت اخاذ انیکه بتلا و قریه همه وقوعه مقصود جابیه ایدر
تحقیقات علیه نیاید طبع اکلانیه ربوبی عالوت وقوع و روانگی
محاذیر و مضائق در جرم ابقاعه شیخی بوسه ارضیه درم ربحه جعزیه ایدر
انار عداوت و تندی رودار و محسوده انار و لاله لایفه احوای داعی شبه
اربعه کسان تحت رتبه الیدریمه اوسلو مقاصد انار ایدر مایه رقت
ارشد ایجاب اینره اربوبیع و لایفه

له که له لایه
له که له لایه

قره قره قهانه نایه دولاوه قره قره سکه سکه سکه لایه دولاوه
اولادله قره قره قهانه عرینه ایتله لایه لایه لایه لایه لایه
نایه موقه روح استیفا سرفنده قن ایتله اولادله قهانه لایه
روح سزه بولیدینه نایه بولیدینه روح موقه موقه لایه لایه لایه
ایتله اولادله سزه بولیدینه سزه بولیدینه لایه لایه لایه
سغه اولادینه د سزه بولیدینه سزه بولیدینه لایه لایه لایه
روح لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
ایتله روح موقه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
رایه قره موقه اولادله سزه بولیدینه سزه بولیدینه لایه لایه
عقلی لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
ایله لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
سغه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه
رایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه لایه

خود را در این دنیا و آخرت
ببیند و بداند که این دنیا
و آخرت چیست و چگونه است
و چگونه باید که در این دنیا
و آخرت عمل کند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
موفقیت او را برساند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
شکست او را ببرد

این کتاب را در این دنیا
و آخرت باید که در این دنیا
و آخرت عمل کند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
موفقیت او را برساند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
شکست او را ببرد

این کتاب را در این دنیا
و آخرت باید که در این دنیا
و آخرت عمل کند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
موفقیت او را برساند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
شکست او را ببرد

این کتاب را در این دنیا
و آخرت باید که در این دنیا
و آخرت عمل کند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
موفقیت او را برساند و چه چیز
است که در این دنیا و آخرت
شکست او را ببرد

۳ کوکب فضائے بناخ اوشانی قریب حوائج
صنوده صو محله اولاد دیگری بوی کنت
باز روح اشقیه طرفه قن ولف

مرفع اولاد دیگری روح اشقیه طرفه
قن اولیوب یک تشریه ثابت برخی کون صله
قطع ابتدا آورده اوخو ناس برقیق ایل
برابر اوران کنیک صوره به قریه مذکور
اولاد صده قریه صانوت اوخو ایل برقیق
طرفه قن ایلده واسو یو صبه اولاد صده
صده صابور صده دیگری قن روح

طرفه اولاد صبه ایلده صفت
~~و اما صفت صبه صفت صفت~~
~~و اما صفت صفت صفت صفت~~
~~و اما صفت صفت صفت صفت~~
اولاد کوکب قن قن صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
روح ایلده صفت

۴ کرمه فضائے صله آورده لا قریه صفت
صفت صفت اولاد صفت صفت
صفت روح اشقیه طرفه صفت
صفت صفت

صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت
صفت صفت صفت صفت صفت

۱۴ سرمدی ۱۳۷۷ تاریخ ۱۳۷۷ روز دوشنبه خرداد ماه ۱۳۷۷ خورشیدی ۱۳۷۷ سرمدی ۱۳۷۷

نوع جرم	نوع جرم				مستند	نوعی
	جمع	تجزیه	جمع	تجزیه		
۱۰ سرمدی ۱۳۷۷	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۱	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۲	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۳	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۴	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۵	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۶	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۷	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۸	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۱۹	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۰	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۱	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۲	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۳	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۴	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۵	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۶	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۷	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۸	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۲۹	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست
۳۰	۱	۱	۱	۱	فهرست - دوم شعبه	فهرست

۵

تذکرهٔ شفاخانه ۱، کاغذی و ۱، سب

بو کوه علی الصبح چار سوره بخواند دیوار به نفعی باشد و در هر کوهی که در آن
ایستد که ای و در او بایستد مدتی و عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
و در آن کوهی که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
اولین کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
دوم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
سوم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
چهارم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
پنجم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
ششم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
هفتم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
هشتم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
نهم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد
دهم کوه که در آن ایستد عاقله و بنا و در آن کوهی که در آن ایستد

YUNANLI YORGALA ATANAŞ'IN ULAH KOSTANTİN VELED-İ DİMİTRİ'Yİ
YARALADIĞI

فارسى الحظى
مکتبى قلمى
علاء
٦١٤

رحم ابلې ولاديات شاهانسي نفسي رونلو باسا همدردنه

رونلو اشم همدردى
سلا نكده قوشوه ترضى اضافى نايد يار اولانده اضافك كوشى كنى خازسى اوكنه يلا رصوه و مد طرفه به حرج ايدريك جارك حلك هوز در دست اولدو يني
افاده قلمه سريعا بالتحقيق اقصا سلك ايضا ويوسلك اناسه كنه سولمى سيقنه شفا و نوا و يريم قفقا فقا
صدر اعظم

ماه حال روید او به یکی جمع کن سرورک برافراخته است به ای با نهاده و جفا و عتد به یکا و به در ساید
 میبود که در این قنابل یکی برافراخته جمع کن عود خوانانه از طرف با و یکی به برسد اولفد سرورک زانده و جوا خوانانه از قنابل
 ابراهیم نهاده و به ایوب عبادی عود خوانانه عید به میوریم بالقرین مقول رفیع صفح اجرا ایوبه تحقیقات جمع کن خوانانه
 خوانانه یکی به که مگره جانی که به یکی ایوبه عید سرورک که مگره ساعت طغوز از آن عید با تحقیقات خوانانه میهنای
 برکده قنابل به کلایکه خوشه و ضعیف او که کلایکل او به طغوز ایوبه کتیبه بیاید خانه طغوز جفا نه سوفانه
 بر او زود بوی بود که ایوبه صای و رفیع طغوز بوی رفیع رنگ بر که ایوبه صای اولیفه حاکم مقول رفیع مجامع لغاری
 کوچه امام بزرگ بوی بر در کربه فایده بود که سرورک او زود بوی اولاد میبود که به مقولک از قنابل قنابل
 میهنای قنابل به یکا و به ایوبه میبود که رفیع طغوز بوی قنابل جاکوب خوشه او زود بوی ایوبه میهنای قنابل قنابل
 در دلو بوی جاکوب میهنای او زود بوی ایوبه رفیع طغوز ایوبه میهنای ایوبه رفیع طغوز ایوبه میهنای ایوبه
 قنابل ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 یارده لنگ قنابل باغ دیواره ایوبه ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 ک طرفه صای او زود بوی ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 بر دلو بوی ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 اکله میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 فایده صای او زود بوی ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 او که سوفانه بوی او زود بوی ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 خانه که میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 بر ساعت نه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه
 ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه میهنای ایوبه

BULGARLIK İDDİASINDA BULUNARAK BULGARCA AYIN YAPMAK İSTEYEN
EĞRİDERE KÖYÜ AHALİSİNDEN ANGEL NİKOLA'NIN RUM EŞKİYÂSI
TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

ه

دوم ایل دیلر نه اهلانلار کیم کیم یان یان

"عقد"

شوریزلر نه بیه دینلر نه اکره اکره دین

اهلیننه بعضی نه اسخان سدرجیه

دوم انجیلی عقد اهلانلار کیم کیم

ه

دولت اقام

عقرو

بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار

بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار

بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار

بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار
بیکر قلمی نه کیم عقد لوریکر حضور کیم قیاسی اهلانلار

سورق

ای کیم اهلانلار اهلانلار اهلانلار اهلانلار اهلانلار
اهلانلار اهلانلار اهلانلار اهلانلار اهلانلار

- ۱۰۰ -

KAVALA'DA BİR BULGARI ÖLDÜRÜP BİR BULGARI YARALAYAN UÇ RUMUN
YUNAN KONSOLOSLUĞU'NDA SAKLANDIĞI

سنة ١٩٠٠
Le 190

وصول نومروسی

N^o d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

مأمورک امضای

Signature de l'Employé

De pour

مخابرات دولتی

L'état n'accepte aucune responsabilité

à raison du service de la télégraphie

سنة ١٩٠٠
Le 190

واسطه سیله سربیه

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدأ مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورک امضای

Signature de l'Employé

عن قمراله الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخ	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N ^o du dépôt
۵	۵	روز	۵	۵	۵	۵	۵	۵

روم الی و سرائات شاهانه کی نفسه کلمه های جاساسانه
با سلاح قضا سرالکمالینده قواله نه قره اورسانده موقوفده کورنله و بنجدا نلده اتمکنده اولکره بلفا
متننده بیایدط لاهشو منافرت بایله کوردیسیسیده بوکوره ساعت رت زاره کونده رزی اراره کی
سرفا کنده ایکی روم رلیقا نلیسه کورننده بجاقلمه جرم وطن اییدیلرک فرا رابندکله کی و کما قلمله کی
مقتضه تحقیقانه و تحقیقات روم اولسندیفن برای سلسله کت عله اولسور خرماسه

۷ باره کی
قواره قلمله کی
سری

در دل و اندام حلقه‌ای
تو را در قتل اید به نهار نابود ملک قاتلای ای که روم را بقا نوسید در راه ملی‌های یوکرلای غلبه‌ای که حاکمان در دورته بی‌تو و ولد تو غوغا
استوای ملک تو را بوناه قونسلو سخا سنده و فحق اولد قواری قواری قاتل ملک استعاری از رینه ۷۷۱ ماره لای نایملی سفره نغز افشا و حاکم بر عرصه
اولمکه ایدی بو خه صوحی حقده و قاتل مقام موسی اهد له لناه قریرا نه و جارع مرقوم بیرو و لوقر و خواستوایه مذکور جرحه یک یوم و قوعده به رقا یح کوه
اول قواری که قاتلها کهنه به غیبت و بعد الوقع که جها شنه کوفی قواری که طغر بی یوناه قونسلو سخا سنده النجا المدیسی بی مرقوم نهار نابودی
جرح قتل اید به ای که روم را بقا نوسلک دخی مذکور قونسلو تو که یروب صاقلان قواری قطعاً تمکینه اولنه و کله در و در لوقر نه اجبر لقا
در قاتلوال «لعیا سنده مرقوم بیرو و فرغونک تحت بای سنده و عله سی یوناه افزونه لسنسی لایک اولده او لکه کرمی قد روم را بقا نوسلک
سوقا قلد رده طولا شد قد به حکار ملت نجو سنده و اقطاع لایک یوناه قونسلوی طرفه نه کندینه برضائف و در لکمی دخی موقوفاً سخا فینسه و اول
و آخر قواری به نهار رعلیله ای قیاق اولنا به جرائم خبیانه نک مرتب و قاتل لایک ندرک و کجی و اسباب اخفا و فرار لریک تره و سخا قواری خصوصاً
و مقدر عا نه یوناه قونسلو سلک دلات و باالفعل معاوی مسلم و شریک لاهوم اهلای بینده دخی تورات ثابت و تسویقات و افعات مفسد تخویازی
معروفات متعدد و بر مؤید و لوب غدا لایحای قونسلوی موسی اهد له یواید که حال و حرکتی قواری به یوناه اندازن سیه مهوری بی کرم دول فیه
قونسلوی مأمور لرند به صورت محرمانه و استعلاج و اسفلام اولدنیج لده انداز دخی تحت تصدیقه و عرفانه اولدنیج بدیهی اولون کرم بر لای
نما فرزند الحی آتیه و مصلح بلعایر و نهار لر لک روم عله سنده که خه صوق و عدوت قوم سیری ملل و قلم ساز به به علی خه صوق و حکومت

BİR RUM ÇETESİNİN İSTEVENİYE KÖYÜNDE KOMİTENİN SIRLARINI
AÇIKLADIKLARINDAN ŞÜPHELENDİKLERİ ALTİ RUMU ÖLDÜRDÜKLERİ

نموه ۱

ف ۱۵

س ۱۹۰

س ۱۹۰

دقیقه ساعت

دقیقه ساعت

بداخباره

ختم اخباره

Transmis par

Commencé à

Fin à

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

مأمورك امضاسی

مأمورك امضاسی

Signature de l'Employé

Signature de l'Employé

De pour

رفیقہ عن سہارہ الی

نشرات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	محل تاریخ	غروب	عدد کلمات	محل نومروس
Indications non taxées	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Groupe	Nombre de mots	N° du dépôt
							۵۰	۷۲۶۰

مأمورین جناب مقصد الحسنی

یولوق و دیگر ایکی کس یا سندن سنا کسلیک بر روم چتر اقام

میلدریه قضا نه تابع و اهالیس بطریقاً منسوب اولد استوه نه فریسنه

کلرک و وارده قومیه نه اسرایی افاده شبه ایته کلری ایکی ارجان

ایم دیت قادی قتل ایله فرای ایته کلری منبر الحس اولدیه تعصیریه صاعته

ایم لیدی محار قتل مندر اسنادی اولدیه مرصه فیه

والی حفظه

- (۱) کلپوره فرس زنده دایم آیدام به منزله نهم ایله خوه اطفالک دساز فیه اطفالک بامامیه -
 (۲) کلپوره فرس زنده دایم آیدام به منزله نهم ایله خوه اطفالک دساز فیه اطفالک بامامیه -
 (۳) کلپوره فرس زنده دایم آیدام به منزله نهم ایله خوه اطفالک دساز فیه اطفالک بامامیه -

خبر آید

- (۴) آریسوز دل یافو جوفو فیه نك كانیید
 (۵) کلپوره نك طیاره دفور اکر دیکه ایله سوزک به ده کلپوره نك فیه س وطفه س در
 (۶) یورک دل یقولایجا
 (۷) کفودل یقولایجا
 (۸) یوغا دل یقولایجا
 (۹) قطفه دل یقولایجا
 (۱۰) الکت دل یقولایجا

- (۱۱) قطفه مبطرا
 (۱۲) یورد دل قطفه مبطرا
 (۱۳) یورده دل یقولایجا
 (۱۴) یورکا دل یقولایجا
 (۱۵) یورکا دل یقولایجا
 (۱۶) قطفه دل یقولایجا
 (۱۷) قطفه دل یقولایجا
 (۱۸) یورکا دل یقولایجا
 (۱۹) یورکا دل یقولایجا
 (۲۰) یورکا دل یقولایجا
 (۲۱) یورکا دل یقولایجا
 (۲۲) یورکا دل یقولایجا
 (۲۳) یورکا دل یقولایجا
 (۲۴) یورکا دل یقولایجا
 (۲۵) یورکا دل یقولایجا

FLORINA'DA BULGAR KALENIK-I BÂLÂ KÖYÜNE GELEN RUM EŞKIYÂ
ÇETESİNİN ÜÇ HANEYİ YAKIP BİR ÇOCUĞU ÖLDÜRDÜKLERİ
VE BİR KADINI DA YARALADIKLARI

نمونه ۱

ف ۱۹۰ م

وصول نومروسی

N° d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

De pour

ف ۱۹۰ م

واستطیله

Transmis par

دقیقه ساعت شروع

h. m. du

بدا مخبره

Commencé à

ختم مخبره

Fin à

مأمورک امضاسی

Signature de l'Employé

عن سائر الی

محل نومروسی	عدد کلمات	غروب	محل تاریخ	ساعت	دقیقه	روز و شب	طریق	اشارات مخصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Group	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications son taxés
۸۹۷۹	۵۵			۱۱		روز		

مأمورک امضاسی

بکریه فیلورینه قضا نه تابع والہالیس اکسارخانہ منسوب اولیہ قلیتک بالا قریہ سہ کھلاہ سکو
قدمانداسندہ برہمتہ روم اشقیاسکی اوج خانہ و برابار احمد ابدیک مفرزہ عسکرہ نیک
یشتہ اوزرینہ خوار ایدکلی و انیلہ سدرہ سدرہ برقاہہ مجروح و بکریہ قیز مقول
اولدین و انقیای مرقومہ نہ نقیباتہ روم اولمقدہ ابدکی محاکماتہ مقولہ اشعار اوزرینہ
سدرہ سدرہ / سدرہ

سنا سدرہ و الیس
حفظ

*SİROZ, ZİHNE VE DEMİRHİSAR KAZALARINDA MİLLÎ HUSÛMETLERİ
DOLAYISIYLA RUM VE BULGARLARIN BİRBİRLERİNE KARŞI
SALDIRILARDA BULUNDUKLARI*

روم ایللی ولایت سقا سی معنی دولتی یا ساقی

۱۱۶
 مکتبہ قادیان
 دارالاحیاء

در مقام
 انتم
 حضرت
 سرور فاضل و خلد و بر کجی آمد بدری و قریع بولا و ضایعانه در نور و بیع انظر و در قه ملک صورت تدبیر می نمایا صوبه و نظیر این سال و شمسند و حاکم کوره بالخصوصه ای می
 صید اعظم
 سیرا احزاب و انبیا و لکن بملک و قیاسه و شایسته و در یم قند می تمام
 ۱۹۷۱ ۱۹۷۲ ۱۹۷۳ ۱۹۷۴ ۱۹۷۵ ۱۹۷۶ ۱۹۷۷ ۱۹۷۸ ۱۹۷۹ ۱۹۸۰ ۱۹۸۱ ۱۹۸۲ ۱۹۸۳ ۱۹۸۴ ۱۹۸۵ ۱۹۸۶ ۱۹۸۷ ۱۹۸۸ ۱۹۸۹ ۱۹۹۰ ۱۹۹۱ ۱۹۹۲ ۱۹۹۳ ۱۹۹۴ ۱۹۹۵ ۱۹۹۶ ۱۹۹۷ ۱۹۹۸ ۱۹۹۹ ۲۰۰۰ ۲۰۰۱ ۲۰۰۲ ۲۰۰۳ ۲۰۰۴ ۲۰۰۵ ۲۰۰۶ ۲۰۰۷ ۲۰۰۸ ۲۰۰۹ ۲۰۱۰ ۲۰۱۱ ۲۰۱۲ ۲۰۱۳ ۲۰۱۴ ۲۰۱۵ ۲۰۱۶ ۲۰۱۷ ۲۰۱۸ ۲۰۱۹ ۲۰۲۰ ۲۰۲۱ ۲۰۲۲ ۲۰۲۳ ۲۰۲۴ ۲۰۲۵ ۲۰۲۶ ۲۰۲۷ ۲۰۲۸ ۲۰۲۹ ۲۰۳۰ ۲۰۳۱ ۲۰۳۲ ۲۰۳۳ ۲۰۳۴ ۲۰۳۵ ۲۰۳۶ ۲۰۳۷ ۲۰۳۸ ۲۰۳۹ ۲۰۴۰ ۲۰۴۱ ۲۰۴۲ ۲۰۴۳ ۲۰۴۴ ۲۰۴۵ ۲۰۴۶ ۲۰۴۷ ۲۰۴۸ ۲۰۴۹ ۲۰۵۰ ۲۰۵۱ ۲۰۵۲ ۲۰۵۳ ۲۰۵۴ ۲۰۵۵ ۲۰۵۶ ۲۰۵۷ ۲۰۵۸ ۲۰۵۹ ۲۰۶۰ ۲۰۶۱ ۲۰۶۲ ۲۰۶۳ ۲۰۶۴ ۲۰۶۵ ۲۰۶۶ ۲۰۶۷ ۲۰۶۸ ۲۰۶۹ ۲۰۷۰ ۲۰۷۱ ۲۰۷۲ ۲۰۷۳ ۲۰۷۴ ۲۰۷۵ ۲۰۷۶ ۲۰۷۷ ۲۰۷۸ ۲۰۷۹ ۲۰۸۰ ۲۰۸۱ ۲۰۸۲ ۲۰۸۳ ۲۰۸۴ ۲۰۸۵ ۲۰۸۶ ۲۰۸۷ ۲۰۸۸ ۲۰۸۹ ۲۰۹۰ ۲۰۹۱ ۲۰۹۲ ۲۰۹۳ ۲۰۹۴ ۲۰۹۵ ۲۰۹۶ ۲۰۹۷ ۲۰۹۸ ۲۰۹۹ ۲۱۰۰ ۲۱۰۱ ۲۱۰۲ ۲۱۰۳ ۲۱۰۴ ۲۱۰۵ ۲۱۰۶ ۲۱۰۷ ۲۱۰۸ ۲۱۰۹ ۲۱۱۰ ۲۱۱۱ ۲۱۱۲ ۲۱۱۳ ۲۱۱۴ ۲۱۱۵ ۲۱۱۶ ۲۱۱۷ ۲۱۱۸ ۲۱۱۹ ۲۱۲۰ ۲۱۲۱ ۲۱۲۲ ۲۱۲۳ ۲۱۲۴ ۲۱۲۵ ۲۱۲۶ ۲۱۲۷ ۲۱۲۸ ۲۱۲۹ ۲۱۳۰ ۲۱۳۱ ۲۱۳۲ ۲۱۳۳ ۲۱۳۴ ۲۱۳۵ ۲۱۳۶ ۲۱۳۷ ۲۱۳۸ ۲۱۳۹ ۲۱۴۰ ۲۱۴۱ ۲۱۴۲ ۲۱۴۳ ۲۱۴۴ ۲۱۴۵ ۲۱۴۶ ۲۱۴۷ ۲۱۴۸ ۲۱۴۹ ۲۱۵۰ ۲۱۵۱ ۲۱۵۲ ۲۱۵۳ ۲۱۵۴ ۲۱۵۵ ۲۱۵۶ ۲۱۵۷ ۲۱۵۸ ۲۱۵۹ ۲۱۶۰ ۲۱۶۱ ۲۱۶۲ ۲۱۶۳ ۲۱۶۴ ۲۱۶۵ ۲۱۶۶ ۲۱۶۷ ۲۱۶۸ ۲۱۶۹ ۲۱۷۰ ۲۱۷۱ ۲۱۷۲ ۲۱۷۳ ۲۱۷۴ ۲۱۷۵ ۲۱۷۶ ۲۱۷۷ ۲۱۷۸ ۲۱۷۹ ۲۱۸۰ ۲۱۸۱ ۲۱۸۲ ۲۱۸۳ ۲۱۸۴ ۲۱۸۵ ۲۱۸۶ ۲۱۸۷ ۲۱۸۸ ۲۱۸۹ ۲۱۹۰ ۲۱۹۱ ۲۱۹۲ ۲۱۹۳ ۲۱۹۴ ۲۱۹۵ ۲۱۹۶ ۲۱۹۷ ۲۱۹۸ ۲۱۹۹ ۲۲۰۰ ۲۲۰۱ ۲۲۰۲ ۲۲۰۳ ۲۲۰۴ ۲۲۰۵ ۲۲۰۶ ۲۲۰۷ ۲۲۰۸ ۲۲۰۹ ۲۲۱۰ ۲۲۱۱ ۲۲۱۲ ۲۲۱۳ ۲۲۱۴ ۲۲۱۵ ۲۲۱۶ ۲۲۱۷ ۲۲۱۸ ۲۲۱۹ ۲۲۲۰ ۲۲۲۱ ۲۲۲۲ ۲۲۲۳ ۲۲۲۴ ۲۲۲۵ ۲۲۲۶ ۲۲۲۷ ۲۲۲۸ ۲۲۲۹ ۲۲۳۰ ۲۲۳۱ ۲۲۳۲ ۲۲۳۳ ۲۲۳۴ ۲۲۳۵ ۲۲۳۶ ۲۲۳۷ ۲۲۳۸ ۲۲۳۹ ۲۲۴۰ ۲۲۴۱ ۲۲۴۲ ۲۲۴۳ ۲۲۴۴ ۲۲۴۵ ۲۲۴۶ ۲۲۴۷ ۲۲۴۸ ۲۲۴۹ ۲۲۵۰ ۲۲۵۱ ۲۲۵۲ ۲۲۵۳ ۲۲۵۴ ۲۲۵۵ ۲۲۵۶ ۲۲۵۷ ۲۲۵۸ ۲۲۵۹ ۲۲۶۰ ۲۲۶۱ ۲۲۶۲ ۲۲۶۳ ۲۲۶۴ ۲۲۶۵ ۲۲۶۶ ۲۲۶۷ ۲۲۶۸ ۲۲۶۹ ۲۲۷۰ ۲۲۷۱ ۲۲۷۲ ۲۲۷۳ ۲۲۷۴ ۲۲۷۵ ۲۲۷۶ ۲۲۷۷ ۲۲۷۸ ۲۲۷۹ ۲۲۸۰ ۲۲۸۱ ۲۲۸۲ ۲۲۸۳ ۲۲۸۴ ۲۲۸۵ ۲۲۸۶ ۲۲۸۷ ۲۲۸۸ ۲۲۸۹ ۲۲۹۰ ۲۲۹۱ ۲۲۹۲ ۲۲۹۳ ۲۲۹۴ ۲۲۹۵ ۲۲۹۶ ۲۲۹۷ ۲۲۹۸ ۲۲۹۹ ۲۳۰۰ ۲۳۰۱ ۲۳۰۲ ۲۳۰۳ ۲۳۰۴ ۲۳۰۵ ۲۳۰۶ ۲۳۰۷ ۲۳۰۸ ۲۳۰۹ ۲۳۱۰ ۲۳۱۱ ۲۳۱۲ ۲۳۱۳ ۲۳۱۴ ۲۳۱۵ ۲۳۱۶ ۲۳۱۷ ۲۳۱۸ ۲۳۱۹ ۲۳۲۰ ۲۳۲۱ ۲۳۲۲ ۲۳۲۳ ۲۳۲۴ ۲۳۲۵ ۲۳۲۶ ۲۳۲۷ ۲۳۲۸ ۲۳۲۹ ۲۳۳۰ ۲۳۳۱ ۲۳۳۲ ۲۳۳۳ ۲۳۳۴ ۲۳۳۵ ۲۳۳۶ ۲۳۳۷ ۲۳۳۸ ۲۳۳۹ ۲۳۴۰ ۲۳۴۱ ۲۳۴۲ ۲۳۴۳ ۲۳۴۴ ۲۳۴۵ ۲۳۴۶ ۲۳۴۷ ۲۳۴۸ ۲۳۴۹ ۲۳۵۰ ۲۳۵۱ ۲۳۵۲ ۲۳۵۳ ۲۳۵۴ ۲۳۵۵ ۲۳۵۶ ۲۳۵۷ ۲۳۵۸ ۲۳۵۹ ۲۳۶۰ ۲۳۶۱ ۲۳۶۲ ۲۳۶۳ ۲۳۶۴ ۲۳۶۵ ۲۳۶۶ ۲۳۶۷ ۲۳۶۸ ۲۳۶۹ ۲۳۷۰ ۲۳۷۱ ۲۳۷۲ ۲۳۷۳ ۲۳۷۴ ۲۳۷۵ ۲۳۷۶ ۲۳۷۷ ۲۳۷۸ ۲۳۷۹ ۲۳۸۰ ۲۳۸۱ ۲۳۸۲ ۲۳۸۳ ۲۳۸۴ ۲۳۸۵ ۲۳۸۶ ۲۳۸۷ ۲۳۸۸ ۲۳۸۹ ۲۳۹۰ ۲۳۹۱ ۲۳۹۲ ۲۳۹۳ ۲۳۹۴ ۲۳۹۵ ۲۳۹۶ ۲۳۹۷ ۲۳۹۸ ۲۳۹۹ ۲۴۰۰ ۲۴۰۱ ۲۴۰۲ ۲۴۰۳ ۲۴۰۴ ۲۴۰۵ ۲۴۰۶ ۲۴۰۷ ۲۴۰۸ ۲۴۰۹ ۲۴۱

15/11/1954

சென்னை 13.12.2018

مجلسه ششم در روز شنبه ۱۳۰۲/۱۲/۲۵

2000

ॐ

۱- در صورتی که در این مورد هیچ گونه مدرکی وجود نداشته باشد،
 باید از آنجا که در این مورد هیچ گونه مدرکی وجود نداشته باشد،

... ..

... ..

1. *Handwritten text in Urdu script, likely a signature or name.*

مجلسه اول در روز شنبه ۱۳۰۲

...the ...

مجلسه ۱۳۴۳

١٥

15. 11. 1954

31. $\sin^{-1} \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \right) = \frac{\pi}{4}$

...مجلسه ۱۳۱۳

[Handwritten signature]

[illegible]

the end of the line

[illegible][illegible][illegible]

[Handwritten signature]

2

ایمده بود. با ولده لایق و با فدا کننده. عزیزان فدایم
مکرر به نام جلاله و عزه سوره جاده ای نام ایلمده و مقوله
عزیز و محترم ایلمده و عزه سوره جاده ای نام ایلمده و مقوله

در این عهد خدای تعالی ملک منور و اقدس خود را علو و ابروی
 بزرگ و دلیر و عود و عباد و اوزیر و قایم ان نعمت اقدس
 خود بر قوم خود و اهل محله این ده فرستاده و وی بانی هذا شهر گمارده
 بنامه و قاری و سران دیوان و دایم فرستاد اقدس خدای اوزیر
 در مسجد و فرستاده و هر یک دیوانه عباد اقدس و بر قوم

ما یست ادب افقند مرقم قضاة از برای بار افقند قضاة مرقم و حرم
طرح برال سلام افقند لید و بر طرف افقند بخار و در دست افقند

۲. آیا از وی چه چیزیک فرستادیم، بقولش نامرد بر اختیار مدارد از به

دوم ایرو... سینه حکم که بویقت از... موم به بخار دوزار

شماره ۱ از ریه در مجموع ۱۰۰۰۰ فقط در صورت داری حقیقت و حقیقت
و ۲۰۰۰

بار افق همه چیز بر بخت ریختن پایاس دیناری ابو یا پارسو
 بنام جیسوم بر قاج خادیم دهن برلین حاله انعام دهان انگیز
 ای که بومنه استواری او بنفوذی راجی دفر انعقد صلح او به
 کشته برکت بر دهم جزی کلیمت جودیت کردن کلیمت دغول
 مملکت ایام ارشاد خواه سدا نقد فرستادن تلف ایند که
 کلیمت ایام کیرد پایاس دیناری کی اوزر دفر انگیز
 که پایاس استواری اوزر نه انبه ایستد ایر ده مرقم هزاره
 اولمده استفا بو جایای ارتفاعیه صکره راجه کلیمت
 کشته دیوین قوسیری ای و اندازد لکوبا او صده بار افق
 جود ده بوز مرقمده لورین ناموریه حکمت استفا کی کلیمت
 کینه مازنه انبه بر ساعت صکره نفقه قبولمده

بار افق همه چیز بر بخت ریختن پایاس دیناری ابو یا پارسو
 استواری طوقه قن ایستد

۱۸ صده بار افق خدای روم قوسیری امدای طرف
 حق ایرطه اولدین حاله ناموریه مجید بوانده لورین کلیمت
 نوقفه انبه و کلیمت بریده نمربان ابراهیم

۱۹ صده بار افق خدای روم قوسیری امدای طرف
 جاده لرد برنده مانه دما کی اکنف بعلده ادلا اودر
 یاسن کی اذغی باباسن بر جسم جامد کی برده دستهای کورمه
 دقانک عایشه

۱۴۰۱ هجری قمری، شهریور ماه، روز شنبه، در محفل کبریایی علیه السلام ابراهیم در خطاب

پروہ قضا

۱ - بار اخی حمد خیز ط اندام دوم اجبا خیز لیس الفار بورکی بی نما ایچ قن ایستد. فایده بار خیز قن ایستد.
 ۲ - مرقم عقول بورکیست برادی بنام خیزو رفیق و اعداء خصله مذکور اندام ایجا بی قن دشتاد.
 اول در خیزو قن کوب المشرور.
 ۳ - قار ط کوی خیز ط بنام استویه تر لاسه جفت سور که مجرور دوم طرفه خیزو قن ایستد.
 ۴ - سرور ط بنام قصاص یزه فقه و اعداء و ملائکه که سرور ط دوم ناک دیزی طرفه قن ایستد. و اول در دست دگستر.
 ۵ - راد ط خیز ط بنام یاباس استوی خیزو قن ایستد. فایده مجرور.
 ۶ - ادرید ط استر ایچ ریاضه اول کینک دوم عقیس خیز لیه خوردن ایستد اول در انوه خیز ط طرفه.
 بنامه خیزو قن نام محله برهو خیزو داندان خیزو قن دوم در ارکعت عقول دیر ارکعت ایچ بر خادیم مجرم
 اول در در بر سر لوله لوبیله خیزو برکتی بنا دیو کشتی جا در دست ایستد.
 ۷ - دی مینو محله دوم استر بر بنام استیاس طرفه قن دکن خانیم برادره خاناس اول در ایستد.
 ۸ - نکه لیه خیز ط دوم دیزی جرح ایستد. فایده مجرور.
 ۹ - بار اخی حمد خیز ط دوم حاشو دقبله ده لو بورمود خیزو که در که ایچ بنام خیزو طرفه خیزو قن ایستد.
 ۱۰ - بنام یاباس دیزی قواش اناود محمد ایچ که خیز دوم استر طرفه قن ایستد.
 ۱۱ - بیرون ده سودی خالقا لیل بنام باد ط مانه بره ساید که دو در دوم ناسو و اصل طرفه قن ایستد.
 ۱۲ - اینه کوی خیز ط بنام خناری بوان تر لاسه جفت سور که دوم خیزو قن ایستد.
 ۱۳ - دوم قطره دانه قولا و اول ایچا دیکر بقدر ایچ مرصد جفت کینه او دونه کوب عود سیر لکه
 سیر دیم محله بنام استیاس طینه خیزو قن ایستد و رفقه برکتی مجرم دو خیزو.

احوال
 رومدار طرقتہ بنیاد علیہ
 بنیاد رومدار
 بنیاد
 ۱۰
 ۶
 ۱۶
 ۲
 ۵

بروز ، دیکه انجور حصار قصاری

دوم و طوطی بنفاد عربی	۱۵
بنفاد روم	۱۲
بدن طلسم	۲۷

مربوط	۱
روم	۲
بنفاد	۹

بنفاد حیثاً	۵
بنفاد حیثاً	۵

در دست او نمانده است

۱۶

ذوقه قصاصک :

- ۶ - ماری - اعران قیه کی بقاء. هر سو کو رک مانوی قیهی جوارحه خا اوه قن ایلند. واهی مکره.
- ۱۶ - - - - - جواد غلغله کربانو ایسا قیهی جوارحه قیهی رها ایلند که قیهی لیس روم هر سو لوقه قیاده و ایلند.
- ۹۱ - - - - - اکره ده قیه کی روم قیهی برز بقه. قیهی با لک کیه که قیهی بقاء. انک لوقه روم ایلند. واهی مکره.
- ۱۸ - - - - - قیهی قیه کی بقاء یاوه قیهی جوارحه قیهی لیس روم براد لوقه بقاء روم ایلند.
- ۱۰ - - - - - اکره ده قیه کی روم و این مکره قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. قیهی ده ایلند. ایلند. ایلند.
- ۱۶ - - - - - اعران قیه کی بقاء مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.
- ۱۶ - - - - - اسفجوه قیه کی بقاء. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.
- ۹۸ - - - - - کیه قیه کی بقاء. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.
- ۹۹ - - - - - قیهی قیه کی روم ایلند. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.

- ۲ - - - - - اسفجوه قیه کی بقاء. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.
- ۹۱ - - - - - اعران قیه کی روم براد لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

نور معاد قصاصک :

- ۱ - - - - - قیهی قیه کی بقاء. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.
- ۱ - - - - - قیهی قیه کی بقاء. مکره قیهی لیس روم هر سو لوقه قیهی جوارحه قیهی لیس روم ایلند. واهی مکره.

عکس از: ...

جیسا کہ ذیل میں مذکور ہے: "مذکورہ" مذکورہ

[illegible]

KATRİN KASABASI MECLİS-İ İDÂRESİ'NİN ULAH AZASI NAKİ'NİN
RUMLUĞU KABUL İÇİN TEHDİD EDİLDİĞİ

نقطة ۱

في 100

وصول نومروسي

h. m. du

ارسالي

Reexpédié

مأمورك امضاسي

Signature de l'Employé

TELEGRAMME

Transmis par

وقت

h. m. du

بدا مخبره

Continuation de

مقام مخبره

Signature de l'Employé

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

عن قديره الى

نومروسي	عدد كلمات	ضروب	على تاريخي	ساعت	دقيقة	روز ويا شب	طريق	اشارات مخصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Groupe	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications particulières
۸۶	۵			۱۲				

قريبه قديره كه حلقه در و اولاد جماعتشده بيار ترز بلك ايد مشغول يان نيقدله بايا بايلا
براز قديره سنك بولنديين مره ره روم اتقيا كه طرفه اسير ايد بلك و جهات وراثت
مملكات انه مدين شمر اخبار ايد بلك اوله تقصيه و تحرياته مملكت ايد بلك
نتيجه در مملكات ايد بلك مدينه در فضا ۱۱ ماركي
قديره قديره
غادر

KESRİYE'DE RUM EŞKIYÂSİ TARAFINDAN ÜÇ BULGAR KADININ ÖLDÜRÜLÜP
İKİ TANESİNİN DE YARALANDIĞI

وصول نومروسی
N° d'arrivée _____

دقیقه ساعت
h. m. de

ارسالی
Expédié _____

مأمورک امناسی
Signature de l'Employé

بازگشت نومروسی
N° de retour _____

l'éz. n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

واپستاسیه
Transmis par _____

دقیقه ساعت
h. m. de

بداء غباره

Commencé à _____

ختم غباره

Fin à _____

مأمورک امناسی
Signature de l'Employé

De _____ pour

سازمان امناسی
عن کوریم الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخ	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Croup	Nombre de mots	N° du dépôt
یک	یک	یک	یک	یک	یک	یک	۸۰	۹۷۱۹

صنوعه سانی حیای مقتصد الحزمه
دوره ساعت اوله راده لرند خرم لری سوزنه نر بلار
کولایرینه عورده ایله سریم صوبه و لهدیه و عینده کوم
خارتیلرند ریمو و یجو و کریم صوبه و لهدیه و عینده کوم
سیرمن رقبه مسافره و افیو حشره یانق بوضو فورانه
و عینده سریم سانی ایلم ناسوند کللی بانو نه هر
و عینده سریم سانی ایلم ناسوند کللی بانو نه هر
مقداره سوزنه سوزنه سوزنه سوزنه سوزنه
مبارک سوزنه سوزنه سوزنه سوزنه سوزنه
۱۹

ظهور سہی جناب حضرت اقدس

میں لائبریری اور کتابی
خانہ لاہور میں قائم ہے
۷۷۹

دولت اور افلاطون

کسی پر زائد اور بلوکی قوطانہ انفسہ آئناہ بر تفسیر افلاطون و ستر حال و سبک اور نہ کنجی بار بار ابرسی قوی افلاطون
اور نہ بچہ کس پر تلمذ اور مع جملہ سبک ساحت شرفند و مرکز قمره قوی مقلدی و اعلیٰ کے تر و پائندہ فیرہی جملہ ہندہ بر قانع
ساحت صحتی ایشیائی اور نہ در حال فیرہی ظہور بہ دروغی شتاب ایدہ کدہ فیرہی نیک مد خلندہ دیول اور نہ ہندہ بلحاظ مقلدہ
اور مع قادیانہ مقلد و ابائی قادیانہ مجروح اولہ رحمہ باندہ کوی کوی لیسہ و لا حول الخیرہ علیہ و صیہ مکیو لیسہ بلوکی قوطانہ ای
میں وضع بہ عزیزت ایلہ طوری بیلہ لیسہ اور تلمذ و تعلیم معنی لا و پیری جو طوری تیش و ہر حالہ اسر و فرطانہ عہدہ ہندہ لہ لہ کدہ
سہر ایہ ایہ لای قوطانہ
ایہ صہ سر لای

RUM EŞKIYÂSININ BAZI BULGARLARI RUMLAŞTIRMAYA ÇALIŞTIKLARI

Reçepçilik _____ (Commencé à _____ ٢٥
 à _____ L'état n'accepte aucune responsabilité
 مأمورك امضای _____ à raison du service de la télégraphie Final à _____
 Signature de l'Employé _____ Signature de l'Employé _____

De _____ Pour _____

عن سبرور الى

شعارات مخصوصه	طريق	روز ويا شب	دقيقه	ساعت	على تاريخى	خروب	عدد كلمات	محل نومردو
Indications non taxées	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
		روز		٨			١٥٠	١١٠٥٨

نفسه شهادت جانب سببه

شهادت در بنده بگویم اینچنین جمعه کوی سبرور قضا نه مربوط قاری کوی الهالینده بلغار حاکم
 منسوبه بار طراند اقبال اقبال انگلیست یک رفیقیه راز قار المود اوزره نور لیا غنیه
 حقیقار کرکه غایب قیوس زبانه محله سباه البیه علی انضامیه مسامح اولد برشیده
 کتب برهنه روم انضامیه طرفه مرقوم انگلیست ضرب و روم اولداریجوده برابکی رخت
 تفصیله ایدر کتبه بعد ما منده بولسندیه بوجه المدفیه قار المود اوزره نور طایفه حقیقار
 نسبه ایدر کتبه صایبور لوطی عورتلنده فریه مذکوره مختاریه افاره انجندسره ریحال
 و اندامه قره غولر معلومات و بطاسه و قاری حیات ایک کوبه قار المود اوزره حقیقار
 واقع اولد شیه و اجرا قلندانه تحفه اوزرینه مضره مسامح اولد بولسندیه و اندامه قره
 قسسه اب ره اشقیایه راز براماره به کرس اولد ماسه بولسندیه و اندامه قره
 رفا نه فافیه و فریه و کتبه قسسه اندامه ره اعصای معلومات ابیه اولدین مضره فرمايه
 سبرور منفی
 رشید

لو غرام قریبہ، ہونا یہ انتہائی طرفہ احزاب و فساد اور یہ تمام نفی از الہ و فرد

[illegible]

ص ۵

استرپو بائی
اوغلی طنائی
کریارو
دبیری
زده سر راه
قری و ابو
دینه

ص ۶

نصفه کریارو
زده سر غورا
قری تابی
حاربه
روحه
اوغلی بدیکا
سیو
قری تابی زده سر داسید
اوغلی کریارو
دبیری دونو
طنائی
یانه
سولج
قری راه
دبیری و ابو
داره سر غورو

ص ۷

بیره اندوه
زده سر داسید
اوغلی نیکو
ابونور
وانکل
نصفه زده سر تابی
اوغلی توابه
بیره قری کریم

ص ۸

استرپو فولی
واده سر دوه
قری هونو
نیمی اوغلو زده سر تابی
اوغلی نزه
زده سر کریم
قری تابی دونو

ص ۹

نزه نیکو
واده سر نیکو
زده سر اشتی
اوغلی ضلعو
دبیری سیه
سیفلی
قری هونو
قری تابی سید

دستی در بر بند و اطراف او را به انی خاص نقوش را به بر در در

ما

طود و قسطه
 ربهی ساری
 ارغی کرد
 کرمی طایه
 رندی صوما
 قریشی و ده روضا

۱۰۰

۱۵۰

—

استر یو خستو
زوهه ها لکسو
کدری فوط
راوری خستو
زوهه ها راجو

قدومه
و قدومه بجزءه

1

ف

مردی و بگری
والد و مادر
ز قهر و آتش
کبر و کینه
ادعای حق
و بگری باری
و بگری بگری

01 23

کرمی در
 زخمی یاغی
 کرمی آغور
 اوغنی ریزی
 زخمی یاغی
 کرمی آغور
 اوغنی قلمطه
 یاغی
 زخمی آغور
 قلمطه
 زخمی یاغی
 اوغنی نیقته
 ریزی آغور
 ریزی
 کرمی آغور

توضیحات

روزنامه اقتصاد
اصفهان

۱۰

شعله یادی
 زلفی یانی
 کجی طعنی
 زخمی یی
 کز روی صفت
 ویدی اهی
 واسطی
 اوغی الحوری
 دانه یی
 عمری سوزی

وَمَدْرُ

مفتی محمد رفیع الرحمن

—

نعمه الحی
زنده است
و از دست
کریم
و بزرگوار
ایم
می

فد ر

مدرسه
زنده را در تمام
استان

مانند فریخته احوال و اوضاع بوفان نفعی از این دزد

رد شده	مانند	{
به نفع فریخته احوال و اوضاع
دزد }	مانند
فدیه	طاعت و ترک
زخمی و آمو
طاعت و بدعت و افکار
زخمی و دود
متونی آن دزد و زخمی و زخمی
کرمی و آمو		زخمی و زخمی
زخمی و زخمی
زخمی و زخمی

بازمانده فریخته احوال و اوضاع بوفان نفعی از این دزد

اورفاده	مانند
	دزد و دزد
	زخمی و زخمی
	اوغلی و زخمی
	کرمی و زخمی
	زخمی و زخمی
	زخمی و زخمی
	زخمی و زخمی
	زخمی و زخمی
	زخمی و زخمی

**GARANCI KÖYÜNDE KATLIÂM YAPARAK FİRAR EDEN RUM ÇETESİNİN
TAKİBİNE DEVAM EDİLDİĞİ**

Le 1330

وصول نومروسی

N° d'arrivée

دقیقه ساعت

h. m. du

ارسالی

Réexpédié

à

مأمورک امضایی

Signature de l'employé

Le 1330

واسطه سبله

Transmis par

دقیقه ساعت

h. m. du

بدا مخاره

Commencé à

ختم مخاره

Fin à

مأمورک امضایی

Signature de l'employé

De pour

عن کوثری الی کوثری

اشارات مخصوصه	طریق	روز و شب	دقیقه	ساعت	عملیات تاریخ	نمرو	عدد کلمات	عملیات نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
								۱۷۷۱

حضور رسیدن جواب حضرت صاحب

رویه صباح شصت طغیون در دم است قیاس فرمائی فرستادیم که در روز شنبه
دری کشی در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف و قتل در کتوف از کتوف
که در اصل افعالی بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
خبر انچه افعالی بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
عمل عبور و بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
در کتوف بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
مفرده طرفه شد که بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
و بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
و بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف
و بنده و کتوفی فرستادیم که در دسترس حوسه و حسیان و قتل در کتوف از کتوف

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یا شب	دقیقه	ساعت	محل تاریخ	ضروب	عدد کلمات	محل نوم و سوسی
Indications non taxés	Voeux	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	N° du dépôt
				9			00	5100

[illegible]

[illegible]

مظهر سائنس و فلسفہ
 ۱۔ فلسفہ اقامت جاکری زمرہ۔ عارفان فیضندہ بغیر اندہ مشغول ہونا نہ
 زار و ہل بلقار علم کی فضیلت اندہ خرمندہ اربو مقصدہ کہ ایکہ بی سکا کشیدہ
 سرور ہم غنیمت کمال کس بیخبر مرقوم با شہیدہ بالظہ کو کشندہ قدر شونہ قتل و رفعتہ
 آیدہ سلا شاردہ مذہ استویاہ لہروری قدری مترہ بدو ک لہروری نام شخصہ
 جرم ایسہ کی محل جرمہ ہوناہ قواندرہ اشراہ غرا تفطیریلہ صالح ہوندر قری و
 منارت ملیہ سائقہ سیدہ ورم ہوناہ فیضندہ منہ متہا ریریلہ رلد سیدہ جرمہ ایضاح
 اندر کمری و مقول کہیں صاحب ہوندر رفیع اربو مقصدہ اربا منہ صافہا بمسودہ مقوریلہ
 قتل اولندہ دیلاخہ منہ قضا منہ سلا سیدہ وایوانی و بانفیلہ جریہ جریہ قرار
 ایسہ کمری اشہا شامہ اولندہ منہ متہا ریریلہ تحقیقاتہ فیضہ اولندہ حقیقتہ حالہ
 لہا لہرہ اخراجہ وضا لہرہ منہ تحقیقی ایچوہ شریک اولندہ مقوریلہ لہرہ دریلہ
 بحالیت مقصدہ اولندہ کما شونہ فیضاتہ ایوانی قرہ غرا ادارہ لہرہ
 ساعدہ بیخبر منہ فیضندہ

[illegible]

[Handwritten signature]

[illegible]

BİR RUM ÇETESİNİN BULGARLARLA MESKUN AYDOS KARYESİNE HÜCUM
EDEREK ALTI KİŞİYİ ÖLDÜRÜP ÜÇ KİŞİYİ DE YARALADIKLARI

ارسالی
Réexpédié
L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie
مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé
De _____ pour _____
بدا عخابره
ختم عخابره
مأمورك امضاسی
Signature de l'Employé
عن _____ الى _____

محل نومروسى	عدد كلمات	غروب	محل تاريخى	ساعت	دقیقه	روز و یاشب	طریق	اشارات مخصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Groupp	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications non lues
۷۵۰۰	۱۰۰			۸		روز		

عمید در
مهره سن چنانچه گفته اند
یک ساعت آبی باره لرزه بود و تجاوز بر دم حیت س نوسه نامه شد
بلند بر ستون یوزالی خانه لای ایدوس قریه سن باله خول بومبارلر خانه لای آینه
ویردکاری مرده یعنی ساعت اولی باره لرزه بود و به کشتیهای دریای معزیه
واقع شد و انضا اید یازم ساعت بعد مصادمه ایلماری اوزرینه اشراف
اروسه بالقان سخته فراری بخیل ایدکاری و آتیه بومبار و سولارد
اولین خانه محرقه و اولی ارکات و اولی قادیه مقتول و اولی ارکات مجروح
اولین و عقب وقت ده صبح و یازده مرکز در معزیه حرکت ایدریکی
قریه سخته اید در انجا و اولی باره لرزه و در بطاری مرکز و یازده
و انضا اید از مرکز و یازده قومانده و نوسه مبری و در بطاری مرکز و یازده
بالقان طوغری نقیب اید ملکه بولندی و معزیه اولی و اولی قومانده
بعضی اشای تمام ایلمار بند و اولی باره لرزه اولی و اولی قومانده
نقص
نقص

[illegible]

نشانات مخصوصه	طریق	روز و یا شب	دقیقه	ساعت	تاریخی	فصل و باب	عدد کلمات	محتوی توضیحات
Indications non taxés	Votes	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Groupe	Nombre de mots	Obj du dépôt
				2			۷۵	۹۴۱۷

حضرت مولانا مفتی محمد شفیع صاحب مدظلہ العالی

شهرت یکم طوقی بازار ایرانش کون عت او بر شوه راره کرسه هوقه فریم ک
 اهلایه فلان یسوع کیر و ایله باسو زراعتله مشغول ایله طوقه نف روم شفاک
 طوقه قور شولره قل ایدل کهری و حقیقت وقعه () نا حیه میریله نستم مقلده غایره
 با استقامت اشقای مرقومه نه تعقیبه سائیه ایدریکی اشعارات واقعه ده اهلایه
 یورایه () تعقیبات و تدابیر لرزه به نعل اولسین مقلده فرمايه

الحمد لله
شركة

[illegible]

۱- استر و به نه مقربون قریب القالینده و هم عجم غافل
 ۲- کتا نه کی مزار لفظه مقولا جدی کور لیدی دوی کوه
 ۳- و مذ بوره کتا نه کی مزار لفظه مقولا جدی کور لیدی دوی کوه
 ۴- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۵- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۶- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۷- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۸- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۹- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع
 ۱۰- احباب او نه مدعی عمر و سله اندازم ضابط و بدی طبع

BOA. TFR. 1 SL. 171/17001

جمع و حق ایزد علی
و اولاد علی

توزیع

تاریخ

۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

۹۰
۹۰
۹۰

مقرر علی بابا علی محمد

آئینہ کار و کتابی

مکتوبی قلمی

عدد

۷۸

BOA. TFR. 1 MN. 121/12084

دو بندہ
انصاف
مقرر
آئینہ کار و کتابی
مکتوبی قلمی
عدد
۷۸

SELANİK'TE RUM KOMİTESİNİN EMELLERİNE KARŞI GELEN RUM
ATNAŞ NİKOLA'NIN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ

فی ۱۹۰
Le 190

وصول نومروسی
N° d'arrivée

دقیقه ساعت
h. m. du

ارسالی

Réexpédié

a

مأمورك امضایی

Signature de l'Employé

مخابرات دولتی

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

فیب ۱۹۰
Le 190

واسطه سبله
Transmis par

دقیقه ساعت
h. m. du

بدا مخبره
Commencé à ۴۸

ختم مخبره

Fin à

مأمورك امضایی

Signature de l'Employé

De pour

عن سبله الى

مخبره نومروسی	عدد کلمات	غروب	مخبره تاریخ	ساعت	دقیقه	روز و شب	طریق	اشارت مخصوصه
No du dépôt	Nombre de mots	Group	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voies	Indications non taxés
۱-۱۱۱	۲۲			۱۲				

مأموریت منتهی
۴۸ تا مخبره افشاء جاری شده در رسید اهلایح دروم جمع مقول
امان ۴۸ تا مخبره افشاء جاری شده در رسید اهلایح دروم جمع مقول
افشاء مقول دروم قوه سی اماله مخالف حاکم بولمخ لویس زید مذکور مخاری
افشاء مقول دروم قوه سی اماله مخالف حاکم بولمخ لویس زید مذکور مخاری
ریختی قره موافق الله هیئت انجمنیه اعصابه واسیل لیا هویدا اثر تشوید قره مذکور
ازدود لیا در دست طرف قتل او اندیش و مقوموند در دست اوله در دست عدیه
نیم نلسقاری برای صلوات علیه السلام ۴۸ تا مخبره افشاء
سبله در دست قتل
ی

ZİHNE'NİN KARLIKOVA KÖYÜNDE BEŞ BULGAR ÇOBANIN RUM ÇETESİ
TARAFINDAN KATLEDİLDİĞİ VE CESETLERİNİN PARÇALANDIĞI

رومى ولد باغرى انا عيسى جانى ولد

فاثلا انا عيسى جانى
والا انا عيسى جانى انا عيسى جانى

علا

رومى ولد باغرى انا عيسى جانى ولد
فاثلا انا عيسى جانى انا عيسى جانى
والا انا عيسى جانى انا عيسى جانى
علا

22

✓✓✓

2

حدائق

این دست‌نویس در ۱۸ مارس ۱۹۵۰ مورد تحریر است و در دفتر ریاست هیئت مدیره و هیئت مدیره در

سید صاحب در اینجا چون ریختن فقه در تاج و لایق و ذی کس فقه در

بیت: دعبارة حوادین بونند که سزاوارده نفس بوزن غی حوائج که جار داده هوای عریانده

ایمانه بر روح چشمتی نقره روح دارد و دیگر نه او روح او در دست یکتا و نه در دست

محمد حسن دینار باکون برکتہ ائوف دینار بری محمد علی خان

ایده‌ها و باقیات، تحقیق و تفحص، مجتهدان، مردم باور و ادب و مردم آید و سعادت

سوں میں سے ایک فریقہ ~~میں~~ اہلسنیہ و روحِ مقدسہ قلم و فتوہ دیوانہ بقول ایلہ نقار

افعی و دجیبه و سنجین
 افعی و ارقی قطیف بر مرده و زینت دلا نیده ایفای ایله یی

رقیہ دینے کے در دست وجہ عذر : نسیم ایہم اولیفا ملامعہ حنیفہ

و دیگران در وی و تقدیر

روایع از روضه لغت

اولیٰ کتب - اسکا -

وَالْمُؤْمِنُونَ

۷۷۷

روزِ توفیق و توفیق

vec

[illegible]

ایک

بسم الله الرحمن الرحيم
 كتاب الصلاة العظمى

والله اعلم بالصواب

عبد

افشاری موریه مرجعیه

ما یوقود . . قربی اهلینده اوده نقد بفار هیویه اولدورنی . . بطایع ائمه کی رعایه
 کوردلری صوره اوده بیه بکری . . و صده کرب برجه اوز رینه لجم ایدورن ایلدند
 بنی توف و بری جده ائیکده صکره و ائیکدر . . مغولیه مجروحده اوچ اوده ائیک
 و بری اوده ائی و دیگری دانه یاندند . . حیا و ریح جبری و هیانه جبری
 یه صیاره ایله . . سوزده که . . و م اختار قویته قضای مذکورن تمکنده کانه
 بفار بویه جبری معقیده بر نفعه ایلدینده بولورسه . . منی بفار هیواندن قتل کیفتی
 بریایه که بونله بر نفعه کاجیه . . قرای مذکورده نکر می قلعه فایه نیاید مکرده نکر
 انصافیه ماموریه طرفه اختاری ایسایله شکای زوچ عاهد نخنده . .

NEGRITA NAHIYESİ MÜDÜRÜ MİNA ZOĞRAF EFENDİ'NİN EVİNE RUM
EŞKİYÂSİ TARAFINDAN SİLAHLI SALDIRIDA BULUNULDUĞU

Réexpédié.....

à.....

مأمورك امضای

Signature de l'Employé

مأمورک امضای

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie.

Commencé à.....

۲۵ ختام مخبره

Fin à.....

مأمورك امضای

Signature de l'Employé

De..... Pour.....

عن یرد الی

اشارات مخصوصه	طریق	روز و یاشب	دقیقه	ساعت	محلی تاریخ	غروب	عدد کلمات	محلی نومروسی
Indications non taxés	Voies	Matin ou soir	Minutes	Heures	Date du dépôt	Group	Nombre de mots	No du dépôt
ر	ک	رر		م			۱۱۱	۱۱۱

روم ایلی و لایق شاهان منقذ میسلی
 بویک عت ادم راره لک تدریک ناچیس میدی مینا زوگران افندیله اقامتگاه
 جوارک که بانه زده ایکی یوز قدر سده روم لوبیا ایله روم سعت روم
 ایله یایلم اشه سوت زوچرله اخیر هورت جوج و بالیدی بیکس ادم بشارت
 لها سورده مقول روشیک سوری موس ابره وار اولده خراج احمد
 تحقیقات و خوات لورمده اجراک خفصه ماموریه عانده کی مولده ای اتم قلندین
 کی و قرقع لاند زده بلیغان مقصد ایضا اولسه و اشوهاره هائیه مینا افیه
 خدمات صارقان خ موده اولطیه روم اشاس لورفخ انیفاج ایلیک بی قویا سلام
 برکت اولیفا موده و ساه احمد
 برور قفق

سفر و موقوفات و سالی
 محلی هندوی
 ۱۸۸۶
 ۶ سب

ع. ۶ کورس
 و اشیای سفید و نوزاد و نقدی و موجوده خانه و اشیای در جیب و عظم

خانه و اشیای نقدی و موقوفه با موقوفه کورس و بیت و بار و کورس و اشیای در دبی

سفر و موقوفه خانه و اشیای نقدی و موقوفه کورس و بیت و بار و کورس و اشیای در دبی

انفا و نفقه و موقوفه کورس و بیت و بار و کورس و اشیای در دبی

۲۴۴

شعب

روز و بوی عجم

بیا به خورشید کی خفته فخری اعلا به روح استخفاف خیره افکوه
خنده واری آماره هوارده کی روح کویر خورشید و روح کویرده
کند و آید معاوت ایند بوی سحر آورنده به به به در آزار
خفته و بوی سحر مزه مزه سحر خفته ایند بوی سحر
استخفاف کویر او خفته معاوت کویرده اکلا سحر
او کویر خفته خفته خفته خفته خفته خفته خفته خفته

بیا به

YUNANLILARIN BİR ULAH TÛCCARA ZULÛM YAPTIKLARI

وصول نومروسی
N° d'arrivée
دقیقه ساعت
h. m. du

Transmis par
دقیقه ساعت
h. m. du
بدأ مخبره

ارسالی
Réexpédie

Commencé à

à

Fin à

مأمورك امضای
Signature de l'Employé

L'état n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie.

مأمورك امضای
Signature de l'Employé

De Pour

عن كرهة الى

محل نومروسی	عدد کلمات	غروب	محل تاریخ	ساعت	دقیقه	روز و شب	طریق	اشارات مخصوصه
N° du dépôt	Nombre de mots	Groupe	Date du dépôt	Heures	Minutes	Matin ou soir	Voie	Indications non taxés
۶۰۶	۶			۱۱		—		

عقد کمی قضا فی حقه
کمیته دولتی شایسته ترانسپورت کورده لایحه ای در ۲
جماعتی بر تیراجی یونانستانه بدین حد در جوابی یونانیه اقصیه و عسری
طرفی در رسته اولی طرفی اولی یونانیه قریه غولانده توقیف
و شدنی ضرب این طریقی و صوره ملا قضا قریه نوره در ادراده ده
اسکله ادوب بعد تر حاله نقل و حسی حانه به المقایله انواع
ازیت و اشکری اید حانه حانه ملکدین ترانیا حنا ی طرفنده
کلاسه بر طریقی عطفاً و اسامی و قضا انصاف بار و یاله بیدر لمسه
اربعی صده قطره و اسامی و قضا انصاف

در معاد بنفاینا ۱۴۱۵ هجری قمری در مدینه منوره سی. کشف افق

جو۔ ۱۔ حکومت برصغیر اندیشہ اور نہ وفاق حق تعالیٰ مدد سے اسے اور بدستور عرفتہ اقتضا۔ ایام۔
حزبانہ الجندیہ بیوت پریم فیضی خرم ایاد حق تعالیٰ بزم یوٹا۔ وینہ نفعہ اجمہ۔ درونہ الجی
۲۔ اندیشہ معلوم ہوتا خرم غول اول امر مرہ اہلک رہن انداز دریلکین جوج اجمہ در۔ ہونہ
اور نہ رہن فی اومہ اومہ کوہی سفار انداز اجمہ کہ ہونہ اندیشہ رہن قاربہ وارہ۔ بلکہ الجی خا
رض احاطہ اجمہ۔

خبر آنکه او فیه قضای مذکوره نام زه سینه فریخته بنیفا. فیه منعه ایله اوج فادیه و پاره که
اندر دایمی ارکله روح استدر. به خانه محرمه اولسه و روح بکثرت بریان بولنده.
خبر آنکه ایکنه اوج روح زورینی قوالرم بنیفا. اندر استدر.
نیمه صاعده خبر آنکه ایکنه استیضای مبرور طاقه باو علاج اندر ایکنه.
نمونه مذکور ایکنه استیضای مبرور طاقه زیریه ای بنیفا. اندر ایکنه.
نیمه صاعده و نیمه اندر ایکنه بنیفا. حق حکمت میله کلامه مذکور اندر قائلان حال کبد
اولدنی الا شبد بدنی بدیکنه.
افرادمان فافیه قولی صاعده و سوره کنی کنی ایکنه.

سید علی حسینی، کس

اشهر ایورک به صورتی خاص می نهند انکوں نماند و بیرون نمی آید و کلبه را کهنه را کشند .

RUMLARIN, BULGAR AHALİYİ RUM PATRİKHANESİ'NE BAĞLAMA
GAYRETLERİ

کتابخانه
مخطوطات
عراق
۱۸۷۸

مصره سالی عهدی صدرنشین:

مصره دایمی کتبه لریدر
روم ای دیوان شاهی در سالک واکا عثمانيه منسوب بنهار اهابی اسرار عثمانيه فلك از بلاد روم طبعی عثمانيه انتساب انبیر ملک روم طبعی عثمانيه و بولنگ
بر بافتن سالی طبعی کونا کونه عثمانيه و تعرضات اجلا و از کلمه کی بوند اندک اسرار عثمانيه طبعی عثمانيه منقسمه منقسمه عثمانيه و بیا اول رده شوال اسف
استاد بر سر خط دیوانی اعلام اولنا عثمانيه منقسمه و حیدر نامه اسناد اولنا عثمانيه احوال مذکور بر سر خط و بر بزرگ برده بنهار در علم و کون و تعرضات و بخاوان
کونه کونه عثمانيه و حتی بر کاسیبه عموم ملک محافظه مأمور اولنا عثمانيه منقسمه طبعی عثمانيه روم طبعی عثمانيه التزام ایدلکده و بنهار اهابی منقسمه
فالقه اول رومی اسرار عثمانيه و در و ادیه اولنا عثمانيه کوسز لکده در سوز که سوز و از خطی فیلولیه فضله منقسمه از منقسمه قریه برای محافظ کینه عثمانيه روم
منقسمه بر لکده اول رومی عثمانيه و بیا استوچونام بنهار ک منقسمه اول رومی همانک فیلولیه شکست ایدلک مذکور استوچونام آلله استوچونام اسرار رومی
و بر لک کی کندی شدید ضرب انقسمه و بوند طبعی عثمانيه عثمانيه قومانده طبعی و در و استوچونام بنهار ک منقسمه طبعی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
قومانده عثمانيه مذکور در ضرب اولنا عثمانيه و تعرضات مذکور روم طبعی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
با و لک عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
سلج روم طبعی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
با و قریه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
فی جاره بنهار اهابی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
اولنا قایلای زیر نام قریه کی بنهار معامی حکومت طبعی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
نقد روم طبعی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
راطل نام قریه لک بنهار اهابی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
واک عثمانيه فلك از بلاد انبیر ملک منقسمه مذکور قایلای زیر قریه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
و یکی محله نام قریه لک عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه
صفو حایده ناسی مکتبه دوام اید ماکده بولنگه و کلیساده دائمی صورته با بای بولنگه مدینه کرک مذکور یکی محله بنهار اهابی کرک اولنا
اجرای اییه و عبارت اید قره اورمان و عبد الله و قرمنی و غوده محله و قراقا سغ نام بنهار قریه لک اهابی کلین
و عبارت سرب اغلنده و سرب بزرگ الشاه نام بنهار معام و معامی بر قاق دفعه ده حکومت معرفیه طبعی و تبعید انبیر طبعی و بار اقلی
مصره ناسی عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه عثمانيه

۱- ابتدا اینکده برکنار و برنده حکومت محله بغداد اولادنی حاله اعصابه عصبه انکلام روم طرفداران تشویع و ترغیب ایدلسه و
- سلاطین و لایحه یکیم وارد دار قضای رضا فائز قوسینه و اکیویچیه و آپوسول نام قریه لرزه روم بر دایه غنای ادمی طرفه اید
قلعه تعبدات و تعرضات طولا ب سفار اهالی هجو جانزیه ناسی روم طریقه خانه نشین افشرد و روم وسیط و کلی
برابر لرزه اید و ایدسه نفر مسلح یکیم قوسینه روم طرفداران اولادنی حاله مذکور اکیویچیه و قریه بالقریه کلیه انحصار لرزه اید آرمیده و
اهل ایسه ایسه دسترسیده تانیک یکیم اکیویچیه روم طرفداران مذکور آپوسول قریه سده کی سفار مکتبه کیران در سلا و فونیه
اشاده سفار معلی طرد و تبعاتیک اوزده نرهدیده بولسه و فقط مکتب هوجعفریه فریاد و ققانی اوزده کود اهالی
مکتبه کتاب انکلام مرفوم روم طرفداران صا و سبب کینشد و روم وسیطی دیا ادمی طرفه و فوجی لانه اسیر تعرضات و نظامه
ناسی سفار رئیس روحانی طرفه حکومت محلیه سلطنت اولسه اید ده نمره کی کورده کی کی بعضا اید و دملره معاونت ایدلکه
اولدیفیه سفار اهالی زیاد و مظلوم و مقدور و ایدلانه اولان عربیه مذهب و سرستی و عبادت سینه مردم و مایوسی بولسه
نفا در تودقی اهالی حقنه استدار زمانه ابقاع ایدیلان تعرضات و تضییقات اداره مشروط زمانه دمی و دایم ایسی سفار لر
فرد العاده محدوده و مایوسی اید احوالده بولسه و نزد عالی اصناف احمیلانده اصلا تجویز بیولیه چه مرادده بولسه سفار لرک کلیسا و
مکتبه و اداره روحانی لرزه واقع اولانه دغل و تعرضه و ابقاع ایدیلان تضییقات و نظامات قطعیا منعیه عربیه مذهب بولسه
ضمیمه ایچانیک اید بیولسی کمال اهمیت سزیمده اولیده و ده حاله امرد فرمانا حضرت ولی الامر کدر ۶۱ در الحاح ۱۷ طایفه ۱۷

وکیل الکاف سفار

LAKEN KARYESİNDE KOSTA YANI'YI DÖVEN RUM PAPAZININ OĞULLARININ
CEZALANDIRILDIĞI

4

فیاض قلی افندی

روم ایلی و لایه عثمانیه سی مقصدی مکتوبی و کائنات جلیله کی حضور . سامین

تحریرات قلی

عہد
۱۹۰۵

روم ایلی افندی

اغلہ برای تنظیم و تکریم اولادہ لایہ کا موہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
لایہ فریب سندہ کہ روم یا یا سنک اوغلی بوانہ ایلمہ بریکمندی ناعومک زرتہ قریلی اندہ یا استوکیہ واسپیرو ناعومک ایلمہ بریکمندی سندہ توتو لایہ
قریب کی مکتبہ بالذخول ایضہ مایسا سمدی انداختہ و فریب مذکورہ کی قطعہ یافہ باندو وقتہ نینقولہ و نفاق طغوز فی ضرب و جرح اندکامی
ادعلا و انتقا ارنکی اوزنہ مرقومونہ در حالہ در سنک حرمہ عدلیہ لایہ کا موہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
نچہ سندہ مرقومونہ بوانہ ایلمہ ناعومک منتکباردہ بالکتر قطعہ یافہ بی عار یا ضربہ ایلمہ طغوز تاجیہ اولہ یقندہ مضروبہ عائد اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
بیر اجزای نقدیہ گماونیاری و سمدی انداختہ تاجیہ اولہ یقندہ بوجہ نہ حملہ سنک برائتہ قریہ قریہ ویر لایہ باضوالہ مدعی مکتوبہ معاوضہ کنندہ
افارہ قانسمہ و زرتہ قریہ سندہ منازعہ فیہ کلیسا ایلمہ ضاویہ اصولہ عدم . عاید اندہ ناخی ہر آباہی جماعتہ کیلہ بیکریہ قریہ مذکورہ یہ گمانہ بر مضروبہ
ایلمہ سندہ درہ اثربرج کی برکونا و قوعات نکستہ اتیمیکندہ حقارندہ تعقیبات قانونیہ یا بیلمہ ماسہ و فقط قریہ مذکورہ یہ گمانہ بر مضروبہ
عسکرہ اقامہ ایلمہ کی بولی احوال غیر مرضیہ نکستہ تار کی منجی و اھالیہ کی حضور . و استاھاریہ تاجیہ استجبارہ ایلمہ طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
قریب مذکورہ درہ دجو سندہ تیرہ اکندہ یونانی بر معارک بولندی ایلو وقتہ استجبارہ ایلمہ طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
دلوئیہ قحمر کی خلقندہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
روم مدہ پولید ندہ کو توتو دیکام علم و غب اوزنہ بی سدنک نفوس نظامندہ اخذ ایلمہ کی لایہ کا موہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
طغوز نورولی و زرتہ تکرہ سندہ درہ محل و لاریہ دلوئیہ قحمر کی کو مستطوبہ (لو غوز) قحمر کی محرم بولسمہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
شیرہ و زرتہ بنار باطنیہ بر قومک دلوئیہ قحمر کی اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
واشعار جاگری اوزنہ بی بوبایدہ سدنک دلائیہ جلیلمہ سنجہ آبرو جہ اجرائیو بہ مقام عاکی و لایہ تاجیہ لایہ کا موہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
جاہرہ درہ آحد شیدہ تحقیقات تاجیہ سنک طرف جاگری پر غتہ بیانیہ خصوصہ لایہ کا موہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
یونانیہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز قوم باطلیہ استجوابہ اولیٰ تاجی و بیلیک طغوز بوز آنجسمہ بدی نور و لو ارنا انہ سائی قحمانہ لرندہ بیانہ سور مدادہ
ارو فرمانہ صفحہ و قحمر کی

۱- مرکز منطقه و سطح
تکرر شده -

[illegible]

[illegible]

BOA. DH. EUM. 3. Şb. 25/22

RUMLARIN BULGAR OKULLARINI KAPATIP BİR BULGAR OKULUNU
YAKTIKLARI VE BULGAR KİLİSELERİNİ DE KAPATMAK İSTEDİKLERİ

نفسی ملتهده ساکه تبعه دوله عیله دن اطمینان خرسونام کسه شعبانه شفق بکری در دخی نایجله بال قنار بخار لرزه ایله
هشدرسی بولانه ایدی، کفره مه اولدی بولغار لایتم زلفه مکتوبک نریم سید

مملکتده بوزقم یکیده ظهور ایدنه وقوعایمیز بوزقم بیاه اولورکه بولغار لایله رومدن بولغار اولور
فصلهای پنج بولمقدنه حکم بوراده اولد مکتب ایلیمده دیویمس بیایه قرار ویدی بزم مصداق و درخشاوار و
رومار و اولاهار صبر ایدنه مدبر و حکومتنک ویریک قناری و کلیله انفا کئی انفا کئی ساعته اوج قرار لرزه
صبر لایله و باله لایله فصلایم بورانک منته بولمکن قنایغی بصوبه و دوکوبه و قنایغی صفا و قنایغی
کندیر سبب بوزقم منته بولم بوراده اولد روم مکتب مدبری هابی بابای صبراشکه مکتبه موصفای اوقونم
بولمکن اوزریم رومد آیناروز بیاسدنن بیسی قوبدیر مکتبه موصفای اوقونم دیو منته بولم بولم صبراشکه
بولمده طرایی منته بولم قنایغی بصوبه کندیر هر قدر کندیر ایچرودن قنایه قنایه اجماع بولم بلک
قنایه قنایه اوج باغوبه صغیرده ایله مکتبه طرفدن ضلوعه عکس و قنایه کندیر بولم بولم طایفه
بوصفده بولمدرنه بکری کئی ایلیم مکتبه قنایغی مکتبه کندیر بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
قانه کورمدرنه واز کچمزد و بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
بجای قنایه و بولم و بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
بویقنارن تحفیه مکتبه جاک بولم سونک زنه بکلیور کندیر رومدن بولم بولم بولم بولم بولم
مکتب بولم نایغی شوی قدر موصفده اوقونم بولم سونقادره اوینا قنایه بولم بولم بولم بولم
سوم سوزر سوزر کندیر موصفایم جاک قنایه بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
استانبولک اوقونم مکتبه بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
دیشکه مکتبه ایلیم ایلیم بولغار اولد مکتبه حکم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
بوراده اولد مکتب بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم بولم
کرمه قنایه

فوق والا غير عادية

[illegible]

لا اله الا الله محمد رسول الله

معارف و طب

عمر

[illegible]

TIRHALA'DA HIRİSTİYAN AHALİ VE ASKERLER TARAFINDAN
MÜSLÜMANLARA BASKI YAPILDIĞI VE YENİ TAMİR EDİLEN
CAMİNİN TAHRİP EDİLDİĞİ

ترجمہ شہید - لکندہ ۱۷۱۸ سال طبع تاریخیم وارد اولام تحریکات صورتی

دوئلہ اقدم سوزنات

ترجمہ دہ بدنام الہائی اسلامیت خدایہ رنیر لہی ادایہ محضہ بدنام جامع شریف لکندہ
تیم و ترمیم ایدلشکمہ بدنام الہائی خدستیانہی و عویدلا تحفہ اولام عسکری طرخندہ
جامہ و قیوس دفعتہ شکستہ اولام رنم مقتی لمبہ طرخندہ جامہ حاجتہ مدرأ و قیوس
کلیات اوثرینہ پردہ خد لکہ مراجعتہ ادکنہ الب دہ برنجیہ حسہ کی کوریا مسہر و لکندہ
سردار دہ جامع شریف مذکور حفتہ معاملات تحقیقہ رنیر قیوس اکنہ یستلک جامہ
قیمہ و کیرہ حیفانہ الہائی سلمہ ی جامہ شریفہ تحفہ اولاد فاری طائرہ متاڈی و اخافہ
رنیر کی افعال دنا شکار ان لیلہ ترید و کثیر انیہ اولد قلندہ شجوببارک رضایہ عفرانہ
نار دہ بیارد الہائی سلمہ عباد دخان رنیر ترکہ مجبور ایدلشک دہ شوا احوال بارباران حتی
اولد شیمہ ان ازیان اولام بوراد یونندہ رنیر سعی ناسفی اولد یغی رنیر بدنام منہی رنیر
مقتی لمبہ الب بار پردہ مدر جو یزیدی نزدین کید صبح بیاہ مسلم و قیوس برکوم البوالم
منہی سوزنات شکستہ ایدہ اوربار

عموم الناس اهل اسلام و كان جميعهم يرضون عن ذلك و كان له في ذلك حكمة عظيمة
الامر ان لا ياتوا من غير ان يكونوا في صورة صالحة

علاوة على ذلك انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام
انما ارادوا ان يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام
بعض اهل اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام
انما ارادوا ان يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام
معدود معدود و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام
و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام

و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام و انهم لم يأتوا اهل اسلام

۱۱ صدرایه کماله نایبیه وارد اولاده تذکره سایه صدره ک

دولتم اقامه عهدنامه

بیشهرت تخلصی که از زبانه یونانیان صادر شده است اولاده بهر نامه الهائی است که عهدیه و قومی بیایه اولاده
نقد بانه وائر سلاسلک ولایت جلیل سنده انلاه تحت اقتاد و عهدیه عهدیه لفظا ارسالی سوری
دولتهای قلعه و اسبجو حالات نامر صبه عهد بهر حال سفیل الهائی مسلم عهدی حفظ عهدیه
لوزمه و بهر بولکس اولطمه ذکر اولاده تحت اقتاد عهد و فزان عهد بالترجمه بهر باید عهدی عهدیه
انما سلم بر کرد و دوله معظمه فدان تلبیه و بهر حال سربانان عهد و بر لکی عهدیه و رساله
یونان سفارته راننده فاجیه نوری تر و دنده و فی نشیانات مناسبه ابغای اکیه انده سفارته سربان
و قه به تبلیغات و طبع احب اسباب الم عهدیه الهایک مساعده انباشی عهدیه لکنه سیر لکی عهدیه

مکتبہ اسلامیہ
 ہجرتی تاریخ و تفسیر و عقائد و عارفانہ مقدمہ سر بیاض و لیبی و صمد قندھارہ کے اصل نسخہ طبعیہ و افکار مارہ
 ایدوکی راہنہ اصلاحیہ - وائے ایللی الہ سورہہ و فیہولین (عجیب) ناچلو تفرقہ عارفانہ عرفیہ اولانہ مدافانہ
 آسانہ خصوصیات اہل اہل مولدہ بیع اولند - سورہہ حارہ زکوان تاسف عظمیٰ موجب و لیبی باندہ تفسیر معلوم و لیبی
 اوزرہ حریستان طرفہ افغان ایدوہ سورہہ سجدہ حاء و ماوالی و موتی و انبای جنبہ لری زن لم قندہ سہر لریہ
 الحاشیہ اولہ فرقہ مکہ بخاور اہل اسلام ایسی نہ درو حال مصوبین و بونون امراتہ شادی حکمتانہ نہ دعاانہ
 یومہ و طیکہ اولہ التہ نمہ دھم رفیقہ محفلہ فخر حال عزتہ خدمتہ فائقہ نہا کردہ مفضلہ بولند نہ طواری
 معیشی اصطلاح عظمیٰ چندہ بولند نہ و فرہ زمرہ کی حارہ لری طاسہ اوزرہ طاسہ فالہ صوبہ در صرہ حریستان
 طرفہ اسلمہ نجیب و استجار ممرہ لریہ قسم کلیسی قطع و اعراقہ ایدوہ بقیہ فالسہ اولاند رض بریاندہ قطع
 ایلہ بولند نہ کسکری عطی و اعمال لریہ کوری شہر لریہ نقل اہل اسلام بیع و فروختہ امکان اولہ فرقہ
 جندہ مالہ بونم مفلان و ضارہ و انبای چور نہ زکور و نسوان و بیجانہ اولد نہ جزیرہ لم مواقع منفردہ سر
 مکہ بخاور بیکانہ مسلمانان قتل عام صوبہ حریستان چاندہ بد عمامہ قتل و اندوف ایدوہ کی بونم مقام
 و تقدیانہ هدف اولہ اولہ بجار کافہ ایدوہ رجاء اولد قری و رطہ هولان اصطلاح نہ رکھایان
 اولہ بیلار صوبہ نظام عالی تفسیر اہالی سقرہ جانبہ دول مفضلہ خارجہ بقہ زمرہ و امیرالدین بوارہ ک
 قونلو جزیرہ متقدرا استقامت لریہ کونہ طریہ مکہ شہیدہ قدر اہل اسلام منفقہ دلالت ایدہ بلہ ملک
 براثر صفات کویلیکی سورہ طور سورہ ابراریم بوارہ برادرہ موفتہ تشکیلہ بونون اضیاجانہ حرف اولہ اوزرہ
 بدلت عشرہ کافس ارارہ رکوعہ محفل زن اولہ بومہ درہ حقوقہ اسلامیک اصلہ نظرقہ النبی
 و طرف عارفانہ مدہ و صفات اہل اسلام اصطلاح ایدوہی و علم بونہ فضلی بولانہ زیونہ محمولہ قسما
 اولسورہ اہالی سلمہ مستفیہ اولہ و زور کد و استجار لریہ انعام صوبہ حریستان و بیسی بولند برتبر
 اتحادی مکہ ایکہ بونہ بونہ دھم رشکی بایلم صوبہ لہم بونہ بولان کہدہ بونہ ایدوہ بدلت عشرہ نک
 حریستان منفقہ زن و عسری موافقہ مفلان اولد نہ حق و بکرہ قندہ کسانہ تاسف اولہ اولہ صفات
 سرکش لریہ طہورنس اہل اسلام اصولا سطورہ طویر رجاء اولد قری رحال یاس و نومیدی ایجابانہ
 ایدوہ کد و سکی دھم تفسیر اولد نہی ایدوہ بولندیم بولندہ اہل مولدہ واقع اولہ افادان عارفانہ
 صفات و صفاتیہ مفردین اعراق ایدوہ اہل اسلام رجاء اولد قری بارہ اضطرار حقوق
 بونہ نہ رفایح ماہ مقدم دولتی نوعہ دھم ایضات لازم اعصابیہ اولد نہی و استلوار لریہ
 بددنی بولند سورہ ریحہ جگرہ کونہ نہ سجا بولند عدادہ بایلمہ شہدہ بونہ نہ مقامہ مقام
 و لریہ اولد نہی و لریہ

YENİŞEHİR'DE MÜSLÜMANLARIN ÇEŞİTLİ BAHANELERLE TUTUKLANDIKLARI
VE GÖÇE ZORLANDIKLARI

تجربہ شدہ تاجر خدیج نظامیہ صاحب نے واردات سال ۱۲۸۵ھ تا ۱۲۸۶ھ
خارج صورت

دو سو اتم حضرت
معلوم علی نظامیہ صاحب نے اور تجربہ شدہ موصوفہ لکیر اولہ اور وفوقہ لکیر نوایج مختلفہ عصر ایست
احوال عاشق بردام و ابوم صبیحانہ اسلام و بلادہ برمودہ اشخاصه موصوف اولوہ شوکار اولم هفتہ بایر
مدر عمومتی طرف لغوہ سبانه و بریک هفتہ اشخاصه و در بر بیک وفوقه اوله از هفتہ ط اولدیف
و سلفه کرا - بناف مدر عمومتی و بریک اولدیف و در هفتہ و در بیک و سلفه کرا - بناف مدر عمومتی
و این نصفه بیک بریک کویامند - ای ص بیک اینه کمره موصوفه سبانه و کاندین نظام و فاقه اشهر
کریالطوب اهل اسلام هیک بریکه و در اوله اوله اشهر موصوفه و بیکه نواله ایه معمره غیر بیکه معمره
کند نصفه المظه و بیکه نشوبه و فاقه نظام موصوفه و در بیکه طبعه اکبر اشخاصه صاحب اوله اموال امیر با
کند نصفه المظه و بیکه نشوبه و فاقه نظام موصوفه و در بیکه طبعه اکبر اشخاصه صاحب اوله اموال امیر با
قطعه صبیحانہ سبانه و در بیکه سرفه بایر سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
تجربہ شدہ تاجر خدیج نظامیہ صاحب نے اور تجربہ شدہ موصوفه لکیر اوله اور وفوقه لکیر نوایج مختلفه عصر ایست
طمانه اعداده غیر بیکه اصحاب بروند اراهم اعاد و ساره نصفه ایله و بریکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
ابره و بیکه الی بیکه هده موصوفه بیکه - جو بیکه هفتہ بیکه اشخاصه صاحب اوله اموال امیر با
صبیحانہ و بیکه مختلفه نوایج بیکه موصوفه و در بیکه سرفه بایر سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
کونرد اصناف موصوفه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
هم و صبیحانہ موصوفه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
صبیحانہ و در بیکه مختلفه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
موصوفه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه
نایب قطع سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه سبانه و در بیکه سبانه

زمرہ شیعہ، دارالافتاء اسلامیہ پاکستان

[illegible]

| با عالی
زمره ادبی
شماره | مضمون
۱ ۲ ۳ ۴ | مضمون
۱ ۲ ۳ ۴ | نوع ترجمه | انواع صفات و صفات |
|-------------------------------|------------------|------------------|-----------|--|
| | | | | <p> رسید از خبر ده قلمی که
 انقضای ده روز بود
 و من از علم و کثرت
 به زبان و رفتار ایراد
 سال و ویدی اهلینده نموده شده
 مورد احوال به هم
 رفته صیانت و طهارت
 مریض صراف الهی که
 بگویند اسفاده دست نه
 رفتند از غایت
 معدوم شدیم در طوری
 خداوند کند به عبارت </p> |

نیاز به انسانیت مدینه عداله و به سعادت و رنج آورده قلندین
دریدیه برعه نانه و طایر اظهار انجو شاید تأسیف ~~و تأسف~~
و حق قضا احوال بر شریک و بری زان احوال زنده و جاوید
وصیات عدلان و غیر خواهان زان انجا اید ^{بیایه} (معم طرقت و مضایقه)

دیگر در دستنویس زحمه
اهل و مستقیم ^{معتمد} ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}
تذییر الی اید ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}
کذبی باز اگونی خطا - خطا ^{ایده} ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}
کری اهل ادب ^{ایده} ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}
تذییر ^{ایده} ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}
کذبی ^{ایده} ~~احکام~~ ^{احکام} ~~اوراره~~ ^{اوراره} ~~فهم~~ ^{فهم} ~~ان~~ ^{ان}

[illegible]

۱۵ حذیر ۱۲۷۱ تا ۱۲۷۲ میلادی ۸۵۸ قمری ارمینیه قاکفایلی
کلیشه مشیه کله سرور تریانی صریحه

ای صمد بیانیست عیبه ایوب حوریه انیده بیلار و سینه باریقه بیه یک قسما کمرینه
اکون شمد حال و سینه اریه و دیکی کون ارجه قوه قول انوارنه سه نفر بیانه کدی صفا
نوی انیه لنگره لندی بی تفریض و بیضه بی سینه ایله جمع و تریه ایله کلک و تریه بیجری اولورمه قاکفایلی
بیه جهات اواده و خان و بیله کانه نایه اولی و عقیقه طینه ده بانه نایه قوه صطفه و شله بیله
بیه حله و عقیقه و نایه صده و صده اولورک و نایه صده ایله و قوه نایه قوه صطفه و شله بیله
اهلیسینه کورسینه و طیه صالح بروج اولورک حاله کله کلک و انیانه و بیله قوه نایه قوه و بیله
طریه نصیم قلمه و نایه افاده اولورک و طیه نایه بیله و نایه بیله و نایه بیله
سور تریه و هیای سلیب اولورک و نایه بیله و نایه بیله و نایه بیله و نایه بیله

N° Mots date H. M. دقيقة ساعت تاريخ
 Indications éventuelles

صورت
 همه کس عین برده پاغی کشیده آید یونله پیونده قره خور افرونده
 مدد دل سر وقتو موتره عشق و حورنده بدی قزوق نفی طوفنده یو بریده
 قیورانه شجانه قوی وایرورده یو طبردی پیونده نقد اطمینان و قایقده
 صفایه قیورانه شجانه سر محمد قزوق از زور انوری طوفنده
 بقدر و شکره خیر اولت قزوقه بسجند متاریا هینا الحافه باغده

دولت تالراف معاملا تان دولای مسئولیت قبول

Etat n'accepte aucune responsabilité
à raison du service de la télégraphie

دولت عالیہ تالراف اداره

SERVICE DES TÉLÉGRAPHES
DE L'EMPIRE OTTOMAN

دورود [۱۸۷۵]

| شماره
نومبر | واسطه
مرکزی | الحظ
Réception | مأمور
امضای | مأمور
امضای | تکرار
Retransmission
ou l'expédition | شماره
نومبر |
|----------------|----------------|-------------------|----------------|----------------|--|----------------|
| No d'ordre | Requ de | le | Employé | Employé | le | Exp-Rec |
| | | H. M. دقیقه ساعت | | | H. M. دقیقه ساعت | |

مخرج مرکزی برای دورود

نومبر تاریخ ساعت دقیقه H. M. Mots date

Observations éventuelles

اشارات عمدتاً

والمسردیه بالمدخله بحسب الترتیب المکمل دی ایسود الیه قوتی وحید موهنت
در وقت فونده سله از طرفه ای وکالته ایسود برلی پلوه نری و موهنت
کوتیده موهنت باجم کوشک و کتایه عولوبرند روزنه دن ماله کتایه ولدی
بر حتم ایسود افور مرقوم لوفند عله اولدی نمان پائیده باجم مده مرتضی بیدریس
اونده فی سرکله هر تارید وایان موهنت استرداری ربه بون آهول
موهنت مین ویریه مختلف موهنت واهول معالیه طرطی نای قره غول خدا بخت مده سید
لوفنده مرتضی موهنت ایسود نری بون قونولوتونه بیدریس ولایه موهنت لوفنده
روز مظهر موهنت ایفنه موهنت بولیه موهنت

روم و هندوستان ، اداره حکومت هاخو به قاسم افغانی زایتی کوی طور و وضع مختصکانه در اداره حدودی
گنجه کونه نتایج در روم و هندوستان اعدای و ضعیفات اینده به ثابت اندیشی از سرچ بونه بوجوئات مختصکانه بی سوره
داراره ایچونه سابه فراخه اعفای به رؤسای روحانیه در مرکب مرکزی برقیه تا بیس و ففاده در حق شیه رشیدی به خلق اهل
و مقاصد غیر مشروعی در تحت استعمار ایچونه کویری دور و تشویقات معایبه در به بفرده عدم شفق عقد و اسلام و حکومت عینه
سیس نقطه بار به نصیب به تولید بخیزد و در قدری و قوا و افغانی کمی بونه فرد و سرحدی بیوانه بر دیا غانده ایچونه عقابیه سر برده
فنا بی معلوم اصلیه در اندیشی اداره استباهد

(۱) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۲) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۳) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۴) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۵) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۶) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۷) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۸) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۹) لا اله الا الله محمد رسول الله
 (۱۰) لا اله الا الله محمد رسول الله

605

عصر رتبه صَدِّيقِي

تبرکات و شکر و تحسین
علا و ۷۶

مردم را می بیند که قریب به صد فاعله اعضا و سوره صریح معترف لاجری است اینها را برعهده صَدِّیق
مجلس قوانین نظمی مانند به قریب به صد فاعله اعضا و سوره صریح معترف لاجری است اینها را برعهده صَدِّیق
مجلس صریح معترف نظری و صریح به قریب به صد فاعله اعضا و سوره صریح معترف لاجری است اینها را برعهده صَدِّیق
و فاعله اعضا و سوره صریح معترف نظری و صریح به قریب به صد فاعله اعضا و سوره صریح معترف لاجری است اینها را برعهده صَدِّیق

باز بدید سزاهید جو ایند ۱- سی قضا بین و کسیر و درت نشد مکره در دایره طایف
 طویعه ده بخت برسد و بخت تصویر و انتد و گز ۱ هائی اسیر نه نه جیتی مذهب اوله نه
 بسته قلیب اید و قوی برود مد قضا جیه اید و کالته به کجه ت ایل ای اوله قهر
 هورست ده ایله ایه لیکن و اف و اف ساره بی صفه قریب ف ضلعیه ف علم مد صیغیه
 نفیم قضا بی قطعه خیر له ابد معرفتی به ایاده بریده وزره طویا طرز مد غیبه لیه
 سیه ای لای مالدنه و سماند کجیده اید لدر نه کل بر اندیشه صفه انکته صبر قضا
 طرز نه و قوی بر لری بایه اوله موعید و تائید نظر ا بر خط صده سیه سیه ای و کله
 ا و ز جیه بی سیه ایله ایله ~~هکجه~~ ~~ان~~ ~~انتظ~~ ~~والت~~ ~~زاور~~ ~~حق~~ ~~در~~ ~~دله~~

سوغند

هاتو - ولاری

مستم بك انتو حضرتی

الها انك انتو كرهتو فرمى كونه سروز قضاكر و سونن تدرى خا رى
 بولن بالكرم بواقعه نظام يونانيه كسيه شتو انكده و نه شتو اخلاصه
 بعد و نه نفق حادتر و قوعه لقه ايه ده عدم الكنه بشارت ذره و حرف نظر
 ايلنه - و خطم حسيه ناسده بولنه نفق حشره اهل كسيه نه سوتوقا انجما -
 ايتيم و قوعا عرصه ملك مجوسينه هم - سروز محاسب سنده سنده آتنده
 عود خاور اسلام محدثه و بر جوبه خانه ره جبار رزم مها جوبه بولنه بولنه
 و اسودك خانه رينه بولنه اشيا و سقوط ارك ده مذكور مها جوبه بولنه
 عصفه ايلنه - خانه و شياري استر داد انك ارندره هم عتونه راجعت
 ايند سوتوقا عيجه شيه موفو اره موبار بيفقا موفو اره لاند اهر بيه خانه سون
 محمد اهر بيه كونه عتد طرند استفا ايله كينه كونه سوي - عتدك ايفانه
 كافي و نه روه قندار بولنه نفق حاكمه اسلام خانه رنك استفا ايفانه اهل الهيا
 كهرن انك بركت اجوبه عتد قضا يا بليكه اولدني املوشو - اماكه مقدم اوده
 لعدا نه نجا و نه و دام انكده و - اسلامك بر آده اوده كهرن بركت ايجوبه
 خاطر و خانه طليه و سب ارم اسلام خانه ايلنده و در خانه بقاء و عتد
 يوناننده اعلام عرب ايله بيم تقديره عزم اهلان اسلام بك قوعام
 ايله بيم خطري عتد سويلنده جانورلر كويده اسلام خانه رينه سوز و غري
 لانه سب دخول ايله خانه بقاء حذب قهر و تهديد كس نظام اوجانده
 كرو قنورلر - انك اوج كونه نيزه آو تفكرى ده منع ايله طيه اوله نفقنه
 رخصه كره ايم تفكرى بولنه نيزه جينان ره خطافقه و در
 قنبارلر ريل روم طرند اولي حبرا انك بركت كس ر قنبارلر

تخلص بخوبی حکومت را حسب این قدر حاله و هیچ ریشه موند اولی سوار
سیرت و در حقیقت عادت بپوشان محمد طایفه اسلام و در طرفه عصب
ایستادگان اجزاء عصب نیز بدست استند و استبداد حاکمان اسلام
ایجاد که ایوب رکن حکومت را حسب این قدر حاله و هیچ ریشه موند اولی سوار
حاکمان و در حقیقت - هر طرفه اسلام که بدین حدت را خفته اسلام
ریشه بریدند - و در عصبی تقویت بر خیزد ایوب رکن - او که کوه مقدم
زنجیره فقه سنده یاری خانه خود نموده کجی جلال خدایا طرفه
کلیا تحریک ایستادگان انقراض خانه رکن نقل استبداد
سیرت و در حقیقت عادت که اوقات اسلام و در خانه حکومت نوین
طرفه عصب ایستادگان و در حقیقت ایام آخری سوره بر درو حقیقت
اسلام بر قسم ایستادگان و ایستادگان و در حقیقت و در
نمود - حصار ^{مکتوب} ایستادگان که در عهد ایرت که کجی که ابراهیم
نامیده که کشفه او را یافته که عصب بر کجی که مانده تقویت
خانه سنده استخوان محمول طرفه عصبی ایستادگان و در
قطعا طایفه حقیقت عادت ایستادگان سوار و چون هر طرفه عادت اوها
طرفه تقویت و در حقیقت ایستادگان و در قومی که اوله ندری ادی که
عصب که بر درو بدست سیرت و در تحت توقیف آلت - و در
توقیف ایستادگان حقیقت عصب ، احمد عصب ، داود و جمال ایستادگان ظاهر
عصب عصب ، صالح عصب ، احمد عصب ، یحیی عصب ، احمد علی
عصب با برام نام که برود - تقویت عادت و در حکومت طرفه
اعمال و بر طایفه سیرت و در حقیقت اسلام که طرفه عصب
ایستادگان و در

قوزانه نك مطلقه شده اولوبه برجه سوزی سبکی جلد
 دوشن خبیانه سنده موقوف بولنا نه تخریفة اسنیه
 استخفافده شایه مرعیه بر محالده یعنی ، مؤسسه
 عطفه ، خدالده شایه فرهاد بوندیم محالده
 یعنی عاقله نه دله اولوب محاسبه اثنا سنده توقف ایستاده
 دیکلری ده کیمی خانه لر نه آله ده بدو سبب خبیانه بوند
 خالده مادی و دانی و دهیه علم ایله خاصه ابراهیم ، خدایه
 بفرموده ایدم خدایه محکومده لر نه عهده قریب ده مادی و
 سرچایده ، شادی سر ، اهدیه و عهده قبل مختلف
 خدایه محکوم اولورده برجه سوزی سوزی محکومانه سنده
 موقوفه بولنورده . عهده بایسته بولنا نه خدایه محکوم
 شکر ایدم خدایه توفیق نه ده بولنورده که کوره
 و عجب بولنورده بولنا نه سبب عموم اهل اسلام نه
 صریح لکیرنه به حالده اولور قدر مدد و صدقه ایدم
 کاپی نه کیمی
 ۱۹۹۹
 ۱۹۹۹

SELANİK İLE CİVAR KAZALARDA RUM MUHACİRLERİN MÜSLÜMANLARIN
MAL VE EMLAKLARINA EL KOYDUKLARI VE YUNAN ASKERLERİNİN
KADINLARA TECÂVÜZ ETTİKLERİ

CONSULAT GÉNÉRAL OTTOMAN
A SALONIQUE

Salonique le

191

خارجی قسطنطنیہ

مورنا

مردودہ جا کر گئے لیکن
سویڈن واصلت جا رہے ہیں بری کرک محاسبہ ہونے میں مسلمانوں کے ہاں پر مسلمانوں کے لئے صورت محضہ رہا ہے انہیں بامستطاعت
و تحقیق نہ محض سناچی بروجر زیر ذات سانی قضا رہے عرض ساریا ہاں شوہر کر
نفس ہونیک و محفائے بعض مسلمان جب انہیں بر حالہ درر حکومت محلیہ توزیع عدالت غرضی تمام اہمال پرین
مظاہر اہالی مسلمانوں کے بظاہر اتنی اجتماع یہ ملک برکیر ہوئے یعنی خارجیہ دینی استناد یہ بر حکمرانی بر قوت و ضابطہ
مدافعہ و کسب تکلیف اید ملک و زرہ رہا رہے اتفاق و اتحاد یہ دب برکت و امداد تشکیل بخوبی و رابطہ لازم ملک و ملت قرین
مسلمانوں کے مالی بک پریشانہ و ملت
فقہا بہ در و درویدہ ملا جریںک برکت پر لاری و لہ بری راغی توزیع ضمتہ مسلمانوں کے خانہ و مساحطی حیوانات
و آلت زراعتی و حتی کویرہ ہونیک قوت ضروریہ مسلمانوں کے ہاں ضبط و معادہ اید یوب طویقہ در بر احوالہ
طوبہ مالک و نیانک یونانستانہ و لہ فتنہ کہ فتنہ شہید خانہ شہید لہ کوہ بظہرہ و لہ زیادہ ظہم دیدہ
اولا بر روقطاردہ، بخوجہار، بخوجہار، بخوجہار و لہ فتنہ و لہ کویرہ درر مسلمانوں کے ہاں اہالی مسلمانوں
آہ و بختی حاوی مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مظلم بایک نواحبہ کل مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
بیلہ حکومت و اہالی طرفین ہراہیبہ معاشرا غنیہ محمد شہید خانہ عرصہ نکات اید بر کلمہ درر مسلمانوں کے ہاں
اعانتی مسلمانوں کو بری و زریہ محلی اید کہ لہ عاکر قوم مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
کوزی و لہ کوہ قاریں عرضہ تعرضہ و معمرہ انواع و ناستار کتاب اید لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
ایلیہ و لہ کوہ قاریں عرضہ تعرضہ و معمرہ انواع و ناستار کتاب اید لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
جنابہ کرک شہر داغہ کا مامورہ و کرک جہدہ افرا عکریہ روم زریا و فقہا بہ ملا جریں طرفہ ہراہیبہ انواع
معدیات و اہانانہ طوبہ یونانستانہ ماحیا اید مہکتہ مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
اقتصاب و باعمال اید لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
مأمورہ کل جہدہ دینہ و بقدر مامورینک دارہ لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
برقعہ وقت دوام یہ ملک و لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
معدی نامیہ عدالت بیان و لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
صورت ظاہرہ دہ شوہر جہدہ شلم و مشکای کورونہ وانی عمومی مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
بسط و تہا بہ لہ کوہ مویا بہ احوال نہایت دیر ملک بخوبی و لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں
لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں لہ کوہ لہ درر مسلمانوں کے ہاں

اولادینی و کندی بر مور و پند جان و دلینی و بویکی نشد و پارسهای از وی کندی نه فهمید بلکه در این راهانی
اسلامی مملکتی وی و جنوار و مره ترک پده رک فخر فخر ممالک عظامه و خا و نجای سوره بدین حال و سباب

بودن عبادت
چند و لها و در صورت نفوس ده و صفیها از این عرصه و مذهب بدینی و طیف در عدل بریم حکومت یونان ملک محمد
مولد من غیا الدن سدرینک « یکی صحنه از سنده » از اعراس عظمای از دن و بدیدی نفوذ و محوس بولینور
حلیه سیدی جو و ولی عمومی نرزد و مهر آستانه و بونیه بر سر بر تیر و قطع حال و سردی و نا بورد
« نیکای نر بریا » قومی سیک نفوذی حکومت نفوذیه قات قات و لها فاطمه و لوب حکومت بر جو و مقراتی

عظیم بر قفده در
برایکی کوز قد سدرینک ولای و هند و جزایر و بر کسی مقصور و لای و و سیاحت عظیمه و اهدات و در قفاسه کزینک
صورت مخصوصه و نه سکی فخر از این عظمی و طیف در عدل بریم السلام

و کلمه

YUNANİSTAN'IN TÜRK YERLEŞİM BİRİMLERİNE RUMLARI İSKÂN
ETTİRDİKLERİ VE CAMİLERİ TAHRİP EDEREK TÜRKLERİ
HİRİSTİYANLIĞI KABULE ZORLADIKLARI

خارجیه نظارتی
ترجمہ سید بنی
مذہب و دین یونانستاند قبل از اینکہ مسلمانان داخلند متشکک ترکهای مسیحیانی « برلوس و تعالی
ترکجه تورانیان ملطوف اولوب « نویسنده و نیز تا بقوت « قرنه سید | « تاریخ سنده
خارجیه نظارتی
ترجمہ سید بنی
مذہب و دین یونانستاند قبل از اینکہ مسلمانان داخلند متشکک ترکهای مسیحیانی « برلوس و تعالی
ترکجه تورانیان ملطوف اولوب « نویسنده و نیز تا بقوت « قرنه سید | « تاریخ سنده

خارجیه نظارتی
ترجمہ سید بنی

مذہب سندن « اوربنته قوسیه « قرنه سنده استار اولوب :
یونانستاند قبل از اینکہ مسلمانان داخلند متشکک ترکهای مسیحیانی « برلوس و تعالی
ترکجه تورانیان ملطوف اولوب « نویسنده و نیز تا بقوت « قرنه سید | « تاریخ سنده
خارجیه نظارتی
ترجمہ سید بنی
مذہب و دین یونانستاند قبل از اینکہ مسلمانان داخلند متشکک ترکهای مسیحیانی « برلوس و تعالی
ترکجه تورانیان ملطوف اولوب « نویسنده و نیز تا بقوت « قرنه سید | « تاریخ سنده

۴۴

[illegible]

این بر طریقی است که استقامت و تقصیر -
 حکم و پنهانی تحت استقامت و پنهانی که مسکنی است این اوج کفایت و برسد به یک زیاده تحت تقصیر است. سواد
 بر روز قیامت و پنهانی که مسکنی است خازنی سلاح خیر و سبب با مرصه و پنهانی بری و پنهانی از او به پنهانی که بر پنهانی
 خازن در قیامت و پنهانی که مسکنی است خازنی سلاح خیر و سبب با مرصه و پنهانی بری و پنهانی از او به پنهانی که بر پنهانی
 بعد و پنهانی که مسکنی است خازنی سلاح خیر و سبب با مرصه و پنهانی بری و پنهانی از او به پنهانی که بر پنهانی
 قدری که مسکنی است خازنی سلاح خیر و سبب با مرصه و پنهانی بری و پنهانی از او به پنهانی که بر پنهانی

[illegible]

داعبدیه و برداردی و عینک غمسی تازی با لافزه مشهم اید بزم
مستندی زک بر افجه افجه سینه کلدی بادای اسف عقده

[illegible]

بنیاد بر بشارت می باشد ایندی مرده در محرم کنی مسیح در ۱۲۰۰ ریخوز فقط اهلای اسلامیه در نفسی در ۱۲۰۰ بجای است بر مبه و ضیاء
او صولیه اجلا ابدی تعیانت او در ۱۲۰۰ به قول و صایعیه و ریاضیه فقاری قای اسلامیه انما طوبی بجای است ایندی بنیاد
خانه ربه البوم او به بیست نفوس را در ۱۲۰۰ فرارده و طاعده و بنو فلاه ریخوز مسیذی بر شته بر مبه در قفسیه در ۱۲۰۰
اجبیه در ۱۲۰۰ جلب استیکی بر طاقم وادی و کور بنی خیاره بر شته بر ۱۲۰۰ ریخوز مسیذی و طاع بنی فلاه ریخوز مسیذی
صادی صول در ۱۲۰۰ ده اصفه شایان اولیغی و یخیزه اخلصه تفه نفوس و قیوم صغی در ۱۲۰۰ جمعی اسلامیه بنیاد بر ۱۲۰۰
در ۱۲۰۰ بود در ۱۲۰۰ ریخوز مسیذی و کور او به بیست نفوس تقدیه مبه در ۱۲۰۰ و کور باره کفایه بنیاد بر ۱۲۰۰
در ۱۲۰۰ مقداره بود در ۱۲۰۰ نفوس مکه در ۱۲۰۰ صغی صول در ۱۲۰۰ مقداره بود در ۱۲۰۰

استاد ابراهیم علی حقیر اینک تقدیر شده است که اینک شدیدی کما ملا احرار به زراعت ابراهیم علی حقیر است که در این
روم در بعضی به بوداده قوعم اجوابه است که اهالی اسلام به حق تعالی به حق تعالی است که در این
الیه فایز اندک استوفادانه سروده رنگی به حق تعالی به حق تعالی است که در این
ایلیه حکم به حق تعالی به حق تعالی است که در این
اصول و حقایق فایز هفت یا بیست و نه لازم کلا به بیستم عباد الله که خود بر بار به دهان یازده صبه و بر این
عابد یا بیست و نه بر صبه تا از واجی بیست و نه لازم کلا به مقام عالی بر عهده و از بیست و نه صبه الصادق
عوض صبه تا به دم حاله او و فیه حفته مه لا و که با این

داخله نظارتی

| اوراق عمومی
نومروسی | موردی | میضی | اطلاک قلم ورودی
تاریخی |
|------------------------|------------|-----------|---------------------------|
| قلم نومروسی | تاریخ نوید | تاریخ تیض | مقابلہ ابدنر |
| | | ۲۰ | |

۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

اسکای حبیہ برنایندک تخت ادارہ کجہ بلیمج حیدرہ سائہ اھادی سہ نلک سکنہ سوج اسہ
 بلاییلہ مائور ر قلمہ بامیدرہ المیکریہ نفور دزقیت اول دایا ورتیلہ غیب اولفقدہ
 واکر برورہ ماد وکھری ترک ایہ لک سلاک عیایہ بہ لکوت اجدرہ ایجرہ دفعہ برورہ تکلیفات وخیضات
 اصفا اجدرہ اسلورک حجازرہ قنیدرہ حضرتہ قرب ویکہ سادہ کجیلقدہ اولدین و بوجہ
 سکہ و مائورج نلک ایہ لک سولیکہ وکال سارہ یہ قلمہ جود قلمہ دے غدرہ خوا ایہ
 جودہ جوجہ بکرم نفیاسلویہ نلک زفاضرہ دے غدرہ برجامہ سفیرہ ایجرہ فاکدتری
 و فادیندرہ واکریہ سلاک برفادیندی برورہ جود واریفی و مائورک **نکستہ**
 جود خوا و لکوت اولہ اسلورک حجازرہ برنامہ کلوتجہ جود نفورہ ففایاسہ و سار
 سلاک اجدرہ دے جب ایجرہ رومرک برلک برلکدہ برلکین و سولیکہ بولند اسلام کالینک
 ایکیدہ برورہ قلم عام زہدینہ مدورہ قلمہ خوف و بجاہ ایجرہ اوقافہ زار اولدینہ جود برورہ
 جود آتہ سکنزردہ بولند برنایندک کھدو برلک کالین و قلمہ سنجہ برلکینامہ
 و جیان سوادانہ ایجرہ برلکریہ ساعدہ ایلکدہ ایکہ برنایندک تخت ادارہ لایہ کجہ
 برورہ سکنہ اھادی اسلویہ نلک اول واملکین سلاک و صغادرہ قرب ویکہ یہ دوجہ دے ایجرہ
 سکہ و مائورزہ قلمہ واملک واریضہ صاحب اولہ ایجرہ برلک جودہ کوپورک **نکستہ**
نکستہ حضرتہ **نکستہ** وریو نلکین و نلک جیتیلہ لکوت اجدرہ ایجرہ بولند برورک
 ترک ایجرہ حجازرہ وکریہ اجفی رومرک برلک برلکین اوھالہ کی غفرا سوسی
 خما ای انیک مقصدنہ دے داسع بریفاسہ نلک ایجرہ لکوتینہ واملک قویہ و جودہ دینر

بوجه حفظ فایده محرمی جماعت اسلامی که جایزه بوناه مائورلین و نوع بوده مراجعت
 و برطرف کردن تریب اضافانه بقه بر فائده بی انتاج انجمنی و بر نفعیات علم و معیشت بوناه
 مائورلی گرفته باید یعنی نبیه فقه نظر او موالیده کی عصر اسلام ^{مقتضی} روا کوریده
 معاشد و طایفه و اعتساف طایفه به نژاد و برپای کندی آرزو و بیه محاکم مجانبه به هجرت
 انچه این بزرگ ترین عقیده و نفعیات موقوفه آورینه سوزیکه و محال سارده که
 و در عاده فرا ایده اسلامیک مسکنه و کوبیده سوره و عاده ^{در جهان} ~~بیت و اولاد~~ و عوه
 و مائورلی که در دو خاوانج و فایده مقتضی ابع استخوانده بونج بوناه مائورلی سیم
 نه و بدیه نفعیات قطعه ایضا و بگوید صلح رهمن غلب کانی بک واسطه به بنایده
 بوناه کلونی زنده نبیانت دانه و مؤثره احوال و بونفعیات و نبیانه عوده و اولاد و
 نظیرده مقابله باطل اولاد آورده محاکم مجانبه ده سانه بونامیک حدود خارج
 طرد و تبعه عایله برابر بوناه مروج افکار و مای او رفتی شک و شبه نه ازاده بونج
 برهم روبر مقتضی ده نفعیات و نبیانه عایدت که عوامه نفعی مقصود
 تحت زاره نفس اهرم دارم کور نموده اقتضای محاکم ایضا و امر و انجا پیش موط

رعایت صدایرین بیدار ^{جهان}

TELEGRAMME

تلفرافنامه

دولت عالیہ عثمانیہ تلفراف اداره سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'ETAT OSMAN

L'Etat n'accepte aucune responsabilité en raison du service de la télégraphie

Retransmission ou Expédition		تکرار کشیده ویا سوف		RECEPTION		اخذ	
No d'expédit.	کشیده اولتان مرکز	Date	تاریخ	Signature de l'employé	مأمور اضافی	Date	مستطه مرکزی
۲۰	۱۰	۱۱	۱۰			۱۱	۱۰

De Pour موردی
 No Date ساعت تاریخ کات
 Voie Ligne, Eventuelles اندرون محتمله
 مقام علاء صدارت نظام

روم ایلیه مسلمانره قاریو پاسبان نظام ارتود جبرکریزی باقندی جبرونجانی
 توکنده اگر بویا بر نهایی ویریزه غلبانه ملینک امور طبعیه فوانه
 محققه حکومته ده یو حال بر چهاره بولورده مانم عجمی بر نهایی
 ویریهلنه جبریهلکه استقام ایرز فیه

جمالیه عباسی رؤف اعلام نامه بیدیه

ما فخر محمد

عزیز عمر

TELEGRAMME

تلفرافنامه

دولت علیہ عثمانیہ تلفراف اداره سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN

L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

دولت تلفراف معاملاً نندن دولای مسئولیت قبول ایتر
(۱۹۰۷)

Retransmission ou Expédition			RECEPTION			اخذ	
شوق نومروسی
No
d'expédit.	کشیده اولشان
مرکز
transmis à	Date
تاریخ	مأمور امضایی
Signature de
l'employé	مأمور امضایی
Signature de
l'employé	Date
تاریخ	واسطه مرکزی
Reçu de	نمبره نومروسی
N° d'ordre
		۱۱
۱۱			۱۱
۱۱	ازب	-

مخبره سرحد
موردی
Date
II. ساعت
M. دقیقه
Indic. Eventuelle
کلمات
۱۲ غروب ۵۹
لریق
اشارت محتمله

در غیره صدر نظامیه
روم امپریه یونانی فانی الدیر اسرارلر بتقییر نامی افندیلر خانری
طهارت بزرده که قائم بقه بر شی رکله بو نظامیه نهایت و بر بزرگی دینکاری
ایچون کول کول اولکه خامر بولنار الکایر نامی لمر خام ایلر زخمه

صداغریه
اشراق مدد
عتمار اغا
زاه مدنی
بله شی
عتمار افند زاه
محمد تکره
امیر محمد اغری
عباد

داخلیہ نظارتی

اوراق صوری
نومراسی	مسور	تاریخ نویسی	مستند	بطانك قله تاريخي
ورودی
فلم نومروسی	تاريخ نسويد	تاريخ کتب	مستند	مقابلہ ابدندر

[illegible]

100

YUNANLILARIN MAKEDONYA VE BATI TRAKYA'DA MÜSLÜMAN HALKA
ZULMETTİKLERİ

آنکے سفارت نے اس سال اولیٰ ۱۹۱۶ء تا ۱۹۱۷ء تک ۱۰۴ نوٹوں
تقریباً ۱۰۴ نوٹوں

شرفیاد اولیٰ ۱۹۱۶ء تا ۱۹۱۷ء نوٹوں اثرات عالی جناب سفارت عالیہ عریض جوابیہ سید : شجریہ قدر هر طرفه
اجرایہ نخبات و تعقیبات پنج سده نور کدرک بفرار لا شرفا برکت اختلالی اھل اسلوبیہ نخب و اھل اسلوبیہ عقدہ
اجرایہ نظام و تعقیبات سرجیہ ہج برامارہ کث و استواج اید شد اھوال و رفوعات جاریہ عقدہ عریضہ و عہد اولیٰ معلوم
و مقدم ایوار سند جاتن معلوم عالی سفارتی بیورہ ہج اوزرہ اھل اسلوبیہ کث و رفوعات اھل اسلوبیہ نخب و اھل اسلوبیہ
برکت اختلالی کث و ہجری کث اید شد نخبہ اویسہ بعضہ مقاصد سیاہیہ نخبہ یونان حکومتیہ ترتیب ایدہ برکت اشکال و صور
اجرایہ کث عبارت ہو عقدہ در محاربات افرہ پنج سده ماکدونیا کث و ادارہ شد مصلحتیہ تبدلاتیہ مستقر اولیٰ ہجریہ و عہد اولیٰ
قائمہ حاصل اولیٰ امور ذاتیہ و تجاریہ اید کمال احتیاط اید حرکت اید کث کی یونان ماموریہ ملک و عکریہ ہیچہ ارہ و ہجریہ

انکے ایدن عالی قاعہ عقدہ در ر و ہجریہ ہجریہ ایدہ ہجریہ شہادت ایدہ در
حکومت سید اید بفرارستان آرہ شد تقریب و انتوف شایہری و فرار تراکیا و ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
ایدک نور کدرک برکت شرفا اھل اسلوبیہ شایہری و یونان حکومتیہ ہجریہ برکت و ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
حاکم اولیٰ ہجریہ و ضلعی ہجریہ اھل اسلوبیہ عقدہ کہ تعقیباتیہ اسان شکیہ ایدہ در حکومت مذکورہ کث ماکدونیا
سوقیہ تقیم ایدہ در سید ایدہ ان اسان تقیم روم عریضیہ نفس، روت و قاریہ تقویٰ تاہیہ و اکریتی تشکیل ایدہ عہد سارہ ی ہجریہ
ہجریہ ضلع و زوالہ حکم ایدہ آفرہ ہجریہ و زری ماموریہ عکریہ و ملک کی طرفت و لایزہ ادارہ و تقسیم ایدہ ہجریہ ہجریہ
سید سفارت اھل و ماموریہ ایدہ ہجریہ و قاریہ ایدہ اولیٰ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
grec en Macédoine ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ

ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
الذہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
کریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ

ا ایدہ کتاب ہجریہ نام و ہجریہ ایدہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
درام و قاریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ

و ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
نوتون مصلحتیہ شجریہ قدر اسلام سید و قاریہ واسطیہ ایدہ قومیہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ
اوزرہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ ہجریہ

کاملاً روبرو انتقامی تأمین جانشینان در بونرون ماعدا تحقیقات واقع شد فراموشی حاصل شدن بری در بونرون قانون اهالی استبداد
جستجو صورتی مدعیان یکی تزلزل به همه اداره و قوتی در کل ظناً و قهراً بر طرف اینک در دیگر طرفین ماکدونیای کوندر به ماحول
و زاندر در آن است و اختلاف منفعتی مقصدی تحقیق اینک در خط و کده بوسندره شایان اهمیت بر موقع اشغال اینک در اولی
بوکار و از اولی تحقیق و همه معلومات اینک در .

بونرون بواحوال روسای مامورینک معلومات و ماحولید جوان اینک کی طرفین اهالی استبداد به هیچ اید جک اضداد و اقوال و
و قوتی بفرقه اولی اینک اشعاران سابقه بنگاه مد معلوم سیران اید از جمله ماسیو و ویزه لوی در امروغنی ماسی ایدی طرفین جوان احوال
حقده معلومات و ایضا هات ویراکد که صنگه قوالی که مکرر در وقت طحاطح مقصدی اوکدن بر و اید درک جامع مذکور در روسته
و حریفه ساری اوزار و حیواناتک انسان واقم اولی اینک بالذات ماحول اینک تجدد است امر و بریدی کی موی زهر احمق موی
بونرون زمان نوچیدینک ماسیو قضا نرین کیدرک دیگر نظماً و خفا و اولی اینک حاله در ضابط طرفین جوان استقل اولی اینک
ناقص کیدرینک و اسیر فراسد برقی اینک اولی اینک کدوینک نه صورتی نظر طرفین لطیفی ویدی باشند که کریمید تحقیق جان
زهدی اینک درین و حقی اولی اینک در وقت ضابطه در صفتی قدر قوالی یک اینک حاله اوزار حاکم قتل اید تهر اینک
سپهر در ایالت اید کین رکودک و خوانی قبول و بر و چون امتیاح اینک اداره بر و استعدای و بره اولی اینک حاله بیکر است
دوره در کین و عدوتاً بمانید آکفایشی بونان حکومتک مقصدی این جان اولی اینک واقعاً اید اید در .

در اداره اشراف استبدادک توقیفید اداره جوان این احوال در تحقیقات مذکوره جمد سندر بونجاده و اخفده بونرون بفرقه
جکد اخفده به شک موجودیت و از حکومت بونای طرفین - سابقه تهر و قتیبه اید و قوتی بونان اخباران بونرون ماحول
اسامی و نام و اوزار و شش اولی اینک ماسیو قوتی تهر شده اهالی این بفرقه بفرقه اشراف اشراف جقتده جوان بر صبیغ
مقامی صایه آتون اخفا اید کدی کیم قدر مدعی تقیم اینک اوزار - سجه اینی و ویدی تهر و جوانی بر و طرفین
ضابط اخبار ایدی اوزار باشند اسامی مذکوره در قتیبه بفرقه اوزار و سجه جوان اینک اوزار تهر اخباری و بر و کیم
و اخفا اید جقتده جقتده تقیم اوزار هیچ اولی اینک مدعی تهر بونان قطع در بر کدک بیاخی نسیم قیدر قوتی جیدرین
عدم معلومات بیان اید رکودک کیم در کدن بونرون بری شکر اید ماسیو برینک در امروغنی اشراف اید کدوینک کدوینک کدوینک
جکد تکیع اینی و ویدی اولی اینک بفرقه اید بونان اوزار اینک بونان بفرقه اید اخباری بفرقه
اخره اید اوزار اخباری تحقیق و توقیف اید اید - موقوتی تهر قدر ماکدونیای جقتده کیم جقتده سنا
برقرار سندن جقتده اولی اینک و بونان توکدک جکد تکیه راز معلوماتی آتون اولی اینک در امروغنی اخباری اید کدوینک کدوینک
و شکر اید اینک کی تشبیه بفرقه اید طویله استقامه اید کدی کی در امروغنی در مستطوره طرفین جقتده اید
سواله مدعی قاطعه ماسیو تهر کیم موقوتی نظمتی تأیید اید بفرقه ماکدونیای جقتده اخباری اید
و احساس اید جک افراده بونرون در امروغنی اخباری اخباری تحقیقات و بر صبیغ موقوتی استقامه اخباری معلومات
نظراً بونرون باقیده ماکدونیای اختلاف اید جکد راز کدوینک اخباری جکد کدوینک اید اید و موقوتی بفرقه در امروغنی

كراثر - تعبه واحداولون بئ اركوزيد - اطراف ووزادن چوقوردی تالنه بعله كليمه نژنده بولنه مکتبه رن جبارن اولون
 منداك فصيح بگله اولمه اخلا بيله سهر اولونين دريان وركونه خنديل كشف اولونين واني قطعيا عذيب زكاتب الورد مولونين
 رومورن اشاعا كي برصفا - ياره آله قنده صلكه قهراي احوال ارز هفت تابه اچكه دره رون شايان اخلا بربري ردم مولون منداك
 منفعه ري درهده اين آ ووقعتك بهندك درهست قهر اولونين افاره ابدكني سوكند - اولچره ورمه اولونين اوزره قاولو لغينه
 زاك ووزره اولونه مفره بولونين قاولو قانقاهي بائات افاره اينكي كي ردم جوا ننده كي يوزره قوب قاره بعله آنگي منده
 منفعنا آرتبي حورله اللهه چو كجه ربهنديه قاي استحال ايج ايجيز مقلنده آكي حيره بولنده ببو ولفه بگله رندا
 صديك نظارت جديد بتعديم اولونيشك وضيد تعطيلات ناته بگله نيك قبولي اترام ايدم اقدم

[illegible]

[illegible]

ابره مبه جکری بیانه ایلشد
مقوتلردن شده خریانه نأثریم نرف دم را خلیه نه و فانه ایلد دکری اکلایتمده لغوه بریوا و خره خویله
سره ساخنه کی اسی لغوه یاره کوی ایلد رایم ایستخ اوده بیه کوندید و سوار راه منقلیم اوده یفنده

و امر علی ایستاده و در آن آخرین نسخه اولی

بعده است

نسخه قریب سن حد کتاب ارفعی ابراهیم
میراویسیه

مصطفی ارفعی کوهپایه

حسنه ارفعی شریف

عثمان ارفعی حسن

حسنه ارفعی اسماعیل

محمد ارفعی اسماعیل

خلیل افغانی سنه

زهره حسنه ارفعی خلیل (جای خالی در کتاب برای تازه

درآمد که بر آنکه نسخه خلیل نوشته شده)

یوسف ارفعی حسن

جانی اسماعیل ارفعی حسن

امام حسن اقدی

حواله اسماعیل ارفعی حسن

محمد ارفعی یوسف

محمد ارفعی سنه

علی ارفعی عثمان

کوه حسن

احمد ارفعی حسن

شاکر خلیل

اسماعیل ارفعی احمد

امام حسن حسن

براری ابراهیم حسن

بقال اسماعیل

حسنه ارفعی محمد

حسنه ارفعی حسن

جانی حسن

صالح محمد ارفعی حسن

کوهپایه احمد

اسماعیل حسن

زهره حسن خلیل

نبر لر قریب سن حد ارفعی محمد حسن حافظ عباس

حاجی عثمان اقدی

عبدالله احمد آغا

حافظ حسن

نبر لر قریب سن حد ارفعی محمد حسن حافظ عباس

حاجی عثمان ارفعی محمد

محمد ارفعی ابراهیم

عثمان ارفعی مصطفی

براری حسن

عثمان ارفعی حسن

زهره احمد

احمد ارفعی احمد

حاجی محمد مصطفی

حاجی ابراهیم و امار خلیل

اوسته حسن

رو ارفعی محمد حسن حاجی یوسف

مدقدهری

تکلیف حسن حاجی اقدی

بیاض محمد حسن حسن خیرالدین اقدی

حسن حاجی احمد ارفعی سنه

حاجی حسن

ابراهیم ارفعی احمد

صالح ارفعی سنه

کهنه محمد حسن حسن حافظ محمد اقدی

حاجی ابراهیم

حاجی حسن

حاجی احمد حسن صالح اقدی

حواله مصطفی

شریف اونیان

سید آغا

نصاحی محمد حسن حسن حافظ ارم اقدی (در کتاب برای تازه

درآمد که بر آنکه نسخه خلیل نوشته شده)

حسن حاجی حسن

محمد حسن سنه

مصطفی

مدقدهری

حاجی احمد ارفعی تقی

حسنه ارفعی یوسف

براری حسن

سنه

کوهپایه شریف محمد حسن

یوسف ارفعی حسن خلیل و محمد حسن

قریز قریب سید فصیح محمد حسن جمعی غفرلہ برادری مدد مصطفیٰ
 سید کریم
 خلیفہ
 حاجی سید محمد
 آئندہ زاید ارفیق امیرہ و محمد موسیٰ
 ایستاد برادری فیضی
 حاجی عثمان سید سید
 خلیفہ ابراہیم
 آغا محمد حسن حاجی محمد ارفیق بابر
 حاجی بابر
 عربی نوٹ
 ابراہیم مصطفیٰ
 عمر ارفیق حافظ حبیب
 حبیب اللہ عزیز
 سید محمد
 محمد موسیٰ

قریز قریب قریب سید محمد ابراہیم
 کبیر ارفیق حبیب
 حاجی ابراہیم
 خواجہ ارفیق خلیفہ ابراہیم
 حاجی راجد سید سید
 قریز اللہ ابراہیم
 صالح آغا راجد سید محمد
 صالح ارفیق امیرہ
 احمد ارفیق حبیب
 سید احمد ارفیق خلیفہ ابراہیم
 صحت اللہ مصطفیٰ
 حبیب اللہ حبیب
 بابہ چادرہ آغا محمد
 برادری صالح
 سید محمد احمد اللہ امیرہ
 سلیمان اللہ صالح
 برادر حبیب
 مصطفیٰ چادرہ اللہ راسم
 طاہر ارفیق صالح
 اورنگ قریب نجیب
 برادری حبیب
 ابراہیم اللہ سید
 سید ارفیق سید
 مصطفیٰ اللہ احمد
 برادری محمد

قریز قریب قریب سید محمد
 سید لطفہ راجد سید
 سید ابراہیم ارفیق صالح
 طاہر اللہ محمد
 عثمان ارفیق محمد
 محمد اللہ صالح
 حاجی سید اللہ ارفیق سید
 سید ابراہیم ارفیق سید محمد
 قریز چادرہ ابراہیم
 ملا محمد اسلم
 ملا محمد اسلم
 فطیمہ اسلم
 آغا راجد عزیز
 آغا راجد عزیز
 ایستاد احمد
 سید محمد اللہ احمد
 آرام
 امامت خدیجہ ابراہیم

اشرافین سنا ترا وفات امیرک اسلم :
 فقیر قریب سید آغا راجد خدیجہ برادری شریف
 بیاضی قریب اسلم
 قریز قریب سید محمد
 ایستاد حبیب آغا راجد حبیب اللہ
 احمد آغا
 آغا راجد احمد خدیجہ آغا راجد

عرضہ قریز :
 ریزہ ثانی قریب سید خدیجہ راجد
 یاسر حیات قریب سید علی عزیز امیرہ برادر
 راجد قریب سید فطیمہ خانم (سیدہ امینہ) سیدی سیدی

SIROZ'DAKİ İSLAM MEKTEPLERİNİN RUMLARIN EĞİTİMİNE TAHSİS
EDİLDİĞİ

4

آیت الله العظمیٰ الخوئی

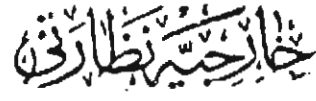
صدر اعظم و حاجیه ناهری فی القود و لایق رئیس سعید جمیع با ساحت حضرت

۹۰۴ عمر
۴۵۴ قمری

امور - یا - به مدیریت عمومیه

خلاصه
سیدز مطابقت اسلامیه دار
ملفوظ
۱

معرضه عاقل کینه لیدر
رسیده دست تعظیم اولاده ۱۴ حرار ۹۱۴ تاریخ و ۴۴۰/۴۸۵۹۷ نورولی تحریات علیه تقاضای محرمی سیدوزم
موجود مطابقت اسلامیه مذکور به حال حاضر حقنه اخذ شود مذکورم بولندیم صدمه مقتضایه استحقاق الطریق معلوماتی
مبیده کینه مذکور به حضور ساحتی فیما بین لینه تقدیم ایدیم مطابقت مذکوره و نه شدیدی قدر استی ترعیده اولاده
بالذرا و حجت جماعت یدنده بولندیم و اعانه اهالی اید و قنده انشا فامنه اوج کالدیم مکتب ختمه خانه قلم
و روح الطفالنه تخصیص قلمنی و حکومت محلیه نرونده کی نشانی اوزرینه بوندک برر بیل بطاییده ک برینده
به مکتب انخاز فامنه اوزره جماعت اسلامیه اعاجم قلمه جفی و عدولندیم حقنی اقتضایه افام سیده اکلا شکر
جماعت اسلامیه مذکور اوج بول کلدیم بولندیم حالده برینک اولیسه الطفال مسلمینه تخصیص اولیسه سانیه کلف
ایدوکی کینه کورم با سه و کلدیم سولیم اسباب مجیده و نه ناسی قلم و ختمه خانه انخاز اولندیم و نه ماعدنه جهت
اسلامیه اعاجم انیدیم جانی مشاییه و عدولندیم جماعت تشکیلاتی یایندیم جوامع مساجد مطابقت و و روات
وقفه امورینک بر طریقه ساله کیده میهای اکلا شکر زیر جماعت مالیه صاحب اولمعه اقتداری و یایا شده اهل
و جبرینکی بر مفعی بولندیم بر بولکی حضور صامه تجا و رات نادر ایدوکی کولندیم بوندک ایچیه قرابه و رنجیه
قد کز یلاده محکوم اهالی بونک یلاندیم المالیه حقنه و صایای جدیدیه بولندیم احوالک و هانایام سکونت
ایستی متعاقب بر جماعت تأمینیه طرف چاکرانه و نه و حقنی جالبیه جفی معرضه اولیج امر و فرمانده حلفت
آیت الله العظمی
ولی الامر کلدیم ۱۹ حرار ۱۹۱۴

51

[illegible]

KAVALA CİVARINDA ÖNCE BULGARLAR, DAHA SONRA DA RUMLAR
TARAFINDAN BAZI CAMİ, MESCİD VE MEZARLIKLARIN TAHRİB EDİLDİĞİ

قاولا شہزادگی

۵۰

۸۶
۷۶
۱۰۰

خارجہ ناخری دولتہ خانہ عبدالحلیم بابا خانہ شہزادگی

دوہرہ تحریرہ اولہرہ امامہ مقدسہ

ظہر غفرہ

امور دارہ بدینہ عبدی

معدودہ ہاگر کتبہ لہ
یونان نظامی تاجخان اولہرہ دوہرہ تحریرہ امامہ مقدسہ اید سارمباقی اسلامیت ظہر غفرہ
تاریک و تقدیم شرفوا دستہ تعلیم اولون ۱۱ مایس ۹۱۱ تا غفرہ ۱۷۷۹ - ۱۵۷۹ نوروز اورنا و جلیل ضابطہ نظامیہ
اوروزمان جوہرہ

قاولا و سائر بعضہ محلہرہ کاتبہ جماع و مساجد شریفہ نیک آفرینی جفا ر طغندن کلبیہ تحوی و منارہ اینہ جاہ وضع اولہرہ
شرفی لکھم و قریب اولہرہ متعاقباً استرداد و اعادہ قلمبندی جماع مذکورہ نیک منارہ و سائر بعضہ اقامتہ اجرا
ایہہ تحریرات تعمیر اولہرہ مع حال موجود اولہرہ نیک آفرینی ای باب ایہہ تقدیرہ بوندرن قاولادہ بوندرن ظہر غفرہ بالذات
اخذ و تقدیم مکلفہ

بہ ہوالیک یونان استبدادہ انتقادن صورتہ دارہ ماسوریت بکازم داخندہ یونان دو قاطبہ جامعہ یوسفی حد مذکورہ
بفاریک اتای رجعتہ و قد عبدالون قتل عام اتانہ قضا و مد طغندن قریب ایہہ الیوم قبوسہ برصیبہ تعلیمہ ائمہ
اولہرہ حالہ و رفتہ حکم و ساری حیدر اتای اقامہ و اسکان و مشیتان قریب جامعہ یا قیامہ ساریہ سوارہ اولون
نایبہ این اہل طغندن اولہرہ طاسہ و قورسون آیدہ بہ بعضہ محلی قریب و جیلا کونہ کہ برصیبہ لکھم ایہہ
عمہ خانہ قلمبندی کی بیکامہ ساریہ فرمودہ تقدیم تقدیم ۱۱ نوروز تا غفرہ ۱۷۷۹ نوروز و نیز بکازم و ملحقہ لیستہ و فرود
وارہ اولہرہ ائمہ برصیبہ جماع شریفہ و قضااتی حکم و اہل طغندن اتانہ ایہہ بوندرن ماعدا لکھم کل یوم
تقاریر لکھم تحریرہ و لکھم اخذ و قصبہ اولہرہ دوہرہ قاولادہ اولون بعضہرہ و عسکراتانہ قلمبندی بعضہرہ و شہزادہ خانہ ماسوریت علی لکھم
قاولادون ال آثار اویج درن ساعتہ سارہرہ بوندرن اولون بعضہرہ و عسکراتانہ قلمبندی بعضہرہ و شہزادہ خانہ ماسوریت علی لکھم
بویہ غفرہ بعضہرہ و احوال و کاتری کسی قلمبندی جہد بالذات ظہر غفرہ ایدہرہ قیدہ قد اسکان بوندرن عسکراتانہ
بوقن ابلیاتبعہ سندن مارہ بانوا سندن برظہرہ جہد بوندرن سارہرہ ساریہ جہد اولہرہ اہلیتی برصیبہ قلمبندی
اولہرہ یونان حکومتہ اقارار قلمبندی واقعہ قبول اتانہ سارہرہ بوندرن ظہر غفرہ اتانہ اتانہ اسبابیک اتانہ حاکم نوروز
لکھم بہ اسکان معدودہ اورجیل اقمبہرہ اتانہ سارہرہ سارہرہ سارہرہ اوہادہ و کھادہ اوروزمان غفرہ و اولہرہ

قاولا شہزادگی

۹۱۱
۷۶
۱۰۰

مسند
الامام
عبد
عبد

640

و نیزه لیسنده روم ملاجره لطفه مسنده افاض تجاوزک منواید بر بختی سلاطین یره فرستک و عدلیگی
و طیه باز ایزی آقشی عدل مدزه را هیفایر بر نه نمایجیدک تجاوزی بر طرف ایدله یکنی ^{۱۰} حمله تاریخی و
نمود و لو تحریران عجزیده عرصه تبسم : سلاطین یره فرستک و عدیه و تأمیناته عماً بالآخره
۱۷۵۹

بعد از احوال نارضیه و قوه حکمیه کسب صلاح و سعادت و سعادت
حزبان روید ایمنی صلی کونی از طفل و عثمان نامده ایلی ملای دیقانیسی کشف جاده منع با بقا نرغانیسی
مع لایه رک که ایلی روم طرفه سندی صورتده حزب و عقید انجمنه و فندی سیر نامده استخادری
تعمان زانده ازادی صبدی قره غولخانه سو و اید رک مجاوزری درهای ضابطور سدر مسلمان

کچھ دینی برصورت الیقویہ و قون حکہ بر فہمہ جہاد و جہاد
صلی و علیہ وسلم کچھ لری استاجی جہاد سرفیہ صلاہ عسائی از ایمان اوزرہ کہیں مسندہ تجاوز
اولیہ و فہدی بر نکتہ صلی کونی مدحت یا تا جہاد فتح مرور ایدن اون ایکی پانچ جہاد
میں ہیں اور ان سے لکھ دلی آریہ را کباً جہاد اولیہ اوجی روم طوقہ میں ہیں و یاد و شہادت
رغماً آریہ میں ہیں اوزرہ سویند و تالیہ نفس مقلیدہ دیوار کما فیہ الجہاد میں ہیں اوزرہ
کچھ دینی برصورت الیقویہ و قون حکہ بر فہمہ جہاد و جہاد

باز آنکه این سوره در هر جمعه میخواند بر باجای نیک بر قوی میرسد و در روز
نهم مذکورده مدحت پادشاه مرو را بدین براسلام دینک اوزیر روبرو جمع آید در این شافعی
بیست و یکم آیه ده طرفه یکتا طرح فدا دی فورنا طسه و مجار لرر و غور سوره یطه به ده
بالآخره مرتبت برافتمند -

بالا خذه سربت برافتنده -
 حضرت ایند و همچنین چهارشنبه کونی درامده مفتی عاقل موسی افند یونسقه میدانن کیر که سابعه درامده مفتی
 کریدی نائب زاده علی بلخ ایو کریدی و دوقور «شهر دوس» کتوفید کتان ساجورزه ایلی هم طرفه

تجاوز و تحقیر اقداسه و آرقش غارتگره آنگه درآمده روم ملاحرینک برجم غلبه ادراره
جماعت اسلامیه را ره سنجیم این تجاوز اید و عجزی استجاریه مفتی اند جهت اسلام داره بی فایده
و تعلیل اصحی ایدست .

سازیده ، درآمده و بعد موافق سازه ده نمائید ترتیب اولی از اهل اسلامیه تجاوز و قوعول هفتی
بعد طردن اخبار اولی . حکمت کلیه و قوعول مراجعین علمائهم در این تجاوز و عمل بر قایم هفتی بولند
و عدوانیانه بولند بولند اید ده اقوال افغانه او بیا بیان علمائهم سوزنه اعتماد جابر اوله مار هفتی مالک
عبدیه به کاتب از جمله که یازار ایشی کونی بالذات و قوعول مراجعین اوزریه اسلامیه افغان تجاوزک
قطعیاً منع اید به کاتب در سوز ویریه اولی هاکه یکم دین ساعت صده آید این تجاوز ملک
امور انضامیه مکلف اوله ضابطه مأموری طوق نظامی کور و کور . مالد و نیارده مسلمان
استخبار استخبار بیکی و رأی دینی حکمت فروخته ویرماری و نیزه سیدله روم ملاحرینک بغضه
و عداوتی حبیب ایدست . سازیده و طره لره بعد کور اموال نامرضیه ملک سر زده ظهور ادر هفتی استجاریه
اولی و نتیجه ملک معاذاته نقالی بر قاعده عمومی و اولی ماحوظ بولند اولی غرض سیدین نه اید لازم
اتخاذیه علمائهم فروخته رأی ویریه اولی بقعه بر قاعده اولی بیان مسلمان تجاوز دین
محاظ و وقایع بیان دولتک رأی زده بوضان حکمت حاضره نه بعد وفایه نکتان بولند بولند
بویا به نسبتان مکرره ایفایه مسلمان جان ، مال و عرضدینک محاطیه حق نه اید سیدیه نقادی
عرضه ملک و نیارده کی و ایله قطعی و مکرر بر صورت بیخ اید بیکی و هکله اراده عجز اید و بایده

و ۱۶۷۰ نومبر و لو خراب ملک صحرانہ

[illegible]

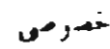
أشياء كثيرة

معروفه دعوای درجہ اولیہ

[illegible]

فاریحہ نظارت جلیک

دولت
افقم
حضراتی
منه خال ایله کنگ او نه او چنی باز کوئی وقت عصره حانه شهر نه کی طویلا نثار کد طرفنه خنکار جامع شرفیک محراب و منبر
و محفل تخریب و استیاسی یغا و مصحف شریفه قطع اولنه رق کلبیه تحویل ایدلکینک و از رسم نغمه درت بس راهب جائیدنه اجرا
اولمنی متفات مناره کسینه بونه باندیر مرکز اولنه یعنی کبی غا و قلعه قو و عرب و کوبرو و محمد و یکی محله جامع شریفه و مناره
قصا بهم ایدلرکن بعض مناره ره تخت و ن تمول صلیب وضع اولدینی و رسمو و قدیه شکر زنده وخی عین معامله اجرا ایدلرکی و اهالی
اسلامیه کن معتبرانی ایدلکینک ضربه و تحریک کله کی حایه مفتی عجم و همی افندی طرفنه و وارد اولان خورده اشعار اولدیلر
مقتضای حالک انفاقی و بس زای علیل و ورید در افتد
اولاد
مستطاب
الک

۱. شپاٹھے تاریخ ۷/۷/۴۴ء نور ایڈیٹڈ سفاریہ پورہ
اس سال کے لئے پورے حیرت۔

[illegible][illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

أَمَّنَّا بِكَ يَا رَبُّ

قُلُوبِنَا

شعبه ۲
مردی ۱۲۷۸
مردی ۱۵۵

۵۱

فایده نفع رسیدن

فایده :
کریه هانیه ده که دست نه ابراهیم جامع
شرف عقیقه

دولت اقام فلک
کریه هانیه ده که جماعت اندیشه است ان تقسم و محشم عباد نگاه اولوب اسلام غفرنا ان زیاده
کشف نفع فطام محمد ثانی بولند دست نه ابراهیم جامع است و شبیه ابکی مناره لی جامع شرف
قلب بخوبی ایدر یک خوالق هائ اولدنی « آیتوس نفوسه » اجمد نسیم ایدر یک و کجده ده فیه بولند
و اثر ایدر حال حکومت اشراف و مغرانه هار بولند هالده روحان ایدر و سر نظام نفع هرات
بایدید کربدره نه آ اجمد نسیم فخر سنده و عله ایدر و لغد برای معلومات شرف ناوری بزم فتنه اقام

راخته ناله

مخفیست

۲۴۶
۲۴۷
۱۸

۱۱

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

أَمَّا مَنِيكَ بِتِي

تاريخ :
تاریخ :
محل :
محل :

استیت محمد بنی مایه

عظمتو اقدم مقدری
اور نہ در قوتی اول قدر نہ بحد توانید ایکی توند زری صیالہ شراف و مقراتی و نوزہ
حایا بہ کوی قوتی توفیق اندک اول توفیق توفیق را شفا باید مدفع ریحی رہ
سجده کوری باشندہ کا اعظام قدس بہ باوقد بہ توفیق اندک اول توفیق توفیق اخبار
فانند مدد اور با و ارج حضرت در در مدد اسلام

استیت محمد بنی مایه

نقشہ

نقشہ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أمنك ومنيتك

الحمد لله الذي

شعبه :
عمومی
خصوصی

عوضه اقامت هفتگی
بناشد اسلدر بشارت قویه نشک این کاره را از کویا بشارت سنا زده الیه این طری و تانقه
اسی بدو اوله خانه بچه اولجه عرصه ایدر بی و جبهه توقفا ندره دوام اقلده اوله خدی
جن قریح کوندری درنده و بقیه سرسلما ندی کله خارجه برافنی مقدمه و لوله برعناکی فرقه
دیزه برای و جکی کوی جهره سر او بر او بشارت و اخیای برکته مجرول کوندری
کی سرائی سافه بشارت بولسا زانه الی استراخیده بولسا بشارت کوندری
دورارده ده کوی بولسا و بقیه سر رید کوی کوندری سنا زده اوله واهی و جکی کوندری
بناشد طرفه فنا حاله جانب ایدر ریه او بیتی خانه سنا زده توکوم درجه کوندری
جنه باغچه اوله خدی و جهره ده قصه و فضا کوندری سنا زده استراخیده
فنا اقلده بولسا خدی استراخیده عرصه ایدر این ادباج ایدر واهی عرصه سنا زده

نسخه جدید و دقیق
نسخه
نسخه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أفنى من الدنيا

شعبه :
عمومی
۱۷۶
مخصوصی

a .

استاد محمد میرزا علی بابا

مطابق اقدام حضرت

بونا ندرک شرقی ترکیا ده که توقیفات و تصفیاتی مقصد عصر و اشعار اولی
و بعد غمنا سوز و مباحثه شکل الی و توقیفات اندیشه در بود و آنچه باید
بناب علیه افراخ اهل اولی و صول ای کوی طوفانده یا که جکی کوید و یوز
قد توقیفات باید رود از به سوز و یزدی خالقه موصد . اولی
ار و فرما هفت مدرسه که

نسخه عهد و امت

حضرت

و

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أمنيت محمد بن

شعبه
دوی
خمسوی
۱۷۷

۵ .
امنيت محمد بن

موقوفه احمد بهاری .

بنا بر این که شرفیاری در این مقصد اولی قدری تصفیاء نماید بیدیه هم معلوم از نظر ارفقی
نقش در مقایسه اشرفی در هر یک و کوخجاری صادره قدری توقف و ضرب باید کردی
و در کسی بود اشرفی بفرموده در مصطفیای شده آید بوزیرا آید قدری و اولی بیده و در
نسبت بینه کند و نیز و در کوخجاری در هر یک در توقف باید کردی و اولی به ماوراء نسیم
اینکه شریفی بیدیه و بونود زاری در ساعت بیدیه بیدیه در هر یک در بیدیه
و اولی در لایه قیسی مع ، و بونود بونود در هر یک در کثافت نفوسیه بونود در هر
باید و اولی در اشرفی بیدیه معوضه . اولی به ماوراء در هر یک در هر یک در

تصفیه امنيت به دور
نقش

۱۷۷
۶۸

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أعزى مني مدني

١٧٨

شعبه
فوق
مخصوص

هـ .

استيفه محضه مدني هـ

محضه افندم مهری .

شهری روزنه کدی پیسند ساعت یکی پیسند ار نه ده ساله هفتاد و
هزار کی مویه و آبیانه ترکیبیه عدم عاده غایبه بودی رتخ عقاید لیدی
احتیاط پیسند مویه . اودیه ارواح هفت مدله بود .

نصحتت حدود
مفتی

۲۷
۲۸

۲

تصحيح ابدن ذوات	ج	او ایات
نومردی
		میضی
مردی
		نودیع نارغی
نیدیش نارغی
		۱ مار ۷
۱۰ مار ۷

نما چیه نف ره صیه

خلاصه مال
 تراکده نه نارغی تصفیات
 و توقیف نه دانه

لایحه صیایه نجیه ان سیمایه از راه مسیوم
 دول استادی شلکین نظر دقتی حسب
 اولونه ره اهلی استادی نف هم تصفیة
 ذایع اسبابک تأیید رارده
 الویجه توقیف ان سیمایه دقتی
 لازم بودونه اورده اهلیت
 رخصه ریاست صیایه نقدانه
 تلفظ ظاهر بالعامه رجایم
 اوصاف

سیمایه ۱ مار ۷

۱۰ و ۸ و ۷ مار ۷
 اولدقده و سید سیده اورنه نف مسلم شراف و مقبای و کوزه چارایه کوهی و قوتی
 افرادی توقیف انجده و توقیف نر سوقوفی استیاد ابر مدینه
 رستم ده اچانه کورین باسندون سولایه قیشد سید یانیه شیده سوه
 ایلدک اولدقده و شرفه تراکده تصفیات و توقیفات خمسوز بر شکل
 آلدی و موقوفه ورلو و لو استیج کرایید ره سیدری بیتان بهایه باقدینگی
 حوک این کوه خافنده لایق کورس کورنه یوز قدر کیشد بالتوقیف اورنه سوه ایلدی
 ولولر چوکس و قوه صیایه ویزه اسی و کورس کور قصبه ری شراف و مقبایه توقیف
 ایدیه ذواتک اور دانه بر شکل قاضیله بر کتجه جه کورس کورس و نیمه
 یا سترخ بولنا نه اسی نفقه استیج اید شرافنده انی کیشد و سیدری بیتان اولدین

الحمد لله الذي
اسبق محمد و علي

اسکونیت مکتبہ

شماره :
تاریخ :
موضوع :
شماره :
تاریخ :
موضوع :
شماره :
تاریخ :
موضوع :

[illegible]

تتمتع به و ارسیت

مفتی

~~SECRET~~

[illegible]

خالد بن زيد

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

شعبه :
عمومی
خصوصی

اصناف محمودہ مدنی ہمارے

عصفتو افندم ففتری .

عصفتو اقدم صفاری .
یونانیر مالد و باره اسلام . ساری وارید در بد نقدی قویا تندی شرف و غریب زانبار میماند
کیدی . باشد و نور . باشد قد . اولاد نریک . بد . ده کیری اینستیدی و زور در ده او تو ز سه باشد
قد . غده . و غوت او غله به ده قوه صویری نور و طه اولد بعضی اجابت انجده در ده حد و تصفیه
انفخه قار و ریکدی و شری زانبار ده سیاست حبسایدی بدی بد قیامانده اکثری خلیه اولد نقدی
اسیم ادر ده آبی اوچ بد کیشی قد انجده قالی بی بوندرک ده خیابان دند کیدرخی کون یونانده کانونه
یوزخی ساری اولد نقدی بوم زور عفو عمومی اعدا ده عفو فی و کور کون تصد ادر ده قدر با نقدی
اولد فی و رفته مقدم خود کون تصفیه آباغده اید باغلا در ده قدر سور و قدر یک صویر
اشکخ اید کیشی تفویضی بقوی مصطفی نیر بد نایک قضا و کور و غنیمه نقی موی اید کون ادر ده و السنه
کونده رله و قدری اصدان نقدی بعد صمانده ایشی می بخور و وریدکی و از وید کیدی قضا نایک
صید و قریب نقدی را اسلام قادی زو شک ساری سوبه در یک باها قارنده را غا حله رله و دونه
بر کیدی قویون آله با قیاده باشک دو مانده از عالج انکو موید اشکخ اید کیدی و کیشی کون اشکخ انقطاع غده
بعدی میس فدا محمد و غایه دینی نه در اید کیشی و قاره می قوه و بقدر کیشی کون اشکخ انقطاع غده
شوری اولده مصطفی نقدی صاحبوریش در ده سدر مصطفی نقدی یونان قانیای خود و کولده صویر اشکخ
اید کیشی وفات انجیدی و صویر اشکخ نقدی یا و دعی و ضیا نقدی نقال مصطفی و غایب و شری شوری
ضی و بقدر نقدی صبه ضیا محمد نقدی نقی و بوندر ده رها و کیشی صی اید کیدی و کوندر اشکخ
تجد اولد فی و کوندر عونی بد یونانده راهبیدر ده بعد قیام موید صویر اید کیشی هر کون در سه شری و ادر ده زانبار اولد فی
قراغ کای ، دواغ هد و رنده لغا رله صویر اید کیشی هر کون در سه شری و ادر ده زانبار اولد فی
اشکخ نقدی و صویر اید کیشی هر کون در سه شری و ادر ده زانبار اولد فی

A circular library stamp from the National Diet Library in Tokyo, Japan. The text "National Diet Library" is written in a circular path around the top, and "Tokyo, Japan" is written around the bottom. In the center, there is a stylized emblem or logo.

اَمِنْكَ وَمِنْ مَلِكِي

..... **خضرمی**

۱۵۰

[illegible]

100

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أفنى من الدنيا

شعبه :
عربی
۹۷
خصوصی

استعموره مدری علی بنه

عوضتو اخدم همدی
مور یوسفه صبه ایهم
ما نی شهیدی اولی قیصر
فان ای ندک اسمی نول نه اعتناق
اولی اوردنه همدی در ده
مهر دانتی ختمی

و الله اعلم

بسم الله الرحمن الرحيم

عنه انجاسه
سلیج تها
ایا دوری تها
اوردنه تها
زها دانها ایهم

ارانتی دیکه نه سفید
نوبه سید افغانی تها
رئی سوری قور تها
مور کعبه لانی سفید تها
فوقیب نه قورده در ده یوسف تها

ایر زاره مله

ایا دوری تها

سیام یازی تها

توقاف زاره زکی

نفاک محمد افغان

عظمی قیافه تها
نقد محمد افغان زاره زکی

سیام مله

عای یلوانه زاره زکی

توقاف تها
نفاک محمد افغان

نفاک محمد افغان

1. 5. 1. 5.

॥

[illegible]

۱۱۱

خاندانِ ظہری

اسکے مہینے میں

تاریخ
مخصوص

اصیبت بحرب مدبری غلامسند

[illegible]

۵.

تاریخ : ۳

فقط حاصل قریباً ۱۸۱۰۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰

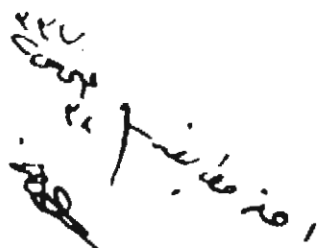
تاریخ : ۳

- ۱- قاضی کورس متقی (پوزا غلہ نی) دفعہ سہ قریباً ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۲- یونانیہ ارشاد تاج (کوریٹ) قریباً ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۳- کتبیہ مطہرہ یدہ تک ویرلہ ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۴- ایچہ نی (مکتبہ مطہرہ) ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۵- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۶- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۷- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۸- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۹- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۰- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۱- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۲- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۳- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۴- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۵- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۶- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۷- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۸- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۱۹- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰
- ۲۰- ۱۸۱۰ تا ۱۸۱۵ و ۱۸۱۹ و ۱۸۲۰

فقط حاصل قریباً

تاریخ

محمد

خداوندی

امین محمدی بدری

مَنْ دَانَ مَوْلَاهُ بِتَمَرٍ

شعبه :
دوی
خصوصی ۵۶

عبدالمطلب افندي صفاری

[illegible]

۱۱۱

صد و انستیفی

[Handwritten signature]

پیش رو آمد

اخترعہ ہوتی ہے

نی زریہ عذریہ ناف

خدا - حمد و ثناء

بعد از ظهر روزی سی و هفت

بولون مانقو ویرنه زوئیدن خطا اهلما فقه

تقدیر سے یہ فیضانِ حق و رفیعہ

ما از خود مدینه عیال و نسای خدیجه

ما یار محمدی عابد قنوی خیرین
ای یار محمدی مدعی مدعی مدعی مدعی

YUNANLILAR'IN TRAKYA'DAKİ HALKA ZORLA MİTING YAPTIRDIKLARI
VE HAZIRLADIKLARI BELGELERİ İMZALATTIKLARI

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي

أفنى من الدنيا

عدي ٩٨
نصوبي

اسمیت محبوبہ مدبرتی خاں

عوضاً
اقدام حضرت
اندر حکومت آید
ایده بخاور
عقد ایله و بولم
ممنون اولم
حکومت
بونلده علم
اربابه اردوغان

خداوند
خداوند

کرم

YUNANLILARIN TRAKYA'DA CAMİLERİ BASARAK TAHRİP ETTİKLERİ, HALKA İŞKENCE YAPTIKLARI VE SEBEPSİZ YERE MÜSLÜMANLARI TUTUKLADIKLARI

a.

خطہ حدود امنیت مفصلہ مذکورہ ۱۶ / جولائی ۱۹۱۸ء تا ۱۹۱۸ء

و ۱۰۷ نوٹوں کے ساتھ

الحمد لله

الخلافت

الحمد لله

شعبہ
۴ ویں
خصوصی

- ۱۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۲۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۳۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۴۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۵۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۶۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۷۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۸۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۹۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۰۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۱۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۲۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۳۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۴۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۵۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۶۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۷۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۸۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۱۹۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔
- ۲۰۔ یہاں شریف کی بدترین گنجی اور وہ یہاں بولا آغزہ واقع (قبیلہ) جامع شریفہ یونانہ ضلع میں کڈتے ہوئے تھے۔

اصلی نسخہ

BOA. DH. KMS. 62/27

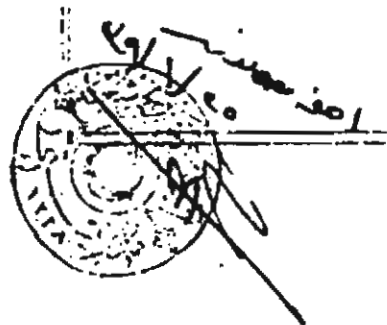
نقود										در انتقالیه	
مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ		
۱۹۹۸۱	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۱۹۸۴۹	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۷۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۱۵۴۵	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۱۹۷۹	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	

مبالغ										در انتقالیه	
مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ	مبلغ	تاریخ		
۹۷۶	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	
۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	۷۱۴۶۶۸	اداره ترانسپورت	

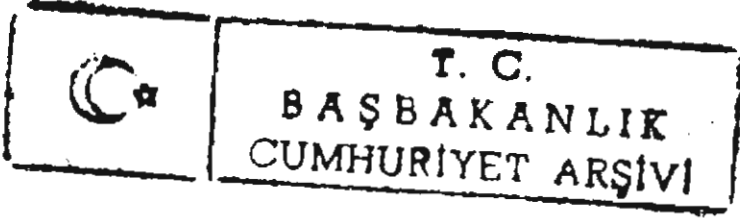
مردود و سبزه										آلوز نام سبزه	
مردود	سبزه	مردود	سبزه	مردود	سبزه	مردود	سبزه	مردود	سبزه	مردود	سبزه
۱۱۹۸۶۷	۱	۶۶۶	۷۸۰	۰	۹۰۰	۱۴۰۹	۶۱.۴۴	۱۷۲	۷۷۷۸۸	۲۷	۰
۴۴۰۶۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹۱۱۶۷	۶۶۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲.۸۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱۴۹۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶۹۸۶۴۸	۴۴۰	۶۶۶	۰۹۱۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

اصلاحیه بایرودنه نظام و نوزاد با اعداد										مردود و سبزه	
اصلاحیه	بایرودنه	نظام	نوزاد	با	اعداد	اصلاحیه	بایرودنه	نظام	نوزاد	با	اعداد
۱۸	۱۰	۰	۴۸۰	۰	۱.۱	۶۹۱۷۱	۰۰۲۹۴	۰	۰	۰	۸۷۶۷
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	۸۸	۰	۸۴۰	۰	۷۸	۹۸۴۸۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۴۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

BCA. 030. 10. 54. 356. 7

BATI TRAKYA'DA MÜSLÜMANLARIN ÇEŞİTLİ SUÇLAR İSNADIYLA
CEZALANDIRILDIKLARI

نورکيا
بؤيوك اورطوگوز
باش کتاي
قوانين و قانۇنلار
مەدر

ياستى جلد

مەدر

غري ترکيا ده آلمانا خبر پيک بېيج وليمه - يونانف د دلم اتمده اولانه نظامي دولتي
غري ترکيا ده ک قاراشدزک عاقده يده وليمه - استورده يونانه قوتله عاده ديوانه حربيه
۹۹ / اغتوي ۹۹۴ جلا شنه کوي ترکيا اهنلوي ربع ترجمينه
استورلي بک صحتي ، عبيد افندي ، منکلي افندي به ، دوقو زلف ، مهم ، شيه کدر ، افندي
حاجي غوام ، يونانه شکر افندي ، بومانه شيه ، با صوحي هاجي ، معلم ابراهيم ، افندي حاجي افندي
راشه حاجي غوام ، فني زاره شمه اديه ، عبد الرحيم غوام ، افندي بک اوده بيه زان اعدام ،
ديفيايه آغا ، ابب صي صيه شني ، آگاه به ، حاجي افندي ، رايه کي محمد به ، آيا زاره کورده
ضاييه ، عبد الرحيم زاره - حنا ، حافظ علي فابا افندي ، طيار به ، حاجي يوسف زاره عبد الرحيم افندي
وشال زاره شيه شني ، حافظ محمد به ، تبجي زاره محمد افندي ، عارف افندي زاره - افندي افندي
حاجي ابراهيم افندي ، عبد صيه افندي ، امام صيه افندي ، محمد فاضل به ، فها دار دريس افندي ، بزرگ
حاجي محمد افندي ، ابراهيم افندي ، ديد حاجي افندي ، محمد ، اسماعيل افندي به به ، قبيح افندي ، به
افندي بک وکيل کيدس سدرانه ادرنه کورک خجانه شکر اديور . بوزوات شدرده کتور به
مکته ده کچده صو ربه کوي طار به اولندره . کوير ديفيا وکيل صول درجه ده حافظ صا ديسو -
فحات و طيه نه ديونه شدرانه اولينف غا - به وکالت جليله شنه غري ترکيا حقه ه
خدا صکا - وضعت و حکنه بولفن کوز يا قديمه حاکم ابراهيم افندي
نشا سبوي
ا -

نورکيا بويوک مان بلسندن مقامات ساتره به نيانيه اولنه بوي حصدق صورتلرک بکورتيره به بکورتيره به بکورتيره به

مبعضك امضاي

مقابلہ ايدنلرک
امضاي

قلم مدبري و ياميزينك
امضاي

آمنه طابقه -

 کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 شماره ثبت: ۵۲۹۰
 تاریخ: ۱۳۸۵

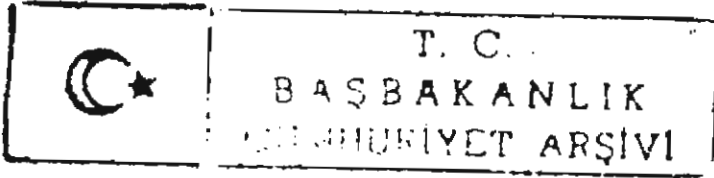
BCA. 030. 10. 253. 706. 30

MENTEŞE MİLLETVEKİLİ ESAT İLERİ'NİN BATI TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMAN
LARA YAPILAN ZULMÜN ÖNLENMESİ HAKKINDAKİ ÖNERGESİ

آقره
۳۴۱۰

یونانین غربي زاکادیه بؤره قسطنطینک سونی طور یسبه
دارانه نظامک رفقه دار...

سیاست جلییه

یونانین طرفنده دایما احکام سیاست ایلاییه غربي زاکادیه بؤره قسطنطینک سونی طور یسبه
نظام و تعديات درجه اولیه واریدر. خانه لر، مالکین صاحب اوله ساینه، انواع مظلم و محایره لنده
ایکلهیه بوجیت خلقک حالده اوله عقیقه؛ مغلوب یونان غلب حکومتی بیلدیرلیر.
غربي زاکادیهکی دیندارده حد صبات و یریلیر. کیفیک غایبه و کالنه جلییه عرضی و
سربا نیاید ایلادی جا ایدم انتم. ه شاطح ۷۴۱
منشا
اسعد

اصلی مطابقت -

در وقت مجلس شورای
کلیه قوانین
قوانین مدیریت
۵۰۰۰

دو کیم بوجورک مجلسین مقامان سائریه تبلیغ اوله حق مصدری صورتیله تخریریه مخصوصه

مبطله امضاسی

مقابله ایدنلرک
امضاسی

قلم مدیریت ویا
میزینک امضاسی

آقره

۱۳۴۱ - ۵ - ۷

6

5

۵۰

باسمہ و کاتب عبد

نورک
بۆلۈمۈملەت مەجلىسۈ رەئىسە

كاتب مەجلىسە

قوانىن مەدەرىنى

عدد

۷

۸۶

۱۳۴۱

بۆلۈمۈملەت مەجلىسە رەئىسە ۋەزىپەسىگە ئىگە بولۇش ھەققىدە تەشەببۇس قىلىش ھەققىدە
۱۹۸۱/۱۲/۷ - تارىخىدىكى ھەيئەتتە ئىشلىتىش ھەققىدە تەشەببۇس قىلىش ھەققىدە
نورک بۆلۈمۈملەت مەجلىسە رەئىسە

تەشەببۇس

تەشەببۇس

۲۵۹

T. C
ŞBAK A
HURİYET A

باسمہ

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINLARI

- Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı personeli hizmetiçi eğitimi ders notları, İstanbul, 5 Ekim - 3 Aralık 1992.- İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXII, 409 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 1)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (Rehber). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - X, 91 s.: rnk. res. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 2)
Eser, Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Arapça olmak üzere dört dilde hazırlanmıştır.
- Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü III. Kurumlararası Arşiv Hizmetleri Semineri ders notları, Ankara, 13 - 24 Aralık 1993. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XVII, 345 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 3)
- Binark, İsmet. Türk arşivlerinin kısa tarihçesi ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 126 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 4)
- Binark, İsmet. A Short history of the Turkish archives and the activities of the General Directorate of the State Archives. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 133 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın no. 4)
- Başbakanlık Merkez Teşkilâtı (Tarihçe ve Mevzuat). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - 2 c. (XXXII, 430; IX, 536 s.: 6 rnk. res.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın nu. 5)

OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI YAYINLARI

- Atatürk ile ilgili arşiv belgeleri (1911-1921 tarihleri arasına ait 106 belge). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1982. - XII, 206 s. - (T.C. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın no.1. Gn. no. 060)
- Osmanlı fermanları = Ottoman fermans. - İstanbul: Seçil Ofset, 1992. - 208 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 2)
- Osmanlı Devleti ile Kafkasya, Türkistan ve Kırım Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri (1687-1908 yılları arası). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XLVII, 240, 197 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 3)
- Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, I (1578-1914). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 427 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 4)
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi rehberi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVI, 634 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 5)
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı çalışmalarında uyulacak imlâ usûl ve esasları. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 153 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 6)
- Bosna - Hersek ile ilgili arşiv belgeleri (1516 - 1919). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - XXVIII, 685 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi tasnif talimatnamesi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XIII, 169 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)

- Osmanlı Devleti ile Azerbaycan Türk Hanlıkları arasındaki münâsebetlere dâir arşiv belgeleri: Karabağ - Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvan, Şeki, Revan, Kuba, Hoy, II (1575-1918). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XX, 483 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)
- Reyhman, Jan - Ananiasz Zajaczkowski. Osmanlı - Türk diplomatikası el kitabı = Handbook of Ottoman - Turkish diplomacies / gnlş. İng. çev. Andrew S. Ehrenkreutz, çev. Mehmet Fethi Atay. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXIV, 257 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)
- Musul - Kerkük ile ilgili arşiv belgeleri (1525-1919). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXXVI, 734 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)
- 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - 570 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 1)
- 3 numaralı mühimme defteri (966-968/1558-1560): Özet ve transkripsiyon. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - LIX, 816 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 12. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 1)
- 438 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Anadolu defteri (937/1530) I.: Kütahya, Karahisâr-i Sâhip, Sultanönü, Hamîd ve Ankara Livâları: Dizin ve tıpkıbasım.-Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XXII, 108, 209 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 13. Defter-i Hâkânî dizisi; 1)
- Osmanlı belgelerinde Ermeniler (1915-1920). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - XXXIX, 627 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 14)

- Hüseyin Nâzım Paşa. Ermeni olayları tarihi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - 2 c. (LXIV, 463, 543 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)
- Tanzimat öncesi merkez evrakının tasnif klavuzu ve belge örnekleri. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XIV, 632 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)
- Bulgaristan'daki Osmanlı evrakı. - İstanbul: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XXIII, 230 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)
- Osmanlı belgelerinde siyakat yazısı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - IX, 285 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)
- Osmanlı fermanları = Ottoman fermans.- 2. bs. Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994.- XXX, 177 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)
- 438 numaralı muhâsebe-i vilâyet-i Anadolu defteri (937/1530) II.: Bolu, Kastamonu, Kengiri ve Koca-ili livâları: Dizin ve tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1994. - XIII, 171, 200 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 20. Defter-i Hâkânî dizisi; 1)
- 5 numaralı mühimme defteri (973/1565-1566): Tıpkıbasım. - Ankara: Başbakanlık Basımevi 1994. - 704 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 2)
- 5 numaralı mühimme defteri (973/1565-1566): Özet ve indeks. - Ankara: Başbakanlık Basımevi 1994. - XLIX, 449 s. - (Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21. Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi; 2)
- Arşiv belgelerine göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan mezâlimi I: Balkanlar'da Yunan mezâlimi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1995. - LIII, 685 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 22)

CUMHURİYET ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI

YAYINLARI

- Devlet Arşiv Sitesi. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1977. - 11 s.: 19 plânş.
- Arşiv ve arşivcilik bibliyografyası (Türkçe ve yabancı dillerde yayınlanmış kaynaklar) / haz. İsmet Binark. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1979. - LXXIX, 285 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2. Gn. no. 042)
- Binark, İsmet. Arşiv ve arşivcilik bilgileri. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1980. - XXIV, 245 s. - (T.C. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3. Gn. no. 049)
- Başbakanlık Devlet Arşiv Sitesi "Cumhuriyet Arşivi"nin açılışı, 29 Ekim 1988. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1989. - 16 s.: 24 plânş. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)
- Kurumlararası Arşivcilik ve Dokümantasyon Semineri (2 - 27 Ekim 1989: Ankara).-Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1989. - 2 c. (190; 50 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü; yayın no. 5)
 - c. 1.: Arşiv tebliğleri,
 - c. 2.: Dokümantasyon tebliğleri.
- Kathpalia, Yash Pal. Arşiv malzemesinin korunması ve restorasyonu / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990. - XLVII, 219 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 6)
- Benoit, Gérard - Danièle Neirinck. Endüstriyel ve tropikal ülkelerin arşiv binalarında en ekonomik korunma metod ve vasıtaları / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990. - IX, 59 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 8)
- Roper, Michael. Arşiv ve belge yönetimi ile ilgili millî standartlar rehberi - RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 87 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 9)

- Cook, Michael. Arşiv otomasyonuna giriş - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVI, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 10)
- Binark, İsmet. Cumhuriyet döneminde arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar ve Cumhuriyet Arşivi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - 46 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 11)
- Delmas, B. Arşivler / çev. Nihal Somer. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XIV, 136 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 12)
- Rhoads, B. James. Millî enformasyon sistemlerinde arşiv ve belge yönetiminin rolü - bir RAMP çalışması / çev. Gül Atay. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - IX, 81 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 13)
- Binark, İsmet. Türk arşivlerinin kısa tarihçesi, önem ve değeri, arşiv hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda yapılmış çalışmalar. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. -17 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı; yayın no. 14)
- 25-26 Eylül 1991 tarihlerinde Belgrad'da toplanan "Balkan Ülkeleri Millî Arşiv Direktörleri Toplantısı"na sunulan tebliğdir. Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmıştır.
- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - I.- Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 45 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 15)
- Milletlerarası Arşiv Kongresi (12.: 6-11 Eylül 1992: Montreal). XII. Milletlerarası Arşiv Kongresi, 6-11 Eylül 1992, Montreal: Sunulan tebliğler - II. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - 63 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 16)

- Schellenberg, T. R. Arşiv idaresi / çev. Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - VII, 286 s.; 9 şekil. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 17)
- Clements, D. W. G. - D. L. Thomas. Arşiv belgelerinin korunması konusunda temel bilgiler - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ Olsa.- Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. -XIV, 29 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 18)
- Bulgaristan'a satılan evrak ve Cumhuriyet dönemi arşiv çalışmaları. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXV, 604 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 19)
- Macar asıllı Türk tarihçisi ve arşivist Lajos Fekete'nin arşivciliğimizdeki yeri. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XV, 221 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 20)
- Roper, Michael. Koruma ve konservasyon servisinin plânlanması, teçhizatlandırılması ve personel istihdamı - bir RAMP çalışması / çev. Neclâ İlemin, Neclâ Büyükkırcalı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994.- XVI, 89 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 21)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - VIII, 13, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 22)
- İstiklâl Harbi ile ilgili telgraflar. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - V, 652 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 23)
- Lynn, M. Stuart. Muhafaza ve erişim teknolojisi: Bilgi ortamının değiştirilmesinde dijital ve dijital olmayan işlemler arasındaki münasebetler konusunda açıklamalı teknik terimler sözlüğü / çev. Neclâ İlemin, Neclâ Büyükkırcalı. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XX, 95 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 24)

- Arşivcilikle ilgili makaleler / çev. Neclâ Büyükkırcalı, Neclâ İlemin. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1995. - XI, 49 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı; yayın nu. 25)

DOKÜMANTASYON DAİRE BAŞKANLIĞI YAYINLARI

- Enformasyon Bülteni (iki aylık). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Mayıs 1989-...
İlk dört sayı "Duyuru Bülteni" adı ile yayınlanmıştır.
- Basında Körfez Savaşı sonrası gelişmeler - bibliyografik tarama - (makale, yorum ve haberler). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1990-1991. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 1/1-16)
1-10. sayılar "Basında Körfez Bunalımı" adı ile yayınlanmıştır.
- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası (1957-1990) = Turkey - European Community bibliography (1957-1990). - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1990. - XLVII, 837 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 2)
- Basında dış Türkler - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1990. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1991. - XVIII, 222 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 3)
- Basında dış Türkler - bibliyografya - II (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1991. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XVIII, 229 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı; yayın no. 4)
- Türkiye dışındaki Türkler bibliyografyası = A Bibliography of Turks out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1992. - 2 c. (LXV, 1379 s.). - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı ; yayın no. 5)
c. 1.: Genel / Altay - Sibirya Türkleri / Batı Türkleri,
c. 2.: Doğu Avrupa Türkleri / Türkistan Türkleri.

- İç ve dış basında Karabağ olayları I - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 30 Nisan 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VI, 88 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/1)
- İç ve dış basında Karabağ olayları II - bibliyografya - (makale, yorum ve haberler): 1 Mayıs - 30 Haziran 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - VII, 75 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın no. 6/2)
- Türkiye - Avrupa Topluluğu bibliyografyası II (1990-1992) = Turkey - European Community bibliography II (1990 - 1992). - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992. - XXXIII, 150 s.- (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 7)
- Bosna - Hersek bibliyografyası = Bosnia - Herzegovina bibliography. - Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1993. - XLVI, 410 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 8)
- Basında dış Türkler - bibliyografya - III (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1992. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XII, 506 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 9)
- Türkiye dışındaki Türk vatandaşları bibliyografyası = A Bibliography of Turkish citizens out of Turkey. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993. - XXXIX, 187 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 10)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı rehberi. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - III, 6, 7 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 11)
- Irak Türkleri bibliyografyası = A Bibliography of Iraqi Turks. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - LXVII, 426 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 12)

– Basında dış Türkler - bibliyografya - IV (makale, yorum ve haberler): 1 Ocak - 31 Aralık 1993. - Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994. - XX, 482 s. - (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dokümantasyon Daire Başkanlığı; yayın nu. 13)